

Suvestinė redakcija nuo 2016-07-15 iki 2016-11-16

Istatymas paskelbtas: Žin. 2002, Nr. [36-1340](#); Žin. 2002, Nr. [42-0](#), i. k. 1021010KODE00IX-743

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO PROCESO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR
ĮGYVENDINIMO
ĮSTATYMAS**

2002 m. vasario 28 d. Nr. IX-743
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso patvirtinimas

Šiuo Įstatymu Seimas patvirtina Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksą (toliau – Civilinio proceso kodeksas).

2 straipsnis. Civilinio proceso kodekso įsigaliojimas

Civilinio proceso kodeksas įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

3 straipsnis. Civilinio proceso kodekso normų, reglamentuojančių atstovavimą, taikymas

Asmenys, kurie netenka teisės atstovauti kitiems asmenims pagal Civilinio proceso kodeksą, tačiau yra pateikę teismui įgalinimus iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo, turi teisę atstovauti neviršydami įgaliojime ar kitame dokumente, patvirtinančiame asmens įgalinimus, numatytų įgalinimų iki įgaliojimo ar kito dokumento, patvirtinančio asmens įgalinimus, termino pabaigos ar kitaip pasibaigus įgalinimams, bet ne ilgiau kaip iki sprendimo toje byloje įsiteisėjimo.

4 straipsnis. Civilinio proceso kodekso 29 straipsnio ir 123 straipsnio 4 dalies nuostatų, susijusių su juridinių asmenų registru, taikymas

Civilinio proceso kodekso 29 straipsnio ir 123 straipsnio 4 dalies nuostatos, susijusios su juridinių asmenų registru, taikomos nuo juridinių asmenų registro veiklos pradžios. Iki juridinių asmenų registro veiklos pradžios Civilinio proceso kodekso 29 straipsnio ir 123 straipsnio 4 dalyje nurodyta informacija nustatoma pagal įmonių rejestro ar kitų juridinius asmenis registruojančių registrų duomenis.

5 straipsnis. Civilinio proceso kodekso nuostatų, reglamentuojančių bylinėjimosi išlaidas, taikymas

1. Už ieškinį (pareiškimus, prašymus), pateiktą iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo, žyminis mokestis mokamas pagal procesines teisės normas, galiojusias iki šio Kodekso įsigaliojimo.

2. Už apeliacinius skundus, atskiruosius skundus ar kasacinius skundus dėl bylų, kurios atitinkamai pirmosios instancijos teisme ar apeliacinės instancijos teisme buvo nagrinėjamos pagal teisės normas, galiojusias iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo, žyminis mokestis mokamas vadovaujantis iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo galiojusiomis procesinėmis teisės normomis, jei jos nustato mažesnę žyminį mokestį.

3. Šio Įstatymo 3 straipsnyje nurodytu atveju bylinėjimosi (teismo) išlaidos atstovo pagalbai apmokėti priteisiamos pagal procesines teisės normas, galiojusias iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo.

6 straipsnis. Bylų nagrinėjimas pirmosios instancijos teisme

1. Pirmosios instancijos teismai iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo priimtus ieškinius (pareiškimus, prašymus) išnagrinėja pagal procesines teisės normas, galiojusias iki šio Kodekso įsigaliojimo.

2. Kai apeliacinės instancijos ar kasacinis teismas priima sprendimą perduoti bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo, pirmosios instancijos teismas ją nagrinėja pagal

Civilinio proceso kodeksą. Šiuo atveju netaikomi Civilinio proceso kodekso 141, 142, 143 straipsniuose numatyti apribojimai ir jų nesilaikymo pasekmės.

3. Bylas, priimtas savo žinion pagal teisingumo taisyklės, galiojusias iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo, teismas išsprendžia iš esmės, nors pagal Civilinio proceso kodeksą byla būtų teisinga kitam teismui.

7 straipsnis. Bylų nagrinėjimas apeliacinės instancijos teisme

1. Bylose, kuriose sprendimai pirmosios instancijos teisme priimti iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo, apeliaciniai skundai ar atskirieji skundai dėl jų išnagrinėjami pagal procesines teisės normas, galiojusias iki šio Kodekso įsigaliojimo.

2. Kai kasacinis teismas priima nutartį perduoti bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui, apeliacinės instancijos teismas ją nagrinėja pagal Civilinio proceso kodeksą.

3. Civilinio proceso kodekso 303 straipsnyje nustatytas apeliacijos ribojimas netaikomas ieškinio pareiškimams, kurie buvo priimti iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo.

8 straipsnis. Bylų nagrinėjimas kasacine tvarka

Bylose, kuriose sprendimai ar nutartys apeliacinės instancijos teisme priimti iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo, kasaciniai skundai dėl šių sprendimų ar nutarčių išnagrinėjami pagal procesines, įskaitant reglamentuojančias atstovavimą, teisės normas, galiojusias iki šio Kodekso įsigaliojimo.

9 straipsnis. Prašymų atnaujinti procesą nagrinėjimas

Prašymai atnaujinti procesą, priimti iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo, nagrinėjami pagal procesines teisės normas, galiojusias iki šio Kodekso įsigaliojimo.

10 straipsnis. Vykdomųjų dokumentų vykdymas

1. Vykdomieji dokumentai dėl piniginių sumų išieškojimo, gauti vykdyti teismo antstolių kontoroje iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo, užbaigiami vykdyti pagal procesines teisės normas, galiojusias iki šio Kodekso įsigaliojimo, išskyrus šiame straipsnyje nustatytus atvejus. Kiti vykdomieji dokumentai, taip pat vykdomieji dokumentai, gauti vykdyti teismo antstolių kontoroje įsigaliojus Civilinio proceso kodeksui (nesvarbu, ar jie pirmą ar pakartotinį kartą teikiami teismo antstolių kontorai), vykdomi pagal Civilinio proceso kodeksą.

2. Taikant iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo galiojusias teisės normas, reglamentuojančias teismo sprendimų vykdymo procesą, visus procesinius veiksmus, kuriuos turėtų atlikti vyresnysis teismo antstolis, atlieka apylinkės teismo, prie kurio yra teismo antstolių kontora, teisėjas.

3. Raginimas įvykdyti sprendimą pagal vykdomuosius dokumentus, išduotus iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo, tačiau gautus vykdyti teismo antstolių kontoroje po šio Kodekso įsigaliojimo, siunčiamas ar įteikiamas pagal Civilinio proceso kodeksą.

4. Vykdomosiose bylose, kuriose po Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo išieškojimas vykdomas pagal procesines teisės normas, galiojusias iki šio Kodekso įsigaliojimo, tačiau kuriose teismo antstolis turtą areštuoja po šio Kodekso įsigaliojimo, nuo turto arešto akto surašymo momento toliau išieškojimas iš šio turto vykdomas pagal Civilinio proceso kodeksą.

5. Vykdamas išieškojimą iš skolininko darbo užmokesčio ir iš kitų jam prilygintų išmokų bei davinių, neatsižvelgiant į tai, kada pradėtas vykdyti vykdomasis dokumentas, įsigaliojus Civilinio proceso kodeksui išieškojimas vykdomas pagal jame nustatytus dydžius.

6. Civilinio proceso kodekso nustatytas 10 metų senaties įsiteisėjusio teismo sprendimo pateikimo vykdyti terminas taikomas, jeigu šis terminas prasidėjo įsigaliojus šiam Kodeksui, taip pat jei iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo nustatytas 3 metų įsiteisėjusio teismo sprendimo pateikimo vykdyti terminas yra nepasibaigęs iki šio Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo. Iki šio Kodekso įsigaliojimo praėjusi senaties įsiteisėjusio teismo sprendimo pateikimo vykdyti termino dalis įskaitoma į šio Kodekso nustatytą senaties įsiteisėjusio teismo sprendimo pateikimo vykdyti terminą.

7. Institucijos ar įstaigos, pagal įstatymus ar kitus teisės aktus turėjusios teisę priimti sprendimus, kurie iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo buvo laikomi vykdomaisiais

dokumentais, ir toliau turi teisę išduoti šiuos vykdomuosius dokumentus ir šie dokumentai vykdomi pagal Civilinio proceso kodeksą, jei įstatymai nenustato kitaip.

8. Iki Antstolių įstatymo įsigaliojimo dienos Civilinio proceso kodekse numatyti mokėjimai ir pervedimai į antstolio depozitinę sąskaitą atliekami į teismo antstolių kontoros depozitinę sąskaitą.

11 straipsnis. Tarptautinis procesas

Prašymai dėl užsienio teismų sprendimų pripažinimo ir vykdymo, gauti iki Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo, nagrinėjami pagal procesines teisės normas, galiojusias iki šio Kodekso įsigaliojimo.

12 straipsnis. Teisės aktų, reikalingų Civilinio proceso kodeksui įgyvendinti, parengimas ir patvirtinimas

1. Vyriausybė iki 2002 m. rugsėjo 1 d. patvirtina ar įgalioja atitinkamą valstybės instituciją patvirtinti:

- 1) kuratoriaus atlyginimo už atstovavimą tvarką ir įkainius;
- 2) išlaidų, susijusių su bylos nagrinėjimu, dydžius ir jų apmokėjimo tvarką;
- 3) produktų ir kitų greitai gendančių daiktų, po apžiūros perduotų įmonėms, įstaigoms ar organizacijoms, galinčioms sunaudoti juos pagal paskirtį, grąžinimo ar atlyginimo už juos tvarką;
- 4) sprendimų vykdymo instrukciją.

2. Vyriausybė iki 2002 m. rugsėjo 1 d., atsižvelgdama į Civilinio proceso kodeksą, parengia ir pateikia Seimui Įmonių bankroto įstatymo pakeitimo įstatymo, Įmonių restruktūrizavimo įstatymo pakeitimo įstatymo ir Advokatūros įstatymo pakeitimo įstatymo projektus.

3. Teisingumo ministras iki 2002 m. rugsėjo 1 d. patvirtina:

- 1) kartu su finansų ministru – išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, apmokėjimo dydį ir tvarką;
- 2) suderinęs su Lietuvos advokatų taryba, išlaidų, susijusių su advokato ar advokato padėjėjo pagalba neturtinio pobūdžio ginčuose, priteisimo maksimalius dydžius;
- 3) pažymos apie procesinio dokumento įteikimą formą;
- 4) procesinių dokumentų formas pagal atskiras reikalavimų rūšis.

4. Teisingumo ministerija sudaro sąlygas nuo Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo skelbti apie visą iš varžytynių parduodamą turtą viename tinklapyje internete.

13 straipsnis. Teisės aktų pakeitimas ir pripažinimas netekusiais galios

1. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimo ir papildymo įstatymo (Žin., 2001, Nr. 55-1947) 43 straipsnio 3 dalyje vietoj datos „2002 m. liepos 1 d.“ įrašyti datą „2003 m. sausio 1 d.“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„3. Pratešti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso, priimto 1964 m. liepos 7 d. (Žin., 1964, Nr. 19-139), su visais pakeitimais ir papildymais galiojimą iki 2003 m. sausio 1 d.“

2. Įsigaliojus Civilinio proceso kodeksui, netenka galios šie teisės aktai:

- 1) Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas (Žin., 1964, Nr. 19-139; 1966, Nr. 33-238; 1967, Nr. 36-349; 1968, Nr. 9-64; 1970, Nr. 6-37; 1972, Nr. 21-161, Nr. 30-241; 1973, Nr. 31-275; 1975, Nr. 9-72; 1977, Nr. 30-396; 1981, Nr. 16-183, Nr. 21-268, Nr. 28-331; 1982, Nr. 12-100, Nr. 14-128; 1984, Nr. 34-390; 1985, Nr. 7-61, Nr. 8-73; 1986, Nr. 4-32; 1987, Nr. 36-429; 1988, Nr. 4-29, Nr. 17-160; 1989, Nr. 27-330; 1991, Nr. 5-134, Nr. 33-891; 1993, Nr. 6-113, Nr. 54-1051, Nr. 62-1168; 1994, Nr. 43-776, Nr. 51-949, Nr. 58-1131, 1134, Nr. 93-1809; 1995, Nr. 19-435, Nr. 44-1079, Nr. 51-1244, Nr. 55-1353, Nr. 59-1482, Nr. 63-1580, Nr. 104-2325, Nr. 106-2351, 2354, Nr. 107-2397, 2412; 1996, Nr. 4-90, Nr. 16-413, Nr. 41-991, Nr. 67-1602, 1606, Nr. 73-1744, Nr. 110-2506; 1997, Nr. 39-952, Nr. 63-1471, Nr. 64-1496, 1510, Nr. 66-1613, Nr. 99-2503, Nr. 104-2619, 2624, Nr. 108-2730, Nr. 117-3009, Nr. 118-3044; 1998, Nr. 26-673, Nr. 38-1000, Nr. 55-1517, Nr. 66-1911, Nr. 112-3106, Nr. 115-3232; 1999, Nr. 11-242, Nr. 13-312, Nr. 23-648, Nr. 32-901, 904, Nr. 36-1065, 1069, Nr. 43-1360, Nr. 63-2059, Nr. 101-2900, Nr. 113-3287; 2000, Nr. 32-887, Nr. 54-1555, Nr. 56-1641, Nr. 64-1929, Nr. 85-2571, Nr. 89-2746, Nr. 92-2870, Nr. 113-3604; 2001, Nr. 23-763, Nr. 31-1013, Nr. 55-1947);

2) Lietuvos Respublikos hipotekos įstatymas (Žin., 1992, Nr. 31-951; 1994, Nr. 76-1419; 1996, Nr. 100-2264; 1997, Nr. 63-1468; 1998, Nr. 31-822; 1999, Nr. 101-2901; 2000, Nr. 75-2268, Nr. 85-2586; 2001, Nr. 55-1941);

3) Lietuvos Respublikos kilnojamojo turto įkeitimo įstatymas (Žin., 1997, Nr. 60-1400, Nr. 117-3008; 1998, Nr. 31-821; 1999, Nr. 99-2843; 2001, Nr. 55-1942).

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO PROCESO
KODEKSAS**

**I DALIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

**I SKYRIUS
PAGRINDINĖS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Civilinio proceso įstatymai

1. Šis Kodeksas nustato civilinių, darbo, šeimos, intelektinės nuosavybės, konkurencijos, bankroto, restruktūrizavimo, viešųjų pirkimų bylų ir kitų bylų dėl privatinių teisinių santykių bei ypatingosios teisenos bylų nagrinėjimo ir sprendimų priėmimo bei vykdymo, prašymų dėl užsienio teismų sprendimų ir arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo Lietuvos Respublikoje tvarką, taip pat skundų dėl Lietuvos Respublikos teritorijoje veikiančio arbitražo sprendimų nagrinėjimo tvarką. Darbo, šeimos, intelektinės nuosavybės, konkurencijos, bankroto, restruktūrizavimo, viešųjų pirkimų bylos, bylos dėl turto paėmimo visuomenės poreikiams ir ypatingosios teisenos bylos nagrinėjamos pagal šio Kodekso taisykles, išskyrus išimtis, kurias nustato kiti Lietuvos Respublikos įstatymai.

2. Jeigu yra prieštaravimų tarp šio Kodekso ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų, teismas vadovaujasi šio Kodekso normomis, išskyrus atvejus, kai šis Kodeksas suteikia pirmenybę kitų įstatymų normoms.

3. Jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nustatytos kitokios normos, negu tos, kurias numato šis Kodeksas ir kiti Lietuvos Respublikos įstatymai, taikomos Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių normos.

4. Įgyvendinant Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktus, kituose Lietuvos Respublikos įstatymuose gali būti nustatomos ir kitos bylų nagrinėjimo, sprendimų priėmimo bei vykdymo ar kitos procesinės taisyklės, negu numato šis Kodeksas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2126](#), 2004-04-15, *Žin.*, 2004, Nr. 63-2244 (2004-04-28)

Nr. [IX-2171](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2494 (2004-04-30)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

2 straipsnis. Civilinio proceso tikslai

Civilinio proceso tikslai – ginti asmenų, kurių materialinės subjektinės teisės ar įstatymų saugomi interesai pažeisti ar ginčijami, interesus, tinkamai taikyti įstatymus teismui nagrinėjant civilines bylas, priimanč sprendimus bei juos vykdant, taip pat kuo greičiau atkurti teisinę taiką tarp ginčo šalių, aiškinti bei plėtoti teisę.

3 straipsnis. Bylų nagrinėjimas pagal galiojančią teisę

1. Teismas privalo nagrinėti bylas vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucija (toliau – Konstitucija), Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Lietuvos Respublikos įstatymais, kitais teisės aktais. Teismas, aiškindamas ir taikydamas įstatymus bei kitus teisės aktus, privalo vadovautis teisingumo, sąžiningumo ir protingumo principais.

2. Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ar įstatymų numatytais atvejais užsienio teisę taiko, aiškina bei jos turinį nustato teismas savo iniciatyva (*ex officio*).

3. Jeigu yra pagrindas manyti, kad įstatymas arba kitas teisės aktas ar jo dalis, kurie turėtų būti taikomi konkrečioje byloje, gali prieštarauti Konstitucijai ar įstatymams, teismas sustabdo bylos nagrinėjimą ir, atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo (toliau – Konstitucinis Teismas) kompetenciją, kreipiasi į jį prašydamas spręsti, ar tas įstatymas arba teisės aktas ar jo dalis atitinka Konstituciją ar įstatymus. Gavęs Konstitucinio Teismo nutarimą, teismas

atnaujina bylos nagrinėjimą. Teismas taip pat nutartimi sustabdo bylos nagrinėjimą, kai Konstitucinis Teismas yra priėmęs nagrinėti kito teismo nutartyje suformuluotą paklausimą tuo pačiu teisės klausimu ir teismas neturi kitų teisinių argumentų dėl įstatymo arba teisės akto atitikties Konstitucijai ar įstatymams. Šiuo atveju teismas bylos į Konstitucinį Teismą nesiuočia. Paskelbus Konstitucinio Teismo nutarimą, teismas atnaujina bylos nagrinėjimą.

4. Nagrinėdamas konkrečią bylą nustatęs, kad norminis teisės aktas ar jo dalis, kurio atitiktis Konstitucijai ar įstatymams kontrolė nepriklauso Konstitucinio Teismo kompetencijai, gali prieštarauti įstatymui ar Vyriausybės norminiam teisės aktui, teismas, priimdamas sprendimą, neturi tokiu teisės aktu vadovautis. Šiuo atveju bendrosios kompetencijos teismas sustabdo bylos nagrinėjimą ir nutartimi kreipiasi į administracinį teismą prašydamas patikrinti, ar atitinkamas norminis teisės aktas ar jo dalis atitinka įstatymą ar Vyriausybės norminį teisės aktą. Gavęs įsiteisėjusį administracinio teismo sprendimą, teismas atnaujina bylos nagrinėjimą. Teismas taip pat nutartimi sustabdo bylos nagrinėjimą, kai administracinis teismas yra priėmęs nagrinėti kito teismo nutartyje suformuluotą paklausimą tuo pačiu teisės klausimu ir teismas neturi kitų teisinių argumentų dėl norminio teisės akto ar jo dalies atitikties įstatymui ar Vyriausybės norminiam teisės aktui. Šiuo atveju teismas bylos į administracinį teismą nesiuočia. Įsiteisėjęs administracinio teismo sprendimui, teismas atnaujina bylos nagrinėjimą. Norminis administracinis aktas ar jo dalis laikomas panaikintu ir paprastai negali būti taikomas nuo tos dienos, kurią oficialiai buvo paskelbtas įsiteisėjęs administracinio teismo sprendimas dėl tokio norminio akto ar jo dalies pripažinimo neteisėtu.

5. Teismas, nagrinėdamas bylas, taiko Europos Sąjungos teisės normas ir vadovaujasi Europos Sąjungos teisminių institucijų sprendimais, preliminariais nutarimais Europos Sąjungos teisės aktų aiškinimo ir galiojimo klausimais. Teismas, kuriam taikant Europos Sąjungos teisės normas iškilo Europos Sąjungos teisės aktų aiškinimo ar galiojimo klausimas, kurį išnagrinėti būtina, kad sprendimas byloje būtų priimtas, turi teisę sustabdyti bylos nagrinėjimą ir kreiptis į kompetentingą Europos Sąjungos teisminę instituciją su prašymu pateikti dėl to preliminarų nutarimą. Teismas, kuris yra galutinė instancija nagrinėjamoje byloje ir kuriam taikant Europos Sąjungos teisės normas iškilo Europos Sąjungos teisės aktų aiškinimo ar galiojimo klausimas, privalo prašyti kompetentingos Europos Sąjungos teisminės institucijos preliminarus nutarimo Europos Sąjungos teisės aktų aiškinimo ar galiojimo klausimu.

6. Teismas, nagrinėdamas bylas, taiko Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos ar jos protokolų nuostatas ir vadovaujasi Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimais. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, kai tai susiję su jo nagrinėjama byla, gali kreiptis į Europos Žmogaus Teisių Teismą su prašymu pateikti konsultacinę išvadą dėl principinių klausimų, susijusių su Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje ar jos protokoluose apibrėžtų teisių ir laisvių aiškinimu ar taikymu.

TAR pastaba. Papildymas 6 dalimi įsigalioja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolo Nr. 16 įsigaliojimo Lietuvos Respublikai dieną.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-1772](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-16, i. k. 2015-09613

7. Jeigu nėra įstatymo, reglamentuojančio ginčo materialinį arba procesinį santykį, teismas taiko įstatymą, reglamentuojantį panašius santykius (įstatymo analogija), o jeigu ir tokio įstatymo nėra, teismas vadovaujasi bendraisiais teisės principais (teisės analogija). Pagal analogiją negali būti taikomos specialiosios, t. y. bendrųjų taisyklių išimtis numatančios, teisės normos.

TAR pastaba. Buvusi 6 dalis laikoma 7 dalimi nuo Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolo Nr. 16 įsigaliojimo Lietuvos Respublikai dienos.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1772](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-16, i. k. 2015-09613

8. Jeigu įstatymai ar ginčo šalių susitarimas numato, kad tam tikrus klausimus teismas sprendžia savo nuožiūra, teismas tai darydamas privalo vadovautis teisingumo, protingumo ir sąžiningumo kriterijais.

TAR pastaba. Buvusi 7 dalis laikoma 8 dalimi nuo Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolo Nr. 16 įsigaliojimo Lietuvos Respublikai dienos.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1772](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-16, i. k. 2015-09613

9. Civilinių bylų procesas vyksta pagal bylos nagrinėjimo, atskirų procesinių veiksmų atlikimo arba teismo sprendimo vykdymo metu galiojančius civilinio proceso įstatymus.

TAR pastaba. Buvusi 8 dalis laikoma 9 dalimi nuo Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolo Nr. 16 įsigaliojimo Lietuvos Respublikai dienos.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1772](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-16, i. k. 2015-09613

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1490](#), 2003-04-08, Žin., 2003, Nr. 39-1765 (2003-04-25)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

4 straipsnis. Vienodos teismų praktikos formavimas

Vienodos teismų praktikos formavimą įstatymų nustatyta tvarka užtikrina Lietuvos Aukščiausiasis Teismas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

II SKYRIUS CIVILINIO PROCESO PRINCIPAI

5 straipsnis. Teisė kreiptis į teismą teisminės gynybos

1. Kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas.

2. Atsisakymas teisės kreiptis į teismą negalioja.

3. Teismas imasi nagrinėti civilinę bylą pagal asmens (arba jo atstovo), kuris kreipėsi, kad būtų apginta jo teisė arba įstatymų saugomas interesas, pareiškimą. Įstatymų numatytais atvejais prokuroras, valstybės ir savivaldybių institucijos ir kiti asmenys gali pareikšti ieškinį ar pareiškimą viešajam interesui ginti.

4. Ieškinio teisenos bylose paduodami ieškiniai, o ypatingosios teisenos ir kitose bylose – pareiškimai ar prašymai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

6 straipsnis. Teisingumą vykdo tik teismai vadovaudamiesi asmenų lygybės įstatymui ir teismui principu

Teisingumą civilinėse bylose vykdo tik teismai vadovaudamiesi asmenų lygybės įstatymui ir teismui principu, nepaisydami jų lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, užsiėmimo rūšies ir pobūdžio, kitų aplinkybių.

7 straipsnis. Proceso koncentracija ir ekonomiškumas

1. Teismas imasi šiame Kodekse nustatytų priemonių, kad būtų užkirstas kelias procesui vilkinti, ir siekia, kad byla būtų išnagrinėta teismo vieno posėdžio metu, jeigu tai nekenkia tinkamai išnagrinėti bylą, taip pat kad įsiteisėjęs teismo sprendimas būtų įvykdytas per įmanomai trumpesnę laiką ir kuo ekonomiškiau.

2. Dalyvaujantys byloje asmenys privalo sąžiningai naudotis ir nepiktnaudžiauti jiems priklausančiomis procesinėmis teisėmis, rūpintis greitu bylos išnagrinėjimu, rūpestingai ir laiku, atsižvelgdami į proceso eigą, pateikti teismui įrodymus ir argumentus, kuriais grindžiami jų reikalavimai ar atsikirtimai.

8 straipsnis. Kooperacijos (bendradarbiavimo) principas

Teismas, šio Kodekso nustatyta tvarka bendradarbiaudamas su dalyvaujančiais byloje asmenimis, imasi priemonių, kad byla būtų tinkamai išnagrinėta. Dalyvaujantys byloje asmenys šio Kodekso nustatyta tvarka bendradarbiauja tarpusavyje ir su teismu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

9 straipsnis. Teismo posėdžio viešumas

1. Visuose teismuose bylos nagrinėjamos viešai. Motyvuota teismo nutartimi teismo posėdis gali būti uždaras – žmogaus asmeninio ar šeiminio gyvenimo slaptumui apsaugoti, taip pat kai viešai nagrinėjama byla gali atskleisti valstybės, tarnybos, profesinę ar komercinę paslaptį arba kai teismas imasi priemonių šalims sutaikyti.

2. Uždare teismo posėdyje gali būti dalyvaujantys byloje asmenys, o reikiamais atvejais – ir liudytojai, vertėjai bei ekspertai.

3. Uždare teismo posėdyje byla nagrinėjama laikantis visų proceso taisyklių. Teismo sprendimo rezoliucinė dalis paskelbiama viešai, išskyrus bylas dėl įvaikinimo.

4. Į teismo posėdžių salę jaunesni kaip šešiolikos metų asmenys neįleidžiami, jeigu jie nėra dalyvaujantys byloje asmenys arba liudytojai.

5. Teismo posėdžio eigai, įrodymams fiksuoti ir jiems tirti teismas gali naudoti bet kurias technines priemones. Dalyvaujantys byloje asmenys savo procesinėms funkcijoms vykdyti viešame teismo posėdyje gali daryti garso įrašą teismo posėdžiui užfiksuoti. Apie daromą garso įrašą dalyvaujantys byloje asmenys privalo informuoti posėdžio pirmininką. Dalyvaujantys byloje asmenys, neinformavę teismo apie daromą garso įrašą, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Kitiems asmenims draudžiama teismo posėdžio metu filmuoti, fotografuoti, daryti garso ar vaizdo įrašus bei naudoti kitas technines priemones. Asmenims, pažeidusiems šį draudimą teismo posėdžio metu, taikoma įstatymų numatyta atsakomybė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

10 straipsnis. Bylos medžiagos viešumas

1. Visa išnagrinėtos civilinės bylos ir vykdomosios bylos medžiaga, išskyrus medžiagą tų bylų, kurios buvo išnagrinėtos uždare teismo posėdyje, yra vieša ir su ja susipažinti gali ir byloje nedalyvavę asmenys. Jie turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka daryti bylos medžiagos kopijas ir išrašus. Tokią teisę šie asmenys įgyja, kai sprendimas ar teismo procesą užbaigianti nutartis įsiteisėja, o jeigu byla gali būti nagrinėjama kasacine tvarka, – ją išnagrinėjus kasacine tvarka arba pasibaigus apskundimo kasacine tvarka terminui. Su vykdomosios bylos medžiaga galima susipažinti, kai sprendimas yra įvykdytas.

2. Priimdamas viešame teismo posėdyje sprendimą ar procesą užbaigiančią nutartį, teismas turi teisę dalyvaujančių byloje asmenų prašymu ar savo iniciatyva motyvuota nutartimi nustatyti, kad bylos medžiaga ar jos dalis yra nevieša, kai reikia apsaugoti žmogaus asmens, jo privataus gyvenimo ir nuosavybės slaptumą, informacijos apie žmogaus sveikatą konfidencialumą, taip pat jeigu yra pagrindas manyti, kad bus atskleista valstybės, tarnybos, profesinė, komercinė ar kita įstatymų saugoma paslaptis. Dėl teismo nutarties, kuria atmestas prašymas, gali būti duodamas atskiras skundas.

3. Norėdamas susipažinti su išnagrinėtos bylos medžiaga, asmuo atitinkamo teismo pirmininkui turi pateikti nustatytos formos prašymą ir jame nurodyti savo vardą, pavardę, gyvenamąją vietą, asmens kodą ir susipažinimo su išnagrinėtos bylos medžiaga tikslą. Susipažinimo su išnagrinėtos bylos medžiaga tvarką nustato teisingumo ministras, suderinęs su Lietuvos vyriausiojo archyvaru.

4. Su bylos medžiaga, sudarančia valstybės ar tarnybos paslaptį, turi teisę susipažinti asmenys, kuriems ši teisė yra suteikta vadovaujantis įstatymais ir kuriems tokios informacijos reikia jų pareigoms atlikti. Asmuo, teikiantis teismui dokumentus ar medžiagą, kuriuose esantys duomenys sudaro profesinę ar komercinę paslaptį, gali prašyti teismo neteikti jų susipažinti ir kopijuoti. Dėl to teismas priima nutartį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

11 straipsnis. Proceso kalba

1. Teismo procesas Lietuvos Respublikoje vyksta valstybine kalba.

2. Asmenims, nemokantiems valstybinės kalbos, garantuojama teisė naudotis vertėjo paslaugomis.

3. Už vertėjo paslaugas teismo posėdžio metu atlyginama iš valstybės biudžeto.

12 straipsnis. Rungimosi principas

Civilinės bylos visuose teismuose nagrinėjamos laikantis rungimosi principo. Kiekviena šalis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų ar atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai yra remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti.

13 straipsnis. Dispozityvumo principas

Šalys ir kiti proceso dalyviai, laikydamiesi šio Kodekso nuostatų, turi teisę laisvai disponuoti joms priklausančiomis procesinėmis teisėmis.

14 straipsnis. Betarpiškumo principas

1. Teismas privalo tiesiogiai ištirti visus byloje esančius įrodymus, išskyrus šiame Kodekse numatytus atvejus.

2. Teismas savo sprendimą gali pagrįsti tik tais įrodymais, kurie buvo ištirti teismo posėdyje.

3. Teismas, priimdamas sprendimą, neturi teisės spręsti klausimo dėl neįtrauktų dalyvauti byloje asmenų teisių ir pareigų.

4. Dalyvaujantys byloje asmenys baigiamųjų kalbų metu gali remtis tik tomis aplinkybėmis, kurios buvo ištirtos teismo posėdyje, nagrinėjant bylą iš esmės.

15 straipsnis. Žodiškumo principas

Šalys ir kiti proceso dalyviai paaiškinimus, parodymus duoda, taip pat savo prašymus, pageidavimus pateikia žodžiu, išskyrus šiame Kodekse numatytus atvejus.

16 straipsnis. Bylos nagrinėjimo nepertraukiamumas ir teisėjų sudėties nekeitamumas

1. Civilinės bylos nagrinėjimo metu teismas negali nagrinėti jokių kitų bylų, išskyrus šio Kodekso numatytus atvejus.

2. Jeigu bylos nagrinėjimo metu keičiasi teisėjų sudėtis, bylos nagrinėjimas turi būti atidėtas, o po to ji turi būti pradėta nagrinėti nuo pat pradžios, išskyrus atvejus, kai dalyvaujantys byloje asmenys neprieštarauja, kad byla būtų nagrinėjama toliau nuo to procesinio veiksmo, kurį atlikus ji buvo atidėta.

3. Jeigu civilinei bylai nagrinėti reikia daug laiko, gali būti skiriamas atsarginis teisėjas. Atsarginis teisėjas būna teismo posėdžio salėje nuo bylos nagrinėjimo pradžios ir, jeigu pasitraukia iš teismo sudėties teisėjas, jį pakeičia. Atsarginiam teisėjui stojus į pasitraukusiojo vietą, byla nagrinėjama toliau.

17 straipsnis. Šalių procesinis lygiateisiškumas

Šalių procesinės teisės yra lygios.

18 straipsnis. Teismo sprendimo, nutarties, įsakymo ir nutarimo privalomumas

Įsiteisėję teismo sprendimas, nutartis, įsakymas ar nutarimas yra privalomi valstybės ar savivaldybių institucijoms, tarnautojams ar pareigūnams, fiziniams bei juridiniams asmenims ir turi būti vykdomi visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

19 straipsnis. Sprendimo priėmimo slaptumas

1. Sprendimo, nutarties, įsakymo ar nutarimo priėmimo metu sprendimų priėmimo kambaryje gali būti tik teisėjas (teisėjai), kuris (kurie) nagrinėjo konkrečią bylą.

2. Sprendimo, nutarties, įsakymo ar nutarimo priėmimo metu sprendimų priėmimo kambaryje teisėjams draudžiama konsultotis su kitais asmenimis klausimais, susijusiais su bylos išsprendimu.

20 straipsnis. Valstybės garantuota teisinė pagalba

Fiziniai asmenys turi teisę į valstybės apmokamą teisinę pagalbą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

21 straipsnis. Teisėjų ir teismų nepriklausomumas ir nešališkumas

Teisėjai ir teismai, vykdydami teisingumą, yra nepriklausomi ir nešališki.

III SKYRIUS BYLOS, NAGRINĖTINOS TEISME

22 straipsnis. Civilinių bylų priskirtinumas teismams

1. Teismams nagrinėti šio Kodekso nustatyta tvarka priskiriami ginčai, kylantys iš civilinių, šeimos, darbo, intelektinės nuosavybės, konkurencijos, bankroto, restruktūrizavimo, viešųjų pirkimų ir kitų privatinų teisinių santykių. Įstatymų numatytais atvejais gali būti nustatyta privaloma išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarka.

2. Teismai taip pat nagrinėja bylas ypatingosios teisenos tvarka, prašymus dėl užsienio teismų sprendimų ir arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo Lietuvos Respublikoje, taip pat skundus dėl Lietuvos Respublikos teritorijoje veikiančio arbitražo sprendimų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

23 straipsnis. Ginčų perdavimas spręsti arbitražui

1. Šalys savo susitarimu gali perduoti spręsti arbitražo tvarka bet kokią ginčą dėl fakto ar (ir) teisės, išskyrus ginčus, kurie pagal įstatymus negali būti nagrinėjami arbitraže.

2. Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatyme (toliau – Komercinio arbitražo įstatymas) numatytais atvejais teismai teikia pagalbą arbitražo bylos šalims ir arbitražo teismui. Teismų kompetenciją arbitražinio nagrinėjimo metu nustato šis Kodeksas ir Komercinio arbitražo įstatymas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-2090](#), 2012-06-21, *Žin.*, 2012, Nr. 76-3933 (2012-06-30)

24 straipsnis. Bylos priskyrimo teismui prioritetas

1. Jeigu byloje sujungiami keli tarpusavyje susiję reikalavimai, iš kurių nors vienas yra priskirtas teismui, visi reikalavimai turi būti nagrinėjami teisme.

2. Jeigu iškyla abejonių arba galiojančių įstatymų kolizija dėl konkretaus ginčo priskyrimo teismui ar kitai institucijai, ginčas nagrinėjamas teisme.

IV SKYRIUS TEISMINGUMAS

25 straipsnis. Civilinių bylų teismingumas

Civilines bylas nagrinėja apylinkės ir apygardos teismai, kaip pirmosios instancijos teismai, šio Kodekso nustatyta tvarka.

26 straipsnis. Civilinių bylų rūšinis teismingumas

Visas civilines bylas pirmąją instanciją nagrinėja apylinkės teismai, išskyrus bylas, nurodytas šio Kodekso 27, 28 straipsniuose.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

27 straipsnis. Civilinės bylos, teismingos apygardos teismams

Apygardos teismai, kaip pirmosios instancijos teismai, nagrinėja civilines bylas:

1) kuriose ieškinio suma didesnė kaip keturiasdešimt trys tūkstančiai penki šimtai eurų, išskyrus šeimos ir darbo teisinių santykių bylas ir bylas dėl neturtinės žalos atlyginimo;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

2) dėl autorinių neturtinių teisinių santykių;

3) dėl civilinių viešo konkurso teisinių santykių;

4) dėl bankroto ir restruktūrizavimo, išskyrus bylas dėl fizinių asmenų bankroto;

5) kurių viena šalis yra užsienio valstybė;

- 6) pagal ieškinius dėl priverstinio akcijų (dalių, pajų) pardavimo;
- 7) pagal ieškinius dėl juridinio asmens veiklos tyrimo;
- 8) dėl turtinės ir neturtinės žalos, padarytos pažeidžiant nustatytas pacientų teises, atlyginimo;
- 9) kitas civilines bylas, kurias pagal įstatymus kaip pirmosios instancijos teismas nagrinėja apygardos teismai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-218](#), 2013-03-28, *Žin.*, 2013, Nr. 35-1694 (2013-04-04)

Pastaba. Iki šio įstatymo įsigaliojimo pradėtos nagrinėti fizinių asmenų bankroto bylos baigiamos nagrinėti vadovaujantis iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusiomis fizinių asmenų bankroto bylų nagrinėjimą reglamentuojančiomis nuostatomis.

28 straipsnis. Civilinės bylos, teisingos tik Vilniaus apygardos teismui

Tik Vilniaus apygardos teismas, kaip pirmosios instancijos teismas, nagrinėja civilines bylas:

- 1) dėl ginčų, numatytų Lietuvos Respublikos patentų įstatyme;
- 2) dėl ginčų, numatytų Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatyme;
- 3) dėl įvaikinimo pagal užsienio valstybių piliečių prašymus įvaikinti Lietuvos Respublikos pilietį, gyvenantį Lietuvos Respublikoje arba užsienio valstybėje;
- 4) kitas civilines bylas, kurias pagal galiojančius įstatymus kaip pirmosios instancijos teismas nagrinėja tik Vilniaus apygardos teismas.

29 straipsnis. Ieškinio pareiškimas pagal atsakovo gyvenamąją vietą

Ieškiny pareiškiamas teismui pagal atsakovo gyvenamąją vietą. Juridiniam asmeniui ieškiny pareiškiamas pagal juridinio asmens buveinę, nurodytą juridinių asmenų registre. Tais atvejais, kai atsakovas yra valstybė ar savivaldybė, ieškiny pareiškiamas pagal valstybei ar savivaldybei atstovaujančios institucijos buveinę.

30 straipsnis. Teisingumas pagal ieškovo pasirinkimą

1. Ieškiny atsakovui, kurio gyvenamoji vieta nežinoma, gali būti pareiškiamas pagal jo turto buvimo vietą arba pagal paskutinę žinomą jo gyvenamąją vietą.
2. Ieškiny atsakovui, neturinčiam Lietuvos Respublikoje gyvenamosios vietos, gali būti pareiškiamas pagal jo turto buvimo vietą arba pagal paskutinę žinomą jo gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje.
3. Ieškiny, susijęs su juridinio asmens filialo veikla, gali būti pareiškiamas taip pat pagal filialo buveinę.
4. Ieškiny dėl išlaikymo priteisimo ir dėl tėvystės nustatymo gali būti pareiškiamas taip pat pagal ieškovo gyvenamąją vietą.
5. Ieškiny dėl atlyginimo žalos, padarytos sužalojant fizinio asmens sveikatą, taip pat atimant gyvybę, gali būti pareiškiamas pagal ieškovo gyvenamąją vietą arba žalos padarymo vietą.
6. Ieškiny dėl žalos, padarytos asmenų turtui, gali būti pareiškiamas pagal ieškovo gyvenamąją vietą (buveinę) arba žalos padarymo vietą.
7. Ieškiny dėl žalos, atsiradusios dėl neteisėto nuteisimo, neteisėto suėmimo kardomosios priemonės taikymo tvarka, neteisėto sulaikymo, neteisėto procesinės prievartos priemonių pritaikymo, neteisėtos administracinės nuobaudos – arešto – paskyrimo, taip pat dėl žalos, atsiradusios dėl neteisėtų teisėjo ar teismo veiksmų nagrinėjant civilinę bylą, gali būti pareiškiamas pagal ieškovo gyvenamąją vietą.
8. Ieškiny dėl atlyginimo nuostolių, atsiradusių laivams susidūrus, ir dėl atlyginimo išieškojimo už pagalbos suteikimą bei gelbėjimą jūroje, taip pat visais kitais atvejais, kai ginčas kyla dėl vežimo jūra teisinių santykių, gali būti pareiškiamas ir pagal atsakovo laivo buvimo vietą arba laivo įregistravimo uostą.
9. Ieškiny dėl sutarčių, kuriose nurodyta įvykdymo vieta, gali būti pareiškiamas taip pat pagal sutarties įvykdymo vietą.

10. Ieškinys, susijęs su globėjo, rūpintojo ar turto administratoriaus pareigų ėjimu, gali būti pareiškiamas taip pat pagal globėjo, rūpintojo gyvenamąją vietą arba turto administratoriaus gyvenamąją ar buveinės vietą.

11. Ieškinys dėl vartojimo sutarčių taip pat gali būti pareiškiamas pagal vartotojo gyvenamąją vietą.

12. Teisė pasirinkti vieną iš kelių teismų, kuriems byla teisinga, priklauso ieškovui.

31 straipsnis. Išimtinis teisingumas

1. Ieškiniai dėl daiktinių teisių į nekilnojamąjį daiktą, dėl naudojimosi nekilnojamuoju daiktu, išskyrus pareiškimus dėl sutuoktinių turto padalijimo santuokos nutraukimo bylose, dėl arešto nekilnojamam daiktui panaikinimo teisingi nekilnojamojo daikto ar pagrindinės jo dalies buvimo vietos teismui.

2. Palikėjo kreditorių ieškiniai, pareikšti prieš įpėdiniams priimant palikimą, yra teisingi palikimo ar pagrindinės jo dalies buvimo vietos teismui.

3. Išimtinis teisingumas gali būti keičiamas šio Kodekso 34 straipsnio 5 dalyje numatytais atvejais ir tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

32 straipsnis. Sutartinis teisingumas

1. Šalys gali rašytiniu tarpusavio susitarimu pakeisti teritorinį tos bylos teisingumą.

2. Išimtinis ir rūšinis teisingumas šalių susitarimu negali būti pakeičiamas.

33 straipsnis. Kelių tarpusavyje susijusių bylų teisingumas

1. Ieškinys keliems atsakovams, gyvenantiems ar esantiems ne toje pačioje vietoje, pareiškiamas pagal vieno iš atsakovų gyvenamąją vietą ar buveinę ieškovo pasirinkimu.

2. Priešieškinis, neatsižvelgiant į tai, koks jo teisingumas, pareiškiamas tos vietos teismui, kuriame nagrinėjamas pradinis ieškinys. Jeigu ieškinio reikalavimo padidėjimas, ieškinio dalyko pakeitimas, priešieškinio padavimas keičia rūšinį bylos teisingumą, pradinį ieškinį nagrinėjantis teismas išsprendžia visus su ieškinio (priešieškinio) priėmimu susijusius klausimus ir nagrinėja visą bylą iš esmės.

3. Jeigu vienas iš ieškovo reikalavimų turi būti pareiškiamas pagal išimtinio teisingumo taisykles, tai ieškinys paduodamas pagal išimtinio teisingumo taisykles.

4. Jeigu vienas iš ieškovo reikalavimų teisingas apygardos teismui, ieškinys dėl visų reikalavimų nagrinėjamas apygardos teisme.

5. Civilinis ieškinys iš baudžiamosios bylos, jeigu jis nebuvo pareikštas ar nebuvo išspręstas nagrinėjant baudžiamąją bylą, pareiškiamas nagrinėti civilinio proceso tvarka pagal šio Kodekso nustatytas teisingumo taisykles.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

34 straipsnis. Teismo priimtos savo žinion bylos perdavimas kitam teismui

1. Teismas, laikydamasis teisingumo taisyklių, priimtą bylą turi išspręsti iš esmės, nors vėliau ji taptų teisinga kitam teismui, išskyrus šio straipsnio 5 dalyje numatytus atvejus.

2. Teismas nutartimi perduoda bylą nagrinėti kitam teismui:

1) jeigu pripažįsta, kad ta byla operatyviau ir ekonomiškiau bus išnagrinėta kitame teisme, konkrečiai – pagal daugumos įrodymų buvimo vietą, išskyrus išimtinio teisingumo atvejus;

2) jeigu atsakovas, kurio gyvenamoji vieta pirmiau nebuvo žinoma, paprašo perduoti bylą jo gyvenamosios vietos teismui;

3) jeigu, nušalinus vieną ar kelis teisėjus ar teisėjams nusišalinus, apylinkės teisme arba apygardos teismo Civilinių bylų skyriuje nebėra teisėjų, turinčių teisę nagrinėti bylą;

4) jeigu, iškėlus bylą tame teisme, paaiškėja, kad ji buvo priimta pažeidžiant teisingumo taisykles;

5) sustabdžius bylą dėl to, kad atsakovui iškelta bankroto byla. Šiuo atveju ji perduodama bankroto bylą nagrinėjančiam teismui.

3. Šio straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytu atveju klausimą dėl bylos perdavimo nagrinėti iš vieno apylinkės teismo kitam apylinkės teismui išsprendžia apygardos teismo, kurio veiklos teritorijoje yra šie apylinkės teismai, pirmininkas arba šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas. Klausimą dėl bylos perdavimo nagrinėti iš vieno apylinkės teismo kitam apylinkės teismui, esančiam kito apygardos teismo veiklos teritorijoje, arba iš vieno apygardos teismo kitam apygardos teismui išsprendžia Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas arba šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas.

4. Dėl teismo nutarties, kuria byla perduodama nagrinėti kitam teismui, išskyrus šio straipsnio 2 dalies 2, 3 ir 5 punktuose nurodytus atvejus, gali būti paduodamas atskirasis skundas. Byla perduodama nagrinėti iš vieno teismo į kitą, kai įsiteisėja dėl to priimta teismo nutartis.

5. Kai dalyvaujantis byloje asmuo yra teisėjas, teismo valstybės tarnautojas ar teismo darbuotojas ir byla teisinga teismui, kuriame jis dirba, arba kai teisme (išskyrus Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą, Lietuvos apeliacinį teismą), kuriam teisinga byla, teisėju, teismo valstybės tarnautoju ar teismo darbuotoju dirba dalyvaujančio byloje asmens sutuoktinis (sugyventinis), vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai), broliai, seserys (įbroliai, įseserės), taip pat dalyvaujančio byloje asmens sutuoktinio vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai), broliai, seserys (įbroliai, įseserės), arba kai prieš paskiriant teisėjui nagrinėti bylą paaiškėja, kad tame teisme nėra teisėjų, turinčių teisę ją nagrinėti, byla perduodama nagrinėti kitam teismui šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

35 straipsnis. Bylos priėmimo kitame teisme tvarka

1. Kiekvieną bylą, iš vieno teismo perduotą nagrinėti kitam teismui šio Kodekso 34 straipsnyje numatytais atvejais ir tvarka, turi besąlygiškai priimti savo žinion tas teismas, kuriam ji perduota, ir jokie ginčai dėl to tarp teismų neleidžiami. Aukštesnės pakopos teismas, konstatavęs, kad byla, vadovaujantis šio Kodekso 34 straipsnio 2 dalies 4 punktu, jam perduota neteisėtai, nutartimi ją perduoda nagrinėti pagal teisingumą. Dėl šios nutarties gali būti duodamas atskirasis skundas.

2. Įsiteisėjus teismo nutarčiai dėl bylos perdavimo nagrinėti kitam teismui, byloje priimti teismų sprendimai ir nutartys negali būti naikinami tuo pagrindu, kad teismas išnagrinėjo bylą pažeisdamas teisingumo taisykles.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

36 straipsnis. Bylų rūšinio teisingumo bendrosios kompetencijos ar administraciniam teismui klausimų sprendimas

1. Iškelta civilinė byla negali būti nutraukta arba pareiškimas negali būti paliekamas nenagrinėtas vien dėl tos priežasties, kad byla teisinga administraciniam teismui. Šiais atvejais byla perduodama pagal rūšinį teisingumą.

2. Bylos rūšinį teisingumą bendrosios kompetencijos ar administraciniam teismui lemia teisinio santykio, iš kurio kilo ginčas, pobūdis. Kai teisinis santykis yra mišrus, bylos rūšinis teisingumas priklauso nuo to, koks teisinis santykis (civilinis ar administracinis) byloje vyrauja.

3. Kai teismui kyla abejonių dėl bylos rūšinio teisingumo bendrosios kompetencijos ar administraciniam teismui, šiuos klausimus rašytinio proceso tvarka išsprendžia speciali teisėjų kolegija, į kurią įeina Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininko pavaduotojas ir po vieną šių teismų pirmininkų paskirtą teisėją.

4. Šio straipsnio 3 dalyje numatytais atvejais teismas motyvuotą nutartį dėl bylos rūšinio teisingumo klausimų sprendimo paduoda per Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą.

5. Šio straipsnio 3 dalyje numatytos specialios teisėjų kolegijos posėdžiams pirmininkauja Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas. Specialios teisėjų kolegijos sprendimas priimamas bendru sutarimu arba kolegijos narių balsų dauguma; jeigu balsai pasiskirsto po lygiai, lemia kolegijos posėdžio pirmininko balsas. Nutartis dėl bylos rūšinio teisingumo klausimų sprendimo yra galutinė ir neskundžiama.

6. Išsprendus bylos rūšinio teisingumo klausimą, byla kompetentingam ją nagrinėti teismui išsiunčiama per tris darbo dienas nuo specialios teisėjų kolegijos nutarties priėmimo

dienos. Speciali teisėjų kolegija taip pat turi teisę pareikštus reikalavimus išskirti į atskiras bendrosios kompetencijos ir administraciniame teisme nagrinėtinas bylas.

7. Kai dėl bylos rūšinio teisingumo į specialią teisėjų kolegiją kreipėsi bylą nagrinėjantis apeliacinės instancijos arba kasacinis teismas ir speciali teisėjų kolegija konstatuoja bylos rūšinio teisingumo taisyklių pažeidimą, bendrosios kompetencijos žemesnės instancijos teismų procesiniai sprendimai, kuriais ginčas išspręstas iš esmės, netenka teisinės galios ir byla pagal rūšinį teisingumą perduodama nagrinėti atitinkamam administraciniam teismui.

8. Kai byla bendrosios kompetencijos teismui perduodama iš administracinio teismo, bendrosios kompetencijos teismas nustato dalyvaujančių byloje asmenų procesinę padėtį ir prireikus imasi priemonių procesinių dokumentų trūkumams pašalinti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

V SKYRIUS PROCESO DALYVIAI

37 straipsnis. Dalyvaujantys byloje asmenys

1. Dalyvaujantiais byloje asmenimis laikomi proceso dalyviai, turintys teisinį suinteresuotumą bylos baigtimi.

2. Dalyvaujantiais byloje asmenimis yra šalys, tretieji asmenys, asmenys, pareiškę ieškinį šio Kodekso 49 straipsnio nustatyta tvarka, pareiškėjai, suinteresuoti asmenys šio Kodekso 442 straipsnyje išvardytose bylose, šio Kodekso 431 straipsnyje numatyti kreditoriai ir skolininkai, taip pat šių asmenų atstovai.

38 straipsnis. Civilinis procesinis veiksnumas

1. Galėjimas įgyvendinti savo teises teisme ir pavesti atstovui vesti bylą (civilinis procesinis veiksnumas) priklauso juridiniams asmenims ir fiziniams asmenims, kurie yra pasiekę pilnametystę – aštuoniolika metų, nepilnamečiams, įstatymų nustatyta tvarka sudariusiems santuoką, taip pat nepilnamečiams, kurie įstatymų nustatyta tvarka teismo pripažinti visiškai veiksniais (emancipuotais).

2. Nepilnamečių nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų, taip pat fizinių asmenų, kurių civilinis veiksnumas tam tikroje srityje apribotas, atstovais pagal įstatymą teisme yra atitinkamai jų tėvai, tėviai ar rūpintojai. Šioje dalyje nurodytiems nepilnamečiams ir fiziniams asmenims, kurių civilinis veiksnumas tam tikroje srityje apribotas, kurie yra bylos šalys arba tretieji asmenys, turi būti pranešta apie prasidėjusį teismo procesą ir pasiūloma jame dalyvauti.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

3. Nepilnamečiai nuo keturiolikos metų turi teisę kreiptis į teismą dėl savo teisių ar įstatymų saugomų interesų gynimo savarankiškai, jeigu ginčas yra dėl santykių, kuriuose jie turi visišką civilinį veiksnumą.

4. Nepilnamečių iki keturiolikos metų, taip pat fizinių asmenų, pripažintų neveiksniais tam tikroje srityje, teises ir įstatymų saugomus interesus gina teisme jų atstovai pagal įstatymą – atitinkamai jų tėvai, tėviai, globėjai, išskyrus šiame Kodekse numatytus atvejus.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

39 straipsnis. Kuratoriaus paskyrimas

1. Šaliai, kuri neturi civilinio procesinio veiksnumo ir atstovo pagal įstatymą arba kuri neturi jai atstovaujančio organo, arba kurios gyvenamoji ir darbo vieta nežinomos, priešingos šalies, kuri siekia atlikti procesinius veiksmus, prašymu teismas gali paskirti kuratorių, kuris konkrečioje byloje veikia kaip atstovas pagal įstatymą. Prašanti paskirti kuratorių šalis privalo įrodyti šioje dalyje numatytas aplinkybes, sudarančias pagrindą skirti kuratorių. Kuratoriumi gali

būti paskirtas tik fizinis asmuo ir tik jo sutikimu. Fizinio asmens kuratoriumi, kai yra galimybė, skiriamas šio fizinio asmens giminaitis arba sutuoktinis. Jeigu tokios galimybės nėra, fizinio asmens kuratoriumi skiriamas advokatas. Teismo nutartis paskirti kuratorių gali būti priimama rašytinio proceso tvarka. Kuratoriaus įgaliojimai pasibaigia išnykus aplinkybėms, kurių pagrindu buvo paskirtas kuratorius, ar paskyrus šalies atstovą pagal įstatymą. Kuratorius turi jo atstovaujamos šalies procesines teises ir pareigas.

2. Apie kuratoriaus paskyrimą, išskyrus atvejus, kai kuratorius paskiriamas šaliai, neturinčiai civilinio procesinio veiksnio ir atstovo pagal įstatymą, teismas viešai paskelbia specialiaame interneto tinklalapyje, taip pat, kai yra galimybė, praneša suinteresuotiems dalyvaujantiems byloje asmenims.

3. Kuratorius pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus įkainius bei tvarką turi teisę gauti atlyginimą už atstovavimą. Atstovavimo išlaidas apmoka šalis, kurios iniciatyva kuratorius yra paskirtas. Šalis, kuri prašo paskirti kuratorių, jo atstovavimo išlaidas sumoka iš anksto. Fizinį asmenų kuratorių pareigas atliekantiems giminaičiams ir sutuoktiniams atlyginimas už atstovavimą nemokamas.

4. Kuratoriumi negali būti skiriamas asmuo, turintis teisinį suinteresuotumą bylos baigtimi, jeigu šis suinteresuotumas yra priešingas atstovaujamosios šalies interesams. Kuratorius savo pareigas privalo atlikti apdairiai, sąžiningai ir rūpestingai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

40 straipsnis. Trūkumų šalinimas

1. Jeigu galima pašalinti procesinio pobūdžio trūkumus, susijusius su civiliniu procesiniu šalies veiksnium, teismas nustato terminą trūkumams pašalinti. Tais atvejais, kai yra būtinas atstovavimas pagal įstatymą, o atstovo pagal įstatymą nėra, teismas kreipiasi į atitinkamą instituciją dėl atstovo pagal įstatymą paskyrimo ir šio Kodekso 39 straipsnio 1 dalyje nurodytu atveju paskiria kuratorių.

2. Teismas turi teisę leisti asmeniui, neturinčiam civilinio procesinio veiksnio (taip pat ir asmeniui, turinčiam tik ribotą civilinį procesinį veiksnumą), arba asmeniui, kuris neturi jam atstovaujančio organo, atlikti tam tikrus procesinius veiksmus tuo atveju, kai per nustatytą terminą trūkumai bus pašalinti, o atlikti procesiniai veiksmai patvirtinti įgalioto vesti bylą asmens.

3. Jeigu šiame straipsnyje nurodytų trūkumų neįmanoma pašalinti arba jeigu jie yra nepašalinami per teismo nustatytą terminą, procesiniai veiksmai, dėl kurių atlikimo buvo būtina pašalinti teismo nurodytus trūkumus, teismo nutartimi pripažįstami neatliktais. Ši teismo nutartis priimama rašytinio proceso tvarka.

41 straipsnis. Šalys

1. Civiliniame procese šalimis – ieškovu arba atsakovu – gali būti fiziniai ir juridiniai asmenys.

2. Tais atvejais, kai pareiškiamas ieškinys viešajam interesui ginti, ieškovu tokioje byloje yra prokuroras, valstybės ir savivaldybių institucijos ar kiti asmenys, pareiškę ieškinį. Teismas apie pradėtą bylą praneša asmenims, su kurių teisėmis yra susijęs pareikštas ieškinys.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

42 straipsnis. Šalių teisės ir pareigos

1. Šalys turi teisę susipažinti su bylos medžiaga (įskaitant elektroninę bylą), daryti ir gauti jos išrašus ir kopijas (skaitmenines kopijas), pareikšti nušalinimus, teikti įrodymus, dalyvauti tiriant įrodymus, užduoti klausimus kitiems dalyvaujantiems byloje asmenims, liudytojams ir ekspertams, pateikti prašymus, duoti teismui paaiškinimus žodžiu ir raštu, teikti savo argumentus ir samprotavimus visais bylos nagrinėjimo metu kylančiais klausimais, prieštarauti kitų dalyvaujančių byloje asmenų prašymams, argumentams ir samprotavimams, gauti teismo sprendimų, įsakymų, nutarčių ar nutarimų patvirtintas kopijas (skaitmenines kopijas), apskųsti teismo sprendimus bei nutartis ir naudotis kitomis procesinėmis teisėmis, kurias šalims suteikia šis Kodeksas. Ieškovas taip pat turi teisę pakeisti ieškinio pagrindą arba dalyką, padidinti ar sumažinti

ieškinio reikalavimus šio Kodekso nustatyta tvarka arba atsisakyti ieškinio. Atsakovas turi teisę pripažinti ieškinį. Šalys gali užbaigti bylą taikos sutartimi.

2. Teismas nepriima ieškovo ieškinio atsisakymo, atsakovo pripažinimo ieškinio ir netvirtina šalių taikos sutarties, jeigu tie veiksmai prieštarauja imperatyvioms įstatymų nuostatoms ar viešajam interesui.

3. Šalys gali reikalauti, kad teismo sprendimas būtų priverstinai įvykdytas.

4. Pareiškėjai ir suinteresuoti asmenys ypatingosios teisenos bylose turi šalių teises ir pareigas, išskyrus šio Kodekso nustatytas išimtis.

5. Šalys joms priklausančiomis procesinėmis teisėmis privalo naudotis sąžiningai, privalo veikti siekdamas, kad byla būtų išnagrinėta greitai ir teisingai, domėtis nagrinėjamos bylos eiga, pasirūpinti tinkamu atstovavimu, pateikti įrodymus, pranešti teismui apie ketinimą nedalyvauti teismo posėdyje ir nurodyti nedalyvavimo priežastis. Kai šalys teismo posėdyje dalyvauti pageidauja, bet negali dėl svarbių priežasčių, turi iš anksto teismui pateikti prašymą atidėti bylos nagrinėjimą, nurodyti svarbias priežastis ir pridėti tai patvirtinančius įrodymus. Be to, šalys turi ir kitas šiame Kodekse ir kituose įstatymuose numatytas procesines pareigas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2171](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2494 (2004-04-30)

Nr. [X-1810](#), 2008-11-13, *Žin.*, 2008, Nr. 137-5367 (2008-11-29)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

43 straipsnis. Procesinis bendrininkavimas

1. Ieškinys gali būti pareiškiamas bendrai kelių ieškovų arba keliems atsakovams, jeigu ieškinio dalykas yra:

1) bendrai pagal įstatymus jiems priklausančios teisės arba pareigos (privalomas bendrininkavimas);

2) to paties pobūdžio reikalavimai arba įsipareigojimai, pagrįsti ta pačia medžiaga fakto ir teisės klausimais, kai kiekvienas iš reikalavimų atskirai galėtų būti atskiros ieškinio dalykas (neprivalomas bendrininkavimas).

2. Jeigu nagrinėjant bylą paaiškėja, kad ieškinio reikalavimas gali būti nukreiptas dar kitiems byloje nedalyvaujantiems asmenims, teismas ieškovo prašymu gali patraukti šiuos asmenis dalyvauti byloje atsakovais.

44 straipsnis. Bendrininkų santykiai

1. Kiekvienas bendrininkas veikia savo vardu.

2. Bendrininkai gali pavesti bylą vesti vienam iš bendrininkų.

3. Jeigu ginčijamo santykio pobūdis arba įstatymai lemia tai, kad teismo sprendimai bus nedalomai susiję su visų bendrininkų teisėmis ar pareigomis (privalomas bendrininkavimas), visų procesinių veiksmų, atliktų dalyvavusių nagrinėjant bylą bendrininkų, pasekmės taikomos ir tiems bendrininkams, kurie į bylos nagrinėjimą neatvyko be svarbių priežasčių. Taikos sutarčiai sudaryti, atsisakyti ieškinio ar ieškinį pripažinti būtinas visų bendrininkų (bendraieškių arba bendraatsakovių) sutikimas, išskyrus atvejus, kai šie veiksmai yra atliekami tik neviršijant reikalavimų ar įsipareigojimų.

4. Kiekvienas iš bendrininkų turi teisę savarankiškai vesti bylą. Į teismo posėdį kviečiami visi bendrininkai, kuriems byla nėra užbaigta.

45 straipsnis. Netinkamos šalies pakeitimas tinkama

1. Teismas, bylos nagrinėjimo metu nustatęs, kad ieškinys pareikštas ne to asmens, kuriam priklauso reikalavimo teisė, arba ne tam asmeniui, kuris turi pagal ieškinį atsakyti, gali vienos iš šalių motyvuotu prašymu, nenutraukdamas bylos, pakeisti pradinį ieškovą arba atsakovą tinkamu ieškovu arba atsakovu.

2. Jeigu ieškovas nesutinka, kad jis būtų pakeistas kitu asmeniu, tai šis asmuo gali įstoti į bylą kaip trečiasis asmuo, pareiškiantis savarankiškus reikalavimus dėl ginčo dalyko. Apie tai teismas praneša šiam asmeniui.

3. Jeigu ieškovas nesutinka, kad atsakovas būtų pakeistas kitu asmeniu, teismas nagrinėja bylą iš esmės.

4. Teismui nusprendus pakeisti netinkamą šalį tinkama arba įstojus į bylą trečiajam asmeniui, bylos nagrinėjimas atidedamas. Pakeitus netinkamą šalį tinkama ar įstojus į procesą naujiems byloje dalyvaujantiems asmenims, bylos nagrinėjimas pradedamas iš pradžių, išskyrus atvejus, kai naujai į procesą įstojęs byloje dalyvaujantis asmuo prašo, kad byla būtų nagrinėjama toliau.

46 straipsnis. Tretieji asmenys, pareiškiantys savarankiškus reikalavimus

1. Tretieji asmenys, pareiškiantys savarankiškus reikalavimus dėl ginčo dalyko, gali įstoti į bylą iki baigiamųjų kalbų pradžios.

2. Tretieji asmenys, pareiškiantys savarankiškus reikalavimus, turi visas ieškovo teises ir pareigas.

3. Teismo nutartis atsisakyti įtraukti asmenį į procesą trečiuoju asmeniu, pareiškiančiu savarankiškus reikalavimus, neskundžiama atskiruoju skundu.

47 straipsnis. Tretieji asmenys, nepareiškiantys savarankiškų reikalavimų

1. Tretieji asmenys, nepareiškiantys savarankiškų reikalavimų dėl ginčo dalyko, gali įstoti į bylą ieškovo arba atsakovo pusėje iki baigiamųjų kalbų pradžios, jeigu bylos išsprendimas gali turėti įtakos jų teisėms arba pareigoms. Jie gali būti įtraukiami dalyvauti byloje taip pat motyvuotu šalių prašymu arba teismo iniciatyva.

2. Tretieji asmenys, nepareiškiantys savarankiškų reikalavimų, turi šalies procesines teises (įskaitant teisę į bylinėjimosi išlaidų atlyginimą) ir procesines pareigas, išskyrus teisę pakeisti ieškinio pagrindą ir dalyką, padidinti arba sumažinti ieškinio reikalavimus, atsisakyti ieškinio, pripažinti ieškinį arba sudaryti taikos sutartį. Be to, jie neturi teisės reikalauti, kad teismo sprendimas būtų priverstinai įvykdytas.

3. Pareiškimė dėl įstojimo į procesą trečiuoju asmeniu, nepareiškiančiu savarankiškų reikalavimų, turi būti nurodytas įstojimo į procesą pagrindas ir kurios iš šalių pusėje siekiama įstoti.

4. Trečiasis asmuo, nepareiškiantis savarankiškų reikalavimų, negali veikti procese prieš šalies, kurios pusėje jis dalyvauja, interesus.

5. Dalyvaujančių byloje asmenų prašymu ar savo iniciatyva nustatęs, kad bylos išsprendimas neturės įtakos įtraukto trečiojo asmens, nepareiškiančio savarankiškų reikalavimų, teisėms ir pareigoms, teismas motyvuota nutartimi pašalina trečiąjį asmenį, nepareiškiantį savarankiškų reikalavimų, iš bylos. Ši nutartis gali būti skundžiama atskiruoju skundu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

48 straipsnis. Procesinis teisių perėmimas

1. Tais atvejais, kai viena iš ginčijamo arba sprendimu nustatyto teisinio santykio šalių pasitraukia iš bylos (fizinio asmens mirtis, juridinio asmens pabaiga ar pertvarkymas, reikalavimo perleidimas, skolos perkėlimas ir kiti įstatymų numatyti atvejai), teismas, jei yra pagrindas, rašytinio proceso tvarka tą šalį pakeičia jos teisių perėmėju, išskyrus atvejus, kai yra negalimas materialinių subjektinių teisių perėmimas. Teisių perėmimas galimas bet kurioje proceso stadijoje.

2. Teisių perėmėjui visi veiksmai, atlikti procese iki jo įstojimo, yra privalomi tiek, kiek jie būtų buvę privalomi tam asmeniui, kurio vietoj įstojo teisių perėmėjas.

3. Procesinis teisių perėmėjas privalo pagrįsti savo dalyvavimą procese.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

49 straipsnis. Prokuroro, valstybės ir savivaldybių institucijų ir kitų asmenų teisė pareikšti ieškinį ar pareiškimą viešajam interesui ginti ir šių subjektų teisė duoti išvadą byloje

1. Prokuroras turi teisę pareikšti ieškinį ar pareiškimą viešajam interesui ginti šiais atvejais:

1) Civiliniame kodekse, šiame Kodekse ir kituose įstatymuose numatytais atvejais;

2) kitais atvejais, kai yra pagrindas ginti asmens, visuomenės ar valstybės teises ir teisėtus interesus.

2. Įstatymų numatytais atvejais valstybės ir savivaldybių institucijos ir kiti asmenys gali pareikšti ieškinį ar pareiškimą viešajam interesui ginti.

3. Valstybės ir savivaldybių institucijos įstatymų numatytais atvejais gali būti teismo įtraukiamos proceso dalyviais arba įstoti į procesą savo iniciatyva, kad duotų išvadą byloje, siekiant įvykdyti jiems pavestas pareigas, jeigu tai yra susiję su viešojo intereso gynimu.

4. Jeigu pareikštas ieškinys viešajam interesui ginti yra susijęs su fizinių ar juridinių asmenų teisėmis, šie asmenys jų pačių arba asmens, pareiškusio ieškinį šio straipsnio nustatyta tvarka, prašymu arba teismo iniciatyva įtraukiami dalyvauti procese trečiaisiais asmenimis, nepareiškiančiais savarankiškų reikalavimų, arba jų pačių iniciatyva įtraukiami dalyvauti procese bendraieškiais.

5. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytų institucijų dalyvavimas procese yra būtinas, jeigu teismas pripažįsta, kad tai reikalinga.

6. *Neteko galios nuo 2015-01-01.*

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-771](#), 2014-03-13, paskelbta TAR 2014-03-27, i. k. 2014-03570

50 straipsnis. Prokuroro, valstybės ir savivaldybių institucijų bei kitų asmenų procesinės teisės ir pareigos

1. Prokuroras, valstybės ir savivaldybių institucijos bei kiti asmenys, pareiškę ieškinį viešajam interesui apginti, turi visas ieškovo procesines teises ir pareigas, išskyrus atvejus, kai kiti įstatymai nustato kitaip.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos, dalyvaujančios procese išvadai duoti, turi teisę susipažinti su bylos medžiaga, duoti paaiškinimus, teikti įrodymus, dalyvauti įrodymų tyrime, pateikti prašymus.

51 straipsnis. Atstovavimas teisme

1. Asmenys gali vesti savo bylas teisme patys arba per atstovus. Paties asmens dalyvavimas byloje neatima iš jo teisės turėti šioje byloje atstovą.

2. Atstovo atvykimas į teismo posėdį laikomas tinkamu byloje dalyvaujančio asmens, kuriam jis atstovauja, dalyvavimu teismo posėdyje, išskyrus atvejus, kai teismas pripažįsta, jog atstovaujamojo dalyvavimas procese yra būtinas.

3. Šio Kodekso bei Civilinio kodekso nustatytais atvejais asmuo privalo turėti byloje advokatą.

4. Valstybei civiliniame procese atstovauja Vyriausybė, įstatymų numatytais atvejais – kita institucija. Valstybei civiliniame procese taip pat gali atstovauti atstovai pagal pavedimą.

5. Dalyvaujantys byloje asmenys privalo pirmame teismui pateikiamame procesiniame dokumente nurodyti, ar byloje dalyvaus patys, ar ves bylą per atstovą.

6. Atstovas ir atstovaujamas privalo nedelsdami pranešti teismui apie atstovavimo santykių pabaigą ar pasikeitimą. Jeigu dėl šios pareigos neįvykdymo arba netinkamo įvykdymo prireikia atidėti bylos nagrinėjimą, teismas gali atstovui ir (arba) atstovaujamajam skirti baudą iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

52 straipsnis. Fizinių asmenų atstovų pagal įstatymą teisių ir pareigų įforminimas

1. Fizinių asmenų atstovai pagal įstatymą privalo pateikti teismui dokumentus, patvirtinančius jų teises ir pareigas.

2. Byloje turinčiam dalyvauti fiziniam asmeniui, nustatyta tvarka pripažintam nežinia kur esančiu, atstovauja jo turto administratorius (laikinasis administratorius), paskirtas nežinia kur esančio fizinio asmens turtui saugoti ir tvarkyti. Apie tai jis pateikia teismui atitinkamą dokumentą.

53 straipsnis. Įpėdinio, dar nepriėmusio palikimo, atstovas pagal įstatymą

Byloje turinčiam dalyvauti mirusio ar nustatyta tvarka paskelbto mirusiu fizinio asmens įpėdiniui, jeigu palikimo dar niekas nepriėmė, atstovauja paskirtasis palikimo turtui saugoti ir tvarkyti testamento vykdytojas arba palikimo administratorius. Jis pateikia teismui dokumentą apie jo paskyrimą testamento vykdytoju arba palikimo administratoriumi.

54 straipsnis. Atstovų pagal įstatymą teisės

1. Atstovai pagal įstatymą atstovaujamųjų vardu atlieka visus procesinius veiksmus, kuriuos atlikti teisė priklauso atstovaujamiesiems, išskyrus įstatymų numatytas išimtis.
2. Atstovai pagal įstatymą gali pavesti bylą vesti teisme kitam jų pasirinktam atstovui.

55 straipsnis. Bylą vedimas juridinių asmenų vardu

Bylas juridinių asmenų vardu teisme veda jų vienasmeniai valdymo organai, o įstatymuose ir steigimo dokumentuose nustatyta tvarka – kitų organų nariai ir dalyviai fiziniai asmenys, veikiantys pagal įstatymuose ir steigimo dokumentuose jiems suteiktas teises ir pareigas. Šiais atvejais laikoma, kad bylą veda pats juridinis asmuo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

56 straipsnis. Asmenys, kurie gali būti teisme atstovais pagal pavedimą

1. Fizinį asmenų atstovais pagal pavedimą teisme gali būti:
 - 1) advokatai;
 - 2) advokatų padėjėjai, turintys jų praktikai vadovaujančio advokato rašytinį leidimą atstovauti konkrečioje byloje;
 - 3) vienas iš bendrininkų kitų bendrininkų pavedimu;
 - 4) asmenys, turintys aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą, kai jie atstovauja savo artimiesiems giminaičiams ar sutuoktiniui (sugyventiniui);
 - 5) profesinės sąjungos, jeigu jos atstovauja profesinės sąjungos nariams darbo teisinių santykių bylose. Šiuo atveju bylą teisme veda profesinės sąjungos vienasmenis valdymo organas, įstatymų ar steigimo dokumentų nustatyta tvarka įgalioti kolegialių valdymo organų nariai arba atstovai pagal pavedimą – darbuotojai, turintys aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą, ir (ar) advokatai (advokatų padėjėjai);
 - 6) asociacijos arba kiti viešieji juridiniai asmenys, kurių steigimo dokumentuose kaip vienas iš veiklos tikslų yra nurodytas tam tikros grupės asmenų gynimas ir jų atstovavimas teisme, jeigu jie atstovauja asociacijos arba kito viešojo juridinio asmens dalyviams bylose pagal šių juridinių asmenų steigimo dokumentuose numatytus veiklos tikslus. Šiuo atveju bylą teisme veda atitinkamo juridinio asmens vienasmenis valdymo organas, įstatymų ar steigimo dokumentų nustatyta tvarka įgalioti kolegialių valdymo organų nariai arba atstovai pagal pavedimą – darbuotojai, turintys aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą, ir (ar) advokatai (advokatų padėjėjai);
 - 7) antstolių padėjėjai, turintys aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą ir antstolio įgaliojimą atstovauti antstoliui bylose dėl antstolio vykdomų funkcijų.
2. Be šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 punktuose nurodytų asmenų, juridinių asmenų atstovais pagal pavedimą teisme gali būti jų darbuotojai ar valstybės tarnautojai, turintys aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą.
3. Kartu su šio straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais asmenimis, taip pat su šio straipsnio 2 dalyje nurodytais asmenimis ir šio Kodekso 55 straipsnyje nurodytais asmenimis (kai atstovaujama juridiniam asmeniui) atstovais pagal pavedimą gali būti ir kiti asmenys.
4. Neleisti atstovauti pagal pavedimą teismas gali tik tada, kai atstovas pagal įstatymus negali būti įgaliotojo atstovu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

57 straipsnis. Atstovo pagal pavedimą teisių ir pareigų įforminimas

1. Atstovo pagal pavidimą teisės turi būti išreikštos įstatymų nustatyta tvarka išduotame ir įformintame įgaliojime.

2. Fizinį asmenų duodami įgaliojimai patvirtinami notarine tvarka, išskyrus Civiliniame kodekse numatytus atvejus, kai įgaliojimo patvirtinimas yra prilyginamas notariniam jo patvirtinimui. Šio Kodekso 56 straipsnio 1 dalies 5 ir 6 punktuose numatytais atvejais, kai byla teisme veda atitinkamai profesinės sąjungos ar asociacijos arba kito viešojo juridinio asmens darbuotojai, turintys aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą, taip pat šio Kodekso 56 straipsnio 2 dalyje numatytu atveju įgaliojimus Civilinio kodekso nustatyta tvarka gali išduoti atitinkamo juridinio asmens organas, o šio Kodekso 56 straipsnio 1 dalies 7 punkte numatytu atveju – atstovaujamas antstolis.

3. Advokato arba advokato padėjėjo teisės ir pareigos bei jų mastas patvirtinami rašytine su klientu sudaryta sutartimi ar jos išrašu. Tuo atveju, kai yra teikiama valstybės garantuojama teisinė pagalba, advokato teisės ir pareigos bei jų mastą patvirtina Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme nurodyti dokumentai. Šio Kodekso 56 straipsnio 1 dalies 5 ir 6 punktuose numatytais atvejais profesinės sąjungos ar asociacijos arba kito viešojo juridinio asmens teisės ir pareigos patvirtinamos atstovaujamo asmens (profesinės sąjungos nario ar asociacijos arba kito viešojo juridinio asmens dalyvio) ir atitinkamai profesinės sąjungos ar asociacijos arba kito viešojo juridinio asmens rašytine sutartimi.

4. Šio Kodekso 56 straipsnio 1 dalies 3 ir 4 punktuose nurodytos atstovo teisės gali būti išreiškiamos teisme žodiniu įgaliotojo pareiškimu, kuris turi būti įrašytas į teismo posėdžio protokolą, jei posėdžio eiga fiksuojama. Kitais atvejais įgaliojimas turi būti patvirtintas šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-80](#), 2005-01-20, *Žin.*, 2005, Nr. 18-574 (2005-02-08)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

58 straipsnis. Įgaliojimas vesti bylas

Įgaliojimas gali būti duodamas tam tikrai įgaliotojo bylai, kelioms ar visoms jo byloms vesti arba atskiriems procesiniams veiksams atlikti.

59 straipsnis. Atstovo pagal pavidimą teisės

Įgaliojimas atstovauti teisme suteikia atstovui teisę atlikti atstovaujamojo vardu visus procesinius veiksmus, išskyrus išimtis, nurodytas įgaliojime.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

60 straipsnis. Asmenys, kurie negali būti atstovais teisme

Atstovais teisme negali būti:

- 1) teisėjai, išskyrus atvejus, kai jie yra atstovai pagal įstatymą;
- 2) prokurorai, išskyrus atvejus, kai jie yra atstovai pagal įstatymą arba byloje dalyvauja kaip prokuratūros įgaliotiniai;
- 3) asmenys, kuriems nustatyta globa ar rūpyba;
- 4) asmenys, kuriems tokią teisę riboja įstatymai.

61 straipsnis. Kiti proceso dalyviai

1. Kiti proceso dalyviai (liudytojai, vertėjai, ekspertai, valstybės ir savivaldybių institucijos, dalyvaujančios procese išvadai duoti) – įstatymų nustatyta tvarka procese dalyvaujantys asmenys, kurie teisiškai nesuinteresuoti bylos baigtimi.

2. Kiti proceso dalyviai turi šio Kodekso nustatytas procesines teises ir pareigas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

VI SKYRIUS TEISMO SUDĖTIS. NUŠALINIMAI

62 straipsnis. Teismo sudėtis

1. Apylinkių teismuose civilines bylas nagrinėja vienas teisėjas. Nagrinėdamas civilines bylas, jis veikia apylinkės teismo vardu. Apylinkės teismo pirmininkas, atsižvelgdamas į bylos sudėtingumą, turi teisę bylai nagrinėti sudaryti trijų teisėjų kolegiją.

2. Apygardų teismuose bylas, kurios yra nagrinėjamos pirmąją instanciją, nagrinėja vienas teisėjas. Apygardos teismo pirmininkas ar šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas, atsižvelgdamas į bylos sudėtingumą, turi teisę bylai nagrinėti pirmąją instanciją sudaryti trijų teisėjų kolegiją.

3. Apeliacinės instancijos teisme civilines bylas nagrinėja vienas teisėjas, trijų teisėjų kolegija arba mišri Civilinių bylų skyriaus ir Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegija.

4. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo civilines bylas nagrinėja trijų teisėjų kolegija, išplėstinė septynių teisėjų kolegija, mišri Civilinių bylų skyriaus ir Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų ar išplėstinė septynių teisėjų kolegija arba Civilinių bylų skyriaus ar Lietuvos Aukščiausiojo Teismo plenarinė sesija.

5. Kolegiją sudaro ir jos pirmininką skiria atitinkamo teismo ar jo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas. Jeigu, paskelbus teismo posėdžio pertrauką ar atidėjus kolegialiai nagrinėjamos bylos nagrinėjimą, suserga ar dėl kitų objektyvių priežasčių procese negali dalyvauti bent vienas kolegijos teisėjas, kiti kolegijos teisėjai nutartimi pratęsia teismo posėdžio pertraukos ar bylos nagrinėjimo atidėjimo terminą tol, kol išnyks priežastys, trukdžiusios nagrinėti bylą. Jeigu šios priežastys neišnyksta per protingą laiką, teismo pirmininkas ar Civilinių bylų skyriaus pirmininkas paskiria naujos sudėties bylą nagrinėjančią kolegiją ir nustato bylos nagrinėjimo datą. Kai šioje dalyje numatytos aplinkybės ir priežastys atsiranda teisėjui vienasmeniškai nagrinėjant bylą, šioje dalyje nurodyti teismo pareigūnai sprendžia visus joje numatytus klausimus.

6. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus ar teismo plenarinei sesijai pirmininkauja Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, o kai šis nedalyvauja plenarinės sesijos posėdyje, – šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas. Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus ar teismo plenarinės sesijos posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip du trečdaliai atitinkamai skyriaus ar teismo teisėjų. Sprendimas priimamas plenarinės sesijos posėdyje dalyvaujančių teisėjų balsų dauguma; kai balsai pasiskirsto po lygiai, lemia posėdžio pirmininko balsas.

7. Bylos teismuose skirstomos Teismų įstatyme nustatyta bylų paskirstymo tvarka.

8. Jeigu tuo metu, kai teisėjas serga ar dėl kitų objektyvių priežasčių negali dalyvauti procese, byloje būtina atlikti skubius procesinius veiksmus, šiuos veiksmus pavedama atlikti kitam teisėjui laikantis nustatytos bylų paskirstymo tvarkos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2171](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2494 (2004-04-30)

Nr. [X-1810](#), 2008-11-13, *Žin.*, 2008, Nr. 137-5367 (2008-11-29)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

62¹ straipsnis. Kito teismo teisėjo paskyrimas nagrinėti bylą

1. Apygardos teismo pirmininkui konstatavus esminį darbo krūvio skirtumą apylinkės teismuose, esančiuose to apygardos teismo veiklos teritorijoje, apygardos teismo pirmininko nutartimi atsitiktine tvarka atrinktos bylos gali būti priskirtos nagrinėti kito apylinkės teismo, esančio to paties apygardos teismo veiklos teritorijoje, teisėjams.

2. Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkui konstatavus esminį darbo krūvio skirtumą apygardų teismuose, Lietuvos apeliacinio teismo pirmininko nutartimi atsitiktine tvarka atrinktos bylos, nagrinėtinos pirmosios instancijos ir (arba) apeliacinės instancijos tvarka, gali būti priskirtos nagrinėti kito apygardos teismo teisėjams.

3. Nagrinėti kito teismo teisėjams gali būti priskiriamos bylos, kurios dar nėra paskirtos konkrečiam teisėjui (teisėjų kolegijai).

4. Bylos, kuri priskiriama nagrinėti kito teismo teisėjams, teisingumas nekeičiamas – bylą nagrinėjantis kito teismo teisėjas (teisėjų kolegija) veikia teismo, kuriam byla teisinga, vardu.

5. Nagrinėti kito teismo teisėjams priskirtos bylos paskirstomos ir teisėjų kolegijos, kai bylą nagrinėja ne vienas teisėjas, sudaromos Teismų įstatymo nustatyta tvarka iš teismo, kurio teisėjams jos priskirtos, teisėjų. Teisėją skiria, reikiamais atvejais teisėjų kolegiją sudaro ir jos pirmininką bei pranešėją skiria, įstatymų numatytais atvejais pakeičia teismo, kuriame dirba

teisėjas (teisėjai), pirmininkas arba Civilinių bylų skyriaus pirmininkas. Kitus su nagrinėti kito teismo teisėjams priskirtomis bylomis susijusius procesinius klausimus, kuriuos spręsti įstatymuose priskirta teismo pirmininkui, Civilinių bylų skyriaus pirmininkui arba jų paskirtam teisėjui, sprendžia atitinkamai teismo, kuriam byla teisinga, pirmininkas, Civilinių bylų skyriaus pirmininkas arba jų paskirtas teisėjas.

6. Šiame straipsnyje nustatytais pagrindais pirmiausiai nagrinėti kito teismo teisėjams priskiriamos bylos, kurios šio kodekso nustatytais atvejais gali būti nagrinėjamos rašytinio proceso tvarka, taip pat bylos, kurias nagrinėja vienas teisėjas.

Papildyta straipsniu:

Nr. [XII-2247](#), 2015-12-23, paskelbta TAR 2016-01-04, i. k. 2016-00049

63 straipsnis. Tvarka, kuria teismas sprendžia klausimus

1. Visus klausimus, kurie kyla nagrinėjant bylą, teisėjai sprendžia balsų dauguma. Sprendžiant kiekvieną klausimą, nė vienas teisėjas neturi teisės susilaikyti. Posėdžio pirmininkas kalba ir balsuoja paskutinis. Trumpiausią teisėjo darbo stažą turintis teisėjas kalba ir balsuoja pirmas.

2. Teisėjas, nesutinkantis su daugumos nuomone, gali išdėstyti raštu atskirąją nuomonę.

64 straipsnis. Teisėjo ir kitų proceso dalyvių nušalinimas

Teisėjas, teismo posėdžio sekretorius, ekspertas ir vertėjas negali dalyvauti nagrinėjant bylą ir turi būti nušalinami, jeigu jie patys tiesiogiai ar netiesiogiai suinteresuoti bylos baigtimi arba yra kitokių aplinkybių, kurios kelia abejonių dėl jų nešališkumo.

65 straipsnis. Pagrindai teisėjui nušalinti

1. Teisėjas privalo nusišalinti nuo bylos nagrinėjimo arba jam gali būti pareikštas nušalinimas:

1) byloje, kuriose jis yra dalyvaujantis byloje asmuo arba su dalyvaujančiu byloje asmeniu susijęs tokiais teisiniais santykiais, dėl kurių bylos baigtis gali turėti įtakos jo teisėms arba pareigoms;

2) jeigu jis yra su šalimis ar kitais dalyvaujančiais byloje asmenimis susijęs giminystės (tiesiosios aukštutinės ir tiesiosios žemutinės linijos giminaičiai, tikrieji bei netikrieji broliai ir seserys, tėviai ir įvaikiai) ar svainystės ryšiais;

3) jeigu jį su viena iš šalių ar kitais dalyvaujančiais byloje asmenimis sieja santuokos, globos ar rūpybos santykiai;

4) byloje, kurioje jis buvo arba yra vienos iš šalių arba kitų dalyvaujančių byloje asmenų atstovas;

5) jeigu jis pats, jo sutuoktinis (sugyventinis) arba jo artimieji giminaičiai yra tiesiogiai ar netiesiogiai suinteresuoti bylos baigtimi;

6) jeigu jis dalyvavo priimant sprendimą byloje žemesniosios ar aukštesniosios instancijos teisme arba šioje byloje dalyvavo kaip liudytojas, ekspertas, prokuroras, valstybės ar savivaldybės institucijos atstovas.

2. Teisėjo nušalinimo pagrindai, susiję su santuoka, globa ar rūpyba, lieka galioti ir tais atvejais, kai santuoka, globa ar rūpyba yra pasibaigusi.

66 straipsnis. Kiti teisėjo nušalinimo pagrindai

Be šio Kodekso 65 straipsnyje numatytų pagrindų, teisėjas privalo nusišalinti nuo bylos nagrinėjimo arba jam gali būti pareikštas nušalinimas ir kitais atvejais, jeigu yra aplinkybių, kurios kelia abejonių dėl jo nešališkumo.

67 straipsnis. Pagrindai ekspertui, vertėjui, teismo posėdžio sekretoriui nušalinti

1. Pagrindai, nurodyti šio Kodekso 65 straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose, taikomi taip pat ekspertui, vertėjui ir teismo posėdžio sekretoriui.

2. Ekspertas taip pat negali dalyvauti nagrinėjant bylą, jeigu:

1) jis yra dėl tarnybos ar kitaip priklausomas bent nuo vienos iš šalių ar kitų dalyvaujančių byloje asmenų;

2) jis atliko reviziją, auditą ar kitokį patikrinimą, kurio medžiaga buvo pagrindas tai civilinei bylai iškelti.

3. Jeigu ekspertas, vertėjas ar teismo posėdžio sekretorius pirmiau nagrinėjant tą bylą dalyvavo atitinkamai kaip ekspertas, vertėjas, teismo posėdžio sekretorius, tai nėra pagrindas jiems nušalinti.

68 straipsnis. Pareiškimai dėl nušalinimų

1. Jeigu yra aplinkybių, nurodytų šio Kodekso 65, 66 ir 67 straipsniuose, teisėjas, ekspertas, vertėjas, teismo posėdžio sekretorius privalo pareikšti, kad jie patys nusišalina. Tais pačiais pagrindais nušalinimą gali pareikšti dalyvaujantys byloje asmenys.

2. Nušalinimas turi būti motyvuotas ir pareiškiamas (žodžiu arba raštu) prieš pradėdant nagrinėti bylą iš esmės. Vėliau pareikšti nušalinimą leidžiama tik tais atvejais, kada pareiškiantis nušalinimą asmuo apie pagrindą nušalinti sužino vėliau. Rašytiniame procese nušalinimas turi būti pareiškiamas raštu.

3. Kol nėra išspręstas klausimas dėl teisėjo nušalinimo, byloje gali būti atliekami tik neatidėliotini procesiniai veiksmai.

4. Nušalinimas gali būti pareiškiamas konkrečiam teisėjui ar konkretiems teisėjams.

5. Pakartotinis nušalinimas negali būti grindžiamas tais pačiais argumentais, kuriais grįstas nušalinimas buvo atmestas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

69 straipsnis. Pareikšto nušalinimo išsprendimo tvarka

1. Teisėjo (teisėjų) nušalinimo klausimą sprendžia atitinkamo teismo pirmininkas, teismo pirmininko pavaduotojas, Civilinių bylų skyriaus pirmininkas arba jų paskirtas teisėjas nedelsdami, bet ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo nušalinimo pareiškimo dienos. Jeigu nušalinimas pareiškiamas teismo pirmininkui, nušalinimo klausimą sprendžia didžiausią teisėjo darbo stažą turintis to teismo teisėjas. Tais atvejais, kai teisme nėra pakankamo skaičiaus teisėjų, nušalinimo klausimą sprendžia atitinkamas aukštesnės pakopos teismas nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo nušalinimo pareiškimo gavimo aukštesnės pakopos teisme dienos. Šiuo atveju nušalinimo pareiškimas ir visi susiję dokumentai, įskaitant ir nušalinamo teisėjo rašytinius paaiškinimus, išsiunčiami aukštesnės pakopos teismui ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo nušalinimo pareiškimo gavimo. Pareiškus pakartotinį nušalinimą, kuris grindžiamas tais pačiais argumentais, kuriais grįstas nušalinimas buvo atmestas, nušalinimo klausimą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo nušalinimo pareiškimo dienos išsprendžia bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegija.

2. Klausimas dėl teisėjo nušalinimo išsprendžiamas rašytinio proceso tvarka, išklausius nušalinamo teisėjo arba susipažinus su jo rašytiniais paaiškinimais, jeigu šie pateikti.

3. Eksperto, vertėjo ir teismo posėdžio sekretoriaus nušalinimo klausimą sprendžia nagrinėjantis bylą teismas.

4. Jeigu bylą nagrinėja teisėjų kolegija ir nušalinimas pareiškiamas ne visiems kolegijos nariams, nušalinimo klausimą išsprendžia teisėjai (teisėjas), kuriems nušalinimas nėra pareikštas. Jeigu balsų už ir prieš nušalinimą yra po lygiai, teisėjas laikomas nušalintu.

5. Jeigu dalyvaujantis byloje asmuo piktnaudžiauja nušalinimo teise, bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjų kolegija išsprendžia nušalinimo klausimą ir pagal šio Kodekso 95 straipsnio 2 dalį priima nutartį dėl baudos šiam asmeniui skyrimo. Teisę skirti baudą piktnaudžiaujančiam nušalinimo teise asmeniui turi ir šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys, kurie sprendžia teisėjo (teisėjų) nušalinimo klausimą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

70 straipsnis. Nušalinimo pareiškimo patenkinimo pasekmės

1. Kai nušalinamas ar nusišalino bylą nagrinėjančio teismo teisėjas, bylą nagrinėja kitas šio teismo teisėjas. Kai teisėjo pakeisti kitu teisėju nėra galimybės, byla nusiunčiama aukštesnės pakopos teismui, kad šis perduotų ją nagrinėti į kitą tos pačios pakopos teismą. Kai apygardos teismo Civilinių bylų skyriuje nebėra teisėjų, turinčių teisę nagrinėti klausimą dėl visų apylinkės

teismo teisėjų nušalinimo, šį klausimą išsprendžia Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas arba šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas.

2. Kai nušalinamas ar nusišalino Lietuvos apeliacinio teismo ar Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas ar teisėjų kolegija, šis teisėjas ar teisėjų kolegija pakeičiami atitinkamai kitu teisėju ar teisėjų kolegija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

71 straipsnis. Neleistinumas teisėjui pakartotinai dalyvauti nagrinėjant bylas

1. Teisėjas, dalyvavęs nagrinėjant civilinę bylą pirmosios instancijos teisme, negali dalyvauti nagrinėjant tą bylą apeliacinės instancijos teisme ir kasaciniame teisme, taip pat nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme, jeigu panaikintas sprendimas, buvo priimtas jam dalyvaujant.

2. Teisėjas, dalyvavęs nagrinėjant civilinę bylą apeliacinės instancijos teisme, negali dalyvauti nagrinėjant tą bylą kasaciniame teisme ir pirmosios instancijos teisme, taip pat apeliacinės instancijos teisme, jeigu panaikintas sprendimas ar nutartis, kuriais byla išspręsta iš esmės, buvo priimti jam dalyvaujant apeliacinės instancijos teisme.

3. Teisėjas, dalyvavęs nagrinėjant civilinę bylą kasaciniame teisme, negali dalyvauti nagrinėjant tą bylą apeliacinės instancijos ir pirmosios instancijos teisme.

4. Teisėjo dalyvavimas nagrinėjant apeliacinį ar kasacinį skundą netrukdo jam nagrinėti tą pačią bylą pakartotinai apeliacine ar kasacine tvarka, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus.

VII SKYRIUS PROCESINIAI TERMINAI

72 straipsnis. Civilinių bylų išnagrinėjimo terminai

1. Teismas privalo rūpintis, kad civilinė byla teisme būtų išnagrinėta per kuo trumpesnę laiką, nebūtų vilkinamas bylos išnagrinėjimas, turi siekti, kad civilinė byla būtų išnagrinėta per vieną teismo posėdį.

2. Atskiroms civilinių bylų kategorijoms įstatymų gali būti nustatytas bylos išnagrinėjimo terminas.

3. Jeigu pirmosios instancijos teismas laiku neatlieka procesinių veiksmų, kuriuos pagal šį Kodeksą privalo atlikti, šių veiksmų atlikimu suinteresuotas proceso dalyvis turi teisę kreiptis į apeliacinės instancijos teismą su prašymu nustatyti terminą tokiems procesiniams veiksams atlikti. Šis prašymas pateikiamas per bylą nagrinėjantį teismą, o šis prašymo priėmimo klausimą privalo išspręsti ne vėliau kaip kitą darbo dieną po prašymo gavimo dienos. Jeigu per septynias darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos teismas, dėl kurio neatliktų procesinių veiksmų yra pateiktas prašymas, atlieka atitinkamus procesinius veiksmus, laikoma, kad proceso dalyvis atsisakė pateikto prašymo. Priešingu atveju šis prašymas per septynias darbo dienas nuo jo gavimo persiunčiamas apeliacinės instancijos teismui.

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytas prašymas paprastai nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka, nepranešus dalyvaujantiems byloje asmenims apie posėdžio laiką ir vietą ir nekviečiant jų į teismo posėdį. Prašymas turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per septynias darbo dienas nuo jo gavimo apeliacinės instancijos teisme dienos. Šį prašymą nagrinėja ir dėl jo priima nutartį apeliacinės instancijos teismo pirmininkas, Civilinių bylų skyriaus pirmininkas arba jų paskirtas teisėjas. Ši nutartis neskundžiama atskiruoju skundu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

73 straipsnis. Procesinių terminų skaičiavimas

1. Procesiniai veiksmai atliekami įstatymų nustatytais terminais. Tais atvejais, kai procesinių terminų nėra nustatę įstatymai, juos nustato teismas.

2. Terminai procesiniams veiksams atlikti apibrėžiami tikslia kalendorine data arba nurodomas įvykis, kuris būtinai turi įvykti, arba laiko tarpas. Pastaruoju atveju veiksmas gali būti atliekamas per visą laiko tarpą.

3. Metais, mėnesiais, savaitėmis ar dienomis skaičiuojama procesinio termino eiga prasideda rytojaus dieną nuo nulio valandų nulio minučių po tos kalendorinės datos arba to įvykio, kuriais apibrėžta termino pradžia, jeigu įstatymų nenumatyta ko kita.

74 straipsnis. Procesinių terminų pabaiga

1. Metais skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą paskutinių termino metų mėnesį ir dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulio minučių.

2. Mėnesiais skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą termino paskutinio mėnesio dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulio minučių.

3. Jeigu metais ar mėnesiais skaičiuojamo termino pabaiga tenka tokiam mėnesiui, kuris atitinkamos dienos neturi, tai terminas pasibaigia paskutinę to mėnesio dieną.

4. Savaitėmis skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą paskutinės termino savaitės dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulio minučių.

5. Tais atvejais, kai paskutinė termino diena tenka ne darbo ar oficialios šventės dienai, termino pabaigos diena laikoma po jos einanti darbo diena.

6. Procesinis veiksmas, kuriam atlikti nustatytas terminas, turi būti atliekamas iki paskutinės termino dienos dvidešimt ketvirtos valandos nulio minučių. Tačiau, jeigu veiksmas turi būti atliktas teisme, tai terminas pasibaigia nustatytu teismo darbo dienos pabaigos metu.

7. Jeigu skundas, dokumentai ar pinigai įteikti paštui iki paskutinės termino dienos dvidešimt ketvirtos valandos nulio minučių, terminas nelaikomas praleistu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

75 straipsnis. Procesinių terminų praleidimo pasekmės

1. Teisė atlikti procesinius veiksmus išnyksta pasibaigus įstatymų nustatytam ar teismo paskirtam jiems atlikti terminui. Procesiniai dokumentai, paduoti pasibaigus tam terminui, grąžinami juos padavusiems asmenims.

2. Termino, nustatyto tam tikrai procesinei pareigai atlikti, praleidimas neatleidžia nuo pareigos atlikimo.

76 straipsnis. Procesinių terminų sustabdymas

Visų nepasibaigusių procesinių terminų eiga sustabdoma, kai sustabdomas bylos nagrinėjimas. Terminų sustabdymas prasideda nuo to laiko, kada atsiranda aplinkybės, sudariusios pagrindą bylai sustabdyti. Nuo bylos atnaujinimo dienos procesiniai terminai eina toliau.

77 straipsnis. Procesinių terminų pratęsimas

1. Teismo paskirti ir nepasibaigę procesiniai terminai teismo gali būti pratęsimi rašytinio proceso tvarka. Teismas, svarstydamas termino pratęsimo klausimą, gali pareikalausti užstato iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų, kurį turi sumokėti asmuo, prašantis pratęsti procesinį terminą. Nesumokėjus pareikalauto užstato, termino pratęsimo klausimas toliau nesvarstomas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, *paskelbta TAR* 2014-10-28, i. k. 2014-15011

2. Užstatas pereina valstybei, kai asmuo, prašantis pratęsti terminą, neatlieka veiksmų, kuriems atlikti procesinis terminas buvo pratęstas.

3. Pratęsdamas procesinį terminą, teismas priima rezoliuciją. Atsisakydamas patenkinti prašymą dėl procesinio termino pratęsimo, teismas dėl jo priima motyvuotą nutartį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

78 straipsnis. Procesinių terminų atnaujinimas

1. Asmenims, praleidusiems įstatymų nustatytą ar teismo paskirtą terminą dėl priežasčių, kurias teismas pripažįsta svarbiomis, praleistas terminas gali būti atnaujinamas. Teismas turi teisę atnaujinti praleistą terminą ir savo iniciatyva, kai iš turimos medžiagos matyti, kad terminas praleistas dėl svarbių priežasčių.

2. Pareiškimas dėl praleisto termino atnaujinimo paduodamas teismui, kuriame reikėjo atlikti procesinį veiksmą, ir nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka.

3. Paduodant pareiškimą dėl termino atnaujinimo, kartu turi būti atliekamas procesinis veiksmas (paduodamas skundas, dokumentai ar atliekami kiti veiksmai), kuriam atlikti praleistas terminas.

4. Pareiškimas dėl termino atnaujinimo turi būti motyvuotas. Prie pareiškimo turi būti pridedami įrodymai, pagrindžiantys praleisto termino atnaujinimo būtinumą.

5. Atnaujindamas procesinį terminą, teismas priima rezoliuciją. Atsisakydamas patenkinti pareiškimą dėl procesinio termino atnaujinimo, teismas dėl jo priima motyvuotą nutartį.

6. Dėl teismo nutarties, kuria atmetamas pareiškimas dėl praleisto procesinio termino atnaujinimo, gali būti duodamas atskirasis skundas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

VIII SKYRIUS BYLINĖJIMOSI IŠLAIDOS

79 straipsnis. Bylinėjimosi išlaidos

1. Bylinėjimosi išlaidas sudaro žyminis mokestis ir išlaidos, susijusios su bylos nagrinėjimu.

2. Žyminio mokesčio apskaičiavimo, mokėjimo, įskaitymo ir grąžinimo taisyklės nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

80 straipsnis. Žyminio mokesčio dydis

1. Už kiekvieną ieškinį (pradinį ar priešieškinį), pareiškimą dėl ikisutartinių santykių, trečiojo asmens, pareiškusio savarankišką reikalavimą dėl ginčo dalyko, pareiškimą jau pradėtoje byloje, pareiškimą ypatingosios teisenos bylose mokamas tokio dydžio žyminis mokestis:

1) turtiniuose ginčiuose – nuo ieškinio sumos: iki dvidešimt aštuonių tūkstančių devynių šimtų šešiasdešimt dviejų eurų – 3 procentai, bet ne mažiau kaip dvidešimt eurų; nuo didesnės kaip dvidešimt aštuonių tūkstančių devynių šimtų šešiasdešimt dviejų eurų sumos iki aštuoniasdešimt šešių tūkstančių aštuonių šimtų aštuoniasdešimt šešių eurų – aštuoni šimtai šešiasdešimt aštuoni eurai plus 2 procentai nuo ieškinio sumos, viršijančios dvidešimt aštuonis tūkstančius devynis šimtus šešiasdešimt du eurus; nuo didesnės kaip aštuoniasdešimt šešių tūkstančių aštuonių šimtų aštuoniasdešimt šešių eurų sumos – du tūkstančiai dvidešimt septyni eurai plus 1 procentas nuo ieškinio sumos, viršijančios aštuoniasdešimt šešis tūkstančius aštuonis šimtus aštuoniasdešimt šešis eurus. Bendras žyminio mokesčio dydis turtiniuose ginčiuose negali viršyti dvylikos tūkstančių penkių šimtų penkiasdešimt penkių eurų;

2) ginčiuose, kylančiuose iš nuomos teisinių santykių, – penkiasdešimt septynių eurų, išskyrus ginčus dėl pinigų išieškojimo;

3) ginčiuose dėl sutarčių modifikavimo (pakeitimo, nutraukimo ir kt.) – vieno šimto keturiasdešimt keturių eurų;

4) bylose dėl juridinio asmens veiklos tyrimo ir bylose, kuriose ginčijami sprendimai, priimti vykdant viešuosius pirkimus, – dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų;

5) kituose ginčiuose – keturiasdešimt vieno euro;

6) bylose dėl teismo įsakymų – ketvirtadalis sumos, mokėtinos už ieškinį, bet ne mažiau kaip keturi eurai;

7) dokumentinio proceso tvarka nagrinėjamose bylose – pusė sumos, mokėtinos už ieškinį, bet ne mažiau kaip aštuoni eurai;

8) ypatingosios teisenos bylose – keturiasdešimt vieno euro, išskyrus šiame Kodekse numatytus atvejus;

9) grupės ieškinio bylose žyminio mokesčio dydis nustatomas pagal šio Kodekso XXIV¹ skyriaus taisykles.

2. Už atskiruosius skundus žyminis mokestis nemokamas, išskyrus atskiruosius skundus dėl nutarčių dėl laikinųjų apsaugos priemonių. Už atskiruosius skundus dėl nutarčių dėl laikinųjų apsaugos priemonių mokamas dvidešimt aštuonių eurų žyminis mokestis.

3. Už pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo mokamas dvidešimt aštuonių eurų žyminis mokestis.

4. Už apeliacinius, kasacinius skundus ir prašymus dėl proceso atnaujinimo mokamas tokio paties dydžio žyminis mokestis, koks mokėtinas pareiškiant ieškinį (pareiškimą ypatingosios teisenos byloje). Turtiniuose ginčuose už apeliacinius, kasacinius skundus ir prašymus dėl proceso atnaujinimo šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyti žyminio mokesčio dydžiai skaičiuojami nuo ginčijamos sumos.

5. Už prašymus taikyti laikinąsias apsaugos priemones arba įrodymų užtikrinimo ar rinkimo priemones, kurios susijusios su nacionaliniuose ar užsienio arbitražuose arba užsienio teismuose nagrinėjamomis bylomis, taip pat kurios susijusios su nacionaliniuose ar užsienio arbitražuose arba užsienio teismuose nagrinėtinomis bylomis (iki ieškinio atitinkamam teismui ar arbitražui pareiškimo), mokamas penkiasdešimt septynių eurų žyminis mokestis.

6. Už skundus dėl arbitražo sprendimo mokamas dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų žyminis mokestis.

7. Šiame straipsnyje nurodytus procesinius dokumentus ir jų priedus pateikiant teismui tik elektroninių ryšių priemonėmis, mokama 75 procentai už atitinkamą procesinį dokumentą mokėtinos žyminio mokesčio sumos, bet ne mažiau kaip du eurai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-771](#), 2014-03-13, paskelbta TAR 2014-03-27, i. k. 2014-03570

Nr. XII-1242, 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-22, i. k. 2014-14517

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

81 straipsnis. Mokestis už bylos medžiagos kopijas

Mokesčio už bylos (įskaitant elektroninę bylą) medžiagos kopijas dydžius ir mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. Šis mokestis yra mokamas į teismo sąskaitą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

82 straipsnis. Žyminio mokesčio, sprendimų vykdymo išlaidų ir teismo baudų indeksavimas

1. Šiame Kodekse nustatytą žyminį mokestį, sprendimų vykdymo išlaidas ir teismo baudas, išskyrus apskaičiuojamas procentais, teismai indeksuoja atsižvelgdami į ketvirčio vartojimo kainų indeksą, jeigu jis didesnis negu 110.

2. Taikytinas indeksas apskaičiuojamas laikotarpiui nuo įstatymo, kuriame nustatytas žyminis mokestis ir teismo baudos, įsigaliojimo mėnesio iki kiekvieno ketvirčio pradžios.

3. Vyriausybės įgaliota institucija teismų taikomus indeksus skelbia vieną kartą per ketvirtį teisės aktams oficialiai skelbti nustatyta tvarka.

4. Paskelbtas indeksas taikomas nuo atitinkamo ketvirčio antro mėnesio 1 dienos.

83 straipsnis. Atleidimas nuo žyminio mokesčio ir kitų bylinėjimosi išlaidų mokėjimo

1. Bylose, kurias nagrinėja teismai, nuo žyminio mokesčio mokėjimo atleidžiami:

1) darbuotojai – bylose dėl visų reikalavimų, atsirandančių iš darbo teisinių santykių, ir vartotojai – bylose dėl vartojimo sutarčių nesąžiningų sąlygų taikymo;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-2084](#), 2015-11-26, paskelbta TAR 2015-12-03, i. k. 2015-19289

2) ieškovai – bylose dėl išlaikymo priteisimo;

3) ieškovai – bylose dėl turtinės ir neturtinės žalos, susijusios su fizinio asmens sveikatos sužalojimu, gyvybės atėmimu, įskaitant ir bylas dėl žalos, susijusios su fizinio asmens sveikatos sužalojimu ar gyvybės atėmimu nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgimo profesine liga atveju, atlyginimo;

4) ieškovai – bylose dėl nusikalstama veika padarytos turtinės ir neturtinės žalos atlyginimo;

5) prokuroras, valstybės ir savivaldybių institucijos bei kiti asmenys, kai ieškinys pareiškiamas arba pareiškimas paduodamas siekiant apginti viešąjį, valstybės arba savivaldybės interesus, – toje bylos dalyje, kurioje siekiama apginti viešąjį, valstybės arba savivaldybės interesą;

6) šalys – bylose dėl žalos, atsiradusios dėl neteisėto nuteisimo, neteisėto suėmimo kardomosios priemonės taikymo tvarka, neteisėto sulaikymo, neteisėto procesinės prievartos priemonių pritaikymo, neteisėto administracinės nuobaudos – arešto – paskyrimo, taip pat dėl žalos, atsiradusios dėl neteisėtų teisėjo ar teismo veiksmų nagrinėjant civilinę bylą;

7) šalys – bylose dėl prarasto turto ryšium su politinėmis represijomis;

8) įmonė (įstaiga), kuriai iškelta bankroto ar restruktūrizavimo byla arba kurioje vykdoma neteisminė bankroto procedūra, ar fizinis asmuo, kuriam iškelta bankroto byla, o kiti dalyvaujantys byloje asmenys – už šiose bylose paduotus apeliacinius ir kasacinius skundus;

9) ieškovai ir turtinius reikalavimus pareiškiantys asmenys – bankroto ar restruktūrizavimo byloje;

10) valstybės ir savivaldybių institucijos (įstaigos) – už ieškinius dėl lėšų išieškojimo;

11) Lietuvos bankas, akcinė bendrovė Turto bankas, valstybės įmonė Valstybės turto fondas;

12) sutuoktiniai – už prašymus nutraukti santuoką bendru sutikimu (Civilinio kodekso 3.51 straipsnis) ir vieno sutuoktinio prašymu (Civilinio kodekso 3.55 straipsnis);

13) pareiškėjai – už pareiškimus, paduodamus šio Kodekso V dalies XXXIX skyriuje nustatyta tvarka;

14) asmenys – kitais šiame Kodekse ar kituose įstatymuose numatytais atvejais.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys atleidžiami nuo žyminio mokesčio už ieškinius, priešieškinius, pareiškimus, apeliacinius ir kasacinius skundus, taip pat už prašymus dėl proceso atnaujinimo.

3. Asmens prašymu teismas, atsižvelgdamas į asmens turtinę padėtį, turi teisę rašytinio proceso tvarka iš dalies atleisti jį nuo žyminio mokesčio mokėjimo. Prašymas iš dalies atleisti asmenį nuo žyminio mokesčio mokėjimo turi būti motyvuotas. Prie prašymo turi būti pridėti įrodymai, patvirtinantys prašymo pagrįstumą. Teismo nutartis dėl šio prašymo turi būti motyvuota.

4. Neteiko galios nuo 2005 m. gegužės 1 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-80](#), 2005-01-20, *Žin.*, 2005, Nr. 18-574 (2005-02-08)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XI-2002](#), 2012-05-10, *Žin.*, 2012, Nr. 57-2825 (2012-05-19)

84 straipsnis. Žyminio mokesčio sumokėjimo atidėjimas

Teismas rašytinio proceso tvarka, atsižvelgdamas į asmenų turtinę padėtį, iki sprendimo (nutarties) priėmimo gali atidėti žyminio mokesčio sumokėjimą. Prašymas atidėti žyminio mokesčio mokėjimą turi būti motyvuotas. Prie prašymo turi būti pridedami įrodymai, įrodantys žyminio mokesčio atidėjimo būtinumą.

85 straipsnis. Ieškinio suma

1. Ieškinio suma nustatoma tokiu būdu:

1) bylose dėl pinigų išieškojimo – pagal ieškomą sumą;

2) bylose dėl turto išreikalavimo – pagal išreikalaujamo turto rinkos vertę;

3) bylose dėl išlaikymo priteisimo periodinėmis išmokomis išieškojimo – pagal bendrą išmokų už vienerius metus sumą;

4) bylose dėl terminuotų išmokų ar davinių – pagal bendrą visų išmokų ar davinių sumą, bet ne daugiau kaip už trejus metus;

5) bylose dėl neterminuotų arba iki gyvos galvos išmokų ar davinių – pagal bendrą išmokų ar davinių už trejus metus sumą;

6) bylose dėl išmokų ar davinių sumažinimo arba padidinimo – pagal sumą, kuria sumažinamos arba padidinamos išmokos ar daviniai, bet ne daugiau kaip už vienerius metus;

7) bylose dėl išmokų ar davinių nutraukimo – pagal bendrą likusių išmokų ar davinių sumą, bet ne daugiau kaip už vienerius metus;

8) byloje dėl neturtinės žalos atlyginimo – pagal reikalaujamą priteisti sumą;
9) byloje dėl daiktinių teisių į turtą – pagal turto rinkos vertę;
10) jeigu ieškinį sudaro keli savarankiški reikalavimai – pagal bendrą visų reikalavimų sumą;

11) byloje dėl sandorių pripažinimo negaliojančiais – pagal atsakovo grąžintinas sumas arba atsakovo grąžintino turto rinkos vertę, jeigu pripažinus sandorį negaliojančiu būtų taikoma restitucija.

2. Ieškinio sumą nurodo ieškovas. Tuo atveju, jeigu nurodyta suma aiškiai neatitinka tikrosios išreikalaujamo turto vertės, ieškinio sumą rašytinio proceso tvarka nustato teismas.

3. Kai byloje prašoma pripažinti negaliojančiais kelis sandorius dėl to paties turto perleidimo, laikoma, kad reiškiamas vienas reikalavimas, ir ieškinio suma nustatoma šio straipsnio 1 dalies 11 punkte nurodytu būdu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

86 straipsnis. Žyminio mokesčio primokėjimas

1. Jeigu ieškinio pareiškimo metu ieškinio sumą nustatyti sunku, žyminio mokesčio dydį preliminarai rašytinio proceso tvarka nustato teismas, o paskui papildomai sumokamas žyminis mokestis pagal ieškinio sumą, kurią nustato teismas.

2. Jeigu ieškinio reikalavimai padidinami, trūkstama žyminio mokesčio suma primokama pagal padidintą ieškinio sumą.

3. Jeigu šalis žyminio mokesčio neprimoka, ieškinys gali būti paliktas nenagrinėtas visas arba ta reikalavimų dalis, už kurią žyminis mokestis neprimokėtas.

87 straipsnis. Žyminio mokesčio grąžinimas

1. Sumokėtas žyminis mokestis arba jo dalis suinteresuoto asmens pareiškimu grąžinami šiais atvejais:

- 1) kai sumokėta daugiau žyminio mokesčio, negu numato įstatymai;
- 2) kai ieškinys atsiimamas, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje numatytą atvejį, kai grąžinama tik dalis žyminio mokesčio;
- 3) kai atsisakoma priimti ieškinį, prašymą ir skundą arba kai šie grąžinami be sprendimo;
- 4) kai byla nutraukiama, jei ji nenagrinėtina teisme, arba kai ieškovas nesilaikė tos kategorijos byloms nustatytos išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarkos ir negalima šia tvarka pasinaudoti;

5) ieškinį palikus nenagrinėtą, kai ieškovas nesilaikė tos kategorijos byloms nustatytos išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarkos ir galima pasinaudoti šia tvarka, kai ieškinį pareiškė neveiksnius tam tikroje srityje asmuo, kai šalis neprimokėjo žyminio mokesčio, taip pat palikus pareiškimą nenagrinėtą šio Kodekso 431 straipsnio 3 dalyje numatytu atveju;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, *paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574*

6) sustabdžius bylos nagrinėjimą, kai yra įsiteisėjusi nutartis iškelti atsakovui bankroto bylą;

7) panaikinus sprendimą dėl absoliučių jo negaliojimo pagrindų. Šiuo atveju yra grąžinamas žyminis mokestis, sumokėtas už atitinkamą apeliacinį ar kasacinį skundą;

8) kitais atvejais, kai byla baigiama nepriimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės ne dėl ieškovo kaltės.

2. Jeigu ieškinys atsiimamas pradėjus bylą nagrinėti iš esmės arba ieškovas atsisako pareikšto ieškinio, arba šalys sudaro taikos sutartį, šalims grąžinama 75 procentai pirmosios instancijos teismui sumokėto žyminio mokesčio sumos. Šioje dalyje nurodyto dydžio žyminio mokesčio dalis grąžinama ir tuo atveju, jeigu ieškovas atsisako pareikšto ieškinio dėl to, kad, pareiškus ieškinį, atsakovas ieškovo reikalavimus patenkino iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos. Jeigu byla šioje dalyje nurodytais būdais užbaigiama ją nagrinėjant apeliacine ar kasacine tvarka, grąžinama 100 procentų žyminio mokesčio, sumokėto už apeliacinį ar kasacinį skundą, kai byla užbaigiama iki bylos nagrinėjimo iš esmės pradžios, arba 75 procentai žyminio mokesčio, sumokėto už apeliacinį ar kasacinį skundą, kai byla užbaigiama vėliau.

3. Žyminį mokestį grąžina Valstybinė mokesčių inspekcija remdamasi teismo nutartimi.

4. Pareiškimas dėl žyminio mokesčio grąžinimo gali būti paduotas teismui ne vėliau kaip per dvejus metus nuo tos dienos, kurią yra atliktas atitinkamas procesinis veiksmas, kurio pagrindu prašoma grąžinti žyminį mokestį. Jeigu grąžinamas permokėtas žyminis mokestis, šis terminas skaičiuojamas nuo teismo sprendimo, nutarties ar nutarimo įsiteisėjimo dienos. Žyminio mokesčio grąžinimo klausimą teismas išsprendžia nutartimi rašytinio proceso tvarka.

5. Nustatęs šiame straipsnyje nurodytus žyminio mokesčio grąžinimo pagrindus, teismas nutartį dėl žyminio mokesčio grąžinimo gali priimti ir savo iniciatyva.

6. Šiame straipsnyje nurodytais žyminio mokesčio grąžinimo pagrindais teismas gali suinteresuoto asmens prašymu faktiškai negrąžintą žyminio mokesčio sumą įskaityti kaip žyminio mokesčio įmoką už naują procesinį dokumentą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

88 straipsnis. Išlaidos, susijusios su bylos nagrinėjimu

1. Prie išlaidų, susijusių su bylos nagrinėjimu, priskiriamos:

1) sumos, išmokėtos liudytojams, ekspertams, ekspertinėms įstaigoms ir vertėjams, bei išlaidos, susijusios su vietos apžiūra;

2) atsakovo paieškos išlaidos;

3) išlaidos, susijusios su procesinių dokumentų įteikimu;

4) išlaidos, susijusios su teismo sprendimo vykdymu;

5) atlyginimo už kuratoriaus darbą išlaidos;

6) išlaidos advokato ar advokato padėjėjo pagalbai apmokėti;

7) (neteko galios nuo 2008-04-30;)

8) išlaidos, susijusios su laikinųjų apsaugos priemonių taikymu;

9) kitos būtinos ir pagrįstos išlaidos;

2. Šiame straipsnyje, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 6 ir 8 punktuose, nurodytų išlaidų didžiausius dydžius ir jų išmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1495](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1844 (2008-04-30)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

89 straipsnis. Sumos, išmokėtinos liudytojams, ekspertams ir vertėjams

1. Liudytojams, ekspertams ir vertėjams už jų atitraukimą nuo tiesioginio darbo ar įprasto užsiėmimo teismas apmoka už kiekvieną dėl teismo iškvietimo sugaištą dieną.

2. Ekspertams apmokama už ekspertizės atlikimą, vertėjams – už vertimą.

3. Bylose dėl priverstinio akcijų pardavimo ir juridinių asmenų veiklos tyrimo ekspertų darbas apmokamas Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

4. Liudytojams, ekspertams ir vertėjams atlyginamos jų turėtos dėl atvykimo į teismą, važiavimo bei gyvenamosios patalpos nuomos išlaidos ir išmokami dienpinigiai.

90 straipsnis. Liudytojams, ekspertams ir ekspertinėms įstaigoms išmokėtinų sumų, vietos apžiūros išlaidų paėmimas iš šalių

1. Šalis, kuri pateikė prašymą iškviesti liudytojus ar ekspertus, atlikti ekspertizę, apžiūrėti įvykio vietą, iš anksto sumoka teismo nustatyto dydžio avansą bylinėjimosi išlaidoms padengti. Kai šio Kodekso ar kitų įstatymų numatytais atvejais teismas savo iniciatyva iškviečia liudytojus, ekspertus ar paskiria ekspertizę, atlieka įvykio vietos apžiūrą, šių veiksmų atlikimo išlaidos sumokamos iš valstybės biudžeto.

2. Kai šio straipsnio 1 dalyje nurodytus prašymus pareiškia abi šalys, avansą moka abi šalys lygiomis dalimis.

3. Avansas sumokamas į teismo sąskaitą. Nustatant avanso dydį, atsižvelgiama į būsimų išlaidų dydį. Jeigu šalis nesumoka avanso, teismas atsisako atlikti šalies prašomus procesinius veiksmus ir bylą nagrinėja jų neatlikęs.

4. Šaliai, kurios iniciatyva iškviestas liudytojas davė parodymus, neturinčius reikšmės bylai, turėtos išlaidos dėl jo iškvietimo iš kitos šalies nepriteisiamos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

91 straipsnis. Liudytojams, vertėjams, ekspertams ir ekspertinėms įstaigoms priklausančių sumų išmokėjimas

1. Sumos, priklausančios liudytojams, ekspertams ir vertėjams, išmokamos, kai jie atlieka savo pareigas.

2. Sumos, priklausančios ekspertinėms įstaigoms už ekspertizės atlikimą, išmokamos atlikus ekspertizę ir pateikus teismui ekspertizės aktą.

3. Sumos, priklausančios liudytojams ir ekspertams (ekspertinėms įstaigoms), išmokamos iš teismo sąskaitos, atidarytos banke pagal teismo buvimo vietą. Šios sumos pirmiausia padengiamos iš šalių sumokėto avanso.

4. Vertėjams už vertimą priklausančias sumas teismas išmoka iš tam skirtų valstybės biudžeto lėšų.

5. Sumos, išmokėtos liudytojams, ekspertams ir ekspertinėms įstaigoms, vietos apžiūros išlaidos, kai avansas nebuvo mokamas ar jo neužteko, išieškomos į valstybės biudžetą šio Kodekso 96 straipsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

92 straipsnis. Išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, apmokėjimas

Išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, dydį bei apmokėjimo tvarką nustato teisingumo ministras ir finansų ministras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

93 straipsnis. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymas

1. Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą.

2. Jeigu ieškinys patenkintas iš dalies, šiame straipsnyje nurodytos išlaidos priteisiamos ieškovui proporcingai teismo patenkintų reikalavimų daliai, o atsakovui – proporcingai teismo atmestų ieškinio reikalavimų daliai.

3. Šiame straipsnyje išdėstytos taisyklės taikomos taip pat ir tam žyminiam mokesčiui, kurį šalys įmoka paduodamos apeliacinius ir kasacinius skundus, taip pat prašymus dėl proceso atnaujinimo.

4. Teismas gali nukrypti nuo šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklių, atsižvelgdamas į tai, ar šalių procesinis elgesys buvo tinkamas, ir įvertindamas priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos. Šalies procesinis elgesys laikomas tinkamu, jeigu ji sąžiningai naudojosi procesinėmis teisėmis ir sąžiningai atliko procesines pareigas.

5. Jeigu apeliacinės instancijos teismas ar kasacinis teismas, neperduodamas bylos iš naujo nagrinėti, pakeičia teismo sprendimą arba priima naują sprendimą, jis atitinkamai pakeičia bylinėjimosi išlaidų paskirstymą. Jeigu apeliacinės instancijos teismas ar kasacinis teismas bylinėjimosi išlaidų nepaskirsto, šį klausimą išsprendžia pirmosios instancijos teismas.

6. Bylinėjimosi išlaidos, susidariusios dėl teismo kreipimosi į Konstitucinį Teismą ar kompetentingą Europos Sąjungos teisminę instituciją, taip pat dėl kreipimosi į administracinį teismą dėl norminio teisės akto teisėtumo, proceso dalyviams nepaskirstomos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

94 straipsnis. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymas, kai byla baigiama nepriimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės

1. Kai byla baigiama nepriimant teismo sprendimo dėl ginčo esmės, teismas bylinėjimosi išlaidas paskirsto, atsižvelgdamas į tai, ar šalių procesinis elgesys buvo tinkamas, ir įvertindamas priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos.

2. Jeigu šalys, sudarydamos taikos sutartį, nenumatė bylinėjimosi išlaidų paskirstymo tvarkos, teismas bylinėjimosi išlaidų proceso šalims nepaskirsto.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

95 straipsnis. Piktnaudžiavimo procesinėmis teisėmis pasekmės

1. Dalyvaujantis byloje asmuo, kuris nesąžiningai pareiškė nepagrįstą ieškinį (apeliacinį ar kasacinį skundą, prašymą atnaujinti procesą, pateikė kitą procesinį dokumentą) arba sąmoningai veikė prieš teisingą ir greitą bylos išnagrinėjimą ir išsprendimą, gali būti teismo įpareigotas atlyginti kitam dalyvaujančiam byloje asmeniui šio patirtus nuostolius. Motyvuotas prašymas dėl nuostolių atlyginimo gali būti paduotas iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos arba gali būti pareikštas ieškinyje dėl nuostolių atlyginimo naujoje byloje. Toje pačioje byloje paduoti prašymai dėl nuostolių, padarytų piktnaudžiaujant procesinėmis teisėmis, atlyginimo žyminiu mokesčiu neapmokestinami. Naujoje byloje pareikšti ieškinio reikalavimai dėl nuostolių, padarytų piktnaudžiaujant procesinėmis teisėmis, atlyginimo apmokestinami žyminiu mokesčiu pagal šio Kodekso 80 straipsnį.

2. Teismas, nustatęs šio straipsnio 1 dalyje numatytus piktnaudžiavimo atvejus, gali paskirti dalyvaujančiam byloje asmeniui iki penkių tūkstančių septynių šimtų devyniasdešimt dviejų eurų baudą, iki 50 procentų iš šios baudos gali būti skiriama kitam dalyvaujančiam byloje asmeniui. Kai pareiškiamas šio straipsnio 1 dalyje numatytas reikalavimas dėl nuostolių atlyginimo, dalyvaujančio byloje asmens naudai paskirta baudos dalis įskaitoma į priteistą nuostolių sumą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

96 straipsnis. Bylinėjimosi išlaidų atlyginimas valstybei

1. Bylinėjimosi išlaidos, nuo kurių mokėjimo ieškovas buvo atleistas, išieškomos iš atsakovo į valstybės biudžetą proporcingai patenkintai ieškinio reikalavimų daliai.

2. Jeigu ieškinyje atmestas, bylinėjimosi išlaidos išieškomos į valstybės biudžetą iš ieškovo, kuris nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo neatleistas.

3. Jeigu ieškinyje patenkintas iš dalies, o atsakovas atleistas nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo, tai bylinėjimosi išlaidos išieškomos į valstybės biudžetą iš ieškovo, neatleisto nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo, proporcingai atmetam jo ieškinio reikalavimų daliai.

4. Jeigu abi šalys nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo atleistos, bylinėjimosi išlaidos apmokamos iš valstybės biudžeto lėšų.

5. Teismas gali nukrypti nuo šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo valstybei taisyklių, atsižvelgdamas į tai, ar šalių procesinis elgesys buvo tinkamas, ir įvertindamas priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos.

6. Jeigu iš šalies pagal šį straipsnį į valstybės biudžetą išieškotina bendra suma yra mažesnė už teisingumo ministro kartu su finansų ministru nustatytą minimalią valstybei priteistiną bylinėjimosi išlaidų sumą, teismas tokios sumos nepriteisia ir ji nėra išieškoma.

7. Kai išieškoti bylinėjimosi išlaidų į valstybės biudžetą neįmanoma dėl objektyvių priežasčių arba kai priverstinis jų išieškojimas iš esmės pablogintų fizinio asmens, iš kurio priteistas bylinėjimosi išlaidų atlyginimas valstybei, ar jo šeimos turtinę padėtį, bylą išnagrinėjęs pirmosios instancijos teismas šio asmens prašymu, atsižvelgdamas į jo turtinę padėtį ar kitas aplinkybes, motyvuota nutartimi rašytinio proceso tvarka turi teisę iš dalies atleisti tokį asmenį nuo bylinėjimosi išlaidų atlyginimo valstybei. Prašymas iš dalies atleisti nuo bylinėjimosi išlaidų atlyginimo valstybei turi būti motyvuotas ir pagrįstas įrodymais. Šis prašymas gali būti pateiktas iki teismo procesinio sprendimo dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo valstybei įvykdymo. Teismas prašymo netenkina, jeigu nustato, kad šalies procesinis elgesys buvo netinkamas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

96¹ straipsnis. Bylinėjimosi išlaidų atlyginimas iš biudžeto lėšų

1. Kai yra visiškai ar iš dalies atmetas prokuroro, valstybės ar savivaldybės institucijos ieškinys viešajam interesui ginti, atsakovui proporcingai atmetų ieškinio reikalavimų daliai bylinėjimosi išlaidos atlyginamos iš prokuratūrai ar ieškinį pareiškusioms valstybės ar savivaldybės institucijoms skirtų biudžeto lėšų.

2. Kai yra visiškai ar iš dalies atmetas kitų asmenų ieškinys viešajam interesui ginti arba valstybės garantuojamą teisinę pagalbą gavusių asmenų ieškinys, bylinėjimosi išlaidos atlyginamos pagal šio Kodekso 93 straipsnio nuostatas, išskyrus atvejus, kuriais įstatymuose numatytas visiškas ar dalinis bylinėjimosi išlaidų atlyginimas iš valstybės biudžeto lėšų.

3. Kai yra atmetas ieškinys atsakovui, kuris pagal šio Kodekso 414 straipsnio 2 dalį įtrauktas dalyvauti byloje teismo iniciatyva, šio atsakovo turėtos bylinėjimosi išlaidos atlyginamos iš teismui tam skirtų valstybės biudžeto lėšų.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

97 straipsnis. Atsakovo paieškos ir sprendimų vykdymo išlaidos

1. Atsakovo paieškos išlaidas sudaro asmens, prašiusio paskelbti paiešką, išlaidos, susijusios su paieška, ir valstybės institucijos išlaidos asmens paieškai.

2. Asmens paieškos išlaidų klausimą sprendžia paiešką paskelbęs teismas. Paieškos išlaidos išieškomos teismo nutartimi.

3. Sprendimų vykdymo išlaidos yra atlyginamos teisės aktų nustatyto dydžio ir šių aktų nustatyta tvarka.

98 straipsnis. Išlaidų advokato ar advokato padėjėjo pagalbai apmokėti atlyginimas

1. Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas. Dėl šių išlaidų priteisimo šalis teismui raštu pateikia prašymą su išlaidų apskaičiavimu ir pagrindimu. Šios išlaidos negali būti priteisiamos, jeigu prašymas dėl jų priteisimo ir išlaidų dydį patvirtinantys įrodymai nepateikti iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos.

2. Šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio.

3. Šio straipsnio nuostatos taikomos priteisiant išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo pagalbą pirmosios, apeliacinės instancijos ir kasaciniame teisme.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

99 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimas ir išlaidų atlyginimo tvarka

1. Asmenims, turintiems teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, ši pagalba teikiama Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka.

2. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidos valstybei atlyginamos pagal šio Kodekso 96 straipsnyje nustatytas taisykles. Šias išlaidas teismas priteisia savo iniciatyva, gavus duomenis apie valstybės garantuojamą teisinę pagalbą organizuojančios institucijos apskaičiuotas valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas. Jeigu valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidų atlyginimo klausimas nebuvo išspręstas teismo sprendimu dėl bylos esmės, valstybės garantuojamą teisinę pagalbą organizuojanti institucija turi teisę kreiptis į teismą dėl papildomo sprendimo priėmimo šio Kodekso 277 straipsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-80](#), 2005-01-20, *Žin.*, 2005, Nr. 18-574 (2005-02-08)

Nr. [X-1495](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1844 (2008-04-30)

Nr. [XII-276](#), 2013-05-09, *Žin.*, 2013, Nr. 54-2681 (2013-05-25)

100 straipsnis. Nutarčių, priimtų dėl bylinėjimosi išlaidų, apskundimas

1. Dėl teismo nutarties, priimtų dėl bylinėjimosi išlaidų, gali būti duodamas atskiras skundas.

2. Dėl teismo nutarčių, susijusių su žyminiu mokesčiu, asmenys, dėl kurių šios teismo nutartys yra priimtų, gali paduoti atskirąjį skundą.

3. Atskirojo skundo padavimas sustabdo nutarčių vykdymą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

IX SKYRIUS UŽSTATAS

101 straipsnis. Užstatas

1. Šio Kodekso numatytais atvejais teismas, siekdamas užtikrinti procesinių veiksmų atlikimą, motyvuota nutartimi dalyvaujančių byloje asmenį ar kitą asmenį, prašantį atlikti tam tikrą procesinį veiksmą, gali įpareigoti teismui sumokėti nustatyto dydžio piniginių užstatą.

2. Užstatas gali būti sumokamas pinigais į teismo sąskaitą. Neatlikus procesinių veiksmų, kuriems užtikrinti skirtas užstatas, užstatas atitenka valstybei, išskyrus atvejus, kuriais teismas pripažįsta, kad procesiniai veiksmai neatlikti dėl pateisinamų priežasčių.

3. Jeigu užstatas nesumokamas, teismas gali atsisakyti atlikti procesinius veiksmus, kurių užtikrinimą turėjo garantuoti užstatas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

102 straipsnis. Užstato dydis

1. Užstato paskyrimo klausimą teismas sprendžia dalyvaujančio byloje asmens ar kito asmens prašymu arba savo iniciatyva.

2. Užstato dydį nustato teismas, atsižvelgdamas į asmens, kuris įpareigojamas užstatą įmokėti, turtingumą.

3. Užstatui įmokėti teismas negali paskirti trumpesnio kaip trijų darbo dienų termino. Užstato dydis turi atitikti atliekamo procesinio veiksmo pobūdį ir negali viršyti dvidešimt aštuonių tūkstančių devynių šimtų šešiasdešimt dviejų eurų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

4. Nutartis paskirti užstatą gali būti skundžiama atskiruoju skundu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

X SKYRIUS TEISMO NUOBAUDOS

103 straipsnis. Teismo nuobaudų rūšys

1. Teismo nuobaudos yra tokios:

- 1) įspėjimas;
- 2) pašalinimas iš teismo posėdžių salės;
- 3) bauda;
- 4) areštas.

2. Teismo nuobaudos skiriamos teismo nutartimi.

3. Teismo nuobaudos gali būti skiriamos byloje dalyvaujantiems asmenims, kitiems proceso dalyviams (liudytojams, ekspertams, vertėjams) bei kitiems asmenims šiame Kodekse numatytais atvejais.

104 straipsnis. Įspėjimas

1. Įspėjimas skiriamas asmenims, kurie bylos nagrinėjimo metu pažeidžia teismo posėdžio tvarką.

2. Įspėjimas skiriamas žodžiu, kai posėdžio eiga fiksuojama. Kitais atvejais įspėjimas skiriamas rašytine teismo nutartimi. Nutartis skirti įspėjimą neskundžiama.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

105 straipsnis. Pašalinimas iš teismo posėdžių salės

1. Pašalinimas iš teismo posėdžių salės skiriamas asmeniui, kuris bylos nagrinėjimo metu pažeidžia teismo posėdžio tvarką, jeigu prieš tai jam buvo paskirtas įspėjimas.

2. Pašalinimas iš teismo posėdžių salės yra skiriamas žodžiu, kai posėdžio eiga fiksuojama. Kitais atvejais asmuo iš teismo posėdžių salės pašalinamas rašytine teismo nutartimi. Nutartis pašalinti asmenį iš teismo posėdžių salės neskundžiama.

3. Nutartis įvykdoma nedelsiant po jos priėmimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

106 straipsnis. Teismo baudų skyrimas

1. Teismas baudas skiria šiame Kodekse numatytais atvejais ir jame nustatyto dydžio.

2. Nutarties skirti baudą patvirtinta kopija ne vėliau kaip kitą darbo dieną po nutarties priėmimo išsiunčiama asmeniui, kuriam paskirta bauda, jeigu asmuo teismo posėdyje nedalyvavo.

3. Baudos, paskirtos juridinių asmenų vadovams ar juridinių asmenų atstovams, išieškomos iš jų asmeninių lėšų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

107 straipsnis. Baudos panaikinimas ar sumažinimas

1. Asmuo, kuriam paskirta bauda, per keturiolika dienų nuo nutarties priėmimo gali prašyti teismą, paskyrusį baudą, ją panaikinti ar sumažinti. Teismas tokį pareiškimą nagrinėja rašytinio proceso tvarka.

2. Dėl teismo nutarties, kuria pareiškimas panaikinti ar sumažinti baudą atmetamas, gali būti duodamas atskirasis skundas. Atskirąjį skundą gali paduoti tik asmuo, kuriam bauda paskirta.

3. Skundo padavimas sustabdo nutarties vykdymą.

108 straipsnis. Areštas

1. Areštą teismas skiria šiame Kodekse numatytais atvejais ir tais atvejais numatytos trukmės. Areštas negali būti skiriamas nėščioms moterims, vaikams, asmeniui, kuris vienas augina vaiką iki dvylikos metų, vyresniems kaip šešiasdešimt penkerių metų asmenims, taip pat neįgaliesiems.

2. Asmuo, kuriam paskirtas areštas, gali būti policijos sulaikytas teismo posėdžių salėje. Nutarties patvirtinta kopija nedelsiant įteikiama asmeniui, kuriam paskirtas areštas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

109 straipsnis. Arešto panaikinimas, jo trukmės sumažinimas, nuobaudos pakeitimas

1. Asmuo, kuriam paskirtas areštas, gali prašyti areštą paskyrusį teismą panaikinti areštą ar sumažinti jo trukmę, taip pat pakeisti areštą bauda. Toks prašymas ne vėliau kaip kitą darbo dieną nagrinėjamas teismo posėdyje, kai pranešama asmeniui, kuriam paskirtas areštas. Šio asmens neatvykimas nekliudo išnagrinėti jo prašymą. Areštuotas asmuo teismo pareikalavimu į teismo posėdį atveddinamas.

2. Dėl teismo nutarties, kuria prašymas visiškai ar iš dalies atmetamas, asmuo, kuriam areštas paskirtas, gali paduoti atskirąjį skundą.

3. Prašymo padavimas sustabdo nutarties skirti areštą vykdymą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

XI SKYRIUS

PROCESAS

PIRMASIS SKIRSNIS PROCESINIAI DOKUMENTAI

110 straipsnis. Dalyvaujančių byloje asmenų procesinių dokumentų sąvoka

Dalyvaujančių byloje asmenų procesiniai dokumentai – šių asmenų ieškiniai, prašymai, pareiškimai, priešieškiniai, atsiliepiamai į ieškinius ar priešieškinius, dublikai (ieškovo atsiliepiamai į atsakovo pareikštą atsiliepiamą), triplikai (atsakovo atsiliepiamai į dubliką), atskirieji, apeliaciniai ir kasaciniai skundai ir atsiliepiamai į šiuos skundus, kiti dokumentai, kuriuose rašytinio proceso metu pareikšti dalyvaujančių byloje asmenų prašymai, reikalavimai, atsikirtimai ar paaiškinimai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

111 straipsnis. Dalyvaujančių byloje asmenų procesinių dokumentų forma ir turinys

1. Procesiniai dokumentai teismui pateikiami raštu.
2. Kiekviename dalyvaujančio byloje asmens procesiniame dokumente turi būti:
 - 1) teismo, kuriam paduodamas procesinis dokumentas, pavadinimas;
 - 2) dalyvaujančių byloje asmenų procesinės padėtys, vardai, pavardės, asmens kodai (jeigu jie žinomi), gyvenamosios vietos, pareiškėjui žinomi kitų dalyvaujančių byloje asmenų procesinių dokumentų įteikimo kiti adresai, o tais atvejais, kai dalyvaujantys byloje asmenys arba vienas iš jų yra juridinis asmuo, – jo visas pavadinimas, buveinė, pareiškėjui žinomi kitų dalyvaujančių byloje asmenų procesinių dokumentų įteikimo kiti adresai, kodai, atsiskaitomųjų sąskaitų numeriai (jeigu jie žinomi) ir kredito įstaigų rekvizitai (jeigu jie žinomi);
 - 3) procesinių dokumentų įteikimo dalyvaujančiam byloje asmeniui būdas, adresas pašto korespondencijos siuntoms, kai jis nesutampa su gyvenamosios vietos arba buveinės adresu;
 - 4) procesinio dokumento pobūdis ir dalykas;
 - 5) aplinkybės, patvirtinančios procesinio dokumento dalyką, ir įrodymai, patvirtinantys šias aplinkybes;
 - 6) priedai, pridedami prie pateikiamo procesinio dokumento;
 - 7) procesinį dokumentą paduodančio asmens parašas ir dokumento surašymo data.
3. Procesiniame dokumente, kuriuo atsisakoma pareikšto ieškinio, atskirojo, apeliacinio ar kasacinio skundo, turi būti pažymėta, kad pareiškėjui žinomos atsisakymo procesinės pasekmės. Procesiniame dokumente, kuriuo teismo prašoma patvirtinti šalių sudarytą taikos sutartį, turi būti pažymėta, kad pareiškėjams žinomos taikos sutarties patvirtinimo pasekmės.
4. Dalyvaujantis byloje asmuo, kuris procesinį dokumentą grindžia tarptautinio ar užsienio teismo priimta teisės aiškinimo taisykle, turi pateikti šio teismo procesinio sprendimo, kuriame suformuluota ši taisyklė, kopiją, taip pat įstatymų nustatyta tvarka patvirtintą jo vertimą į valstybinę kalbą.
5. Procesiniame dokumente, kurį teismui pateikia atstovas, turi būti nurodyti šio straipsnio 2 dalies 2 ir 3 punktuose numatyti duomenys apie atstovą ir prie jo turi būti pridėtas dokumentas, įrodantis atstovo teises ir pareigas, jeigu tokio dokumento byloje dar nėra arba jeigu byloje esančio įgaliojimo terminas yra pasibaigęs.
6. Už dalyvaujančią byloje asmenį, kuris negali pasirašyti, procesinį dokumentą pasirašo jo įgaliotas asmuo, nurodydamas priežastį, dėl kurios pats dalyvaujantis byloje asmuo negalėjo pasirašyti pateikiamo dokumento.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

112 straipsnis. Paruošiamieji dokumentai

Procesiniuose dokumentuose, kuriais siekiama pasirengti žodiniam bylos nagrinėjimui, papildomai turi būti:

- 1) pasiūlymai, prašymai arba reikalavimai, kurie bus pareikšti žodinio nagrinėjimo metu;
- 2) priešingos šalies pateiktų įrodymų bei reikalavimų vertinimas;
- 3) įrodymai, kuriais šalis pagrindžia savo reikalavimus arba atsikirtimus. Jeigu šalis pati įrodymų pateikti negali, būtina nurodyti negalėjimo pateikti priežastį bei suformuluoti prašymą

teismui juos išreikalauti, nurodant jų buvimo vietą bei aplinkybes, kurias šie įrodymai gali patvirtinti.

113 straipsnis. Pateikiamų procesinių dokumentų skaičius ir kalba

1. Dalyvaujantys byloje asmenys teismui pateikia procesinių dokumentų originalus. Be to, teismui pateikiama tiek procesinių dokumentų kopijų, kad po vieną tektų priešingai šaliai (procesinio bendrininkavimo atveju – visiems bendrininkams, o kai paskirtas bendrininkų atstovas ar įgaliotas asmuo su byla susijusiems procesiniams dokumentams gauti, – tik šiam atstovui ar įgaliotam asmeniui) ir tretiesiems asmenims, išskyrus atvejus, kai procesinis dokumentas pateikiamas elektroninių ryšių priemonėmis, ir kitus šio Kodekso numatytus atvejus. Vietoj procesinio dokumento kopijų gali būti pateikti keli procesinio dokumento egzemplioriai. Kai šiame Kodekse numatytais atvejais procesinių dokumentų pateikiama mažiau, negu yra proceso dalyvių, siunčiant procesinį dokumentą proceso dalyviams, jiems pranešama, kaip galima susipažinti su procesinių dokumentų priedais.

2. Procesinių dokumentų priedų pateikiama toks pat skaičius kaip ir procesinių dokumentų, išskyrus atvejus, kai procesinio dokumento priedai pateikiami elektroninių ryšių priemonėmis ir kai dėl didelės apimties teismas leidžia nepateikti priedų dalyvaujantiems byloje asmenims.

3. Visi procesiniai dokumentai ir jų priedai teismui pateikiami valstybine kalba, išskyrus šiame Kodekse ir kituose teisės aktuose numatytas išimtis. Kai dalyvaujantys byloje asmenys, kuriems turi būti įteikti procesiniai dokumentai, nemoka valstybinės kalbos, teismui turi būti pateikti šių dokumentų vertimai į jiems suprantamą kalbą. Jeigu pateikiami dokumentai šio Kodekso numatytais atvejais turi būti išversti į užsienio kalbą, dalyvaujantys byloje asmenys turi pateikti teismui įstatymų nustatyta tvarka patvirtintus jų vertimus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

114 straipsnis. Procesinių dokumentų priedų pateikimo forma

1. Dalyvaujantis byloje asmuo, kuris procesinio dokumento turinį pagrindžia rašytiniais įrodymais, prideda jų originalus arba kopijas (skaitmenines kopijas), patvirtintas teismo, notaro (ar kito atlikti notarinius veiksmus įgalioto asmens), byloje dalyvaujančio advokato ar dokumentą išdavusio (gavusio) asmens.

2. Teismas savo iniciatyva ar dalyvaujančio byloje asmens prašymu gali pareikalauti pateikti dokumentų originalus. Dalyvaujančio byloje asmens prašymas pateikti dokumentų originalus turi būti pateikiamas ieškinyje, priešieškinyje, atsiliepime į pareikštą ieškinį arba kituose dalyvaujančių byloje asmenų procesiniuose dokumentuose. Vėliau tokį prašymą dalyvaujantys byloje asmenys gali pateikti, jeigu priežastis, dėl kurių prašymas nebuvo pateiktas anksčiau, teismas pripažįsta svarbiomis arba jeigu tokio prašymo patenkinimas neužvilkins bylos išnagrinėjimo.

3. Tais atvejais, kai su procesinio dokumento turiniu susijusi tik dalis dokumento, teismui gali būti pateikiamos atitinkamos dokumentų dalys (išrašai, ištraukos).

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

115 straipsnis. Procesinių dokumentų ir jų priedų priėmimas ir trūkumų ištaisyimas

1. Teismas, nustatęs, kad pateikto procesinio dokumento forma ir turinys atitinka keliamus reikalavimus, procesinio dokumento priėmimo klausimą gali išspręsti rezoliucija, išskyrus šiame Kodekse numatytus atvejus.

2. Jeigu procesiniai dokumentai neatitinka jų formai ir turiniui keliamų reikalavimų arba nesumokėtas žyminis mokestis, teismas priima nutartį ir joje nustato pakankamą terminą, tačiau ne trumpesnę kaip septynios dienos, trūkumams pašalinti. Nutartis išsiunčiama ne vėliau kaip kitą darbo dieną po jos priėmimo dienos.

3. Jeigu dalyvaujantis byloje asmuo, pateikęs procesinį dokumentą, pagal teismo nurodymus ir nustatytu terminu pašalina trūkumus, procesinis dokumentas laikomas paduotu pradinio jo pateikimo teismui dieną. Priešingu atveju procesinis dokumentas laikomas nepaduotu ir

ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo termino trūkumams pašalinti pabaigos dienos teisėjo nutartimi kartu su priedais grąžinamas jį padavusiam asmeniui.

4. Klaidingas procesinio dokumento pavadinimo nurodymas, teismo pavadinimo nenurodymas, atsiskaitomosios sąskaitos numerio ar kredito įstaigos rekvizitų nenurodymas, procesinio dokumento surašymo datos nenurodymas arba kiti netikslumai, kurie nesudaro esminių kliūčių tolesnei proceso eigai, nėra kliūtis atlikti procesinius veiksmus, kurių yra prašoma pateiktame procesiniame dokumente, ir nėra pagrindas taikyti šio straipsnio 2 dalį.

5. Teismo nutartis pašalinti procesinio dokumento trūkumus yra įteikiama tik šį dokumentą pateikusiam asmeniui. Ši nutartis gali būti skundžiama atskiruoju skundu. Atskiruoju skundu taip pat gali būti skundžiama teismo nutartis, kuria procesinis dokumentas grąžintas dėl to, kad nepašalinti jo trūkumai.

6. Jeigu procesinis dokumentas paduodamas teismui, kuris nekompetentingas jį nagrinėti, šio teismo pirmininkas, jo pavaduotojas, Civilinių bylų skyriaus pirmininkas ar jų paskirtas teisėjas, *mutatis mutandis* taikydami šio Kodekso 137 straipsnio nuostatas, nutartimi atsisako tokį dokumentą priimti ir grąžina jį padavusiam asmeniui, nurodydami, į kurią instituciją ar teismą pareiškėjui reikia kreiptis.

7. Šiame straipsnyje išvardytos teismo nutartys priimamos rašytinio proceso tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

116 straipsnis. Teismo procesiniai dokumentai

1. Teismo procesiniai dokumentai (sprendimai, įsakymai, nutartys, nutarimai, rezoliucijos, teismo posėdžio protokolai, šaukimai ir pranešimai) – tai proceso metu teismo priimti dokumentai.

2. Visi teismo procesiniai dokumentai yra surašomi, priimami ir įteikiami šio Kodekso nustatyta tvarka.

ANTRASIS SKIRSNIS ĮTEIKIMAS

117 straipsnis. Įteikimo būdai

1. Teismas procesinius dokumentus įteikia registruotąja pašto siunta, per antstolius, pasiuntinių paslaugų teikėjus, kitais šiame Kodekse nurodytais būdais.

2. Jeigu dalyvaujantis byloje asmuo sutinka, teismas gali išduoti jam procesinį dokumentą, kad jį įteiktų adresatui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

118 straipsnis. Įteikimas atstovui

1. Tais atvejais, kai šalis ar trečiasis asmuo veda bylą per atstovą, su byla susiję procesiniai dokumentai įteikiami tik atstovui, o kai šalis ar trečiasis asmuo teismui raštu nurodo, kad procesinius dokumentus pageidauja gauti patys, – tik šaliai ar trečiajam asmeniui.

2. Atstovas, gavęs atitinkamus dokumentus, privalo nedelsdamas apie tai pranešti atstovaujajam ir sudaryti jam galimybę susipažinti su gautais procesiniais dokumentais. Jeigu atstovavimo santykiai pasibaigia, atstovas privalo įgyvendinti šioje dalyje nurodytą pareigą dėl tų procesinių dokumentų, kurie iš teismo buvo išsiųsti atstovui iki to momento, kai teisme buvo gautas pranešimas apie atstovavimo santykių pabaigą. Atstovas, kuris pasibaigus atstovavimo santykiams dėl objektyvių priežasčių negali įteikti procesinių dokumentų atstovaujajam, apie tai privalo nedelsdamas pranešti teismui ir grąžinti jam gautus procesinius dokumentus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

119 straipsnis. Įteikimas advokatams

Kai abiem ginčo šalims atstovauja advokatai, vienos šalies advokatas su byla susijusį procesinį dokumentą persiunčia tiesiogiai kitos šalies advokatui. Apie šį persiuntimą yra pažymima šio procesinio dokumento, skirto teismui, egzemplioriuje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

120 straipsnis. Dokumentų įteikimas procesinio bendrininkavimo atveju

1. Procesinio bendrininkavimo atveju, kai nėra bendrininkų paskirto vieno atstovo, teismas turi teisę dalyvaujančių byloje asmenų prašymu arba savo iniciatyva priimti nutartį paskirti vieną iš bendrininkų arba kitą subjektą įgaliotu asmeniu su byla susijusiems procesiniams dokumentams gauti bendrininkų lėšomis ir rizika, jeigu tokiu būdu būtų pagreitinamas ir supaprastintas procesas.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą nutartį teismas pakeičia arba panaikina, jeigu bendrininkai pareiškia, kad jie turi teisinį suinteresuotumą nebūti atstovaujami vieno asmens.

3. Šio straipsnio nustatyta tvarka paskirtas įgaliotas asmuo procesiniams dokumentams gauti privalo, jeigu susitarimu nenustatyta kitaip, nedelsdamas pranešti asmenims, kuriems atstovauja, apie gautus procesinius dokumentus ir sudaryti jiems galimybę susipažinti su gautais procesiniais dokumentais. Procesinių dokumentų įteikimas bendrininkų įgaliotam asmeniui prilyginamas jų įteikimui visiems asmenims, kuriems jis atstovauja.

4. Kai nustatyta tvarka paskiriamas bendrininkų atstovas ar įgaliotas asmuo procesiniams dokumentams gauti, bendrininkams papildomai pranešama šio Kodekso 130 straipsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

121 straipsnis. Pareiga pranešti

1. Dalyvaujantys byloje asmenys privalo nedelsdami pranešti teismui ir kitiems dalyvaujantiems byloje asmenims apie kiekvieną procesinių dokumentų įteikimo būdą, adreso pašto korespondencijos siuntoms pasikeitimą.

2. Jeigu dalyvaujantys byloje asmenys nesilaiko šio straipsnio 1 dalyje nurodytos pareigos, procesiniai dokumentai siunčiami paskutiniu teismui žinomam adresu ir yra laikomi įteiktais.

3. Už šio straipsnio 1 dalyje nurodytos pareigos nevykdymą teismas dalyvaujantiems byloje asmenims turi teisę skirti iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų baudą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

122 straipsnis. Įteikimo vieta

1. Procesiniai dokumentai yra įteikiami fizinio asmens gyvenamojoje ar darbo vietoje arba kitoje vietoje, kurioje jis yra, išskyrus atvejus, kai fizinis asmuo nurodo kitą procesinių dokumentų įteikimo adresą ir asmenį, kuriam galima juos įteikti, arba kai įteikiama elektroninių ryšių priemonėmis.

2. Juridiniams asmenims visi procesiniai dokumentai įteikiami juridinių asmenų registre nurodytu buveinės adresu, išskyrus atvejus, kai juridinis asmuo nurodo kitą procesinių dokumentų įteikimo adresą arba kai įteikiama elektroninių ryšių priemonėmis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

123 straipsnis. Įteikimo tvarka

1. Jeigu dalyvaujantis byloje asmuo yra fizinis asmuo, procesiniai dokumentai įteikiami jam asmeniškai, o jeigu jis neturi civilinio procesinio veiksnio, – atstovui pagal įstatymą.

2. Juridiniams asmenims adresuoti procesiniai dokumentai įteikiami šio juridinio asmens vadovui, kitiems juridinių asmenų registre nurodytiems valdymo organų nariams, juridinio asmens atstovams teisme arba raštinės darbuotojui.

3. Kai procesinį dokumentą pristatantis asmuo neranda adresato jo gyvenamojoje ar darbo vietoje, dokumentas yra įteikiamas kuriam nors iš kartu su juo gyvenančių pilnamečių šeimos narių (vaikams (įvaikiams), tėvams (įtėviams), sutuoktiniui ir pan.), išskyrus atvejus, kai byloje šeimos nariai turi priešingą teisinį suinteresuotumą bylos baigtimi, o jeigu ir jų nėra, – darbovietės administracijai.

4. Kai procesinį dokumentą pristatantis asmuo neranda adresato juridinio asmens buveinės vietoje ar kitoje juridinio asmens nurodytoje vietoje, procesinis dokumentas įteikiamas bet kuriam kitam įteikimo vietoje esančiam juridinio asmens darbuotojui. Kai šioje dalyje nustatyta tvarka procesinių dokumentų įteikti nepavyksta, procesinis dokumentas siunčiamas juridinio asmens buveinės adresu ir laikomas įteiktu praėjus dešimčiai dienų nuo išsiuntimo.

5. Procesinio dokumento įteikimo diena laikoma jo įteikimo šio straipsnio 1–4 dalyse numatytiems asmenims diena. Jeigu procesinis dokumentas įteikiamas ne pačiam adresatui, priėmęs dokumentą asmuo privalo esant pirmai galimybei perduoti jį adresatui.

6. Dalyvaujantiems byloje asmenims yra įteikiamos procesinių dokumentų patvirtintos kopijos, išskyrus teismo šaukimus ir pranešimus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

124 straipsnis. Teismo šaukimų ir dalyvaujančių byloje asmenų procesinių dokumentų įteikimo patvirtinimas

1. Registruotąją pašto siunta, per pasiuntinių paslaugų teikėjus, antstolius ir šio Kodekso 117 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka teismo siunčiami teismo šaukimai ir ieškiniai (pareiškimai, skundai, atsiliepimai į ieškinį, dublikai), apeliaciniai (atskirieji) skundai, kasaciniai skundai adresatams įteikiami pasirašytinai.

2. Atsisakymas priimti procesinį dokumentą arba pasirašyti dėl jo gavimo prilyginamas procesinio dokumento įteikimui, išskyrus įteikimą šio Kodekso 117 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

3. Teismo nustatytu terminu procesinius dokumentus įteikiantis asmuo pateikia teismui informaciją apie procesinio dokumento įteikimo datą, procesinį dokumentą priėmusį asmenį ir jo ryšį su adresatu arba einamas pareigas, kai įteikiama ne pačiam adresatui, apie atsisakymą priimti procesinį dokumentą arba pasirašyti ir atsisakymo priežastis, apie tai, kad procesinio dokumento įteikti nepavyko, ir neįvykusio įteikimo priežastis arba apie procesinio dokumento persiuntimą teismo nurodytu kitu įteikimo adresu. Įteikiant teismo šaukimus ir ieškinius (pareiškimus, skundus, atsiliepimus į ieškinį, dublikus), apeliacinius (atskiruosius) skundus, kasacinius skundus šio Kodekso 117 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, teismui taip pat turi būti pristatytas adresato pasirašytas patvirtinimas dėl procesinio dokumento gavimo.

4. Kai nėra galimybės arba nepavyksta procesinius dokumentus dalyvaujančiam byloje asmeniui įteikti asmeniškai ir nėra galimybės arba nepavyksta procesinius dokumentus įteikti šio Kodekso 123 straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatyta tvarka, procesiniai dokumentai įteikiami šio Kodekso 129, 130 straipsniuose nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

125 straipsnis. Procesinių dokumentų įteikimas sukarintoms organizacijoms ir laisvės atėmimo vietose laikomiems asmenims

1. Procesiniai dokumentai sukarintoms organizacijoms šio Kodekso nustatyta tvarka įteikiami atitinkamos organizacijos ar jos padalinio vadui arba budėtojui.

2. Laisvės atėmimo vietose laikomiems asmenims procesiniai dokumentai įteikiami per atitinkamos laisvės atėmimo vietos administraciją.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

126 straipsnis. Atsakomybė už pareigų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, nevykdymą

Kai dalyvaujančio byloje asmens atstovas, kartu su fiziniu asmeniu gyvenantis pilnametis šeimos narys, įgaliotas asmuo su byla susijusiems procesiniams dokumentams gauti, juridinio asmens vadovas, kitas juridinių asmenų registre nurodytas valdymo organo narys, juridinio asmens atstovas teisme, juridinio asmens raštinės darbuotojas ar darbovietės administracija, sukarintos organizacijos ar jos padalinio vadas arba budėtojas, laisvės atėmimo vietos administracija be svarbių priežasčių atsisako priimti pagal šio Kodekso nuostatas įteikiamus procesinius dokumentus arba, priėmę procesinius dokumentus, pagal šio Kodekso reikalavimus nepraneša apie gautus

procesinius dokumentus ar neperduoda jų adresatui, arba nevykdo kitų šiame Kodekse nustatytų pareigų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, teismas turi teisę skirti jiems baudą iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

127 straipsnis. Procesinių dokumentų įteikimas teisme

Procesinius dokumentus galima pasirašytinai įteikti adresatui teisme.

128 straipsnis. Daugkartinis įteikimas

Jeigu tas pats procesinis dokumentas adresatui yra įteikiamas kelis kartus, jis laikomas įteiktu pirmojo įteikimo dieną.

129 straipsnis. Procesinių dokumentų įteikimas kuratoriui

1. Kai šalies interesams byloje atstovauja kuratorius (šio Kodekso 39 straipsnis), šiai šaliai skirti procesiniai dokumentai įteikiami kuratoriui.

2. Bylose dėl išlaikymo priteisimo ar tėvystės nustatymo, taip pat bylose, susijusiose su šiomis bylomis, teismas gali paskirti kuratorių tik atlikęs atsakovo paieškos procedūrą.

3. Procesiniai dokumentai yra laikomi įteiktais šaliai nuo jų įteikimo kuratoriui dienos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

130 straipsnis. Procesinių dokumentų įteikimas viešo paskelbimo būdu

1. Kai adresato gyvenamoji ir darbo vietos yra nežinomos ir kai šio Kodekso nustatyta tvarka nėra galimybės paskirti kuratorių, teismas gali įteikti procesinius dokumentus viešo paskelbimo būdu. Taip gali būti įteikiami ieškinio kopija atsakovui, teismo šaukimai, pranešimai ir kiti procesiniai dokumentai dalyvaujantiems byloje asmenims. Teismas šioje dalyje numatytu atveju priima nutartį, kurioje nurodoma procesinių dokumentų įteikimo viešo paskelbimo būdu data.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytu būdu procesiniai dokumentai įteikiami paskelbiant specialiame interneto tinklalapyje pranešimą, kuriame turi būti nurodoma:

- 1) teismas;
- 2) procesinio dokumento pobūdis;
- 3) adresatas;
- 4) teismo posėdžio data (jeigu ji yra paskirta).

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytas pranešimas turi būti paskelbtas ne vėliau kaip prieš keturiolika dienų iki teismo posėdžio dienos. Procesinis dokumentas laikomas įteiktu pranešimo paskelbimo specialiame interneto tinklalapyje dieną.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

131 straipsnis. Nepagrįstas kuratoriaus paskyrimas arba viešas paskelbimas

1. Jeigu paaiškėja, kad prašymas paskirti kuratorių arba įteikti procesinius dokumentus viešai paskelbiant buvo nepagrįstas, teismas nutartimi nustato įprastinį procesinio dokumento įteikimo būdą, o jei yra būtinybė, nutartimi atnaujina bylos nagrinėjimą nuo kuratoriaus paskyrimo arba dokumentų įteikimo viešai paskelbiant momento.

2. Šaliai, kuri pateikdama melagingus duomenis padarė įtaką, kad nepagrįstai būtų paskirtas kuratorius arba viešai paskelbti procesiniai dokumentai, bylą nagrinėjantis teismas gali skirti baudą iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

132 straipsnis. Atsakovo paieškos paskelbimas

Išimtiniais atvejais, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, jeigu nežinoma atsakovo buvimo vieta, teismas gali paskelbti atsakovo paiešką per policiją, jei ieškovas įrodo, kad jis ėmėsi visų priemonių atsakovo gyvenamajai vietai nustatyti.

TREČIASIS SKIRSNIS TEISMO ŠAUKIMAI IR PRANEŠIMAI

133 straipsnis. Teismo šaukimai ir pranešimai

1. Dalyvaujantiems byloje asmenims teismo šaukimais ar pranešimais pranešama apie teismo posėdžio ar atskirų procesinių veiksmų atlikimo laiką ir vietą. Dalyvaujančiam byloje asmeniui tinkamai įteikus teismo šaukimą, apie kitus teismo posėdžius pranešama pranešimais. Teismo šaukimais taip pat šaukiami į teismą liudytojai, vertėjai ir ekspertai.

2. Dalyvaujantiems byloje asmenims šaukimas ar pranešimas turi būti įteiktas šio Kodekso 117–132 straipsniuose nustatyta tvarka ir tokiais terminais, kad jie turėtų pakankamai laiko nustatyti laiku atvykti į teismą ir pasirengti bylai.

3. Kai byla nagrinėjama iš esmės rašytinio proceso tvarka, apie teismo posėdžio datą, laiką, vietą ir teismo sudėtį skelbiama specialiaame interneto tinklalapyje ne vėliau kaip prieš septynias dienas iki teismo posėdžio dienos, išskyrus šio Kodekso numatytus atvejus, kai dalyvaujantiems byloje asmenims pranešama kita tvarka. Šią informaciją taip pat teikia teismo raštinė. Kai rašytinio proceso tvarka nagrinėjami kiti procesiniai klausimai, dalyvaujantiems byloje asmenims apie teismo posėdį pranešama tik šio Kodekso numatytais atvejais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

134 straipsnis. Šaukimo ir pranešimo turinys

Šaukime ir pranešime turi būti nurodoma:

- 1) adresato pavadinimas;
- 2) teismo pavadinimas ir sudėtis, tikslus adresas;
- 3) teismo posėdžio ar atskiro procesinio veiksmo atlikimo vieta ir laikas;
- 4) bylos, apie kurią adresatas informuojamas ar į kurią šaukiamas, pavadinimas;
- 5) šaukiamojo ar informuojamojo procesinė padėtis;
- 6) pasiūlymas dalyvaujantiems byloje asmenims, kad šie pateiktų visus turimus įrodymus, kuriais grindžia savo reikalavimus ar atsikirtimus;
- 7) kad asmuo, priėmęs šaukimą, kai adresato nebuvo, privalo esant pirmai galimybei įteikti jį adresatui;
- 8) neatvykimo pasekmės;
- 9) informacija, kad parengiamojo teismo posėdžio metu teismas turi teisę pradėti žodinį bylos nagrinėjimą ir išnagrinėti bylą iš esmės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

KETVIRTASIS SKIRSNIS IEŠKINYS

135 straipsnis. Ieškinio turinys

1. Teismui pareiškiamas ieškinys turi atitikti bendruosius reikalavimus, keliamus procesinių dokumentų turiniui. Ieškinyje, be to, nurodoma:

- 1) ieškinio suma, jeigu ieškinys turi būti įkainotas;
- 2) aplinkybės, kuriomis ieškovas grindžia savo reikalavimą (faktinis ieškinio pagrindas);
- 3) įrodymai, patvirtinantys ieškovo išdėstytas aplinkybes, liudytojų gyvenamosios vietos ir kitokių įrodymų buvimo vietą;
- 4) ieškovo reikalavimas (ieškinio dalykas);
- 5) ieškovo nuomonė dėl sprendimo už akių priėmimo, jeigu byloje nebus pateiktas atsiliepiamas į pareikštą ieškinį arba paruošiamasis procesinis dokumentas;
- 6) informacija, ar byla bus vedama per advokatą. Jeigu byla bus vedama per advokatą, taip pat nurodomas advokato vardas, pavardė, darbo vietos adresas;

7) ieškovo nuomonė dėl taikos sutarties sudarymo galimybių, kai ieškovas pageidauja ją pateikti.

2. Prie ieškinio turi būti pridėti dokumentai ir kiti įrodymai, kuriais ieškovas grindžia savo reikalavimus, taip pat duomenys, kad žyminis mokėstis sumokėtas, bei prašymai dėl įrodymų, kurių ieškovas pateikti negali, išreikalavimo, nurodant priežastis, kodėl negalima pateikti šių įrodymų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

136 straipsnis. Kelių ieškinio reikalavimų sujungimas ir išskyrimas

1. Ieškovas turi teisę sujungti į vieną ieškinį kelis tarpusavyje susijusius reikalavimus.

2. Teismas, priimančias ieškinį, kuriame yra sujungti keli reikalavimai, turi teisę išskirti vieną ar kelis iš jų į atskirą bylą, jeigu pripažįsta, kad tikslingiau nagrinėti juos skyrium.

3. Kai sujungtus reikalavimus pareiškia keli ieškovai arba jeigu jie pareiškiami keliems atsakovams, priimančias ieškinį teismas turi teisę išskirti vieną ar kelis reikalavimus į atskirą bylą, jeigu pripažįsta, kad tikslingiau nagrinėti juos skyrium.

4. Teismas, nustatęs, kad teismo (teismų) žinioje yra kelios vienuose bylos, kuriose dalyvauja tos pačios šalys, arba kelios bylos pagal vieno ieškovo ieškinius skirtingiems atsakovams, arba pagal skirtingų ieškovų ieškinius tam pačiam atsakovui, gali sujungti tas bylas į vieną bylą, kad jos būtų kartu išnagrinėtos, jeigu taip sujungus bus greičiau ir teisingai išnagrinėti ginčai, taip pat tais atvejais, kai nagrinėjami reikalavimai tarpusavyje susiję ir dėl to bylų negalima išnagrinėti skyrium. Dėl tam pačiame teisme nagrinėjamų civilinių bylų sujungimo bylą nagrinėjančio teisėjo (teisėjų) prašymu sprendžia to teismo pirmininkas, pirmininko pavaduotojas arba Civilinių bylų skyriaus pirmininkas, dėl skirtinguose teismuose nagrinėjamų civilinių bylų sujungimo bylą nagrinėjančio teisėjo (teisėjų) prašymu – aukštesnės pakopos teismo pirmininkas arba Civilinių bylų skyriaus pirmininkas. Dėl bendrosios kompetencijos teismuose nagrinėjamų civilinių bylų sujungimo su administraciniuose teismuose nagrinėjamomis bylomis sprendžiama šio Kodekso 36 straipsnyje nustatyta bylų rūšinio teismo kompetencijos ar administraciniam teismui klausimų nagrinėjimo tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

137 straipsnis. Ieškinio priėmimas

1. Ieškinio priėmimo klausimą teismas išsprendžia priimdamas rezoliuciją. Šis procesinis veiksmas laikomas civilinės bylos iškėlimu.

2. Teismas atsisako priimti ieškinį, jeigu:

1) ginčas nenagrinėtinas teisme civilinio proceso tvarka;

2) ieškinys neteismingas tam teismui;

3) suinteresuotas asmuo, kreipęsis į teismą, nesilaikė tai bylų kategorijai įstatymų nustatytos išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarkos;

4) yra įsiteisėjęs teismo arba arbitražo sprendimas, priimtas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu, arba teismo nutartis priimti ieškovo atsisakymą ieškinio ar patvirtinti šalių taikos sutartį;

5) teismo žinioje yra byla dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu;

6) šalys yra sudariusios susitarimą perduoti tą ginčą spręsti arbitražui;

7) pareiškimą padavė neveiksnus tam tikroje srityje fizinis asmuo;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, *paskelbta TAR* 2015-04-10, i. k. 2015-05574

8) pareiškimą suinteresuoto asmens vardu padavė negaliojantis vesti byla asmuo.

3. Teismas, atsisakydamas priimti pareiškimą, priima dėl to motyvuotą nutartį. Nutartyje teismas privalo nurodyti, į kurią instituciją ar teismą reikia pareiškėjui kreiptis, jeigu byla nenagrinėtina teisme ar neteisminga tam teismui, arba kaip pašalinti aplinkybes, kliudančias priimti ieškinį. Teismo nutartis dėl ieškinio priėmimo turi būti priimta ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo atitinkamo ieškinio registravimo teisme dienos. Jeigu ieškinyje prašoma taikyti

laikinąsias apsaugos priemones, ieškinio priėmimo klausimas turi būti išsprendžiamas *mutatis mutandis* taikant šio Kodekso 147 straipsnio nuostatas. Teismo nutarties, kuria atsisakoma priimti ieškinį, patvirtinta kopija, taip pat ieškinys ir jo priedai (išskyrus atvejus, kai jie pateikti teismui elektroninių ryšių priemonėmis) ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo nutarties atsisakyti priimti ieškinį priėmimo dienos įteikiami arba išsiunčiami pareiškėjui.

4. Teismo atsisakymas priimti ieškinį nekludo vėl kreiptis į teismą su tuo pačiu ieškiniu, jeigu yra pašalintos arba išnyko aplinkybės, kliudžiusios priimti ieškinį.

5. Dėl teismo nutarties, kuria atsisakyta priimti ieškinį, gali būti duodamas atskiras skundas.

6. Teisėjas, priėmęs pareiškimą dėl civilinės bylos dėl registruojamo daikto teisinio statuso arba daiktinių teisių į jį iškėlimo, ne vėliau kaip kitą darbo dieną apie tai praneša viešo registro tvarkytojui, kuriame įregistruotas daiktas ar daiktinės teisės į jį. Teisėjas, priėmęs pareiškimą dėl bankroto ar restruktūrizavimo bylos iškėlimo, ne vėliau kaip kitą darbo dieną apie tai praneša Vyriausybės įgaliotai institucijai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

138 straipsnis. Ieškinio trūkumų šalinimas

Jeigu ieškinys neatitinka šio Kodekso 135 straipsnio reikalavimų, ieškinio trūkumai šalinami šio Kodekso nustatyta procesinių dokumentų trūkumams pašalinti tvarka.

139 straipsnis. Ieškinio atsiėmimas

1. Ieškovas tol, kol teismas neišsiuntė ieškinio kopijos atsakovui, turi teisę atsiimti pareikštą ieškinį. Vėliau ieškinį atsiimti galima tik turint atsakovo sutikimą ir ne vėliau kaip iki pirmosios instancijos teismo sprendimo priėmimo.

2. Ieškinio atsiėmimą teismas įformina nutartimi, kuria ieškinį palieka nenagrinėtą. Jeigu pareiškimas dėl ieškinio atsiėmimo gaunamas iki ieškinio priėmimo momento, teismas nutartimi ieškinį pripažįsta nepaduotu ir grąžina jį padavusiam asmeniui. Šioje dalyje nurodytos nutartys atskiruoju skundu neskundžiamos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

140 straipsnis. Ieškinio atsisakymas, ieškinio pripažinimas ir šalių taikos sutarties sudarymas

1. Bet kurioje proceso stadijoje ieškovas, kreipęsis į teismą, turi teisę raštu ar žodžiu pareikšti teismui, kad jis atsisako ieškinio. Kai ieškinio atsisakoma žodžiu, teismas išaiškina ieškovui procesines atsisakymo pasekmes ir gali duoti pasirašyti standartinę ieškinio atsisakymo formą (šios formos pavyzdį tvirtina teisingumo ministras). Ieškovo rašytinis pareiškimas dėl ieškinio atsisakymo pridedamas prie bylos, o žodinis pareiškimas įrašomas į teismo posėdžio protokolą. Teismas priima nutartį priimti ieškinio atsisakymą ir nutraukia bylą. Rašytiniame pareiškime dėl ieškinio atsisakymo turi būti nurodyta, kad asmeniui yra žinomos ieškinio atsisakymo pasekmės. Tokį pareiškimą teismas išsprendžia rašytinio proceso tvarka. Jeigu rašytiniame pareiškime dėl ieškinio atsisakymo nėra nurodyta, kad ieškovui yra žinomos procesinės ieškinio atsisakymo pasekmės, teismas išsiunčia jam pranešimą, kuriame nurodomos procesinės ieškinio atsisakymo pasekmės. Jeigu per septynias dienas nuo šio teismo pranešimo išsiuntimo dienos ieškovas nepatvirtina, kad jis atsisako ieškinio, laikoma, kad ieškovas ieškinio neatsisako.

2. Bet kurioje proceso stadijoje atsakovas turi teisę raštu ar žodžiu pareikšti, kad ieškinį pripažįsta. Kai ieškinys pripažįstamas žodžiu, teismas gali duoti atsakovui pasirašyti standartinę ieškinio pripažinimo formą (šios formos pavyzdį tvirtina teisingumo ministras). Rašytinis atsakovo pareiškimas dėl ieškinio pripažinimo pridedamas prie bylos, o žodinis pareiškimas įrašomas į teismo posėdžio protokolą. Kai atsakovas pripažįsta ieškinį, jeigu nėra šio Kodekso 42 straipsnio 2 dalyje numatytų aplinkybių, teismas, atsižvelgdamas į dalyvaujančių byloje asmenų nuomonę, gali nuspręsti baigti bylos nagrinėjimą iš esmės.

3. Bet kurioje proceso stadijoje šalys gali baigti bylą taikos sutartimi. Rašytinės šalių taikos sutarties tekstas pridedamas prie bylos, o žodinis pareiškimas dėl taikos sutarties įrašomas į

teismo posėdžio protokolą. Prieš tvirtindamas šalių taikos sutartį, teismas išaiškina šalims šių procesinių veiksmų pasekmes, o tvirtindamas taikos sutartį, priima nutartį, kuria nutraukia bylą. Šioje nutartyje turi būti nurodomos tvirtinamos šalių taikos sutarties sąlygos. Taikos sutarties tvirtinimo klausimą teismas gali išspręsti rašytinio proceso tvarka, kai pagal šį Kodeksą byla nagrinėjama rašytinio proceso tvarka arba kai yra šalių prašymas taikos sutartį tvirtinti rašytinio proceso tvarka, taip pat kitais šiame Kodekse numatytais atvejais. Kai taikos sutarties tvirtinimo klausimą teismas sprendžia rašytinio proceso tvarka ir šalys prašyme patvirtinti taikos sutartį nenurodo, kad joms žinomos taikos sutarties patvirtinimo pasekmės, išaiškinimo pareigą teismas įgyvendina *mutatis mutandis* taikydamas šio straipsnio 1 dalį. Šios dalies nuostatos dėl taikos sutarties tvirtinimo rašytinio proceso tvarka neriboja teismo teisės taikos sutarties tvirtinimo klausimą spręsti žodinio proceso tvarka, kai teismas tai pripažįsta būtina.

4. Jeigu šalys taikos sutartį dėl ginčo esmės sudaro ir pateikia ją teismui tvirtinti po sprendimo pirmosios instancijos teisme priėmimo, bet nepasibaigus jo apskundimo apeliacine tvarka terminui, pirmosios instancijos teismas, nutartimi patvirtinęs taikos sutartį, panaikina priimtą sprendimą ir bylą nutraukia. Kol sprendžiamas taikos sutarties tvirtinimo klausimas, apeliacinio skundo padavimo termino eiga sustabdoma.

5. Teismas, kuris nepriima suinteresuoto asmens, kuris kreipėsi į teismą, ieškinio atsisakymo ar atsakovo pareikšto ieškinio pripažinimo arba netvirtina šalių taikos sutarties, dėl to priima motyvuotą nutartį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

141 straipsnis. Ieškinio dalyko arba ieškinio pagrindo pakeitimas

1. Iki nutarties skirti bylą nagrinėti teismo posėdyje priėmimo ieškovas turi teisę pakeisti ieškinio dalyką arba ieškinio pagrindą. Dėl ieškinio dalyko arba ieškinio pagrindo pakeitimo teismui yra pateikiamas rašytinis pareiškimas, kuris turi atitikti bendruosius reikalavimus, keliamus procesinių dokumentų turiniui. Vėlesnis ieškinio dalyko arba ieškinio pagrindo pakeitimas yra galimas tik tuo atveju, jeigu tokio pakeitimo būtinumas iškilo vėliau arba jeigu yra gautas priešingos šalies sutikimas, arba jeigu teismas mano, kad tai neužvilkins bylos nagrinėjimo.

2. Pakeitus ieškinio dalyką ar ieškinio pagrindą, netaikomos normos, nustatančios pasirengimą bylos nagrinėjimui, tačiau teismas nustato ne trumpesnę kaip keturiolikos dienų terminą nuo procesinio dokumento įteikimo dienos pasiruošti bylos nagrinėjimui.

3. Teismas gali atsisakyti tenkinti pareiškimą dėl ieškinio dalyko arba ieškinio pagrindo pakeitimo, jeigu tai užvilkins bylos nagrinėjimą, o ieškovui buvo paskirtas terminas visiškai suformuluoti ieškinio dalyką ir ieškinio pagrindą, ir šis galėjo remtis pareiškime nurodytomis aplinkybėmis.

4. Teismo nutartis atsisakyti tenkinti pareiškimą dėl ieškinio dalyko ar ieškinio pagrindo pakeitimo atskiruoju skundu neskundžiama.

5. Procesinio dokumento dėl ieškinio dalyko ar ieškinio pagrindo pakeitimo kopija dalyvaujantiems byloje asmenims įteikiama šio Kodekso nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

142 straipsnis. Atsiliepimas į ieškinį

1. Kartu su ieškinio kopija teismas atsakovui ir tretiesiems asmenims nusiunčia pranešimą dėl atsiliepimų į pareikštą ieškinį pateikimo teismui. Pranešime teismas nustato ne trumpesnę kaip keturiolikos ir ne ilgesnę kaip trisdešimties dienų terminą atsiliepimams pareikšti, nurodo atsiliepimų nepateikimo pasekmes ir atsakovo pareigą pateikti atsiliepimą į ieškinį. Išimtiniais atvejais teismas, atsižvelgdamas į atsakovo ar trečiojo asmens prašymą ir bylos sudėtingumą, gali šį terminą pratęsti iki šešiasdešimties dienų. Šioje dalyje nurodyti terminai skaičiuojami nuo atitinkamo pranešimo įteikimo dienos.

2. Atsiliepimai į pareikštą ieškinį turi atitikti procesiniams dokumentams keliamus turinio reikalavimus. Atsiliepiamuose į pareikštą ieškinį papildomai nurodoma:

- 1) sutinkama ar ne su pareikštu ieškiniu;
- 2) nesutikimo motyvai;
- 3) įrodymai, kuriais yra grindžiami nesutikimo motyvai;

4) atsakovo nuomonė dėl sprendimo už akių priėmimo, jeigu ieškovas nepateiks paruošiamųjų procesinių dokumentų;

5) informacija, ar byla bus vedama per advokatą. Jeigu byla bus vedama per advokatą, taip pat nurodomas advokato vardas, pavardė, darbo vietos adresas;

6) atsakovo nuomonė dėl taikos sutarties sudarymo galimybių, kai atsakovas pageidauja ją pateikti.

3. Teismas turi teisę atsisakyti priimti įrodymus ir motyvus, kurie galėjo būti pateikti atsiliepime į ieškinį, jeigu mano, kad vėlesnis jų pateikimas užvilkins sprendimo priėmimą byloje.

4. Jeigu atsakovas be pateisinamos priežasties per nustatytą terminą nepateikia atsiliepimo į ieškinį, teismas turi teisę, jei yra ieškovo prašymas, priimti sprendimą už akių.

5. Dėl teismo nutarčių, kuriomis atsisakyta priimti atsiliepimą į ieškinį, gali būti duodamas atskiras skundas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

143 straipsnis. Priešieškinis

1. Atsakovas turi teisę iki nutarties skirti bylą nagrinėti teisme priėmimo pareikšti ieškovui priešieškinį, kad jis būtų išnagrinėtas kartu su pradinio ieškiniu. Vėlesnis priešieškinio priėmimas yra galimas tik tuo atveju, jeigu tokio priėmimo būtinumas iškilo vėliau arba jeigu yra gautas priešingos šalies sutikimas, arba jeigu teismas mano, kad tai neužvilkins bylos nagrinėjimo.

2. Teismas priima priešieškinį, jeigu:

1) priešpriešiniu reikalavimu siekiama įskaityti pradinio ieškinio reikalavimą;

2) patenkinus priešieškinį, bus visiškai ar iš dalies nebegalima patenkinti pradinio ieškinio;

3) tarp priešieškinio ir pradinio ieškinio yra tarpusavio ryšys, ir juos kartu nagrinėjant bus galima greičiau ir teisingai išnagrinėti ginčus.

3. Priešieškinis pareiškiamas pagal taisykles, šio Kodekso nustatytas ieškiniui pareikšti. Teismo nutartis atsisakyti priimti priešieškinį atskiruju skundu neskundžiama.

4. Teismas atsisako priimti priešieškinį, jeigu nėra šio straipsnio 2 dalyje numatytų pagrindų.

PENKTASIS SKIRSNIS LAIKINOSIOS APSAUGOS PRIEMONĖS

144 straipsnis. Pagrindas laikinosioms apsaugos priemonėms

1. Teismas dalyvaujančių byloje ar kitų suinteresuotų asmenų prašymu gali taikyti laikinąsias apsaugos priemones, jeigu šie asmenys tikėtinaai pagrindžia savo ieškinio reikalavimą ir nesiėmus šių priemonių teismo sprendimo įvykdymas gali pasunkėti arba pasidaryti nebeįmanomas.

2. Teismas savo iniciatyva gali taikyti laikinąsias apsaugos priemones tik tais atvejais, kai tai yra būtina siekiant apginti viešąjį interesą ir nesiėmus šių priemonių būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai.

3. Laikinosios apsaugos priemonės gali būti taikomos tiek nepareiškus ieškinio, tiek ir bet kurioje civilinio proceso stadijoje šiame skirsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

145 straipsnis. Laikiniųjų apsaugos priemonių rūšys, jų taikymas ir atsakomybė už teismo nustatytus draudimus

1. Laikinosios apsaugos priemonės gali būti:

1) atsakovo nekilnojamojo daikto areštas;

2) įrašas viešame registre dėl nuosavybės teisės perleidimo draudimo;

3) kilnojamųjų daiktų, piniginių lėšų ar turtinių teisių, priklausančių atsakovui ir esančių pas atsakovą arba trečiuosius asmenis, areštas;

4) atsakovui priklausančio daikto sulaikymas;

5) atsakovo turto administratoriaus paskyrimas;

6) draudimas atsakovui dalyvauti tam tikruose sandoriuose arba imtis tam tikrų veiksmų;

- 7) draudimas kitiems asmenims perduoti atsakovui turtą arba vykdyti kitas prievoles;
- 8) išimtiniais atvejais draudimas atsakovui išvykti iš nuolatinės gyvenamosios vietos ir (arba) draudimas išvežti vaiką iš nuolatinės gyvenamosios vietos be teismo leidimo;
- 9) turto realizavimo sustabdymas, kai pareikštas ieškinys dėl arešto šiam turtui panaikinimo;
- 10) išieškojimo vykdymo procese sustabdymas;
- 11) laikino materialinio išlaikymo priteisimas ar laikinų apribojimų nustatymas;
- 12) įpareigojimas atlikti veiksmus, užkertančius kelią žalai atsirasti ar padidėti;
- 13) kitos įstatymuose numatytos ar teismo pritaikytos priemonės, kurių nesiėmus teismo sprendimo įvykdymas gali pasunkėti ar pasidaryti nebeįmanomas.

2. Teismas gali taikyti kelias laikinasias apsaugos priemones, tačiau bendra jų suma neturi būti iš esmės didesnė už ieškinio sumą. Laikinosios apsaugos priemonės parenkamos vadovaujantis ekonomiškumo principu.

3. Teismas dalyvaujančių byloje ar kitų suinteresuotų asmenų prašymu ar savo iniciatyva negali taikyti šio straipsnio 1 dalies 6, 7 ir 12 punktuose nustatytų ar kitų laikinųjų apsaugos priemonių, kurios ribotų finansų sektoriaus subjektų pertvarkymo veiksmus, atliekamus pagal Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatymo nustatytą tvarką, jei tai yra numatyta kituose įstatymuose, reglamentuojančiuose poveikio priemonių arba finansinio stabilumo ir patikimumo stiprinimo priemonių taikymą finansų įstaigoms.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2066](#), 2015-11-24, paskelbta TAR 2015-12-02, i. k. 2015-19179

4. Tam tikrų kategorijų civilinėse bylose įstatymais gali būti nustatytas konkrečių laikinųjų apsaugos priemonių taikymas.

5. Tais atvejais, kai yra laikinai apribojamos nuosavybės teisės į daiktą, priklausanti bendrosios nuosavybės teise, gali būti areštuota tik asmeniui, kuriam taikomos laikinosios apsaugos priemonės, priklausanti turto dalis. Kai turto dalis bendrojoje nuosavybėje nenustatyta, laikinai, kol bus nustatyta šio asmens turto dalis bendrojoje nuosavybėje, gali būti areštuotas visas turtas.

6. Areštavus lėšas, esančias kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigų sąskaitose, leidžiama su jomis atlikti tik tas operacijas, kurios nurodytos teismo nutartyje. Teismas, leisdamas atlikti tam tikras operacijas, nurodo antstoliui nustatyti konkrečią lėšų sumą, kuri per vieną kalendorinį mėnesį gali būti panaudota operacijoms atlikti.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1452](#), 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-31, i. k. 2014-21188

7. Tais atvejais, kai areštuotos apyvartoje esančios prekės, žaliavos, pusgaminiai, pagaminta produkcija, turto valdytojas turi teisę keisti šio turto sudėtį ir formą tik tuo atveju, jei nemažės jų bendra vertė ir jei teismo nutartyje nėra nustatyta kitaip.

8. Asmuo, kurio turtas areštuotas, atsako už nustatytų apribojimų pažeidimą nuo nutarties areštuoti turtą paskelbimo jam momento, o kai nėra galimybės paskelbti, taip pat tais atvejais, kai nutartis dėl laikinosios apsaugos priemonės priimama šiam asmeniui nedalyvaujant, – nuo nutarties įregistravimo turto arešto aktų registre momento.

9. Už šio straipsnio 1 dalies 6, 7, 8 ir 12 punktuose nustatytų apribojimų pažeidimą kaltiems asmenims teismo nutartimi gali būti skiriama iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų bauda už kiekvieną pažeidimo dieną. Be to, ieškovas turi teisę išieškoti iš tų asmenų nuostolius, atsiradusius dėl teismo nutarties dėl laikinųjų apsaugos priemonių neįvykdymo.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XI-1711](#), 2011-11-17, *Žin.*, 2011, Nr. 139-6551 (2011-11-18)

Nr. [XII-1050](#), 2014-07-17, paskelbta TAR 2014-08-01, i. k. 2014-10745

146 straipsnis. Atsakovo nuostolių, galimų dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, atlyginimo užtikrinimas

1. Šalies prašymu teismas nutartimi gali pareikalauti, kad ieškovas ar kitas prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo padavęs asmuo per teismo nustatytą terminą pateiktų atsakovo nuostolių, galinčių atsirasti dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, atlyginimo užtikrinimą. Šių nuostolių atlyginimas gali būti užtikrinamas ir banko garantija. Teismas savo iniciatyva gali pareikalauti užtikrinti nuostolių atlyginimą tais atvejais, kai tai yra būtina siekiant apginti viešąjį interesą ir nesiėmus šios priemonės būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai. Ieškovui nesumokėjus nuostolių atlyginimui užtikrinti skirtų pinigų arba nepateikus banko garantijos per nustatytą terminą, teismas per tris darbo dienas nuo termino pabaigos dienos privalo panaikinti taikytas laikinasias apsaugos priemones. Ši nutartis atskiruoju skundu neskundžiama.

2. Įsiteisėjus sprendimui, kuriuo ieškinys atmestas, atsakovas turi teisę reikalauti, kad ieškovas atlygintų nuostolius, kuriuos atsakovas patyrė dėl ieškovo prašymu taikytų laikinųjų apsaugos priemonių. Jeigu atsakovas per keturiolika dienų po teismo sprendimo dėl ginčo esmės įsiteisėjimo dienos nepareiškia ieškinio dėl nuostolių atlyginimo, taikytos nuostolių atlyginimo užtikrinimo priemonės panaikinamos. Nuostolių atlyginimo užtikrinimo priemonių panaikinimas neužkerta kelio atsakovui bendra tvarka pareikšti ieškinį dėl nuostolių atlyginimo.

3. Šiame straipsnyje nustatytos nuostolių atlyginimo užtikrinimo taisyklės gali būti taikomos ir tais atvejais, kai taikyti laikinasias apsaugos priemones prašoma iki ieškinio teismui pareiškimo dienos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

147 straipsnis. Prašymų, susijusių su laikinosiomis apsaugos priemonėmis, nagrinėjimas

1. Prašymus, susijusius su laikinosiomis apsaugos priemonėmis, nagrinėja pirmosios instancijos teismas, o Komercinio arbitražo įstatyme numatytais atvejais – Vilniaus apygardos teismas. Kai prašymas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo nurodytas pareikštame ieškinyje, laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimas sprendžiamas tik išsprendus ieškinio, kuriame jas prašoma taikyti, priėmimo klausimą. Teismas prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo rašytinio proceso tvarka išsprendžia nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos. Kai teismas mano, kad tai būtina, apie prašymo dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo nagrinėjimą yra pranešama atsakovui.

2. Dalyvaujantys byloje asmenys prašymus, susijusius su laikinųjų apsaugos priemonių taikymu, turi teisę paduoti spręsti apeliacinės instancijos ir kasaciniam teismui, kai šių teismų žinioje yra byla dėl ginčo esmės.

3. Teismas gali taikyti laikinasias apsaugos priemones, remdamasis pagrįstu rašytiniu suinteresuoto asmens prašymu dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, iki ieškinio teismui pareiškimo dienos. Paduodamas šį prašymą, pareiškėjas turi nurodyti priežastis, dėl kurių ieškinys nebuvo pareikštas kartu su šiuo prašymu, pateikti įrodymus, patvirtinančius grėsmę pareiškėjo interesams, ir sumokėti pusės šio Kodekso 80 straipsnyje numatyto žyminio mokesčio dydžio užstatą. Prašant taikyti laikinasias apsaugos priemones, kurios susijusios su nacionaliniuose ar užsienio arbitražuose arba užsienio teismuose nagrinėtinomis bylomis, mokamas dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų užstatas. Motyvuotu ir įrodymais pagrįstu pareiškėjo prašymu dėl sunkios jo turtinės padėties teismas nutartimi užstato dydį gali sumažinti. Teismas, pritaikęs laikinasias apsaugos priemones, nustato terminą, per kurį turi būti pareikštas ieškinys. Šis terminas negali būti ilgesnis kaip keturiolika dienų. Jeigu ieškinys turi būti reiškiamas užsienio teismui ar arbitražui, terminas negali būti ilgesnis kaip trisdešimt dienų. Nepareiškus per teismo nustatytą terminą ieškinio, laikinosios apsaugos priemonės panaikinamos. Kai ieškinys nepareiškiamas dėl suinteresuoto asmens kaltės, užstatas negražinamas. Šioje dalyje nurodytas prašymas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo turi būti paduodamas teismui, kuris pagal teisingumo taisyklės turi nagrinėti patį ieškinį. Prašymas dėl laikinųjų apsaugos priemonių, susijusių su užsienio teisme arba užsienio ar nacionaliniame arbitraže nagrinėtina byla, taikymo paduodamas Vilniaus apygardos teismui.

Straipsnio dalies pakeitimai:

4. Kai ieškinys, kuriame prašoma taikyti laikinąsias apsaugos priemones, neatitinka procesinio dokumento turiniui ir formai keliamų reikalavimų, tačiau ieškovas sumokėjo ne mažiau kaip pusę šio Kodekso 80 straipsnyje numatyto žyminio mokesčio, teismas nustato terminą ieškinio trūkumams pašalinti ir nedelsdamas apie tai praneša ieškovui. Jeigu ieškovas, gavęs teismo nutartį dėl ieškinio trūkumų šalinimo, prašo taikyti laikinąsias apsaugos priemones net ir esant ieškinio trūkumams, teismas klausimą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo išsprendžia *mutatis mutandis* taikydamas šio straipsnio 3 dalies nuostatas.

5. Nutartyje dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo nurodoma:

1) nutarties priėmimo laikas ir vieta;

2) teismo, priėmusio nutartį, pavadinimas ir sudėtis;

3) nutarties priėmimo motyvai ir laikinųjų apsaugos priemonių taikymo pagrindas;

4) asmuo, kuriam taikomos laikinosios apsaugos priemonės (fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas (jeigu žinomas), gyvenamoji vieta; juridinio asmens pavadinimas, buveinės adresas, kodas);

5) asmuo, kurio reikalavimų įvykdymui užtikrinti taikomos laikinosios apsaugos priemonės (fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta; juridinio asmens pavadinimas, buveinės adresas, kodas);

6) taikomų laikinųjų apsaugos priemonių apibūdinimas (kai laikinosios apsaugos priemonės susijusios su turtu, nurodomas turto pavadinimas, kodas (jeigu turtas registruotas turto registre), trumpas turto aprašymas, buvimo vieta ir kiti turtą identifikuojantys duomenys);

7) kai laikinosios apsaugos priemonės susijusios su turtu, – turto savininkas (bendraturčiai) (fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta; juridinio asmens pavadinimas, buveinės adresas, kodas);

8) laikinųjų apsaugos priemonių taikymo mastas, vykdymo būdai, reikalavimų patenkinimo eilė, taip pat kalendorine data apibrėžtas laikinųjų apsaugos priemonių taikymo terminas (jeigu jis nustatomas);

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1452](#), 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-31, i. k. 2014-21188

9) kiti su taikomomis laikinosiomis apsaugos priemonėmis susiję teisių apribojimai (jeigu jie taikomi);

10) kai laikinosios apsaugos priemonės susijusios su turtu, – turto saugotojas ar administratorius (fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta; juridinio asmens pavadinimas, buveinės adresas, kodas), jeigu jį skiria teismas;

11) nutarties vykdymo tvarka;

12) nutarties apskundimo tvarka.

6. Kai taikomos laikinosios apsaugos priemonės susijusios su turtu, išsamūs turto duomenys nutartyje gali būti nenurodomi, jeigu areštuojamas turto registre neregistruojamas kilnojamasis daiktas arba nutarties priėmimo dieną teismui nėra žinoma, kiek ir kokio turto turi atsakovas. Šiais atvejais asmuo, kurio prašymu taikomos laikinosios apsaugos priemonės, dėl atsakovo turto suradimo ir aprašymo turi per keturiolika dienų kreiptis į antstolį. Antstolis pirminį areštuoto turto duomenų patikslinimą atlieka per keturiolika dienų nuo nutarties priėmimo vykdyti. Po pirminio patikslinimo areštuoto turto duomenys keičiami ar papildomi Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka. Per keturiolika dienų nepateikus nutarties antstoliui vykdyti arba antstoliui per keturiolika dienų neatlikus pirminio areštuoto turto duomenų patikslinimo, laikinosios apsaugos priemonės nustoja galioti.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1452](#), 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-31, i. k. 2014-21188

7. Kitose proceso stadijose pateikti prašymai dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo ir kiti su laikinosiomis apsaugos priemonėmis susiję prašymai nagrinėjami laikantis šiame skirsnyje nustatytą terminą ir tvarkos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

148 straipsnis. Vienos laikinosios apsaugos priemonės pakeitimas kita

1. Teismas gali dalyvaujančių byloje asmenų ar kitų suinteresuotų asmenų pagrįstu prašymu vieną laikinąją apsaugos priemonę pakeisti kita. Apie gautą prašymą vieną laikinąją apsaugos priemonę pakeisti kita teismas privalo pranešti dalyvaujantiems byloje asmenims ar kitiems suinteresuotiems asmenims, kurie dėl tokio prašymo turi teisę pareikšti prieštaravimus.

2. Teismas gali netaikyti laikinųjų apsaugos priemonių, jeigu atsakovas sumoka reikalaujamą sumą į teismo sąskaitą arba už atsakovą yra laiduojama. Be to, atsakovas gali įkeisti turimą turtą ieškovo naudai.

3. Atlikus šio straipsnio 2 dalyje nurodytus veiksmus po to, kai laikinoji apsaugos priemonė pritaikyta, teismas nutartimi gali paskirtą laikinąją apsaugos priemonę pakeisti arba panaikinti.

4. Draudimas atsakovui išvykti iš gyvenamosios vietos gali būti panaikintas sumokėjus reikalaujamą sumą į teismo sąskaitą arba už atsakovą laidavus.

5. Teismo iniciatyva viena laikinoji apsaugos priemonė gali būti pakeista kita tik tais atvejais, kai tai yra būtina siekiant apginti viešąjį interesą ir nepakeitus laikinosios apsaugos priemonės būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

149 straipsnis. Laikinių apsaugos priemonių panaikinimas

1. Laikinosios apsaugos priemonės dalyvaujančių byloje asmenų ar kitų suinteresuotų asmenų pagrįstu prašymu gali būti panaikinamos teismo, nagrinėjančio bylą iš esmės, nutartimi.

2. Teismas savo iniciatyva panaikina laikinąsias apsaugos priemones, kai asmuo, kuris kreipėsi dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, per teismo nustatytą terminą nepareiškia ieškinio. Ši nutartis atskiruoju skundu neskundžiama. Teismo iniciatyva laikinosios apsaugos priemonės gali būti panaikintos ir tais atvejais, kai tai yra būtina siekiant apginti viešąjį interesą ir nepanaikinus šių priemonių būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai.

3. Kai teismo taikytos laikinosios apsaugos priemonės apriboja, pažeidžia ar suvaržo byloje nedalyvaujančių asmenų teises, šie asmenys turi teisę bylą iš esmės nagrinėjančiam teismui pateikti prašymus panaikinti jiems taikytas laikinąsias apsaugos priemones.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

150 straipsnis. Laikinių apsaugos priemonių galiojimas

1. Apie nutarties dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo priėmimą šio Kodekso nustatyta tvarka pranešama asmeniui, kuriam taikomos laikinosios apsaugos priemonės, ir jam išaiškinama atsakomybė už nustatytų apribojimų pažeidimą.

2. Teismui atmetus ieškinį, laikinosios apsaugos priemonės, kurios buvo taikytos, paliekamos iki teismo sprendimo įsiteisėjimo. Teismas laikinųjų apsaugos priemonių panaikinimo klausimą turi išspręsti sprendimu.

3. Jeigu ieškinys patenkinamas, taikytos laikinosios apsaugos priemonės galioja iki teismo sprendimo įvykdymo, išskyrus šio Kodekso 147 straipsnio 6 dalyje numatytą atvejį. Antstolis, įvykdęs teismo sprendimą, praneša atitinkamo viešo registro tvarkytojui apie laikinųjų apsaugos priemonių taikymo šioje byloje pabaigą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

151 straipsnis. Nutarčių dėl laikinųjų apsaugos priemonių apskundimas

1. Visas šio skirsnio nustatyta tvarka priimtas pirmosios instancijos teismo nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių dalyvaujantys byloje asmenys atskiruoju skundu gali skusti aukštesnės instancijos teismui, išskyrus šio Kodekso numatytus atvejus. Byloje nedalyvaujantys asmenys gali duoti atskirąjį skundą tik dėl tų pirmosios instancijos teismo nutarčių, kuriomis

atsisakyta tenkinti jų prašymus panaikinti jiems taikomas laikinasias apsaugos priemones. Atskirojo skundo padavimas nesustabdo bylos nagrinėjimo.

2. Teismo nutartys dėl laikinųjų apsaugos priemonių neskundžiamos kasacine tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

152 straipsnis. Nutarčių dėl laikinųjų apsaugos priemonių vykdymas

1. Teismo nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo vykdoma skubiai.

2. Nutartis pakeisti vieną laikinąją apsaugos priemonę kita ir nutartis panaikinti laikinasias apsaugos priemones vykdomos įsiteisėjus šioms nutartims. Teismas gali leisti skubiai vykdyti nutartį pakeisti vieną laikinąją apsaugos priemonę kita arba nutartį panaikinti laikinasias apsaugos priemones.

3. Atskirojo skundo dėl nutarties dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo padavimas nesustabdo nutarties vykdymo.

4. Atskirojo skundo padavimas dėl nutarties panaikinti laikinasias apsaugos priemones arba dėl nutarties pakeisti vieną laikinąją apsaugos priemonę kita sustabdo šių nutarčių vykdymą.

5. Šiame straipsnyje nurodyta nutartis nedelsiant nusiunčiama asmeniui, prašiusiam taikyti laikinasias apsaugos priemones, taip pat prireikus atitinkamo viešo registro tvarkytojui.

6. Šiame skyriuje nurodytas nutartis antstoliai vykdo teismo sprendimams vykdyti nustatyta tvarka.

7. Nutartis dėl šio Kodekso 145 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytų laikinųjų apsaugos priemonių taikymo antstoliai vykdo pasitelkdami policiją. Apie priimtą nutartį, draudžiančią išvežti vaiką iš nuolatinės gyvenamosios vietos be teismo leidimo, nedelsiant pranešama Vyriausybės įgaliotai institucijai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

XII SKYRIUS

TEISMO POSĖDŽIAI. INFORMACINIŲ IR ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ TECHNOLOGIJŲ NAUDOJIMAS TEISMO PROCESU

Skyriaus pavadinimas keistas:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

PIRMASIS SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS. VADOVAVIMAS PROCESUI

Skirsnio pavadinimas keistas:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

153 straipsnis. Teismo posėdžių formos

1. Teismo posėdžiai vyksta žodinio proceso tvarka, tai yra kviečiant į jį dalyvaujančius byloje asmenis, išskyrus atvejus, kai šis Kodeksas numato kitaip.

2. Šio Kodekso numatytais atvejais galimas rašytinis procesas. Šiuo atveju į teismo posėdį dalyvaujantys byloje asmenys nekviečiami ir jame nedalyvauja. Apie rašytinį procesą dalyvaujantiems byloje asmenims pranešama šio Kodekso 133 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.

3. Procesinius klausimus, kurie turi būti nagrinėjami rašytinio proceso tvarka, teismas gali išnagrinėti žodinio proceso tvarka, pripažinęs, kad tai būtina.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

154 straipsnis. Teismo posėdžių skyrimas ir vieta

1. Teismo posėdžių vietą, datą ir laiką skiria teismas. Apie tą dieną vykstančius teismo posėdžius skelbiama teismo skelbimų lentoje.

2. Teismo posėdžiai vyksta teismo, nagrinėjančio bylą, patalpose.

3. Žodinis bylos nagrinėjimas gali vykti ir ne teismo, nagrinėjančio bylą, patalpose, jeigu kitoje vietoje bylą bus lengviau išnagrinėti arba bus sutaupyta bylinėjimosi išlaidų, palyginti su bylos nagrinėjimu teismo patalpose.

4. Kai įstatymų nustatytais atvejais konkrečiam apylinkės ar apygardos teismui teisinga byla yra priskiriama nagrinėti atitinkamai kito apylinkės arba apygardos teismo teisėjams, teismo posėdžiai, kuriuose nagrinėjamos šios bylos, gali vykti teismo, kuriame dirba bylą nagrinėjantis teisėjas (teisėjai), patalpose. Žodinis šių bylų nagrinėjimas vyksta teismo, kuriam byla teisinga, patalpose, išskyrus atvejus, kai nė viena iš proceso šalių neprieštarauja, kad byla būtų nagrinėjama teismo, kuriame dirba bylą nagrinėjantis teisėjas (teisėjai), patalpose, arba kai byla operatyviau ir ekonomiškiau bus išnagrinėta kitose patalpose, konkrečiai – pagal daugumos įrodymų buvimo vietą arba proceso dalyvių ar daugumos proceso dalyvių gyvenamąją vietą ar buveinę, arba pagal nekilnojamojo turto, tiesiogiai susijusio su nagrinėjama byla, buvimo vietą.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-2247](#), 2015-12-23, paskelbta TAR 2016-01-04, i. k. 2016-00049

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

155 straipsnis. Nedalyvavimas teismo posėdyje

1. Laikoma, kad dalyvaujantis byloje asmuo nedalyvavo teismo posėdyje, jeigu jis į teismo posėdį neatvyko, nors apie tai jam buvo tinkamai pranešta.

2. Laikoma, kad dalyvaujantis byloje asmuo nedalyvavo teismo posėdyje, jeigu jis atvyko į teismo posėdį, tačiau jam nesibaigus be teismo leidimo pasišalino.

3. Laikoma, kad dalyvaujantis byloje asmuo nedalyvavo teismo posėdyje ar atliekant kitus procesinius veiksmus, jeigu jie turi būti atlikti advokato, o juos atliko pats atstovaujamas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

156 straipsnis. Neteko galios nuo 2011-10-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

157 straipsnis. Neteko galios nuo 2011-10-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

158 straipsnis. Teismo posėdžio pirmininkas

1. Teismo posėdžiui pirmininkauja bylą nagrinėjantis teisėjas arba šio Kodekso 62 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka paskirtas teisėjų kolegijos pirmininkas.

2. Teismo posėdžio pirmininkas pradeda ir baigia teismo posėdį, jam vadovauja, suteikia proceso dalyviams žodį, taip pat gali atimti šią teisę iš asmenų, kurie nevykdo jo nurodymų.

3. Teismo posėdžio pirmininkas turi išaiškinti šalims, tretiesiems asmenims ir jų atstovams pagal įstatymą jų teises ir pareigas, išskyrus šiame Kodekse numatytus atvejus, kai šalys ar tretieji asmenys bylą veda ne patys, o per advokatą arba jiems atstovauja aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą turintys asmenys.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

159 straipsnis. Teismo posėdžio pirmininko ir kitų bylą nagrinėjančių teisėjų pareigos

1. Teismo posėdžio pirmininkas imasi priemonių šalims sutaikyti, rūpinasi tinkamu, nepertraukiamu ir kuo greitesniu bylos išnagrinėjimu, kad būtų nustatytos esminės bylos aplinkybės, šalina iš nagrinėjimo teisme visa, kas nesusiję su nagrinėjama byla.

2. Jeigu dalyvaujantis byloje asmuo žodinio bylos nagrinėjimo iš esmės metu nukrypsta nuo ieškinio, atsiliepimo į ieškinį, paruošiamųjų procesinių dokumentų, teismo posėdžio pirmininkas atkreipia į tai šio asmens dėmesį.

3. Kai bylą nagrinėja teisėjų kolegija, šiame straipsnyje nurodytas pareigas taip pat turi kiti bylą nagrinėjantys teisėjai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

160 straipsnis. Teismo posėdžio pirmininko ir kitų bylą nagrinėjančių teisėjų įgaliojimai

1. Teismo posėdžio pirmininkas, siekdamas tinkamai įgyvendinti šio Kodekso 158 straipsnyje nustatytas pareigas, gali:

- 1) pripažinti, kad dalyvaujantys byloje asmenys būtinai turi atvykti į teismo posėdį;
- 2) dalyvaujančių byloje asmenų prašymu išreikalauti iš kitų asmenų įrodymus, kurių dalyvaujantys byloje asmenys negali gauti;
- 3) nagrinėjant bylą žodinio proceso tvarka, užduoti klausimus dalyvaujantiems byloje asmenims, reikalauti iš jų paaiškinimų, nurodyti jiems aplinkybes, kurias būtina nustatyti siekiant teisingai išnagrinėti bylą, pasiūlyti dalyvaujantiems byloje asmenims pateikti papildomus įrodymus;
- 4) paskirti byloje ekspertizę;
- 5) įpareigoti dalyvaujančius byloje asmenis pateikti teismui įrodymus, kuriuos jie turi ir kuriais remiasi;
- 6) rinkti įrodymus savo iniciatyva šio Kodekso ir kitų įstatymų numatytais atvejais;
- 7) pasiūlyti dalyvaujantiems byloje asmenims pasirūpinti tinkamu atstovavimu procese;
- 8) turėti kitų šiame Kodekse ir kituose įstatymuose nustatytų įgaliojimų.

2. Kai bylą nagrinėja teisėjų kolegija, šio straipsnio 1 dalyje nurodytus įgaliojimus taip pat turi kiti bylą nagrinėjantys teisėjai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

161 straipsnis. Pasiūlymas pasirūpinti atstovavimu

1. Tais atvejais, kai teismo posėdžio pirmininkas ar kitas bylą nagrinėjantis teisėjas mano, kad šalis arba trečiasis asmuo be atstovo pagalbos nesugeba (nesugebės) tinkamai ginti savo teisių, jis gali pasiūlyti šiems asmenims pasirūpinti, kad jiems būtų atstovaujama procese, ir dėl to atidėti bylos nagrinėjimą. Bylos nagrinėjimo metu bylą atidėti šiame straipsnyje nurodytu pagrindu galima tik vieną kartą.

2. Šaliai arba trečiajam asmeniui nepasinaudojus teismo pasiūlymu pasirūpinti atstovavimu, byla nagrinėjama toliau.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

162 straipsnis. Priemonės, kurių imamasi prieš teismo posėdžio tvarkos pažeidėjus

1. Asmenį, kuris bylos nagrinėjimo metu pažeidžia teismo posėdžio tvarką, teismo posėdžio pirmininkas teismo vardu įspėja.

2. Jeigu teismo posėdžio pirmininko patvarkymų neklauso dalyvaujantis byloje asmuo, teismo nutartimi jam gali būti atimta teisė teikti paaiškinimus arba jis gali būti pašalintas iš teismo posėdžių salės atskirų procesinių veiksmų atlikimo laikui, arba teismas gali atidėti bylos nagrinėjimą. Asmenį, kuris buvo pašalintas iš teismo posėdžių salės ir grįžo į teismo posėdžių salę, teismo posėdžio pirmininkas supažindina su teismo veiksmais, atliktais jam nesant.

3. Jeigu teismo posėdžio pirmininko patvarkymų neklauso liudytojas, ekspertas ar vertėjas, teismo nutartimi jie gali būti pašalinti iš teismo posėdžių salės. Vietoj pašalinto iš teismo posėdžių salės vertėjo ar eksperto vertėju ar ekspertu kviečiamas kitas asmuo.

4. Jeigu tvarką teismo posėdyje pažeidžia ir teismo posėdžio pirmininko patvarkymų neklauso kiti asmenys, jie teismo posėdžio pirmininko patvarkymu (teisėjų kolegijos nutartimi) gali būti pašalinti iš teismo posėdžių salės.

5. Įspėjimas ir pašalinimas iš teismo posėdžių salės įforminami vadovaujantis atitinkamai šio Kodekso 104 straipsnio 2 dalimi ir 105 straipsnio 2 dalimi.

6. Šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nurodytiems asmenims, piktybiškai nepaklususiems teismo posėdžio pirmininko patvarkymui arba pažeidusiems tvarką teismo posėdžio metu, teismo nutartimi skiriama iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų bauda arba areštas iki penkiolikos parų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

7. Jeigu tvarką teismo posėdyje pažeidžia ir teismo posėdžio pirmininko patvarkymų neklauso advokatas, teismas gali apie tai pranešti Advokatų tarybai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Antrojo skirsnio pakeitimas:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

ANTRASIS SKIRSNIS

TEISMO POSĖDŽIO PERTRAUKA, BYLOS NAGRINĖJIMO ATIDĖJIMAS IR BYLOS SUSTABDYMAS

162¹ straipsnis. Teismo posėdžio pertrauka

1. Teismo posėdis kiekvienoje byloje vyksta nepertraukiamai, išskyrus atvejus, kai skelbiama pertrauka, kuri negali būti ilgesnė kaip penkios darbo dienos.

2. Teismo posėdžio pertrauka gali būti skiriama tik siekiant užtikrinti teismui ir dalyvaujantiems byloje asmenims galimybę pailsėti dėl užsitęsusio bylos nagrinėjimo, suteikti galimybę operatyviai surinkti trūkstamus byloje įrodymus ir taip užtikrinti kuo greitesnį bylos išnagrinėjimą.

3. Po teismo posėdžio pertraukos byla toliau nagrinėjama nuo paskutinio iki pertraukos atlikto veiksmo.

162² straipsnis. Bylos nagrinėjimo atidėjimas

1. Teismas atideda bylos nagrinėjimą tais atvejais, kai negalima nagrinėti bylos tame teismo posėdyje dėl to, kad neatvyko vertėjas arba kad pareikštas priešiškinis, arba kad būtina išreikalauti naujus įrodymus, arba kai teismas pasiūlo dalyvaujantiems byloje asmenims pasirūpinti tinkamu atstovavimu procese, arba dėl kitų svarbių priežasčių (atostogos, komandiruotė, kitoks užimtumas ir kiti panašūs atvejai nelaikomi svarbiomis priežastimis; be to, svarbiomis priežastimis paprastai nelaikomas neatvykimas dėl ligos ir atstovo užimtumas kitose bylose), taip pat kitais šio Kodekso numatytais atvejais.

2. Teismas, atidedamas bylos nagrinėjimą, paskiria kito teismo posėdžio laiką ir apie tai pasirašytinai praneša atvykusiems asmenims. Neatvykusiems ir įtraukiamiems dalyvauti procese naujiems asmenims apie kito teismo posėdžio laiką pranešama šio Kodekso nustatyta tvarka.

3. Atidedamas bylos nagrinėjimą, teismas gali apklausti atvykusius liudytojus, jeigu teismo posėdyje yra dalyvaujantys byloje asmenys arba jeigu jų nėra be svarbių priežasčių. Apklausti liudytojai paprastai iš naujo į teismo posėdį nešaukiami, tačiau išimtiniais atvejais teismo nutartimi jie gali būti antrą kartą šaukiami į kitą teismo posėdį.

4. Bylos nagrinėjimą atidėjus, byla nagrinėjama iš pradžių. Kai dalyvaujantys byloje asmenys neprieštarauja, bylos nagrinėjimas gali būti pradėtas nuo to procesinio veiksmo, kurį atlikus bylos nagrinėjimas buvo atidėtas.

162³ straipsnis. Bylos sustabdymas

Bylos sustabdymas – procesinių veiksmų, kuriais siekiama bylą išspręsti iš esmės, atlikimo laikinas sustabdymas neapibrėžtam terminui. Byla gali būti sustabdyta dėl įstatymuose numatytų objektyvių aplinkybių, kliudančių išnagrinėti civilinę bylą ir nepriklausančių nuo dalyvaujančių byloje asmenų ar teismo valios, taip pat kitais atvejais, nors įstatymuose ir nenumatytais, tačiau kliudančiais teismui išnagrinėti bylą iš esmės.

163 straipsnis. Privalomas bylos sustabdymas

1. Teismas privalo sustabdyti bylą šiais atvejais:

1) kai miršta fizinis asmuo arba pasibaigia juridinis asmuo, kuris buvo bylos šalis, jeigu atsižvelgiant į ginčo teisinius santykius yra leidžiamas teisių perėmimas;

2) kai šalis netenka veiksnio tam tikroje srityje;

3) kai negalima nagrinėti tos bylos tol, kol bus išspręsta kita byla, nagrinėjama civiline, baudžiamąja ar administracine tvarka;

4) kai nagrinėjant bylą, kurioje atsakovui pareikšti turtiniai reikalavimai, paaiškėja, kad tų pačių turtinių reikalavimų patenkinimas yra susijęs su baudžiamosios bylos nagrinėjimu teisme;

5) kai iki nutarties skirti nagrinėti bylą, kurioje atsakovui pareikšti turtiniai reikalavimai, teismo posėdyje priėmimo paaiškėja, kad jam iškelta bankroto byla;

6) kai nagrinėjant bylą, kurioje bankui ar Centrinei kredito unijai pareikšti turtiniai reikalavimai, paaiškėja, kad bankui ar Centrinei kredito unijai yra paskelbtas veiklos apribojimas (moratoriumas);

7) kai teismas kreipiasi arba kiti teismai jau kreipėsi į Konstitucinį Teismą šio Kodekso 3 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka ir pagrindais;

8) kai teismas kreipiasi arba kiti teismai jau kreipėsi į administracinį teismą šio Kodekso 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka ir pagrindais;

9) kai teismas kreipiasi į kompetentingą Europos Sąjungos teisminę instituciją šio Kodekso 3 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka ir pagrindais;

10) kitais įstatymų numatytais atvejais.

2. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas sustabdo bylą, kai kreipiasi į Europos Žmogaus Teisių Teismą šio Kodekso 3 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka ir pagrindais.

TAR pastaba. Papildymas 2 dalimi įsigalioja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolo Nr. 16 įsigaliojimo Lietuvos Respublikai dieną.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1772](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-16, i. k. 2015-09613

Nr. [XII-2068](#), 2015-11-24, paskelbta TAR 2015-12-01, i. k. 2015-19107

Nr. [XII-2410](#), 2016-06-02, paskelbta TAR 2016-06-08, i. k. 2016-15665

164 straipsnis. Teismo teisė sustabdyti bylą

Teismas gali dalyvaujančių byloje asmenų pareiškimu ar savo iniciatyva sustabdyti bylą šiais atvejais:

1) kai yra paskelbta atsakovo paieška;

2) kai teismas paskiria ekspertizę;

3) kai šalis tarnauja Lietuvos Respublikos krašto apsaugos dalinyje, kuriame paskelbta karinė padėtis;

4) kitais atvejais, kai teismas pripažįsta, kad bylą sustabdyti yra būtina.

165 straipsnis. Teismo nutarčių dėl bylos sustabdymo apskundimas

Dėl teismo nutarties sustabdyti bylą, išskyrus nutartį sustabdyti bylą dėl kreipimosi į kompetentingą Europos Sąjungos teisminę instituciją, Konstitucinį Teismą ar administracinį teismą, gali būti duodamas atskiras skundas.

1 dalies redakcija nuo Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolo Nr. 16 įsigaliojimo Lietuvos Respublikai dienos:

Dėl teismo nutarties sustabdyti bylą, išskyrus nutartį sustabdyti bylą dėl kreipimosi į kompetentingą Europos Sąjungos teisminę instituciją, Europos Žmogaus Teisių Teismą, Konstitucinį Teismą ar administracinį teismą, gali būti duodamas atskiras skundas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1772](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-16, i. k. 2015-09613

166 straipsnis. Bylos sustabdymo terminai ir pasekmės

1. Byla sustabdoma:

1) šio Kodekso 163 straipsnio 1 ir 2 punktuose numatytais atvejais – iki paaiškės mirusio fizinio asmens ar pasibaigusio juridinio asmens teisių perėmėjas ar aplinkybės, dėl kurių teisių perėmimas neįvyko, arba iki bus paskirtas neveiksnaus tam tikroje srityje fizinio asmens atstovas pagal įstatymą;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

2) šio Kodekso 163 straipsnio 3 punkte numatytais atvejais – iki įsiteisės teismo sprendimas, nuosprendis, nutartis ar nutarimas arba iki bus priimtas nutarimas byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka;

3) šio Kodekso 163 straipsnio 4 punkte numatytais atvejais – iki bus išnagrinėta baudžiamoji byla arba bus panaikintas laikinasis nuosavybės teisių apribojimas;

4) šio Kodekso 163 straipsnio 6 punkte numatytais atvejais – iki banko ar Centrinės kredito unijos veiklos apribojimo (moratoriumo) taikymo pabaigos;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-2066](#), 2015-11-24, paskelbta TAR 2015-12-02, i. k. 2015-19179

5) šio Kodekso 164 straipsnio 3 punkte numatytais atvejais – iki šalis baigs tarnybą Lietuvos Respublikos krašto apsaugos dalinyje, kuriame paskelbta karinė padėtis;

6) kitais šio Kodekso 163 ir 164 straipsniuose numatytais atvejais – iki bus pašalintos aplinkybės, dėl kurių buvo sustabdyta byla.

2. Šio Kodekso 163 straipsnio 5 punkte numatytais atvejais sustabdyta byla perduodama bankroto bylą iškėlusiam teismui, o šis ją atnaujina ir prideda prie bankroto bylos.

3. Sustabdžius bylos nagrinėjimą, jokie procesiniai veiksmai byloje neatliekami, išskyrus klausimų dėl laikinųjų apsaugos priemonių sprendimą.

167 straipsnis. Sustabdytos bylos atnaujinimas

1. Byla atnaujinama išnykus aplinkybėms, dėl kurių ji buvo sustabdyta, šalių pareiškimu ar teismo iniciatyva.

2. Dėl bylos atnaujinimo priimama teismo nutartis.

3. Atnaujinta byla nagrinėjama pagal šio Kodekso nustatytas bendrąsias taisykles.

TREČIASIS SKIRSNIS TEISMO POSĖDŽIO EIGOS FIKSAVIMAS

Skirsnio pavadinimas keistas:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

168 straipsnis. Teismo posėdžio garso įrašas

1. Kiekvienas žodinis bylos nagrinėjimas fiksuojamas teismo posėdžio garso įrašu, išskyrus šiame Kodekse numatytus atvejus. Teismo posėdžio garso įrašas laikomas teismo posėdžio protokolu ir yra sudedamoji bylos dalis.

2. Reikalavimus garso įrašams, daromiems teismo posėdžio eigai fiksuoti, nustato teisingumo ministras.

3. Teismo posėdžio eigos fiksavimą organizuoja teismo posėdžio pirmininkas.

4. Dalyvaujantys byloje asmenys turi teisę susipažinti su teismo posėdžio garso įrašu.

5. Kai dėl techninių priežasčių nepavyksta tinkamai užfiksuoti teismo posėdžio ar jo dalies garso įrašu, bylą nagrinėjantis teismas šalies prašymu arba savo iniciatyva priima nutartį pakartoti procesinį veiksma, kurio nepavyko garso įrašu užfiksuoti. Dalyvaujantiems byloje asmenims apie numatomą pakartoti procesinį veiksma pranešama šio Kodekso nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-72](#), 2012-12-20, *Žin.*, 2012, Nr. 153-7824 (2012-12-29)

169 straipsnis. Neteko galios nuo 2014-01-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-72](#), 2012-12-20, *Žin.*, 2012, Nr. 153-7824 (2012-12-29)

170 straipsnis. Neteko galios nuo 2014-01-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-72](#), 2012-12-20, *Žin.*, 2012, Nr. 153-7824 (2012-12-29)

171 straipsnis. Neteko galios nuo 2014-01-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-72](#), 2012-12-20, *Žin.*, 2012, Nr. 153-7824 (2012-12-29)

172 straipsnis. Neteko galios nuo 2014-01-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-72](#), 2012-12-20, *Žin.*, 2012, Nr. 153-7824 (2012-12-29)

173 straipsnis. Neteko galios nuo 2011-10-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

174 straipsnis. Neteko galios nuo 2011-10-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

175 straipsnis. Neteko galios nuo 2011-10-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

KETVIRTASIS SKIRSNIS INFORMACINIŲ IR ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ TECHNOLOGIJŲ NAUDOJIMAS TEISMO PROCESU

Skirsnio pavadinimas keistas:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-72](#), 2012-12-20, *Žin.*, 2012, Nr. 153-7824 (2012-12-29)

175¹ straipsnis. Informacinių ir elektroninių ryšių technologijų naudojimo teismo procese ypatumai

1. Be šio Kodekso, informacinių ir elektroninių ryšių technologijų naudojimo teismo procese, taip pat elektroninės bylos tvarkymo ypatumus nustato Teismų įstatymas.

2. Procesiniai dokumentai teismui gali būti pateikiami elektroninės formos elektroninių ryšių priemonėmis. Procesinių dokumentų pateikimo teismui elektroninių ryšių priemonėmis tvarką ir formą nustato teisingumo ministras.

3. Procesiniame dokumente, pateikiamame teismui elektroninių ryšių priemonėmis, be šio Kodekso 111 straipsnyje nustatytų reikalavimų, turi būti:

1) dalyvaujančių byloje asmenų elektroninio pašto adresai, telefono ir fakso numeriai, kitų turimų elektroninių ryšių priemonių adresai, pareiškėjui žinomi kitų dalyvaujančių byloje asmenų elektroninio pašto adresai, telefono ir fakso numeriai, kitų turimų elektroninių ryšių priemonių adresai;

2) asmenų, kuriems šiame Kodekse nenustatyta pareiga gauti procesinius dokumentus elektroninių ryšių priemonėmis, pageidavimai dėl procesinių dokumentų įteikimo elektroninių ryšių priemonėmis. Asmenys, kuriems šiame Kodekse nustatyta pareiga gauti procesinius dokumentus elektroninių ryšių priemonėmis, taip pat asmenys, kurie išreiškia pageidavimą gauti procesinius dokumentus elektroninių ryšių priemonėmis, privalo nurodyti savo elektroninio pašto adresus, telefono ir fakso numerius, kitų turimų elektroninių ryšių priemonių adresus.

4. Dalyvaujantys byloje asmenys privalo nedelsdami pranešti teismui ir kitiems dalyvaujantiems byloje asmenims apie kiekvieną savo elektroninio pašto adresą, telefono ir fakso numerių, taip pat kitų elektroninių ryšių priemonių adresų pasikeitimą.

5. Kai byla vedama per advokatą, be šio Kodekso 135 ir 142 straipsniuose nustatytų reikalavimų, atitinkamai ieškinyje arba atsiliepime į ieškinį taip pat nurodomas advokato elektroninio pašto adresas, telefono ir fakso numeriai, kitų turimų elektroninių ryšių priemonių adresai.

6. Elektroninės formos procesiniai dokumentai, pateikti teismui elektroninių ryšių priemonėmis asmens tapatybę patvirtinus Teismų įstatyme nustatytais būdais, atitinka šio Kodekso 111 straipsnyje nustatytą reikalavimą, kad procesinis dokumentas turi būti pasirašytas.

7. Elektroniniai duomenys teismui pateikiami teisingumo ministro nustatyta tvarka ir forma. Elektroninių duomenų įrodomoji galia yra tokia pat kaip ir kitų įrodymų.

8. Jeigu procesiniai dokumentai išsiųsti elektroninių ryšių priemonėmis iki paskutinės termino dienos dvidešimt ketvirtos valandos nulis minučių, procesinis terminas nelaikomas praleistu.

9. Advokatams, advokatų padėjėjams, antstoliams, antstolių padėjėjams, notarams, valstybės ir savivaldybių įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, finansų įstaigoms, draudimo įmonėms teismas procesinius dokumentus įteikia elektroninių ryšių priemonėmis. Be to, elektroninių ryšių priemonėmis dokumentai įteikiami asmenims, kuriems teisės aktuose ar su teismų informacinės sistemos valdytoju sudarytoje sutartyje nustatyta pareiga gauti procesinius dokumentus elektroninių ryšių priemonėmis. Kitiems asmenims teismas procesinius dokumentus įteikia elektroninių ryšių priemonėmis, jeigu jie šio Kodekso nustatyta tvarka pageidavo procesinius dokumentus gauti elektroninių ryšių priemonėmis ir yra nurodę reikalingus kontaktinius duomenis. Procesinių dokumentų įteikimo elektroninių ryšių priemonėmis tvarką ir formą nustato teisingumo ministras.

10. Šio Kodekso nustatytais atvejais ir tvarka įteikiant dalyvaujančiam byloje asmeniui procesinį dokumentą elektroninių ryšių priemonėmis, procesinio dokumento įteikimo dalyvaujančiam byloje asmeniui diena laikoma po procesinio dokumento išsiuntimo dienos einanti darbo diena.

Skirsnis papildytas straipsniu:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-72](#), 2012-12-20, *Žin.*, 2012, Nr. 153-7824 (2012-12-29)

175² straipsnis. Vaizdo konferencijų, telekonferencijų naudojimas

1. Proceso dalyvių dalyvavimas teismo posėdžiuose ir liudytojo apklausa jo buvimo vietoje gali būti užtikrinami naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas (per vaizdo konferencijas, telekonferencijas ir kitaip). Teisingumo ministro nustatyta tvarka naudojant šias technologijas, turi būti užtikrintas patikimas proceso dalyvių tapatybės nustatymas ir duomenų (įrodymų) objektyvus fiksavimas ir pateikimas.

2. Įrodymams rinkti gali būti naudojamos informacinės ir elektroninių ryšių technologijos (vaizdo konferencijos, telekonferencijos ir kita)

Skirsnis papildytas straipsniu:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

II DALIS PROCESAS PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISME

XIII SKYRIUS ĮRODYMAI IR ĮRODINĖJIMAS

Skyriaus pavadinimas keistas:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

176 straipsnis. Įrodinėjimas

1. Įrodinėjimo tikslas – teismo įsitikinimas, pagrįstas byloje esančių įrodymų tyrimu ir įvertinimu, kad tam tikros aplinkybės, susijusios su ginčo dalyku, egzistuoja arba neegzistuoja.

2. Įrodinėjimo procesas vyksta šio Kodekso nustatyta tvarka.

177 straipsnis. Įrodymai

1. Įrodymai civilinėje byloje yra bet kokie faktiniai duomenys, kuriais remdamasis teismas įstatymų nustatyta tvarka konstatuoja, kad yra aplinkybių, pagrindžiančių šalių reikalavimus ir atsikirtimus, ir kitokių aplinkybių, turinčių reikšmės bylai teisingai išspręsti, arba kad jų nėra.

2. Faktiniai duomenys nustatomi šiomis priemonėmis: šalių ir trečiųjų asmenų (tiesiogiai ar per atstovus) paaiškinimais, liudytojų parodymais, rašytiniais įrodymais, daiktiniais įrodymais, apžiūrų protokolais, ekspertų išvadomis, nuotraukomis, vaizdo ir garso įrašais, padarytais nepažeidžiant įstatymų, ir kitomis įrodinėjimo priemonėmis.

3. Bylos aplinkybės, kurios pagal įstatymus turi būti patvirtintos tam tikromis įrodinėjimo priemonėmis, negali būti patvirtinamos jokiais kitomis įrodinėjimo priemonėmis.

4. Faktiniai duomenys, sudarantys valstybės ar tarnybos paslaptį, paprastai negali būti įrodymais civilinėje byloje, iki jie bus išslaptinti įstatymų nustatyta tvarka.

5. Duomenys, gauti taikinamojo tarpininkavimo procedūros metu, negali būti įrodymais civiliniame procese, išskyrus Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatyme numatytus atvejus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

178 straipsnis. Įrodinėjimo pareiga

Šalys turi įrodyti aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai yra remiamasi aplinkybėmis, kurių šio Kodekso nustatyta tvarka nereikia įrodinėti.

179 straipsnis. Teismo veiksmai įrodinėjimo procese

1. Įrodymus pateikia šalys ir kiti dalyvaujantys byloje asmenys. Jeigu pateiktų įrodymų neužtenka, teismas gali pasiūlyti šalims ar kitiems byloje dalyvaujantiems asmenims pateikti papildomus įrodymus ir nustato terminą jiems pateikti.

2. Teismas turi teisę rinkti įrodymus savo iniciatyva tik šio Kodekso ir kitų įstatymų numatytais atvejais, taip pat kai to reikalauja viešasis interesas ir nesiėmus šių priemonių būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai.

3. Teismas gali naudoti duomenis iš teismų informacinės sistemos, taip pat iš kitų informacinių sistemų ir registrų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

180 straipsnis. Įrodymų ryšys su byla

Teismas priima nagrinėti tik tuos įrodymus, kurie patvirtina arba paneigia turinčias reikšmės bylai aplinkybes.

181 straipsnis. Atsisakymas priimti įrodymą

1. Atsisakymas priimti byloje dalyvaujančio asmens nustatyta tvarka pateiktą įrodymą turi būti motyvuojamas.

2. Teismas turi teisę atsisakyti priimti įrodymus, jeigu šie įrodymai galėjo būti pateikti anksčiau, o jų vėlesnis pateikimas užvilkins bylos nagrinėjimą.

182 straipsnis. Atleidimas nuo įrodinėjimo

Nereikia įrodinėti aplinkybių:

1) teismo pripažintų visiems žinomomis;

2) nustatytų įsiteisėjusiu teismo sprendimu kitoje civilinėje ar administracinėje byloje, kurioje dalyvavo tie patys asmenys, išskyrus atvejus, kai teismo sprendimas sukelia teisines pasekmes ir nedalyvaujantiems byloje asmenims (prejudiciniai faktai);

3) asmens nusikalstamų veiksmų pasekmių, nustatytų įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu baudžiamojoje byloje (prejudiciniai faktai);

4) preziumuojamų pagal įstatymus ir nepaneigtų bendra tvarka;

5) kurios grindžiamos šalių pripažintais faktais (šio Kodekso 187 straipsnis);

6) nustatytų įsiteisėjusiu tarpiniu sprendimu grupės ieškinio byloje, teismui nagrinėjant grupės narių individualaus pobūdžio turtinius reikalavimus toje pačioje grupės ieškinio byloje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-771](#), 2014-03-13, paskelbta TAR 2014-03-27, i. k. 2014-03570

183 straipsnis. Įrodymų tyrimas

1. Įrodymų tyrimą nagrinėjimo teisme metu vykdo bylą nagrinėjantis teismas šio Kodekso nustatyta tvarka. Įrodymų tyrimo tvarką nustato bylą nagrinėjantis teismas, atsižvelgdamas į dalyvaujančių byloje asmenų nuomonę.

2. Visus pasiūlymus dėl įrodymų tyrimo tvarkos dalyvaujantys byloje asmenys pateikia raštu arba žodžiu nagrinėjimo teisme metu. Įstatymų numatytais atvejais įrodymai gali būti tiriami dalyvaujantiems byloje asmenims nedalyvaujant.

3. Įrodymai tiriami laikantis betarpiškumo, žodiškumo ir bylos nagrinėjimo koncentruotumo principų. Išimtys gali būti nustatytos tik šiame Kodekse.

184 straipsnis. Pareiškimas apie įrodymo suklastojimą

1. Jeigu pareiškama, kad įrodymas yra suklastotas, tai pateikęs šį įrodymą asmuo gali prašyti teismą nelaikyti įrodymo įrodinėjimo priemone ir išspręsti bylą remiantis kitais įrodymais. Jei tokio prašymo nėra, teismas gali įpareigoti pareiškusį apie įrodymo suklastojimą asmenį pateikti suklastojimo įrodymus. Tokiam pareiškimui patikrinti teismas taip pat gali skirti ekspertizę arba išreikalausiti kitokius įrodymus.

2. Jeigu teismas padaro išvadą, kad įrodymas yra suklastotas, jis nepripažįsta jo įrodymu ir reikiamais atvejais apie suklastojimo faktą praneša prokurorui.

185 straipsnis. Įrodymų įvertinimas

1. Teismas įvertina byloje esančius įrodymus pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymais.

2. Jokie įrodymai teismui neturi iš anksto nustatytos galios, išskyrus šiame Kodekse numatytas išimtis.

ANTRASIS SKIRSNIS ŠALIŲ IR TREČIŲJŲ ASMENŲ PAAIŠKINIMAI

186 straipsnis. Šalių ir trečiųjų asmenų paaiškinimai

1. Apklausos metu teismas išsiaiškina šaliai ar trečiajam asmeniui žinomas aplinkybes, turinčias reikšmės bylai.

2. Šalys ir tretieji asmenys, davę priesaiką byloje, turi teisę duoti paaiškinimus apie turinčias reikšmės bylai aplinkybes raštu.

3. Tuo atveju, kai šalis ar trečiasis asmuo dėl svarbių priežasčių negali atvykti į teismą, teismas gali pareikalauti rašytinio paaiškinimo arba išimtiniais atvejais šį asmenį išklausti jo buvimo vietoje. Šiuo atveju duodanti rašytinį paaiškinimą šalis ar trečiasis asmuo neprisieikia.

4. Šalių ir trečiųjų asmenų paaiškinimai apie jiems žinomas aplinkybes, turinčias reikšmės bylai, turi būti patikrinami ir įvertinami teismo. Šalių ir trečiųjų asmenų paaiškinimai, gauti teismo pavedimo vykdymo bei įrodymų užtikrinimo tvarka, balsu perskaitomi teismo posėdyje, jeigu dalyvaujantys byloje asmenys to pageidauja.

5. Šalies apklausai prilyginama atstovo, vieno iš bendrininkų (procesinio bendrininkavimo atveju) bei tikrojo ūkinės bendrijos nario arba individualios (personalinės) įmonės savininko, kai šalimi byloje yra ūkinė bendrija arba individuali (personalinė) įmonė, apklausa. Trečiojo asmens apklausai prilyginama atstovo bei tikrojo ūkinės bendrijos nario arba individualios (personalinės) įmonės savininko, kai trečiuoju asmeniu byloje yra ūkinė bendrija arba individuali (personalinė) įmonė, apklausa.

6. Prieš atliekant šalies ar trečiojo asmens apklausą, šalis ir trečiasis asmuo, turintys procesinį veiksnumą, taip pat jų atstovai pagal įstatymą prisieikia padėję ranką ant Lietuvos Respublikos Konstitucijos šiais žodžiais: „Aš, (vardas, pavardė), garbingai ir sąžiningai pasižadu sakyti byloje tiesą“. Prisiekusį šalis ar trečiasis asmuo, taip pat jų atstovai pagal įstatymą pasirašo priesaikos tekstą. Už priesaikos sulaužymą teismas šaliai ar trečiajam asmeniui, taip pat jų atstovams pagal įstatymą turi teisę skirti iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų baudą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

187 straipsnis. Faktų pripažinimas

1. Šalis turi teisę pripažinti faktus, kuriais kita proceso šalis grindžia savo reikalavimą ar atsikirtimą.

2. Teismas gali laikyti pripažintą faktą nustatytu, jeigu įsitikina, kad pripažinimas atitinka bylos aplinkybes ir nėra šalies pareikštas dėl apgaulės, smurto, grasinimo, suklydimo ar siekiant nuslėpti tiesą.

188 straipsnis. Teisė atsisakyti apklausos

Šalis ir trečiasis asmuo turi teisę atsisakyti apklausos ar atsakymų į tam tikrus pateiktus klausimus, jeigu tai reikštų parodymus prieš save, savo šeimos narius ar artimuosius giminaičius.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

TREČIASIS SKIRSNIS LIUDYTOJŲ PARODYMAI

189 straipsnis. Liudytojas

1. Liudytoju gali būti kiekvienas asmuo, nesvarbu, koks jo amžius ir giminystės ryšiai su byloje dalyvaujančiais asmenimis, kuriam gali būti žinomos kokios nors aplinkybės, turinčios ryšį su byla.

2. Negali būti apklausiami kaip liudytojai:

1) atstovai civilinėje ir administracinėje byloje ar gynėjai baudžiamojoje byloje – apie aplinkybes, kurias jie sužinojo, būdami atstovu ar gynėju;

2) asmenys, kurie dėl fizinių ar psichinių trūkumų nesugeba teisingai suvokti turinčių reikšmės bylai aplinkybių arba duoti apie jas teisingų parodymų;

3) dvasininkai – apie aplinkybes, kurias jie sužinojo tikinčiojo išpažinties metu;

4) medikai – apie aplinkybes, sudarančias jų profesinę paslaptį;

5) taikinimo tarpininkai – apie aplinkybes, kurias jie sužinojo taikinamojo tarpininkavimo procedūros metu;

6) kiti įstatymų nustatyti asmenys.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

190 straipsnis. Prašymas šaukti liudytoją

Dalyvaujantis byloje asmuo, prašantis šaukti liudytoją, privalo nurodyti jo vardą, pavardę, gyvenamąją ar darbo vietą ir tas turinčias reikšmės bylai aplinkybes, kurias šis liudytojas gali patvirtinti. Prašymą šaukti liudytoją pateikęs dalyvaujantis byloje asmuo šio Kodekso nustatyta tvarka apmoka visas liudytojo turėtas išlaidas.

191 straipsnis. Liudytojo teisės ir pareigos

1. Šaukiamas liudytoju asmuo privalo atvykti į teismą ir duoti teisingus parodymus. Už liudytojo pareigų nevykdymą šaukiamas liudytoju asmuo atsako įstatymų nustatyta tvarka. Už nepagrįstą atsisakymą liudyti teismas gali skirti baudą iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, *paskelbta TAR* 2014-10-28, i. k. 2014-15011

2. Atsisakyti duoti parodymus leidžiama, jeigu liudytojo parodymai reikštų parodymus prieš save, savo šeimos narius arba artimuosius giminaičius.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

192 straipsnis. Liudytojo apklausos tvarka

1. Kiekvienas liudytojas šaukiamas į teismo posėdžio salę ir apklausiamas atskirai. Neapklausti liudytojai negali būti teismo posėdžio salėje bylos nagrinėjimo metu. Apklaustas liudytojas lieka salėje iki bylos nagrinėjimo pabaigos. Apklaustų liudytojų prašymu teismas, išklauses dalyvaujančių byloje asmenų nuomonę, gali leisti jiems išeiti iš teismo posėdžio salės.

2. Liudytojas gali būti teismo apklausiamas savo buvimo vietoje, jeigu jis, teismo šaukiamas, dėl ligos, senatvės, neįgalumo ar kitų teismo pripažintų svarbiomis priežastčių negali atvykti, o dalyvaujantis byloje asmuo, kurio iniciatyva šis liudytojas yra kviečiamas, negali užtikrinti jo atvykimo.

3. Teismas nustato liudytojo asmens tapatybę, išaiškina liudytojo teises ir pareigas bei atsakomybę už priesaikos sulaužymą ir kitų liudytojo pareigų nevykdymą ar netinkamą vykdymą.

4. Prieš duodamas parodymus, liudytojas žodžiu prisiekia padėjęs ranką ant Lietuvos Respublikos Konstitucijos šiais žodžiais: „Aš, (vardas, pavardė), garbingai ir sąžiningai pasižadu sakyti byloje tiesą, nieko nenuslėpdamas, ne pridėdamas ir nepakeisdamas“. Prisiekęs liudytojas pasirašo priesaikos tekstą. Liudytojo pasirašytas priesaikos tekstas pridedamas prie bylos.

5. Išsiaiškinęs liudytojo santykius su šalimis, trečiaisiais asmenimis bei kitas aplinkybes, turinčias reikšmės liudytojo parodymams įvertinti (liudytojo išsilavinimą, veiklos sritį ar kt.), teismas pasiūlo liudytojui teisingai pasakyti teismui viską, ką jis žino byloje, ir vengti pateikti informaciją, kurios šaltinio jis negali nurodyti.

6. Išklausius liudytojo parodymų, jam gali būti užduodama klausimų. Pirmasis liudytoją apklausia asmuo, kurio prašymu liudytojas buvo šaukiamas, ir jo atstovas, o vėliau – kiti dalyvaujantys byloje asmenys. Liudytojui, šauktam teismo iniciatyva, pirmasis pateikia klausimus ieškovas. Teisėjas šalina menamus ir tokius klausimus, kurie neturi ryšio su byla. Teisėjas turi teisę klausti bet kuriuo liudytojo apklausos momentu.

7. Prireikus teismas gali dalyvaujančio byloje asmens pareiškimu ar savo iniciatyva pakartotinai apklausti liudytoją tame pačiame posėdyje, apklaustą liudytoją iškviesti į to paties teismo kitą posėdį, taip pat suvesti liudytojus į akistatą.

8. Išimtiniais atvejais, kai negalima arba sudėtinga apklausti liudytoją teismo posėdyje, bylą nagrinėjantis teismas turi teisę vertinti liudytojo raštu pateiktus parodymus, jeigu, teismo nuomone, atsižvelgiant į liudytojo asmenybę ir liudytinų aplinkybių esmę, tai nepakenks esminių bylos aplinkybių atskleidimui. Šalių iniciatyva liudytojas gali būti kviečiamas į papildomą apklausą teisme, kai tai būtina siekiant detaliau nustatyti bylos aplinkybes. Prieš duodamas parodymus, liudytojas pasirašo šio straipsnio 4 dalyje nustatytą priesaikos tekstą ir yra pasirašytinai įspėjamas dėl baudžiamosios atsakomybės už melagingų parodymų davimą. Rašytiniai liudytojo parodymai duodami notaro akivaizdoje ir notaras juos patvirtina.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

193 straipsnis. Liudytojo naudojimasis užrašais

Liudytojas, duodamas parodymus, gali naudotis užrašais, jeigu jo parodymai susiję su skaičiais ar kitais duomenimis, kuriuos sunku atsiminti. Šie užrašai teisėjo pareikalavimu turi būti pateikiami teismui ir dalyvaujantiems byloje asmenims. Teismas gali pridėti juos prie bylos.

194 straipsnis. Nepilnamečio liudytojo apklausa

1. Apklausiant nepilnametį liudytoją, jaunesnį kaip šešiolikos metų, o teismo nuožiūra – jaunesnį kaip aštuoniolikos metų, šaukiami dalyvauti liudytojo atstovai pagal įstatymus, taip pat gali būti šaukiamas dalyvauti pedagogas arba valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovas. Teismui leidus, šie asmenys gali užduoti liudytojui klausimų.

2. Liudytojui, jaunesniam kaip šešiolikos metų, posėdžio pirmininkas išaiškina jo pareigą teisingai papasakoti viską, ką jis žino byloje, bet toks liudytojas neprisiekia šio Kodekso 192 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka.

3. Išimtiniais atvejais, kada tai reikalinga tiesai nustatyti ar siekiant nepakenkti nepilnamečio interesams, nepilnamečio liudytojo apklausos laikui teismo nutartimi gali būti pašalinamas iš teismo posėdžio salės kuris nors dalyvaujantis byloje asmuo. Tam asmeniui grįžus į teismo posėdžio salę, jam turi būti išdėstomas nepilnamečio liudytojo parodymų turinys ir suteikiama galimybė užduoti šiam liudytojui klausimų.

4. Liudytojas, jaunesnis kaip šešiolikos metų, po jo apklausos turi išeiti iš teismo posėdžio salės, išskyrus tuos atvejus, kai teismas pripažįsta, jog yra reikalinga, kad liudytojas liktų teismo posėdžio salėje.

195 straipsnis. Liudytojai, apklausti teismo pavedimo vykdymo ar įrodymų užtikrinimo tvarka

Liudytojų, apklaustų teismo pavedimo vykdymo ar įrodymų užtikrinimo tvarka, parodymai balsu perskaitomi teismo posėdyje, jeigu dalyvaujantys byloje asmenys to pageidauja. Jei šie liudytojai atvyksta į teismo posėdį, teismas gali apklausti juos bendra tvarka.

196 straipsnis. Atleidimas nuo apklausos

Jeigu bylos aplinkybės, kurioms nustatyti buvo šaukiami liudytojai, yra pakankamai nustatytos, tai dalyvaujančių byloje asmenų sutikimu teismas savo nutartimi gali atleisti nuo apklausos atvykusius liudytojus ar kai kuriuos iš jų.

**KETVIRTASIS SKIRSNIS
RAŠYTINIAI ĮRODYMAI**

197 straipsnis. Rašytiniai įrodymai

1. Rašytiniai įrodymai – tai dokumentai, dalykinio ir asmeninio susirašinėjimo medžiaga, kitokie raštai, kuriuose yra duomenų apie aplinkybes, turinčias reikšmės bylai. Rašytiniai įrodymai skirstomi į oficialius ir privačius.

2. Dokumentai, išduoti valstybės ir savivaldybių institucijų, patvirtinti kitų valstybės įgaliotų asmenų neviršijant jiems nustatytos kompetencijos bei laikantis atitinkamiems dokumentams keliamų formos reikalavimų, laikomi oficialiaisiais rašytiniais įrodymais ir turi didesnę įrodomąją galią. Aplinkybės, nurodytos oficialiuose rašytiniuose įrodymuose, laikomos visiškai įrodytomis, iki jos bus paneigtos kitais byloje esančiais, išskyrus liudytojų parodymus, įrodymais. Draudimas panaudoti liudytojų parodymus netaikomas, jeigu tai prieštarautų sąžiningumo, teisingumo ir protingumo principams. Oficialiųjų rašytinių įrodymų įrodomoji galia įstatymais gali būti suteikta ir kitiems dokumentams.

198 straipsnis. Rašytinių įrodymų pateikimas

1. Rašytiniai įrodymai gali būti pateikiami dalyvaujančių byloje asmenų arba šio Kodekso nustatyta tvarka išreikalaujami teismo.

2. Rašytiniai įrodymai pateikiami šio Kodekso 114 straipsnyje nustatytos formos. Jeigu rašytinis įrodymas surašytas ne valstybine kalba, kartu pateikiamas įstatymų nustatyta tvarka patvirtintas jo vertimas.

3. Byloje esantys dokumentų originalai juos pateikusių asmenų prašymu gali būti grąžinami. Tuo atveju byloje turi būti paliekamos šio Kodekso nustatyta tvarka patvirtintos grąžinamų dokumentų kopijos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

199 straipsnis. Rašytinių įrodymų išreikalavimas

1. Asmuo, prašantis teismą išreikalauti kokį nors rašytinį įrodymą iš dalyvaujančių byloje ar kitų asmenų, turi nurodyti:

- 1) rašytinį įrodymą, kurio reikalaujama;
- 2) pagrindą, kuriuo remiantis manoma, kad šį rašytinį įrodymą turi tas asmuo;
- 3) aplinkybes, kurias rašytinis įrodymas gali pagrįsti.

2. Rašytiniai įrodymai, kurių teismas reikalauja iš fizinių asmenų ar juridinių asmenų, siunčiami teismo nustatytu terminu tiesiogiai teismui.

3. Šio Kodekso 189 straipsnio 2 dalyje nurodyti asmenys neprivalo pateikti rašytinių įrodymų, jeigu juos pateikus būtų atskleistos aplinkybės, dėl kurių jie negali būti apklausiami kaip liudytojai. Jeigu minėtos aplinkybės sudaro tik rašytinio įrodymo dalį, susipažinimui turi būti pateiktas reikiamai patvirtintas rašytinio įrodymo išrašas, neįtraukiant tų aplinkybių aptariančių dalių. Asmuo neprivalo pateikti rašytinių įrodymų taip pat šio Kodekso 188 straipsnyje bei 191 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais.

4. Teismas taip pat gali asmeniui, kuris prašo išreikalauti rašytinį įrodymą, duoti liudijimą apie teisę gauti tą įrodymą, kad jis būtų pateiktas teismui.

5. Fiziniai asmenys ar juridiniai asmenys, neturėdami galimybės pateikti reikalaujamą rašytinį įrodymą arba negalėdami jo pateikti per teismo nustatytą terminą, privalo pranešti apie tai teismui ir kartu nurodyti to priežastis.

6. Jeigu per nustatytą terminą teismo reikalavimas pateikti rašytinį įrodymą neįvykdytas ir nepranešta teismui apie tai, kad negalima jo pateikti dėl svarbių priežasčių, arba nurodytas priežastis teismas pripažino nesvarbiomis, kaltiems asmenims gali būti skiriama iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų bauda. Baudos paskyrimas neatleidžia atitinkamų asmenų nuo pareigos pateikti teismo reikalaujamą rašytinį įrodymą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

7. Jeigu pateikti teismui dokumentus yra sunku, pavyzdžiui, dėl to, kad jų yra daug, arba dėl to, kad tik dalis iš jų turi bylai reikšmės, teismas gali pareikalauti pateikti reikiamai patvirtintus rašytinių įrodymų išrašus arba apžiūrėti ir ištirti šiuos įrodymus toje vietoje, kur jie laikomi.

200 straipsnis. Rašytinių įrodymų tyrimas

1. Rašytiniai įrodymai balsu perskaitomi teismo posėdyje ir pateikiami susipažinti dalyvaujantiems byloje asmenims, išskyrus atvejus, kai jie su šiais įrodymais susipažino iki teismo posėdžio pradžios, o reikiamais atvejais – taip pat ekspertams ir liudytojams.

2. Apžiūrėti teismo posėdyje rašytiniai įrodymai, atsižvelgiant į dalyvaujančių byloje asmenų nuomonę, gali būti grąžinami juos pateikusiems asmenims. Tuo atveju byloje turi būti paliekamos teisėjo patvirtintos rašytinių įrodymų kopijos.

3. Rašytinius įrodymus balsu perskaičius ir su jais susipažinus, dalyvaujantys byloje asmenys gali pateikti paaiškinimus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

201 straipsnis. Asmeninio susirašinėjimo ir kitokio susižinojimo duomenų paskelbimas

Asmeninis susirašinėjimas ir kitokie asmeninio susižinojimo duomenys viešame teismo posėdyje gali būti paskelbti tik sutikus visiems asmenims, kurių susižinojimas tai yra. Priešingu atveju tokio susižinojimo duomenys, turintys reikšmę bylos išsprendimui, paskelbiami ir ištiriami uždareme teismo posėdyje.

202 straipsnis. Rašytinių įrodymų su trūkumais įrodomoji galia

Jeigu teismui pateiktuose rašytiniuose įrodymuose yra taisyčių ar kitų išorinių trūkumų, taip pat jeigu pateikiamos tik rašytinių įrodymų kopijos dėl to, kad jų originalai nėra išlikę, apie šių įrodymų įrodomąją galią sprendžia bylą nagrinėjantis teismas.

203 straipsnis. Teismo abejonė oficialaus rašytinio įrodymo tikrumu

Jeigu bylą nagrinėjančiam teismui kyla abejonių dėl pateikto oficialaus rašytinio įrodymo tikrumo, jis turi teisę dalyvaujančio byloje asmens prašymu arba savo iniciatyva pareikalauti iš dokumentą išdavusio asmens paaiškinimų, taip pat palyginti pateiktą dokumentą su kitais to asmens išduotais ar sudarytais ir patvirtintais dokumentais.

PENKTASIS SKIRSNIS DAIKTINIAI ĮRODYMAI

204 straipsnis. Daiktiniai įrodymai

Daiktiniai įrodymai – tai daiktai, kurie savo ypatingomis savybėmis arba pačiu savo buvimu gali būti priemonė turinčioms bylai reikšmės aplinkybėms nustatyti.

205 straipsnis. Asmens, prašančio išreikalauti daiktinį įrodymą, pareigos

Asmuo, prašantis teismą išreikalauti kokį nors daiktą kaip įrodymą, turi tą daiktą aprašyti, nurodyti pagrindą, kuriuo remiantis manoma, kad tą daiktą turi tas asmuo, priežastis, dėl kurių pats negali jo pateikti, ir aplinkybes, kurios gali būti nustatytos padedant šiam daiktiniam įrodymui.

206 straipsnis. Daiktinių įrodymų išreikalavimo ir pateikimo tvarka

1. Daiktiniai įrodymai, kurių teismas reikalauja iš fizinių asmenų ar juridinių asmenų, pateikiami per teismo nustatytą terminą tiesiogiai teismui.

2. Teismas gali duoti prašančiam išreikalauti daiktinį įrodymą asmeniui liudijimą, patvirtinantį teisę gauti tą įrodymą, kad įrodymas būtų pateiktas teismui.

3. Fiziniai asmenys ar juridiniai asmenys, neturėdami galimybės pateikti reikalaujamą daiktą arba negalėdami jo pateikti per teismo nustatytą terminą, privalo pranešti apie tai teismui nurodydami priežastis.

207 straipsnis. Daiktinių įrodymų nepateikimo pasekmės

Jeigu dėl priežasčių, kurias teismas pripažįsta nesvarbiomis, per nustatytą terminą neįvykdytas teismo reikalavimas pateikti daiktinį įrodymą ir nepranešta teismui apie tai, kad jo negalima pateikti, kaltiems asmenims gali būti skiriama iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų bauda. Baudos paskyrimas neatleidžia nuo pareigos pateikti teismo reikalaujamą daiktą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

208 straipsnis. Daiktinių įrodymų laikymo tvarka

1. Daiktiniai įrodymai laikomi byloje arba pagal specialų aprašą perduodami į teismo daiktinių įrodymų saugojimo kamerą.

2. Atskirais atvejais daiktiniai įrodymai, teismui juos apžiūrėjus ir ištyrus, gali būti iki bylos baigimo grąžinami tiems asmenims, iš kurių jie buvo gauti, jeigu šie asmenys to prašo ir jeigu galima tokį prašymą patenkinti be žalos bylos išnagrinėjimui.

3. Daiktiniai įrodymai, kurių negalima atgabenti į teismą, saugomi jų buvimo vietoje. Tokiu atveju turi būti atliekama apžiūra šio Kodekso 210 straipsnio nustatyta tvarka.

4. Teismas imasi priemonių, kad daiktiniai įrodymai būtų išsaugoti nepasikeitę. Su daiktinių įrodymų saugojimu susijusios išlaidos tenka šių įrodymų saugojimu suinteresuotam asmeniui.

209 straipsnis. Daiktinių įrodymų tyrimas

1. Daiktinius įrodymus apžiūri teismas. Jie taip pat parodomi dalyvaujantiems byloje asmenims, o reikiamais atvejais – ekspertams ir liudytojams.

2. Asmenys, kuriems parodyti daiktiniai įrodymai, gali atkreipti teismo dėmesį į kurias nors aplinkybes, susijusias su apžiūra. Jų pareiškimai įrašomi į teismo posėdžio protokolą.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS APŽIŪROS PROTOKOLAS

210 straipsnis. Apžiūros protokolai

1. Jeigu tai reikalinga bylos aplinkybėms ištirti, teismas savo iniciatyva ar dalyvaujančių byloje asmenų prašymu gali paskirti daiktinių ir rašytinių įrodymų apžiūrą jų buvimo vietoje arba vietos apžiūrą. Dėl apžiūros atlikimo teismas priima nutartį.

2. Apžiūrą atlieka visos sudėties teismas, dalyvaujantiems byloje asmenims pranešus apie apžiūros laiką ir vietą (išskyrus atvejus, kai apžiūra atliekama to paties teismo posėdžio, apie kurį dalyvaujantiems byloje asmenims yra pranešta, metu), o reikiamais atvejais – šaukiant liudytojus ir ekspertus. Asmens, kuriam pranešta apie apžiūrą, neatvykimas nekliudo atlikti apžiūros.

3. Apžiūros metu dalyvaujantiems byloje asmenims, liudytojams ar ekspertams gali būti užduodama klausimų. Šie asmenys turi teisę atkreipti teismo dėmesį į visa tai, kas, jų nuomone, gali padėti nustatyti bylos aplinkybes.

4. Apie apžiūros metu atliktus veiksmus ir jos rezultatus surašomas protokolai, kurį pasirašo visos sudėties teismas ir kiti dalyvavę apžiūroje asmenys. Prie protokolo pridedami visi darant apžiūrą sudaryti ir patikrinti planai, brėžiniai, nuotraukos ir kiti dokumentai kartu su jų aprašu.

5. Prireikus apžiūrą pagal teismo pavedimą gali atlikti ne bylą nagrinėjantis, o kitas teismas.

211 straipsnis. Greitai gendančių daiktų apžiūra

Produktus ir kitus greitai gendančius daiktus teismas nedelsdamas apžiūri. Po apžiūros šie produktai ir daiktai grąžinami tiems asmenims, iš kurių jie buvo gauti.

SEPTINTASIS SKIRSNIS EKSPERTO IŠVADA

212 straipsnis. Ekspertizės atlikimas ir ekspertų skyrimas

1. Išsiaiškinti nagrinėjant bylą kylančius klausimus, reikalaujančius specialių mokslo, medicinos, meno, technikos ar amato žinių, teismas gali skirti ekspertizę ir, atsižvelgdamas į dalyvaujančių byloje asmenų nuomonę, paskirti ekspertą arba pavesti atlikti ekspertizę kompetentingai ekspertizės įstaigai. Prireikus gali būti skiriami keli ekspertai ar ekspertų komisija.

2. Ekspertu gali būti skiriamas asmuo, turintis reikiamą kvalifikaciją išvadai duoti. Teismo ekspertizės atlieka teismo ekspertai, nurodyti Teismo ekspertizės įstatyme. Kai nėra reikiamos specialybės teismo ekspertų arba jie negali būti skiriami teismo ekspertais konkrečioje byloje (dėl suinteresuotumo bylos baigtimi, užimtumo ar kitų aplinkybių), ekspertu gali būti skiriamas asmuo, turintis reikiamą kvalifikaciją išvadai duoti.

3. Civiliniame kodekse numatytais atvejais gali būti nustatyta kitokia ekspertų skyrimo ir ekspertizės atlikimo tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

213 straipsnis. Klausimai ekspertui

Kiekvienas dalyvaujantis byloje asmuo turi teisę pateikti teismui klausimus, kuriais pageidauja gauti eksperto išvadą. Klausimus, kuriais reikalaujama eksperto išvados, galutinai nustato teismas nutartimi. Klausimų, kuriuos pasiūlė dalyvaujantis byloje asmuo, atmetimą teismas privalo motyvuoti.

214 straipsnis. Eksperto pareigos ir teisės

1. Paskirtas ekspertu asmuo teismo šaukiamas privalo atvykti ir duoti objektyvią išvadą jam pateiktais klausimais.

2. Ekspertas turi teisę susipažinti su bylos medžiaga, dalyvauti, kai teismas nagrinėja bylą, pateikti šalims, tretiesiems asmenims ar liudytojams klausimų, prašyti teismą pateikti jam papildomą medžiagą, jeigu tai reikalinga išvadai duoti.

3. Ekspertas turi teisę atsisakyti duoti išvadą, jeigu jis mano, kad pateikta jam medžiaga yra nepakankama išvadai duoti arba kad jam pateiktas klausimas viršija jo kvalifikaciją ar kompetenciją.

215 straipsnis. Eksperto atsakomybė

1. Už neatvykimą, kai teismas šaukia, ar už atsisakymą duoti išvadą dėl priežasčių, kurias teismas pripažino nesvarbiomis, ekspertui gali būti skiriama iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų bauda.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

2. Už melagingos išvados davimą ekspertas atsako Baudžiamojo kodekso nustatyta tvarka.

3. Neteko galios nuo 2011-10-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

216 straipsnis. Eksperto išvada

1. Eksperto išvada pateikiama ir išdėstoma raštu ekspertizės akte. Ekspertizės akte turi būti smulkiai aprašomi atlikti tyrimai, jų pagrindų padarytos išvados ir pagrįsti atsakymai į teismo iškeltus klausimus.

2. Jeigu atlikdamas ekspertizę ekspertas nustato turinčių reikšmės bylai aplinkybių, dėl kurių jam klausimų pateikta nebuvo, jis turi teisę duoti savo išvadą ir dėl šių aplinkybių.

3. Jeigu byloje paskirti keli ekspertai, jie prieš duodami išvadą tarpusavyje pasitaria. Kai ekspertų nuomonės sutampa, visi ekspertai pasirašo bendrą išvadą. Ekspertai, kurie nesutinka su kitais ekspertais, parašo savo išvadą atskirai.

217 straipsnis. Eksperto apklausa

1. Eksperto išvada balsu perskaitoma teismo posėdyje. Prieš perskaitant eksperto išvadą, ekspertizę atlikęs teismo posėdyje dalyvaujantis ekspertas (ekspertai) prisiekia padėjęs (padėję) ranką ant Lietuvos Respublikos Konstitucijos šiais žodžiais: „Aš, (vardas, pavardė), garbingai prisiekiu, kad sąžiningai vykdysiu savo pareigą remiantis visomis turimomis žiniomis pateikti objektyvią ir pagrįstą išvadą byloje“. Jeigu ekspertizę atliekama ne teismo posėdžio metu, eksperto pasirašytas priesaikos tekstas yra ekspertizės akto sudedamoji dalis. Į Lietuvos Respublikos teismo ekspertų sąrašą įrašyti ekspertai, prisiekę įrašant juos į Lietuvos Respublikos teismo ekspertų sąrašą, neturi prisiekti teisme ir laikomi įspėjais dėl atsakomybės už melagingos išvados ir paaiškinimų davimą.

2. Teismas turi teisę pasiūlyti ekspertui, kad jis savo išvadą išaiškintų žodžiu. Žodinis išaiškinimas įrašomas į teismo posėdžio protokolą.

3. Eksperto išvadai išaiškinti ir papildyti ekspertui gali būti pateikiami klausimai. Pirmasis pateikia klausimus tas asmuo, kurio prašymu ekspertizę paskirta, po to – kiti dalyvaujantys byloje asmenys. Teismo iniciatyva paskirtam ekspertui pirmasis duoda klausimus ieškovas.

4. Teisėjai turi teisę duoti ekspertui klausimus bet kuriuo jo apklausos momentu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

218 straipsnis. Eksperto išvados įvertinimas

Eksperto išvada teismui neprivaloma ir įvertinama pagal vidinį teisėjo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku, išsamiu ir objektyviu byloje esančių įrodymų ištyrimu. Tačiau teismo nesutikimas su eksperto išvada turi būti motyvuojamas bylos sprendime arba nutartyje.

219 straipsnis. Papildoma ir pakartotinė ekspertizė

1. Jeigu eksperto išvada yra nepakankamai aiški ar neišsami, teismas gali paskirti papildomą ekspertizę.

2. Jeigu teismui kyla abejonių dėl eksperto išvados pagrįstumo, taip pat jeigu yra prieštaravimų tarp kelių ekspertų išvadų, teismas gali paskirti pakartotinę ekspertizę ir pavesti ją daryti kitam ekspertui ar ekspertams.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS KITI ĮRODYMAI

220 straipsnis. Nuotraukos, vaizdo ir garso įrašai

1. Nuotraukos, vaizdo ir garso įrašai, pateikti teismui kaip įrodymai, ištiriami teismo posėdyje. Dalyvaujantys byloje asmenys, liudytojai ar ekspertai, kuriems parodyti ar paskelbti minėti įrodymai, gali duoti paaiškinimus, daryti pareiškimus, atkreipti teismo dėmesį į bet kurias pastebėtas ar išgirstas aplinkybes. Visa tai įrašoma į teismo posėdžio protokolą.

2. Nuotraukų, vaizdo ar garso įrašų, kuriuose užfiksuotas privatus asmens gyvenimas, parodymas ar paskelbimas viešame teismo posėdyje leidžiamas tik to asmens sutikimu, o kitais atvejais – tik uždareame teismo posėdyje.

XIII skyrius papildytas nauju devintuoju skirsniu:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

DEVINTASIS SKIRSNIS TEISMO PAVEDIMAI

220¹ straipsnis. Teismo pavedimai

Prireikus surinkti įrodymus kitame mieste arba rajone, nagrinėjantis bylą teismas paveda atitinkamam teismui atlikti tam tikrus procesinius veiksmus (šalių, trečiųjų asmenų ir liudytojų apklausą, vietos apžiūrą ir kitus).

220² straipsnis. Nutartis dėl teismo pavedimo

1. Nutartis dėl teismo pavedimo gali būti priimama tiek pasirengimo bylą nagrinėti teisme, tiek bylos nagrinėjimo teisme metu.

2. Nutartyje dėl teismo pavedimo turi būti trumpai išdėstyta nagrinėjamos bylos esmė, nurodytos aplinkybės, kurias reikia nustatyti, įrodymai, kuriuos turi surinkti pavedimą vykdančias teismas. Be to, nutartyje dėl teismo pavedimo gali būti išdėstyti klausimai, kurie turi būti pateikti liudytojui. Ši nutartis yra privaloma teismui, kuriam ji adresuojama, ir turi būti įvykdyta ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo pavedimo gavimo.

220³ straipsnis. Teismo pavedimo įvykdymo tvarka

1. Teismo pavedimas įvykdomas teismo posėdyje pagal šio Kodekso taisyklės. Dalyvaujantiems byloje asmenims pranešama apie posėdžio vietą ir laiką, tačiau jų neatvykimas nekliudo įvykdyti pavedimą.

2. Protokolai ir visa vykdančiam pavedimą surinkta medžiaga iš karto nusiunčiama nagrinėjančiam bylą teismui.

3. Liudytojai, kurie davė parodymus pavedimą vykdančiam teismui, atvykę į bylą nagrinėjančią teismą, gali būti šio teismo apklausiami bendra tvarka.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS ĮRODYMŲ UŽTIKRINIMAS

Skirsnio pernumeravimas:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

221 straipsnis. Įrodymų užtikrinimas

Asmenys, kurie turi pagrindą baimintis, kad pateikti jiems reikalingus įrodymus vėliau pasidarys negalima arba sunku, gali prašyti teismą, tiek prieš ieškinio padavimą, tiek ir padavus jį, užtikrinti šiuos įrodymus.

222 straipsnis. Prašymas dėl įrodymų užtikrinimo

Asmens prašyme dėl įrodymų užtikrinimo, be procesiniams dokumentams privalomų elementų, turi būti nurodoma:

- 1) įrodymai, kuriuos reikia užtikrinti;
- 2) aplinkybės, kurias įrodymas turi patvirtinti;
- 3) priežastys, dėl kurių pareiškėjas prašo užtikrinti įrodymus.

223 straipsnis. Įrodymų užtikrinimo tvarka

1. Įrodymų užtikrinimo klausimu teismas rašytinio proceso tvarka priima nutartį, kurioje nurodo jos įvykdymo tvarką ir būdą. Nutartis įrodymų užtikrinimo klausimu turi būti priimta ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo atitinkamo prašymo pateikimo teismui dienos.

2. Tais atvejais, kai asmuo, nepateikęs ieškinio, prašo įrodymų užtikrinimo, teismas, užtikrindamas įrodymus, paskiria ne ilgesnį kaip keturiolikos dienų terminą ieškiniui pateikti. Per teismo nustatytą terminą nepateikus ieškinio, teismas nutartimi panaikina įrodymų užtikrinimo priemones. Užtikrindamas įrodymus, teismas gali pareikalauti, kad užtikrinimo prašantis asmuo pateiktų užstatą. Jeigu per teismo nustatytą terminą ieškinys nepateikiamas ir asmuo, patyręs nuostolių dėl įrodymų užtikrinimo, per trisdešimt dienų nepareiškia ieškinio dėl jų atlyginimo, užstatas grąžinamas.

3. Prašančiam užtikrinti įrodymus asmeniui ar dalyvaujantiems byloje asmenims pranešama apie įrodymų užtikrinimo laiką ir vietą, tačiau šių asmenų neatvykimas į teismo posėdį nekliudo užtikrinti įrodymus. Išimtiniais atvejais, kai tai būtina dėl susiklosčiusių aplinkybių, įrodymai gali būti užtikrinami skubiai, iki pranešimo apie įrodymų užtikrinimą atitinkamiems asmenims.

4. Visa medžiaga, surinkta įrodymų užtikrinimo tvarka, siunčiama bylą nagrinėjančiam teismui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

224 straipsnis. Teismo nutarties, kuria atsisakoma užtikrinti įrodymus, apskundimas

Dėl teismo nutarties, kuria atsisakoma užtikrinti įrodymus, prašęs įrodymų užtikrinimo asmuo gali paduoti atskirąjį skundą.

**XIV SKYRIUS
GINČO TEISENA**

**PIRMASIS SKIRSNIS
PASIRENGIMAS CIVILINIŲ BYLŲ NAGRINĖJIMUI TEISME**

225 straipsnis. Teismo veiksmai priėmus ieškinį

Priėmęs ieškinį, teismas:

- 1) prirėmus patikslina arba paskirsto šalių našlą įrodinėti;
- 2) nusiunčia atsakovui ir tretiesiems asmenims pareikšto ieškinių ir jo priedų kopijas;
- 3) nustato terminą atsiliepiams pareikšti, nurodydamas jo nepateikimo pasekmes;
- 4) (neteko galios nuo 2005-05-01);
- 5) prirėmus nusprendžia dėl asmenų įtraukimo į bylą dalyvaujančiais byloje asmenimis ir dėl netinkamos šalies pakeitimo tinkama;
- 6) atlieka kitus veiksmus, kurie, teismo manymu, reikalingi tinkamai išnagrinėti bylą teismo posėdyje;

7) gavęs atsakovo ir trečiųjų asmenų atsiliepiamus ar pasibaigus atsiliepiamų pateikimo terminams, teismas nustato parengiamojo posėdžio vietą, datą ir laiką ir praneša apie tai dalyvaujantiems byloje asmenims, nurodydamas neatvykimo į parengiamąjį posėdį pasekmes, arba nustato, kad pasirengimas nagrinėti bylą teisme vyks paruošiamųjų dokumentų būdu, arba manydamas, kad papildomi pasirengimo nagrinėti bylą veiksmai nereikalingi, priima šio Kodekso 232 straipsnyje nurodytą nutartį skirti bylą nagrinėti teismo posėdyje;

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-80](#), 2005-01-20, *Žin.*, 2005, Nr. 18-574 (2005-02-08)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

226 straipsnis. Šalių ir trečiųjų asmenų pareigos pasirengimo nagrinėti bylą teisme metu

Pasirengimo nagrinėti bylą teisme metu šalys ir tretieji asmenys turi pateikti teismui visus turimus įrodymus bei paaiškinimus, turinčius reikšmės bylai, taip pat nurodyti įrodymus, kurių jie negali pateikti teismui, kartu nurodydami aplinkybes, trukdančias tai padaryti, bei galutinai suformuluoti savo reikalavimus ir atsikirtimus į pareikštus reikalavimus.

227 straipsnis. Pasirengimas nagrinėti bylą teisme paruošiamųjų dokumentų būdu

1. Bylą nagrinėjantis teismas privalo paskirti pasirengimo nagrinėti bylą teisme paruošiamaisiais dokumentais būdą, jeigu abiem šalims atstovauja šio Kodekso 56 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose ar 2 dalyje nurodyti asmenys, išskyrus šio Kodekso 228 straipsnio 1 dalyje numatytus atvejus.

2. Pasirengimo nagrinėti bylą teisme metu gali būti pateikiami ne daugiau kaip du paruošiamieji dokumentai (neįskaitant ieškinių ir atsiliepiamo į pareikštą ieškinį). Ieškovas privalo pateikti dubliką (ieškovo atsiliepiamą į atsakovo pareikštą atsiliepiamą), o atsakovas – tripliką (atsakovo atsiliepiamą į dubliką). Paruošiamiesiems dokumentams pateikti gali būti nustatytas ne ilgesnis kaip keturiolikos dienų terminas nuo teismo pranešimo įteikimo dienos. Teismas turi teisę atsisakyti priimti įrodymus ir motyvus, kurie galėjo būti pateikti šioje dalyje nurodytuose procesiniuose dokumentuose, jeigu mano, kad vėlesnis jų pateikimas užvilkins sprendimo priėmimą byloje.

3. Kai šalis be svarbių priežasčių per teismo nustatytą terminą nepateikia paruošiamojo dokumento (dubliko, tripliko), teismas kitos šalies prašymu turi teisę priimti sprendimą už akių.

4. Pasirengimo nagrinėti bylą teisme metu teisėjas taip pat atlieka kitus procesinius veiksmus, būtinus tinkamai parengti bylą nagrinėti teisme (išreikalauja įrodymus, kurių dalyvaujantys byloje asmenys negali gauti, renka įrodymus savo iniciatyva, kai tokia teismo teisė numatyta šiame Kodekse, ir kitus).

5. Manydamas, kad byla yra parengta nagrinėti teisme, teismas priima šio Kodekso 232 straipsnyje nurodytą nutartį skirti bylą nagrinėti teismo posėdyje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

228 straipsnis. Pasirengimas nagrinėti bylą teisme parengiamajame teismo posėdyje

1. Teismas, matydamas, jog byloje galima sudaryti taikos sutartį arba jeigu įstatymai įpareigoja teismą imtis priemonių šalims sutaikyti, arba jeigu tokiu būdu bus geriau ir išsamiau parengta nagrinėti bylą teisme, skiria parengiamąjį teismo posėdį.

2. Klausimą dėl parengiamojo teismo posėdžio paskyrimo teismas turi išspręsti ne vėliau kaip per keturiolika dienų nuo atsakovo ir trečiųjų asmenų atsiliepimų gavimo arba termino atsiliepimams pateikti pasibaigimo dienos. Parengiamasis posėdis turi įvykti ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo nutarties skirti parengiamąjį posėdį priėmimo dienos.

3. Nutaręs rengtis nagrinėti bylą teisme parengiamajame teismo posėdyje, teismas negali papildomai skirti pasirengimo paruošiamųjų dokumentų būdu. Nutaręs rengtis nagrinėti bylą teisme paruošiamųjų dokumentų būdu, teismas negali papildomai skirti parengiamojo teismo posėdžio.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

229 straipsnis. Parengiamųjų teismo posėdžių skaičius

Bylai nagrinėti teisme pasirengiama per vieną parengiamąjį teismo posėdį, tačiau išimtiniais atvejais arba matydamas, kad byloje gali būti sudaryta taikos sutartis, teismas turi teisę posėdyje paskirti antrojo parengiamojo posėdžio, kuris turi įvykti ne vėliau kaip per trisdešimt dienų, datą. Parengiamųjų teismo posėdžių negali būti daugiau kaip du.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

230 straipsnis. Parengiamojo teismo posėdžio eiga

1. Posėdžio pirmininkas į parengiamąjį teismo posėdį iškviečia šalis ir jas apklausia, siekdamas išsiaiškinti ginčo esmę, galutinai suformuluoti šalių reikalavimų ir atsikirtimų į pareikštus reikalavimus turinį, įrodymus, kuriais jos grindžia savo reikalavimus, bei atsikirtimus, įtrauktinus dalyvauti byloje asmenis ir atlieka kitus veiksmus, kurie, teismo manymu, reikalingi tinkamai išnagrinėti bylą teismo posėdyje.

2. Dėl neatvykusios į parengiamąjį posėdį šalies, kuriai yra tinkamai pranešta, ir atvykusios šalies prašymu bylą nagrinėjantis teismas šio Kodekso nustatyta tvarka priima sprendimą už akių.

3. Jeigu į parengiamąjį teismo posėdį be svarbių priežasčių neatvyksta abi šalys, kurioms yra tinkamai pranešta, teismas gali palikti ieškinį nenagrinėtą.

4. Parengiamasis teismo posėdis vyksta pagal bendrąsias proceso pirmojoje instancijoje taisykles. Parengiamojo teismo posėdžio eiga yra fiksuojama.

5. Teismas, atsižvelgdamas į bylos pobūdį, gali nuspręsti, kad į parengiamąjį teismo posėdį turi atvykti šalys ir tretieji asmenys asmeniškai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

231 straipsnis. Taikinimo procedūra

1. Teismas, parengiamojo teismo posėdžio metu nustatęs ginčo esmę, pasiūlo šalims pasiekti priimtina abiem šalims susitarimą ir sudaryti taikos sutartį. Teismas imasi priemonių šalims sutaikyti. Šalių prašymu arba sutikimu, laikantis Teisėjų tarybos nustatytos tvarkos, gali

būti vykdomas teisminis taikinamasis tarpininkavimas. Taikinimo tarpininkas negali dalyvauti nagrinėjant bylą iš esmės.

2. Taikos sutartimi gali būti išspręstas visas ginčas ar jo dalis (atskiri reikalavimai).

3. Parengiamojo teismo posėdžio metu šalių sudaryta taikos sutartis patvirtinama pagal šio Kodekso 140 straipsnio 3 dalyje nustatytas taisykles.

4. Nepavykus sudaryti šalių taikos sutarties, teismas, atsižvelgdamas į dalyvaujančių byloje asmenų nuomones ir parengęs bylą nagrinėti teisme, paskiria bylos nagrinėjimo vietą, laiką ir apie tai praneša dalyvaujantiems byloje asmenims.

5. Tais atvejais, kai parengiamojo teismo posėdžio metu paaiškėja, kad papildomi pasirengimo bylą nagrinėti teisme veiksmai nereikalingi, teismas turi teisę pradėti žodinį bylos nagrinėjimą ir išspręsti bylą iš esmės iš karto po parengiamojo teismo posėdžio, nepriimdamas šio Kodekso 232 straipsnyje nurodytos nutarties. Šiuo atveju bylos nagrinėjimas tęsiamas nuo nagrinėjimo teisme stadijos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

232 straipsnis. Nutartis skirti bylą nagrinėti teismo posėdyje

Manydamas, kad byla parengta nagrinėti teisme, teismas priima nutartį skirti bylą nagrinėti teismo posėdyje. Nutartyje, be bendrų teismo procesiniams dokumentams keliamų reikalavimų, nurodoma:

- 1) (neteko galios nuo 2011-10-01);
- 2) (neteko galios nuo 2011-10-01);
- 3) įrodymai, kurių teismas reikalauja savo iniciatyva, kai tokia teismo teisė numatyta šiame Kodekse;
- 4) teismo posėdžio laikas ir vieta;
- 5) pavedimas išsiųsti šaukimus dalyvaujantiems byloje asmenims;
- 6) pavedimas šaukti į teismo posėdį nutartyje išvardytus liudytojus, ekspertus, vertėjus ir kitus asmenis;
- 7) reikiama atvejais – nutarimas įtraukti į bylą valstybės ar savivaldybių institucijas išvadai duoti;
- 8) kiti pavedimai, užtikrinantys, kad byla būtų tinkamai išnagrinėta.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

233 straipsnis. Teismo nutarčių, priimtų pasirengimo nagrinėti teisme metu, apskundimas

Teismo nutartys, priimtose pasirengimo nagrinėti teisme metu, atskiraisiais skundais neskundžiamos, išskyrus tas, kurios gali būti skundžiamos pagal šio Kodekso 334 straipsnio 1 dalyje numatytas taisykles.

ANTRASIS SKIRSNIS NAGRINĖJIMAS TEISME

234 straipsnis. Teismo posėdis

Civilinė byla teismo posėdyje nagrinėjama, kai yra pranešta byloje dalyvaujantiems asmenims.

235 straipsnis. Nagrinėjimo teisme betarpiškumas, žodiškumas ir nepertraukiamumas

1. Teismas, nagrinėdamas bylą, privalo tiesiogiai ištirti byloje esančius įrodymus: apklausti dalyvaujančius byloje asmenis, išklausti liudytojų parodymus, ištirti ekspertų išvadą, rašytinius, daiktinius ir kitus įrodymus.

2. Byla nagrinėjama žodžiu ir tos pačios sudėties teismo. Jeigu bylos nagrinėjimo procese vienas iš teisėjų pakeičiamas, nagrinėjimas teisme turi būti pradedamas nuo pat pradžios, išskyrus atvejus, nurodytus šio Kodekso 16 straipsnyje.

3. Teismo posėdis kiekvienoje byloje vyksta nepertraukiamai, išskyrus atvejus, kai yra skelbiama teismo posėdžio pertrauka, kuri negali būti ilgesnė kaip penkios darbo dienos. Kol pradėta nagrinėti byla bus baigta nagrinėti, teismas neturi teisės nagrinėti kitas bylas, išskyrus atvejus, kai bylos nagrinėjimas atidedamas, byla sustabdoma arba padaroma teismo posėdžio pertrauka, atidedamas sprendimo priėmimas ir paskelbimas.

4. Rašytiniu arba į teismo posėdžio protokolą įrašytu šalių sutikimu, kuris gali būti atšauktas tik iš esmės pasikeitus procesinei padėčiai, teismas nutartimi turi teisę nuspręsti nagrinėti bylą rašytinio proceso tvarka. Rašytinio proceso tvarka bylos nagrinėjimas negalimas, jeigu nuo šalių pareikšto sutikimo praėjo daugiau kaip trys mėnesiai. Byla nagrinėjama rašytinio proceso tvarka ir tais atvejais, kai pasirengimas bylos nagrinėjimui vyksta paruošiamųjų dokumentų būdu ir abi šalys paruošiamuosiuose dokumentuose pareiškia pageidavimą bylą nagrinėti rašytinio proceso tvarka.

5. Pripažinęs, kad žodinio proceso tvarka bylos aplinkybės bus ištirtos išsamiau, teismas turi teisę panaikinti šio straipsnio 4 dalyje nurodytas nutartis ir paskirti žodinį bylos nagrinėjimą.

6. Byla gali būti nagrinėjama rašytinio proceso tvarka, kai viena proceso šalis pareiškia prašymą bylą nagrinėti rašytinio proceso tvarka, o kita šalis per teismo nustatytą terminą nepareiškia prieštaravimo dėl tokio bylos nagrinėjimo. Šioje dalyje nurodytu atveju žodinis bylos nagrinėjimas rengiamas, jeigu bet kuris dalyvaujantis byloje asmuo paprašo žodinio bylos nagrinėjimo arba teismas nusprendžia, kad toks nagrinėjimas yra būtinas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

236 straipsnis. Teismo posėdžio tvarka

1. Teismui įeinant ir išeinant, teismo tvarkdarys ar teismo posėdžio sekretorius paskelbia: „Teismas eina, prašom stoti“. Įėjus teismui į teismo posėdžių salę, visi esantys teismo posėdžio salėje atsistoja ir posėdžio pirmininkui pakvietus sėdasi į savo vietas.

2. Visi dalyvaujantys byloje asmenys, taip pat kiti proceso dalyviai į teismą kreipiasi ir savo parodymus bei paaiškinimus duoda stovėdami. Jeigu kuris nors iš dalyvaujančių byloje asmenų ar kitų proceso dalyvių yra ligotas arba yra kitos rimtos priežastys, parodymai ar paaiškinimai gali būti duodami sėdint.

237 straipsnis. Posėdžio pirmininko patvarkymų privalomumas

1. Visi dalyvaujantys byloje asmenys, taip pat visi teismo posėdžio salėje esantys asmenys privalo neprieštaraudami paklusti posėdžio pirmininko patvarkymams dėl nustatytos teismo posėdžio tvarkos.

2. Už posėdžio pirmininko patvarkymų nevykdymą gali būti taikomos teismo nuobaudos, numatytos šio Kodekso 162 straipsnyje.

238 straipsnis. Teismo posėdžio pradžia

Paskirtu laiku posėdžio pirmininkas pradeda teismo posėdį ir paskelbia, kuri byla nagrinėjama.

239 straipsnis. Šauktų dalyvauti byloje asmenų atvykimo patikrinimas

1. Teismo posėdžio sekretorius praneša teismui, kurie iš šauktų dalyvauti toje byloje asmenų yra atvykę, ar įteikti šaukimai neatvykusiems ir kokios yra žinomos jų neatvykimo priežastys.

2. Teismas nustato atvykusiųjų asmens tapatybę, taip pat patikrina pareigūnų ir atstovų įgaliojimus.

240 straipsnis. Vertėjui jo pareigų išaiškinimas

1. Posėdžio pirmininkas išaiškina vertėjui jo pareigą išversti asmenų, nemokančių valstybinės kalbos, kuria vyksta procesas, paaiškinimus, parodymus, pareiškimus, o asmenims, nemokantiems kalbos, kuria vyksta procesas, – paaiškinimų, parodymų, pareiškimų, balsu perskaitytų dokumentų turinį, taip pat posėdžio pirmininko patvarkymus, teismo nutartis ir sprendimą.

2. Prieš atlikdamas savo pareigas, vertėjas, padėjęs ranką ant Lietuvos Respublikos Konstitucijos, prisiekia šiais žodžiais: „Aš, (vardas, pavardė), pasižadu sąžiningai vykdyti vertėjo pareigas pasitelkdamas (pasitelkdama) visus savo sugebėjimus“. Prisiekęs vertėjas pasirašo priesaikos tekstą ir šis pridedamas prie bylos.

3. Vertėjas įspėjamas, kad už priesaikos sulaužymą jis atsako Baudžiamojo kodekso nustatyta tvarka.

4. Jeigu vertėjas be teisėto pagrindo atsisako atlikti savo pareigas, jam nagrinėjančio bylą teismo nutartimi gali būti skiriama iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų bauda.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

241 straipsnis. Liudytojų pareiga apleisti teismo posėdžio salę

Atvykę liudytojai posėdžio pirmininko patvarkymu privalo apleisti teismo posėdžio salę. Posėdžio pirmininkas imasi priemonių, kad teismo apklausti liudytojai teismo patalpoje nesusižinotų su dar neapklaustais liudytojais.

242 straipsnis. Teismo sudėties paskelbimas ir nušalinimo teisės išaiškinimas

Posėdžio pirmininkas paskelbia teismo sudėtį, praneša, kas dalyvaus kaip ekspertas, vertėjas, teismo posėdžio sekretorius, ir išaiškina dalyvaujantiems byloje asmenims, atvykusiems į teismo posėdį, jų teisę pareikšti nušalinimus.

243 straipsnis. Dalyvaujantiems byloje asmenims jų teisių ir pareigų išaiškinimas

Teismo posėdžio pirmininkas šio Kodekso nustatyta tvarka išaiškina šalims, tretiesiems asmenims ir jų atstovams pagal įstatymą, atvykusiems į teismo posėdį, jų procesines teises ir pareigas, išskyrus atvejus, kai šalys ar tretieji asmenys bylą veda per atstovą, turintį aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

244 straipsnis. Eksperto įspėjimas

Posėdžio pirmininkas išaiškina ekspertui jo teises bei pareigas ir įspėja, kad už žinomai melagingos išvados davimą jis atsako Baudžiamojo kodekso nustatyta tvarka.

245 straipsnis. Dalyvaujančių byloje asmenų prašymų išsprendimas

1. Posėdžio pirmininkas paklausia, ar dalyvaujantys byloje asmenys turi prašymų.

2. Dalyvaujančių byloje asmenų prašymai išsprendžiami teismo nutartimi, išklausius kitų dalyvaujančių byloje asmenų nuomones. Jeigu teismui pateikti dalyvaujančių byloje asmenų prašymai galėjo būti pateikti anksčiau, teismas juos gali atmesti, jei šių prašymų tenkinimas užvilkins sprendimo byloje priėmimą.

3. Jeigu teismas prašymą atmeta, tai neapriboja asmens, kurio prašymas atmestas, teisės vėl pateikti jį vėliau, atsižvelgiant į nagrinėjimo teisme eigą.

246 straipsnis. Šalių ir jų atstovų neatvykimo į teismo posėdį pasekmės

1. Kai į teismo posėdį neatvyksta ieškovas, kuriam tinkamai nepranešta apie teismo posėdžio laiką ir vietą, ir jis neturi atstovo, teismas bylos nagrinėjimą atideda. Bylos nagrinėjimas atidedamas taip pat tuo atveju, kai ieškovas bylą veda per atstovą, tačiau į teismo posėdį neatvyksta ieškovas ir jo atstovas ir tinkamai apie teismo posėdžio vietą ir laiką nepranešta ieškovo atstovui. Bylos nagrinėjimas gali būti atidėtas ieškovo ar jo atstovo prašymu, jeigu ieškovas ar jo atstovas iki teismo posėdžio pradžios pateikia dokumentus, pateisinančius savo neatvykimą, ir teismas neatvykimo priežastis pripažįsta svarbiomis (atostogos, komandiruotė, kitoks užimtumas ir kiti panašūs atvejai nelaikomi svarbiomis priežastimis, taip pat svarbiomis priežastimis paprastai nelaikomas neatvykimas dėl ligos ir atstovo užimtumas kitose bylose). Kitais atvejais teismas

atsakovo prašymu ir šio Kodekso nustatyta tvarka priima sprendimą už akių. Kai atsakovas neprašo priimti sprendimą už akių, teismas palieka ieškinį nenagrinėtą.

2. Kai į teismo posėdį neatvyksta atsakovas, kuriam tinkamai nepranešta apie posėdžio laiką ir vietą, ir jis neturi atstovo, teismas bylos nagrinėjimą atideda. Bylos nagrinėjimas atidedamas taip pat tuo atveju, kai atsakovas bylą veda per atstovą, tačiau į teismo posėdį neatvyksta atsakovas ir jo atstovas ir tinkamai apie teismo posėdžio vietą ir laiką nepranešta atsakovo atstovui. Bylos nagrinėjimas gali būti atidėtas atsakovo ar jo atstovo prašymu, jeigu atsakovas ar jo atstovas iki teismo posėdžio pradžios pateikia dokumentus, pateisinančius savo neatvykimą, ir teismas neatvykimo priežastis pripažįsta svarbiomis (atostogos, komandiruotė, kitoks užimtumas ir kiti panašūs atvejai nelaikomi svarbiomis priežastimis, taip pat svarbiomis priežastimis paprastai nelaikomas neatvykimas dėl ligos ir atstovo užimtumas kitose bylose). Kitais atvejais teismas ieškovo prašymu ir šio Kodekso nustatyta tvarka priima sprendimą už akių. Jeigu ieškovas neprašo priimti sprendimą už akių, teismas turi teisę arba atidėti bylos nagrinėjimą, arba bylą išnagrinėti iš esmės pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles.

3. Atidėdamas bylos nagrinėjimą, teismas turi teisę neatvykusiai šaliai paskirti iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų baudą, jeigu įstatymai nustato šios šalies pareigą dalyvauti teismo posėdyje arba teismas pripažįsta šalies dalyvavimą teismo posėdyje būtinu ir negalima sprendimo priimti už akių. Kai be svarbių priežasčių neatvyksta į teismo posėdį šalies atstovas ir dėl to teismas atideda bylos nagrinėjimą, teismas turi teisę skirti jam, taip pat juridinio asmens vadovui, dėl kurio kaltės atstovas neatvyko į teismo posėdį, iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų baudą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

4. Jeigu duomenų apie šalių neatvykimo priežastis nėra arba jeigu jos į teismo posėdį neatvyksta be svarbių priežasčių ir jeigu nė iš vienos jų negauta prašymo nagrinėti bylą jiems nedalyvaujant, teismas ieškinį palieka nenagrinėtą.

5. Neatvykusios šalies atstovo dalyvavimas teismo posėdyje laikomas tinkamu šalies dalyvavimu, išskyrus atvejus, kai teismas pripažįsta šalies asmeninį dalyvavimą teismo posėdyje būtinu. Jeigu teismas pripažįsta, kad šalies dalyvavimas būtinas ir ji neatvyksta į teismo posėdį, teismas priima sprendimą už akių.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

247 straipsnis. Trečiųjų asmenų, nepareiškiančių savarankiškų reikalavimų, ar jų atstovų neatvykimo į teismo posėdį pasekmės

1. Kai neatvyksta į teismo posėdį kuris nors iš trečiųjų asmenų, nepareiškiančių savarankiškų reikalavimų, kuriam tinkamai nepranešta apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką, ir jis neturi atstovo, teismas atideda bylos nagrinėjimą. Bylos nagrinėjimas atidedamas taip pat tuo atveju, kai trečiasis asmuo bylą veda per atstovą, tačiau į teismo posėdį neatvyksta trečiasis asmuo ir jo atstovas ir tinkamai apie teismo posėdžio vietą ir laiką nepranešta trečiojo asmens atstovui.

2. Bylos nagrinėjimas gali būti atidėtas trečiojo asmens, nepareiškiančio savarankiškų reikalavimų, ar jo atstovo prašymu, jeigu trečiasis asmuo, nepareiškiantis savarankiškų reikalavimų, ar jo atstovas iki teismo posėdžio pradžios pateikia dokumentus, pateisinančius savo neatvykimą, ir teismas neatvykimo priežastis pripažįsta svarbiomis (atostogos, komandiruotė, kitoks užimtumas ir kiti panašūs atvejai nelaikomi svarbiomis priežastimis, taip pat svarbiomis priežastimis paprastai nelaikomas neatvykimas dėl ligos ir atstovo užimtumas kitose bylose). Jeigu duomenų apie neatvykimo priežastis nėra arba jeigu gautas prašymas nagrinėti bylą trečiajam asmeniui nedalyvaujant, arba jeigu teismas pripažįsta neatvykimo priežastis nesvarbiomis, byla gali būti nagrinėjama be neatvykusio asmens.

3. Kai be svarbių priežasčių neatvyksta į teismo posėdį tretieji asmenys, nepareiškiantys savarankiškų reikalavimų, ar jų atstovai, o teismas yra pripažinęs šių asmenų dalyvavimą būtinu, teismas turi teisę skirti jiems, taip pat juridinio asmens vadovui, dėl kurio kaltės atstovas neatvyko į teismo posėdį, iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų baudą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

248 straipsnis. Liudytojų, ekspertų ar vertėjų neatvykimo į teismo posėdį pasekmės

1. Kai neatvyksta į teismo posėdį liudytojai, ekspertai ar vertėjai, teismas išklauso dalyvaujančių byloje asmenų nuomonę dėl galimumo nagrinėti bylą be neatvykusių liudytojų, ekspertų ar vertėjų ir priima nutartį toliau nagrinėti bylą arba bylos nagrinėjimą atidėti.

2. Jeigu šaukiamas liudytojas, ekspertas ar vertėjas be svarbios priežasties neatvyko į teismą, jiems gali būti skiriama iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų bauda, o liudytojas, be to, teismo nutartimi gali būti atvesdinamas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

249 straipsnis. Bylos nagrinėjimo iš esmės pradžia

Bylos nagrinėjimas iš esmės pradedamas teismo posėdžio pirmininko pranešimu apie bylą. Po pranešimo teismo posėdžio pirmininkas paklausia, ar ieškovas palaiko savo reikalavimus, ar atsakovas pripažįsta pareikštą ieškinį, taip pat ar išnaudotos visos galimybės sudaryti taikos sutartį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

250 straipsnis. Dalyvaujančių byloje asmenų paaiškinimų ir kitų įrodymų tyrimas

1. Įrodymų tyrimas pradedamas dalyvaujančių byloje asmenų paaiškinimų tyrimu. Pirmas teismo posėdyje paaiškinimus duoda ieškovas ir jo pusėje dalyvaujantis trečiasis asmuo, po to – atsakovas ir jo pusėje dalyvaujantis trečiasis asmuo, taip pat kiti byloje dalyvaujantys asmenys. Dalyvaujantys byloje asmenys turi teisę užduoti vienas kitam klausimų. Kiekvienam dalyvaujančiam byloje asmeniui turi būti suteikiama galimybė pareikšti savo nuomonę dėl kiekvieno kito dalyvaujančio byloje asmens pareiškimo ir prašymo. Teismo posėdžio pirmininkas šio Kodekso numatytais atvejais balsu perskaito rašytinius dalyvaujančių byloje asmenų paaiškinimus, taip pat paaiškinimus, teismo gautus teismo pavedimo įvykdymo ir įrodymų užtikrinimo tvarka.

2. Išklauses dalyvaujančių byloje asmenų paaiškinimus, teismas šio Kodekso 186–220 straipsniuose nustatyta tvarka ištiria visus kitus byloje esančius įrodymus.

3. Byloje esantys procesiniai dokumentai, įteikti šio Kodekso nustatyta tvarka, teismo posėdžio metu neskaitomi, išskyrus atvejus, kai dalyvaujantys byloje asmenys nežino jų turinio arba kai reikia tiksliai cituoti procesinį dokumentą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

251 straipsnis. Bylos nagrinėjimo iš esmės pabaiga

1. Ištyręs visus įrodymus, posėdžio pirmininkas paklausia dalyvaujančius byloje asmenis, ar jie nori papildyti bylos medžiagą.

2. Jeigu pateikiama prašymų papildyti bylos medžiagą, teismas apsvarsto juos ir priima dėl jų nutartį patenkinti arba atmesti prašymus. Jeigu byloje dalyvaujantys asmenys pateikia teismui papildomos medžiagos arba prašo išreikalauti papildomų įrodymų, teismas gali atmesti pareikštą prašymą, jei jo tenkinimas užvilkins sprendimo byloje priėmimą ir (arba) toks prašymas galėjo būti pateiktas anksčiau.

3. Išsprendus prašymus ir reikiamais atvejais atlikus papildomus veiksmus, taip pat kai nėra prašymų, išklausoma valstybės ir savivaldybių institucijų išvada, jeigu tokia byloje yra.

252 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių institucijų išvada

1. Valstybės ir savivaldybių institucijų, teismo įtrauktų dalyvauti procese ar įstojusių į procesą savo iniciatyva, atstovai duoda savo išvadą teismo posėdyje po įrodymų ištirimo. Po to teismas ir dalyvaujantys byloje asmenys gali pateikti šių institucijų atstovams klausimus išvadai išaiškinti ir papildyti.

2. Šie asmenys baigiamosiose kalbose nedalyvauja.

253 straipsnis. Baigiamosios kalbos

1. Išsprendus šio Kodekso 251 straipsnio 3 dalyje nurodytus klausimus, posėdžio pirmininkas paskelbia, kad bylos nagrinėjimas iš esmės yra baigtas ir teismas pradeda klausyti baigiamųjų kalbų.

2. Baigiamosiose kalbose pirmi kalba ieškovas ir jo atstovas, po to – atsakovas ir jo atstovas.

3. Trečiasis asmuo, pareiškęs savarankiškus reikalavimus dėl ginčo dalyko, ir jo atstovas kalba po šalių. Trečiasis asmuo, nepareiškęs savarankiškų reikalavimų dėl ginčo dalyko, ir jo atstovas kalba po ieškovo arba atsakovo, kurių pusėje trečiasis asmuo dalyvauja byloje.

4. Baigiamųjų kalbų dalyviai neturi teisės savo kalbose remtis aplinkybėmis, kurių teismas netyrė, taip pat įrodymais, kurie nebuvo tiriami teismo posėdyje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

254 straipsnis. Replikos

Po to, kai kalbėjo visi baigiamųjų kalbų dalyviai, jie replikos teise gali trumpai pakalbėti antrą kartą dėl to, kas buvo pasakyta baigiamosiose kalbose. Paskutinės replikos teisė priklauso atsakovui ir (arba) jo atstovui.

255 straipsnis. Proceso dalyvių kalbų trukmė

1. Teismas paprastai neriboja proceso dalyvių kalbų trukmės.

2. Teismo posėdžio pirmininkas ar kiti bylą nagrinėjantys teisėjai turi teisę įspėti ir nutraukti kalbėtoją, kai jo kalba nesusijusi su nagrinėjamos bylos esme.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

256 straipsnis. Bylos nagrinėjimo iš esmės atnaujinimas

Teismas, baigiamųjų kalbų metu arba po jų iki sprendimo priėmimo pripažinęs, kad reikia nustatyti naujas aplinkybes, turinčias reikšmės bylai, arba ištirti naujus įrodymus, priima nutartį atnaujinti bylos nagrinėjimą iš esmės. Baigus nagrinėti bylą iš esmės, teismas vėl išklauso baigiamąsias kalbas bendra tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

257 straipsnis. Teismo veiksmai po baigiamųjų kalbų

Po baigiamųjų kalbų teismas išeina į sprendimų priėmimo kambarį priimti sprendimo ar atitinkamos nutarties byloje arba neišeidamas į sprendimų priėmimo kambarį nutaria, kada bus priimtas ir paskelbtas teismo sprendimas. Apie tai teismo posėdžio pirmininkas paskelbia esantiems teismo posėdžių salėje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

258 straipsnis. Sprendimų priėmimo kambaryje priimami teismo sprendimai

1. Teismo sprendimai priimami sprendimų priėmimo kambaryje. Sprendimų priėmimo kambaryje teismas gali nutarti, kada bus priimtas ir paskelbtas sprendimas ar nutartis, atnaujinti bylos nagrinėjimą, nutraukti bylą ar ieškinį palikti nenagrinėtą.

2. Priėmęs sprendimą ar nutartį, teismas grįžta į teismo posėdžių salę ir sprendimą ar nutartį paskelbia.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

XV SKYRIUS TEISMO SPRENDIMAI IR NUTARTYS

PIRMASIS SKIRSNIS TEISMO SPRENDIMAI

259 straipsnis. Sprendimo priėmimas

1. Teismas išsprendžia bylą iš esmės priimdamas sprendimą.
2. Teismas sprendimą priima ir paskelbia Lietuvos Respublikos vardu.

260 straipsnis. Galutinis sprendimas

Galutiniu sprendimu ginčas išsprendžiamas visiškai. Galutinis sprendimas priimamas tuomet, kai ištirti visi įrodymai ir teismas gali išspręsti byloje pareikštų visų reikalavimų pagrįstumo klausimą.

261 straipsnis. Dalinis sprendimas

1. Daliniu sprendimu galutinai išsprendžiama tik dalis ginčo. Dalinis sprendimas gali būti priimamas tuomet, kai byloje yra pareikšti keli reikalavimai ir surinktų įrodymų pakanka, kad teismas priimtų sprendimą vieno ar kelių iš byloje pareikštų reikalavimų ar reikalavimo dalies pagrįstumo klausimu. Dalinis sprendimas yra galutinis sprendimas toje ginčo dalyje.

2. Apskundus dalinį sprendimą, dėl kitų reikalavimų ar reikalavimo dalies byla nagrinėjama toliau.

261¹ straipsnis. Tarpinis sprendimas grupės ieškinio byloje

1. Jeigu grupės ieškinyje yra reiškiami individualaus pobūdžio turtiniai grupės narių reikalavimai, grupės ieškinio bylą nagrinėjantis teismas priima visiems grupės nariams bendrą sprendimą dėl grupės narius vienijančių faktinių aplinkybių grupės ieškinio byloje – tarpinį sprendimą.

2. Remdamasis įsiteisėjusiu tarpiniu sprendimu grupės ieškinio byloje, teismas išsprendžia kiekvieno grupės nario individualaus pobūdžio turtinius reikalavimus ir priima individualius sprendimus kiekvienam grupės nariui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-771](#), 2014-03-13, paskelbta TAR 2014-03-27, i. k. 2014-03570

262 straipsnis. Preliminarus sprendimas ir sprendimas už akių

1. Bylą nagrinėjantis teismas gali priimti preliminarų sprendimą, kuriuo nurodoma, kaip bus išspręstas ginčas, jeigu šalys neatliks tam tikrų veiksmų.

2. Šiame Kodekse numatytais atvejais ir tvarka bylą nagrinėjantis teismas turi teisę priimti sprendimą už akių.

263 straipsnis. Sprendimo teisėtumas ir pagrįstumas

1. Teismo sprendimas turi būti teisėtas ir pagrįstas.

2. Teismas pagrindžia sprendimą tik tais įrodymais ir aplinkybėmis, kurios buvo ištirtos teismo posėdyje.

264 straipsnis. Teismo pasitarimo slaptumas

1. Pasitarimo ir sprendimo priėmimo metu sprendimų priėmimo kambaryje gali būti tik teisėjai, kurie yra paskirti nagrinėti tą bylą. Būti sprendimų priėmimo kambaryje kitiems asmenims draudžiama.

2. Teisėjai neturi teisės atskleisti nuomonių, pareikštų tariantis sprendimų priėmimo kambaryje. Nuomonių atskleidimu nelaikomas atskirosios nuomonės pareiškimas.

265 straipsnis. Klausimai, išsprendžiami priimant sprendimą

1. Priimdamas sprendimą, teismas įvertina įrodymus, konstatuoja, kurios aplinkybės, turinčios reikšmės bylai, yra nustatytos ir kurios nenustatytos, koks įstatymas turi būti taikomas šioje byloje ir ar ieškinys yra tenkintinas.

2. Teismas turi priimti sprendimą dėl visų ieškovo, atsakovo ir trečiojo asmens pareikštų reikalavimų, išskyrus atvejus, kai priimamas dalinis sprendimas. Sprendime neleidžiama peržengti byloje pareikštų reikalavimų, išskyrus šiame Kodekse numatytus atvejus.

266 straipsnis. Draudimas sprendime nustatyti neįtrauktų dalyvauti byloje asmenų teises ir pareigas

Teismas neturi teisės spręsti klausimo dėl neįtrauktų dalyvauti byloje asmenų teisių ar pareigų.

267 straipsnis. Draudimas priimti sąlyginius sprendimus

Neleidžiama priimti sprendimų, kurių įvykdymas priklausys nuo tam tikros sąlygos atsiradimo arba neatsiradimo, išskyrus nurodytą šio Kodekso 262 straipsnio 1 dalyje.

267¹ straipsnis. Sprendimai, kurie galėtų turėti įtakos finansų įstaigų finansinio stabilumo ir patikimumo stiprinimo priemonių veiksmingumui

Kiti įstatymai gali numatyti atvejus, kuriais teismo sprendimai, kurie galėtų turėti įtakos finansų įstaigų finansinio stabilumo ir patikimumo stiprinimo priemonių veiksmingumui, priimami tik dėl žalos priteisimo.

Įstatymas papildytas straipsniu:

Nr. [XI-1711](#), 2011-11-17, Žin., 2011, Nr. 139-6551 (2011-11-18)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1050](#), 2014-07-17, paskelbta TAR 2014-08-01, i. k. 2014-10745

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2066](#), 2015-11-24, paskelbta TAR 2015-12-02, i. k. 2015-19179

268 straipsnis. Sprendimo priėmimo ir paskelbimo tvarka ir sprendimo išdėstymas

1. Sprendimas priimamas tuoj pat po bylos išnagrinėjimo, išskyrus šio Kodekso numatytus atvejus.

2. Sprendimą teisėjas priima vienas (kai bylą nagrinėja vienas teisėjas) arba teisėjų balsų dauguma. Sprendimas išdėstomas raštu ir jį pasirašo visi nagrinėję bylą teisėjai.

3. Priimamame sprendime turi būti visos šio Kodekso 270 straipsnio 1 dalyje nurodytos sprendimo dalys.

4. Sprendimo forma ir turinys turi atitikti šio Kodekso 270 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

5. Kai atsakovas ieškinį pripažįsta visiškai ar iš dalies, teisėjas gali surašyti sutrumpintus motyvus. Kai ieškinys yra pripažįstamas tik iš dalies, sutrumpinti motyvai gali būti surašomi tik dėl tų reikalavimų, kuriuos atsakovas pripažįsta. Surašant sutrumpintus motyvus, nenurodomi argumentai, dėl kurių teismas atmeta kuriuos nors įrodymus.

6. Sprendimas paskelbiamas perskaitant jo įžanginę ir rezoliucinę dalis. Teismas kiekvienoje byloje savo nuožiūra nusprendžia, kurios sprendimo dalys, be įžanginės ir rezoliucinės, turi būti paskelbiamos perskaitant.

7. Sprendimą paskelbia bylą nagrinėjęs vienas teisėjas arba bet kuris iš kolegijos teisėjų. Skelbiant sprendimą teismo posėdžių salėje, kiti teisėjų kolegijos teisėjai gali nedalyvauti. Visi esantieji teismo posėdžių salėje sprendimą išklauso stovėdami, išskyrus šio Kodekso 236 straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus.

8. Paskelbęs sprendimą arba nutartį nutraukti bylą ar palikti ieškinį nenagrinėtą, teisėjas išaiškina sprendimo ar nutarties turinį, jų apskundimo tvarką ir terminą. Kartu paskelbiama, nuo kada dalyvavę byloje asmenys gali susipažinti su teismo posėdžio protokolu.

9. Teisėjas, turėjęs kitą nuomonę dėl sprendimo, turi teisę raštu išdėstyti atskirąją nuomonę. Teisėjo atskiroji nuomonė skelbiant sprendimą neskaitoma. Atskiroji nuomonė pridedama prie bylos. Kad tokia nuomonė yra, tik pranešama.

10. Ištaisymai sprendimo tekste turi būti teisėjų aptarti ir pasirašyti.

Straipsnio pakeitimai:

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, Nutarimas

2006-09-21, Žin., 2006, Nr. 102-3957 (2006-09-26)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

269 straipsnis. Sprendimo priėmimo ir paskelbimo atidėjimas

1. Teismas, išnagrinėjęs bylą, gali nutarti sprendimą priimti ir paskelbti ne vėliau kaip per dvidešimt dienų. Šiuo laikotarpiu teisėjas gali nagrinėti kitas bylas. Sprendimas priimamas per

teismo nustatytą terminą, o sprendimo paskelbimo data laikoma priėmimo data. Sprendimui priimti ir paskelbti taikomi šio Kodekso 268 straipsnyje nustatyti reikalavimai.

2. Nutartis dėl sprendimo priėmimo ir paskelbimo gali būti teismo priimta ir neišeinant į sprendimų priėmimo kambarį.

3. Nutartyje dėl sprendimo priėmimo ir paskelbimo teismas nurodo sprendimo paskelbimo datą.

4. Kai suserga ar dėl kitų objektyvių priežasčių procese negali dalyvauti bylą nagrinėjantis teisėjas, kiti teisėjų kolegijos teisėjai, o kai bylą nagrinėja vienas teisėjas, – teismo pirmininkas ar Civilinių bylų skyriaus pirmininkas gali motyvuota nutartimi nustatyti kitą, negu buvo nurodyta šio straipsnio 3 dalyje numatytoje nutartyje, sprendimo priėmimo ir paskelbimo datą. Apie nustatytą naują datą pranešama dalyvaujantiems byloje asmenims. Jeigu šios priežastys neišnyksta per protingą laiką, teismo pirmininkas ar Civilinių bylų skyriaus pirmininkas paskiria naujos sudėties bylą nagrinėjantį teismą ir nustato bylos nagrinėjimo datą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

270 straipsnis. Sprendimo turinys

1. Sprendimą sudaro įžanginė, aprašomoji, motyvuojamoji ir rezoliucinė dalys.

2. Įžanginėje sprendimo dalyje nurodoma:

1) sprendimo priėmimo laikas ir vieta;

2) sprendimą priėmusio teismo pavadinimas;

3) teismo sudėtis (teisėjo (teisėjų) vardas ir pavardė), teismo posėdžio sekretorius, šalys, kiti dalyvaujantys byloje asmenys;

4) ginčo dalykas.

3. Aprašomojoje sprendimo dalyje turi būti šalių reikalavimų ir atsikirtimų santrauka.

4. Motyvuojamojoje sprendimo dalyje glausta forma turi būti nurodoma:

1) teismo nustatytos bylos aplinkybės;

2) įrodymų, kuriais grindžiamos teismo išvados, vertinimas;

3) argumentai, dėl kurių teismas atmetė kuriuos nors įrodymus;

4) įstatymai ir kiti teisės aktai, kuriais teismas vadovavosi, bei kiti teisiniai argumentai.

5. Rezoliucinėje sprendimo dalyje turi būti:

1) teismo išvada ieškinį ir (ar) priešieškinį patenkinti visiškai ar iš dalies, kartu išdėstant patenkinto ieškinio turinį, arba ieškinį ir (ar) priešieškinį atmesti;

2) įstatymų numatytais atvejais – priteistų palūkanų dydis ir laikotarpis, iki kada jos išieškomos;

3) nurodymas apie bylinėjimosi išlaidų paskirstymą;

4) teismo išvados dėl kitų sprendimu išspręstų klausimų;

5) sprendimo apskundimo termino ir tvarkos nurodymas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

271 straipsnis. Sprendimo įvykdymo tvarkos ir termino nustatymas ir sprendimo įvykdymo užtikrinimas

1. Priimdamas sprendimą, teismas reikiamais atvejais nustato konkrečią sprendimo įvykdymo tvarką ir terminą.

2. Šiame Kodekse numatytais atvejais teismas perduoda sprendimą skubiai vykdyti arba išsprendžia leidimo skubiai vykdyti sprendimą klausimą ir tai nurodo sprendime.

3. Sprendimo įvykdymui užtikrinti *mutatis mutandis* taikomos šio Kodekso XI skyriaus penktojo skirsnio nuostatos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

272 straipsnis. Sprendimas priteisti turtą arba jo vertę

Priteisdamas turtą natūra, teismas sprendime nurodo turto vertę, kuri turi būti išieškoma iš atsakovo, jeigu sprendimą vykdant paaiškėtų, kad priteisto turto nėra.

273 straipsnis. Sprendimas, kuriuo atsakovas įpareigojamas atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus

1. Priimdamas sprendimą, kuriuo atsakovas įpareigojamas atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, nesusijusius su turto ar piniginių lėšų perdavimu, teismas tame pačiame sprendime gali nurodyti, kad, atsakovui neįvykdžius sprendimo per nustatytą terminą, ieškovas turi teisę atlikti tuos veiksmus arba imtis priemonių jiems nutraukti atsakovo lėšomis ir kartu išieškoti iš atsakovo reikiamas išlaidas.

2. Teismas, nagrinėdamas klausimus, susijusius su savavališkos statybos padarinių šalinimu ar statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimu, gali priimti sprendimus, nurodytus statybų santykius reglamentuojančiuose teisės aktuose.

3. Jeigu nurodytus veiksmus gali atlikti arba nutraukti tik atsakovas, tai teismas sprendime nustato terminą, per kurį sprendimas turi būti įvykdytas, ir nurodo, kokio dydžio bauda atsakovui yra skiriama, jeigu jis per nustatytą terminą neįvykdys sprendimo ar nenutrauks nurodytų veiksmų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

274 straipsnis. Sprendimas kelių ieškovų naudai arba prieš kelis atsakovus

1. Priimdamas sprendimą kelių ieškovų naudai, teismas nurodo, kuri sprendimo dalis yra susijusi su kiekvienu iš jų, arba nurodo, kad išieškojimo teisė yra solidari.

2. Priimdamas sprendimą prieš kelis atsakovus, teismas nurodo, kurią sprendimo dalį turi vykdyti kiekvienas iš atsakovų, arba nurodo, kad atsakovų prievolė yra solidari arba subsidiari.

275 straipsnis. Teismo sprendimo kopijų išsiuntimas šalims, tretiesiems ir kitiems asmenims

1. Šio Kodekso 270 straipsnio nustatyta tvarka surašyto sprendimo patvirtinta kopija išduodama arba išsiunčiama teismo posėdyje dalyvavusiems asmenims jų reikalavimu. Šalims ir tretiesiems asmenims, nedalyvavusiems paskelbiant teismo sprendimą, ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo sprendimo paskelbimo dienos išsiunčiamos teismo sprendimo patvirtintos kopijos.

2. Teismas, priėmęs sprendimą, kuriuo yra keičiamas registruojamo daikto teisinis statusas ar iš esmės keičiamos valdymo, naudojimo ir disponavimo juo galimybės, taip pat kai teismo sprendimas turi įtakos registruojamo daikto teisiniam statusui ar daiktinėms teisėms į jį, įsiteisėjusio teismo sprendimo patvirtintą kopiją ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos turi nusiųsti viešo registro tvarkytojui, kuriame įregistruotas tas daiktas ar daiktinės teisės į jį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

276 straipsnis. Rašymo apsirikimų ir aiškių aritmetinių klaidų sprendime ištaisymas

1. Paskelbus byloje sprendimą, teismas, priėmęs sprendimą, neturi teisės pats jį panaikinti ar pakeisti.

2. Teismas gali savo iniciatyva ar dalyvaujančių byloje asmenų pareiškimu ištaisyti sprendime rašymo apsirikimus ar aiškias aritmetines klaidas, kurių ištaisymas nekeičia sprendimo esmės. Ištaisymų klausimas išsprendžiamas rašytinio proceso tvarka.

3. Nutarties, kuria ištaisomi sprendime rašymo apsirikimai ar aiškos aritmetinės klaidos, patvirtintos kopijos per tris darbo dienas nuo nutarties priėmimo turi būti išsiųstos šalims ir tretiesiems asmenims.

4. Dėl teismo nutarties ištaisymų sprendime gali būti paduodamas atskirasis skundas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

277 straipsnis. Papildomas sprendimas

1. Teismas, priėmęs byloje sprendimą, dalyvaujančių byloje asmenų pareiškimu ar savo iniciatyva gali priimti papildomą sprendimą, jeigu:

1) kuris nors reikalavimas, dėl kurio šalys pateikė įrodymus ir davė paaiškinimus, sprendime yra neišspręstas;

2) teismas, išsprendęs teisės klausimą, nenurodė priteistos sumos dydžio, perduotino turto ar veiksmų, kuriuos atsakovas privalo atlikti arba nuo kurių jis privalo susilaikyti;

3) teismas neišsprendė bylinėjimosi išlaidų ar jų dalies atlyginimo ar paskirstymo klausimo.

2. Iškelti klausimą dėl papildomo sprendimo priėmimo galima per dvidešimt dienų nuo teismo sprendimo priėmimo dienos.

3. Papildomą sprendimą teismas priima rašytinio proceso tvarka, išskyrus atvejus, kai ši klausimą žodinio proceso tvarka prašo spręsti bent vienas dalyvaujantis byloje asmuo arba kai teismas pripažįsta, kad žodinis nagrinėjimas būtinas. Tokiu atveju dalyvaujantiems byloje asmenims pranešama apie teismo posėdžio laiką ir vietą. Šių asmenų neatvykimas nekliudo išnagrinėti papildomo sprendimo priėmimo klausimą. Priimamas papildomas sprendimas turi atitikti šio Kodekso 270 straipsnyje nustatytus reikalavimus. Papildomo sprendimo patvirtintos kopijos išsiunčiamos teismo posėdyje nedalyvavusioms šalims ir tretiesiems asmenims ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo papildomo sprendimo priėmimo.

4. Papildomas sprendimas gali būti apskūstas apeliacine tvarka per dvidešimt dienų nuo jo priėmimo dienos.

5. Dėl teismo nutarties, kuria atmetamas pareiškimas papildomo sprendimo priėmimo klausimu, gali būti duodamas atskirasis skundas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

278 straipsnis. Sprendimo išaiškinimas

1. Jeigu sprendimas yra neaiškus, tai jį priėmęs teismas turi teisę dalyvaujančių byloje asmenų prašymu, taip pat savo iniciatyva išaiškinti savo sprendimą, nekeisdamas jo turinio.

2. Sprendimą išaiškinti leidžiama, jeigu jis dar neįvykdytas, taip pat jeigu nepasibaigė terminas, per kurį sprendimas gali būti priverstinai įvykdytas, ar šis terminas neatnaujintas.

3. Sprendimo išaiškinimo klausimas išsprendžiamas rašytinio proceso tvarka, išskyrus atvejus, kai ši klausimą žodinio proceso tvarka prašo spręsti bent vienas dalyvaujantis byloje asmuo arba teismas pripažįsta, kad žodinis nagrinėjimas būtinas. Tokiu atveju dalyvaujantiems byloje asmenims pranešama apie teismo posėdžio laiką ir vietą. Šių asmenų neatvykimas nekliudo išnagrinėti sprendimo išaiškinimo klausimą.

4. Dėl teismo nutarties sprendimo išaiškinimo gali būti duodamas atskirasis skundas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

279 straipsnis. Sprendimo įsiteisėjimas

1. Pirmosios instancijos teismų sprendimai įsiteisėja pasibaigus apskundimo apeliacine tvarka terminui, jeigu sprendimas nėra apskūstas. Teismo sprendimo (nutarties) dalis dėl savarankiškų reikalavimų, kuri neapskundžiama apeliaciniu (atskiruoju) skundu, įsiteisėja pasibaigus apskundimo apeliacine tvarka terminui. Tuo atveju, kai yra paduotas apeliacinis skundas, sprendimas, kuris nėra panaikintas, įsiteisėja apeliacine tvarka išnagrinėjus bylą, o apeliacinės instancijos teismo nutartis ar naujas sprendimas įsiteisėja nuo jų priėmimo dienos. Šio Kodekso numatytais atvejais byloje priimtas sprendimas ar nutartis, kurie negali būti skundžiami apeliacine tvarka, įsiteisėja nuo jų priėmimo dienos.

2. Sprendimas už akių įsiteisėja po dvidešimties dienų nuo jo priėmimo dienos. Jeigu dėl sprendimo už akių paduodamas pareiškimas dėl šio sprendimo peržiūrėjimo, jis įsiteisėja užbaigus peržiūrėjimo procedūrą, jeigu pareiškimas dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo netenkinamas.

3. Kasacinio teismo nutartis ar nutarimas įsiteisėja nuo jų priėmimo dienos.

4. Sprendimui, nutarčiai ar įsakymui įsiteisėjus, šalys ir kiti dalyvavę byloje asmenys, taip pat jų teisių perėmėjai nebegali iš naujo pareikšti teisme tų pačių ieškinio reikalavimų tuo pačiu pagrindu, taip pat kitoje byloje ginčyti teismo nustatytus faktus ir teisinius santykius, tačiau tai netrukdo suinteresuotiems asmenims kreiptis į teismą dėl pažeistos ar ginčijamos teisės arba įstatymų saugomo intereso gynimo, jeigu toks ginčas įsiteisėjusiu teismo sprendimu nėra išnagrinėtas ir išspręstas. Įsiteisėjęs teismo sprendimas byloje pagal ieškinį (pareiškimą, prašymą), kuriuo siekiama tam tikros teisės arba tam tikrų materialinių teisinių santykių buvimo ar nebuvimo

teisinio pripažinimo (ieškiniai (pareiškimai, prašymai) dėl pripažinimo), turi prejudicinę galią ir byloje nedalyvavusiems asmenims.

5. Jeigu įsiteisėjus sprendimui, nutarčiai ar nutarimui, kuriais iš atsakovo priteistos periodinės išmokos, iš esmės pasikeičia aplinkybės, turinčios įtakos išmokų dydžiui nustatyti ar jų trukmei, tai kiekviena šalis turi teisę, pareikšdama naują ieškinį, reikalauti pakeisti išmokų dydį bei terminus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

280 straipsnis. Priemonės, kurių imamasi dėl daiktinių įrodymų, sprendimui įsiteisėjus

1. Sprendimui įsiteisėjus, daiktiniai įrodymai grąžinami tiems asmenims, iš kurių jie buvo gauti, arba perduodami asmenims, kuriems teismas pripažino teisę į juos, jeigu sprendimu nenuspręsta kitaip.

2. Daiktai, kurių asmenys pagal įstatymus negali turėti, perduodami atitinkamiems viešiesiems juridiniams asmenims.

3. Dokumentai, kurie yra daiktiniai įrodymai, paliekami prie bylos per visą jos saugojimo laiką arba perduodami suinteresuotiems asmenims jų prašymu.

281 straipsnis. Sprendimo nukreipimas vykdyti

Teismo sprendimai gali būti vykdomi, kai jie įsiteisėja, išskyrus atvejus, kai jie vykdomi skubiai arba kai skolininkas teismo sprendimą įvykdo pats.

282 straipsnis. Skubiai vykdytini sprendimai ir nutartys

1. Skubaus vykdymo atveju teismo sprendimas ar nutartis (ar jų dalys) pradedami vykdyti dar jiems neįsiteisėjus. Skubiai vykdytinų sprendimų ar nutarčių apskundimas jų vykdymo nesustabdo.

2. Teismas nukreipia skubiai vykdyti šiuos sprendimus ir nutartis:

1) dėl išlaikymo priteisimo;

2) dėl darbo užmokesčio priteisimo – sprendime nustatyta dalis neviršija vieno mėnesio vidutinio darbo užmokesčio;

3) dėl iškeldintų iš gyvenamųjų patalpų asmenų įkeldinimo;

4) (neteko galios nuo 2011-10-01);

5) (neteko galios nuo 2011-10-01);

6) dėl neteisėtai atleisto, perkeltos ar nušalinto darbuotojo grąžinimo į darbą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

283 straipsnis. Teismo teisė leisti sprendimą ar nutartį skubiai vykdyti

1. Teismas gali leisti skubiai vykdyti visą sprendimą ar jo dalį arba nutartį:

1) dėl išmokų žalai, atsiradusiai sužalojus fizinio asmens sveikatą ar atėmus gyvybę, atlyginti priteisimo;

2) dėl atlyginimo, priklausančio autoriui už naudojimąsi jo autorinėmis turtinėmis teisėmis, išradėjui, turinčiam patentą, – už naudojimąsi jo išradimu, priteisimo;

3) dėl atleidimo iš darbo formuluotės pakeitimo;

4) visose kitose bylose – kai dėl ypatingų aplinkybių delsimas įvykdyti sprendimą ar nutartį gali padaryti išieškotojui didelę žalą arba iš viso gali pasidaryti negalima ar labai sunku sprendimą ar nutartį įvykdyti.

2. Leisdamas sprendimą ar nutartį skubiai vykdyti šio straipsnio 1 dalies 4 punkte numatytais pagrindais, teismas gali pareikalauti, kad ieškovas užtikrintų sprendimo įvykdymo atgręžimą tuo atveju, jeigu teismo sprendimas ar nutartis, juos įvykdžius, būtų panaikinti.

3. Kai yra šio Kodekso 282 straipsnio 2 dalyje ir šio straipsnio 1 dalyje numatyti pagrindai, bet skubaus vykdymo klausimas nebuvo išspręstas teismo sprendimu ar nutartimi, sprendimą ar nutartį priėmęs teismas dalyvaujančių byloje asmenų prašymu arba savo iniciatyva gali, kol dar sprendimas ar nutartis neįsiteisėję, nutartimi leisti juos skubiai vykdyti. Šiais atvejais

leidimo skubiai vykdyti sprendimą ar nutartį klausimą teismas išsprendžia rašytinio proceso tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

284 straipsnis. Sprendimo įvykdymo atidėjimas ir išdėstymas, sprendimo vykdymo tvarkos pakeitimas

1. Teismas turi teisę dalyvaujančių byloje asmenų prašymu ar savo iniciatyva, atsižvelgdamas į turtinę abiejų šalių padėtį ar kitas aplinkybes, sprendimo įvykdymą atidėti ar išdėstyti, taip pat pakeisti sprendimo vykdymo tvarką. Jeigu teismo sprendimui, kuriuo iš Lietuvos valstybės priteistos mokėtinos sumos, įvykdyti reikalingos sumos nenumatytos patvirtintame valstybės biudžete, šio sprendimo įvykdymas atsakovo prašymu gali būti atidėtas kitiems biudžetiniams metams. Skubiai vykdytino sprendimo ar jo dalies įvykdymą atidėti ar išdėstyti negalima.

2. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodyti klausimai nebuvo išspręsti teismo sprendimu, jie išnagrinėjami teismo posėdyje, pranešus dalyvaujantiems byloje asmenims. Šių asmenų neatvykimas nekliudo išspręsti teismui iškeltą klausimą.

3. Dėl teismo nutarties sprendimo vykdymo atidėjimo ar išdėstymo, taip pat sprendimo vykdymo tvarkos pakeitimo gali būti duodamas atskiras skundas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-633](#), 2013-12-03, *Žin.*, 2013, Nr. 128-6521 (2013-12-14)

285 straipsnis. Sprendimo už akių priėmimas

1. Sprendimas už akių gali būti priimtas tais atvejais, kai neatvyksta į parengiamąjį ar teismo posėdį viena iš šalių, kuriai tinkamai pranešta apie posėdžio laiką ir vietą, ir iš jos negautas pareiškimas nagrinėti bylą jai nedalyvaujant, o atvykusi šalis prašo priimti sprendimą už akių, taip pat kai šalis per nustatytą terminą nepateikia atsiliepimo į ieškinį, paruošiamojo dokumento ir kita šalis savo atsiliepime į ieškinį ar paruošiamajame dokumente prašė priimti sprendimą už akių. Be to, sprendimas už akių gali būti priimtas dėl vieno ar kelių ieškovų ar atsakovų, kai šie, esant šioje dalyje nurodytoms sąlygoms, neatvyksta į parengiamąjį ar teismo posėdį arba per nustatytą terminą nepateikia atsiliepimo į ieškinį ar paruošiamojo dokumento byloje, kurioje yra keli ieškovai ar atsakovai.

2. Sprendimas už akių dėl neatvykusio ar procesinio dokumento nepateikusio atsakovo gali būti priimtas tik dėl tų ieškinio reikalavimų ir jį pagrindžiančių aplinkybių, apie kuriuos atsakovui buvo pranešta šio Kodekso nustatyta tvarka. Sprendimas už akių priimamas tik tais atvejais, kai byloje yra pateikti tik vienos iš šalių įrodymai. Priimdamas sprendimą už akių, teismas atlieka formalų pateiktų ir nurodytų įrodymų vertinimą, t. y. įsitikina, kad pasitvirtinus šių įrodymų turiniui būtų pagrindas priimti tokį sprendimą. Kai byloje yra pateikti abiejų šalių įrodymai, teismas bylą nagrinėja pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles.

3. Teismas netenkina šalies prašymo priimti sprendimą už akių:

1) kai neatvykusiai ar procesinio dokumento nepateikusiai šaliai nebuvo tinkamai pranešta apie parengiamojo ar teismo posėdžio laiką ir vietą arba nebuvo tinkamai įteikti procesiniai dokumentai, kuriuose nurodyta per nustatytus terminus pateikti atsiliepimą į ieškinį, paruošiamąjį dokumentą;

2) kai iš neatvykusios šalies gautas prašymas atidėti parengiamąjį ar teismo posėdį ir jame nurodytos neatvykimo į posėdį priežastys, jeigu teismas šias priežastis pripažino svarbiomis;

3) kai atsakovui tinkamai pranešta tik dėl dalies ieškovo reikalavimų ir juos pagrindžiančių aplinkybių, tačiau kitų ieškinio reikalavimų negalima išnagrinėti skyrium;

4) kitais šio Kodekso numatytais atvejais, kai priimti sprendimo už akių neleidžiama.

4. Teismo atsisakymas priimti sprendimą už akių turi būti motyvuotas.

5. Šalis, dėl kurios priimtas sprendimas už akių, negali šio sprendimo skųsti nei apeliacine, nei kasacine tvarka, tačiau gali šio Kodekso 287 straipsnyje nustatyta tvarka paduoti pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo.

6. Sprendimo už akių priėmimas ir paskelbimas negali būti atidėtas. Sprendimo dėl atsiliepimo į ieškinį, paruošiamojo dokumento nepateikimo per nustatytą terminą priėmimo už

akių klausimas išsprendžiamas ne vėliau kaip per septynias dienas nuo termino pateikti atsiliepimą į ieškinį, paruošiamąjį dokumentą pabaigos dienos rašytinio proceso tvarka šalims nepranešus.

7. Sprendimo už akių patvirtinta kopija ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo jo priėmimo dienos išsiunčiama neatvykusiai ar procesinio dokumento nepateikusiai šaliai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

286 straipsnis. Sprendimo už akių turinys

1. Sprendimą už akių sudaro įžanginė ir rezoliucinė dalys bei sutrumpinti motyvai.
2. Įžanginėje sprendimo dalyje, be bendrų šiai sprendimo daliai keliamų reikalavimų, turi būti nurodyta, kad sprendimas yra priimtas už akių.
3. Rezoliucinėje sprendimo už akių dalyje, be bendrų šiai daliai keliamų reikalavimų, turi būti nurodyta pareiškimo dėl šio sprendimo peržiūrėjimo padavimo terminai ir tvarka.

287 straipsnis. Pareiškimas dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo

1. Šalis, dėl kurios priimtas sprendimas už akių, turi teisę per dvidešimt dienų nuo šio sprendimo priėmimo dienos paduoti sprendimą už akių priėmusiam teismui pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo (toliau – pareiškimas). Šis terminas gali būti atnaujintas, jeigu teismas pripažįsta, kad jis praleistas dėl svarbių priežasčių. Dėl teismo nutarties, kuria atmestas prašymas atnaujinti praleistą terminą, gali būti duodamas atskirasis skundas. Prašymas atnaujinti praleistą pareiškimo padavimo terminą negali būti paduotas, jeigu praėjo daugiau kaip trys mėnesiai nuo sprendimo už akių priėmimo dienos.

2. Pareiškime turi būti nurodyta:

- 1) teismo, priėmusio sprendimą už akių, pavadinimas;
- 2) šalies, paduodančios pareiškimą, pavadinimas;
- 3) aplinkybės, liudijančios neatvykimo į parengiamąjį ar teismo posėdį ir nepranešimo teismui iki posėdžio priežasčių svarbumą arba atsiliepimo į ieškinį, paruošiamojo dokumento nepateikimo per nustatytą terminą priežasčių svarbumą, taip pat įrodymai, pagrindžiantys šias aplinkybes;

4) aplinkybės, galinčios turėti įtakos sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, ir įrodymai, patvirtinantys šias aplinkybes, taip pat visi kiti šalies reikalavimai, argumentai ir įrodymai, susiję su byla;

5) pareiškimą paduodančios šalies prašymas;

6) prie pareiškimo šalies pridedamos medžiagos sąrašas;

7) pareiškimą paduodančios šalies parašas ir pareiškimo surašymo data.

3. Kartu su pareiškimu turi būti pateikti visi šalies turimi įrodymai, susiję su byla, ir pareikšti prašymai teismui padėti išreikalauti turinčius bylai reikšmės įrodymus, kurių šalis pati negali gauti.

4. Teismui pateikiama tiek pareiškimo ir jo priedų kopijų, kiek yra kitų šalių ir trečiųjų asmenų, išskyrus šio Kodekso 113 straipsnyje numatytas išimtis.

5. Pareiškimo trūkumai šalinami ieškinio trūkumams šalinti nustatyta tvarka.

6. Jeigu toje pačioje byloje paduodamas apeliacinis skundas ir pareiškimas, visų pirma turi būti išnagrinėtas pareiškimas ir įsiteisėti teismo nutartis, priimta dėl šio pareiškimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

288 straipsnis. Pareiškimo dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo nagrinėjimas

1. Priėmęs pareiškimą teismas persiunčia pareiškimo ir jo priedų kopijas šalims ir tretiesiems asmenims ir nurodo, kad per keturiolika dienų nuo jo išsiuntimo šalys privalo, o tretieji asmenys turi teisę raštu pateikti atsiliepimus į pareiškimą ir pateikti teismui visus reikalavimus, argumentus ir įrodymus, susijusius su byla.

2. Paduotą pareiškimą teismas rašytinio proceso tvarka išnagrinėja ne vėliau kaip per keturiolika dienų nuo termino atsiliepimui pateikti pabaigos dienos.

3. Išnagrinėjęs pareiškimą, teismas turi teisę:

1) pareiškimo netenkinti;

2) panaikinti sprendimą už akių ir atnaujinti bylos nagrinėjimą iš esmės.

4. Išnagrinėjęs pareiškimą, teismas panaikina sprendimą už akių ir atnauja bylos nagrinėjimą, jeigu konstatuoja bent vieną iš šių aplinkybių:

1) šalies pareiškime nurodyti įrodymai gali turėti įtakos priimto sprendimo už akių teisėtumui ir pagrįstumui;

2) byloje negalėjo būti priimtas sprendimas už akių.

5. Nutarties patvirtinta kopija ne vėliau kaip per tris darbo dienas po nutarties priėmimo išsiunčiama šalims ir tretiesiems asmenims.

6. Dėl nutarties, kuria atsisakoma tenkinti pareiškimą, gali būti duodamas atskirasis skundas.

7. Jeigu teismas nustato, kad šalies pasyvumo priežastys, lėmusios sprendimo už akių priėmimą, buvo nesvarbios, panaikinus sprendimą už akių šaliai, dėl kurios priimtas sprendimas už akių, iš priešingos šalies negali būti priteistas žyminis mokestis už pareiškimo padavimą. Be to, šiuo atveju šalis, dėl kurios priimtas sprendimas už akių, gali gauti tik 50 procentų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo, kuris jai priklausytų pagal šio Kodekso 93 straipsnio 2 dalį. Šiuo atveju teismas pasyviai šaliai taip pat gali skirti baudą iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

Straipsnio pakeitimai:

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, Nutarimas

2006-09-21, *Žin.*, 2006, Nr. 102-3957 (2006-09-26)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

289 straipsnis. Pakartotinis sprendimas už akių

Jeigu teismas atnauja bylos nagrinėjimą iš esmės šio Kodekso 288 straipsnio 4 dalyje numatytais pagrindais, jis turi teisę bendrais pagrindais priimti pakartotinį sprendimą už akių.

Straipsnio pakeitimai:

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, Nutarimas

2006-09-21, *Žin.*, 2006, Nr. 102-3957 (2006-09-26)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

ANTRASIS SKIRSNIS TEISMO NUTARTIS IR REZOLIUCIJA

290 straipsnis. Nutarties ir rezoliucijos priėmimas

1. Teismas atskirais klausimais, kuriais byla neišsprendžiama iš esmės, priima nutartį. Šio Kodekso ir kitų įstatymų numatytais atvejais teismas nutartimi gali išspręsti ir kitus klausimus.

2. Teismo posėdžio (parengiamojo ar nagrinėjimo teisme) metu teismas turi teisę priimti rašytines arba žodines nutartis. Žodinė nutartis įrašoma į teismo posėdžio protokolą. Rašytinė nutartis priimama sprendimų priėmimo kambaryje ir surašoma kaip atskiras procesinis dokumentas. Teismo nutartis turi būti rašytinė, jeigu pagal šį Kodeksą ji gali būti skundžiama atskiruoju skundu. Pripažinęs, kad tai būtina, teismas turi teisę priimti rašytines nutartis ir kitais atvejais. Teismas turi teisę sprendimų priėmimo kambaryje priimti ir žodinę nutartį. Išimtiniais atvejais teismas, atsižvelgdamas į sprendžiamo klausimo sudėtingumą, turi teisę ne ilgiau kaip septynioms dienoms atidėti nutarties priėmimą ir paskelbimą.

3. Rašytinę arba žodinę nutartį, priimtą teismo posėdžio (parengiamojo ar nagrinėjimo teisme) metu, teismas paskelbia nedelsdamas po jos priėmimo, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus.

4. Ne parengiamajame teismo posėdyje ar ne nagrinėjimo teisme metu teismas priima rašytines nutartis.

5. Šiame Kodekse numatytais atvejais procesinius klausimus teisėjas gali išspręsti rezoliucija. Išsprenddamas klausimą rezoliucija, teisėjas ant sprendžiamo dokumento užrašo, kaip jis išsprendžia nagrinėjamą klausimą. Kartu teisėjas nurodo savo vardą ir pavardę, rezoliucijos priėmimo datą ir pasirašo. Teisėjo rezoliucija neskundžiama.

6. Klausimai, kurie šiame Kodekse numatytais atvejais sprendžiami teisėjo rezoliucija, taip pat gali būti išspręsti nutartimi.

Straipsnio pakeitimai:

291 straipsnis. Nutarties turinys

1. Nutartyje turi būti nurodoma:
 - 1) nutarties priėmimo laikas ir vieta;
 - 2) teismo pavadinimas, teismo sudėtis ir teismo posėdžio sekretorius;
 - 3) dalyvaujantys byloje asmenys ir ginčo dalykas;
 - 4) klausimas, kuriuo priimama nutartis;
 - 5) motyvai, kuriais vadovaudamasis teismas padarė išvadas, ir įstatymai bei kiti teisės aktai, kuriais teismas rėmėsi;
 - 6) teismo nutarimas;
 - 7) nutarties apskundimo tvarka ir terminas.
2. Žodinėje nutartyje turi būti duomenys, nurodyti šio straipsnio 1 dalies 4, 5 ir 6 punktuose.

292 straipsnis. Nutarčių kopijų išsiuntimas šalims ir tretiesiems asmenims

Šio Kodekso 291 straipsnyje nustatyta tvarka surašytos nutarties patvirtintos kopijos išduodamos ar išsiunčiamos teismo posėdyje dalyvavusiems asmenims jų reikalavimu. Šalims ir tretiesiems asmenims, neatvykusiems į teismo posėdį, ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo priėmimo išsiunčiamos nutarčių, kurios gali būti skundžiamos atskiraisiais skundais, patvirtintos kopijos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

**TREČIASIS SKIRSNIS
BYLOS NUTRAUKIMAS**

293 straipsnis. Bylos nutraukimo pagrindai

Teismas nutraukia bylą:

- 1) jeigu byla nenagrinėtina teisme civilinio proceso tvarka, išskyrus atvejus, kai byla teisinga administraciniam teismui;
- 2) jeigu ieškovas ar pareiškėjas, kurie kreipėsi į teismą, yra nesilaikę tos kategorijos byloms nustatytos ginčo išankstinio sprendimo ne teisme tvarkos ir nebegalima šia tvarka pasinaudoti;
- 3) jeigu yra įsiteisėjęs teismo sprendimas, priimtas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu, arba teismo nutartis priimti ieškovo ieškinio atsisakymą ar patvirtinti šalių taikos sutartį;
- 4) jeigu ieškovas atsisakė ieškinio ir atsisakymą teismas priėmė;
- 5) jeigu šalys sudarė taikos sutartį ir teismas ją patvirtino;
- 6) jeigu yra įsiteisėjęs arbitražo sprendimas, priimtas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu;
- 7) jeigu mirus fiziniam asmeniui, kuris buvo viena iš bylos šalių, atsižvelgiant į ginčo teisinius santykius, neleidžiamas teisių perėmimas;
- 8) jeigu likvidavus juridinį asmenį, kuris buvo viena iš bylos šalių, atsižvelgiant į ginčo teisinius santykius, neleidžiamas teisių perėmimas;
- 9) kitais šio Kodekso numatytais atvejais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

294 straipsnis. Bylos nutraukimo tvarka ir pasekmės

1. Byla nutraukiama teismo nutartimi. Jeigu byla nutraukiama dėl to, kad ji nenagrinėtina teisme, teismas privalo nurodyti, į kurią instituciją ieškovas ar pareiškėjas turi kreiptis.
2. Bylą nutraukus, vėl kreiptis į teismą dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu neleidžiama.

295 straipsnis. Teismo nutarties nutraukti bylą apskundimas

Dėl teismo nutarties nutraukti bylą gali būti duodamas atskirasis skundas.

KETVIRTASIS SKIRSNIS PAREIŠKIMO PALIKIMAS NENAGRINĖTO

296 straipsnis. Pareiškimo palikimo nenagrinto pagrindai

1. Teismas pareiškimą palieka nenagrintą:

- 1) jeigu ieškovas ar pareiškėjas, kurie kreipėsi į teismą, nesilaikė tos kategorijos byloms nustatytos išankstinio bylos sprendimo ne teisme tvarkos ir dar galima pasinaudoti šia tvarka;
- 2) jeigu pareiškimą padavė neveiksnus tam tikroje srityje fizinis asmuo;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

3) jeigu pareiškimą ieškovo ar pareiškėjo vardu padavė neįgaliotas vesti bylą asmuo;

4) jeigu teisme nagrinėjamas ginčas tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu;

5) jeigu atsakovas neprašo priimti sprendimo už akių šio Kodekso 246 straipsnio 1 dalyje nurodytu atveju;

6) jeigu abi šalys, neprašiusios nagrinėti bylą jų nesant, neatvyko be svarbių priežasčių;

7) jeigu pareiškimą padavęs asmuo nėra sumokėjęs nustatyto dydžio žyminio mokesčio;

8) jeigu yra pareikšta keletas reikalavimų, o žyminis mokestis sumokėtas tik už dalį iš jų, – neapmokėtų reikalavimų dalyje;

9) jeigu šalys yra sudariusios sutartį perduoti tą ginčą spręsti arbitražui;

10) šio Kodekso 139 straipsnio 1 dalyje nurodytu atveju;

11) jeigu bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu paaiškėja, kad pareiškimas neatitinka ieškinio turiniui keliamų reikalavimų;

12) kitais šio Kodekso ir Civilinio kodekso numatytais atvejais.

2. Šio straipsnio 1 dalies 7, 8 ir 11 punktų pagrindu ieškinys gali būti paliekamas nenagrintas tik tuo atveju, jeigu šalis per teismo nustatytą terminą trūkumų nepašalina, ir tik pirmosios instancijos teisme.

3. Šio straipsnio 1 dalies 3 punkto pagrindu ieškinys gali būti paliekamas nenagrintas tik tuo atveju, jeigu šalis per teismo nustatytą terminą trūkumų nepašalina.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XI-2090](#), 2012-06-21, *Žin.*, 2012, Nr. 76-3933 (2012-06-30)

297 straipsnis. Pareiškimo palikimo nenagrinto tvarka ir pasekmės

1. Tais atvejais, kada pareiškimas paliekamas nenagrintas, byla užbaigiama teismo nutartimi. Šioje nutartyje teismas privalo nurodyti, kaip pašalinti aplinkybes, išvardytas šio Kodekso 296 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 7, 8 ir 11 punktuose, kliudančias nagrinėti bylą.

2. Pašalinus aplinkybes, kurios buvo pagrindas pareiškimą palikti nenagrintą, suinteresuotas asmuo turi teisę vėl kreiptis į teismą su pareiškimu bendra tvarka.

298 straipsnis. Teismo nutarties palikti pareiškimą nenagrintą apskundimo tvarka

Dėl teismo nutarties palikti pareiškimą nenagrintą gali būti duodamas atskirasis skundas.

PENKTASIS SKIRSNIS TEISMO NUTARTYS DĖL TEISĖS PAŽEIDIMŲ PAŠALINIMO

299 straipsnis. Teismo atskirosios nutartys

Jeigu teismas nagrinėdamas civilinę bylą padaro išvadą, kad asmenys pažeidė įstatymus ar kitas teisės normas, jis priima atskirąją nutartį ir nusiunčia ją atitinkamoms institucijoms ar pareigūnams, informuodamas juos apie pažeidimus.

300 straipsnis. Teismo veiksmai paaiškėjus nusikalstamos veikos požymiams

1. Jeigu bet kurioje civilinio proceso stadijoje paaiškėja, kad byloje dalyvaujančio asmens arba kito asmens veiksmai ar neveikimas turi nusikalstamos veikos požymių, teismas apie tai praneša prokurorui.

2. Šiais atvejais teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, išnagrinėja civilinę bylą iš esmės arba ją sustabdo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

III DALIS

TEISMŲ SPRENDIMŲ IR NUTARČIŲ TEISĖTUMO IR PAGRISTUMO KONTROLĖS FORMOS BEI PROCESO ATNAUJINIMAS

XVI SKYRIUS

BYLŲ PROCESAS APELIACINĖS INSTANCIJOS TEISME

PIRMASIS SKIRSNIS

NEĮSITEISĖJUSIŲ TEISMO SPRENDIMŲ APSKUNDIMAS

301 straipsnis. Neįsiteisėjusių teismo sprendimų peržiūrėjimas apeliacine tvarka ir skundai dėl Lietuvos Respublikos teritorijoje veikiančio arbitražo sprendimų

1. Apeliacine tvarka gali būti skundžiami neįsiteisėję pirmosios instancijos teismo sprendimai ir nutartys, išskyrus šiame Kodekse numatytus atvejus.

2. Apeliacine tvarka neskundžiami apeliacinės instancijos teismo priimti sprendimai (nutartys).

3. Bylas pagal apeliacinius skundus (atskirusius skundus) dėl neįsiteisėjusio apylinkės teismo sprendimo, nutarties nagrinėja apygardų teismai.

4. Bylas pagal apeliacinius skundus (atskirusius skundus) dėl neįsiteisėjusio apygardos teismo sprendimo, nutarties nagrinėja Lietuvos apeliacinis teismas.

5. Skundai dėl Lietuvos Respublikos teritorijoje veikiančio arbitražo sprendimų, pateikti Komercinio arbitražo įstatymo nustatyta tvarka, nagrinėjami *mutatis mutandis* taikant šiame skyriuje nustatytas taisykles. Šie skundai paduodami tiesiogiai Lietuvos apeliaciniam teismui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

302 straipsnis. Proceso taisyklės

Apeliaciniam procesui taikomos šio Kodekso bendrosios nuostatos, taip pat pirmosios instancijos teismo procesą reglamentuojančios nuostatos, neprieštaraujančios šiame skyriuje nurodytoms taisyklėms.

303 straipsnis. Apribojimai pateikti apeliacinį skundą

Apeliacine tvarka negali būti skundžiamas teismo sprendimas už akių, jeigu skundą paduoda asmuo, dėl kurio toks sprendimas yra priimtas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

304 straipsnis. Apeliacinės instancijos teismo sudėtis

1. Kai apeliaciniu skundu ginčijama suma yra ne didesnė negu vienas tūkstantis keturi šimtai penkiasdešimt eurų, taip pat ypatingosios teisenos bylose apeliacine tvarka bylą nagrinėja vienas teisėjas, tačiau apeliacinės instancijos teismo pirmininkas arba Civilinių bylų skyriaus pirmininkas, atsižvelgdamas į bylos sudėtingumą, turi teisę bylai nagrinėti sudaryti trijų teisėjų kolegiją. Nutartimi perduoti bylą nagrinėti trijų teisėjų kolegijai turi teisę ir bylą apeliacine tvarka nagrinėjantis teisėjas. Kitais atvejais apeliacine tvarka bylą nagrinėja trijų teisėjų kolegija.“

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

2. Bylą nagrinėjančio teismo siūlymu apeliacinės instancijos teismo pirmininkas bylai nagrinėti apeliacine tvarka gali sudaryti mišrią Civilinių bylų skyriaus ir Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų teisėjų kolegiją. Teisėjų kolegija sudaroma ir bylas ji nagrinėja pagal šiame Kodekse nustatytas apeliacinės instancijos teismo kolegijų sudarymo ir bylų nagrinėjimo apeliacine tvarka taisykles.

3. Šiame skyriuje numatytais atvejais procesinius veiksmus apeliaciniame procese gali atlikti vienas teisėjas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

305 straipsnis. Apeliacinio skundo subjektai

Apeliacinį skundą turi teisę paduoti dalyvaujantys byloje asmenys.

306 straipsnis. Apeliacinio skundo turinys

1. Apeliaciniame skunde, be bendrų procesiniams dokumentams keliamų reikalavimų, turi būti nurodyta:

- 1) skundžiamas sprendimas ir teismas, priėmęs tą sprendimą;
- 2) konkreti skundžiama sprendimo dalis – kai skundžiamas ne visas sprendimas;
- 3) ginčijama suma – kai ginčas yra turtinis;
- 4) kokios bylos aplinkybės patvirtina sprendimo ar jo dalies neteisėtumą ir nepagrįstumą, kokiais konkrečiais įrodymais ir teisiniais argumentais grindžiamos šios aplinkybės (apeliacinio skundo pagrindas), kokie motyvai pagrindžia naujų įrodymų pateikimo būtinybę (šio Kodekso 314 straipsnis), – kai prašoma priimti naujus įrodymus;
- 5) apelianto prašymas (apeliacinio skundo dalykas);
- 6) apelianto prašymas bylą nagrinėti žodinio proceso tvarka – kai jis to pageidauja;
- 7) pridedamos prie skundo rašytinės medžiagos sąrašas.

2. Apeliacinio skundo argumentai išdėstomi glausta forma ir turi atitikti apeliacinio skundo dalyką ir pagrindą. Apeliacinis skundas negali būti grindžiamas aplinkybėmis, kurios nebuvo nurodytos pirmosios instancijos teisme.

3. Kartu su apeliaciniu skundu turi būti pateikiami įrodymai, numatyti šio Kodekso 314 straipsnyje, ir motyvai, kodėl įrodymai nebuvo pateikti anksčiau (jeigu apeliantas jų turi), taip pat duomenys apie tai, kad už skundą sumokėtas žyminis mokestis (arba kad nuo žyminio mokesčio apeliantas atleistas, arba kad žyminio mokesčio sumokėjimas atidėtas).

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

307 straipsnis. Apeliacinio skundo padavimo terminai

1. Apeliacinis skundas gali būti paduotas per trisdešimt dienų nuo pirmosios instancijos teismo sprendimo priėmimo dienos.

2. Apeliacinio skundo padavimo terminas gali būti atnaujintas, jeigu teismas pripažįsta, kad šis terminas praleistas dėl svarbių priežasčių. Dėl teismo nutarties, kuria atmestas prašymas atnaujinti praleistą apeliacinio skundo padavimo terminą, gali būti duodamas atskirasis skundas. Jeigu apeliacinės instancijos teismas tokį atskirąjį skundą patenkina ir praleistą apeliacinio skundo padavimo terminą atnaujina, apeliacinės instancijos teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas apeliacinį skundą su byla perduoda šio teismo teisėjų kolegijai arba grąžina pirmosios instancijos teismui spręsti apeliacinio skundo priėmimo klausimą. Kai šioje dalyje numatytu atveju byla perduodama apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegijai nagrinėti, apeliacinės instancijos teismas įvykdo šio Kodekso 317 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus. Kai vadovaujantis šio Kodekso 317 straipsnio 2 dalimi byla išsiunčiama apeliacinės instancijos teismui ir šis teismas nustato, kad apeliacinio skundo padavimo terminas yra praleistas, jis gali:

1) savo iniciatyva (*ex officio*) atnaujinti apeliacinio skundo padavimo terminą, jeigu iš turimos medžiagos aiškiai matyti, kad šis terminas praleistas dėl svarbių priežasčių;

2) pasiūlyti dalyvaujančiam byloje asmeniui pateikti prašymą dėl apeliacinio skundo padavimo termino atnaujinimo.

3. Prašymas atnaujinti praleistą apeliacinio skundo padavimo terminą negali būti paduotas, jeigu praėjo daugiau kaip trys mėnesiai nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

308 straipsnis. Apeliacinio skundo atsisakymas

1. Apeliacinį skundą padavęs asmuo turi teisę atsisakyti skundo iki baigiamųjų kalbų, o jeigu skundas nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka – iki skundo nagrinėjimo iš esmės pradžios. Teismas gali nepriimti apeliacinio skundo atsisakymo, jeigu yra šio Kodekso 42 straipsnio 2 dalyje numatytos sąlygos.

2. Teismas, nutartimi priėmęs apeliacinio skundo atsisakymą, jeigu sprendimas nebuvo apskūstas kitų asmenų, nutartimi apeliacinį procesą nutraukia.

3. Apeliacinio skundo atsisakęs asmuo jį paduoti pakartotinai neturi teisės.

4. Jeigu apeliacinio skundo atsisakymas pareiškiamas iki bylos išsiuntimo apeliacinės instancijos teismui, atsisakymo priėmimo ir apeliacinio proceso nutraukimo klausimą sprendžia pirmosios instancijos teismas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

309 straipsnis. Prisdėjimas prie apeliacinio skundo

Asmenys, turintys teisę paduoti apeliacinį skundą, per terminą, nustatytą atsiliepimams į apeliacinį skundą pareikšti, gali rašytiniu pareiškimu prisidėti prie paduoto apeliacinio skundo. Už pareiškimą dėl prisdėjimo prie apeliacinio skundo žyminis mokestis neimamas. Pareiškime dėl prisdėjimo prie apeliacinio skundo prisidedantis asmuo negali reikšti savarankiškų reikalavimų ir nurodyti savarankiškų apskūsto sprendimo naikinimo ar pakeitimo pagrindų. Pareiškimai dėl prisdėjimo prie apeliacinio skundo paduodami per pirmosios instancijos teismą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

310 straipsnis. Apeliacinio skundo padavimo tvarka

Apeliacinis skundas paduodamas per tą teismą, kurio sprendimas yra skundžiamas.

311 straipsnis. Apeliacinio skundo priedai

Apeliacinis skundas ir jo priedai pateikiami su tiek kopijų, kiek yra šalių ir trečiųjų asmenų, išskyrus atvejus, kai apeliacinis skundas ir jo priedai teismui pateikiami elektroninių ryšių priemonėmis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

312 straipsnis. Draudimas apeliaciniame skunde kelti naujus reikalavimus

Apeliaciniame skunde negalima kelti reikalavimų, kurie nebuvo pareikšti nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme. Naujais reikalavimais nelaikomi reikalavimai, neatsiejamai susiję su jau pareikštu ieškiniu (pavyzdžiui, priteisti delspinigius, palūkanas, vaisius ir kiti atvejai). Už šiuos reikalavimus paduodant apeliacinį skundą sumokamas žyminis mokestis kaip už reikalavimą pirmosios instancijos teisme.

313 straipsnis. Draudimas priimti blogesnę sprendimą

Apeliacinės instancijos teismas dėl apelianto negali priimti blogesnio, negu yra skundžiamas, sprendimo ar nutarties, jeigu sprendimą skundžia tik viena iš šalių. Nelaikomas blogesnio sprendimo priėmimu skundžiamo sprendimo panaikinimas ir bylos perdavimas iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui, taip pat kai sprendimas priimtas šio Kodekso 320 straipsnio 2 dalyje numatytu atveju.

314 straipsnis. Nauji įrodymai

Apeliacinės instancijos teismas atsisako priimti naujus įrodymus, kurie galėjo būti pateikti pirmosios instancijos teisme, išskyrus atvejus, kai pirmosios instancijos teismas nepagrįstai juos atsisakė priimti ar kai šių įrodymų pateikimo būtinybė iškilo vėliau.

315 straipsnis. Apeliacinio skundo priėmimas

1. Apeliacinio skundo priėmimo klausimą sprendžia sprendimą priėmęs pirmosios instancijos teismas ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo jo pateikimo teismui.

2. Apeliacinis skundas nepriimamas ir grąžinamas jį padavusiam asmeniui, jeigu:

1) skundas paduotas praleidus nustatytą apeliacinio skundo padavimo terminą ir šis terminas neatnaujinamas;

2) skundą paduoda neveiksnius tam tikroje srityje asmuo arba asmuo, neturintis teisės jį paduoti;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

3) skundžiamas sprendimas (nutartis), kuris pagal įstatymus negali būti apeliacinio apskundimo objektas.

3. Teismo atsisakymas priimti apeliacinį skundą šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais pagrindais nekliudo nepažeidžiant apeliacinio skundo padavimo termino vėl kreiptis su apeliaciniu skundu, jeigu apeliacinio skundo trūkumai yra pašalinti.

4. Teisėjas, atsisakydamas priimti apeliacinį skundą, priima motyvuotą nutartį. Dėl šios nutarties gali būti paduotas atskirasis skundas.

5. Jeigu šio straipsnio 2 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodyti trūkumai paaiškėja nagrinėjant bylą apeliacine tvarka, apeliacinis procesas nutraukiamas ir priimama nutartis grąžinti žyminį mokestį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

316 straipsnis. Apeliacinio skundo, atsiliepimo į apeliacinį skundą ir pareiškimo dėl prisidėjimo prie apeliacinio skundo trūkumų šalinimas

1. Jeigu paduotas apeliacinis skundas ar jo priedai neatitinka šio Kodekso 306 ir 311 straipsniuose nurodytų reikalavimų, teismas priima nutartį ir nustato apelianui terminą trūkumams pašalinti.

2. Jeigu apeliantas per nustatytą terminą įvykdo nutartyje nurodytus reikalavimus, skundas laikomas paduotu pradinio padavimo dieną. Priešingu atveju skundas laikomas nepaduotu ir nutartimi grąžinamas jį padavusiam asmeniui.

3. Apeliacinės instancijos teismas, nustatęs, kad pirmosios instancijos teismas, sprenddamas apeliacinio skundo, atsiliepimo į apeliacinį skundą ar pareiškimo dėl prisidėjimo prie apeliacinio skundo priėmimo klausimą, privalėjo dalyvaujančiam byloje asmeniui paskirti terminą šių procesinių dokumentų trūkumams pašalinti, priima nutartį ir nustato dalyvaujančiam byloje asmeniui terminą procesinio dokumento trūkumams pašalinti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

317 straipsnis. Pirmosios instancijos teismo veiksmai priėmus apeliacinį skundą

1. Pirmosios instancijos teismas, priėmęs apeliacinį skundą, per tris darbo dienas nuo apeliacinio skundo priėmimo išsiunčia dalyvaujantiems byloje asmenims apeliacinio skundo ir jo priedų kopijas.

2. Pasibaigus sprendimo apskundimo apeliacine tvarka ir atsiliepimų į apeliacinį skundą pateikimo terminams, pirmosios instancijos teismas per septynias dienas išsiunčia bylą apeliacinės instancijos teismui, o dalyvaujantiems byloje asmenims – pranešimus apie bylos išsiuntimą.

3. Priėmus apeliacinį skundą dėl dalinio sprendimo, apeliacinės instancijos teismui gali būti persiunčiamos tik tos bylos dalies, kuri susijusi su šio sprendimo priėmimu, teismo patvirtintos kopijos.

4. Jeigu pirmosios instancijos teisme yra nagrinėjamas papildomo sprendimo priėmimo klausimas, byla apeliacinės instancijos teismui išsiunčiama tik po to, kai išnagrinėjamas šis klausimas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

318 straipsnis. Atsiliepimai į apeliacinį skundą

1. Šalys per dvidešimt dienų nuo apeliacinio skundo kopijų išsiuntimo iš pirmosios instancijos teismo dienos privalo, o kiti dalyvaujantys byloje asmenys turi teisę raštu pateikti atsiliepimus į apeliacinį skundą ir juose išdėstyti savo nuomonę dėl paduoto apeliacinio skundo argumentų pagrįstumo. Atsiliepime į apeliacinį skundą pateikiamas dalyvaujančio byloje asmens prašymas bylą nagrinėti žodinio proceso tvarka, kai jis to pageidauja. Atsiliepimai į apeliacinį skundą paduodami per pirmosios instancijos teismą.

2. Atsiliepimų į apeliacinį skundą priėmimo klausimą išsprendžia pirmosios instancijos teismas. Priimto atsiliepimo į apeliacinį skundą kopijos išsiunčiamos apeliantui ir prie apeliacinio skundo prisidėjusiam asmeniui.

3. Atsiliepimai į apeliacinį skundą, gauti praleidus šio straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą, grąžinami juos pateikusiems asmenims, išskyrus atvejus, kai šis terminas atnaujinamas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

319 straipsnis. Teisėjų kolegijos sudarymas ir teismo posėdžio datos nustatymas

1. Šio Kodekso 304 straipsnyje numatytais atvejais apeliacinės instancijos teismo pirmininkas, šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas, laikydamiesi nustatytos bylų paskirstymo teismuose tvarkos, nutartimi sudaro teisėjų kolegiją, paskiria jos pirmininką ir pranešėją ir nustato teismo posėdžio datą. Pranešėjui perduodama byla su apeliaciniu skundu. Jeigu byla trijų teisėjų kolegijai perdavė byla apeliacine tvarka nagrinėjantis teismas, tai į teisėjų kolegiją paprastai įtraukiamas šią bylą apeliacine tvarka pradėjęs nagrinėti teisėjas.

2. Pranešėjas arba byla nagrinėjantis teisėjas atlieka veiksmus, reikalingus pasirengti bylos nagrinėjimui.

3. Žodinio bylos nagrinėjimo atvejais dalyvaujantiems byloje asmenims siunčiami pranešimai apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką. Rašytinio bylos nagrinėjimo atvejais apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką dalyvaujantiems byloje asmenims pranešama šio Kodekso 133 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka (specialiame interneto tinklalapyje). Rašytinio bylos nagrinėjimo atvejais dalyvaujantys byloje asmenys į teismo posėdį nekviečiami ir teismo posėdis vyksta jiems nedalyvaujant. Žodinio bylos nagrinėjimo atvejais dalyvaujantys byloje asmenys kviečiami į teismo posėdį, tačiau jų neatvykimas nekluduoja nagrinėti bylą apeliacine tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

320 straipsnis. Bylos nagrinėjimo ribos

1. Bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas sudaro apeliacinio skundo faktinis ir teisinis pagrindas bei absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų patikrinimas.

2. Apeliacinės instancijos teismas nagrinėja bylą neperžengdamas apeliaciniame skunde nustatytų ribų, išskyrus atvejus, kai to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai. Apie ketinimą peržengti apeliacinio skundo ribas teismas praneša dalyvaujantiems byloje asmenims. Apeliacinės instancijos teismas *ex officio* patikrina, ar nėra šio Kodekso 329 straipsnyje nustatytų absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų.

Straipsnio pakeitimai:

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, Nutarimas

2006-09-21, *Žin.*, 2006, Nr. 102-3957 (2006-09-26)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

321 straipsnis. Bylos nagrinėjimas rašytinio proceso tvarka

1. Apeliacinis skundas nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka, išskyrus šio Kodekso 322 straipsnyje nurodytas išimtis.

2. Teismo posėdis nagrinėjant apeliacinį skundą rašytinio proceso tvarka susideda iš pranešimo apie bylą, apeliacinį skundą, atsiliepimą į apeliacinį skundą, teisėjų nuomonių išreiškimo, balsavimo ir sprendimo (nutarties) priėmimo.

3. Kai apeliaciniu skundu skundžiama tik teismo sprendimo dalis dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo ar kitų teismo sprendimu išspręstų procesinių klausimų, toks apeliacinis skundas nagrinėjamas *mutatis mutandis* taikant atskirųjų skundų nagrinėjimo taisykles. Ši nuostata netaikoma, kai toje pačioje byloje paduodamas apeliacinis skundas dėl teismo sprendimo esmės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

322 straipsnis. Bylos nagrinėjimas žodinio proceso tvarka

Apeliacinis skundas nagrinėjamas žodinio proceso tvarka, jeigu byla nagrinėjantis teismas pripažįsta, kad žodinis nagrinėjimas būtinas. Dalyvaujantys byloje asmenys apeliaciniame skunde, atsiliepime į apeliacinį skundą arba pareiškime dėl prisidėjimo prie apeliacinio skundo gali pateikti motyvuotą prašymą nagrinėti byla žodinio proceso tvarka, tačiau šis prašymas teismui nėra privalomas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

323 straipsnis. Apribojimai keisti apeliacinio skundo dalyką ar pagrindą

Pasibaigus apeliacinio skundo padavimo terminui, keisti (papildyti) apeliacinį skundą yra draudžiama.

324 straipsnis. Žodinis bylos nagrinėjimas iš esmės

1. Žodinio proceso atvejais teisėjų kolegijos pirmininkas ar byla nagrinėjantis teisėjas pradeda teismo posėdį, paskelbia byla nagrinėjančio teismo sudėtį, praneša, kokia byla, pagal kieno apeliacinį skundą ir dėl kurio teismo sprendimo ar nutarties nagrinėjama, patikrina, kurie asmenys yra atvykę, nustato atvykusiųjų asmens tapatybę, taip pat patikrina atstovų įgaliojimus. Teismas paklausia atvykusius į posėdį asmenis, ar jie turi pareiškimų ar prašymų. Pateiktus pareiškimus ir prašymus teismas išsprendžia nutartimi.

2. Žodinio proceso atvejais teismas išklauso dalyvaujančių byloje asmenų kalbas. Pirmas kalba apeliantas. Teismas išpėja dalyvaujančius byloje asmenis, jeigu kalbų turinys neatitinka pateiktų procesinių dokumentų turinio.

3. Kai teismas pripažįsta, kad yra būtina, gali būti pakartotinai arba papildomai tiriami pirmosios instancijos teisme ištirti įrodymai. Teismas taip pat gali tirti įrodymus, kuriuos pirmosios instancijos teismas atsisakė tirti. Nauji įrodymai, kurie nebuvo pateikti pirmosios instancijos teisme, tiriami tik tuo atveju, jeigu teismas, vadovaudamasis šio Kodekso 314 straipsniu, juos pripažįsta galimus priimti ir tirti.

4. Žodinio proceso atvejais ištyrus įrodymus, dalyvaujantys byloje asmenys turi teisę išdėstyti savo nuomonę baigiamosiose kalbose. Jeigu įrodymų tirti nereikėjo, baigiamosios kalbos vyksta po dalyvaujančių byloje asmenų kalbų.

5. Žodinio proceso atvejais teismo posėdžio eiga yra fiksuojama.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

325 straipsnis. Sprendimo ar nutarties priėmimas ir paskelbimas

1. Teismas, baigęs nagrinėti byla, nutaria, kada bus priimtas ir paskelbtas sprendimas ar nutartis.

2. Sprendimas (nutartis) gali būti priimamas ir paskelbiamas ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo bylos išnagrinėjimo teismo posėdyje dienos. Šiuo laikotarpiu teisėjai gali nagrinėti kitas bylas.

3. Priimamame sprendime (nutartyje) turi būti visos šio Kodekso 331 straipsnio 1 dalyje nurodytos sprendimo (nutarties) dalys. Visas sprendimas (nutartis) išdėstomas raštu ir jį visi teisėjai pasirašo.

4. Žodinio proceso atvejais teismo sprendimas (nutartis) paskelbiamas teismo posėdžių salėje. Sprendimą (nutartį) paskelbia byla nagrinėjęs vienas teisėjas arba bet kuris iš kolegijos teisėjų. Sprendimas (nutartis) paskelbiamas perskaitant įžanginę ir rezoliucinę dalis. Teismas kiekvienoje byloje savo nuožiūra nusprendžia, kurios sprendimo (nutarties) dalys, be įžanginės ir rezoliucinės, turi būti paskelbiamos perskaitant. Skelbiant sprendimą (nutartį) teismo posėdžių salėje, kiti teisėjų kolegijos teisėjai gali nedalyvauti.

5. Apie apeliacinės instancijos teismo sprendimą ar nutartį, priimtus rašytinio proceso tvarka, taip pat apie apeliacinės instancijos teismo sprendimą ar nutartį, priimtus žodinio proceso

tvarka, kai dalyvaujantys byloje asmenys nedalyvavo paskelbiant teismo sprendimą ar nutartį, pranešama dalyvaujantiems byloje asmenims.

6. Kai suserga ar dėl kitų objektyvių priežasčių procese negali dalyvauti byla nagrinėjantis teisėjas, kiti teisėjų kolegijos teisėjai, o kai byla nagrinėja vienas teisėjas, –teismo pirmininkas ar Civilinių bylų skyriaus pirmininkas gali motyvuota nutartimi nustatyti kitą, negu šio straipsnio 1 dalyje numatyta, sprendimo (nutarties) priėmimo ir paskelbimo datą. Apie nustatytą naują datą pranešama dalyvaujantiems byloje asmenims. Jeigu šios priežastys neišnyksta per protingą laiką, teismo pirmininkas ar Civilinių bylų skyriaus pirmininkas paskiria naujos sudėties byla nagrinėjantį teismą ir nustato bylos nagrinėjimo datą.

Straipsnio pakeitimai:

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, Nutarimas

2006-09-21, Žin., 2006, Nr. 102-3957 (2006-09-26)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

326 straipsnis. Apeliacinės instancijos teismo teisės

1. Apeliacinės instancijos teismas, išnagrinėjęs bylą, turi teisę:
 - 1) pirmosios instancijos teismo sprendimą palikti nepakeistą;
 - 2) panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą (visą ar iš dalies) ir priimti naują sprendimą;
 - 3) pakeisti pirmosios instancijos teismo sprendimą;
 - 4) panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą visą ar iš dalies ir perduoti bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo;
 - 5) panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą (visą ar iš dalies), o bylą nutraukti arba pareiškimą palikti nenagrinėtą, jeigu nustatomos šio Kodekso 293 ir 296 straipsniuose nurodytos aplinkybės, išskyrus šio Kodekso 296 straipsnio 1 dalies 7, 8 ir 11 punktuose nurodytus atvejus.
2. Šio straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytu atveju priimamas teismo sprendimas, o 1, 3, 4 ir 5 punktuose numatytais atvejais – teismo nutartis.

327 straipsnis. Apeliacinės instancijos teismo teisė panaikinti apskųstą teismo sprendimą ir perduoti bylą nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismui

1. Apeliacinės instancijos teismas panaikina apskųstą teismo sprendimą ir perduoda bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo, jeigu:
 - 1) nustatomi šio Kodekso 329 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodyti pagrindai;
 - 2) neatskleista bylos esmė ir pagal byloje pateiktus įrodymus bylos negalima išnagrinėti iš esmės apeliacinės instancijos teisme.
2. Jeigu pirmosios instancijos teismas išsprendė ne visus byloje pareikštus reikalavimus, apeliacinės instancijos teismas gali neišspręstų reikalavimų dalyje grąžinti bylą pirmosios instancijos teismui, o kitoje dalyje spręsti bylą šiame skirsnyje nustatyta tvarka.

328 straipsnis. Draudimas naikinti sprendimą ar nutartį formaliais pagrindais

Iš esmės teisėtas ir pagrįstas teismo sprendimas ar nutartis negali būti panaikinami vien formaliais pagrindais.

329 straipsnis. Sprendimo panaikinimas pažeidus arba neteisingai pritaikius procesinės teisės normas

1. Procesinės teisės normų pažeidimas arba netinkamas jų pritaikymas yra pagrindas sprendimui panaikinti tik tada, jeigu dėl šio pažeidimo galėjo būti neteisingai išspręsta byla. Šiuo atveju byla gali būti grąžinta iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui tik tuomet, kai šių pažeidimų negali ištaisyti apeliacinės instancijos teismas.
2. Absoliučiais sprendimo negaliojimo pagrindais yra pripažįstami tokie atvejai, kai:
 - 1) byla išnagrinėta neteisėtos sudėties teismo;
 - 2) pirmosios instancijos teismas nusprendė dėl neįtrauktų dalyvauti byloje asmenų materialiujų teisių ir pareigų;
 - 3) pirmosios instancijos teismo sprendimą priėmė ne tas teisėjas, kuris nagrinėjo bylą;

4) sprendimas, nutartis yra be motyvų (sutrumpintų motyvų);
5) byloje nėra teismo posėdžio protokolo, kai ji išnagrinėta žodinio proceso tvarka;
6) buvo pažeistos bylų rūšinio teismingumo bendrosios kompetencijos ar administraciniam teismui taisyklės;

7) pirmosios instancijos teismas išsprendė ne visus byloje pareikštus reikalavimus ir bylos negalima išskirti šio Kodekso 327 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

3. Absoliučiais sprendimo negaliojimo pagrindais yra pripažįstami ir tokie atvejai, jeigu:

1) pirmosios instancijos teismas išnagrinėjo bylą, kai nebuvo nors vieno iš dalyvaujančių byloje asmenų, kuriam nebuvo pranešta apie teismo posėdžio laiką ir vietą, jeigu toks asmuo remdamasis šia aplinkybe grindžia savo apeliacinį skundą;

2) nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme, buvo pažeistos proceso kalbos taisyklės ir asmuo, kurio teisės buvo pažeistos, šia aplinkybe grindžia savo apeliacinį skundą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

330 straipsnis. Sprendimo panaikinimas ar pakeitimas pažeidus materialinės teisės normas

Materialinės teisės normų pažeidimas yra pagrindas pirmosios instancijos teismo sprendimą panaikinti ar pakeisti, jeigu pirmosios instancijos teismas netinkamai jas pritaikė arba išaiškino.

331 straipsnis. Apeliacinės instancijos teismo sprendimo (nutarties) turinys ir įsiteisėjimas

1. Apeliacinės instancijos teismo sprendimą (nutartį) sudaro įžanginė, aprašomoji, motyvuojamoji ir rezoliucinė dalys.

2. Įžanginėje sprendimo (nutarties) dalyje nurodoma:

1) sprendimo (nutarties) priėmimo laikas ir vieta;

2) sprendimą (nutartį) priėmusio teismo pavadinimas ir sudėtis;

3) asmenys, dalyvavę nagrinėjant bylą apeliacinės instancijos teisme (žodinio proceso atveju);

4) apeliantas;

5) skundžiamas pirmosios instancijos teismo sprendimas (nutartis);

6) šalys, kiti dalyvaujantys byloje asmenys ir ginčo dalykas.

3. Aprašomojoje sprendimo (nutarties) dalyje turi būti:

1) trumpas bylos aplinkybių išdėstymas;

2) skundžiamo sprendimo (nutarties) esmė;

3) apeliacinio skundo pagrindai, atsiliepimo į apeliacinį skundą argumentai, turintys reikšmės skundžiamo sprendimo (nutarties) teisėtumui ir pagrįstumui, nurodymas apie prisidėjimą prie apeliacinio skundo.

4. Motyvuojamojoje sprendimo (nutarties) dalyje glausta forma turi būti:

1) teismo nustatytos bylos aplinkybės;

2) įrodymai, kuriais grindžiamos teismo išvados;

3) argumentai, dėl kurių teismas atmetė kuriuos nors įrodymus;

4) įstatymai ir kiti teisės aktai bei kiti teisiniai argumentai, kuriais teismas vadovavosi darydamas išvadą.

5. Rezoliucinėje sprendimo (nutarties) dalyje turi būti nurodytas apeliacinės instancijos teismo sprendimas.

6. Apeliacinės instancijos teismo sprendimas ar nutartis įsiteisėja nuo jų priėmimo dienos.

332 straipsnis. Apeliacinės instancijos teismo atskiroji nutartis

Apeliacinės instancijos teismas šio Kodekso 299 straipsnio numatytais atvejais ir tvarka gali priimti atskirąją nutartį.

333 straipsnis. Bylos grąžinimas pirmosios instancijos teismui

Apeliacinės instancijos teismas, išnagrinėjęs apeliacinį skundą, per penkias darbo dienas nuo sprendimo ar nutarties paskelbimo dienos grąžina bylą pirmosios instancijos teismui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

ANTRASIS SKIRSNIS ATSKIRIEJI SKUNDAI

334 straipsnis. Teisė paduoti atskirąjį skundą

1. Pirmosios instancijos teismo nutartis galima apskusti atskiruoju skundu apeliacinės instancijos teismui atskirai nuo teismo sprendimo:

- 1) šio Kodekso numatytais atvejais;
 - 2) kai teismo nutartis užkerta galimybę tolesnei bylos eigai.
2. Gavęs atskirąjį skundą, pirmosios instancijos teismas:

1) sutikdamas su atskiruoju skundu, jeigu jis paduotas ne dėl nutarčių, priimtų šio Kodekso 293 straipsnyje numatytais atvejais, rašytinio proceso tvarka per tris darbo dienas nuo atskirojo skundo gavimo pats panaikina skundžiamą nutartį ir šiuo klausimu priimtos nutarties patvirtintą kopiją išsiunčia byloje dalyvaujantiems asmenims;

2) nesutikdamas su atskiruoju skundu arba kai skundas paduotas dėl šio Kodekso 293 straipsnyje nurodytų nutarčių, nustatyta tvarka per tris darbo dienas nuo atskirųjų skundų dėl teismo nutarties ir atsiliėpimų į atskiruosius skundus padavimo terminų pabaigos išsiunčia bylą su atskiruoju skundu ir atsiliėpimais į atskirąjį skundą apeliacinės instancijos teismui.

3. Dėl kitų pirmosios instancijos teismo nutarčių atskirieji skundai negali būti paduodami, bet motyvai dėl šių nutarčių teisėtumo ir pagrįstumo gali būti įtraukiami į apeliacinį skundą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

335 straipsnis. Atskirųjų skundų ir atsiliėpimų į atskiruosius skundus padavimo tvarka ir terminai

1. Atskirieji skundai paduodami per tą teismą, kurio nutartis yra skundžiama, per septynias dienas nuo nutarties priėmimo dienos. Kai skundžiama teismo nutartis šio Kodekso nustatyta tvarka yra priimta rašytinio proceso tvarka, atskirasis skundas gali būti paduodamas per septynias dienas nuo nutarties patvirtintos kopijos įteikimo dienos.

2. Atsiliėpimai į atskiruosius skundus gali būti pateikiami pirmosios instancijos teismui per keturiolika dienų nuo atskirojo skundo kopijų išsiuntimo dienos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

336 straipsnis. Atskirojo skundo nagrinėjimas

1. Apeliacinės instancijos teismas atskirąjį skundą nagrinėja rašytinio proceso tvarka, išskyrus atvejus, kai šį skundą nagrinėjantis teismas pripažįsta, kad būtinas žodinis nagrinėjimas.

2. Atskirąjį skundą nagrinėja vienas apeliacinės instancijos teismo teisėjas, tačiau apeliacinės instancijos teismo pirmininkas arba Civilinių bylų skyriaus pirmininkas, atsižvelgdamas į bylos sudėtingumą, turi teisę atskirajam skundui nagrinėti sudaryti trijų teisėjų kolegiją. Nutartimi perduoti atskirąjį skundą nagrinėti trijų teisėjų kolegijai turi teisę ir bylą nagrinėjantis teisėjas.

3. Nutartis dėl atskirojo skundo turi būti priimta ne vėliau kaip per septynias dienas nuo atskirojo skundo išnagrinėjimo teismo posėdyje dienos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

337 straipsnis. Apeliacinės instancijos teismo teisės

1. Apeliacinės instancijos teismas, išnagrinėjęs atskirąjį skundą, turi teisę savo nutartimi:

- 1) palikti pirmosios instancijos teismo nutartį nepakeistą;
- 2) panaikinti pirmosios instancijos teismo nutartį ir išspręsti klausimą iš esmės;
- 3) panaikinti pirmosios instancijos teismo nutartį ir perduoti klausimą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo;
- 4) pakeisti pirmosios instancijos teismo nutartį.

2. Apeliacinės instancijos teismas, nagrinėdamas atskirąjį skundą nustatęs, kad dėl įstatymuose numatytų procesinių kliūčių civilinė byla negalėjo būti iškelta, panaikina skundžiamą pirmosios instancijos teismo nutartį ir bylos proceso teisėtumo klausimą perduoda spręsti pirmosios instancijos teismui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

338 straipsnis. Apeliacinio proceso normų galiojimas

Atskiriesiems skundams paduoti ir nagrinėti taikomos taisyklės, reglamentuojančios procesą apeliacinės instancijos teisme, išskyrus šiame skirsnyje numatytas išimtis.

339 straipsnis. Apeliacinės instancijos teismo nutarties įsiteisėjimas

Apeliacinės instancijos teismo nutartis, priimta dėl atskiros skundo, įsiteisėja nuo jos priėmimo dienos.

XVII SKYRIUS BYLŲ PROCESAS KASACINIAME TEISME

340 straipsnis. Įsiteisėjusių teismo sprendimų ir nutarčių peržiūrėjimas kasacine tvarka

1. Apeliacinės instancijos teismų sprendimai ir nutartys šiame skyriuje nustatyta tvarka ir sąlygomis gali būti apskūsti ir peržiūrėti kasacine tvarka.

2. Kasacine tvarka bylas nagrinėja Lietuvos Aukščiausiasis Teismas.

3. Pakartotiniai kasaciniai skundai dėl to paties įsiteisėjusio teismo sprendimo ar nutarties negalimi. Kasacine tvarka byla dėl to paties įsiteisėjusio teismo sprendimo ar nutarties gali būti nagrinėjama tik vieną kartą.

4. Kasacine tvarka bylą šiame skyriuje numatytais atvejais nagrinėja arba trijų teisėjų kolegija, arba septynių teisėjų kolegija, arba mišri Civilinių bylų skyriaus ir Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų ar išplėstinė septynių teisėjų kolegija, arba Civilinių bylų skyriaus ar teismo plėninė sesija.

5. Jeigu šiame skyriuje tam tikrų procesinių veiksmų atlikimas neregamentuojamas, taikomi šio Kodekso 1–300 straipsniai, kiek jie neprieštaruoja šio skyriaus nuostatom.

6. Šiame skyriuje nustatyta tvarka ir sąlygomis taip pat nagrinėjami skundai dėl Lietuvos apeliacinio teismo nutarčių, priimtų Komercinio arbitražo įstatymo numatytais atvejais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XI-2090](#), 2012-06-21, *Žin.*, 2012, Nr. 76-3933 (2012-06-30)

341 straipsnis. Apribojimai pateikti kasacinį skundą

Kasacija negalima dėl pirmosios instancijos teismo sprendimų ir nutarčių, neperžiūrėtų apeliacine tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

342 straipsnis. Kasacinį procesą galintys inicijuoti subjektai

Kasacinį skundą gali paduoti dalyvaujantys byloje asmenys.

343 straipsnis. Kasacinio skundo padavimo tvarka

Kasacinis skundas paduodamas tiesiogiai Lietuvos Aukščiausiajam Teismui.

344 straipsnis. Kasacinio skundo priedai

Kasacinis skundas ir jo priedai pateikiami su tiek kopijų, kiek yra šalių ir trečiųjų asmenų, išskyrus atvejus, kai kasacinis skundas ir jo priedai teismui pateikiami elektroninių ryšių priemonėmis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

345 straipsnis. Kasacinio skundo padavimo terminai

1. Kasacinis skundas gali būti paduotas per tris mėnesius nuo skundžiamo sprendimo, nutarties įsiteisėjimo dienos. Kasacinis skundas dėl apeliacinės instancijos teismo nutarties, priimtos šio Kodekso 327 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytais pagrindais, paduodamas per vieną mėnesį nuo skundžiamos nutarties įsiteisėjimo dienos.

2. Asmenims, praleidusiems kasacinio skundo padavimo terminą dėl priežasčių, kurias teismas pripažįsta svarbiomis, praleistas terminas gali būti atnaujintas, išskyrus šio straipsnio 1 dalyje numatytą atvejį, kai kasacinis skundas paduodamas dėl apeliacinės instancijos teismo nutarties, priimtos šio Kodekso 327 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytais pagrindais. Pareiškimas dėl praleisto termino atnaujinimo negali būti tenkinamas, jeigu jis paduotas praėjus daugiau kaip šešiams mėnesiams nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos.

3. Pareiškimą dėl praleisto termino atnaujinimo išsprendžia šio Kodekso 350 straipsnyje numatyta teisėjų atrankos kolegija nutartimi, kuri yra galutinė ir neskundžiama.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

346 straipsnis. Įsiteisėjusių teismo sprendimų, nutarčių peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindai

1. Kasacija galima tik tuo atveju, kai yra šiame straipsnyje išvardyti pagrindai.

2. Pagrindai peržiūrėti bylą kasacine tvarka yra:

1) materialinės ar procesinės teisės normų pažeidimas, turintis esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui;

2) jeigu teismas skundžiamame sprendime (nutartyje) nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos;

3) jeigu Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika ginčijamu teisės klausimu yra nevienoda.

347 straipsnis. Kasacinio skundo turinys

1. Kasaciniame skunde, be bendrų procesiniams dokumentams keliamų reikalavimų, turi būti:

1) nurodytas sprendimas ar nutartis, dėl kurių peržiūrėjimo paduodamas kasacinis skundas;

2) turtiniuose ginčiuose nurodoma ginčijama suma;

3) nurodyti išsamūs teisiniai argumentai, kurie patvirtina šio Kodekso 346 straipsnyje nurodytų kasacijos pagrindų buvimą;

4) kasatoriaus prašymas.

2. Kasaciniame skunde neleidžiama remtis naujais įrodymais bei aplinkybėmis, kurie nebuvo nagrinėti pirmosios ar apeliacinės instancijos teisme.

3. Kasacinį skundą surašo advokatas. Juridinio asmens kasacinį skundą taip pat gali surašyti juridinio asmens darbuotojai, turintys aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą. Jeigu kasatorius yra fizinis asmuo, turintis aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą, surašyti kasacinį skundą turi teisę jis pats. Be to, kasacinį skundą gali surašyti šio Kodekso 56 straipsnio 1 dalies 4, 5, 6 ir 7 punktuose nurodyti asmenys. Kasacinį skundą pasirašo jį paduodantis asmuo ir skundą surašęs asmuo.

4. Prie kasacinio skundo turi būti pridėti įrodymai apie žyminio mokesčio sumokėjimą arba prašymas atleisti nuo žyminio mokesčio mokėjimo ar atidėti žyminio mokesčio mokėjimą ir įrodymai, patvirtinantys šio prašymo motyvus. Prie kasacinio skundo pridedami įrodymai, patvirtinantys skundą surašiusio asmens teisinę kvalifikaciją.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

348 straipsnis. Prisdėjimas prie kasacinio skundo

1. Dalyvaujantys byloje asmenys per terminą, nustatytą atsiliepimams į kasacinį skundą pateikti, gali rašytiniu pareiškimu prisdėti prie paduoto kasacinio skundo. Pareiškime dėl prisdėjimo prie paduoto kasacinio skundo prisidedantis asmuo negali pareikšti savarankiškų

apskųsto sprendimo ar nutarties peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindų bei savarankiškų reikalavimų.

2. Pareiškimas dėl prisidėjimo prie kasacinio skundo žyminiu mokesčiu neapmokestinamas.

3. Pareiškimui dėl prisidėjimo prie kasacinio skundo taikomos šio Kodekso 344 straipsnio ir 350 straipsnio 8 dalies nuostatos.

4. Prisidėjimo prie kasacinio skundo priėmimo klausimą išsprendžia teisėjų atrankos kolegija šio Kodekso 350 straipsnyje nustatyta tvarka. Pareiškimas dėl prisidėjimo prie kasacinio skundo, pateiktas praleidus nustatytą terminą, nepriimamas ir grąžinamas jį pateikusiam asmeniui.

349 straipsnis. Kasacinio skundo atsisakymas

1. Kasatorius turi teisę atsisakyti paduoto kasacinio skundo iki dalyvaujančių byloje asmenų kalbų pabaigos teismo posėdyje, o rašytinio proceso metu – iki teismo posėdžio pradžios. Vėliau atsisakyti kasacinio skundo negalima.

2. Priėmus kasacinio skundo atsisakymą, teismas priima nutartį nutraukti kasacinį procesą, išskyrus atvejus, kai kasacinį skundą yra padavę ir kiti dalyvaujantys byloje asmenys. Nutarties patvirtinta kopija išsiunčiama šalims ir tretiesiems asmenims.

3. Teismas turi teisę nepriimti kasacinio skundo atsisakymo, kai yra šio Kodekso 42 straipsnio 2 dalyje nurodytos sąlygos.

4. Priėmus kasacinio skundo atsisakymą, pareiškimas dėl prisidėjimo prie šio skundo nenagrinėjamas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

350 straipsnis. Kasacinio skundo priėmimo tvarka

1. Kasacinio skundo priėmimo klausimą sprendžia Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininko ar šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininko iš trijų teisėjų sudaryta atrankos kolegija. Kasacinis skundas laikomas priimtu, jeigu už jį balsavo bent vienas iš atrankos kolegijos narių. Kasacinio skundo priėmimo klausimas išsprendžiamas priimant nutartį rašytinio proceso tvarka. Teisėjo dalyvavimas atrankos kolegijoje, sprendžiant joje tam tikro kasacinio skundo priėmimo klausimą, netrukdo jam nagrinėti bylą pagal tą kasacinį skundą kasacine tvarka.

2. Kasacinį skundą atsisakoma priimti, jeigu jis:

- 1) paduotas praleidus kasacinio skundo padavimo terminą ir šis terminas neatnaujinamas;
- 2) prieštarauja šio Kodekso 341 straipsnyje nustatytiems reikalavimams;
- 3) neatitinka šio Kodekso 346 straipsnyje nustatytų reikalavimų;
- 4) neatitinka šio Kodekso 347 straipsnio reikalavimų;
- 5) nepasirašytas ar pasirašytas neįgalioto asmens arba paduotas asmens, neturinčio teisės inicijuoti kasacinį procesą;
- 6) paduotas pakartotinai po to, kai byla jau buvo išnagrinėta kasacine tvarka;
- 7) paduotas nesumokėjęs nustatyto dydžio žyminio mokesčio ir nėra prašymo iš dalies atleisti nuo šio mokesčio sumokėjimo arba jį atidėti arba netenkinamas kasatoriaus prašymas iš dalies atleisti nuo šio mokesčio sumokėjimo arba jį atidėti.

3. Tuo atveju, kai netenkinamas prašymas atleisti nuo žyminio mokesčio sumokėjimo ar prašymas žyminį mokestį atidėti, atrankos kolegija, sprendžianti kasacinio skundo priėmimo klausimą, nustato terminą žyminiam mokesčiui sumokėti. Neįvykdžius tokio nurodymo, kasacinį skundą atsisakoma priimti.

4. Kasacinio skundo priėmimo klausimas išsprendžiamas nutartimi. Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama. Nutartį sudaro įžanginė ir rezoliucinė dalys, taip pat glaustai išdėstyti motyvai, kuriais remiantis kasacinis skundas priimamas arba jį atsisakoma priimti. Nepriimtas kasacinis skundas grąžinamas jį padavusiajam. Atsisakant priimti kasacinį skundą, ta pačia nutartimi išsprendžiamas žyminio mokesčio grąžinimo klausimas.

5. Jeigu kasacinį skundą atsisakoma priimti šio straipsnio 2 dalies 3, 4, 5, 7 punktuose nurodytais pagrindais, tai kasatorius, ištaisęs trūkumus, turi teisę iš naujo paduoti kasacinį skundą, nepažeisdamas šio Kodekso 345 straipsnyje nustatyto termino. Toks kasacinis skundas nelaikomas pakartotiniu.

6. Priimtas kasacinis skundas chronologine tvarka įrašomas į Lietuvos Aukščiausiajame Teisme kasacine tvarka nagrinėtinų bylų sąrašą. Kasacinio skundo priėmimo klausimą išsprendusi atrankos kolegija išreikalauja bylą.

7. Apie priimto kasacinio skundo įrašymą į Lietuvos Aukščiausiajame Teisme kasacine tvarka nagrinėtinų bylų sąrašą pranešama šalims. Kartu su pranešimu apie kasacinio skundo įrašymą į šį sąrašą šalims ir tretiesiems asmenims išsiunčiama kasacinio skundo kopija.

8. Išsprendus kasacinio skundo priėmimo klausimą, kasacinio skundo papildyti ar pakeisti negalima.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

351 straipsnis. Atsiliepimai į kasacinį skundą

1. Atsiliepimus į kasacinį skundą šalys privalo, o kiti byloje dalyvaujantys asmenys turi teisę raštu pateikti per vieną mėnesį nuo skundo įrašymo į Lietuvos Aukščiausiajame Teisme kasacine tvarka nagrinėtinų bylų sąrašą. Atsiliepime į kasacinį skundą turi būti nurodyti išsamūs nesutikimo su pateiktu kasaciniu skundu motyvuoti pagrindai. Atsiliepimas į kasacinį skundą surašomas ir pasirašomas tokia pat tvarka kaip ir kasacinis skundas. Atsiliepimai į kasacinį skundą, jo papildymai ar pakeitimai, pateikti praleidus nustatytą terminą, nepriimami ir grąžinami juos pateikusiems asmenims.

2. Priimto atsiliepimo į kasacinį skundą kopijos išsiunčiamos šalims ir tretiesiems asmenims, išskyrus jį pateikusį asmenį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

352 straipsnis. Teisėjų kolegijos sudarymas ir teismo posėdžio paskyrimas

1. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, Civilinių bylų skyriaus pirmininkas, laikydamiesi nustatytos bylų paskirstymo tvarkos, nutartimi sudaro teisėjų kolegiją, paskiria jos pirmininką ir pranešėją bei nustato posėdžio datą. Pranešėjui perduodamas kasacinis skundas ir gauta byla.

2. Pranešėjas ir kolegijos teisėjai atlieka veiksmus, reikalingus parengiant nagrinėti bylą.

3. Žodinio bylos nagrinėjimo atvejais dalyvaujantiems byloje asmenims pranešama apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką. Rašytinio bylos nagrinėjimo atvejais apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką dalyvaujantiems byloje asmenims pranešama šio Kodekso 133 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka (specialiame interneto tinklalapyje). Rašytinio bylos nagrinėjimo atvejais dalyvaujantys byloje asmenys į teismo posėdį nekviečiami ir teismo posėdis vyksta jiems nedalyvaujant. Žodinio bylos nagrinėjimo atvejais šalys, tretieji asmenys ir jų atstovai, nurodyti šio Kodekso 354 straipsnyje, kviečiami į teismo posėdį, tačiau jų neatvykimas nekliudo nagrinėti bylą kasacine tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

353 straipsnis. Bylos nagrinėjimo ribos

1. Kasacinis teismas, neperžengdamas kasacinio skundo ribų, patikrina apskųstus sprendimus ir (ar) nutartis teisės taikymo aspektu. Kasacinis teismas yra saistomas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių.

2. Teismas turi teisę peržengti kasacinio skundo ribas, kai to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai. Apie ketinimą peržengti kasacinio skundo ribas teismas praneša dalyvaujantiems byloje asmenims.

3. Kasacinis teismas dėl kasatoriaus negali priimti blogesnio sprendimo, negu yra skundžiamas sprendimas ar nutartis, jeigu sprendimą skundžia tik viena iš šalių. Nelaikomas blogesnio sprendimo priėmimu skundžiamo sprendimo ar nutarties panaikinimas ir bylos perdavimas nagrinėti iš naujo žemesnės instancijos teismui, taip pat kai sprendimas priimtas šio straipsnio 2 dalyje numatytu atveju.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

354 straipsnis. Atstovavimas

Kasacinio teismo posėdžio metu šalims ir tretiesiems asmenims gali atstovauti atstovai pagal įstatymą, advokatai, juridinio asmens darbuotojai ar valstybės tarnautojai, turintys aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą, ir šio Kodekso 56 straipsnio 1 dalies 4, 5, 6 ir 7 punktuose nurodyti asmenys.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

355 straipsnis. Dalyvaujančių byloje asmenų teisės kasaciniame procese

1. Dalyvaujantys byloje asmenys turi teisę pareikšti bylą nagrinėjantiems teisėjams arba vienam iš jų nušalinimus ir prašymus. Jeigu byla nagrinėjama rašytinio proceso tvarka, dalyvaujantys byloje asmenys šias teises gali įgyvendinti raštu iki teismo posėdžio pradžios, o žodinio proceso atveju – ir žodžiu iki bylos nagrinėjimo iš esmės pradžios.

2. Žodinio proceso atvejais kasatorius arba jo atstovas turi teisę išdėstyti žodžiu kasacinio skundo motyvuotus pagrindus ir pareikšti samprotavimus dėl gauto atsiliepimo į kasacinį skundą. Kita šalis, trečiasis asmuo ar jų atstovai turi teisę pareikšti savo argumentus dėl kasacinio skundo ir atsiliepimo į kasacinį skundą.

3. Dalyvaujantys byloje asmenys turi teisę gauti informaciją apie bylos nagrinėjimo kasacine tvarka eigą ir rezultatus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

356 straipsnis. Bylos nagrinėjimas kasacinio teismo posėdyje

1. Kasacinė byla nagrinėjama pasibaigus kasacinio skundo padavimo terminui. Kasacinė byla nagrinėjama rašytinio proceso tvarka. Teismo posėdis susideda iš pranešimo apie bylą, kasacinį skundą, atsiliepimą į kasacinį skundą, teisėjų nuomonių išreiškimo, balsavimo ir nutarties (nutarimo) priėmimo.

2. Nusprendusi, kad tai yra būtina, teisėjų kolegija paskiria žodinį bylos nagrinėjimą. Žodinio proceso atvejais kolegijos pirmininkas pradeda teismo posėdį, paskelbia kolegijos sudėtį, praneša, kokia byla, pagal kieno kasacinį skundą ir dėl kurio teismo sprendimo, nutarties nagrinėjama, patikrina, kurie asmenys yra atvykę, nustato atvykusiųjų asmens tapatybę, taip pat patikrina atstovų įgaliojimus. Teismas paklausia atvykusius į posėdį asmenis, ar jie turi pareiškimų ar prašymų. Dėl pateiktų pareiškimų ir prašymų teismas priima nutartį. Bylos nagrinėjimas pradedamas pranešėjo pranešimu apie bylą, kasacinį skundą, atsiliepimą į kasacinį skundą. Po to iš klausomi turintys teisę kalbėti asmenys. Pirmas kalba kasatorius arba jo atstovas. Kitų asmenų kalbų tvarką nustato teismas. Kolegijos pirmininkas gali nustatyti kalbų trukmę. Teismas įspėja asmenis, jeigu jų kalbų turinys neatitinka pateiktų procesinių dokumentų turinio. Teismas turi teisę užduoti klausimų. Byloje kalbėję asmenys turi replikos teisę.

3. Bylos nagrinėjimas kasaciniame teisme baigiamas priimant nutartį (nutarimą) šiame skyriuje nustatyta tvarka. Kasacinio teismo teisėjų kolegija bylą išsprendžia nutartimi, o Civilinių bylų skyriaus ar teismo plenarinė sesija – nutarimu.

4. Žodinio proceso atvejais teismo posėdžio eiga yra fiksuojama.

5. Teisėjų kolegija arba skyriaus ar teismo plenarinė sesija, jeigu yra šiame Kodekse nustatyti pagrindai, kasacine tvarka nagrinėjamą bylą atideda arba sustabdo. Byla iš naujo kasacine tvarka nagrinėjama išnykus aplinkybėms, dėl kurių ji buvo atidėta arba sustabdyta.

6. Bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme metu nustačius, kad yra šio Kodekso 350 straipsnio 2 dalyje (išskyrus 3 punktą) nustatyti pagrindai atsisakyti priimti kasacinį skundą, kasacinis procesas nutraukiamas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

357 straipsnis. Bylos nagrinėjimas išplėstinėje teisėjų kolegijoje, skyriaus ar teismo plenarinėje sesijoje ir mišrioje teisėjų kolegijoje

1. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, Civilinių bylų skyriaus pirmininkas ar teisėjų kolegija nutartimi bylą gali perduoti nagrinėti išplėstinei septynių teisėjų kolegijai arba Civilinių bylų skyriaus plenarinei sesijai, jeigu kasacinėje byloje yra iškilęs sudėtingas teisės aiškinimo ar taikymo klausimas.

2. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, Civilinių bylų skyriaus pirmininkas, laikydamiesi nustatytos bylų paskirstymo tvarkos, nutartimi sudaro išplėstinę septynių teisėjų kolegiją, paskiria jos pirmininką ir pranešėją bei nustato teismo posėdžio datą. Jei byla išplėstinei septynių teisėjų kolegijai perdavė trijų teisėjų kolegija, tai į išplėstinės teisėjų kolegijos sudėtį paprastai įtraukiami šią bylą kasacine tvarka pradėję nagrinėti teisėjai.

3. Perdavus bylą nagrinėti Civilinių bylų skyriaus plenarinei sesijai, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas arba Civilinių bylų skyriaus pirmininkas paskiria pranešėją bei nustato teismo posėdžio datą.

4. Atrankos kolegijos arba bylą nagrinėjančio teismo siūlymu Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas bylai nagrinėti kasacine tvarka gali sudaryti mišrią Civilinių bylų skyriaus ir Baudžiamųjų bylų skyriaus trijų ar išplėstinę septynių teisėjų kolegiją, taip pat gali perduoti bylą nagrinėti teismo plenarinei sesijai. Teisėjų kolegija sudaroma ir bylas ji nagrinėja pagal šiame Kodekse nustatytas kasacinio teismo kolegijų sudarymo ir bylų nagrinėjimo kasacine tvarka taisykles.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

358 straipsnis. Teismo nutarties (nutarimo) priėmimas

1. Teismo nutartis (nutarimas) priimama balsų dauguma laikantis šio Kodekso reikalavimų. Pirmas kalba mažiausią teisėjo darbo stažą Lietuvos Aukščiausiajame Teisme turintis teisėjas, o paskutinis – teismo posėdžio pirmininkas. Jeigu Civilinių bylų skyriaus ar teismo plenarinėje sesijoje balsai pasiskirsto po lygiai, lemia teismo posėdžio pirmininko balsas.

2. Teismo priimama nutartis (nutarimas) išdėstoma raštu ir visi teisėjai ją pasirašo.

3. Teismas, baigęs nagrinėti bylą, nutaria, kada bus priimta nutartis (nutarimas), o žodinio bylos nagrinėjimo atvejais praneša nutarties (nutarimo) priėmimo ir paskelbimo datą. Priimamoje nutartyje (nutarime) turi būti visos šio Kodekso 361 straipsnio 1 dalyje nurodytos nutarties (nutarimo) dalys.

4. Žodinio proceso atvejais teismo nutartis (nutarimas) paskelbiama teismo posėdžių salėje. Nutartį (nutarimą) paskelbia bet kuris iš kolegijos, Civilinių bylų skyriaus ar teismo plenarinės sesijos teisėjų. Nutartis (nutarimas) paskelbiama perskaitant įžanginę ir rezoliucinę dalis. Teismas kiekvienoje byloje savo nuožiūra nusprendžia, kurios nutarties (nutarimo) dalys, be įžanginės ir rezoliucinės, turi būti paskelbiamos perskaitant. Skelbiant nutartį (nutarimą) teismo posėdžių salėje, kiti teisėjų kolegijos, skyriaus ar teismo plenarinės sesijos teisėjai gali nedalyvauti.

5. Nutartis (nutarimas) gali būti priimama ir paskelbiama ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo bylos išnagrinėjimo teismo posėdyje dienos. Šiuo laikotarpiu teisėjai gali nagrinėti kitas bylas.

6. Kai suserga ar dėl kitų objektyvių priežasčių procese negali dalyvauti bylą nagrinėjantis teisėjas, kiti teisėjų kolegijos, Civilinių bylų skyriaus ar teismo plenarinės sesijos teisėjai gali motyvuota nutartimi nustatyti kitą, negu šio straipsnio 3 dalyje numatyta, nutarties (nutarimo) priėmimo ir paskelbimo datą. Apie nustatytą naują datą pranešama dalyvaujantiems byloje asmenims. Jeigu šios priežastys neišnyksta per protingą laiką, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininkas ar šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas paskiria naujos sudėties bylą nagrinėjančią teismą ir nustato bylos nagrinėjimo datą.

Straipsnio pakeitimai:

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, Nutarimas

2006-09-21, *Žin.*, 2006, Nr. 102-3957 (2006-09-26)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

359 straipsnis. Kasacinio teismo teisės

1. Kasacinis teismas, išnagrinėjęs bylą kasacine tvarka, turi teisę:

- 1) sprendimą ar nutartį palikti nepakeistą;
- 2) sprendimą ar nutartį pakeisti;
- 3) panaikinti sprendimą ar nutartį ir palikti galioti vieną iš pirmiau priimtų byloje sprendimų, nutarčių;
- 4) sprendimą ar nutartį panaikinti (visą ar iš dalies) ir priimti naują sprendimą;

5) sprendimą ar nutartį visą arba iš dalies panaikinti ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui, išskyrus atvejus, numatytus šio Kodekso 360 straipsnyje;

6) sprendimą ar nutartį visą arba iš dalies panaikinti ir bylą nutraukti arba pareiškimą palikti nenagrinėtą.

2. Panaikinus sprendimo ar nutarties dalį, kasacinis teismas nutartyje turi nurodyti dėl likusios sprendimo ar nutarties dalies galiojimo.

3. Kasacinis teismas, išnagrinėjęs bylą, panaikina arba pakeičia apskųstą sprendimą, nutartį, nustatęs šio Kodekso 346 straipsnyje numatytus pagrindus.

4. Kasacinis teismas pakeičia arba panaikina sprendimą, nutartį ir priima naują sprendimą, jeigu nustato, kad buvo pažeistos tik materialinės teisės normos jas netinkamai taikant arba išaiškinant. Šią teisę kasacinis teismas taip pat turi ir tuo atveju, kai yra nustatomas proceso teisės normų pažeidimas, kurį jis pats gali pašalinti. Šiais atvejais kasacinis teismas yra saistomas pirmosios ir (ar) apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių.

5. Teismo sprendimas, nutartis kasacine tvarka panaikinami ir byla nutraukiama arba pareiškimas paliekamas nenagrinėtas šio Kodekso 293 ir 296 straipsniuose, išskyrus 296 straipsnio 1 dalies 7, 8 ir 11 punktus, nurodytais pagrindais.

360 straipsnis. Teismo teisė grąžinti bylą pirmosios instancijos teismui

Kasacinis teismas sprendimą ar nutartį visą arba iš dalies panaikina ir perduoda bylą iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui, jeigu yra konstatuojami absoliutūs sprendimo ar nutarties negaliojimo pagrindai, nurodyti šio Kodekso 329 straipsnio 2 ir 3 dalyse. Byla gali būti perduodama nagrinėti pirmosios instancijos teismui taip pat nustačius esminius proceso teisės normų pažeidimus, kurie negali būti pašalinti apeliacinės instancijos teisme.

361 straipsnis. Teismo nutarties (nutarimo) turinys

1. Kasacinio teismo nutartį (nutarimą) sudaro įžanginė, aprašomoji, konstatuojamoji ir rezoliucinė dalys.

2. Įžanginėje nutarties (nutarimo) dalyje nurodoma:

- 1) nutarties (nutarimo) priėmimo laikas ir vieta;
- 2) nutartį priėmusio teismo pavadinimas ir sudėtis;
- 3) asmenys, dalyvavę nagrinėjant bylą kasaciniame teisme (žodinio proceso atveju);
- 4) kasatorius;
- 5) skundžiami teismų sprendimai (nutartys);
- 6) šalys, kiti dalyvaujantys byloje asmenys ir ginčo dalykas.

3. Aprašomojoje nutarties (nutarimo) dalyje turi būti:

- 1) trumpas bylos aplinkybių išdėstymas;
- 2) sprendimų (nutarčių) esmė;
- 3) kasacinio skundo pagrindai, atsiliepimo į kasacinį skundą argumentai, turintys reikšmės skundžiamo sprendimo (nutarties) teisėtumui, nurodymas apie prisidėjimą prie kasacinio skundo.

4. Konstatuojamojoje nutarties (nutarimo) dalyje turi būti:

- 1) nurodyti teisės šaltiniai ir motyvai, kuriais remdamasis kasacinis teismas padarė išvadą;
- 2) aktuali teismų praktikai teisės taikymo ar aiškinimo nagrinėjamoje byloje taisyklė.

5. Rezoliucinėje nutarties (nutarimo) dalyje turi būti nurodytas kasacinio teismo sprendimas.

6. Neteko galios nuo 2011-10-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

362 straipsnis. Kasacinio teismo nutarties įsiteisėjimas ir privalomumas

1. Kasacinio teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

2. Kasacinio teismo nutartyje išdėstyti išaiškinimai yra privalomi teismui, iš naujo nagrinėjančiam bylą.

363 straipsnis. Sprendimo ar nutarties vykdymo sustabdymas ir laikinųjų apsaugos priemonių taikymas

1. Teisėjų atrankos kolegija, teisėjų kolegija, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus ar teismo plenarinė sesija dalyvaujančių byloje asmenų ar kitų suinteresuotų asmenų prašymu arba savo iniciatyva turi teisę sustabdyti kasacine tvarka skundžiamo sprendimo ar nutarties vykdymą tol, kol byla bus išnagrinėta kasacine tvarka. Prašymas dėl sprendimo ar nutarties vykdymo sustabdymo rašytinio proceso tvarka išnagrinėjamas nedelsiant, bet ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos. Sprendimo ar nutarties vykdymo sustabdymo klausimą sprendžiantis subjektas gali pareikalauti, kad prašymą padavęs asmuo pateiktų išieškotojo nuostolių, galinčių atsirasti dėl sprendimo ar nutarties vykdymo sustabdymo, atlyginimo užtikrinimą. Šių nuostolių atlyginimas gali būti užtikrinamas ir banko garantija.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti subjektai taip pat turi teisę taikyti laikinąsias apsaugos priemones.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

364 straipsnis. Kasacine tvarka išnagrinėtos bylos grąžinimas ir nutarties (nutarimo) kopijų išsiuntimas

Kasacinis teismas, išnagrinėjęs bylą, per penkias darbo dienas nuo nutarties (nutarimo) paskelbimo dienos grąžina ją pirmosios instancijos teismui ar teismui, kuris nurodytas nutartyje (nutarime), ir išsiunčia dalyvaujantiems byloje asmenims nutarties (nutarimo) patvirtintas kopijas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

XVIII SKYRIUS PROCESO ATNAUJINIMAS

365 straipsnis. Proceso atnaujinimas

1. Bylos, užbaigtos nagrinėti dėl ginčo esmės įsiteisėjusiu teismo sprendimu (nutartimi, įsakymu ar nutarimu), procesas gali būti atnaujintas šiame skyriuje nustatytais pagrindais ir tvarka. Prašymus atnaujinti procesą gali paduoti šalys ir tretieji asmenys, taip pat neįtraukti į bylos nagrinėjimą asmenys. Neįtraukti į bylos nagrinėjimą asmenys gali paduoti prašymus atnaujinti procesą tik šio Kodekso 366 straipsnio 1 dalies 7 punkte numatytais pagrindais.

2. Prašymus dėl proceso atnaujinimo, siekiant apginti viešąjį interesą, šiame skyriuje nustatyta tvarka gali paduoti Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

366 straipsnis. Proceso atnaujinimo pagrindai

1. Procesas gali būti atnaujinamas, jei yra šie pagrindai:

1) kai Europos žmogaus teisių teismas pripažįsta, kad Lietuvos Respublikos teismų sprendimai, nutartys ar nutarimai civilinėse bylose prieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai ir (ar) jos papildomiems protokolams, kurių dalyvė yra Lietuvos Respublika;

1 punkto redakcija nuo Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolo Nr. 16 įsigaliojimo Lietuvos Respublikai dienos:

1) kai Europos Žmogaus Teisių Teismas pripažįsta, kad Lietuvos Respublikos teismų sprendimai, nutartys ar nutarimai civilinėse bylose prieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai ir (ar) jos papildomiems protokolams, kurių dalyvė yra Lietuvos Respublika;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1772](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-16, i. k. 2015-09613

2) naujai paaiškėja esminių bylos aplinkybių, kurios nebuvo ir negalėjo būti žinomos pareiškėjui bylos nagrinėjimo metu;

3) įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu nustatyti žinomi melagingi šalies ar trečiojo asmens paaiškinimai, liudytojo parodymai, žinomi melaginga eksperto išvada, žinomi neteisingas vertimas, dokumentų arba daiktinių įrodymų suklastojimas, dėl kurių priimtas neteisėtas arba nepagrįstas sprendimas;

4) įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu nustatytos nusikalstamos dalyvaujančių byloje ar kitų asmenų arba teisėjų veikos, padarytos nagrinėjant tą bylą;

5) panaikinamas kaip neteisėtas ar nepagrįstas teismo sprendimas, nuosprendis arba kitoks valstybės ar savivaldybių institucijų individualaus pobūdžio aktas, kuris buvo pagrindas tam sprendimui, nutarčiai ar nutarimui priimti;

6) jeigu viena iš šalių proceso metu buvo neveiksni tam tikroje srityje ir nebuvo atstovaujama atstovo pagal įstatymą;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

7) jeigu sprendimu teismas nusprendė dėl neįtrauktų į bylos nagrinėjimą asmenų materialiujų teisių ar pareigų;

8) jeigu bylą išnagrinėjo neteisėtos sudėties teismas;

9) jeigu pirmosios instancijos teismo sprendime (nutartyje, įsakyme ar nutarime) yra padaryta aiški teisės normos taikymo klaida, kuri galėjo turėti įtakos priimant neteisėtą sprendimą (nutartį, įsakymą ar nutarimą), ir sprendimas (nutartis, įsakymas ar nutarimas) nebuvo peržiūrėtas apeliacine tvarka. Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras turi teisę pateikti prašymus atnaujinti procesą šiame punkte numatytais pagrindais dėl pirmosios instancijos ir apeliacinės instancijos teismo sprendimų (nutarčių).

2. Šio straipsnio 1 dalies 6 ir 8 punktuose nurodytais atvejais procesas neatnaujinamas, jeigu šiais pagrindais prašymą padavęs asmuo galėjo remtis apeliaciniame ar kasaciniame skunde.

3. Prašymas atnaujinti procesą yra negalimas dėl įsiteisėjusių teismo sprendimų santuokos pripažinimo negaliojančia ar santuokos nutraukimo klausimais, jeigu bent viena iš šalių po sprendimo įsiteisėjimo sudarė naują santuoką arba įregistravo partnerystę, taip pat bankroto byloje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

367 straipsnis. Prašymų atnaujinti procesą pateikimas

1. Jeigu prašymas atnaujinti procesą grindžiamas šio Kodekso 366 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytu pagrindu, jis pateikiamas Lietuvos Aukščiausiajam Teismui.

2. Jeigu prašymas atnaujinti procesą grindžiamas šio Kodekso 366 straipsnio 1 dalies 8 punkte numatytu pagrindu, jis pateikiamas tam teismui, kurio neteisėtos sudėties teismas išnagrinėjo bylą.

3. Jeigu prašymas pagrįstas kitais pagrindais, jis paduodamas bylą nagrinėjusiam pirmosios instancijos teismui.

4. Prašymas atnaujinti procesą nagrinėjamas toje pačioje civilinėje byloje, kurioje prašoma procesą atnaujinti.

368 straipsnis. Prašymo padavimo terminai

1. Prašymas atnaujinti procesą gali būti pateikiamas per tris mėnesius nuo tos dienos, kurią jį pateikiantis asmuo sužinojo arba turėjo sužinoti aplinkybes, sudarančias proceso atnaujinimo pagrindą.

2. Prašymas atnaujinti procesą negali būti teikiamas, jeigu nuo sprendimo ar nutarties įsiteisėjimo praėjo daugiau kaip penkeri metai, o šio Kodekso 366 straipsnio 1 dalies 9 punkte nurodytu atveju – jeigu nuo sprendimo ar nutarties įsiteisėjimo praėjo daugiau kaip vieni metai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

369 straipsnis. Prašymo atnaujinti procesą turinys

1. Be bendrų ieškiniui keliamų turinio reikalavimų, prašyme atnaujinti procesą turi būti nurodoma:

- 1) sprendimą, nutartį priėmusio teismo pavadinimas;
- 2) proceso atnaujinimo pagrindas;
- 3) proceso atnaujinimo motyvai;

4) aplinkybės, kuriomis grindžiamas šio Kodekso 368 straipsnyje nurodytų terminų skaičiavimas;

5) prašymą pareiškusio asmens prašymas.

2. Prie prašymo atnaujinti procesą turi būti pridedami įrodymai, pagrindžiantys proceso atnaujinimo pagrindo buvimą.

370 straipsnis. Prašymo atnaujinti procesą nagrinėjimas

1. Spręsdamas prašymo atnaujinti procesą priėmimo klausimą, teismas patikrina, ar prašymas atitinka šio Kodekso 369 straipsnyje nustatytus šiam procesiniam dokumentui keliamus reikalavimus. Jeigu prašymas atnaujinti procesą neatitinka jo formai ir turiniui keliamų reikalavimų arba jeigu už jį nesumokėtas žyminis mokestis, teismas šio Kodekso nustatyta tvarka išsprendžia šio prašymo trūkumų pašalinimo klausimą, o kai yra šio Kodekso 137 straipsnio 2 dalies 1, 2, 7 ir 8 punktuose numatyti pagrindai, atsisako prašymą priimti. Teismo nutartis, kuria prašymą atnaujinti procesą atsisakyta priimti, gali būti skundžiama atskiruoju skundu.

2. Priėmęs prašymą atnaujinti procesą, teismas jo kopijas išsiunčia šalims ir tretiesiems asmenims ir paskiria prašymo atnaujinti procesą nagrinėjimo teismo posėdyje datą. Prašymas atnaujinti procesą nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka, išskyrus atvejus, kai teismas nusprendžia prašymą nagrinėti žodinio proceso tvarka. Iki teismo posėdžio dienos dalyvaujantys byloje asmenys turi teisę pateikti atsiliepimus į prašymą atnaujinti procesą. Teismo posėdis skiriamas ne anksčiau kaip per keturiolika dienų nuo prašymo priėmimo dienos. Iš prašymą padavusio asmens teismas turi teisę pareikalauti papildomų įrodymų, kad nepraleistas šio Kodekso 368 straipsnyje nustatytas terminas arba kad yra šio Kodekso 366 straipsnio 1 dalyje numatyti pagrindai.

3. Išnagrinėjęs teismo posėdyje prašymo atnaujinti procesą klausimą ir nustatęs, kad prašymas paduotas nepraleidus termino, nustatyto šio Kodekso 368 straipsnyje, ir pagrįstas 366 straipsnio 1 dalyje nustatytais pagrindais, teismas nutartimi atnaujina procesą ir paskiria bylos nagrinėjimo teismo posėdyje datą arba nutartimi procesą atnaujinti atsisako, jeigu konstatuoja, kad yra šioje dalyje nurodyti trūkumai. Procesą byloje atnaujinus, teismo nutartyje turi būti nurodytas atnaujinimo pagrindas. Dėl teismo nutarties, kuria procesą atnaujinti atsisakyta, gali būti paduotas atskirasis skundas, išskyrus atvejus, kai atnaujinti procesą atsisakyta apeliacinės instancijos arba kasacinėje teisme. Apeliacinės instancijos teismo nutartis, kuria atsisakyta atnaujinti procesą, gali būti skundžiama kasacine tvarka.

4. Atnaujinus bylos nagrinėjimą, teismas bylą nagrinėja pakartotinai pagal bendrąsias šio Kodekso taisykles, tačiau neperžengdamas ribų, kurias apibrėžia proceso atnaujinimo pagrindai. Jeigu teismo posėdžio, kuriame procesas buvo atnaujintas, metu paaiškėja, kad papildomas pasirengimas bylą nagrinėti teisme nereikalingas, dalyvaujančių byloje asmenų sutikimu teismas pradeda bylą nagrinėti iš esmės.

5. Nagrinėjant prašymą atnaujinti procesą ir (ar) bylą, kurioje procesas atnaujintas, negali dalyvauti teisėjas, dėl kurio sprendimo ar nutarties yra atnaujintas procesas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

371 straipsnis. Teismo teisės

1. Išnagrinėjęs bylą, teismas turi teisę:

- 1) prašymą dėl teismo sprendimo (nutarties) pakeitimo arba panaikinimo atmesti;
- 2) teismo sprendimą ar nutartį pakeisti;
- 3) priimti naują sprendimą (nutartį).

2. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytu atveju priimama teismo nutartis, o šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose numatytais atvejais – teismo sprendimas ar nutartis.

3. Teismui sprendimą (nutartį) pakeitus ar priėmus naują sprendimą (nutartį), ankstesni teismų sprendimai (nutartys) netenka teisinės galios.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

372 straipsnis. Sprendimo (nutarties) teisinė galia

1. Prašymo atnaujinti procesą padavimas nestabdo sprendimo ar nutarties vykdymo.

2. Prašymą atnaujinti procesą nagrinėjantis teismas dalyvaujančių byloje asmenų ar kitų suinteresuotų asmenų prašymu arba savo iniciatyva turi teisę sustabdyti sprendimo ar nutarties vykdymą, iki bus išnagrinėta byla dėl proceso atnaujinimo. Be to, šis teismas gali pareikalaus, kad prašymą padavęs asmuo pateiktų išieškotojo nuostolių, galinčių atsirasti dėl sprendimo ar nutarties vykdymo sustabdymo, atlyginimo užtikrinimą. Šių nuostolių atlyginimas gali būti užtikrinamas ir banko garantija. Nutartis dėl sprendimo ar nutarties vykdymo sustabdymo gali būti skundžiama atskiruoju skundu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

373 straipsnis. Sprendimo įvykdymo atgrėžimas

Panaikinus arba pakeitus sprendimą ar nutartį, jeigu jie jau buvo įvykdyti ar pradėti vykdyti, vienos iš šalių prašymu teismas įpareigoja ginčo šalis grąžinti tai, ką jos yra gavusios sprendimą vykdydamos.

374 straipsnis. Apribojimai pateikti pakartotinį prašymą dėl proceso atnaujinimo

Pakartotinis prašymas atnaujinti procesą tuo pačiu pagrindu yra negalimas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

IV DALIS

ATSKIRŲ KATEGORIJŲ BYLŲ NAGRINĖJIMO YPATUMAI

XIX SKYRIUS

ŠEIMOS BYLŲ NAGRINĖJIMO YPATUMAI

PIRMASIS SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

375 straipsnis. Proceso taisyklės

1. Šiame skyriuje numatytos bendrųjų ieškinio nagrinėjimo taisyklių išimtys taikomos visoms šeimos byloms, išskyrus atvejus, kai byla nagrinėjama ypatingosios teisenos tvarka.

2. Nagrinėdamas šeimos teisinių santykių bylas, teismas taip pat vadovaujasi Civiliniame kodekse numatytais procesinėmis teisės normomis.

376 straipsnis. Teismo vaidmuo

1. Bylą nagrinėjantis teismas turi teisę savo iniciatyva rinkti įrodymus, kuriais šalys nesiremia, jeigu, jo nuomone, tai yra būtina siekiant teisingai išspręsti bylą.

2. Teismas privalo imtis priemonių šalims sutaukyti, taip pat siekti, kad būtų apsaugotos vaikų teisės ir interesai.

3. Teismas, atsižvelgdamas į ieškinio pagrindą sudarančias ir teismo posėdyje paaiškėjusias bylos aplinkybes, turi teisę viršyti pareikštus reikalavimus, t. y. gali patenkinti daugiau reikalavimų, negu jų buvo pareikšta, taip pat priimti sprendimą dėl reikalavimų, kurie nebuvo pareikšti, tačiau yra tiesiogiai susiję su pareikšto ieškinio dalyku ir pagrindu.

4. Jeigu byloje pareikštas vienas iš įstatymuose numatytų alternatyvių reikalavimų, teismas, nustatęs, jog tenkinti pareikštą reikalavimą nėra pagrindo, gali savo iniciatyva, kai yra pagrindas, taikyti įstatymuose numatytą alternatyvų asmens (ar vaiko) teisių ar teisėtų interesų gynimo būdą.

377 straipsnis. Ieškinio dalyko ar pagrindo pakeitimas

Iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos ieškovas turi teisę keisti ieškinio dalyką ar pagrindą, o atsakovas – pareikšti priešieškinį. Bylą nagrinėjantis teismas turi teisę atsisakyti priimti pateiktus įrodymus, kurie galėjo būti pateikti anksčiau, jeigu nustato, jog jie yra pateikiami siekiant užvilkinsi procesą.

378 straipsnis. Draudimas priimti sprendimą už akių

Šiame skyriuje numatytose šeimos bylose teismas neturi teisės priimti sprendimą už akių.
Straipsnio pakeitimai:
Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

379 straipsnis. Teismo posėdžių viešumo apribojimas

Ginčai, kylantys dėl šeimos teisinių santykių, nagrinėjami uždaramame teismo posėdyje, jeigu to prašo bent viena iš byloje dalyvaujančių šalių.

380 straipsnis. Vaikų dalyvavimas teismo posėdyje

1. Kai sprendžiamas bet kuris su vaiku susijęs klausimas, vaikas, sugebantis suformuluoti savo pažiūras, turi būti išklausytas tiesiogiai, o jei tai neįmanoma, – per atstovą. Priimant sprendimą turi būti atsižvelgta į vaiko nuomonę, jei tai neprieštarauja paties vaiko interesams.

2. Vaiko nuomonė gali būti išreikšta žodžiu, raštu arba kitais vaiko pasirinktais būdais. Vaiko, kuriam yra suėję keturiolika metų, pareiškimas apie sutikimą ar nesutikimą su ieškiniu turi būti išreikštas raštu arba įrašytas į teismo posėdžio protokolą. Kai vaikas savo nuomonę išreiškia žodžiu, teismas gali duoti vaikui pasirašyti sutikimo ar nesutikimo su ieškiniu standartinę formą (šios formos pavyzdį tvirtina teisingumo ministras).

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

ANTRASIS SKIRSNIS

SANTUOKOS NUTRAUKIMAS AR PRIPAŽINIMAS NEGALIOJANČIA, SUTUOKTINIŲ GYVENIMAS SKYRIUM (SEPARACIJA)

381 straipsnis. Ieškinio padavimas

1. Ieškinys dėl santuokos nutraukimo pareiškiamas apylinkės teismui pagal atsakovo gyvenamąją vietą. Jeigu ieškovas turi kartu su juo gyvenančių nepilnamečių vaikų, ieškinys dėl santuokos nutraukimo gali būti pareiškiamas taip pat apylinkės teismui pagal ieškovo gyvenamąją vietą.

2. Ieškinys dėl santuokos pripažinimo negaliojančia pareiškiamas pagal atsakovą ar vieno iš jų gyvenamąją vietą.

3. Ieškinį dėl santuokos pripažinimo negaliojančia turi teisę pareikšti asmenys, nurodyti Civilinio kodekso 3.38–3.40 straipsniuose.

4. Prašymas dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu (Civilinio kodekso 3.51 straipsnis) arba vieno sutuoktinio pareiškimas dėl santuokos nutraukimo (Civilinio kodekso 3.55 straipsnis) nagrinėjamas ypatingąja teiseną.

382 straipsnis. Ieškinio turinys

Be bendrųjų reikalavimų, keliamų procesinių dokumentų turiniui ir formai, ieškinyje turi būti nurodoma:

- 1) ieškovo ir atsakovo gimimo data ir vieta;
- 2) motyvai, dėl kurių paduodamas pareiškimas nutraukti santuoką, pripažinti ją negaliojančia ar nustatyti gyvenimą skyrium (separacija);
- 3) jeigu sutuoktiniai turi vaikų, – duomenys apie vaikus (vardas, pavardė, gimimo data) ir reikalavimas dėl jų gyvenamosios vietos nustatymo bei išlaikymo priteisimo, jeigu jų gyvenamoji vieta ir išlaikymas nėra nustatytas tėvų susitarimu. Jeigu vaikų gyvenamoji vieta ir išlaikymas yra nustatyti tėvų susitarimu, kartu su ieškiniu teismui turi būti pateikiamas šis susitarimas;
- 4) duomenys apie bendrą sutuoktinių turtą ir reikalavimas jį padalyti, išskyrus atvejus, kai sutuoktiniai turtą yra pasidaliję notaro patvirtinta sutartimi arba kai sutuoktiniai dalintino turto neturi, taip pat reikalavimas dėl išlaikymo sutuoktiniui priteisimo arba nuoroda, jog išlaikymo nereikalaujama arba išlaikymas nustatytas šalių susitarimu;
- 5) duomenys apie sutuoktinių ar vieno iš jų kreditorius ir nurodymas, kad ieškovas yra pranešęs jam žinomiems kreditoriams apie bylos iškėlimą (Civilinio kodekso 3.126 straipsnis);
- 6) nurodymas, kuo pasireiškia atsakovo kaltė dėl santuokos iširimo, jeigu ieškinys reiškiamas Civilinio kodekso 3.60 straipsnyje numatytu pagrindu;
- 7) prašymas dėl to, kokios sutuoktinių pavardės turi būti po santuokos nutraukimo;

8) ieškinio priedų sąrašas. Tarp pridedamų dokumentų turi būti santuokos liudijimo originalas, vaikų gimimo liudijimų kopijos, pažymos apie šalių gaunamas pajamas, išskyrus atvejus, kai ieškovas neturi galimybių pateikti šiuos dokumentus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

383 straipsnis. Draudimas kelti kitus reikalavimus

Bylose, nagrinėjamosiose šiame skirsnyje nustatyta tvarka, šalys negali kelti kitų reikalavimų, išskyrus numatytus šio Kodekso 385 straipsnio 1 dalyje.

384 straipsnis. Bylos nagrinėjimas

1. Kai ieškovas, gavęs šaukimą, bet neprašęs nagrinėti bylą jo nesant, be svarbių priežasčių neatvyksta į teismo posėdį, teismas ieškinį palieka nenagrinėtą.

2. Kai atsakovas, gavęs šaukimą, bet neprašęs bylą nagrinėti jam nesant, be svarbių priežasčių neatvyksta į teismo posėdį, teismas bylą nagrinėja iš esmės. Teismas nutartimi gali pripažinti atsakovo atvykimą būtinu ir tai pranešti atsakovui. Jeigu šiuo atveju dėl priežasčių, kurias teismas pripažįsta nesvarbiomis, atsakovas neatvyksta į teismo posėdį, jam skiriama iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų bauda ir jis gali būti atveddinamas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

3. Nagrinėdamas santuokos nutraukimo bylą, teismas imasi priemonių sutuoktiniams sutaisyti ir turi teisę paskirti sutuoktiniams terminą susitaikyti. Sutuoktiniams susitaikyti skiriamo termino bendra trukmė negali būti ilgesnė kaip šeši mėnesiai. Paskyrus susitaikymo terminą, bylos nagrinėjimas sustabdomas. Byla atnaujinama praėjus teismo nustatytam terminui vieno iš sutuoktinių prašymu. Atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, teismas vienos iš šalių prašymu turi teisę sutrumpinti paskirtą susitaikymo terminą. Pareiškimas paliekamas nenagrinėtas nekviečiant šalių, jeigu per vienerius metus nuo susitaikymo termino pradžios nė vienas iš sutuoktinių nereikalauja nutraukti santuoką. Terminas susitaikyti nėra skiriamas, jeigu sutuoktinių taikymas gali pakenkti reikalaujančio nutraukti santuoką sutuoktinio arba sutuoktinio nepilnamečių vaikų interesams. Šios dalies nuostatos taikomos ir sutuoktinių gyvenimo skyrium (separacijos) bylose.

4. Apie susitaikymą šalys praneša teismui. Rašytinis šalių pareiškimas dėl susitaikymo pridedamas prie bylos, o žodinis pareiškimas įrašomas į teismo posėdžio protokolą. Gavęs šalių pareiškimą dėl susitaikymo, teismas nutartimi bylą nutraukia. Šiame straipsnyje numatytos teismo nutartys dėl bylos sustabdymo ir nutraukimo neskundžiamos. Teismo nutartis dėl bylos nutraukimo neužkerta kelio kreiptis iš naujo į teismą dėl santuokos nutraukimo ar sutuoktinių gyvenimo skyrium (separacijos).

5. Teismas, kol bus priimtas sprendimas, atsižvelgdamas į sutuoktinių, vaikų, taip pat į vieno sutuoktinio interesus, gali taikyti laikinąsias apsaugos priemones, nurodytas Civilinio kodekso 3.65 straipsnyje.

6. Santuoka nutraukiama, jeigu teismas nustato, kad sutuoktiniams toliau bendrai gyventi ir išsaugoti šeimą neįmanoma.

7. Mirus vienai iš ginčo šalių, teismas bylos nagrinėjimą nutraukia.

8. Teismas santuoką pripažįsta negaliojančia, kai nustato nors vieną iš santuokos pripažinimo negaliojančia pagrindų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

385 straipsnis. Teismo sprendimas

1. Priimdamas sprendimą nutraukti santuoką, teismas privalo išspręsti pareikštų reikalavimų dėl vaikų išlaikymo ir jų gyvenamosios vietos nustatymo, vieno sutuoktinio išlaikymo ir turto padalijimo, žalos atlyginimo, jeigu šis reikalavimas pareikštas, klausimą. Pripažindamas santuoką negaliojančia, teismas turi išspręsti vaikų ir sąžiningo sutuoktinio išlaikymo, taip pat vaikų gyvenamosios vietos nustatymo klausimus.

2. Santuoka laikoma nutraukta nuo teismo sprendimo ją nutraukti įsiteisėjimo dienos. Teismas per tris darbo dienas po teismo sprendimo nutraukti santuoką ar pripažinti santuoką

negaliojančia įsiteisėjimo dienos privalo išsiųsti sprendimo patvirtintą kopiją teismo buvimo vietos civilinės metrikacijos įstaigai, kad ši įregistruotų santuokos nutraukimo faktą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

386 straipsnis. Sutuoktinių gyvenimas skyrium

Prašymai dėl sutuoktinių gyvenimo skyrium (separacijos) nagrinėjami šio skyriaus pirmajame ir antrajame skirsniuose nustatyta tvarka, atsižvelgiant į Civilinio kodekso nustatytus ypatumus.

TREČIASIS SKIRSNIS TĖVYSTĖS (MOTINYSTĖS) NUSTATYMAS

387 straipsnis. Ieškinio padavimas ir šio ieškinio turinys

1. Teismas nagrinėja bylą dėl tėvystės nustatymo tik esant ginčui tarp šalių.
2. Ieškinį dėl tėvystės nustatymo gali pareikšti asmenys, nurodyti Civilinio kodekso 3.147 straipsnyje.
3. Ieškinys pareiškiamas apylinkės teismui pagal ieškovo arba atsakovo gyvenamąją vietą.
4. Be bendrųjų reikalavimų, keliamų procesinių dokumentų turiniui ir formai, ieškinyje turi būti nurodomi duomenys apie vaiką (vardas, pavardė, gimimo data, gyvenamoji vieta), kai ieškinį paduoda ne pats vaikas.
5. Byloje dėl tėvystės nustatymo ieškovas gali pareikšti ir reikalavimą dėl vaiko išlaikymo.

388 straipsnis. Šalių dalyvavimas teismo posėdyje

1. Jeigu ieškovas, gavęs šaukimą, be svarbių priežasčių neatvyksta į teismo posėdį, teismas ieškinį palieka nenagrinėtą, išskyrus atvejus, kai teismas vaiko interesais nusprendžia bylą nagrinėti iš esmės.
2. Atsakovo dalyvavimas teismo posėdyje yra būtinas. Išimtiniais atvejais teismas turi teisę išnagrinėti bylą nedalyvaujant atsakovui, jeigu nėra galimybės užtikrinti jo dalyvavimo ar jo dalyvavimas neturi įtakos sprendimo priėmimui.
3. Kai atsakovas, gavęs šaukimą, be svarbių priežasčių neatvyksta į teismo posėdį, jam skiriama iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų bauda ir jis gali būti atvesdinamas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

389 straipsnis. Bylos nagrinėjimas

Pagrindas tėvystei nustatyti yra eksperto išvada. Jei šalys atsisako ekspertizės, pagrindas tėvystei nustatyti gali būti įrodomieji faktai, patikimai patvirtinantys tėvystę: bendras vaiko motinos ir spėjamo vaiko tėvo gyvenimas iki vaiko gimimo, bendras vaiko auklėjimas ar išlaikymas, įrodymai, kurie patvirtina, kad atsakovas pripažino tėvystę, ir kiti. Teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, atsakovo atsisakymą ekspertizės gali įvertinti kaip tėvystės įrodymą.

390 straipsnis. Bylos nutraukimas

Teismas nutraukia bylą, jeigu:

- 1) miršta vaikas, dėl kurio tėvystės nustatymo buvo pradėta byla, jei jis neturi palikuonių;
- 2) atsakovas kreipiasi į civilinės metrikacijos įstaigą su pareiškimu dėl tėvystės pripažinimo ir civilinės metrikacijos įstaiga įregistruoja atsakovą vaiko tėvu.

391 straipsnis. Tėvystės nustatymas mirus spėjamam vaiko tėvui

1. Jeigu, kol teisme nebuvo pradėta nagrinėti byla dėl tėvystės nustatymo, miršta spėjamas vaiko tėvas, teismas nagrinėja tėvystės nustatymo bylą šio Kodekso V dalies XXVI skyriuje nustatyta tvarka.
2. Jeigu spėjamas vaiko tėvas miršta, kai teisme buvo pradėta nagrinėti byla dėl tėvystės nustatymo, teismas ieškinį palieka nenagrinėtą ir išaiškina ieškovui teisę kreiptis į teismą šio Kodekso V dalies XXVI skyriuje nustatyta tvarka.

392 straipsnis. Teismo sprendimas

1. Nustačius tėvystę, teismas atsakovą pripažįsta vaiko tėvu, o vaiką – atsakovo vaiku. Teismas taip pat išsprendžia klausimą dėl reikalavimo priteisti vaikui išlaikymą, jeigu toks reikalavimas byloje buvo pareikštas, arba šį klausimą išsprendžia savo iniciatyva.

2. Teismas per tris darbo dienas po teismo sprendimo nustatyti tėvystę įsiteisėjimo dienos privalo išsiųsti sprendimo patvirtintą kopiją civilinės metrikacijos įstaigai, įregistravusiai vaiko gimimą, kad ši įregistruotų tėvystės nustatymą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

393 straipsnis Motinystės nustatymas

Šio Kodekso 387–392 straipsniai *mutatis mutandis* taikomi ir motinystei nustatyti.

KETVIRTASIS SKIRSNIS TĖVYSTĖS (MOTINYSTĖS) NUGINČIJIMAS

394 straipsnis. Teisė paduoti ieškinį

Ieškinį dėl tėvystės (motinystės) nuginčijimo gali paduoti asmenys, nurodyti Civilinio kodekso 3.151 straipsnyje.

395 straipsnis. Teismingumas

Ieškinį dėl tėvystės (motinystės) nuginčijimo nagrinėja atsakovo gyvenamosios vietos apylinkės teismas.

396 straipsnis. Ieškinio turinys

Be bendrųjų reikalavimų, keliamų procesinių dokumentų turiniui ir formai, ieškinyje turi būti nurodyta, kada ieškovas sužinojo apie ginčijamus duomenis, esamus vaiko gimimo liudijime, arba kada paašškėjo aplinkybės, leidžiančios teigti, kad duomenys neatitinka tikrovės.

397 straipsnis. Pasirengimas bylai

Teismas, rengdamasis bylą nagrinėti teisme, išreikalauja iš civilinės metrikacijos įstaigos pareiškimus ir kitą medžiagą, pagal kurią ieškovas buvo įrašytas vaiko tėvu (motina).

398 straipsnis. Privalomas dalyvavimas procese

Nagrinėjant ginčus dėl tėvystės (motinystės) nuginčijimo, būtina, kad dalyvautų valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija.

399 straipsnis. Teismo sprendimas

Teismas per tris darbo dienas po teismo sprendimo nuginčyti tėvystę (motinystę) įsiteisėjimo dienos privalo išsiųsti sprendimo patvirtintą kopiją vaiko gimimą įregistravusiai civilinės metrikacijos įstaigai, kad ši išregistruotų tėvystę (motinystę).

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

PENKTASIS SKIRSNIS TĖVŲ VALDŽIOS APRIBOJIMAS

400 straipsnis. Ieškinio padavimas

Prašymą dėl vaiko atskyrimo nuo tėvų (tėvo ar motinos), taip pat dėl laikino ar neterminuoto tėvų valdžios apribojimo gali paduoti asmenys, nurodyti Civilinio kodekso 3.182 straipsnyje.

401 straipsnis. Teismingumas

1. Šiame skirsnyje nurodytas bylas nagrinėja vieno ar abiejų tėvų, kurių valdžią siekiama apriboti, arba vaiko gyvenamosios vietos apylinkės teismas.

2. Vieno iš vaiko tėvų ar globėjo (rūpintojo), su kuriuo kartu gyvena vaikai, ieškinys gali būti paduotas ieškovo gyvenamosios vietos apylinkės teismui.

402 straipsnis. Tėvų valdžios apribojimo pagrindai

Tėvų valdžią vaikams teismas turi teisę apriboti tik Civilinio kodekso trečiojoje knygoje nustatytais pagrindais.

403 straipsnis. Ieškinio turinys

Ieškinyje, be bendrųjų reikalavimų, keliamų procesinių dokumentų turiniui ir formai, turi būti nurodytas tėvų valdžios apribojimo ar vaiko atskyrimo nuo tėvų (tėvo ar motinos) pagrindas, taip pat tai patvirtinantys įrodymai, nurodytas asmuo ar vaikų globos (rūpybos) įstaiga, kuriam vaikas bus perduotas ieškinį patenkinus.

404 straipsnis. Pasirengimas bylai

1. Teismas, rengdamasis bylą nagrinėti teisme, paveda valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai pateikti išvadą dėl ginčo.

2. Atsižvelgdamas į prašymo pagrindą, teismas išreikalauja iš atitinkamų institucijų pateikti duomenis, patvirtinančius ar paneigiančius prašyme nurodytas aplinkybes.

3. Atsižvelgdamas į vaiko interesus, teismas išsprendžia klausimą, ar būtina taikyti laikinąsias apsaugos priemones.

405 straipsnis. Teismo teisė pakeisti ieškinio pagrindą

Jeigu ieškovo nurodytu pagrindu ieškinys negali būti patenkintas, tačiau nagrinėdamas bylą teismas nustato kitas aplinkybes, dėl kurių ieškinys gali būti patenkintas, gavęs valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos išvadą, teismas ieškinį patenkina.

406 straipsnis. Teismo sprendimas

1. Teismo sprendimu tėvų (ar vieno iš jų) valdžia vaikams apribojama arba ieškinys atmetamas. Teismas per tris darbo dienas po teismo sprendimo apriboti tėvų (ar vieno iš jų) valdžią vaikams įsiteisėjimo dienos privalo išsiųsti sprendimo patvirtintą kopiją valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai.

2. Ieškinį patenkinus, vaikas perduodamas asmeniui arba vaikų globos (rūpybos) įstaigai, nurodytiems ieškinyje arba valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos išvadoje.

3. Jei nėra valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos sutikimo perduoti vaiką asmeniui ar vaikų globos (rūpybos) įstaigai, nurodytiems ieškinyje, teismas įpareigoja valstybinę vaiko teisių apsaugos instituciją pasirūpinti vaiko gyvenimo ir išlaikymo sąlygomis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

407 straipsnis. Globos (rūpybos) nustatymas

Priimdamas sprendimą apriboti tėvų valdžią, teismas tuo pačiu sprendimu nustato vaikui nuolatinę globą (rūpybą) ir jo gyvenamąją vietą.

408 straipsnis. Tėvų valdžios apribojimo panaikinimas ar tėvų valdžios apribojimo būdo pakeitimo kitu nagrinėjimas

Civilinio kodekso 3.181 straipsnyje nurodytas tėvų valdžios apribojimo panaikinimas ar tėvų valdžios apribojimo būdo pakeitimas kitu nagrinėjamas ypatingąja teiseną.

409 straipsnis. Teismas, nagrinėjantis bylas dėl tėvų valdžios apribojimo panaikinimo

Bylas dėl tėvų valdžios apribojimo panaikinimo nagrinėja vaiko gyvenamosios vietos apylinkės teismas.

XX SKYRIUS DARBO BYLŲ NAGRINĖJIMO YPATUMAI

410 straipsnis. Bylų nagrinėjimo tvarka

1. Darbo bylas teismas nagrinėja laikydamasis bendrų šio Kodekso taisyklių, atsižvelgdamas į šiame skyriuje ar kituose įstatymuose numatytas išimtis.

2. Šiame skyriuje nustatyta tvarka nagrinėjami dėl darbo teisinių santykių kylantys ginčai, išskyrus ginčus dėl žalos atlyginimo ir kitus šiame Kodekse nustatytus ginčų atvejus.

411 straipsnis. Ieškinio padavimas

1. Ieškinį asmenų, kuriems nėra sukakę aštuoniolika metų, interesais, be jų pačių, turi teisę paduoti ir jų atstovai pagal įstatymą.

2. Darbuotojo ieškinys darbo byloje gali būti paduodamas pagal bendrąsias teisingumo taisykles arba pagal vietą, kurioje darbas yra dirbamas, buvo dirbamas ar turėjo būti dirbamas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

412 straipsnis. Ginčo išankstinės nagrinėjimo ne teisme tvarkos nesilaikymo pasekmės

1. Jeigu asmuo kreipėsi į teismą nesilaikydamas ginčo išankstinės nagrinėjimo ne teisme tvarkos, teismas atsisako priimti ieškinį arba palieka jį nenagrinėtą ir išaiškina ieškovui teisę pasinaudoti ginčo nagrinėjimo ne teisme tvarka. Šiuo atveju kreipimosi į darbo ginčo nagrinėjimo instituciją diena laikoma kreipimosi į teismą diena, jeigu į šią instituciją asmuo kreipėsi ne vėliau kaip per keturiolika dienų nuo teismo nutarties įteikimo jam dienos.

2. Jeigu darbo ginčo nagrinėjimo institucija anksčiau buvo pripažinusi save nekompetentinga spręsti ginčą, bylą nagrinėja teismas.

413 straipsnis. Pasirengimo bylą nagrinėti teisme ir bylos išnagrinėjimo terminai

1. Pasirengimas bylą nagrinėti teisme turi būti baigtas ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo ieškinio priėmimo dienos.

2. Priemonės ieškinio trūkumams šalinti teismas taiko tik tokiu atveju, kai tie trūkumai negali būti pašalinti pasirengimo nagrinėti teisme metu.

3. Byla turi būti išnagrinėta ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo dienos, kurią buvo baigta pasirengti bylą nagrinėti teisme.

414 straipsnis. Teismo vaidmuo

1. Bylą nagrinėjantis teismas turi teisę savo iniciatyva rinkti įrodymus, kuriais šalys nesiremia, jeigu jis mano, jog tai yra būtina siekiant teisingai išspręsti bylą.

2. Jeigu teismas, nagrinėdamas bylą pagal darbuotojo ieškinį, nustato, kad ieškinys pareikštas ne tam asmeniui, kuris turi pagal ieškinį atsakyti, tai turi teisę savo iniciatyva įtraukti dalyvauti byloje antrąjį atsakovą.

3. Teismas turi įspėti šalis apie teismo teisę viršyti pareikštus reikalavimus ir taikyti įstatymuose numatytą alternatyvų darbuotojo teisių ar teisėtų interesų gynimo būdą.

415 straipsnis. Pasirengimas bylai

1. Teismas, rengdamasis bylą nagrinėti teisme, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, išreikalauja iš atsakovo dokumentus apie ieškovo priėmimą ir atleidimą (perkėlimą, nušalinimą) iš darbo, drausminių nuobaudų skyrimą, apie vidutinį ieškovo darbo užmokestį ir kitus bylai nagrinėti būtinus dokumentus, jeigu jų negali pateikti ieškovas.

2. Pasirengimas nagrinėti bylą teisme vyksta parengiamajame teismo posėdyje.

416 straipsnis. Procesinis darbuotojo teisių perėmimas

Darbo byloje darbuotojo procesinis teisių perėmimas galimas tik pagal darbuotojo ieškinius dėl darbo užmokesčio ar kitų išmokų, susijusių su darbo teisiniais santykiais, priteisimo.

417 straipsnis. Teismo teisė viršyti ieškinio dalyką ir pagrindą

Byloje pagal darbuotojo ieškinį pirmosios instancijos teismas, atsižvelgdamas į ieškinio pagrindą sudarančias ir teismo posėdyje paaiškėjusias bylos aplinkybes, turi teisę viršyti pareikštus reikalavimus, t.y. gali patenkinti reikalavimus daugiau nei buvo pareikšta, taip pat priimti

sprendimą dėl reikalavimų, kurie nebuvo pareikšti, tačiau yra tiesiogiai susiję su pareikšto ieškinio dalyku ir pagrindu.

418 straipsnis. Teismo teisė taikyti alternatyvų darbuotojo teisių gynimo būdą

Jeigu darbuotojas pareiškė vieną iš įstatymuose numatytų alternatyvių reikalavimų, pirmosios instancijos teismas, nustatęs, jog tenkinti pareikštą reikalavimą nėra pagrindo, gali savo iniciatyva, kai yra pagrindas, taikyti įstatymų numatytą alternatyvų darbuotojo teisių ar teisėtų interesų gynimo būdą.

**XXI SKYRIUS
BYLOS DĖL DAIKTO VALDYMO PAŽEIDIMŲ**

419 straipsnis. Teisingumas

Ieškinyje dėl nekilnojamojo daikto valdymo pažeidimų pašalinimo paduodamas nekilnojamojo daikto buvimo vietos teismui, o dėl kilnojamojo daikto – vadovaujantis bendromis teisingumo taisyklėmis.

420 straipsnis. Ieškinio turinys

Ieškinyje, be šio Kodekso 135 straipsnyje išvardytų duomenų, turi būti nurodoma:

- 1) įrodymai, patvirtinantys daikto valdymo faktą;
- 2) daikto aprašymas;
- 3) registruotiniams daiktams – duomenys iš viešo registro.

421 straipsnis. Pasirengimas bylą nagrinėti teisme ir bylos išnagrinėjimo terminai

1. Pasirengimas bylą nagrinėti teisme turi būti baigtas ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo ieškinio priėmimo dienos.
2. Byla turi būti išnagrinėta ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo dienos, kurią buvo baigtas pasirengimas bylą nagrinėti teisme.

422 straipsnis. Bylos nagrinėjimas

1. Nagrinėdamas bylą dėl valdymo pažeidimo fakto, teismas išsiaiškina tik paskutinį valdymo bei jo pažeidimo faktą, nesiaiškindamas nei atsakovo teisės į daiktą, nei jo geros valios.
2. Bylose dėl daikto valdymo pažeidimo priešieškinio pareiškimas nėra leidžiamas.

423 straipsnis. Teismo sprendimas

Teismas, priimdamas sprendimą ieškinį patenkinti, nustato realų terminą, per kurį atsakovas turi pašalinti daikto valdymo pažeidimus.

**XXI¹ SKYRIUS
VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLŲ NAGRINĖJIMO YPATUMAI**

Kodeksas papildytas XXI¹ skyriumi:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

423¹ straipsnis. Bendrosios bylų nagrinėjimo taisyklės

1. Viešųjų pirkimų bylas teismas nagrinėja pagal bendrąsias šiame Kodekse nustatytas bylų nagrinėjimo taisykles, atsižvelgdamas į šiame skyriuje ar kituose įstatymuose nustatytas išimtis.

2. Šiame skyriuje nustatyta tvarka nagrinėjami dėl viešųjų pirkimų teisinių santykių kylantys ginčai, išskyrus ginčus dėl žalos atlyginimo. Ginčai dėl žalos atlyginimo sprendžiami šiame skyriuje nustatyta tvarka, kai reikalavimas dėl žalos atlyginimo pareikštas kartu su reikalavimais, atsirandančiais iš viešųjų pirkimų teisinių santykių. Jeigu reikalavimo dėl žalos atlyginimo nagrinėjimas užvilktų bylos nagrinėjimą, teismas gali šį reikalavimą išskirti į atskirą bylą arba priimti dalinį sprendimą byloje.

3. Kai byla nagrinėjama šiame skyriuje nustatyta tvarka, teismas visus procesinius dokumentus įteikia tik elektroniniu paštu, faksu arba kitomis asmenų, kuriems įteikiami procesiniais dokumentai, turimomis elektroninių ryšių priemonėmis, išskyrus atvejus, kai tam nėra

techninių galimybių. Įteikiant procesinį dokumentą elektroninių ryšių priemonėmis, procesinio dokumento įteikimo diena laikoma po procesinio dokumento išsiuntimo dienos einanti darbo diena. Apie atliekamus procesinius veiksmus teismas dalyvaujantiems byloje asmenims gali pranešti telefonu ne vėliau kaip prieš tris darbo dienas iki atliekamo procesinio veiksmo pradžios.

4. Viešųjų pirkimų bylos nagrinėjamos rašytinio proceso tvarka. Išimtiniais atvejais teismas, manydamas, kad tai būtina, gali nuspręsti viešųjų pirkimų bylą nagrinėti žodinio proceso tvarka. Ieškinyje, atsiliepime į ieškinį ar paruošiamuosiuose dokumentuose šalys gali pateikti motyvuotą prašymą nagrinėti bylą žodinio proceso tvarka. Šis prašymas teismui nėra privalomas. Atsisakymas nagrinėti bylą žodinio proceso tvarka negali būti skundžiamas atskiruoju skundu.

423² straipsnis. Išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarka

1. Tiekėjas, prieš kreipdamasis į teismą, turi laikytis Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytos privalomos išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarkos.

2. Kai per įstatymų nustatytus terminus neišnagrinėjamas tiekėjo kreipimasis, pareikštas išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarka, tiekėjas gali pareikšti ieškinį teisme dėl ginčo esmės.

3. Kai įstatymų nustatytais pagrindais atsisakoma nagrinėti tiekėjo kreipimąsi, pareikštą išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarka, tiekėjas gali kreiptis į teismą pareikšdamas ieškinį dėl ginčo esmės ir nurodyti priežastis, dėl kurių jis nesutinka su priimtu sprendimu atsisakyti nagrinėti jo kreipimąsi. Teismas, pripažinęs, kad ieškovo nurodyti argumentai yra pagrįsti, nagrinėja bylą iš esmės.

423³ straipsnis. Ieškiniui keliami reikalavimai

1. Atsižvelgiant į ieškinio pobūdį, be šio Kodekso 135 straipsnyje nustatytų reikalavimų, ieškinyje arba jo prieduose turi būti:

1) skelbimas apie pirkimą – jeigu pranešimas apie pirkimą buvo paskelbtas viešai arba buvo adresuotas ieškovui;

2) pirkimo dokumentuose nurodytos pirkimo sąlygos pagal Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus;

3) tiekėjo kreipimasis, pareikštas išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarka, ir dėl jo priimtas sprendimas – jeigu šie dokumentai yra;

4) perkančiosios organizacijos sprendimai, apie kuriuos ieškovui buvo pranešta;

5) tiekėjų ir perkančiosios organizacijos susirašinėjimo dokumentai dėl pirkimo sąlygų paaiškinimo ar patikslinimo;

6) tiekėjo ir (ar) perkančiosios organizacijos susirašinėjimo su Viešųjų pirkimų tarnyba dokumentai – jeigu šiuos dokumentus tiekėjas turi;

7) tiekėjo pasiūlymas – kai ieškinio dalykas nėra tik pirkimo sąlygų ginčijimas;

8) ieškovo turima informacija apie kitų konkurso dalyvių pasiūlymus – kai ieškinio dalykas ir (ar) pagrindas yra tiesiogiai su šiais pasiūlymais susijęs;

9) nuomonė dėl būtinumo į bylą įtraukti kitus asmenis;

10) nuomonė dėl būtinumo gauti kompetentingų valstybės institucijų išvadas;

11) ieškovo, atsakovo ir kitų suinteresuotų asmenų turimi elektroninio pašto adresai, telefono ir fakso numeriai, kitų turimų elektroninių ryšių priemonių adresai;

12) kiti dokumentai ar informacija, susiję su ginčo dalyku.

2. Ieškinyje negali būti reiškiami reikalavimai, kurie nebuvo keliami tiekėjo kreipimesi, pareikštame išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarka, išskyrus atvejus, kai šių reikalavimų ieškovas negalėjo kelti kreipimosi padavimo metu.

3. Ieškinio pagrindas turi sutapti su tiekėjo kreipimesi, pareikštame išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarka, nurodytomis faktinėmis aplinkybėmis, kuriomis buvo grindžiamas tas kreipimasis, išskyrus atvejus, kai šių aplinkybių ieškovas negalėjo nurodyti kreipimosi padavimo metu.

4. Keisti pareikšto ieškinio pagrindą ar dalyką draudžiama, išskyrus atvejus, kai tokio pakeitimo būtinybė iškilo vėliau arba teismas mano, kad tai neužvilkins bylos nagrinėjimo.

423⁴ straipsnis. Ieškinio priėmimas

1. Ieškinio priėmimo klausimą teismas išsprendžia nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo ieškinio gavimo teisme dienos.

2. Priemonės ieškinio trūkumams pašalinti teismas taiko tik tokiu atveju, kai tie trūkumai negali būti pašalinti pasirengimo bylą nagrinėti teisme metu.

3. Teismo nutarties, kuria atsisakoma priimti ieškinį arba kuria atmetamas tiekėjo prašymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kai šis prašymas buvo gautas iki ieškinio pareiškimo, kopijos šiame skyriuje nustatyta tvarka įteikiamos arba išsiunčiamos ieškovui ir atsakovui, o ieškinys ir jo priedai – tik ieškovui ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo nutarties atsisakyti priimti ieškinį ar prašymą. Teismas, priėmęs ieškinį, nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per tris darbo dienas šiame skyriuje nustatyta tvarka apie tai praneša dalyvaujantiems byloje asmenims.

423⁵ straipsnis. Atsiliepimas į ieškinį

1. Kartu su ieškinio kopija teismas atsakovui ir tretiesiems asmenims šiame skyriuje nustatyta tvarka nusiunčia pranešimą dėl atsiliepimų į pareikštą ieškinį pateikimo teismui. Šiame pranešime teismas nustato ne ilgesnį kaip septynių dienų terminą atsiliepimams į ieškinį pateikti, nurodo atsiliepimų į ieškinį nepateikimo pasekmes ir atsakovo pareigą pateikti atsiliepimą į ieškinį. Išimtiniais atvejais teismas, atsižvelgdamas į atsakovo ar trečiojo asmens prašymą ir bylos sudėtingumą, gali atsiliepimų į ieškinį pateikimo terminą pratęsti iki keturiolikos dienų. Šioje dalyje nurodyti terminai skaičiuojami nuo atitinkamo pranešimo įteikimo dienos.

2. Be bendrųjų atsiliepimams keliamų reikalavimų, atsiliepime į ieškinį turi būti nurodyta:

- 1) nuomonė dėl būtinumo į bylą įtraukti kitus asmenis;
- 2) nuomonė dėl būtinumo gauti kompetentingų valstybės institucijų išvadas.

423⁶ straipsnis. Pasirengimas nagrinėti bylą

1. Pasirengimas nagrinėti bylą teisme turi būti baigtas ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo ieškinio priėmimo dienos.

2. Pasirengimas nagrinėti bylą teisme paprastai vyksta paruošiamųjų dokumentų būdu. Paruošiamiesiems dokumentams pateikti gali būti nustatytas ne ilgesnis kaip septynių dienų terminas nuo teismo pranešimo įteikimo dienos. Išimtiniais atvejais teismas vietoj pasirengimo bylą nagrinėti paruošiamųjų dokumentų būdu gali paskirti ne daugiau kaip vieną parengiamąjį teismo posėdį, jeigu taip bus greičiau ir išsamiau pasirengta nagrinėti bylą.

3. Manydamas, kad pasirengta bylą nagrinėti teisme, teismas priima šio Kodekso 232 straipsnyje nurodytą nutartį. Be bendrųjų tokiai nutarčiai keliamų reikalavimų, joje nurodoma, ar tenkinami dalyvaujančių byloje asmenų prašymai nagrinėti bylą žodinio proceso tvarka, jeigu šie prašymai buvo pateikti.

423⁷ straipsnis. Laikinosios apsaugos priemonės

1. Teismas priima motyvuotą nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, vadovaudamasis ekonomiškumo, efektyvumo ir proporcingumo principais ir viešuoju interesu. Teismas gali netaikyti laikinųjų apsaugos priemonių, jeigu jų neigiamos pasekmės galėtų viršyti jų teikiamą naudą.

2. Be šiame Kodekse nurodytų kitų laikinųjų apsaugos priemonių, kaip laikinosios apsaugos priemonės viešųjų pirkimų bylose gali būti taikoma:

- 1) viešojo pirkimo konkurso procedūrų sustabdymas;
- 2) įpareigojimas perkančiajai organizacijai nesudaryti viešojo pirkimo sutarties;
- 3) perkančiosios organizacijos priimto sprendimo įgyvendinimo sustabdymas;
- 4) su pirkimo laimėtoju sudarytos viešojo pirkimo sutarties vykdymo sustabdymas.

423⁸ straipsnis. Bylos nagrinėjimo tvarka

1. Teismas turi teisę savo iniciatyva rinkti įrodymus, kuriais šalys nesiremia, jeigu, jo nuomone, tai yra būtina siekiant teisingai išspręsti bylą.

2. Teismas, atsižvelgdamas į ieškinio pagrindą sudarančias ir teismo posėdyje paaiškęusias bylos aplinkybes, turi teisę viršyti pareikštus reikalavimus, t. y. gali patenkinti daugiau reikalavimų, negu jų buvo pareikšta, taip pat priimti sprendimą dėl reikalavimų, kurie nebuvo pareikšti, tačiau yra tiesiogiai susiję su pareikšto ieškinio dalyku ir pagrindu.

3. Jeigu byloje pareikštas vienas iš įstatymuose numatytų alternatyvių reikalavimų, teismas, nustatęs, kad tenkinti pareikštą reikalavimą nėra pagrindo, gali savo iniciatyva, kai yra pagrindas, taikyti įstatymuose numatytą alternatyvų asmens teisių ar teisėtų interesų gynimo būdą.

4. Sprendimas turi būti priimtas ne vėliau kaip per šešiasdešimt dienų nuo ieškinio priėmimo teisme dienos.

423⁹ straipsnis. Apeliacinio proceso ypatumai

1. Apeliacinis skundas viešųjų pirkimų byloje gali būti paduotas per keturiolika dienų nuo pirmosios instancijos teismo sprendimo priėmimo dienos.

2. Atsiliepimams į apeliacinį skundą pateikti nustatomas keturiolikos dienų terminas nuo apeliacinio skundo išsiuntimo iš pirmosios instancijos teismo dienos.

3. Sprendimas byloje pagal apeliacinį skundą turi būti priimtas ne vėliau kaip per keturiasdešimt penkias dienas nuo bylos gavimo apeliacinės instancijos teisme dienos.

423¹⁰ straipsnis. Kasacinio proceso ypatumai

Kasacinis skundas viešųjų pirkimų byloje gali būti paduotas per vieną mėnesį nuo skundžiamo sprendimo įsiteisėjimo dienos.

XXII SKYRIUS DOKUMENTINIS PROCESAS

424 straipsnis. Leistinumas

1. Ieškinys, kurio dalykas yra piniginiai reikalavimai (atsirandantys iš sutarties, delikto, darbo santykių, išlaikymo priteisimo ir kiti), kilnojamojo daikto, vertybinių popierių priteisimas ar reikalavimai iš nekilnojamojo daikto nuomos sutarčių dėl nuomininko iškeldinimo, ieškovo prašymu gali būti išspręstas šiame skyriuje nustatyta tvarka, jeigu visi reikalavimai yra pagrindžiami leistiniais rašytiniais įrodymais.

2. Tais atvejais, kai ieškinys neatitinka šio straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų ir dėl to negali būti nagrinėjamas šiame skyriuje nustatyta tvarka, teismas nustato terminą ieškinio trūkumams pašalinti, įpareigodamas ieškovą pagrįsti savo reikalavimus leistiniais rašytiniais įrodymais arba primokėti trūkstamą žyminį mokestį, kad bylą būtų galima nagrinėti pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles. Jeigu ieškovas to nepadarė, ieškinys laikomas nepaduotu ir grąžinamas jį padavusiam asmeniui.

3. Jeigu ieškinyje, kurį prašoma nagrinėti dokumentinio proceso tvarka, sujungiami keli savarankiški reikalavimai, tačiau jie ne visi pagrįsti leistiniais rašytiniais įrodymais, teismas pagal šio skyriaus taisykles nagrinėja tinkamai pareikštus reikalavimus, o kitus reikalavimus išskiria į atskirą bylą ir nagrinėja pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles.

4. Šiame skyriuje nustatyta tvarka ieškiniai nenagrinėjami, jei atsakovas gyvena užsienyje arba jeigu užsienyje yra atsakovo buveinė.

5. Šiame skyriuje numatyti ieškiniai pareiškiama pagal bendrąsias teisingumo taisykles.

425 straipsnis. Ieškinio turinys

1. Be reikalavimų, nurodytų šio Kodekso 135 straipsnyje, ieškinyje turi būti nurodomas ieškovo prašymas nagrinėti bylą dokumentinio proceso tvarka bei nurodyti visi rašytiniai įrodymai, kuriais ieškovas grindžia savo reikalavimus.

2. Prie ieškinio šio Kodekso 113, 114 straipsniuose nustatyta tvarka turi būti pridėti rašytiniai įrodymai, kuriais grindžiamas reiškiamas reikalavimas.

3. Už ieškinį, paduodamą dokumentinio proceso tvarka, mokamas žyminis mokestis yra lygus pusei tos sumos, kurią reikėtų mokėti už ieškinio nagrinėjimą teisme bendrąja ginčo teise, tačiau ne mažesnis kaip aštuoni eurai, išskyrus atvejus, kai pagal įstatymus ar teismo nutartimi asmuo nuo žyminio mokesčio yra visiškai ar iš dalies atleistas arba kai žyminio mokesčio sumokėjimo terminas atidėtas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

426 straipsnis. Dokumentinio proceso atsisakymas

Iki preliminaraus sprendimo priėmimo byloje ieškovas gali dokumentinio proceso atsisakyti. Tokiu atveju ieškovui nustatomas terminas trūkstamai žyminio mokesčio daliai primokėti, o neprimokėjus ieškinys paliekamas nenagrinėtas. Trūkstamą žyminio mokesčio dalį primokėjus, byla nagrinėjama pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

427 straipsnis. Nagrinėjimas teisme

1. Dokumentinis procesas vyksta pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles, išskyrus šiame skyriuje nurodytas išimtis.

2. Ieškinys, pareikštas šiame skyriuje nustatyta tvarka, nagrinėjamas rašytinio proceso būdu.

3. Preliminarų sprendimą teismas turi priimti ne vėliau kaip per keturiolika dienų nuo ieškinio priėmimo dienos.

4. Iki preliminaraus sprendimo priėmimo atsakovui apie pareikštą ieškinį nėra pranešama.

5. Laikantis šiame Kodekse nustatytos bendros tvarkos, kai yra pagrindas, teismas gali imtis laikinųjų apsaugos priemonių, apie jų taikymą nepranešdamas atsakovui.

428 straipsnis. Preliminarus sprendimo priėmimas ir jo įsiteisėjimas

1. Teismas, nustatęs, jog pagal pateiktus įrodymus yra pagrindas ieškinį tenkinti, priima preliminarų sprendimą.

2. Preliminarų teismo sprendimą sudaro įžanginė, aprašomoji, motyvuojamoji ir rezoliucinė dalys.

3. Įžanginėje sprendimo dalyje nurodoma:

- 1) sprendimo priėmimo laikas ir vieta;
- 2) sprendimą priėmusio teismo pavadinimas;
- 3) teismo sudėtis, šalys;
- 4) ginčo dalykas.

4. Aprašomojoje sprendimo dalyje nurodoma ieškovo reikalavimų santrauka.

5. Motyvuojamojoje sprendimo dalyje glaustai turi būti nurodoma:

- 1) teismo nustatytos bylos aplinkybės;
- 2) įrodymai, kuriais grindžiamos teismo išvados;
- 3) įstatymai, kuriais vadovavosi teismas.

6. Rezoliucinėje sprendimo dalyje turi būti:

- 1) teismo išvada patenkinti ieškinį, išdėstytas patenkinto reikalavimo turinys;
- 2) reikalavimas atsakovui per dvidešimt dienų nuo sprendimo įteikimo įvykdyti sprendimą arba sprendimą priėmusiam teismui raštu pateikti motyvuotus prieštaravimus;

3) nurodymas, kad, jeigu per dvidešimt dienų nuo sprendimo įteikimo prieštaravimai nebus pateikti, preliminarus sprendimas įsiteisės ir jo pagrindu ieškovui gali būti išduotas vykdomasis raštas;

4) nurodymas, kaip paskirstytos bylinėjimosi išlaidos;

5) nurodymas, kad preliminarus sprendimas yra neskundžiamas nei apeliaciniu, nei kasaciniu skundais;

6) informacija apie tai, kad nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki teismo sprendimo visiško įvykdymo skolininkas pagal Civilinį kodeksą privalo mokėti palūkanas bei įstatymuose ar sutartyje numatytus delspinigius, jeigu prievolė buvo neįvykdyta ar įvykdyta netinkamai.

7. Padarius išvadą, kad ieškinys pagal pateiktus įrodymus negali būti visiškai patenkinamas, teismas priima nutartį nagrinėti bylą pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles ir nustato terminą primokėti trūkstamą žyminį mokestį.

8. Preliminarus teismo sprendimas apeliacine ar kasacine tvarka neskundžiamas. Šis teismo sprendimas įsiteisėja, jeigu per šio Kodekso 430 straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą atsakovas nepareiškia motyvuotų prieštaravimų.

9. Preliminarus teismo sprendimo skubiai vykdyti negalima.

429 straipsnis. Preliminarus teismo sprendimo ir jo priedų kopijų išsiuntimas

1. Preliminaraus teismo sprendimo patvirtinta kopija kartu su ieškinio ir jo priedų kopijomis išsiunčiamos atsakovui ne vėliau kaip kitą darbo dieną po preliminaraus sprendimo priėmimo ir įteikiamos šio Kodekso 123 ir 124 straipsniuose nustatyta tvarka, išskyrus įteikimą kuratoriui ir viešo paskelbimo būdu. Ieškovui preliminaraus teismo sprendimo patvirtinta kopija išsiunčiama ne vėliau kaip per tris darbo dienas po šio sprendimo įsiteisėjimo.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2011](#), 2015-11-12, paskelbta TAR 2015-11-17, i. k. 2015-18264

2. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodytų procesinių dokumentų atsakovui įteikti nepavyksta, teismas nustato ieškovui terminą patikslinti skolininko gyvenamąją vietą arba atlikti veiksmus, kad teismas galėtų procesinius dokumentus įteikti kitu būdu, arba primokėti trūkstamą žyminį mokestį, kad ieškinys galėtų būti nagrinėjamas pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles. Jeigu patikslinus skolininko gyvenamąją vietą arba kitu būdu procesinių dokumentų įteikti nepavyksta, teismas nustato terminą primokėti trūkstamą žyminį mokestį, kad ieškinys galėtų būti nagrinėjamas pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles. Jeigu per nustatytą terminą ieškovas teismo reikalavimų neįvykdo, preliminarus sprendimas panaikinamas ir ieškinys paliekamas nenagrinėtas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

429¹ straipsnis. Procesinių dokumentų įteikimas elektroninių ryšių priemonėmis

Be šio Kodekso 429 straipsnio 1 dalyje nustatytų būdų, atsakovui procesiniai dokumentai gali būti įteikiami elektroninių ryšių priemonėmis.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-72](#), 2012-12-20, *Žin.*, 2012, Nr. 153-7824 (2012-12-29)

430 straipsnis. Atsakovo prieštaravimai ir bylos nagrinėjimas

1. Atsakovo prieštaravimai dėl pareikšto ieškinio ir preliminaraus teismo sprendimo turi būti pateikti raštu per dvidešimt dienų nuo preliminaraus sprendimo įteikimo dienos. Atsakovo prieštaravimai turi atitikti bendruosius reikalavimus, keliamus procesinių dokumentų turiniui ir formai, turi būti motyvuoti ir pagrįsti šio Kodekso 177 straipsnyje nurodytomis įrodinėjimo priemonėmis. Priėmus prieštaravimus, ieškovas žyminio mokesčio neprimoka.

2. Priėmus atsakovo prieštaravimus, teismas ne vėliau kaip kitą darbo dieną ieškovui išsiunčia atsakovo prieštaravimų kopiją ir priedus, išskyrus atvejus, kai pagal šio Kodekso nuostatas pateiktas tik vienas priedų egzempliorius. Ieškovas turi teisę per keturiolika dienų nuo teismo pranešimo įteikimo dienos pateikti atsiliepimą į atsakovo prieštaravimus ir savo reikalavimams pagrįsti atsiliepime nurodyti papildomus motyvus, ir pateikti naujus įrodymus. Gautą ieškovo atsiliepimą į atsakovo prieštaravimus teismas ne vėliau kaip per tris darbo dienas išsiunčia atsakovui. Dokumentiniam procesui netaikomos šio Kodekso 225–233 straipsniuose numatytos pasirengimo bylų nagrinėjimui taisyklės.

3. Teismo posėdis skiriamas ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo dienos, kurią teismas gavo ieškovo atsiliepimą į atsakovo prieštaravimus arba pasibaigė terminas atsiliepimui pateikti.

4. Dokumentiniame procese negalima pakeisti ieškinio dalyko ir pagrindo, padidinti ieškinio reikalavimus. Jeigu ieškovas nepateikia atsiliepimo į atsakovo prieštaravimus, priimti sprendimą ieškovui už akių negalima.

5. Jeigu prieštaravimai pareiškiami praleidus dvidešimties dienų terminą arba jei jie neatitinka šio straipsnio 1 dalyje numatytų reikalavimų, teismas juos priimti atsisako. Teismo nutartis, kuria atsisakoma priimti prieštaravimus, gali būti skundžiama atskiruoju skundu. Jeigu atsakovas terminą praleido dėl svarbių priežasčių, jo prašymu teismas turi teisę terminą atnaujinti.

6. Išnagrinėjęs bylą, teismas byloje priima galutinį sprendimą, kuriuo gali:

- 1) preliminarų sprendimą palikti nepakeistą;
- 2) preliminarų sprendimą panaikinti ir ieškinį atmesti;
- 3) preliminarų sprendimą pakeisti.

7. Galutiniu sprendimu teismas išsprendžia žyminio mokesčio ir kitų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo tarp šalių klausimą.

8. Teismo galutinis sprendimas gali būti skundžiamas bendra teismo sprendimams apskūsti šiame Kodekse nustatyta tvarka.

9. Jeigu atsakovas per dvidešimt dienų nuo preliminaraus sprendimo priėmimo teismo sprendimą įvykdo ir raštu pateikia teismui tai patvirtinančius dokumentus, teismas nutartimi panaikina teismo preliminarų sprendimą ir bylą nutraukia. Šiuo atveju ieškovui grąžinamas jo sumokėtas žyminis mokestis. Jeigu atsakovas teismo sprendimą įvykdo iš dalies, o dėl kitos dalies reikalavimų pareiškia prieštaravimus, byla nagrinėjama šiame straipsnyje nustatyta tvarka ir ieškovo reikalavimų pagrįstumo klausimas išsprendžiamas priimant galutinį sprendimą. Šalims dokumentiniame procese sudarius taikos sutartį ir teismui ją patvirtinus, ta pačia teismo nutartimi preliminarus sprendimas panaikinamas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

XXIII SKYRIUS

BYLŲ DĖL TEISMO ĮSAKYO IŠDAVIMO NAGRINĖJIMO YPATUMAI

431 straipsnis. Leistinumas

1. Šiame skyriuje nustatyta tvarka nagrinėjamos bylos pagal kreditoriaus pareiškimą dėl piniginių reikalavimų (atsirandančių iš sutarties, delikto, darbo santykių, išlaikymo priteisimo ir kitų).

2. Šiame skyriuje nustatyta tvarka pareiškimas nenagrinėjamas, jeigu:

1) pareiškimo dėl teismo įsakymo išdavimo momentu kreditorius nėra įvykдęs jam priklausančios prievolės (ar jos dalies), už kurią reikalaujama sumokėti, o skolininkas reikalauja ją įvykdyti;

2) yra neįmanoma prievolę įvykdyti dalimis, o kreditorius reikalauja įvykdyti dalį prievolės;

3) skolininkas gyvena užsienyje arba užsienyje yra skolininko buveinė;

4) skolininko gyvenamoji ir darbo vietos yra nežinomos.

3. Tuo atveju, kai pagal kreditoriaus reikalavimą iškėlus teisme bylą ir priėmus teismo įsakymą paaiškėja, kad skolininko gyvenamoji ir darbo vietos yra nežinomos, teismas panaikina teismo įsakymą ir kreditoriaus pareiškimą palieka nenagrinėtą. Ši teismo nutartis atskiruoju skundu neskundžiama. Šioje dalyje numatytu atveju teismas gali panaikinti teismo įsakymą ir kreditoriaus pareiškimą palikti nenagrinėtą tik prieš tai nustatęs kreditoriui terminą patikslinti skolininko gyvenamąją vietą arba atlikti veiksmus, kad teismas galėtų įteikti procesinius dokumentus kitu būdu.

4. Šiame skyriuje nustatyta tvarka nagrinėtini reikalavimai kreditoriaus pasirinkimu taip pat gali būti nagrinėjami pagal ginčo teisenos taisyklės arba dokumentinio proceso tvarka.

5. Šiame skyriuje nustatyta tvarka bylos nagrinėjamos naudojant vienodos formos procesinius dokumentus. Bylose dėl teismo įsakymo išdavimo gali būti naudojamos informacinės ir elektroninių ryšių technologijos (procesiniams dokumentams apdoroti ir kt.).

6. Bylas pagal pareiškimus dėl teismo įsakymo išdavimo nagrinėja apylinkės teismai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

432 straipsnis. Bendrųjų ginčo teisenos taisyklių taikymas

Jeigu šiame skyriuje tam tikrų procesinių veiksmų atlikimas nereglamentuojamas, taikomos bylų nagrinėjimo ginčo teisenos taisyklės.

432¹ straipsnis. Informacinių ir elektroninių ryšių technologijų naudojimas

1. Bylose dėl teismo įsakymo išdavimo procesiniams dokumentams apdoroti teisingumo ministro nustatyta tvarka gali būti naudojamos informacinės ir elektroninių ryšių technologijos.

2. Teisingumo ministras, suderinęs su Teisėjų taryba, prireikus gali nustatyti, kad bylas pagal pareiškimus dėl teismo įsakymo išdavimo, kurie paduodami elektroninių ryšių priemonėmis, nagrinėja vienas ar keli konkretūs apylinkės teismai.

3. Jeigu pareiškimas dėl teismo įsakymo išdavimo paduodamas elektroninių ryšių priemonėmis, pareiškėjas įsipareigoja gauti procesinius dokumentus elektroninių ryšių priemonėmis ir privalo nurodyti visus tam būtinus duomenis.

4. Be šio Kodekso 438 straipsnyje nustatytų būdų, procesiniai dokumentai skolininkui gali būti įteikiami elektroninių ryšių priemonėmis. Teismo įsakymą, įteikiamą elektroninių ryšių priemonėmis, teisėjas pasirašo elektroniniu parašu (šis parašas turi tokią pat teisinę galią kaip ir parašas rašytiniuose dokumentuose).

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-72](#), 2012-12-20, *Žin.*, 2012, Nr. 153-7824 (2012-12-29)

433 straipsnis. Pareiškimo forma ir turinys

1. Pareiškime dėl teismo įsakymo išdavimo, be bendrųjų reikalavimų, keliamų procesinių dokumentų turiniui ir formai, turi būti nurodyta:

1) kreditoriaus vardas, pavardė, asmens kodas, adresas, o kai kreditorius yra juridinis asmuo, – jo visas pavadinimas, buveinė, kodas, atsiskaitomosios sąskaitos numeris ir kredito įstaigos rekvizitai, taip pat kreditoriaus atstovo pavadinimas ir adresas, jeigu pareiškimą paduoda atstovas;

2) skolininko vardas, pavardė, asmens kodas (jeigu jis žinomas), adresas, darbo vieta (jeigu ji žinoma), o jeigu skolininkas yra juridinis asmuo, – jo visas pavadinimas, buveinė, kodas, atsiskaitomosios sąskaitos numeris (jeigu jis žinomas) ir kredito įstaigos rekvizitai (jeigu jie žinomi);

3) reikalavimo suma;

4) kai prašoma priteisti palūkanas ar delspinigius, – palūkanų ar delspinigių norma, palūkanų ar delspinigių dydis, skaičiavimo laikotarpis;

5) reiškiamas reikalavimas ir jo faktinis pagrindas, taip pat įrodymai, kuriais galima pagrįsti reiškiamą reikalavimą;

6) motyvuotas prašymas taikyti skolininkui laikinąsias apsaugos priemones, jeigu yra tam pagrindas, ir duomenys apie skolininko turtą;

7) patvirtinimas, kad nėra šio Kodekso 431 straipsnio 2 dalyje nurodytų pagrindų;

8) pridedamų prie pareiškimo dokumentų sąrašas.

2. Pareiškime dėl išlaikymo priteisimo taip pat nurodoma skolininko gimimo data ir vieta, išlaikytinio gimimo data, išlaikytinio gyvenamoji vieta, jeigu pareiškimą paduoda ne pats išlaikytinas asmuo, priteistino išlaikymo dydis kiekvieną mėnesį ir priteistino išlaikymo terminas.

3. Prie pareiškimo dėl teismo įsakymo išdavimo jokie įrodymai nepridedami.

4. Procesinių dokumentų formas tvirtina teisingumo ministras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

434 straipsnis. Bylinėjimosi išlaidos

1. Už pareiškimą dėl teismo įsakymo išdavimo mokamas žyminis mokestis, lygus ketvirtadaliui tos sumos, kurią reikėtų mokėti už ieškinio nagrinėjimą teisme ginčo teiseną, tačiau ne mažesnis negu keturi eurai, išskyrus atvejus, kai pagal įstatymus ar teismo nutartimi asmuo nuo žyminio mokesčio sumokėjimo yra visiškai ar iš dalies atleistas arba kai žyminio mokesčio sumokėjimo terminas atidėtas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, *paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011*

2. Jeigu teismui išdavus įsakymą skolininkas pareiškia prieštaravimus ir kreditorius pateikia ieškinį bendra tvarka, šio straipsnio 1 dalyje numatytas žyminis mokestis įskaitomas į sumokamą už ieškinį žyminio mokesčio sumą.

3. Pripažinus kreditoriaus pareiškimą nepaduotu šio Kodekso 439 straipsnio 6 dalyje nurodytu atveju, sumokėtas žyminis mokestis pareiškėjui negrąžinamas.

4. Jeigu ieškovas turėjo teisę reikalavimus patenkinti šiame skyriuje nustatyta supaprastinto proceso tvarka, tačiau pareiškė ieškinį pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles, jam

žyminis mokestis ir kitos bylinėjimosi išlaidos priteisiamos tik nuo tos ieškinio sumos, kurią ginčijo atsakovas, išskyrus, jei iš atsakovo elgesio ieškovas turėjo pagrindą manyti, kad atsakovas reikalavimą ginčys.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

435 straipsnis. Pareiškimo priėmimas

1. Kreditoriaus pareiškimo priėmimo klausimas išsprendžiamas ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo jo padavimo teismui dienos. Jeigu kreditoriaus pareiškimas atitinka šiame skyriuje nustatytus reikalavimus, išduodamas teismo įsakymas ir nesurašoma teismo nutartis ar teisėjo rezoliucija dėl pareiškimo priėmimo.

2. Teismas nutartimi atsisako priimti pareiškimą dėl teismo įsakymo išdavimo, jeigu yra šio Kodekso 137 straipsnio 2 dalyje nurodytos aplinkybės, jeigu pareiškimas neatitinka šio Kodekso 431 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytų leistinumų reikalavimų arba jeigu pareiškimas yra aiškiai nepagrįstas. Nutartis atsisakyti priimti pareiškimą gali būti skundžiama atskiruoju skundu.

3. Spręsdamas pareiškimo priėmimo ir teismo įsakymo išdavimo klausimus teismas netikrina kreditoriaus reikalavimo pagrįstumo.

4. Pareiškimo dėl teismo įsakymo išdavimo formos ir turinio trūkumai šalinami šio Kodekso 115 straipsnyje nustatyta tvarka.

5. Jeigu šio straipsnio 2 arba 4 dalyje numatytos aplinkybės paaiškėja po pareiškimo priėmimo, teismas, atsižvelgdamas į pareiškimo trūkumų pobūdį, nutartimi pareiškimą palieka nenagrinėtą arba bylą nutraukia, taip pat panaikina teismo įsakymą, jeigu jis yra priimtas. Šios teismo nutartys gali būti skundžiamos atskiraisiais skundais.

6. Jeigu kreditorius atsiima pareiškimą dėl teismo įsakymo išdavimo iki skolininko prieštaravimų gavimo teisme arba iki skolininko prieštaravimų padavimo termino pabaigos, teismas pareiškimą palieka nenagrinėtą. Tai kreditoriui netrukdo šio Kodekso nustatyta tvarka pareikšti reikalavimą iš naujo. Jeigu kreditorius pareiškia reikalavimo atsisakymą po teismo įsakymo išdavimo, teismas klausimą išsprendžia pagal šiame Kodekse nustatytas ieškinio atsisakymo taisykles.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

436 straipsnis. Teismo įsakymo išdavimas

1. Išsprendęs pareiškimo priėmimo klausimą, teismas nedelsdamas, ne vėliau kaip kitą darbo dieną, išduoda kreditoriui teismo įsakymą ir šio Kodekso nustatyta tvarka išsprendžia laikinųjų apsaugos priemonių taikymo skolininkui klausimą.

2. Teismo įsakyme nurodoma:

1) įsakymo išdavimo data;

2) teismo, išdavusio įsakymą, pavadinimas, teisėjo vardas ir pavardė;

3) kreditoriaus vardas, pavardė, asmens kodas, adresas, o jeigu kreditorius yra juridinis asmuo, – jo visas pavadinimas, buveinė, kodas, atsiskaitomosios sąskaitos numeris ir kredito įstaigos rekvizitai;

4) skolininko vardas, pavardė, asmens kodas (jeigu jis žinomas), adresas, darbo vieta (jeigu ji žinoma), o kai skolininkas yra juridinis asmuo, – jo visas pavadinimas, buveinė, kodas, atsiskaitomosios sąskaitos numeris (jeigu jis žinomas) ir kredito įstaigos rekvizitai (jeigu jie žinomi);

5) išieškojimo pagrindas;

6) išieškoma iš skolininko pinigų suma;

7) išieškomų delspinigių dydis, jeigu delspinigiai priteisiami;

8) išieškomos bylinėjimosi išlaidos;

9) (neteko galios nuo 2011-10-01).

3. Teismo įsakyme, išduodamame pagal reikalavimus dėl išlaikymo priteisimo, be šio straipsnio 2 dalyje nurodytų reikalavimų, nurodoma skolininko gimimo data ir vieta, išlaikytinio gimimo data, priteisiamo išlaikymo dydis kiekvieną mėnesį ir priteisiamo išlaikymo terminas.

4. Teismo įsakymas turi atitikti vykdomajam dokumentui nustatytus reikalavimus.

5. Įsakymą pasirašo teisėjas ir patvirtina teismo antspaudu.

6. Nusprendęs taikyti laikinąsias apsaugos priemones, teismas priima nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo.

7. Teismo įsakymas apeliacine ar kasacine tvarka neskundžiamas. Teismo įsakymas įsiteisėja, jeigu per šio Kodekso 437 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytą terminą skolininkas nepareiškia prieštaravimų dėl kreditoriaus pareiškimo. Teismo įsakymą skubiai vykdyti negalima.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

437 straipsnis. Pranešimas skolininkui

1. Kreditoriaus pareiškimo kopija ir teismo įsakymo patvirtinta kopija ne vėliau kaip kitą darbo dieną po teismo įsakymo išdavimo išsiunčiamos skolininkui.

2. Kartu su kreditoriaus pareiškimo ir teismo įsakymo kopijomis teismas išsiunčia skolininkui pranešimą, kuriame turi būti nurodyta:

1) siūlymas ne vėliau kaip per dvidešimt dienų nuo pranešimo įteikimo dienos sumokėti kreditoriui priteistas sumas (įskaitant delspinigius ir bylinėjimosi išlaidas) ir apie teismo įsakymo įvykdymą raštu pranešti teismui arba pareikšti prieštaravimus dėl kreditoriaus pateikto reikalavimo;

2) informacija, kad, neįvykdžius šios dalies 1 punkte nurodytų veiksmų, teismo įsakymas įsiteisės ir galės būti vykdomas priverstinai;

3) informacija apie tai, kad teismas kreditoriaus reikalavimu nagrinės pareiškimą pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles, jei skolininkas pareiškė prieštaravimus dėl kreditoriaus pateikto pareiškimo, ir apie tai, kad nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki teismo sprendimo visiško įvykdymo skolininkas pagal Civilinį kodeksą privalo mokėti palūkanas ir įstatymuose ar sutartyje numatytus delspinigius, jeigu prievolė buvo neįvykdyta ar įvykdyta netinkamai;

4) informacija apie tai, kad, priimdamas teismo įsakymą, teismas netikrino kreditoriaus pareikšto reikalavimo pagrįstumo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

438 straipsnis. Procesinių dokumentų įteikimas

Kreditoriaus pareiškimo ir teismo įsakymo kopijos ir teismo pranešimas skolininkui įteikiami šio Kodekso 123 ir 124 straipsniuose nustatyta tvarka, išskyrus įteikimą kuratoriui ir viešo paskelbimo būdu. Įsiteisėjęs teismo įsakymas per tris darbo dienas išsiunčiamas išieškotojui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2011](#), 2015-11-12, paskelbta TAR 2015-11-17, i. k. 2015-18264

439 straipsnis. Skolininko prieštaravimai

1. Prieštaravimus dėl kreditoriaus pateikto pareiškimo ar dėl jo dalies skolininkas pateikia teismo įsakymą išdavusiam teismui. Jeigu skolininkas dalį kreditoriaus reikalavimo įvykdė arba nors ir neįvykdė, tačiau dalį reikalavimo pripažįsta, jis gali pareikšti prieštaravimus dėl likusios kreditoriaus reikalavimo dalies pagrįstumo.

2. Skolininko prieštaravimai dėl kreditoriaus pareiškimo turi būti pateikti raštu per dvidešimt dienų nuo pranešimo apie teismo įsakymo išdavimą įteikimo skolininkui dienos. Prieštaravimai turi atitikti bendruosius reikalavimus, keliamus procesinių dokumentų turiniui ir formai, išskyrus reikalavimą nurodyti prieštaravimų pagrindą. Jeigu dėl svarbių priežasčių skolininkas prieštaravimus pareiškė pasibaigus šioje dalyje nurodytam terminui, skolininko prašymu teismas terminą prieštaravimams pareikšti gali atnaujinti. Nutartis, kuria toks skolininko prašymas atmetas, gali būti skundžiama atskiruoju skundu.

3. Gavęs skolininko prieštaravimus, teismas ne vėliau kaip per tris darbo dienas privalo pranešti kreditoriui, kad šis ne vėliau kaip per keturiolika dienų nuo teismo pranešimo įteikimo dienos turi teisę pagal bendrąsias bylų nagrinėjimo ginčo teisena taisykles (įskaitant teismingumo taisykles) pareikšti ieškinį, atitinkantį šio Kodekso 135 straipsnio reikalavimus, ir primokėti trūkstantį žyminio mokesčio dalį. Teismo taikytos laikinosios apsaugos priemonės per šioje dalyje nustatytą terminą ieškiniui pareikšti negali būti panaikintos.

4. Jeigu skolininkas dalį pagal teismo įsakymą priteistų kreditoriaus reikalavimų įvykdo arba nors ir neįvykdo, bet jų dalį pripažįsta, o prieštaravimus pareiškia tik dėl likusios kreditoriaus reikalavimų dalies, teismas pagal šio skyriaus taisyklės priima naują įsakymą dėl skolininko neginčijamos reikalavimų dalies priteisimo. Jeigu skolininkas pareiškia prieštaravimus dėl teismo įsakymo tik dalyje dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo, teismas bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimą išsprendžia nutartimi. Dėl nepatenkintos reikalavimų dalies kreditorius gali pareikšti ieškinį šiame straipsnyje nustatyta tvarka.

5. Teismo, kuriam šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka pareikštas ieškinys, nutartimi, kuria išsprendžiamas šio ieškinio priėmimo klausimas, kartu panaikinamas teismo įsakymas ar atitinkama jo dalis.

6. Jeigu kreditorius per šio straipsnio 3 dalyje nustatytą terminą tinkamai įforminto ieškinio teismui nepateikia, kreditoriaus pareiškimas laikomas nepaduotu ir teismo nutartimi grąžinamas kreditoriui, o teismo įsakymas ir taikytos laikinosios apsaugos priemonės panaikinami. Ši nutartis gali būti skundžiama atskiruoju skundu. Tai netrukdo kreditoriui pareikšti ieškinį bendra tvarka.

7. Jeigu skolininkas per šio Kodekso 437 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytą terminą teismo įsakymą įvykdo ir raštu pateikia teismui tai patvirtinančius dokumentus, teismas nutartimi panaikina teismo įsakymą ir bylą nutraukia.

8. Jeigu kreditorius ir skolininkas po teismo įsakymo priėmimo sudaro taikos sutartį ir teismas ją patvirtina, ta pačia teismo nutartimi teismo įsakymas panaikinamas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

440 straipsnis. Aiškiai nepagrįsto pareiškimo pateikimo pasekmės

Jeigu asmuo šiame skyriuje nustatyta tvarka nesąžiningai pareiškia aiškiai nepagrįstą kreditoriaus reikalavimą, teismas gali jam paskirti iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų baudą. Be to, įstatymų nustatyta tvarka šis asmuo gali būti įpareigotas atlyginti dėl nesąžiningo reikalavimo pareiškimo kitų asmenų patirtus nuostolius.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

XXIV SKYRIUS GINČŲ DĖL NEDIDELIŲ SUMŲ PRITEISIMO NAGRINĖJIMO YPATUMAI

441 straipsnis. Proceso ypatumai

1. Bylos dėl pinigų sumų, neviršijančių vieno tūkstančio penkių šimtų eurų, priteisimo nagrinėjamos pagal bendrąsias ginčo teisenos taisykles, išskyrus šiame straipsnyje numatytas išimtis.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

2. Jeigu ieškinio suma neviršija šio straipsnio 1 dalyje nustatytos sumos, bylą nagrinėjantis teismas turi teisę pats nuspręsti, kokia forma ir tvarka nagrinėti bylą. Byla nagrinėjama žodinio proceso tvarka, jeigu dėl to yra bent vienos šalies prašymas.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytose bylose teismas priima sprendimą, kuriame turi būti įžanginė ir rezoliucinė dalys, taip pat trumpai išdėstyti motyvai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

XXIV¹ SKYRIUS GRUPĖS IEŠKINIO BYLŲ NAGRINĖJIMO YPATUMAI

Papildyta skyriumi nuo 2015-01-01:

Nr. [XII-771](#), 2014-03-13, paskelbta TAR 2014-03-27, i. k. 2014-03570

441¹ straipsnis. Bendrosios nuostatos

1. Grupės ieškinio bylas teismas nagrinėja pagal šiame skyriuje nustatytas taisykles. Šiame Kodekse ar kituose įstatymuose nustatytos bendrosios bylų nagrinėjimo taisyklės grupės ieškinio byloms taikomos tiek, kiek grupės ieškinio nagrinėjimo taisyklių nenustatyta šiame skyriuje.

2. Šiame skyriuje nustatyta tvarka nagrinėjami ginčai, kai ieškinys grindžiamas tapačiomis arba panašiomis faktinėmis aplinkybėmis ir juo siekiama tuo pačiu teisinės gynybos būdu apginti į grupę susijungusių fizinių ar juridinių asmenų, kurie pareiškė ieškinį, tapačias ar panašaus pobūdžio materialines teises ar įstatymų saugomus interesus.

3. Rengiant grupės ieškinį, būtinas advokato dalyvavimas. Advokato atstovavimas grupei būtinas teismui nagrinėjant grupės ieškinio bylą.

4. Šiame skyriuje nurodytas bylas kaip pirmosios instancijos teismas nagrinėja apygardos teismai.

5. Skaičiuojant ieškinio senaties terminus laikoma, kad grupės narių reikalavimai, nepriklausomai nuo to, kada jie prisijungė prie grupės, buvo pateikti, kai buvo pareikštas grupės ieškinys.

441² straipsnis. Išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarka

1. Grupės atstovas apie grupės ketinimą kreiptis į teismą dėl grupės ieškinio bylos iškėlimo turi pranešti atsakovui registruotąja pašto siunta išsiųsdamas rašytinę pretenziją atsakovo – fizinio asmens gyvenamosios vietos adresu arba atsakovo – juridinio asmens buveinės adresu. Pretenzijoje apibūdinama grupė, nurodomi jos reikalavimai ir įspėjama, kad, jeigu reikalavimai nebus įvykdyti per šioje pretenzijoje nurodytą laiką, grupė gali kreiptis į teismą ir pareikšti grupės ieškinį. Pretenzijoje nurodytiems reikalavimams įvykdyti grupės atstovas nustato ne trumpesnę kaip trisdešimt dienų terminą. Jeigu per nustatytą terminą atsakymas į pretenziją negaunamas, laikoma, kad atsakovas jos nepatenkino.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatyta išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarka netaikoma, jeigu grupės ieškiniu reiškiamiems reikalavimams pagal kitus teisės aktus nustatyta kitokia privaloma išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarka arba grupė pasinaudojo kitais neprivalomais ginčų sprendimo ne teisme būdais.

441³ straipsnis. Grupės ieškinio pareiškimo prielaidos ir sąlygos

1. Grupės ieškinys gali būti nagrinėjamas šiame skyriuje nustatyta tvarka, jeigu teismas nustato, kad:

1) pareikštas ieškinys dėl ginčo, atitinkančio šio Kodekso 441¹ straipsnio 2 dalyje nurodytas aplinkybes;

2) grupės ieškinys yra tikslingesnis, efektyvesnis ir tinkamesnis būdas išspręsti konkretų ginčą negu individualūs ieškiniai;

3) buvo laikytasi šio Kodekso 441² straipsnyje numatytos išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarkos;

4) grupė turi tinkamą grupės atstovą.

2. Be šiame Kodekse nustatytų bendrųjų ieškinio pareiškimo sąlygų, grupės ieškinys turi atitikti šias specialiąsias sąlygas:

1) reikalavimą pareiškia ne mažiau kaip dvidešimt fizinių ar juridinių asmenų, raštu išreiškusių savo valią būti grupės nariais ir pareikšti ieškinį teismui. Šio pareiškimo formos pavyzdį tvirtina teisingumo ministras;

2) grupė turi grupės advokatą.

3. Atsižvelgiant į ieškinio pobūdį, be šio Kodekso 135 straipsnyje ieškiniui nustatytų reikalavimų, grupės ieškinyje turi būti:

1) prašymas nagrinėti ieškinį pagal grupės ieškinio proceso taisykles;

2) pagrįsta, kodėl reikalavimus tikslingiausia, efektyviausia ir tinkamiausia nagrinėti pagal grupės ieškinio proceso taisykles;

3) apibūdinta grupė, su kuria susijęs grupės ieškinys;

4) nurodytos aplinkybės, kurios yra tapačios ar panašios visiems grupės nariams;

5) pareikšti individualaus pobūdžio turiniai grupės narių reikalavimai (jeigu jie reiškiami) ir nurodytos aplinkybės, kurios gali būti svarbios vertinant šiuos reikalavimus;

6) nurodyti duomenys, pagrindžiantys grupės atstovo tinkamumą;

7) nurodyta, ar buvo tinkamai laikytasi šio Kodekso 441² straipsnyje numatytos išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarkos;

8) grupės atstovo ir grupės advokato parašai.

4. Kaip grupės ieškinio priedai turi būti pateikta:

1) grupės narių sąrašas, kuriame nurodyta: kiekvieno grupės nario vardas ir pavardė (pavadinimas), gyvenamoji vieta (buveinė), asmens kodas (juridinio asmens kodas), kiti duomenys ryšiams palaikyti (adresas pašto korespondencijos siuntoms, telefono numeris ir kiti duomenys); kartu su grupės narių sąrašu pateikiami šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodyti grupės narių pareiškimai;

2) teisinių paslaugų teikimo sutartis (jos išrašas), sudaryta grupės atstovo ir grupės advokato;

3) pranešimas, kurį grupės atstovas ketina paskelbti siekdamas per teismo nustatytą terminą papildyti grupę. Šiame pranešime turi būti nurodytas grupės atstovo vardas ir pavardė (pavadinimas), duomenys ryšiams palaikyti (adresas pašto korespondencijos siuntoms, telefono numeris ir kiti duomenys), pateiktas grupės apibūdinimas, nurodytas atsakovas, ieškinio pagrindas ir ieškinyje keliami reikalavimai, informacija, kad grupės nariais norintys tapti asmenys gali per teismo nustatytą terminą kreiptis į grupės atstovą, taip pat tvarka, pagal kurią grupės atstovas teikia informaciją, ir pagrindinė informacija apie grupės ieškinio nagrinėjimo proceso ypatumus. Šio pranešimo formos pavyzdį tvirtina teisingumo ministras;

4) įrodymai (jeigu jų yra), pagrindžiantys individualaus pobūdžio turtinius grupės narių reikalavimus (jeigu jie reiškiami) ir aplinkybes, kurios gali būti svarbios vertinant šiuos reikalavimus;

5) įrodymai, kad buvo tinkamai laikytasi šio Kodekso 441² straipsnyje numatytos išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarkos.

441⁴ straipsnis. Grupės atstovo procesinė padėtis, teisės ir pareigos

1. Grupės atstovas yra reikalavimą byloje pareiškiantis ir bylos baigtimi suinteresuotas grupės narys (išskyrus šio straipsnio 2 dalyje numatytą atvejį), kuris grupės narių vardu pasirašo ieškinį ir kartu su grupės advokatu veda grupės ieškinio bylą atstovaudamas visų grupės narių interesams.

2. Grupės atstove gali būti asociacija arba profesinė sąjunga, kai grupės ieškiniu reiškiami reikalavimai kyla iš teisinių santykių, tiesiogiai susijusių su asociacijos arba profesinės sąjungos veiklos tikslais ir sritimi, ir kai ne mažiau kaip dešimt grupės narių yra asociacijos arba profesinės sąjungos nariai. Šiuo atveju grupės nariais gali būti ne tik asociacijos arba profesinės sąjungos nariai, tačiau nagrinėjant bylą asociacija arba profesinė sąjunga atstovauja visų grupės narių interesams.

3. Grupės atstovas yra laikomas ieškovu. Bylos nagrinėjimo metu grupės atstovas grupės narių vardu teikia teismui įrodymus, atskirtimus, argumentus, reikalavimus ar skundus, naudojasi kitomis šio Kodekso 42 straipsnyje nurodytomis šalių procesinėmis teisėmis.

4. Grupės atstovas turi visas su bylinėjimosi išlaidų apmokėjimu susijusias teises ir pareigas. Bylinėjimosi išlaidas apmoka grupės nariai grupės atstovui šio Kodekso 441¹⁶ ir 441¹⁷ straipsniuose nustatyta tvarka.

5. Grupės atstovas privalo:

1) veikti atsižvelgdamas į grupės narių interesus;

2) priimti grupės narių jam pateiktus įrodymus ir paaiškinimus ir, atsižvelgdamas į jų reikšmę bylai ir bylos nagrinėjimo stadiją, pateikti juos bylą nagrinėjančiam teismui;

3) atsižvelgdamas į bylos nagrinėjimo stadiją, pateikti teismui visą informaciją apie su grupės ieškinio byla susijusius individualaus pobūdžio turtinius grupės narių reikalavimus (jeigu jie reiškiami), kurią jam atskleidė grupės nariai;

4) bendradarbiauti su grupės advokatu ir teikti jam visą turimą su bylos nagrinėjimu susijusią informaciją;

5) informuoti grupės narius apie bylos nagrinėjimo eigą ir byloje atliekamus procesinius veiksmus ir įtraukti grupės narius priimant sprendimus, turinčius esminės įtakos grupės ieškinio bylos nagrinėjimui. Esminės įtakos bylos nagrinėjimui turinčiais sprendimais laikomi šio Kodekso 441⁶ straipsnyje nurodyti sprendimai;

6) sudaryti grupės nariams galimybes susipažinti su duomenimis apie bylinėjimosi išlaidas (visą išlaidų sumą ir kiekvienam grupės nariui tenkančių išlaidų sumą);

7) atlikti kitas šiame Kodekse nustatytas pareigas.

6. Grupės atstovas pakeičiamas teismo nutartimi, kai:

1) grupės atstovas pateikia teismui kreipimąsi, kuriame nurodo nelaikyti jo grupės atstovu ir siūlo pripažinti grupės atstovu kitą grupės narį. Šiame kreipimesi nurodomas asmuo, kurį siūloma pripažinti grupės atstovu, kartu pateikiami grupės nario sutikimas būti grupės atstovu ir įrodymai, kad daugiau kaip pusė visų grupės narių pritaria siūlomai grupės atstovo kandidatūrai;

2) daugiau kaip pusė visų grupės narių pateikia teismui kreipimąsi dėl grupės atstovo pakeitimo. Šiame kreipimesi turi būti nurodytas asmuo, kurį grupės nariai siūlo pripažinti grupės atstovu. Kreipimąsi turi pasirašyti jį teikiantys grupės nariai, kartu su kreipimusi turi būti pateiktas rašytinis asmens, kurį siūloma pripažinti grupės atstovu, sutikimas būti grupės atstovu;

3) šio Kodekso 441¹³ straipsnio 3 dalyje nurodytu atveju, kai naujas grupės atstovas pateikia daugiau kaip pusės visų grupės narių rašytinius sutikimus dėl jo pripažinimo grupės atstovu apeliaciniame procese.

7. Šio straipsnio 6 dalyje nurodytą nutartį, kuria pakeičiamas grupės atstovas, teismas viešai paskelbia specialiaame interneto tinklalapyje. Ši nutartis neskundžiama.

8. Kai vadovaujantis šio straipsnio 6 dalimi grupės atstovas pakeičiamas, grupės nariams ir pripažintam naujam grupės atstovui iki jo pripažinimo atlikti procesiniai veiksmai yra privalomi tiek, kiek jie buvo privalomi grupės nariams ir buvusiam grupės atstovui. Dėl grupės atstovo pakeitimo grupės teisiniai santykiai su grupės advokatu nesibaigia.

9. Jeigu grupės nariai nesutaria dėl naujo grupės atstovo kandidatūros arba grupė dėl kitų priežasčių lieka be grupės atstovo, teismas specialiaame interneto tinklalapyje viešai paskelbia, kad grupė nebeturi grupės atstovo, ir nustato ne trumpesnę negu trisdešimt dienų terminą, per kurį teismui turi būti pateiktas grupės nario kreipimasis dėl jo pripažinimo grupės atstovu ir įrodymai, kad daugiau kaip pusė visų grupės narių pritaria naujo grupės atstovo kandidatūrai. Jeigu per šį teismo nustatytą terminą grupės nario kreipimasis dėl pripažinimo grupės atstovu nepateikiamas, teismas grupės ieškinį palieka nenagrinėtą.

441⁵ straipsnis. Grupės narių procesinė padėtis, teisės ir pareigos

1. Visi grupės nariai laikomi ieškovais. Savo procesines teises ir pareigas, išskyrus šiame skyriuje nurodytas teises ir pareigas, grupės nariai įgyvendina per grupės atstovą. Grupės nariai grupės ieškinio byloje kiekvienas atskirai negali savarankiškai vesti bylos ir veikti savo vardu, išskyrus procesą dėl grupės narių pareikštų individualaus pobūdžio turtinių reikalavimų, kurio metu kiekvienas grupės narys savarankiškai veda bylą dėl jo pareikštų individualaus pobūdžio turtinių reikalavimų ir veikia savo vardu.

2. Laikoma, kad grupės narys yra prisijungęs prie grupės, kai jis grupės atstovui pateikia šio Kodekso 441³ straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytą pareiškimą.

3. Kiekvienas grupės narys gali raštu pranešti teismui, kad pasitraukia iš grupės. Šia teise grupės narys gali pasinaudoti tol, kol teismas priima šio Kodekso 441⁸ straipsnio 5 dalyje nurodytą nutartį, išskyrus šio Kodekso 441⁶ straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytus atvejus. Pasitraukimas iš grupės neužkerta pasitraukusiam grupės nariui kelio reikšti individualų ieškinį tuo pačiu pagrindu ir dėl to paties dalyko.

4. Kai grupės ieškiniu reiškiami ir individualaus pobūdžio turtiniai grupės narių reikalavimai, kiekvienas grupės narys, išreikšdamas valią būti grupės nariu ir pareikšti ieškinį teismui, privalo grupės atstovui pranešti apie turimą individualaus pobūdžio turtinį reikalavimą ir pateikti jį pagrindžiančius įrodymus.

5. Grupės narys individualiai gali kreiptis dėl pagal jo individualaus pobūdžio turtinį reikalavimą priimto individualaus teismo sprendimo grupės ieškinio byloje priverstinio vykdymo.

6. Grupės ieškinyje pareikšti individualaus pobūdžio turtiniai grupės narių reikalavimai nagrinėjami pagal bendrąsias šio Kodekso taisykles, jeigu kitokių taisyklių nenustatyta šiame skyriuje.

441⁶ straipsnis. Grupės procesinės teisės ir pareigos

1. Grupė turi teisę pakeisti grupės ieškinio pagrindą arba dalyką, taip pat padidinti ar sumažinti bendrus grupės ieškinio reikalavimus tiek, kiek to reikia atsižvelgiant į prie grupės

prisijungusių grupės narių reikalavimus ir šių reikalavimų pobūdį. Šiuos procesinius veiksmus atlieka grupės atstovas tol, kol vadovaujantis šio Kodekso 441⁸ straipsnio 4 dalimi teismui tvirtinti pateikiamas patikslintas grupės narių sąrašas ir, jeigu reikia, patikslintas ieškinys.

2. Grupė gali pasinaudoti teise atsiimti grupės ieškinį tol, kol teismas pagal šio Kodekso 441⁸ straipsnio 4 dalį neišsiuntė ieškinio kopijos atsakovui. Vėliau atsiimti grupės ieškinį galima tik turint atsakovo sutikimą ir ne vėliau kaip iki pirmosios instancijos teismo sprendimo priėmimo. Jeigu grupė atsiima grupės ieškinį po to, kai teismas išsiuntė ieškinio kopiją atsakovui, grupės atstovas turi teismui pateikti daugiau kaip pusės visų grupės narių rašytinius sutikimus dėl grupės ieškinio atsiėmimo. Šiuos procesinius veiksmus atlieka grupės atstovas.

3. Grupė gali sudaryti taikos sutartį su atsakovu. Apie šį ketinimą grupės atstovas informuoja grupės narius, prie pranešimo prideda parengtos taikos sutarties kopiją ir nurodo, kad grupės nariai per dvi savaites nuo informavimo dienos gali pasinaudoti šio Kodekso 441⁵ straipsnio 3 dalyje numatyta teise pasitraukti iš grupės. Pranešime apie ketinimą sudaryti taikos sutartį turi būti nurodyta, kad, grupės nariui nepasinaudojus šio Kodekso 441⁵ straipsnio 3 dalyje numatyta teise ir teismui patvirtinus taikos sutartį, byla bus nutraukta ir grupės narys nebegalės reikšti ieškinio tuo pačiu pagrindu ir dėl to paties dalyko. Sudaryta taikos sutartis yra privaloma grupės nariams, nepasinaudojusiems šio Kodekso 441⁵ straipsnio 3 dalyje numatyta teise.

4. Grupė gali atsisakyti grupės ieškinio. Apie šį ketinimą grupės atstovas informuoja grupės narius, prie pranešimo prideda paaiškinimus dėl grupės ieškinio atsisakymo priežasčių ir nurodo, kad grupės nariai per dvi savaites nuo informavimo dienos gali pasinaudoti šio Kodekso 441⁵ straipsnio 3 dalyje numatyta teise pasitraukti iš grupės. Pranešime apie ketinimą atsisakyti grupės ieškinio turi būti nurodyta, kad, grupės nariui nepasinaudojus šio Kodekso 441⁵ straipsnio 3 dalyje numatyta teise ir teismui priėmus nutartį dėl grupės ieškinio atsisakymo, byla bus nutraukta ir grupės narys nebegalės reikšti ieškinio tuo pačiu pagrindu ir dėl to paties dalyko. Grupės ieškinio atsisakymas yra privalomas grupės nariams, nepasinaudojusiems šio Kodekso 441⁵ straipsnio 3 dalyje numatyta teise.

5. Vykdomasis raštas dėl bendro sprendimo grupės ieškinio byloje išduodamas grupės atstovui.

441⁷ straipsnis. Grupės ieškinio priėmimas

1. Grupės atstovui pareiškus grupės ieškinį, teismas nutartimi dėl grupės ieškinio priėmimo išsprendžia klausimą, ar ieškinys gali būti nagrinėjamas pagal grupės ieškinio proceso taisykles, įvertina, ar visi ieškinį reiškiantys asmenys gali būti laikomi grupės nariais, ar pareikšti individualaus pobūdžio turtiniai reikalavimai yra susiję su grupės ieškinio dalyku ir pagrindu. Teismas, sprenddamas, ar grupės ieškinys yra tikslingesnis, efektyvesnis ir tinkamesnis būdas išspręsti konkretų ginčą negu individualūs ieškiniai, pagal grupės atstovo pateiktą informaciją ir kitus teismui žinomus duomenis įvertina apibūdintą grupę, grupės ieškiniu ginamų pažeistų teisių ir įstatymų saugomų interesų pobūdį, bendro grupės reikalavimo ir individualaus pobūdžio turtinių grupės narių reikalavimų (jeigu jie reiškiami) santykį, individualaus pobūdžio turtinių grupės narių reikalavimų (jeigu jie reiškiami) dydį ir kitas aplinkybes. Teismas, sprenddamas grupės atstovo tinkamumo klausimą, įvertina atstovo sąžiningumą, reputaciją, kompetenciją atstovauti grupei, atstovo patirtį kitose bylose dėl grupės ieškinio, jeigu grupės atstovas ją turi, jo procesinį elgesį nagrinėjant tokias bylas, ar nėra grupės atstovo ir grupės narių interesų konflikto. Ta pačia nutartimi teismas nustato grupės papildymo terminą ir patvirtina grupės atstovo pateiktą pranešimą dėl grupės pildymo. Ši nutartis gali būti skundžiama atskiruoju skundu. Jeigu toks skundas paduodamas, teismas sustabdo bylą, kol atskirasis skundas bus išnagrinėtas. Išnagrinėjus paduotą atskirąjį skundą priimta nutartis yra galutinė ir kasacine tvarka neskundžiama.

2. Prieš priimdamas nutartį dėl grupės ieškinio priėmimo, teismas šio Kodekso 142 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka išsiunčia atsakovui grupės ieškinio kopiją ir jam praneša, kad atsakovas gali pareikšti nuomonę per septynias dienas nuo šioje dalyje nurodytų dokumentų įteikimo dienos. Be to, teismas praneša atsakovui apie žinomus ieškovus prie grupės ieškinio kopijos pridėdamas grupės narių sąrašo kopiją ir pažymi, kad šiuo metu grupė nėra patvirtinta, todėl žinomi ne visi ieškovai.

3. Kai grupės ieškinys neatitinka šio Kodekso 441³ straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nustatytų reikalavimų, ieškinio trūkumai šalinami šio Kodekso nustatyta procesinių dokumentų trūkumams pašalinti tvarka.

4. Teismas, priėmęs nutartį dėl grupės ieškinio priėmimo, specialiaame interneto tinklalapyje paskelbia teismo patvirtintą pranešimą dėl grupės pildymo.

5. Įsiteisėjus nutarčiai dėl grupės ieškinio priėmimo, grupės egzistavimas vėlesnėse grupės ieškinio bylos nagrinėjimo stadijose negali būti ginčijamas.

441⁸ straipsnis. Grupės pildymas ir tvirtinimas

1. Teismas, atsižvelgdamas į grupės ieškinio dalyką ir pagrindą, į galimą grupės dydį ir jos narių skaidą, nutartyje dėl grupės ieškinio priėmimo nustato nuo šešiasdešimt iki devyniasdešimt dienų terminą grupei papildyti. Teismas, gavęs motyvuotą grupės atstovo prašymą, gali šį terminą pratęsti, bet ne ilgiau kaip trisdešimt dienų.

2. Grupės atstovas šio Kodekso 441³ straipsnio 4 dalies 3 punkte nurodytą teismo nutartimi patvirtintą pranešimą dėl grupės pildymo gali skelbti per visuomenės informavimo priemones ir kitais būdais.

3. Asmens teisė prisijungti prie grupės ieškinio ar iš grupės pasitraukti per šio straipsnio 1 dalyje nurodytoje nutartyje nustatytą laiką neribojama. Asmuo prisijungia prie grupės pateikdamas grupės atstovui šio Kodekso 441³ straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytą pareiškimą, o pasitraukia iš grupės pateikdamas teismui ir grupės atstovui rašytinį atsisakymą būti grupės nariu ir ieškovu grupės ieškinio byloje.

4. Pasibaigus šio straipsnio 1 dalyje nustatytam terminui, grupės atstovas ne vėliau kaip per keturiolika kalendorinių dienų turi pateikti teismui tvirtinti patikslintą grupės narių sąrašą ir, jeigu reikia, patikslintą grupės ieškinį. Keturiolikos kalendorinių dienų terminą teismas gali atnaujinti, pripažinęs, kad šis terminas praleistas dėl svarbių priežasčių. Patikslintas grupės narių sąrašo kopiją ir grupės ieškinio kopiją teismas nedelsdamas išsiunčia atsakovui šio Kodekso 117 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka, nurodydamas, kad atsakovas per septynias dienas nuo šioje dalyje nurodytų dokumentų įteikimo dienos gali pareikšti nuomonę dėl patikslinto grupės narių sąrašo ir dėl patikslinto grupės ieškinio.

5. Teismas, įvertinęs atsakovo nuomonę, nutartimi išsprendžia klausimą, ar patikslintas grupės ieškinys, kurį pareiškė grupės atstovas, atitinka šio Kodekso 441³ straipsnyje nustatytas sąlygas, ir, įvertinęs, ar visi ieškinį pareiškę asmenys gali būti laikomi grupės nariais, patvirtina galutinį grupės narių sąrašą.

6. Šio straipsnio 5 dalyje nurodyta nutartis yra neskundžiama.

7. Kartu su šio straipsnio 5 dalyje nurodytos nutarties kopija teismas atsakovui ir tretiesiems asmenims nusiunčia pranešimą dėl atsiliepimų į pareikštą grupės ieškinį pateikimo nutartį priėmusiam teismui. Atsakovas atsiliepime į grupės ieškinį kaip ieškovo duomenis nurodo grupės atstovo duomenis ir pažymi, kad atsiliepimas pateikiamas ir dėl kitų grupės narių individualaus pobūdžio turtinių reikalavimų.

8. Teismui priėmus šio straipsnio 5 dalyje nurodytą nutartį, asmenys, dėl svarbių priežasčių negalėję pasinaudoti teise tapti grupės nariais, turi teisę pateikti teismui motyvuotą prašymą prisijungti prie grupės. Teismas šį prašymą gali tenkinti tik tuo atveju, kai yra grupės atstovo ir atsakovo sutikimai. Atsakovo sutikimo nereikia tampant grupės nariu šio Kodekso 441¹⁰ straipsnyje numatytu atveju.

441⁹ straipsnis. Teismo sprendimai

1. Bendras sprendimas – teismo, žodinio proceso tvarka išnagrinėjusio grupės ieškiniu reiškiamus reikalavimus, priimtas sprendimas, bendras visiems grupės nariams.

2. Tarpinis sprendimas – teismo, žodinio proceso tvarka išnagrinėjusio grupės ieškiniu reiškiamus bendrus grupės reikalavimus dėl grupės narius vienijančių faktinių aplinkybių, priimtas sprendimas, kuris yra bendras visiems grupės nariams ir priimamas tais atvejais, kai grupės ieškinyje reiškiami individualaus pobūdžio turtiniai grupės narių reikalavimai.

3. Individualus sprendimas – teismo, rašytinio proceso (arba teismui nusprendus – žodinio proceso) tvarka ir remiantis įsiteisėjusiu tarpiniu sprendimu išnagrinėjusio kiekvieno grupės nario individualaus pobūdžio turtinį reikalavimą, priimtas sprendimas. Individualius sprendimus toje pačioje grupės ieškinio byloje, jeigu tai įmanoma, teismas paskelbia tą pačią dieną.

441¹⁰ straipsnis. Grupės ieškinio ir individualių ieškinių santykis

Kai iki galutinio grupės sąrašo patvirtinimo pagal šio Kodekso 441⁸ straipsnio 5 dalį buvo pareikštas tapačiomis arba panašiomis faktinėmis aplinkybėmis grindžiamas individualus ieškinys, kuriame keliama tapatūs arba panašūs reikalavimai tam pačiam atsakovui ir siekiama tuo pačiu teisinės gynybos būdu apginti materialines teises ar įstatymų saugomus interesus, ieškovas savo iniciatyva arba teismo siūlymu gali pasinaudoti šio Kodekso 139 straipsnyje numatyta teise atsiimti ieškinį ir tapti grupės nariu pagal šio Kodekso 441⁸ straipsnyje nustatytas taisykles. Šiuo atveju, jeigu grupės ieškinį nagrinėjantis teismas patvirtina asmenį grupės nariu, ieškovo individualus reikalavimas paliekamas nenagrinėtas teismo iniciatyva be atsakovo sutikimo.

441¹¹ straipsnis. Teismo vaidmuo

1. Teismas, be grupės atstovo, į posėdį gali kviešti ir kitus grupės narius, kai, teismo nuomone, tai yra būtina siekiant tinkamai išnagrinėti bylą.

2. Jeigu, teismo nuomone, grupės advokatas netinkamai atstovauja grupės interesams teismo procese, teismas gali pasiūlyti grupės atstovui pakeisti grupės advokatą. Šiuo atveju grupės atstovas privalo apie teismo siūlymą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per tris darbo dienas, informuoti grupės narius.

3. Jeigu, teismo nuomone, grupės atstovas netinkamai atstovauja grupės interesams, teismas, paskelbdamas pranešimą viešai specialiaame interneto tinklalapyje, gali siūlyti grupės nariams pasinaudoti teise pakeisti grupės atstovą ir šio Kodekso 441⁴ straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka paskirti kitą grupės atstovą.

4. Teismas, įvertinęs grupės narių skaičiaus sumažėjimą, turi teisę nuspręsti dėl tolesnio bylos nagrinėjimo pagal grupės ieškinio proceso taisykles tikslingumo, efektyvumo ir tinkamumo.

441¹² straipsnis. Procesinių dokumentų įteikimas

Teismo procesinių dokumentų įteikimas grupės atstovui ir grupės advokatui vienu iš šio Kodekso 117 straipsnio 1 dalyje nurodytų būdų laikomas tinkamu procesinių dokumentų įteikimu visiems grupės nariams.

441¹³ straipsnis. Apeliacinio proceso ypatumai

1. Grupės apeliacinį skundą dėl pirmosios instancijos teismo grupės ieškinio byloje priimto neįsiteisėjusio bendro sprendimo arba dėl neįsiteisėjusio tarpinio sprendimo turi teisę paduoti grupės atstovas. Grupės apeliacinį skundą surašo grupės advokatas. Grupės apeliacinį skundą pasirašo grupės advokatas ir grupės atstovas.

2. Kiekvienas grupės narys per grupės apeliacinio skundo padavimo terminą gali pareikšti, kad atsisako savo, kaip proceso šalies, teisių ir pareigų apeliaciniame procese, įskaitant pareigą atlyginti apeliacinio proceso bylinėjimosi išlaidas, įteikdamas teismui rašytinį pareiškimą. Grupės apeliacinio skundo padavimo terminas gali būti atnaujintas, jeigu teismas pripažįsta, kad jis buvo praleistas dėl svarbių priežasčių. Kai proceso šaliai tenkančių teisių ir pareigų apeliaciniame procese atsisako pusė ar daugiau kaip pusė visų grupės narių, grupės apeliacinio skundo dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodyto sprendimo paduoti negalima. Šios dalies nuostatos netaikomos, kai apeliacinį skundą paduoda ne grupė, bet kitas byloje dalyvaujantis asmuo.

3. Jeigu grupės atstovas nėra padavęs grupės apeliacinio skundo dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodyto sprendimo, bendrą sprendimą dėl grupės ieškinio arba tarpinį sprendimą priėmęs teismas, gavęs daugiau kaip pusės visų grupės narių rašytinį prašymą, paduotą ne vėliau kaip prieš tris darbo dienas iki grupės apeliacinio skundo padavimo termino pabaigos, šio sprendimo įsiteisėjimą neskundžiama nutartimi atideda keturiasdešimt dienų. Šioje nutartyje teismas nurodo, kad per teismo atidėtą sprendimo įsiteisėjimo terminą bet kuris grupės narys turi teisę kreiptis į teismą dėl jo pripažinimo grupės atstovu apeliaciniame procese. Ši nutartis skelbiama viešai specialiaame interneto tinklalapyje. Šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka patvirtintas grupės atstovas turi teisę paduoti grupės apeliacinį skundą per teismo atidėtą sprendimo įsiteisėjimo terminą. Informacija apie naujo grupės atstovo galimybę paduoti grupės apeliacinį skundą skelbiama viešai specialiaame interneto tinklalapyje.

4. Teismas, gavęs šio straipsnio 3 dalyje nurodytą grupės nario kreipimąsi dėl jo pripažinimo grupės atstovu apeliaciniame procese, atsižvelgdamas į šio Kodekso 441⁷ straipsnio 1 dalį, ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo kreipimosi gavimo dienos priima nutartį dėl grupės atstovo pakeitimo. Prie kreipimosi grupės narys prideda daugiau kaip pusės visų grupės narių

rašytinius sutikimus dėl jo pripažinimo grupės atstovu. Teismo nutartis, kuria pakeičiamas grupės atstovas, skelbiama viešai specialiaame interneto tinklalapyje. Ši nutartis neskundžiama.

5. Šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka pripažintas grupės atstovas grupės apeliacinį skundą dėl grupės ieškinio byloje priimto bendro sprendimo arba dėl tarpinio sprendimo teismui paduoda per teismo atidėtą sprendimo įsiteisėjimo terminą. Šis terminas gali būti atnaujintas, jeigu teismas pripažįsta, kad jis buvo praleistas dėl svarbių priežasčių. Dėl nutarties, kuria atmestas prašymas atnaujinti praleistą apeliacinio skundo padavimo terminą, gali būti duodamas atskirasis skundas.

6. Apeliacinio teismo sprendimas yra bendras visiems grupės nariams, nepaisant to, ar grupės narys atsisakė savo, kaip proceso šalies, teisių ir pareigų apeliaciniame procese pagal šio straipsnio 2 dalį.

7. Jeigu nepaduodamas grupės apeliacinis skundas, kiekvienas grupės narys gali pagal šiame Kodekse nustatytas bendrąsias apeliacinių skundų padavimo taisykles paduoti individualų apeliacinį skundą dėl sprendimo, kurį teismas priėmė sprenddamas klausimą dėl to grupės nario individualaus pobūdžio turtinių reikalavimų, kuriuos jis reiškė grupės ieškinio byloje. Grupės narys individualų apeliacinį skundą gali paduoti per trisdešimt dienų po to, kai pasibaigė grupės apeliacinio skundo padavimo terminas, įskaitant teismo atidėtą sprendimo įsiteisėjimo terminą (jeigu šis buvo nustatytas).

8. Atskiruosius skundus dėl pirmosios instancijos teismo grupės ieškinio byloje priimtų nutarčių turi teisę paduoti grupės atstovas. Atskirąjį skundą surašo grupės advokatas. Atskirąjį skundą pasirašo grupės advokatas ir grupės atstovas. Atskirųjų skundų padavimui taikomos šio Kodekso XVI skyriaus antrajame skirsnyje nustatytos taisyklės.

441¹⁴ straipsnis. Kasacinio proceso ypatumai

Kasaciniam procesui grupės ieškinio byloje *mutatis mutandis* taikomos šio Kodekso 441¹³ straipsnio nuostatos ir bendrosios kasacinio proceso taisyklės.

441¹⁵ straipsnis. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymas grupei ir atsakovui

Bylinėjimosi išlaidos paskirstomos vadovaujantis šiame Kodekse nustatytais bendrosiomis bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklėmis, jeigu šiame skyriuje nenumatyta kitaip.

441¹⁶ straipsnis. Žyminis mokestis grupės ieškinio byloje

1. Už grupės ieškinį dėl grupės nariams bendro neturtinio reikalavimo mokamas vieno šimto keturiasdešimt keturių eurų žyminis mokestis. Šis žyminis mokestis grupės nariams tenka lygiomis dalimis.

2. Jeigu grupės ieškinio byloje reiškiami individualaus pobūdžio turtiniai reikalavimai, visų šių reikalavimų dydžiai sudedami ir iš gautos sumos apskaičiuojamas žyminis mokestis pagal bendrąsias šio Kodekso taisykles. Kiekvienam grupės nariui tenka žyminio mokesčio dalis, proporcinga jo reiškiamo individualaus pobūdžio turtinio reikalavimo dydžiui.

3. Žyminį mokestį už grupės ieškinį, įgyvendindamas grupės atstovo teises ir pareigas, sumoka grupės atstovas, o kiekvienam grupės nariui tenkanti žyminio mokesčio dalis iš grupės narių surenkama pagal grupės atstovo patvirtintą bylinėjimosi išlaidų paskirstymo tvarkos aprašą. Šiame apraše nustatoma detali bylinėjimosi išlaidų paskirstymo grupės nariams tvarka.

4. Šiame skyriuje nustatytos taisyklės taip pat taikomos ir žyminiam mokesčiui, kurį grupės atstovas sumoka paduodamas grupės apeliacinį ir kasacinį skundus, taip pat prašymą dėl proceso atnaujinimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1242](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-22, i. k. 2014-14517

441¹⁷ straipsnis. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymas grupės nariams

1. Prie su bylos nagrinėjimu susijusių išlaidų, be šio Kodekso 88 straipsnio 1 dalyje nurodytųjų, priskiriamos ir grupės atstovo protingos ir būtinos išlaidos.

2. Kai pagal šio Kodekso 93 straipsnį teismas priteisia iš grupės atlyginti kitos šalies bylinėjimosi išlaidas, laikoma, kad šios išlaidos grupės nariams priteisiamos lygiomis dalimis, išskyrus šio straipsnio 3, 4 ir 5 dalyse numatytus atvejus.

3. Kai priimamas tarpinis sprendimas, šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytos taisyklės taikomos tik tarpinio sprendimo priėmimo išlaidoms. Individualaus pobūdžio turtinių grupės narių reikalavimų nagrinėjimo išlaidos po tarpinio sprendimo priėmimo tenka atskirai kiekvienam individualaus pobūdžio turtinį reikalavimą pareiškusiam grupės nariui.

4. Grupės narys, kuris pasitraukia iš grupės, atsako tik už tas išlaidas, kurios yra susijusios su procesiniais veiksmais, atliktais iki jo pasitraukimo.

5. Šio Kodekso 441¹³ straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka savo, kaip proceso šalies, teisių ir pareigų atsisakęs grupės narys neatsako dėl apeliacinio ir kasacinio proceso metu susidariusių bylinėjimosi išlaidų. Kitais atvejais apeliacinio ir kasacinio proceso metu susidariusių bylinėjimosi išlaidų klausimas sprendžiamas laikantis šiame straipsnyje nustatytų taisyklių.

Papildyta skyriumi:

Nr. [XII-771](#), 2014-03-13, paskelbta TAR 2014-03-27, i. k. 2014-03570

V DALIS YPATINGOJI TEISENA

XXV SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

442 straipsnis. Bylos, teismo nagrinėjamos ypatingosios teisenos tvarka

Ypatingosios teisenos tvarka teismas nagrinėja bylas:

- 1) dėl juridinę reikšmę turinčių faktų nustatymo;
- 2) dėl fizinio asmens paskelbimo mirusiu ar nežinia kur esančiu;
- 3) dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje arba ribotai veiksniu tam tikroje srityje ir nepilnamečio pripažinimo veiksniu (emancipuotu);

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

- 4) dėl įvaikinimo;
- 5) dėl globos ir rūpybos;
- 6) dėl antstolių ir notarų veiksmų apskundimo;
- 7) dėl civilinės būklės aktų registravimo, įrašų atkūrimo, pakeitimo, papildymo, ištaisymo ar anuliavimo;
- 8) dėl teisių pagal prarastus pareikštinius vertybinius dokumentus atkūrimo (šaukiamoji teisena);
- 9) dėl daiktinių teisių, išskyrus bylas, nagrinėjamas pagal ginčo teisenos taisykles;
- 10) dėl šeimos teisinių santykių, išskyrus bylas, nagrinėjamas ginčo teisenos tvarka pagal šio Kodekso IV dalies XIX skyrių;
- 11) dėl hipotekos (kilnojamojo turto įkeitimo) teisinių santykių;
- 12) dėl prarastos teismo ar vykdomosios bylos atkūrimo;
- 13) dėl praleisto įstatymų nustatyto termino atnaujinimo;
- 14) dėl teismo leidimų išdavimo, pareiškimų ar faktų patvirtinimo, turto administravimo, paveldėjimo procedūrų taikymo, taip pat kitas bylas, kurios pagal Civilinį kodeksą ir kitus įstatymus nagrinėjamos supaprastinto proceso tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

443 straipsnis. Ypatingosios teisenos bylų nagrinėjimo ypatybės

1. Ypatingosios teisenos bylas teismas nagrinėja pagal šio Kodekso taisykles, su išimtimis ir papildymais, kuriuos nustato šio Kodekso V dalis ir kiti įstatymai.

2. Pareiškimas dėl bylos iškėlimo turi atitikti procesinių dokumentų formai ir turiniui keliamus reikalavimus su papildymais, numatytais šio Kodekso V dalies atitinkamuose straipsniuose.

3. Suinteresuotas asmuo byloje yra kiekvienas asmuo, su kurio teisėmis ir pareigomis yra susijusi nagrinėjama byla. Jeigu paaiškėja, kad nagrinėjama byla susijusi su atitinkamo asmens teisėmis ir pareigomis, teismas šaukia jį dalyvauti byloje kaip suinteresuotą asmenį.

4. Šiame skyriuje nurodytų bylų nagrinėjimas pradedamas pareiškėjo pareiškimu ar prašymu.

5. Šiame skyriuje nurodytos bylos nagrinėjamos rašytinio proceso tvarka, išskyrus atvejus, kai šio Kodekso V dalyje nurodoma kitaip. Bylą nagrinėjantis teismas turi teisę nuspręsti konkrečią bylą nagrinėti žodinio proceso tvarka. Dalyvaujančių byloje asmenų neatvykimas į teismo posėdį nekliudo teismui išnagrinėti bylą, išskyrus šio Kodekso V dalyje numatytus atvejus, kai dalyvaujančių byloje asmenų dalyvavimas teismo posėdyje yra privalomas.

6. Dalyvaujančių byloje asmenų bylinėjimosi išlaidos neatlyginamos. Tais atvejais, kai dalyvaujančių byloje asmenų suinteresuotumas bylos baigtimi yra skirtingas arba jų interesai yra priešingi, teismas gali proporcingai padalyti turėtas bylinėjimosi išlaidas arba jų atlyginimą priteisti iš dalyvavusio byloje asmens, kurio pareiškimas atmestas.

7. Šiame skyriuje nurodytas bylas teismas išnagrinėja ypatingąja teiseną, neatsižvelgdamas į tai, ar nagrinėjimo metu kyla ginčas dėl teisės. Suinteresuoti asmenys bylos nagrinėjimo metu šio Kodekso V dalyje nustatyta tvarka gali pateikti pareiškimus su savarankiškais reikalavimais.

8. Nagrinėjantis bylą šio Kodekso V dalyje nustatyta tvarka teismas turi imtis visų būtinų priemonių, kad būtų visapusiškai išaiškintos bylos aplinkybės.

9. Teismas, nagrinėjantis bylas ypatingąja teiseną, neturi teisės priimti sprendimo už akių.

10. Pareiškimai ir prašymai ypatingosios teisenos bylose paduodami pareiškėjo ar skundą pateikiančio asmens gyvenamosios vietos ar juridinio asmens buveinės apylinkės teismui, išskyrus šio Kodekso V dalyje numatytas išimtis.

11. Asmenys, kurie Lietuvos Respublikoje neturi gyvenamosios vietos, juridinio asmens ar jo filialo buveinės, šio Kodekso 442 straipsnyje numatytus pareiškimus ir prašymus savo pasirinkimu paduoda bet kurio suinteresuoto asmens gyvenamosios vietos, juridinio asmens ar jo filialo buveinės vietos apylinkės teismui, išskyrus šio Kodekso V dalyje numatytus išimtinio teismingumo atvejus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

XXVI SKYRIUS BYLOS DĖL JURIDINĘ REIKŠMĘ TURINČIŲ FAKTŲ NUSTATYMO

444 straipsnis. Teismo nagrinėjamos bylos dėl juridinę reikšmę turinčių faktų nustatymo

1. Teismas nustato faktus, nuo kurių priklauso asmenų asmeninių ar turtinių teisių atsiradimas, pasikeitimas ar pabaiga.

2. Teismas nagrinėja bylas:

1) dėl giminystės santykių nustatymo;

2) dėl asmens išlaikymo fakto nustatymo;

3) dėl gimimo, įvaikinimo, santuokos sudarymo ar nutraukimo, partnerystės, mirties įregistravimo fakto nustatymo ar kitų civilinės būklės aktų;

4) dėl fakto, kad teisę nustatantys dokumentai, išskyrus asmens dokumentą, patvirtinantį asmens tapatybę, ir civilinės metrikacijos įstaigų išduodamus liudijimus, priklauso asmeniui, kurio vardas, pavardė ar tėvo vardas, nurodyti dokumente, nesutampa su to asmens dokumente, patvirtinančiame jo tapatybę, ar gimimo liudijime nurodytais vardu, pavarde ar tėvo vardu, nustatymo;

5) dėl pastato, žemės ar miško valdymo nuosavybės teise fakto nustatymo;

6) dėl nelaimingo atsitikimo fakto nustatymo;

7) dėl asmens mirties tam tikru laiku ir tam tikromis aplinkybėmis fakto nustatymo, jeigu civilinės metrikacijos įstaigos atsisako įregistruoti mirtį;

8) dėl palikimo priėmimo, taip pat palikimo atsiradimo vietos fakto nustatymo;

9) dėl kitokių juridinę reikšmę turinčių faktų nustatymo, jeigu įstatymai nenumato jiems nustatyti kitokios tvarkos.

445 straipsnis. Sąlygos, reikalingos juridinę reikšmę turintiems faktams nustatyti

Teismas nustato juridinę reikšmę turinčius faktus tik tada, kai pareiškėjas negali kitokia tvarka gauti tuos faktus patvirtinančių reikiamų dokumentų arba kai negalima atkurti prarastų dokumentų.

446 straipsnis. Pareiškimo padavimas

Bylose dėl juridinę reikšmę turinčių faktų nustatymo pareiškimai paduodami pareiškėjo gyvenamosios vietos apylinkės teismui, išskyrus bylas dėl pastato, žemės ar miško valdymo nuosavybės teise, palikimo priėmimo ir palikimo atsiradimo vietos faktų nustatymo. Šiose bylose pareiškimai paduodami atitinkamai pastato, žemės ar miško buvimo vietos, palikimo turto ar pagrindinės jo dalies buvimo vietos apylinkės teismui.

447 straipsnis. Pareiškimo turinys

Pareiškime turi būti nurodoma:

- 1) kuriam tikslui reikia nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą;
- 2) priežastys, dėl kurių negalima gauti ar atkurti dokumentų, patvirtinančių juridinę reikšmę turintį faktą;
- 3) įrodymai, patvirtinantys juridinę reikšmę turintį faktą, taip pat patvirtinantys, kad pareiškėjas negali gauti reikiamų dokumentų arba kad negalima prarastų dokumentų atkurti.

448 straipsnis. Teismo sprendimas

1. Tais atvejais, kai teismas pripažįsta faktą esant nustatytą, jis turi sprendime nurodyti, kuriam tikslui faktas nustatytas, taip pat turi nurodyti įrodymus, kuriais remiantis faktas pripažintas nustatytu.
2. Įsiteisėjęs teismo sprendimas nustatyti faktą, kuris turi būti įregistruotas civilinės metrikacijos įstaigoje arba įformintas kitose institucijose, yra pagrindas šį faktą ten įregistruoti arba įforminti, tačiau neprilygsta tų institucijų išduodamiems dokumentams.

XXVII SKYRIUS

BYLOS DĖL ASMENS PASKELBIMO MIRUSIU, PRIPAŽINIMO NEŽINIA KUR ESANČIU BEI ŠIŲ BYLŲ ATNAUJINIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS

BYLOS DĖL FIZINIO ASMENS PASKELBIMO MIRUSIU

449 straipsnis. Pareiškimo padavimas

1. Bylos dėl fizinio asmens paskelbimo mirusiu yra teisingos dingusio fizinio asmens gyvenamosios vietos apylinkės teismui, o jeigu fizinio asmens gyvenamoji vieta nežinoma ir ją nustatyti neįmanoma, – jo paskutinės žinomos gyvenamosios vietos apylinkės teismui. Jeigu dėl to paties įvykio dingo du ar daugiau fizinių asmenų, Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas ar šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas gali paskirti vieną teismą, kuriam išimtinai bus teisingos su šiuo įvykiu susijusios bylos.

2. Paduoti pareiškimą dėl fizinio asmens paskelbimo mirusiu gali kiekvienas suinteresuotas asmuo ar prokuroras.

3. Pareiškimas dėl fizinio asmens paskelbimo mirusiu gali būti paduotas ne anksčiau kaip likus šešiams mėnesiams iki termino, kuriam suėjus dingęs fizinis asmuo gali būti paskelbtas mirusiu, pabaigos. Jeigu galima fizinį asmenį pripažinti mirusiu suėjus šešiams mėnesiams nuo įvykio, kuris duoda pagrindo manyti, kad dingęs fizinis asmuo mirė, pareiškimas dėl fizinio asmens paskelbimo mirusiu gali būti paduotas ne anksčiau kaip likus trim mėnesiams iki termino, kuriam suėjus dingęs fizinis asmuo gali būti paskelbtas mirusiu, pabaigos.

450 straipsnis. Pareiškimo turinys

Pareiškime dėl fizinio asmens paskelbimo mirusiu, be bendrųjų reikalavimų, keliamų procesinių dokumentų turiniui ir formai, turi būti nurodyta:

- 1) dingusio fizinio asmens vardas, pavardė, gimimo data, asmens kodas (jeigu jis yra žinomas), tėvų vardai ir pavardės bei motinos mergautinė pavardė (jeigu ji yra žinoma);
- 2) dingusio fizinio asmens paskutinė žinoma gyvenamoji ir buvimo vieta;
- 3) kuriam tikslui pareiškėjui reikia paskelbti fizinį asmenį mirusiu;

4) aplinkybės, sudariusios dingusiam be žinios fiziniam asmeniui mirties grėsmę arba duodančios pagrindo spėti, jog jis žuvo dėl nelaimingo atsitikimo, taip pat šias aplinkybes patvirtinantys įrodymai;

5) duomenys iš dingusiojo žinomos gyvenamosios ar paskutinės žinomos jo gyvenamosios vietos, darbo vietos, policijos bei kitų įstaigų, patvirtinantys žinių apie jį buvimą ar nebuvimą, taip pat duomenys, kurie asmenys gali suteikti žinių apie dingusįjį;

6) duomenys apie dingusiojo turtą bei išlaikytinius;

7) jeigu prašoma paskirti turto administratorių, – tokio prašymo motyvai ir nurodomas siūlomas administratorius.

451 straipsnis. Pasirengimas bylai

1. Priėmęs pareiškimą, teismas pareiškimą padavusio asmens prašymu ar savo iniciatyva gali skirti asmens, kurį prašoma paskelbti mirusiu, turto laikinąjį administratorių ir imtis kitų priemonių dingusiojo turtui apsaugoti bei tvarkyti, taip pat prireikus duoti iš to turto lėšų dingusiojo išlaikytiniams. Dingusiojo asmens turto laikinasis administravimas skiriamas iki teismo sprendimo šioje byloje įsiteisėjimo.

2. Priėmęs pareiškimą, teismas priima nutartį paskelbti apie bylos iškėlimą specialiaame interneto tinklalapyje. Teismas gali nutarti apie bylos iškėlimą viešai paskelbti ir kitu būdu, kurį pripažins tinkamu.

3. Skelbimuose apie bylos iškėlimą turi būti nurodyta:

1) šio Kodekso 450 straipsnio 1 ir 2 punktuose nurodyti duomenys apie dingusį asmenį;

2) iš bylos medžiagos žinomos esminės aplinkybės, kurios galėtų padėti rasti dingusį asmenį;

3) kreipimasis į dingusį asmenį, kad iki nutartyje nurodyto termino pabaigos atsilieptų, nes priešingu atveju jis gali būti paskelbtas mirusiu;

4) kreipimasis į visus, kurie gali suteikti informacijos apie dingusį asmenį, kad per nurodytą terminą ją suteiktų teismui.

4. Skelbimuose nurodomą terminą, per kurį dingusiam asmeniui siūloma atsiliepti, teismas nustato ne trumpesnę kaip trijų ir ne ilgesnę kaip šešių mėnesių.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

452 straipsnis. Bylos nagrinėjimas

1. Byla nagrinėjama žodinio proceso tvarka. Bylos nagrinėjimas gali vykti nesusėjus skelbime nurodytam terminui, bet negali būti baigtas anksčiau, negu pasibaigia:

1) Civiliniame kodekse numatyti terminai, kuriems pasibaigus asmuo gali būti paskelbtas mirusiu;

2) skelbime nurodytas terminas, per kurį dingusiam asmeniui siūloma atsiliepti.

2. Į bylos nagrinėjimą šaukiami pareiškėjas, kiti bylos baigtimi suinteresuoti asmenys ir liudytojai, kuriems žinomos su byla susijusios aplinkybės.

3. Jeigu nagrinėjant bylą dėl asmens pripažinimo mirusiu paaiškėja, kad dingęs asmuo neabejotinai mirė, teismas pagal įstatymus privalo toliau nagrinėti bylą pagal šio Kodekso nuostatas, reglamentuojančias asmens mirties fakto nustatymą.

453 straipsnis. Teismo sprendimas

1. Teismo sprendimas paskelbti asmenį mirusiu yra pagrindas teismo buveinės vietos civilinės metrikacijos įstaigai įrašyti į civilinės metrikacijos knygą mirties įrašą.

2. Teismo sprendimo pripažinti asmenį mirusiu rezoliucinėje dalyje turi būti nurodoma fizinio asmens vardas ir pavardė, asmens kodas (jeigu jis yra žinomas), gimimo data ir vieta, gyvenamoji ar paskutinė žinoma gyvenamoji, mirties vieta ir aplinkybė, kad asmens mirties data laikoma teismo sprendimo įsiteisėjimo diena.

3. Jeigu byloje yra įrodymai, patvirtinantys, kad asmuo dingo be žinios tokiomis aplinkybėmis, kurios sudarė mirties grėsmę arba duoda pagrindą spėti jį žuvus dėl nelaimingo atsitikimo, teismas šio asmens mirties data gali pripažinti spėjimą jo žuvimo dieną. Tokiu atveju teismo sprendimo rezoliucinėje dalyje nurodoma konkreti spėjama asmens mirties data ir vieta.

4. Jeigu konkrečios asmens mirties vietos nustatyti negalima, teismo sprendimo rezoliucinėje dalyje šio asmens mirties vieta nurodoma paskutinė žinoma jo buvimo vieta.

ANTRASIS SKIRSNIS

BYLOS DĖL FIZINIO ASMENS PRIPAŽINIMO NEŽINIA KUR ESANČIU

454 straipsnis. Pareiškimo padavimas

1. Bylos dėl fizinio asmens pripažinimo nežinia kur esančiu yra teisingos to asmens gyvenamosios vietos apylinkės teismui, o jeigu fizinio asmens gyvenamoji vieta nežinoma ir jos nustatyti neįmanoma, – jo paskutinės žinomos gyvenamosios vietos apylinkės teismui.

2. Paduoti pareiškimą dėl fizinio asmens pripažinimo nežinia kur esančiu gali kiekvienas suinteresuotas asmuo ar prokuroras.

3. Pareiškimas dėl asmens pripažinimo nežinia kur esančiu gali būti paduotas ne anksčiau kaip likus trims mėnesiams iki termino, kuriam suėjus tas fizinis asmuo gali būti pripažintas nežinia kur esančiu, pabaigos.

455 straipsnis. Pareiškimo turinys

Pareiškime dėl fizinio asmens pripažinimo nežinia kur esančiu, be bendrųjų reikalavimų, keliamų procesinių dokumentų turiniui ir formai, turi būti nurodyta:

- 1) nesančio fizinio asmens vardas, pavardė, gimimo data, asmens kodas (jeigu jis yra žinomas), tėvų vardai ir pavardės bei motinos mergautinė pavardė (jeigu ji yra žinoma);
- 2) nesančio fizinio asmens paskutinė žinoma gyvenamoji ir buvimo vieta;
- 3) kuriam tikslui pareiškėjui reikia pripažinti fizinį asmenį nežinia kur esančiu;
- 4) aplinkybės, patvirtinančios, kad yra nežinoma, kur esąs fizinis asmuo;
- 5) duomenys iš nesančio fizinio asmens gyvenamosios ar paskutinės žinomos jo gyvenamosios vietos, darbo vietos, policijos bei kitų įstaigų, patvirtinantys žinių apie jį buvimą ar nebuvimą, taip pat duomenys, kurie asmenys gali suteikti žinių apie nesantįjį;
- 6) duomenys apie nesančio fizinio asmens turtą bei išlaikytinius;
- 7) jeigu prašoma paskirti turto administratorių, – tokio prašymo motyvai ir nurodomas siūlomas administratorius.

456 straipsnis. Pasirengimas bylai

Pasirengimas bylos dėl fizinio asmens pripažinimo nežinia kur esančiu nagrinėjimui atliekamas šio Kodekso 451 straipsnyje nustatyta tvarka.

457 straipsnis. Bylos nagrinėjimas

Bylą dėl fizinio asmens pripažinimo nežinia kur esančiu teismas nagrinėja pagal šio Kodekso 452 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas taisykles.

458 straipsnis. Teismo sprendimas

1. Teismo sprendimo pripažinti fizinį asmenį nežinia kur esančiu rezoliucinėje dalyje turi būti nurodyta fizinio asmens vardas ir pavardė, asmens kodas (jeigu jis yra žinomas), gimimo data ir vieta, gyvenamoji ar paskutinė žinoma gyvenamoji vieta.

2. Teismas, pripažinęs fizinį asmenį nežinia kur esančiu, jeigu yra pagrindas, tuo pačiu sprendimu paskiria to asmens nuolatinį turto administratorių. Jeigu teismo nutartimi buvo paskirtas laikinasis turto administratorius, tai teismas, priėmęs sprendimą pripažinti asmenį nežinia kur esančiu, paskiria nuolatinį turto administratorių.

TREČIASIS SKIRSNIS
BYLOS DĖL FIZINIO ASMENS PASKELBIMO MIRUSIU AR PRIPAŽINIMO
NEŽINIA KUR ESANČIU ATNAUJINIMAS

459 straipsnis. Pareiškimo padavimas

1. Pareiškimą dėl bylos, kurioje nuspręsta fizinį asmenį paskelbti mirusiu ar pripažinti nežinia kur esančiu, atnaujinimo gali paduoti kiekvienas suinteresuotas asmuo ar prokuroras. Teismas nutartimi gali atnaujinti bylos nagrinėjimą ir savo iniciatyva.

2. Pareiškimas paduodamas tam apylinkės teismui, kuris priėmė sprendimą fizinį asmenį paskelbti mirusiu ar pripažinti nežinia kur esančiu.

460 straipsnis. Pareiškimo nagrinėjimas

Jeigu byla nagrinėjama žodinio proceso tvarka, į teismo posėdį šaukiami asmenys, dalyvavę byloje, kurioje buvo priimtas sprendimas paskelbti fizinį asmenį mirusiu ar pripažinti nežinia kur esančiu.

461 straipsnis. Teismo sprendimas

1. Jeigu ištyrus įrodymus paaiškėja paskelbto mirusiu ar pripažinto nežinia kur esančiu fizinio asmens buvimo vieta, teismas nutartimi panaikina savo sprendimą paskelbti fizinį asmenį mirusiu ar pripažinti nežinia kur esančiu ir nustatytą asmens turto administravimą. Priešingu atveju sprendimas paliekamas galioti.

2. Jeigu paaiškėja, kad fizinio asmens mirties data yra kita, negu nurodyta teismo sprendime dėl fizinio asmens paskelbimo mirusiu, teismas savo sprendimą panaikina tik tuo atveju, kada kartu nustatomas ir to fizinio asmens mirties faktas.

3. Jeigu fizinis asmuo, kuris teismo sprendimu paskelbtas mirusiu ar pripažintas nežinia kur esančiu, pats atvyksta į teismą ir patvirtina savo tapatybę, teismas rašytinio proceso tvarka nutartimi nedelsdamas panaikina sprendimą.

XXVIII SKYRIUS

BYLOS DĖL FIZINIO ASMENS PRIPAŽINIMO NEVEIKSNIU TAM TIKROJE
SRITYJE ARBA RIBOTAI VEIKSNIU TAM TIKROJE SRITYJE IR NEPILNAMEČIO
PRIPAŽINIMO VEIKSNIU (EMANCIPUOTU)

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

462 straipsnis. Teismingumas

1. Pareiškimas dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksniu tam tikroje srityje paduodamas asmens, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksniu tam tikroje srityje, gyvenamosios vietos apylinkės teismui.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

2. Pareiškimas dėl nepilnamečio pripažinimo veiksniu (emancipuotu) paduodamas nepilnamečio gyvenamosios vietos apylinkės teismui.

463 straipsnis. Pareiškimo padavimas

1. Pareiškimą dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksniu tam tikroje srityje gali paduoti:

1) asmens, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksniu tam tikroje srityje, sutuoktinis;

2) asmens, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksniu tam tikroje srityje, tėvai, pilnamečiai vaikai;

3) globos (rūpybos) institucija;

4) prokuroras.

2. Pareiškimą dėl nepilnamečio fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje galima paduoti ne anksčiau kaip likus šešiams mėnesiams iki asmens, kuris turėtų būti pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje, pilnametystės.

3. Pareiškimą pripažinti fizinį asmenį neveiksniu tam tikroje srityje padavęs asmuo gali iki bylos nagrinėjimo užbaigimo reikalavimą pakeisti ir prašyti tą asmenį pripažinti ribotai veiksnium tam tikroje srityje, o pradiniam pareiškime prašęs fizinį asmenį pripažinti ribotai veiksnium tam tikroje srityje – prašyti jį pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje.

4. Asmuo, kuris padavė aiškiai nepagrįstą pareiškimą dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje, teismo nutartimi gali būti nubaustas nuo vieno šimto keturiasdešimt keturių iki penkių šimtų septyniasdešimt devynių eurų bauda. Iš šio asmens taip pat priteisiamos bylinėjimosi išlaidos.

5. Pareiškimą dėl nepilnamečio pripažinimo veiksnium (emancipuotu) gali paduoti pats nepilnametis, jo tėvai, rūpintojas ir globos (rūpybos) institucija.

6. Pareiškimą dėl nepilnamečio nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų teisės savarankiškai disponuoti savo pajamomis bei turtu apribojimo ar atėmimo gali paduoti vaikų globos (rūpybos) institucija, prokuroras ir kiti suinteresuoti asmenys. Nagrinėjant šį pareiškimą, *mutatis mutandis* taikomos šio skyriaus ketvirtojo skirsnio nuostatos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

464 straipsnis. Dalyvaujantys byloje asmenys

1. Byloje dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje dalyvaujantys asmenys, be pareiškėjo, yra asmuo, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje, taip pat globos (rūpybos) institucija. Teismas kaip dalyvaujančius byloje suinteresuotus asmenis gali įtraukti asmens, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje, artimuosius giminaičius ar kartu gyvenančius jo šeimos narius.

2. Tik tais atvejais, kai fizinio asmens, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje, dėl sveikatos būklės, patvirtintos asmens sveikatos priežiūros įstaigos išvada, negalima iškviesti ir apklausti teisme ar įteikti jam teismo dokumentų, byla gali būti nagrinėjama šiam asmeniui nedalyvaujant.

3. Byloje dėl nepilnamečio pripažinimo veiksnium (emancipuotu) ar byloje dėl nepilnamečio nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų teisės savarankiškai disponuoti savo pajamomis bei turtu apribojimo ar atėmimo dalyvaujantys asmenys, be pareiškėjo, yra pats nepilnametis, jo tėvai ar rūpintojas, taip pat globos (rūpybos) institucija, jei nepilnametis neturi tėvų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

464¹ straipsnis. Registravimas

Teismas ne vėliau kaip kitą darbo dieną po sprendimo pripažinti fizinį asmenį neveiksniu tam tikroje srityje ar panaikinti fizinio asmens neveiksnumą, apriboti fizinio asmens veiksnumą tam tikroje srityje ar panaikinti veiksnumo apribojimą ir šiame skyriuje nustatyta tvarka priimto sprendimo dėl nepilnamečio nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų teisės savarankiškai disponuoti savo pajamomis ir turtu apribojimo ar atėmimo, taip pat sprendimo panaikinti atitinkamą ankstesnį sprendimą įsiteisėjimo privalo sprendimo duomenis pateikti Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registro tvarkymo įstaigai Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registro nuostatuose nustatyta tvarka.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. XI-1032, 2010-09-23, *Žin.*, 2010, Nr. 126-6457 (2010-10-26)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

ANTRASIS SKIRSNIS

BYLOS DĖL FIZINIO ASMENS PRIPAŽINIMO NEVEIKSNIU TAM TIKROJE SRITYJE

465 straipsnis. Pareiškimo turinys

Pareiškime dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje, be bendrųjų reikalavimų, keliamų procesinių dokumentų turiniui ir formai, turi būti išdėstytos aplinkybės, rodančios fizinio asmens psichikos sutrikimą, dėl kurio tas asmuo negali suprasti savo veiksmų reikšmės ar jų valdyti, taip pat turi būti pateikta sveikatos priežiūros įstaigos pažyma, kiti įrodymai apie asmens psichinę būklę, socialinio darbuotojo išvada apie asmens, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje, gebėjimą pasirūpinti savimi ir priimti kasdienes sprendimus savarankiškai ar naudojantis pagalba konkrečiose srityse. Asmens gebėjimo pasirūpinti savimi ir priimti kasdienes sprendimus nustatymo tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras. Šiame straipsnyje numatytame pareiškime turi būti nurodytos sritys, kuriose pareiškėjas siūlo pripažinti asmenį neveiksniu.

466 straipsnis. Pasirengimas bylai

1. Jeigu yra duomenų apie fizinio asmens psichikos sutrikimą, teisėjas, kuriam paskirta parengti bylą nagrinėti, asmens psichinei būklei nustatyti nutartimi paskiria teismo psichiatrijos ekspertizę, jeigu tokia ekspertizė nebuvo atlikta anksčiau, ir išreikalauja būtinus ekspertizei atlikti asmens medicininius dokumentus. Šia ekspertize siekiama nustatyti, ar yra pagrindas pripažinti asmenį neveiksniu tam tikroje srityje ar jo veiksnumą tam tikroje srityje apriboti. Teismo psichiatrijos ekspertizės galima neskirti, jei yra kreiptasi dėl pirmiau priimto teismo sprendimo panaikinimo ar dėl teismo sprendimo peržiūrėjimo šio Kodekso 469 straipsnyje nustatyta tvarka ir teismui pakanka kitų įrodymų apie asmens psichinę būklę. Be to, teismas kreipiasi į Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registro tvarkymo įstaigą prašydamas pateikti duomenis apie asmens, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje, pateiktus išankstinius nurodymus. Šiuo atveju Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registre esantys duomenys apie asmens pateiktą išankstinį nurodymą perduodami teismui Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registro nuostatuose nustatyta tvarka.

2. Teisėjas praneša fiziniam asmeniui, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje, kad nagrinėjant bylą dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje būtina, kad jam atstovautų advokatas, ir nustato terminą, per kurį šis fizinis asmuo turi pasirinkti advokatą, teiksiantį jam teisinę pagalbą, ir pranešti apie tai teisėjui. Fizinis asmuo, pasirinkęs advokatą, teiksiantį jam teisinę pagalbą, apie tai praneša teisėjui.

3. Jeigu fizinis asmuo, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje, per teismo nustatytą terminą pats nepasirenka advokato, teikiančio jam teisinę pagalbą, teisėjas, kuriam paskirta parengti bylą nagrinėti, praneša valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą organizuojančiai institucijai apie tai, kad asmeniui, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje, būtinas advokatas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2127](#), 2015-12-03, paskelbta TAR 2015-12-14, i. k. 2015-19743

467 straipsnis. Bylos nagrinėjimas

1. Bylą dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje teismas nagrinėja žodinio nagrinėjimo tvarka, pranešęs byloje dalyvaujantiems asmenims.

2. Jeigu asmuo, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje, į teismo posėdį neatvyksta ir nėra šio Kodekso 464 straipsnio 2 dalyje nurodytų aplinkybių, teismas gali nutarti atvesdinti šį asmenį į teismą padedant policijai arba pavesti jį apklausti kitam to asmens buvimo vietos teismui. Asmens apklausa atliekama dalyvaujant gydytojui psichiatru.

3. Jeigu asmuo, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje, vengia teismo psichiatrijos ekspertizės, teismas gali priimti nutartį priverstinai nusiųsti asmenį ambulatorinei teismo psichiatrijos ekspertizei atlikti. Šią nutartį vykdo policija. Dėl nutarties gali būti duodamas atskiras skundas.

4. Tais atvejais, kai ambulatorinio tyrimo metu gautų duomenų teismo psichiatrijos ekspertizės išvada apie asmens psichikos būklę pateikti nepakanka, teismas gali priimti nutartį paskirti stacionarinę teismo psichiatrijos ekspertizę ir ne ilgiau kaip šešioms savaitėms pasiūsti

asmenį, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje, į ekspertizės įstaigą stebėti. Prieš priimdamas tokią nutartį teismas turi apklausti byloje dalyvaujančius asmenis. Išimtiniais atvejais teismas motyvuotu ekspertų prašymu gali pratęsti nurodytą terminą iki trijų mėnesių. Dėl teismo nutarties skirti stacionarinę teismo psichiatrijos ekspertizę ir pasiūsti asmenį į ekspertizės įstaigą ar pratęsti asmens laikymo joje terminą gali būti duodamas atskiras skundas.

5. Nagrinėdamas bylą dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje, teismas asmens, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje, ar pareiškėjo prašymu arba savo iniciatyva turi aiškintis ir aplinkybes, ar nėra pagrindo apriboti asmens veiksnumą tam tikroje srityje, arba siūlyti jam sudaryti sutartį dėl pagalbos priimant sprendimus teikimo. Kai teismui kyla abejonių dėl asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje tikslingumo, visos abejonės turi būti vertinamos asmens, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje, naudai ir visais atvejais turi būti taikomos kuo mažiau asmens veiksnumą ribojančios priemonės.

6. Teismui nagrinėjant bylą dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje, būtina, kad asmeniui, kurį prašoma pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje, atstovautų advokatas.

468 straipsnis. Teismo sprendimas

1. Išnagrinėjęs bylą teismo posėdyje, teismas priima sprendimą pripažinti fizinį asmenį neveiksniu tam tikroje srityje arba pareiškimą atmeta. Priėmęs sprendimą pripažinti asmenį neveiksniu tam tikroje srityje, teismas sprendime nurodo baigtinį sričių, kuriose asmuo pripažįstamas neveiksniu, sąrašą.

2. Bylos nagrinėjimo metu nustatęs, kad nėra pagrindo fizinį asmenį pripažinti neveiksniu tam tikroje srityje, tačiau yra pagrindas fizinio asmens veiksnumą tam tikroje srityje apriboti, teismas priima sprendimą fizinį asmenį pripažinti ribotai veiksnium tam tikroje srityje. Bylos nagrinėjimo metu nustatęs, kad nėra pagrindo pripažinti fizinį asmenį neveiksniu tam tikroje srityje ar apriboti fizinio asmens veiksnumą tam tikroje srityje, tačiau šiam asmeniui reikalinga pagalba priimant sprendimus, teismas pasiūlo asmeniui, kurio veiksnumą tam tikroje srityje prašoma apriboti, sudaryti su asmeniu, kuriuo jis pasitiki, sutartį dėl pagalbos priimant sprendimus ir tai nurodo sprendime. Bylos nagrinėjimo metu nustatęs, kad yra pagrindas pripažinti asmenį neveiksniu tam tikroje srityje ir kad taip pat yra pagrindas pripažinti asmenį ribotai veiksnium tam tikroje srityje, teismas sprendime nustato baigtinį sričių, kuriose asmuo pripažįstamas neveiksniu, sąrašą ir sričių, kuriose asmens veiksnumas apribojamas, sąrašą.

3. Bylinėjimosi dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje išlaidos, išskyrus atstovavimo išlaidas, padengiamos iš valstybės lėšų. Už teismo paskirtas ekspertizes šiose bylose apmokama Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

4. Teismo sprendimu, kuriuo fizinis asmuo pripažįstamas neveiksniu tam tikroje srityje, gali būti išsprendžiami ir globos nustatymo ar globėjo šiam asmeniui paskyrimo klausimai šio Kodekso XXX skyriuje nustatyta tvarka.

5. Teismo sprendimą turi teisę apskusti dalyvaujantys byloje asmenys, taip pat ir pats neveiksniu tam tikroje srityje pripažintas fizinis asmuo.

469 straipsnis. Teismo sprendimo peržiūrėjimas ir panaikinimas

1. Jeigu pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje fizinis asmuo pasveiksta arba pagerėja jo sveikatos būklė ir dėl šio sveikatos pagerėjimo jis gali visiškai ar iš dalies suprasti savo veiksmų reikšmę ar juos valdyti, bylą išnagrinėjęs pirmosios instancijos teismas pagal asmens globėjo ar kitų šio Kodekso 463 straipsnio 1 dalyje išvardytų asmenų arba paties neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pareiškimą, remdamasis teismo psichiatrijos ekspertizės išvada, priima sprendimą panaikinti pirmiau priimtą savo sprendimą ir pripažinti pasveikusįjį veiksnium arba pripažinimą neveiksniu tam tikroje srityje pakeisti į pripažinimą ribotai veiksnium tam tikroje srityje. Teismo psichiatrijos ekspertizės galima neskirti, jei teismui pakanka kitų įrodymų apie asmens psichinę būklę. Priėmęs šioje dalyje nurodytų asmenų pareiškimą, teismas apie pareiškimo priėmimą praneša neveiksnaus tam tikroje srityje asmens, dėl kurio gautas pareiškimas teisme, gyvenamosios vietos savivaldybėje sudarytai ar veikiančiai Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisijai. Pripažinęs asmenį neveiksniu tam tikroje srityje, teismas *ex officio* įvertina, ar šiam asmeniui reikalinga pagalba priimant sprendimus kitose srityse, ir, kai reikia, pasiūlo jam sudaryti sutartį dėl pagalbos priimant sprendimus.

2. Teismas peržiūri sprendimą, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, kai į teismą dėl šio sprendimo peržiūrėjimo kreipiasi Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisija. Peržiūrint teismo sprendimą, *mutatis mutandis* taikomos šiame skyriuje nustatytos taisyklės.

3. Teismas, nagrinėdamas šiame straipsnyje nurodytas bylas, sprendžia, ar yra pagrindas panaikinti arba pakeisti teismo sprendimą, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje.

4. Teismas, nagrinėdamas šiame straipsnyje nurodytas bylas, gali priimti šiuos sprendimus:

1) palikti galioti peržiūrimą teismo sprendimą;

2) pakeisti peržiūrimą teismo sprendimą, pripažinti asmenį ribotai veiksnium tam tikroje srityje ir nustatyti sričių, kuriose asmuo pripažįstamas ribotai veiksnium, sąrašą;

3) pakeisti peržiūrimą teismo sprendimą ir nustatyti naują sričių, kuriose asmuo pripažįstamas neveiksniu, sąrašą ir sričių, kuriose asmuo pripažįstamas ribotai veiksnium, sąrašą;

4) panaikinti peržiūrimą teismo sprendimą ir pasiūlyti asmeniui sudaryti sutartį dėl pagalbos priimančiam sprendimui;

5) panaikinti peržiūrimą teismo sprendimą.

5. Teismui nagrinėjant šiame straipsnyje nurodytas bylas, būtina, kad neveiksniu tam tikroje srityje pripažintam asmeniui atstovautų advokatas. Jeigu neveiksniu tam tikroje srityje pripažintas asmuo neturi advokato, teikiančio jam teisinę pagalbą, teisėjas, kuriam paskirta parengti bylą nagrinėti, praneša valstybės garantuojamą teisinę pagalbą organizuojančiai institucijai apie tai, kad šiam asmeniui būtinas advokatas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2127](#), 2015-12-03, paskelbta TAR 2015-12-14, i. k. 2015-19743

Skirsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

TREČIASIS SKIRSNIS

BYLOS DĖL FIZINIO ASMENS PRIPAŽINIMO RIBOTAI VEIKSNIU TAM TIKROJE SRITYJE

470 straipsnis. Pareiškimo turinys

Be bendrųjų reikalavimų, keliamų procesinių dokumentų turiniui ir formai, pareiškinge dėl fizinio asmens pripažinimo ribotai veiksnium tam tikroje srityje turi būti išdėstytos aplinkybės, rodančios fizinio asmens psichikos sutrikimą, dėl kurio tas asmuo iš dalies negali suprasti savo veiksmų reikšmės ar jų valdyti, taip pat turi būti pateikta asmens sveikatos priežiūros įstaigos pažyma, socialinio darbuotojo išvada apie asmens, kurį prašoma pripažinti ribotai veiksnium tam tikroje srityje, gebėjimą pasirūpinti savimi ir priimti kasdienes sprendimus savarankiškai ar naudojantis pagalba. Šiame pareiškinge turi būti nurodytos sritys, kuriose pareiškėjas siūlo pripažinti asmenį ribotai veiksnium.

471 straipsnis. Pasirengimas bylai

Jeigu yra šio Kodekso 470 straipsnyje numatytų duomenų apie fizinio asmens psichikos sutrikimą, turintį įtakos asmens gebėjimui iš dalies suprasti savo veiksmų reikšmę ar juos valdyti, teismas, rengdamas bylą nagrinėti, asmens sveikatos būklei nustatyti nutartimi paskiria teismo ekspertizę, jeigu tokia ekspertizė nebuvo atlikta anksčiau, ir išreikalauja būtinus ekspertizei atlikti asmens medicininius dokumentus. Šia ekspertize siekiama nustatyti, ar yra pagrindas pripažinti asmenį ribotai veiksnium tam tikroje srityje arba pripažinti asmenį neveiksniu tam tikroje srityje. Teismo psichiatrijos ekspertizės galima neskirti, jei yra kreiptasi dėl pirmiau priimto teismo sprendimo panaikinimo šio Kodekso 474 straipsnyje nustatyta tvarka ir teismui pakanka kitų įrodymų apie asmens psichinę būklę. Be to, teismas kreipiasi į Neveiksnių ir ribotai veiksnių asmenų registro tvarkymo įstaigą prašydamas pateikti duomenis apie asmens, kurį prašoma pripažinti ribotai veiksnium tam tikroje srityje, pateiktus išankstinius nurodymus. Šiuo atveju Neveiksnių ir ribotai veiksnių asmenų registre esantys duomenys apie asmens pateiktą išankstinį nurodymą perduodami teismui Neveiksnių ir ribotai veiksnių asmenų registro nuostatuose nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2127](#), 2015-12-03, paskelbta TAR 2015-12-14, i. k. 2015-19743

472 straipsnis. Bylos nagrinėjimas

1. Byla dėl fizinio asmens pripažinimo ribotai veiksnium nagrinėjama laikantis šio Kodekso 467 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų taisyklių.

2. Jeigu bylos dėl fizinio asmens pripažinimo ribotai veiksnium tam tikroje srityje nagrinėjimo metu nustatoma, kad šis asmuo dėl psichikos sutrikimo negali suprasti savo veiksmų reikšmės ar jų valdyti, teismas pareiškėjo prašymu ar savo iniciatyva turi aiškintis ir aplinkybes, ar nėra pagrindo asmenį pripažinti neveiksnium tam tikroje srityje. Šiuo atveju asmeniui teismas gali taikyti šio Kodekso 467 straipsnio 4 dalyje numatytas priemones. Be to, teismas turi išspręsti šio Kodekso 466 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytus klausimus. Kai teismui kyla abejonių dėl asmens pripažinimo neveiksnium tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje tikslingumo, visos abejonės turi būti vertinamos asmens, kurį prašoma pripažinti ribotai veiksnium tam tikroje srityje, naudai ir visais atvejais turi būti taikomos kuo mažiau asmens veiksnumą ribojančios priemonės.

473 straipsnis. Teismo sprendimas

1. Išnagrinėjęs bylą teismo posėdyje, teismas priima sprendimą pripažinti asmenį ribotai veiksnium tam tikroje srityje arba pareiškimą atmeta. Priėmęs sprendimą pripažinti asmenį ribotai veiksnium tam tikroje srityje, teismas sprendime nurodo baigtinį sričių, kuriose asmuo pripažįstamas ribotai veiksnium, sąrašą. Bylos nagrinėjimo metu nustatęs, kad nėra pagrindo pripažinti asmenį ribotai veiksnium tam tikroje srityje, tačiau asmeniui reikalinga pagalba priimant sprendimus, pasiūlo asmeniui sudaryti sutartį dėl pagalbos priimant sprendimus ir tai nurodo sprendime.

2. Bylos nagrinėjimo metu nustatęs, kad asmuo dėl psichikos sutrikimo negali suprasti savo veiksmų reikšmės ar jų valdyti, teismas priima sprendimą asmenį pripažinti neveiksnium tam tikroje srityje ir nurodo baigtinį sričių, kuriose asmuo pripažįstamas neveiksnium, sąrašą. Bylos nagrinėjimo metu nustatęs, kad yra pagrindas pripažinti asmenį neveiksnium tam tikroje srityje ir kad taip pat yra pagrindas pripažinti asmenį ribotai veiksnium tam tikroje srityje, teismas sprendime nustato baigtinį sričių, kuriose asmuo pripažįstamas neveiksnium, sąrašą ir sričių, kuriose asmuo pripažįstamas ribotai veiksnium, sąrašą.

3. Bylinėjimosi dėl asmens pripažinimo ribotai veiksnium tam tikroje srityje išlaidos, išskyrus atstovavimo išlaidas, padengiamos iš valstybės lėšų. Už teismo paskirtas ekspertizes šiose bylose apmokama Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

4. Teismo sprendimu, kuriuo asmuo pripažįstamas ribotai veiksnium tam tikroje srityje, šio Kodekso XXX skyriuje nustatyta tvarka gali būti išsprendžiami ir rūpybos nustatymo ar rūpintojo šiam asmeniui paskyrimo klausimai.

5. Teismo sprendimą turi teisę apskūsti dalyvaujantys byloje asmenys, tarp jų ir pats ribotai veiksnium tam tikroje srityje pripažintas asmuo.

474 straipsnis. Teismo sprendimo panaikinimas

1. Išnykus aplinkybėms, dėl kurių fizinio asmens veiksnumas tam tikroje srityje buvo apribotas, bylą išnagrinėjęs teismas pagal paties asmens, jo rūpintojo ar kitų šio Kodekso 463 straipsnio 1 dalyje išvardytų asmenų pareiškimą priima sprendimą panaikinti pirmiau priimtą sprendimą ir pripažinti fizinį asmenį veiksnium.

2. Jeigu pripažinto ribotai veiksnium tam tikroje srityje fizinio asmens sveikatos būklė pablogėja ir dėl šio sveikatos būklės pablogėjimo jis negali suprasti savo veiksmų reikšmės ar jų valdyti, bylą išnagrinėjęs teismas pagal asmens rūpintojo ar šio Kodekso 463 straipsnio 1 dalyje išvardytų asmenų pareiškimą, remdamasis teismo psichiatrijos ekspertizės išvada, priima sprendimą panaikinti pirmiau priimtą sprendimą ir fizinio asmens pripažinimą ribotai veiksnium tam tikroje srityje pakeisti į jo pripažinimą neveiksnium tam tikroje srityje. Teismo psichiatrijos ekspertizės galima neskirti, jei teismui pakanka kitų įrodymų apie asmens psichinę būklę. Šiuo atveju *mutatis mutandis* taip pat taikomos šio Kodekso 473 straipsnio 2 dalies nuostatos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2127](#), 2015-12-03, paskelbta TAR 2015-12-14, i. k. 2015-19743

Skirsnio pakeitimai:

KETVIRTASIS SKIRSNIS

BYLOS DĖL NEPILNAMEČIO PRIPAŽINIMO VEIKSNIU (EMANCIPUOTU)

475 straipsnis. Pareiškimo turinys

Pareiškime dėl nepilnamečio pripažinimo veiksniu, be bendrųjų reikalavimų, keliamų procesinių dokumentų turiniui ir formai, turi būti nurodyta:

- 1) duomenys apie nepilnametį (vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data ir vieta, gyvenamoji vieta, tėvai ar rūpintojas, darbovietė, mokymosi įstaiga);
- 2) motyvai, kuriais remiantis prašoma nepilnametį pripažinti veiksniu;
- 3) įrodymai, patvirtinantys nepilnamečio galėjimą savarankiškai įgyvendinti visas civilines teises ar vykdyti pareigas (charakteristikos iš gyvenamosios, darbo, mokymosi vietos, duomenys apie nepilnamečio šeiminių ir materialinę padėtį, sveikatos būklės pažyma, išduota sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka, ir kiti);
- 4) nepilnamečio rašytinis sutikimas, jeigu pareiškimą teismui paduoda ne pats nepilnametis.

476 straipsnis. Pasirengimas nagrinėti bylą

Teismas, rengdamasis nagrinėti bylą:

- 1) paveda nepilnamečio gyvenamosios vietos valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai pateikti išvadą dėl nepilnamečio pasirengimo savarankiškai įgyvendinti visas civilines teises ar vykdyti pareigas;
- 2) išreikalauja duomenis, ar nepilnametis nėra teistas ar įvykdęs administracinių ir kitų teisės pažeidimų;
- 3) prireikūs nustatyti nepilnamečio fizinio, dorovinio, dvasinio, psichinio išsivystymo lygį, skiria teismo psichologijos ir(ar) psichiatrijos ekspertizę bei išreikalauja šiai ekspertizei atlikti nepilnamečio medicininius dokumentus ir kitą reikiamą medžiagą;
- 4) atlieka kitus būtinus pasirengimo nagrinėti bylą veiksmus.

477 straipsnis. Bylos nagrinėjimas

1. Byla dėl nepilnamečio pripažinimo veiksniu nagrinėjama žodinio proceso tvarka.
2. Apie bylos nagrinėjimą pranešama pareiškėjui, nepilnamečiui, kurio byla nagrinėjama, jo tėvams ar rūpintojui, valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai, globos (rūpybos) institucijai (jeigu nepilnametis neturi tėvų).
3. Byla nagrinėjama būtinai dalyvaujant visiems dalyvaujantiems byloje asmenims.
4. Nepilnamečio rašytinį sutikimą pripažinti jį veiksniu teismas patvirtina teismo posėdžio metu, prieš tai išklauses šio nepilnamečio paaiškinimus. Jeigu nepilnamečio sutikimas nebuvo pridėtas prie pareiškimo, rašytinį sutikimą nepilnametis gali duoti bylos nagrinėjimo metu. Tai įrašoma į teismo posėdžio protokolą. Teismas turi nepilnamečiui išaiškinti tokio sutikimo davimo pasekmes.
5. Nepilnametis savo duotą sutikimą pripažinti jį veiksniu gali atšaukti iki teismo sprendimo priėmimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

478 straipsnis. Teismo sprendimas

1. Išnagrinėjęs bylą posėdyje, teismas priima sprendimą pripažinti nepilnametį veiksniu arba pareiškimą atmeta.
2. Bylinėjimosi dėl nepilnamečio pripažinimo veiksniu išlaidos, išskyrus atstovavimo išlaidas, padengiamos iš valstybės lėšų. Už teismo paskirtas ekspertizes šiose bylose apmokama Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.
3. Teismo sprendimas nepilnametį pripažinti veiksniu yra pagrindas panaikinti nepilnamečiui rūpybą, jeigu ji buvo nustatyta.
4. Teismo sprendimą turi teisę apskųsti dalyvaujantys byloje asmenys.

Straipsnio pakeitimai:

479 straipsnis. Teismo sprendimo panaikinimas

1. Jeigu nustatomos aplinkybės, kad pripažintas veiksniu nepilnametis savarankiškai įgyvendindamas savo teises ar vykdydamas pareigas daro žalos savo ar kitų asmenų teisėms ar teisėtiems interesams, teismas pagal šio nepilnamečio tėvų ar globos (rūpybos) institucijų pareiškimą gali sprendimą nepilnametį pripažinti veiksniu panaikinti.

2. Teismo sprendimas panaikinti ankstesnį sprendimą, kuriuo nepilnametis buvo pripažintas veiksniu, yra pagrindas tėvų neturinčiam nepilnamečiui nustatyti rūpybą.

**XXIX SKYRIUS
BYLOS DĖL ĮVAIKINIMO**

480 straipsnis. Pareiškimo padavimas

1. Lietuvos Respublikos pilietis, kurio gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, pareiškimą dėl įvaikinimo paduoda apylinkės teismui pagal savo arba įvaikinamo vaiko gyvenamąją vietą.

2. Lietuvos Respublikos pilietis, nuolat gyvenantis užsienyje, užsienio valstybės pilietis, asmuo be pilietybės arba asmuo, turintis ir Lietuvos Respublikos, ir užsienio valstybės pilietybę, pareiškimą dėl įvaikinimo paduoda Vilniaus apygardos teismui.

481 straipsnis. Pareiškimo turinys

1. Be bendrųjų reikalavimų, keliamų procesinių dokumentų turiniui ir formai, pareiškime turi būti nurodyta:

1) duomenys apie pareiškėją (vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data ir vieta, gyvenamoji vieta, darbovietė, šeiminė ir materialinė padėtis, sveikatos būklė, ar įrašytas į asmenų, norinčių įvaikinti, sąrašą, taip pat užsienio valstybės, kurios pilietis pareiškėjas yra ar kurioje yra jo gyvenamoji vieta, institucijų išvada, ar jis tinka būti tarptautiniu įvaikintoju);

2) duomenys apie įvaikinamąjį (vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data ir vieta, jo tėvai ar globėjai (rūpintojai), vaiko buvimo vieta, sveikatos būklė, ar yra įrašytas į įvaikinamų vaikų sąrašą);

3) įvaikinimo motyvai.

2. Jeigu pareiškėjas prašo įvaikinamajam suteikti įvaikintojų pavardę ir jų nurodytą vardą, tai turi būti išdėstyta pareiškime įvaikinti.

482 straipsnis. Įrodymų pateikimas

1. Prie pareiškimo įvaikinti turi būti pridėta:

1) įvaikintojų ir, jeigu yra galimybė, – įvaikinamojo sveikatos būklės pažymos, išduotos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

2) jeigu yra galimybė, – teismo nutartis, patvirtinanti vaiko tėvų, o jei vaiko tėvai yra nepilnamečiai ar neveiksnius šioje srityje, – jų tėvų arba globėjų (rūpintojų) sutikimą įvaikinti, išskyrus įstatymų numatytus atvejus;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

3) jeigu yra galimybė ir vaikas turi įstatymų nustatyta tvarka paskirtą globėją (rūpintoją), išskyrus valstybinę globos instituciją, – teismo nutartis, patvirtinanti globėjo (rūpintojo) sutikimą įvaikinti;

4) jeigu įvaikinti prašo vienas iš sutuoktinių, – notaro patvirtintas kito sutuoktinio rašytinis sutikimas įvaikinti, išskyrus įstatymų numatytus atvejus;

5) duomenys, kad įvaikintojas yra įrašytas į norinčiųjų įvaikinti sąrašą ir kad įvaikinamasis yra įrašytas į įvaikinamų vaikų sąrašą;

6) valstybinės įvaikinimo institucijos atestuoto socialinio darbuotojo išvada dėl pasirengimo įvaikinti.

2. Užsienio valstybės piliečiai ar asmenys be pilietybės, paduodami pareiškimą įvaikinti, pateikia savo valstybės įstatymų nustatyta tvarka įformintus dokumentus, duomenis, kad užsienio

valstybė pripažins konkretaus vaiko įvaikinimą, kad vaikui yra išduotas ar bus išduotas oficialus leidimas įvažiuoti į tą šalį ir nuolat joje gyventi. Prie šių dokumentų turi būti pridėti jų vertimai į lietuvių kalbą, patvirtinti įstatymų nustatyta tvarka. Dokumentai turi būti legalizuoti, išskyrus įstatymų ar tarptautinių sutarčių numatytus atvejus.

483 straipsnis. Pasirengimas bylai

Teismas, rengdamasis nagrinėti bylą:

1) paveda valstybinei įvaikinimo institucijai pateikti išvadą, ar nėra įstatymų numatytų kliūčių įvaikinti šį konkretų vaiką, taip pat duomenis apie tai, ar nėra gauta kitų asmenų prašymo įvaikinti tą patį vaiką, apie įvaikintojo ir įvaikinamojo registraciją atitinkamuose sąrašuose;

2) išreikalauja iš valstybinės įvaikinimo institucijos duomenis apie įvaikinamo vaiko kilmę, vystymąsi, sveikatos būklę ir šeimą;

3) jeigu įvaikinti prašo užsienio valstybės pilietis ar asmuo be pilietybės, – paveda valstybinei įvaikinimo institucijai pateikti išvadą, ar pagal Civilinį kodeksą įvykdyta įvaikinimo procedūra iki teismo.

484 straipsnis. Bylos nagrinėjimas

1. Byla dėl įvaikinimo nagrinėjama žodinio proceso tvarka uždareame teismo posėdyje.

2. Apie bylos nagrinėjimą pranešama pareiškėjui, kitiems asmenims, pareiškusiems norą įvaikinti tą patį vaiką, valstybinei įvaikinimo institucijai, valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai ir kitiems suinteresuotiems asmenims.

3. Kiti asmenys, pareiškę norą įvaikinti tą patį vaiką, gali pateikti bylą nagrinėjančiam teismui pareiškimus su savarankiškais reikalavimais dėl įvaikinimo. Pareiškimus teismui priėmus, šie asmenys dalyvauja byloje kaip pareiškėjai.

4. Byla dėl įvaikinimo nagrinėjama būtinai dalyvaujant pareiškėjams, valstybinės įvaikinimo institucijos atstovui, valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovui, kurie dėl įvaikinimo duoda išvadą teisme.

5. Teismas patikrina, ar įvaikintojai turi tinkamas sąlygas ir ar yra deramai pasirengę įvaikinti.

6. Tėvų, globėjų (rūpintojų) sutikimas įvaikinti gali būti atšauktas iki teismo sprendimo dėl įvaikinimo priėmimo. Padavus pareiškimą atšaukti sutikimą įvaikinti, bylos dėl įvaikinimo nagrinėjimas sustabdomas, kol bus išspręstas klausimas, ar atšaukti sutikimą.

7. Paprastai bylos nagrinėjimas teisme baigiamas ir sprendimas dėl įvaikinimo priimamas ne vėliau kaip per du mėnesius nuo pareiškimo priėmimo dienos. Išimtiniais atvejais, kai tai būtina dėl vaiko interesų, šis terminas gali būti pratęstas.

TAR pastaba. Iki įstatymo Nr. XII-2236 įsigaliojimo (2016-01-01) pradėtos bylos, nurodytos Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso V dalies XXIX skyriuje ir XXX skyriaus antrajame skirsnyje, nagrinėjamos pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusias Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatas.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-2236](#), 2015-12-22, paskelbta TAR 2015-12-30, i. k. 2015-21022

485 straipsnis. Įvaikinamo vaiko sutikimas

1. Įvaikinamasis, kuriam yra suėję dešimt metų, dėl įvaikinimo turi būti išklaustas teismo posėdyje. Teismas išsiaiškina, ar įvaikinamasis sutinka būti įvaikintas ir būti įvaikintojo įvaikis, ar sutinka, kad įvaikintojai būtų pripažinti jo tėvais, o jis – įvaikintojų vaiku, taip pat ar sutinka, kad būtų pakeistas jo vardas, pavardė. Be įvaikinamojo, kuriam yra suėję dešimt metų, rašytinio sutikimo įvaikinti negalima.

2. Įvaikinamasis, kuriam nėra suėję dešimt metų, dėl įvaikinimo, vardo ir pavardės pakeitimo turi būti išklaustas teismo posėdyje, jei jis sugeba išreikšti savo nuomonę ir suformuluoti pažiūras. Nuomonė gali būti išreikšta žodine, rašytine forma ar kitais vaiko pasirinktais būdais. Teismas, priimdamas sprendimą, turi atsižvelgti į vaiko norą, jei jis neprieštarauja paties vaiko interesams.

3. Nustatyti, ar vaikas sugeba išreikšti savo nuomonę, ir išreikštai vaiko nuomonei išaiškinti gali būti kviečiamas ekspertas psichologas.

4. Išklausydamas vaiką, teismas vadovaujasi šio Kodekso 194 straipsnio 1 dalyje numatytais taisyklėmis.

5. Išimtiniais atvejais teismo nuožiūra vaiko nuomonės išklausymo laikui teismo nutartimi gali būti pašalinamas iš teismo posėdžių salės kuris nors dalyvaujantis byloje asmuo. Kai tas asmuo grįžta į posėdžio salę, jam turi būti pranešama vaiko išreikšta nuomonė.

6. Teismui leidus, teismo posėdyje dalyvaujantis pedagogas ar (ir) psichologas bei dalyvaujantys byloje asmenys gali užduoti vaikui klausimų.

7. Teismas privalo įvaikinamajam išaiškinti sutikimo davimo bei įvaikinimo pasekmes. Teismas atsisako priimti įvaikinamojo sutikimą būti įvaikintam, jeigu yra pagrindo manyti, kad šis sutikimas buvo išgautas prievartos ar apgaulės būdu arba siekiant gauti neteisėtą finansinę naudą.

486 straipsnis. Vaiko perkėlimas į šeimą iki įvaikinimo

1. Jeigu, atsižvelgiant į būsimų tėvių psichologinį pasirengimą įvaikinti ir vaiko – būti įvaikintam, būsimų tėvių ir įvaikio bendravimo trukmę iki prašymo įvaikinti ir kitas aplinkybes, gali kilti abejonų, ar vaikas pritaps įvaikintojų šeimoje, ir yra pagrindas manyti, kad kitų kliūčių įvaikinti nėra, bylą nagrinėjantis teismas valstybinės įvaikinimo institucijos prašymu ar savo iniciatyva gali nutartimi pareiškėjui nustatyti nuo šešių iki dvylikos mėnesių bandomąjį laikotarpį ir perkelti vaiką gyventi į pareiškėjo šeimą, kurioje jis būtų auklėjamas ir išlaikomas. Šiuo atveju bylos dėl įvaikinimo nagrinėjimas sustabdomas.

2. Atnaujinus bylos nagrinėjimą, valstybinė įvaikinimo institucija pateikia teismui išvadą apie įvaikintojų pasirengimą įvaikinti šį konkretų vaiką, įvaikintojų ir vaiko psichologinį suderinamumą.

3. Atnaujinus bylos nagrinėjimą, teismas iš naujo įvykdo įstatymų reikalavimus dėl įvaikinamojo sutikimo.

487 straipsnis. Teismo sprendimas

1. Teismo sprendimu vaikas įvaikinamas arba pareiškimas įvaikinti atmetamas.

2. Patenkinus pareiškimą, teismo sprendimu įvaikintojai pripažįstami vaiko tėvais, o įvaikintieji – įvaikintojų vaikais. Jei teismo nutartimi vaikas buvo perkeltas į šeimą iki įvaikinimo, tai įvaikinus vaiką įvaikintojai laikomi vaiko tėvais pagal įstatymą nuo nutarties perkelti vaiką į šeimą įsiteisėjimo. Teismas tai pažymi sprendime.

3. Teismo sprendimo įvaikinti rezoliucinėje dalyje paliekami vaiko individualybę išsaugantys duomenys: gimimo data, gimimo vieta, taip pat vardas ir (ar) pavardė, jeigu jie nekeičiami.

4. Kai įvaikina užsienio valstybių piliečiai, teismo sprendimo rezoliucinėje dalyje nurodoma, į kurią valstybę leidžiama įvaikinti.

5. Įsiteisėjęs teismo sprendimas įvaikinti per tris darbo dienas išsiunčiamas civilinės metrikacijos įstaigai, kuri yra įregistravusi vaiko gimimą.

6. Teismo sprendimas įvaikinti yra pagrindas civilinės būklės aktų įrašų įstaigai pakeisti įvaikio gimimo įrašą ir išduoti naują gimimo liudijimą.

7. Visas teismo sprendimas skelbiamas uždareme teismo posėdyje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

488 straipsnis. Sutikimas įvaikinti

1. Vaiko tėvai, o jeigu jie yra nepilnamečiai ar neveiksnūs šioje srityje, – jų tėvai arba globėjai (rūpintojai), vaiko globėjas (rūpintojas) rašytinį sutikimą įvaikinti, įformintą pareiškimu, paduoda apylinkės teismui pagal savo gyvenamąją vietą arba pagal vaiko, dėl kurio duodamas sutikimas, gyvenamąją vietą. Vaiko tėvai, kurių veiksnumas šioje srityje yra apribotas, sutikimą įvaikinti paduoda kartu su rūpintojo sutikimu.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

2. Pareiškime dėl sutikimo įvaikinti patvirtinimo turi būti nurodyta:

1) duomenys apie sutikimą duodantį asmenį (vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data ir vieta, gyvenamoji vieta);

2) duomenys apie vaiko tėvų amžių ar sveikatos būklę, jeigu jie yra nepilnamečiai ar neveiksnius šioje srityje;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

3) duomenys apie vaiką (vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data ir vieta, jo tėvai ar globėjai (rūpintojai), vaiko gyvenamoji ir buvimo vieta).

3. Prie sutikimo įvaikinti turi būti pridedami įrodymai, patvirtinantys jame išdėstytas aplinkybes.

4. Sutikimas įvaikinti nagrinėjamas žodinio proceso tvarka. Apie šio klausimo nagrinėjimą pranešama sutikimą duodančiam asmeniui bei nepilnamečiams vaiko tėvams.

5. Teismas privalo sutikimą duodančiam asmeniui išaiškinti tokio sutikimo davimo bei įvaikinimo pasekmes.

6. Sutikimo įvaikinti patvirtinimo klausimas išsprendžiamas teismo nutartimi. Teismas patvirtina sutikimą, jeigu nustato, kad sutikimas įvaikinti duodamas sąmoningai, be poveikio sutikimą duodančiojo valiai, nėra išgautas prievartos būdu arba siekiant neteisėtos finansinės naudos. Tvirtindamas sutikimą nutartyje teismas išaiškina įvaikinimo pasekmes ir teisę atšaukti duotą sutikimą. Ši nutartis gali būti skundžiama atskiruoju skundu.

7. Įsiteisėjusios nutarties, kuria patvirtinamas sutikimas įvaikinti, patvirtintą kopiją teismas per tris darbo dienas išsiunčia valstybinei įvaikinimo institucijai ir valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

489 straipsnis. Sutikimo įvaikinti atšaukimas

1. Tėvai, globėjai (rūpintojai) gali atšaukti savo duotą sutikimą įvaikinti. Jei sutikimas įvaikinti nepilnamečių ar neveiksnių šioje srityje tėvų vaiką buvo duotas jų tėvų ar globėjų (rūpintojų), tai, kai vaiko tėvai tampa pilnamečiais ar veiksniais šioje srityje, sutikimas įvaikinti netenka galios. Pareiškimas dėl sutikimo įvaikinti atšaukimo paduodamas tam teismui, kuris patvirtino sutikimą įvaikinti.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

2. Pareiškime dėl sutikimo įvaikinti vaiką atšaukimo turi būti nurodyti:

1) duomenys apie asmenį, kuris atšaukia sutikimą įvaikinti (vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data ir vieta, gyvenamoji vieta);

2) duomenys apie vaiką, dėl kurio įvaikinimo duotas sutikimas atšaukiamas (vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data ir vieta, jo tėvai ar globėjai (rūpintojai), vaiko gyvenamoji ir buvimo vieta);

3) duomenys apie sutikimo įvaikinti patvirtinimą.

3. Valstybinė įvaikinimo institucija, gavusi pareiškimą dėl sutikimo įvaikinti atšaukimo, tą pačią dieną šį pareiškimą išsiunčia tą sutikimą patvirtinusiam teismui ir, jei byla dėl įvaikinimo nagrinėjama teisme, tuoj pat raštu arba žodžiu praneša bylą dėl įvaikinimo nagrinėjančiam teismui. Šioje dalyje nurodyto pareiškimo padavimas, jei teismo sprendimas dėl įvaikinimo nėra priimtas, sustabdo įvaikinimo procedūrą vykdymą.

4. Pareiškimą dėl sutikimo įvaikinti atšaukimo nagrinėja tą sutikimą patvirtinęs apylinkės teismas.

5. Pareiškimas nagrinėjamas žodinio proceso tvarka. Apie jo nagrinėjimą pranešama asmeniui, kuris atšaukia sutikimą įvaikinti, ir valstybinei įvaikinimo institucijai.

6. Teismas patikrina, ar nuo tėvų valdžios apribojimo yra praėję vieneri metai ir ar tėvų valdžios apribojimas nėra panaikintas, ar sutikimas įvaikinti nėra atšaukiamas tik dėl materialinės naudos.

7. Pareiškimas dėl sutikimo įvaikinti atšaukimo išsprendžiamas teismo nutartimi. Ši nutartis gali būti skundžiama atskiruoju skundu.

8. Įsiteisėjus teismo nutarčiai, kuria patvirtintas sutikimo įvaikinti atšaukimas, teismas apie sutikimo įvaikinti atšaukimą pažymi nutartyje, kuria buvo patvirtintas sutikimas įvaikinti.

9. Įsiteisėjusios nutarties patvirtintą kopiją teismas per tris darbo dienas išsiunčia valstybinei įvaikinimo institucijai ir įvaikinimo bylą sustabdžiusiam teismui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

490 straipsnis. Valstybinės įvaikinimo institucijos išvados apskundimas

1. Jeigu asmuo nesutinka su valstybinės įvaikinimo institucijos atestuoto socialinio darbuotojo išvada dėl pasirengimo įvaikinti, per vieną mėnesį nuo išvados surašymo dienos jis gali paduoti apylinkės teismui pagal savo gyvenamąją vietą pareiškimą dėl išvados panaikinimo. Asmuo, ketinantis įvaikinti vaiką užsienyje, pareiškimą paduoda Vilniaus apygardos teismui.

2. Prie pareiškimo dėl išvados panaikinimo turi būti pridėta skundžiama atestuoto socialinio darbuotojo išvada.

3. Pareiškimas nagrinėjamas žodinio proceso tvarka. Apie jo nagrinėjimą pranešama pareiškėjui, valstybinei įvaikinimo institucijai, išvadą surašiusiam socialiniam darbuotojui.

4. Dėl pareiškimo priimama teismo nutartis. Ši nutartis gali būti skundžiama atskiruoju skundu.

XXX SKYRIUS BYLOS DĖL GLOBOS IR RŪPYBOS

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

491 straipsnis. Leistinumas ir teismo vaidmuo

1. Šiame skyriuje nustatyta tvarka nagrinėjamos bylos dėl globos (rūpybos) nustatymo nepilnamečiams asmenims bei pilnamečiams asmenims, kurie teismo sprendimu yra pripažinti neveiksniais tam tikroje srityje ar ribotai veiksniais tam tikroje srityje, taip pat bylos dėl rūpybos nustatymo veiksniais asmenims.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

2. Bylą nagrinėjantis teismas turi imtis visų būtinų priemonių, kad būtų apsaugotos globos ar rūpybos reikalingų asmenų teisės ir interesai.

3. Jeigu teismas pripažįsta, kad yra būtina išklausti asmenį, kuriam prašoma nustatyti globą ar rūpybą, ir (ar) paskirti globėją ar rūpintoją, taip pat išklausti globotinį ar rūpintinį, jis gali įpareigoti asmenis, pas kuriuos šis asmuo yra, atvesti jį į teismo posėdį, taip pat gali nutarti, kad šį asmenį į teismą atvedsintų policija.

492 straipsnis. Globėjo ar rūpintojo patirtų būtinų išlaidų, susijusių su globėjo ar rūpintojo pareigų vykdymu, atlyginimas

1. Įstatymų numatytais atvejais globėjo ar rūpintojo patirtų būtinų išlaidų, susijusių su globėjo ar rūpintojo pareigų vykdymu, dydį, jų atlyginimo tvarką pagal globėjo ar rūpintojo pareiškimą nustato tas teismas, kuris šį globėją ar rūpintoją paskyrė.

2. Išlaidų atlyginimo klausimas išsprendžiamas teismo nutartimi. Ši nutartis gali būti skundžiama atskiruoju skundu.

493 straipsnis. Turto administratoriaus paskyrimas

1. Jei neveiksnius tam tikroje srityje ar ribotai veiksnus tam tikroje srityje asmuo turi nekilnojamųjų ar kilnojamųjų daiktų, kuriems reikalinga nuolatinė priežiūra (įmonė, žemė, pastatas ir kt.), teismas pagal globos ir rūpybos institucijos prašymą ar savo iniciatyva paskiria turto administratorių. Šiuo administratoriumi gali būti skiriamas globėjas (rūpintojas) arba kitas asmuo.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

2. Turto administratoriaus paskyrimo klausimas išsprendžiamas teismo nutartimi. Paskirtam turto administratoriui jo teises ir pareigas išaiškina teismas.

3. Teismas, kuris paskyrė turto administratorių, pagal globos ir rūpybos institucijos ar prokuroro pareiškimą šį administratorių nutartimi gali nušalinti nuo pareigų arba pakeisti kitu asmeniu.

494 straipsnis. Globėjo ar rūpintojo atleidimas arba nušalinimas nuo pareigų

1. Pagal globėjo ar rūpintojo, globos ir rūpybos institucijos pareiškimą globėjas ar rūpintojas gali būti jį paskyrusio teismo nutartimi atleistas nuo pareigų, jeigu jų negali atlikti dėl savo ar artimųjų giminių ligos, savo turtinės padėties pablogėjimo ar dėl kitų svarbių priežasčių.

2. Pagal globos ir rūpybos institucijos arba prokuroro pareiškimą globėjas ar rūpintojas gali būti jį paskyrusio teismo nutartimi nušalintas nuo pareigų, jeigu jis netinkamai atlieka globėjo ar rūpintojo pareigas, neužtikrina globotinio ar rūpintinio teisių ir interesų apsaugos, naudojasi savo teisėmis savanaudiškais tikslais.

3. Pareiškimą dėl veiksniam asmeniui paskirto rūpintojo atleidimo ar nušalinimo nuo pareigų taip pat gali paduoti rūpintinis.

4. Globėją ar rūpintoją atleidus arba nušalinus nuo pareigų, kito globėjo ar rūpintojo paskyrimo klausimas sprendžiamas atitinkamai pagal šio skyriaus antrojo ar trečiojo skirsnių nuostatas.

5. Pagal globėjo ar rūpintojo, globos ir rūpybos institucijos, vaiko tėvų arba įtėvių pareiškimą vaiko globėjas ar rūpintojas gali būti jį paskyrusio teismo nutartimi atleistas nuo pareigų, jeigu vaikas grąžinamas tėvams arba įtėviams.

495 straipsnis. Globos ar rūpybos pabaiga

1. Globa ir rūpyba pasibaigia įsiteisėjus teismo sprendimui pripažinti asmenį veiksniu ar panaikinti jo veiksnumo apribojimą.

2. Nepilnamečiui sulaukus keturiolikos metų, jo globa pasibaigia, jo globėjas tampa nepilnamečio rūpintoju be papildomo sprendimo.

3. Rūpyba pasibaigia nepilnamečiui sulaukus aštuoniolikos metų arba kai jis įgyja visišką veiksnumą iki aštuoniolikos metų kitais įstatymų nustatytais atvejais.

4. Veiksnaus asmens rūpyba panaikinama pagal šio asmens pareiškimą rūpybą nustačiusio teismo nutartimi.

496 straipsnis. Teismo sprendimų ir nutarčių vykdymas

1. Teismo sprendimai ir nutartys dėl globos ar rūpybos nustatymo ir panaikinimo, globėjo ar rūpintojo paskyrimo, atleidimo ar nušalinimo nuo pareigų vykdomi skubiai. Atskirojo skundo padavimas jų vykdymo nesustabdo.

2. Teismas ne vėliau kaip kitą darbo dieną po sprendimų ir nutarčių dėl globos ir rūpybos nustatymo ir panaikinimo asmenims, kurie teismo tvarka pripažinti neveiksniais tam tikroje srityje arba kurių civilinis veiksnumas tam tikroje srityje apribotas, nepilnamečiams nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų, kuriems atimta ar apribota teisė savarankiškai disponuoti savo pajamomis ir turtu, taip pat nuo sprendimų ir nutarčių dėl globėjo ar rūpintojo šiems asmenims paskyrimo, atleidimo ar nušalinimo nuo pareigų įsiteisėjimo privalo šių sprendimų ir nutarčių duomenis pateikti Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registro tvarkymo įstaigai Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registro nuostatuose nustatyta tvarka.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1032](#), 2010-09-23, Žin., 2010, Nr. 126-6457 (2010-10-26)

ANTRASIS SKIRSNIS BYLOS DĖL VAIKO NUOLATINĖS GLOBOS IR RŪPYBOS

497 straipsnis. Pareiškimo padavimas

1. Pareiškimą dėl vaiko nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo gali paduoti valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija arba prokuroras.

2. Pareiškimą dėl globėjo ar rūpintojo skyrimo vaikui, kuriam nustatyta nuolatinė globa ar rūpyba, gali paduoti valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija arba prokuroras.

3. Valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija ar prokuroras prašymus dėl vaiko nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo ir globėjo ar rūpintojo paskyrimo gali sujungti į vieną.

4. Pareiškimas paduodamas pagal vaiko, kuriam prašoma nustatyti nuolatinę globą ar rūpybą ir (ar) skirti globėją ar rūpintoją, gyvenamąją vietą, o jeigu tokios nėra, – pagal šio vaiko buvimo vietą.

498 straipsnis. Pareiškimo dėl vaiko nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo turinys

Pareiškime turi būti nurodyta:

1) duomenys apie vaiką (vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data ir vieta, gyvenamoji ar (ir) buvimo vieta, sveikatos būklė, duomenys apie tėvus);

2) duomenys apie laikinosios globos ar rūpybos nustatymą;

3) nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo pagrindimas;

4) duomenys apie vaiko turtą.

499 straipsnis. Pareiškimo dėl globėjo ar rūpintojo skyrimo turinys

Pareiškime turi būti pateikti duomenys apie vaiką, nurodyti šio Kodekso 498 straipsnio 1 punkte, taip pat:

1) prašoma taikyti globos ar rūpybos forma ir jos pagrindimas, o tais atvejais, kai vaiko globėju ar rūpintoju rekomenduojama skirti vaikų globos (rūpybos) instituciją, taip pat duomenys apie priemones, kurios buvo panaudotos siekiant užtikrinti vaiko globą ar rūpybą šeimoje arba šeimynoje;

TAR pastaba. Iki įstatymo Nr. XII-2236 įsigaliojimo (2016-01-01) pradėtos bylos, nurodytos Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso V dalies XXIX skyriuje ir XXX skyriaus antrajame skirsnyje, nagrinėjamos pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusias Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatas.

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-2236](#), 2015-12-22, paskelbta TAR 2015-12-30, i. k. 2015-21022

2) duomenys apie asmenį, kurį rekomenduojama skirti globėju ar rūpintoju (fizinio asmens – vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data ir vieta, gyvenamoji vieta, darbovietė, šeiminė ir materialinė padėtis, sveikatos būklė, giminystės ryšys ir santykiai su globos ar rūpybos reikalingu vaiku, moralinės ir kitokios savybės, jo galimybė būti globėju ar rūpintoju ir atlikti globėjo ar rūpintojo pareigas; juridinio asmens – kodas, kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigų rekvizitai, buveinė, finansinė būklė);

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1452](#), 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-31, i. k. 2014-21188

3) kiti asmenys, pareiškę sutikimą tapti šio vaiko globėjais ar rūpintojais;

4) vaiko turimi nekilnojamieji ar kilnojamieji daiktai, kuriems reikalinga nuolatinė priežiūra (įmonė, žemė, pastatas ir kt.), ir rekomendacija dėl šio turto administratoriaus paskyrimo.

500 straipsnis. Įrodymų pateikimas

1. Prie pareiškimo atitinkamai turi būti pridėta:

1) įrodymai, pagrindžiantys reikalingumą nustatyti vaiko nuolatinę globą ar rūpybą;

2) vaiko ir rekomenduojamo skirti globėju ar rūpintoju fizinio asmens sveikatos būklės pažymos, išduotos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

3) asmens, rekomenduojamo skirti globėju ar rūpintoju, rašytinis sutikimas;

4) jei globėju ar rūpintoju rekomenduojama skirti fizinį asmenį ar šeimyną, pateikiamas kartu su juo gyvenančių asmenų sąrašas ir vyresnių kaip šešiolikos metų asmenų rašytinis sutikimas;

5) jei pareiškimą paduoda valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija, prie pareiškimo turi būti pridėta išvada dėl vaiko nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo reikalingumo ir globėjo ar rūpintojo paskyrimo.

2. Jei pareiškimą dėl vaiko nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo paduoda prokuroras, prie šio pareiškimo gali būti pridėti valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos pareiškimas dėl globėjo ar rūpintojo skyrimo ir išvada dėl vaiko nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo reikalingumo ir globėjo ar rūpintojo paskyrimo. Šie valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos dokumentai turi būti parengti ne anksčiau kaip prieš mėnesį iki prokuroro pareiškimo teismui įteikimo dienos.

TAR pastaba. Iki įstatymo Nr. XII-2236 įsigaliojimo (2016-01-01) pradėtos bylos, nurodytos Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso V dalies XXIX skyriuje ir XXX skyriaus antrajame skirsnyje, nagrinėjamos pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusias Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2236](#), 2015-12-22, paskelbta TAR 2015-12-30, i. k. 2015-21022

501 straipsnis. Pasirengimas nagrinėti bylą

1. Priėmęs prokuroro pareiškimą dėl vaiko nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo, teismas paveda valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai pateikti pareiškimą dėl globėjo ar rūpintojo skyrimo ir išvadą dėl vaiko nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo reikalingumo ir globėjo ar rūpintojo paskyrimo, išskyrus atvejus, kai šie dokumentai pateikiami kartu su prokuroro pareiškimu.

TAR pastaba. Iki įstatymo Nr. XII-2236 įsigaliojimo (2016-01-01) pradėtos bylos, nurodytos Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso V dalies XXIX skyriuje ir XXX skyriaus antrajame skirsnyje, nagrinėjamos pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusias Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2236](#), 2015-12-22, paskelbta TAR 2015-12-30, i. k. 2015-21022

2. Priėmęs valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos pareiškimą dėl vaiko nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo ir (ar) globėjo ar rūpintojo paskyrimo, teismas, jeigu globėju ar rūpintoju rekomenduojama skirti fizinį asmenį arba šeimyną, išreikalauja duomenis apie šio fizinio asmens ir kartu su juo gyvenančių kitų asmenų ar šeimynos narių teistumą ir administracinės teisės pažeidimus.

502 straipsnis. Bylos nagrinėjimas

1. Byla dėl vaiko nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo ir (ar) globėjo ar rūpintojo paskyrimo nagrinėjama žodinio proceso tvarka.

2. Apie bylos nagrinėjimą pranešama valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai, prokurorui, jeigu jis yra pareiškėjas, asmeniui, rekomenduojamam skirti globėju ar rūpintoju, kitiems asmenims, pareiškusiems sutikimą tapti to paties vaiko globėjais ar rūpintojais, taip pat suinteresuotiems asmenims.

3. Byla nagrinėjama būtinai dalyvaujant prokurorui, jeigu jis yra pareiškėjas, valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovui, kuris duoda išvadą teisme, ir asmeniui, kurį rekomenduojama skirti globėju ar rūpintoju.

4. Skiriant globėją ar rūpintoją, atsižvelgiama į jo asmenines savybes, sveikatos būklę, sugebėjimą būti globėju ar rūpintoju, jo santykius su vaiku, vaiko nuomonę ir interesus bei į kitas turinčias reikšmės aplinkybes.

503 straipsnis. Vaiko nuomonė

1. Vaikas, kuris sugeba išreikšti savo nuomonę ir suformuluoti savo pažiūras, dėl nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo ir (ar) globėjo ar rūpintojo skyrimo turi būti išklausytas teismo posėdyje. Nustatyti, ar vaikas sugeba išreikšti savo nuomonę, bei pareikštai vaiko nuomonei išaiškinti gali būti kviečiamas ekspertas psichologas. Vaiko nuomonė gali būti išreikšta žodžiu, raštu ar kitais jo pasirinktais būdais.

2. Išklausydamas vaiką, teismas vadovaujasi šio Kodekso 194 straipsnio 1 dalyje numatytais taisyklėmis.

3. Išimtiniais atvejais teismo nuožiūra vaiko nuomonės išklausymo laikui teismo nutartimi gali būti pašalinamas iš teismo posėdžių salės kuris nors dalyvaujantis byloje asmuo. Kai tas asmuo grįžta į posėdžio salę, jam turi būti pranešama vaiko išreikšta nuomonė.

4. Teismo leidimu teismo posėdyje dalyvaujantis pedagogas ar (ir) psichologas bei dalyvaujantys byloje asmenys gali užduoti vaikui klausimų.

5. Teismas privalo vaikui išaiškinti globos ar rūpybos nustatymo ir globėjo ar rūpintojo paskyrimo pasekmes. Priimdamas sprendimą, teismas turi atsižvelgti į vaiko nuomonę, jeigu ji neprieštarauja paties vaiko interesams.

504 straipsnis. Teismo nutartis

1. Pareiškimas dėl vaiko nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo ir (ar) globėjo ar rūpintojo paskyrimo išsprendžiamas teismo nutartimi. Teismas per tris darbo dienas po nutarties nustatyti vaiko nuolatinę globą ar rūpybą įsiteisėjimo dienos privalo išsiųsti šios nutarties patvirtintą kopiją valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai.

2. Tenkinant pareiškimą dėl nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo, nutartyje nurodomi duomenys apie globotinį ar rūpintinį, globos ar rūpybos vieta, o dėl globėjo ar rūpintojo paskyrimo – papildomai nurodomi duomenys apie globėją ar rūpintoją.

3. Jeigu vaikas turi nekilnojamųjų ar kilnojamųjų daiktų, kuriems reikalinga nuolatinė priežiūra, teismas paskiria to turto administratorių.

4. Paskirtam globėjui ar rūpintojui, turto administratoriui teismas išaiškina jų teises ir pareigas.

5. Paprastai bylos dėl vaiko nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo ir (ar) globėjo ar rūpintojo paskyrimo (kai kartu nepareiškiama kitų reikalavimų, dėl kurių kyla ginčas) nagrinėjimas teisme baigiamas ir teismo nutartis dėl vaiko nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo priimama ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo dienos, kurią buvo baigta pasirengti bylą nagrinėti teisme. Išimtiniais atvejais, kai tai būtina dėl vaiko interesų, bylos nagrinėjimas gali būti pratęstas.

TAR pastaba. Iki įstatymo Nr. XII-2236 įsigaliojimo (2016-01-01) pradėtos bylos, nurodytos Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso V dalies XXIX skyriuje ir XXX skyriaus antrajame skirsnyje, nagrinėjamos pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusias Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatas.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-2236](#), 2015-12-22, paskelbta TAR 2015-12-30, i. k. 2015-21022

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

TREČIASIS SKIRSNIS BYLOS DĖL PILNAMEČIŲ ASMENŲ GLOBOS IR RŪPYBOS

505 straipsnis. Teismo pareiga inicijuoti bylos dėl globos ar rūpybos nustatymo, globėjo ar rūpintojo paskyrimo neveiksniui tam tikroje srityje ar ribotai veiksniam tam tikroje srityje asmeniui nagrinėjimą

1. Teismas, priėmęs sprendimą pripažinti pilnametį asmenį neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje, privalo savo iniciatyva pradėti bylos dėl globos ar rūpybos šiam asmeniui nustatymo, globėjo ar rūpintojo toje srityje paskyrimo nagrinėjimą.

2. Teismas, priėmęs sprendimą pripažinti pilnametį asmenį neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje, jeigu šis asmuo yra gydymo, auklėjimo ar globos ir rūpybos institucijoje, privalo savo iniciatyva nustatyti šiam asmeniui globą ar rūpybą toje srityje.

3. Teismas, priėmęs sprendimą pripažinti pilnametį asmenį neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje, jeigu šis asmuo nėra gydymo, auklėjimo ar globos ir rūpybos institucijoje, privalo savo iniciatyva nustatyti šiam asmeniui globą ar rūpybą ir paskirti globėją ar rūpintoją toje srityje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

506 straipsnis. Pasirengimas nagrinėti bylą dėl globos ar rūpybos nustatymo, globėjo ar rūpintojo paskyrimo neveiksniui tam tikroje srityje ar ribotai veiksniam tam tikroje srityje asmeniui

1. Teismas, priėmęs sprendimą pripažinti pilnametį asmenį neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje, tą pačią dieną nutartimi paveda globos ir rūpybos institucijai per dešimt dienų pateikti teismui duomenis, būtinus bylai išnagrinėti.

2. Globos ir rūpybos institucija raštu pateikia teismui išvadą, kurioje nurodo:

1) duomenis apie asmens, dėl kurio nagrinėjama byla, buvimo vietą ir globėjo ar rūpintojo paskyrimo reikalingumą;

2) jeigu reikia skirti globėją ar rūpintoją, pateikiama globėjo ar rūpintojo kandidatūra; nurodomi duomenys apie jį (vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data ir vieta, darbovietė, šeiminė ir turtinė padėtis, sveikatos būklė, giminystės ryšys ir santykiai su pripažintu neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje asmeniu, moralinės ir kitokios savybės, jo galimybė įgyvendinti globėjo ar rūpintojo pareigas), taip pat kitos turinčios reikšmės aplinkybės; nurodoma neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje pripažinto asmens nuomonė dėl globėjo ar rūpintojo kandidatūros;

3) jeigu pateikiama globėjo ar rūpintojo kandidatūra, pridedamas rašytinis šio asmens sutikimas ir sveikatos būklės pažyma, išduota sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

4) kai neveiksnius tam tikroje srityje ar ribotai veiksnus tam tikroje srityje asmuo turi nekilnojamųjų ar kilnojamųjų daiktų, kuriems reikalinga nuolatinė priežiūra (įmonė, žemė, pastatas ir kt.), globos ir rūpybos institucijos rašte tai turi būti nurodoma bei rekomenduojama paskirti šio turto administratorių.

3. Jeigu reikalinga skirti globėją ar rūpintoją, teismas išreikalauja duomenis apie asmens, rekomenduojamo paskirti globėju ar rūpintoju, teistumą ir administracinės teisės pažeidimus.

4. Jeigu, nagrinėdamas bylą dėl globos ar rūpybos nustatymo, globėjo paskyrimo neveiksniui tam tikroje srityje pripažintam asmeniui, teismas pripažįsta, kad būtina, kad šiam asmeniui atstovautų advokatas, o neveiksniu tam tikroje srityje pripažintas asmuo advokato, teikiančio jam teisinę pagalbą, neturi, teisėjas, kuriam paskirta parengti bylą nagrinėti, praneša valstybės garantuojamą teisinę pagalbą organizuojančiai institucijai apie tai, kad šiam asmeniui būtinas advokatas.

5. Pasirengimas nagrinėti bylą turi būti baigtas iki teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje, įsiteisėjimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. XII-276, 2013-05-09, *Žin.*, 2013, Nr. 54-2681 (2013-05-25)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

507 straipsnis. Bylos dėl globos ar rūpybos nustatymo, globėjo ar rūpintojo paskyrimo neveiksniui tam tikroje srityje ar ribotai veiksniam tam tikroje srityje asmeniui nagrinėjimas

Pakeistas straipsnio pavadinimas:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

1. Byla teismo posėdyje nagrinėjama nedelsiant po sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje, įsiteisėjimo.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

2. Byla dėl globos ar rūpybos nustatymo nagrinėjama rašytinio proceso tvarka, išskyrus atvejus, kai teismas pripažįsta būtinu žodinį bylos nagrinėjimą.

3. Byla dėl globos ar rūpybos nustatymo ir globėjo ar rūpintojo paskyrimo nagrinėjama žodinio proceso tvarka. Apie bylos nagrinėjimą pranešama globos ir rūpybos institucijai, asmeniui, pripažintam neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje, asmeniui, rekomenduojamam skirti globėju ar rūpintoju toje srityje, kitiems suinteresuotiems bylos baigtimi asmenims. Byla nagrinėjama būtinai dalyvaujant asmeniui, pripažintam neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje, globos ir rūpybos institucijos atstovui, kuris duoda

išvadą teisme, ir asmeniui, kurį rekomenduojama skirti globėju ar rūpintoju. Neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje pripažintas asmuo turi teisę teismo posėdyje išdėstyti savo nuomonę dėl globėjo ar rūpintojo kandidatūros, jeigu tai galima atsižvelgiant į jo sveikatos būklę. Kai neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje pripažinto fizinio asmens dėl sveikatos būklės, patvirtintos asmens sveikatos priežiūros įstaigos išvada, negalima iškviesti ir apklausti teisme, byla gali būti nagrinėjama šiam asmeniui nedalyvaujant. Be to, teismas, atsižvelgdamas į bylos sudėtingumą, gali pripažinti, kad būtina, kad neveiksniu tam tikroje srityje pripažintam asmeniui atstovautų advokatas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

4. Skiriant globėją ar rūpintoją, turi būti atsižvelgiama į jo moralines ir kitokias savybes, jo galimybę įgyvendinti globėjo ar rūpintojo funkcijas, jo santykius su asmeniu, kuriam reikalinga globa ar rūpyba, taip pat, jeigu galima, į globos ar rūpybos reikalingo asmens pageidavimą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-276](#), 2013-05-09, *Žin.*, 2013, Nr. 54-2681 (2013-05-25)

508 straipsnis. Teismo nutartis

1. Pareiškimas dėl globos ar rūpybos nustatymo, globėjo ar rūpintojo paskyrimo neveiksniui tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje asmeniui išsprendžiamas teismo nutartimi.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

2. Tenkinant pareiškimą dėl nuolatinės globos ar rūpybos nustatymo, nutartyje nurodomi duomenys apie globotinį ar rūpintinį, o kai tenkinamas pareiškimas dėl globėjo ar rūpintojo paskyrimo, papildomai nurodomi duomenys apie globėją ar rūpintoją.

3. Jei neveiksnius tam tikroje srityje ar ribotai veiksnus tam tikroje srityje asmuo turi nekilnojamųjų ar kilnojamųjų daiktų, kuriems reikalinga nuolatinė priežiūra, teismas paskiria to turto administratorių.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

4. Paskirtam globėjui ar rūpintojui, taip pat turto administratoriui teismas išaiškina jų teises ir pareigas.

509 straipsnis. Veiksnaus asmens rūpyba

1. Veiksniui asmeniui, kuris dėl sveikatos būklės negali savarankiškai įgyvendinti savo teisių ar vykdyti pareigų, teismas pagal jo prašymą arba globos ir rūpybos institucijos ar prokuroro pareiškimą gali nustatyti rūpybą ir paskirti rūpintoją.

2. Pareiškimas dėl rūpybos nustatymo ir rūpintojo paskyrimo paduodamas apylinkės teismui pagal asmens, kuriam reikalinga rūpyba, gyvenamąją vietą, o jeigu tokios vietos nėra, – pagal asmens buvimo vietą.

3. Veiksnaus asmens pareiškime turi būti nurodyti rūpybos nustatymo ir rūpintojo paskyrimo reikalingumo motyvai. Teismas, rengdamasis nagrinėti bylą, paveda globos ir rūpybos institucijai pateikti teismui bylai išnagrinėti būtinus duomenis. Globos ir rūpybos institucija pateikia teismui išvadą, kurios turiniui atitinkamai taikytini šio Kodekso 506 straipsnio 2 dalies 1, 2 ir 3 punktų reikalavimai.

4. Globos ir rūpybos institucijos pareiškime turi būti nurodyti duomenys apie veiksnų asmenį, kuriam prašoma nustatyti rūpybą ir paskirti rūpintoją, taip pat išdėstytas rūpybos nustatymo ir rūpintojo paskyrimo reikalingumo pagrindimas. Prie pareiškimo turi būti pridėta globos ir rūpybos institucijos išvada, kurios turiniui atitinkamai taikytini šio Kodekso 506 straipsnio 2 dalies 1, 2 ir 3 punktų reikalavimai.

5. Teismas, rengdamasis nagrinėti bylą, išreikalauja duomenis apie asmens, rekomenduojamo paskirti rūpintoju, teistumą ir administracinius teisės pažeidimus.

6. Byla dėl rūpybos nustatymo ir rūpintojo paskyrimo veiksniui asmeniui nagrinėjama žodinio proceso tvarka. Apie bylos nagrinėjimą pranešama globos ir rūpybos institucijai, asmeniui, kuriam prašoma nustatyti rūpybą ir paskirti rūpintoją, taip pat asmeniui, kurį rekomenduojama skirti rūpintoju, bei kitiems suinteresuotiems bylos baigtimi asmenims. Byla nagrinėjama būtinai dalyvaujant globos ir rūpybos institucijos atstovui, kuris teikia išvadą teisme, bei asmeniui, kurį rekomenduojama skirti rūpintoju.

7. Rūpintojas veiksniui asmeniui skiriamas tik rūpintinio sutikimu.

8. Rūpybos nustatymo ir rūpintojo paskyrimo klausimas išsprendžiamas teismo nutartimi. Tenkinant pareiškimą, nutartyje nurodomi duomenys apie rūpintinį ir rūpintoją.

9. Paskirtam rūpintojui teismas išaiškina jo teises ir pareigas.

XXXI SKYRIUS

BYLOS DĖL ANTSTOLIŲ IR NOTARINIŲ VEIKSMŲ

510 straipsnis. Skundo dėl antstolių veiksmų padavimas

1. Šiame skyriuje nustatyta tvarka gali būti skundžiami antstolių procesiniai veiksmai ar atsisakymas procesinius veiksmus atlikti.

2. Skundas dėl antstolio procesinių veiksmų ar atsisakymo atlikti procesinius veiksmus pateikiamas antstoliui per šio Kodekso 512 straipsnyje nustatytą terminą. Jeigu skundą teikiantis asmuo pageidauja, kad nagrinėjant skundą būtų taikomos laikinosios apsaugos priemonės, jis vieną skundo egzempliorių taip pat pateikia apylinkės teismui, kurio veiklos teritorijoje yra antstolio kontoros buveinė. Teismas laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą išsprendžia šio Kodekso nustatyta tvarka.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytą skundą antstolis išnagrinėja per penkias darbo dienas nuo jo gavimo ir dėl to priima patvarkymą. Jeigu antstolis atsisako visiškai ar iš dalies patenkinti skundą, skundas, išskyrus šio straipsnio 5 dalyje nurodytą atvejį, kartu su antstolio patvarkymu ir vykdomąja byla ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo patvarkymo priėmimo persiunčiamas apylinkės teismui, kurio veiklos teritorijoje yra antstolio kontoros buveinė. Antstolio patvarkymas, kuriuo nepatenkintas skundas persiunčiamas teismui, yra neskundžiamas.

4. Jeigu antstolis neišnagrinėjo skundo per šio straipsnio 3 dalyje nustatytą terminą arba patvarkymo, kuriuo visiškai ar iš dalies atsisakė patenkinti skundą, su vykdomąja byla ir skundu neperdavė teismui, asmuo turi teisę skundą dėl antstolio neveikimo pateikti apylinkės teismui, kurio veiklos teritorijoje yra antstolio kontoros buveinė. Kartu su skundu dėl antstolio neveikimo asmuo teismui turi pateikti ir skundą dėl antstolio procesinių veiksmų ar atsisakymo atlikti procesinius veiksmus, kurio antstolis neišnagrinėjo arba visiškai ar iš dalies nepatenkinęs neperdavė teismui. Teismas, nagrinėdamas skundą dėl antstolio neveikimo, toje pačioje byloje išnagrinėja ir skundą dėl antstolio procesinių veiksmų ar atsisakymo procesinius veiksmus atlikti.

5. Jeigu skundas antstoliui paduodamas praleidus šio Kodekso 512 straipsnyje nustatytus terminus, antstolis vienu patvarkymu išsprendžia praleisto skundo padavimo termino atnaujinimo klausimą ir skundą dėl antstolio procesinių veiksmų ar atsisakymo procesinius veiksmus atlikti. Jeigu antstolis atsisako atnaujinti praleistą skundo padavimo terminą ir skundo nepatenkina, skundas ne vėliau kaip kitą darbo dieną grąžinamas skundą padavusiam asmeniui. Antstolio patvarkymas atsisakyti atnaujinti praleistą skundo padavimo terminą ir netenkinti skundo gali būti skundžiamas teismui, kurio veiklos teritorijoje yra antstolio kontoros buveinė, laikantis šio Kodekso 512 straipsnyje nustatytų terminų. Kartu su skundu dėl antstolio atsisakymo atnaujinti praleistą skundo padavimo terminą ir netenkinti skundo asmuo teismui turi pateikti ir antstolio netenkintą skundą dėl antstolio procesinių veiksmų ar atsisakymo atlikti procesinius veiksmus. Nusprendęs atnaujinti praleistą skundo padavimo terminą, teismas toje pačioje byloje išnagrinėja ir skundą dėl antstolio procesinių veiksmų ar atsisakymo procesinius veiksmus atlikti.

6. Už šiame straipsnyje nurodytus skundus žyminis mokestis nemokamas.

7. Visi šiame straipsnyje numatyti antstolio patvarkymai šio Kodekso nustatyta tvarka siunčiami skundą padavusiam asmeniui.

8. Skundo padavimas teismui vykdymo veiksmų nesustabdo, tačiau teismas, pripažinęs, kad tai reikalinga, vykdymo veiksmus turi teisę sustabdyti rašytinio proceso tvarka.

9. Šiame straipsnyje numatytų skundų nepadavimas neatima teisės kreiptis į teismą dėl antstolio neteisėtais veiksmais padarytos žalos atlyginimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

511 straipsnis. Skundo dėl notarinių veiksmų padavimas

1. Šiame skyriuje nustatyta tvarka gali būti skundžiamas atliktas notarinis veiksmas ar atsisakymas notarinį veiksmą atlikti.

2. Skundas pateikiamas notaro (kito asmens, kuriam įstatymai suteikia teisę atlikti notarinius veiksmus), kurio veiksmai skundžiami, darbo vietos apylinkės teismui.

3. Šiame straipsnyje numatyto skundo nepadavimas neatima teisės kreiptis į teismą dėl notaro (kito asmens, kuriam įstatymai suteikia teisę atlikti notarinius veiksmus) neteisėtais veiksmais padarytos žalos atlyginimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

512 straipsnis. Skundo padavimo terminai

Skundas dėl antstolių ar notarinių veiksmų gali būti paduodamas ne vėliau kaip per dvidešimt dienų nuo tos dienos, kurią skundą pateikiantis asmuo sužinojo arba turėjo sužinoti apie skundžiamo veiksmo atlikimą arba atsisakymą jį atlikti, bet ne vėliau kaip per devyniasdešimt dienų nuo skundžiamo veiksmo atlikimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1839](#), 2008-11-14, *Žin.*, 2008, Nr. 138-5446 (2008-12-02)

513 straipsnis. Teismo nutartis ir jos apskundimas

1. Bylą dėl antstolio ar notarinių veiksmų teismas išsprendžia nutartimi. Patenkinęs skundą, teismas antstolio ar notarinį veiksmą panaikina arba antstolį ar notarą (kitą asmenį, kuriam įstatymai suteikia teisę atlikti notarinius veiksmus) įpareigoja veiksmą atlikti.

2. Dėl teismo nutarties, priimtose antstolio ar notarinių veiksmų klausimu, gali būti duodamas atskiras skundas.

3. Teismo nutarties patvirtinta kopija per tris darbo dienas nuo nutarties įsiteisėjimo dienos išsiunčiama antstoliui ar notarui (kitam asmeniui, kuriam įstatymai suteikia teisę atlikti notarinius veiksmus).

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

XXXII SKYRIUS

BYLOS DĖL CIVILINĖS BŪKLĖS AKTŲ REGISTRAVIMO, ĮRAŠŲ ATKŪRIMO, PAKEITIMO, PAPILDYMO, IŠTAISYMO AR ANULIAVIMO

514 straipsnis. Pareiškimo padavimas

1. Pareiškimas dėl civilinės būklės akto registravimo, akto įrašo atkūrimo, pakeitimo, papildymo, ištaisymo ar anuliavimo paduodamas pareiškėjo gyvenamosios vietos apylinkės teismui.

2. Teismas bylą dėl civilinės būklės akto registravimo, akto įrašo atkūrimo, pakeitimo, papildymo, ištaisymo ar anuliavimo nagrinėja, jeigu civilinės metrikacijos įstaiga atsisakė civilinės būklės aktą registruoti ar akto įrašą atkurti, papildyti, pakeisti, ištaisyti ar anuliuoti arba jeigu šie klausimai civilinės metrikacijos įstaigose nenagrinėtini.

3. Pareiškime, be bendrųjų reikalavimų, keliamų procesinių dokumentų turiniui ir formai, turi būti nurodoma, koks yra pagrindas civilinės būklės aktą įregistruoti, akto įrašą atkurti, papildyti, pakeisti, ištaisyti ar anuliuoti, kada ir kuri civilinės metrikacijos įstaiga tai padaryti atsisakė, taip pat šias aplinkybes patvirtinantys įrodymai.

4. Pareiškimą dėl civilinės būklės aktų įregistravimo, akto įrašo atkūrimo, papildymo, pakeitimo, ištaisymo ar anuliavimo turi teisę paduoti kiekvienas asmuo, jeigu civilinės būklės akto registravimas, akto įrašo atkūrimas, papildymas, pakeitimas, ištaisymas ar anuliavimas yra tiesiogiai susiję su pareiškimą padavusiu asmeniu. Kiti suinteresuotieji asmenys tokį pareiškimą gali paduoti, jeigu civilinės būklės akto neįregistravus, akto įrašo neatkūrus, nepapildžius,

nepakeitus, neištaisius ar neanuliovus bus pažeistos šių asmenų teisės ar įstatymų saugomi interesai arba jeigu dėl to jiems atsirastų tam tikros pareigos.

515 straipsnis. Pareiškimo nagrinėjimas

Pareiškimą dėl civilinės būklės akto įregistravimo, akto įrašo atkūrimo, papildymo, pakeitimo, ištaisymo ar anuliavimo teismas nagrinėja žodinio proceso tvarka.

516 straipsnis. Teismo sprendimas

1. Įsiteisėjęs teismo sprendimas įregistruoti civilinės būklės aktą, akto įrašą atkurti, papildyti, pakeisti, ištaisyti ar anuliuoti yra pagrindas civilinės metrikacijos įstaigai atitinkamą įrašą daryti, atkurti, papildyti, pakeisti, ištaisyti ar anuliuoti.

2. Teismo sprendimo rezoliucinėje dalyje turi būti nurodyta, kuri civilinės metrikacijos įstaiga turi įrašą padaryti, atkurti, papildyti, pakeisti, ištaisyti ar anuliuoti, kada įrašas padarytas, su kuriais asmenimis jis susijęs, įrašo numeris ir data, koks įrašas turi būti padarytas, atkurtas ar anuluotas arba kas turi būti įrašę papildyta, pakeista ar ištaisyta.

XXXIII SKYRIUS

BYLOS DĖL TEISIŲ ATKŪRIMO PAGAL PRARASTUS PAREIKŠTINIUS VERTYBINIUS DOKUMENTUS (ŠAUKIAMOJI TEISENA)

517 straipsnis. Pareiškimo padavimas

1. Asmuo, praradęs vertybinį dokumentą, gali prašyti teismą pripažinti šį dokumentą negaliojančiu ir atkurti teises pagal prarastą pareikštinį vertybinį dokumentą.

2. Pareiškimas dėl prarasto pareikštinio vertybinio dokumento pripažinimo negaliojančiu paduodamas išdavusio tą dokumentą asmens gyvenamosios vietos ar buveinės vietos apylinkės teismui.

3. Pareiškime turi būti nurodomi prarasto pareikštinio vertybinio dokumento skiriamieji požymiai, jo turėjimo fakto įrodymai, išdavusio tą dokumentą asmens vardas, pavardė ar pavadinimas, taip pat išdėstomos aplinkybės, kuriomis dokumentas prarastas.

518 straipsnis. Pasirengimas bylai

1. Priėmęs pareiškimą, teismas priima nutartį paskelbti skelbimą specialiame interneto tinklalapyje.

2. Skelbime turi būti:

1) apylinkės teismo, kuris yra gavęs pareiškimą dėl prarasto dokumento, pavadinimas;

2) pareiškėjo vardas, pavardė ir gyvenamoji vieta;

3) dokumento pavadinimas ir skiriamieji požymiai;

4) pasiūlymas dokumento, apie kurio praradimą pareiškta, turėtojui per tris mėnesius nuo paskelbimo dienos paduoti teismui pareiškimą dėl savo teisių į tą dokumentą ir kartu pateikti dokumento originalą.

3. Kartu su nutartimi paskelbti šiame straipsnyje nurodytą skelbimą teismas priima nutartį uždrausti pagal tą dokumentą išmokėti pinigus arba išduoti vertybinius popierius, daiktus ir ją išsiunčia dokumentą išdavusiai organizacijai.

4. Dėl atsisakymo priimti nutartį paskelbti skelbimą gali būti duodamas atskirasis skundas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

519 straipsnis. Dokumento turėtojo pareiškimas

1. Dokumento, apie kurio praradimą pareiškta, turėtojas privalo per tris mėnesius nuo paskelbimo šio Kodekso 518 straipsnyje nurodytu būdu dienos paduoti apylinkės teismui pareiškimą dėl savo teisių į tą dokumentą ir kartu pateikti dokumento originalą.

2. Jei dokumento turėtojas prašo, dokumento originalą iki bylos nagrinėjimo teismo posėdyje teismas gali grąžinti turėtojui, byloje palikdamas patvirtintą jo kopiją.

3. Byloje palikus dokumento kopiją, originalas būtina turi būti pateiktas teismo posėdžio metu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

520 straipsnis. Teismo veiksmai gavus dokumento turėtojo pareiškimą

Jeigu teismas gauna dokumento turėtojo pareiškimą prieš sueinant trijų mėnesių terminui nuo paskelbimo dienos, teismas nutartimi palieka praradusio dokumentą asmens paduotą pareiškimą nenagrinėtą ir nustato terminą, per kurį išdavusiai dokumentą organizacijai uždraudžiama išmokėti pagal jį pinigus arba išduoti vertybinius popierius, daiktus. Tas terminas neturi būti ilgesnis kaip du mėnesiai. Kartu teismas išaiškina pareiškėjui jo teisę bendra tvarka pareikšti dokumento turėtojui ieškinį dėl to dokumento išreikalavimo, o dokumento turėtojui – jo teisę išieškoti iš pareiškėjo nuostolius dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo.

521 straipsnis. Bylos nagrinėjimas

Pasibaigus trijų mėnesių terminui nuo paskelbimo dienos, jeigu iš dokumento turėtojo negautas pareiškimas ir dokumento originalas, teismas skiria bylą nagrinėti.

522 straipsnis. Teismo sprendimas

Jeigu pareiškėjo pareiškimas patenkinamas, teismas priima sprendimą prarastą dokumentą pripažinti negaliojančiu. Teismo sprendimas yra pagrindas išmokėti pareiškėjui pinigus, išduoti vertybinius popierius, daiktus arba vietoj pripažinto negaliojančiu dokumento išduoti naują dokumentą.

523 straipsnis. Dokumento turėtojo teisė pareikšti ieškinį dėl turto nepagrįsto įgijimo ar sutaupymo

Dokumento turėtojas, dėl kurių nors priežasčių laiku nepareiškęs apie savo teises į tą dokumentą, įsiteisėjus teismo sprendimui pripažinti dokumentą negaliojančiu, gali pareikšti asmeniui, kurio naudai priimtas teismo sprendimas, ieškinį dėl nepagrįsto praturtėjimo ar turto gavimo.

**XXXIV SKYRIUS
BYLOS DĖL DAIKTINIŲ TEISIŲ****PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIO NUOSTATOS****524 straipsnis. Leistinumas**

Šiame skyriuje nustatyta tvarka nagrinėjamos bylos dėl valdymo fakto patvirtinimo, nuosavybės teisės pagal įgyjamąją senatį fakto nustatymo, daikto pripažinimo bešeimininkiu.

525 straipsnis. Reikalavimai pareiškimui

Be bendrųjų procesinių dokumentų formai ir turiniui keliamų reikalavimų, prie pareiškimo, paduodamo šiame skyriuje nustatyta tvarka, turi būti pateikti dokumentai iš atitinkamo viešo registro apie registruotinas daiktines teises.

**ANTRASIS SKIRSNIS
BYLOS DĖL VALDymo FAKTO PATVIRTINIMO****526 straipsnis. Pareiškimo padavimas ir teisingumas**

1. Valdymo faktą teismas gali patvirtinti pagal suinteresuoto asmens pareiškimą.
2. Pareiškimas dėl valdymo fakto patvirtinimo paduodamas pareiškėjo gyvenamosios vietos, o jeigu pareiškėjas yra juridinis asmuo, – jo buveinės apylinkės teismui. Pareiškimas dėl nekilnojamojo daikto paduodamas nekilnojamojo daikto buvimo vietos apylinkės teismui.
3. Pareiškimas dėl valdymo fakto patvirtinimo gali būti paduotas tik tada, kai pareiškėjas negali kitokia tvarka gauti tą faktą patvirtinančių reikiamų dokumentų arba kai negalima atkurti prarastų dokumentų.

527 straipsnis. Pareiškimo turinys

1. Be bendrųjų procesinių dokumentų formai ir turiniui keliamų reikalavimų, pareiškime turi būti išsamus daikto aprašymas, nurodoma, kuriam tikslui pareiškėjui reikia valdymo faktą patvirtinti, nurodomos priežastys, dėl kurių negalima gauti ar atkurti tą faktą patvirtinančių dokumentų, nurodomi šį faktą patvirtinantys įrodymai, taip pat įrodymai, patvirtinantys, kad pareiškėjas negali gauti reikiamų dokumentų arba atkurti prarastų dokumentų.

2. Pareiškime turi būti nurodyti visi žinomi asmenys, suinteresuoti prašomu patvirtinti faktu.

528 straipsnis. Paskelbimas apie bylos iškėlimą

1. Priėmęs pareiškimą, teismas tuo atveju, kai pareiškėjas pareiškime nėra nurodęs suinteresuotų prašomu patvirtinti faktu asmenų, ir kitais atvejais, manydamas, kad to reikia, priima nutartį paskelbti specialiame interneto tinklalapyje apie bylos dėl valdymo fakto patvirtinimo iškėlimą. Šiame skelbime turi būti nurodyta:

- 1) teismo, kuriame gautas pareiškimas, pavadinimas;
- 2) išsamus daikto apibūdinimas;
- 3) daikto valdytojo vardas ir pavardė, o kai daiktas yra kilnojamasis, – ir daikto valdytojo gyvenamoji vieta;
- 4) pasiūlymas asmenims per tris mėnesius nuo paskelbimo dienos paduoti teismui pareiškimą dėl savo teisių į tą daiktą.

2. Kai apie bylos iškėlimą paskelbta specialiame interneto tinklalapyje, teismas skiria bylą nagrinėti tik praėjus trimis mėnesiais nuo paskelbimo dienos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

529 straipsnis. Teismo sprendimas

Šiame skirsnyje nustatyta tvarka išnagrinėtose bylose priimamas teismo sprendimas, kuriuo pareiškėjui gali būti patvirtintas valdymo faktas, arba pareiškėjo prašymas atmestas.

TREČIASIS SKIRSNIS BYLOS DĖL NUOSAVYBĖS TEISĖS ĮGIJIMO PAGAL ĮGYJAMĄJĄ SENATĮ FAKTO NUSTATYMO

530 straipsnis. Teisingumas

Pareiškimas dėl nuosavybės teisės įgijimo pagal įgyjamąją senatį fakto nustatymo paduodamas pareiškėjo gyvenamosios vietos, o jeigu pareiškėjas yra juridinis asmuo, – jo buveinės apylinkės teismui. Dėl nekilnojamojo daikto pareiškimas paduodamas nekilnojamojo daikto buvimo vietos apylinkės teismui.

531 straipsnis. Pareiškimo turinys

Be bendrųjų reikalavimų, keliamų procesinių dokumentų turiniui ir formai, pareiškime taip pat turi būti:

- 1) išsamus aprašymas daikto, kuriam siekiama nustatyti nuosavybės teisės įgijimo pagal įgyjamąją senatį faktą;
- 2) nurodytas daikto valdymo terminas;
- 3) nurodyta, kad pareiškėjas yra sąžiningas ir teisėtas valdytojas;
- 4) nurodyta, kad valdymas visą laikotarpį buvo atviras ir nepertraukiamas;
- 5) nurodyta, kad nėra Civiliniame kodekse nurodytų apribojimų nustatyti nuosavybės teisės įgijimo pagal įgyjamąją senatį faktą.

532 straipsnis. Pasirengimas nagrinėti teisme

1. Pasirengimo nagrinėti teisme metu, tačiau ne vėliau kaip per trisdešimt dienų iki teismo posėdžio, specialiame interneto tinklalapyje skelbiamas pranešimas apie bylos nagrinėjimą.

2. Pranešime turi būti nurodyta:

- 1) bylą nagrinėjantis teismas;
- 2) pareiškėjo vardas, pavardė ir gyvenamoji vieta;

3) daiktas, kuriam prašoma nustatyti nuosavybės teisės įgijimo pagal įgyjamąją senatį faktą;

4) pasiūlymas ne vėliau kaip per keturiolika dienų suinteresuotiems asmenims kreiptis su pareiškimais į teismą dėl jų įtraukimo dalyvauti procese;

5) bylos nagrinėjimo data, laikas ir vieta.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

533 straipsnis. Bylos nagrinėjimas ir teismo sprendimas

1. Jeigu iki teismo posėdžio dienos nėra ginčijamas valdymo sąžiningumas, teisėtumas, atvirumas ir nepertraukiamumas, teismas pareiškimą nagrinėja rašytinio proceso tvarka. Jeigu šiame straipsnyje nurodytos sąlygos yra ginčijamos, teismas nagrinėja bylą žodinio nagrinėjimo tvarka.

2. Šiame skirsnyje nustatyta tvarka išnagrinėtose bylose priimamas teismo sprendimas, kuriuo nustatomas nuosavybės teisės įgijimo pagal įgyjamąją senatį faktas, arba pareiškėjo pareiškimas atmetamas.

KETVIRTASIS SKIRSNIS BYLOS DĖL DAIKTO PRIPAŽINIMO BEŠEIMININKIU

534 straipsnis. Pareiškimo padavimas ir teisingumas

Pareiškimą dėl daikto pripažinimo bešeimininkiu gali paduoti finansų, kontrolės institucija arba savivaldybės institucija daikto buvimo vietos apylinkės teismui.

535 straipsnis. Pareiškimo turinys

Be bendrųjų reikalavimų, keliamų procesinių dokumentų turiniui ir formai, pareiškime dėl daikto pripažinimo bešeimininkiu turi būti nurodyta, koks daiktas pripažintinas bešeimininkiu, taip pat išdėstytos aplinkybės, leidžiančios manyti, jog daiktas neturi savininko, sąžiningo įgijėjo ar teisėto valdytojo arba jie nėra žinomi. Pareiškime nurodoma, kada daiktas buvo įtrauktas į apskaitą, ir kiti pareiškėjui žinomi duomenys apie daiktą.

536 straipsnis. Įrodymų pateikimas

Prie pareiškimo dėl daikto pripažinimo bešeimininkiu taip pat turi būti pateikti rašytiniai įrodymai iš atitinkamų institucijų apie tai, kokių yra žinių apie šio daikto priklausymą.

537 straipsnis. Teismo sprendimas

Teismas, pripažinęs, kad daiktas neturi savininko, sąžiningo įgijėjo ar teisėto valdytojo arba kad jie yra nežinomi, priima sprendimą pripažinti daiktą bešeimininkiu ir perduoti jį valstybės arba savivaldybės nuosavybėn.

XXXV SKYRIUS
BYLOS DĖL SANTUOKOS NUTRAUKIMO ABIEJŲ SUTUOKTINIŲ BENDRU
SUTIKIMU AR VIENO SUTUOKTINIO PRAŠYMU

538 straipsnis. Leistinumai ir teismingumas

1. Šiame skirsnyje nustatyta tvarka nagrinėjamos bylos dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu (Civilinio kodekso 3.51 straipsnis), taip pat bylos dėl santuokos nutraukimo vieno sutuoktinio prašymu (Civilinio kodekso 3.55 straipsnis).

2. Prašymas nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu paduodamas vieno iš sutuoktinių gyvenamosios vietos apylinkės teismui.

3. Prašymas nutraukti santuoką vieno sutuoktinio prašymu paduodamas pareiškėjo gyvenamosios vietos apylinkės teismui.

4. Neveiksnaus šioje srityje sutuoktinio interesais prašymą dėl santuokos nutraukimo gali paduoti jo globėjas, prokuroras arba globos ir rūpybos institucija.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

5. Jeigu buvę sutuoktiniai arba vienas iš jų kreipiasi į teismą dėl santuokos nutraukimo pasekmių sutarties sąlygų pakeitimo iš esmės pasikeitus aplinkybėms, šių bylų nagrinėjimui *mutatis mutandis* taikomos šio skyriaus nuostatos.

539 straipsnis. Prašymo turinys

1. Prašyme nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, be duomenų, nurodytų šio Kodekso 135 straipsnyje, turi būti nurodyta:

1) sutuoktinių gimimo metai;

2) ar yra visos Civilinio kodekso 3.51 straipsnyje nustatytos sąlygos;

3) priežastys, dėl kurių, sutuoktinių manymu, jų santuoka iširo;

4) duomenys apie sutuoktinių ar vieno iš jų kreditorius ir nurodymas, kad pareiškėjas yra pranešęs jam žinomiems kreditoriams apie bylos iškėlimą (Civilinio kodekso 3.126 straipsnis);

5) reikalavimas dėl to, kokios sutuoktinių pavardės turi būti po santuokos nutraukimo.

2. Kartu su prašymu nutraukti santuoką sutuoktiniai turi pateikti sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių, atitinkančią Civilinio kodekso 3.53 straipsnyje nurodytus reikalavimus.

3. Prašyme nutraukti santuoką vieno sutuoktinio prašymu, be duomenų, nurodytų šio Kodekso 135 straipsnyje, turi būti nurodyta:

1) sutuoktinių gimimo metai;

2) ar yra viena iš Civilinio kodekso 3.55 straipsnio 1 dalyje numatytų sąlygų;

3) kaip pareiškėjas įvykdys savo pareigas kitam sutuoktiniui ir nepilnamečiams vaikams;

4) šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodyti duomenys.

540 straipsnis. Bylos nagrinėjimas

1. Bylas pagal šio skirsnio nuostatas teismas nagrinėja žodinio proceso tvarka, išskyrus atvejus, kai pripažįsta, kad bylos nagrinėjimas rašytinio proceso tvarka nepakenks šeimos santykių stabilumui ir vaikų bei sutuoktinių interesams. Bylą nagrinėjant žodinio proceso tvarka, teismo posėdžio eiga nefiksuojama.

2. Prašymai, paduoti šiame skirsnyje nustatyta tvarka, teisme išnagrinėjami ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo jų priėmimo dienos.

3. Kai pareiškimas nutraukti santuoką yra pareiškiamas abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, teismas imasi priemonių sutuoktiniams sutaikyti Civilinio kodekso 3.54 straipsnyje nustatyta tvarka.

4. Jeigu šiame skirsnyje nustatyta tvarka nagrinėjant santuokos nutraukimo bylą reikalavimus pareiškia sutuoktinių ar vieno iš jų kreditoriai, santuokos nutraukimo byla sustabdoma, kol bus išspręsti kreditorių reikalavimai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

541 straipsnis. Teismo sprendimas

1. Priimdamas sprendimą nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, teismas patvirtina sutuoktinių pateiktą sutartį dėl santuokos nutraukimo pasekmių, jeigu ši sutartis atitinka įstatymų reikalavimus.

2. Priimdamas sprendimą nutraukti santuoką vieno sutuoktinio prašymu, teismas taip pat turi išspręsti sutuoktinių nepilnamečių vaikų gyvenamosios vietos ir jų išlaikymo, taip pat vieno sutuoktinio išlaikymo bei jų bendro turto padalijimo klausimus, išskyrus atvejus, kai turtas padalytas bendru sutuoktinių susitarimu, patvirtintu notaro, arba yra įsiteisėjęs teismo sprendimas dėl bendro turto padalijimo.

3. Santuoka laikoma nutraukta nuo teismo sprendimo ją nutraukti įsiteisėjimo dienos. Teismas per tris darbo dienas po teismo sprendimo nutraukti santuoką įsiteisėjimo dienos privalo išsiųsti sprendimo patvirtintą kopiją teismo buvimo vietos civilinės metrikacijos įstaigai, kad ši įregistruotų santuokos nutraukimo faktą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

XXXVI SKYRIUS

BYLOS DĖL HIPOTEKOS AR ĮKEITIMO TEISINIŲ SANTYKIŲ

542 straipsnis. Bylų pobūdis

1. Šiame skyriuje nustatyta tvarka teismas nagrinėja prašymus nustatyti, pakeisti, baigti ar perleisti priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą, taip pat prašymus nustatyti atsinaujinusius priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą.

2. Šiame skyriuje nustatyta tvarka teismas nagrinėja bylas tais atvejais, kai priverstinę hipoteką ar įkeitimas nustatomi teismo sprendimu.

3. Prekybinės laivybos įstatyme gali būti numatytos kitos taisyklės, negu nustatyta šiame kodekse.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, *Žin.*, 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

543 straipsnis. Teismingumas

1. Prašymai nustatyti, pakeisti, baigti ar perleisti priverstinę hipoteką pateikiami nekilnojamojo daikto ar pagrindinės jo dalies buvimo vietos apylinkės teismui.

2. Prašymai nustatyti, pakeisti, baigti ar perleisti priverstinį įkeitimą pateikiami skolininko gyvenamosios vietos (buveinės) apylinkės teismui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, *Žin.*, 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

544 straipsnis. Teismo posėdžių forma

Šiame skyriuje numatytos bylos nagrinėjamos rašytinio proceso tvarka ir sprendžiamos teismo nutartimis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, *Žin.*, 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

545 straipsnis. Prašymų išnagrinėjimo terminai

Prašymai, pateikti šiame skyriuje nustatyta tvarka, turi būti išnagrinėti ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo jų pateikimo teismui dienos. Į šį terminą neįskaičiuojamas laikas, per kurį pareiškėjas turi pašalinti teismo nurodytus prašymo trūkumus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, *Žin.*, 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

546 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, *Žin.*, 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

547 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

548 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

549 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

550 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

551 straipsnis. Prašymo nustatyti priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą nagrinėjimo tvarka

1. Prašymas nustatyti priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą pateikiamas teismui, išskyrus atvejus, kuriais priverstinę hipoteką (įkeitimą) nustato Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos ir mokesčių administratoriai, notaras arba priverstinė hipoteka (įkeitimas) buvo nustatyti teismo sprendimu kitoje byloje. Nagrinėjant prašymą nustatyti priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą, patikrinama, ar šis prašymas surašytas laikantis įstatymų nustatytų reikalavimų, ar sumokėtas nustatyto dydžio žyminis mokestis, ar yra pagrindas nustatyti priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą, taip pat ar turtas, kuriam prašoma nustatyti priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą, gali būti priverstinės hipotekos ar priverstinio įkeitimo objektas pagal Civilinį kodeksą. Įkeičiamo turto vertė neturi būti iš esmės didesnė už hipoteką ar įkeitimu užtikrinamų reikalavimų sumą.

2. Kai yra kliūčių priverstinei hipotekai ar priverstiniam įkeitimui nustatyti, teismas priimtą prašymą nustatyti priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą gali rašytine motyvuota nutartimi atmesti arba paskirti terminą trūkumams pašalinti. Jeigu trūkumai iki paskirto termino nepašalinti, teismas nutartimi prašymą nustatyti priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą atmeta ir kartu su priedais grąžina pareiškėjui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

552 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

553 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

554 straipsnis. Prašymų pakeisti, baigti ar perleisti priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą, taip pat prašymų nustatyti atsinaujinusius priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą pateikimo tvarka

1. Prašymai pakeisti, baigti ar perleisti priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą pateikiami priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą nustačiusiam teismui, kartu su nutartimis dėl priverstinės hipotekos ar priverstinio įkeitimo nustatymo. Prašymai pakeisti, baigti ar perleisti priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą nagrinėjami šio Kodekso 551 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Tais atvejais, kai pagal Civilinio kodekso 6.126 straipsnį priverstinė hipoteka ar priverstinis įkeitimas atsinaujina, kreditorius kreipiasi į teismą, kuris buvo nustatęs priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą, su prašymu nustatyti atsinaujinusius priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą. Prašymai nustatyti atsinaujinusius priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą nagrinėjami ta pačia tvarka kaip prašymai nustatyti priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą, kai yra pateikti priverstinės hipotekos ar priverstinio įkeitimo atsinaujinimą patvirtinantys dokumentai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

555 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

556 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

557 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

558 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

559 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

560 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

561 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

562 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

563 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

564 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

565 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

566 straipsnis. Turto, kuriam nustatyta priverstinė hipoteka ar priverstinis įkeitimas, savininko teisės reikalauti pakeisti ar baigti priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą

1. Turto, kuriam priverstinė hipoteka ar priverstinis įkeitimas nustatytas teismo sprendimu, savininkas turi teisę kreiptis su pareiškimu į teismą, prašydamas sumažinti įkeistų daiktų skaičių, pakeisti įkeistą daiktą kitu nė karto neįkeistu daiktu (išskyrus atvejus, kai priverstinė hipoteka ar priverstinis įkeitimas atsirado įstatymų pagrindu), taip pat baigti priverstinę hipoteką ar priverstinį įkeitimą, kai yra priverstinės hipotekos ar priverstinio įkeitimo pabaigos pagrindai arba įkeisto daikto vertė tampa iš esmės didesnė už hipoteką ar įkeitimu užtikrintų reikalavimų sumą.

2. Priverstinė hipoteka ar priverstinis įkeitimas, nustatyti teismo sprendimu, gali būti pakeisti teismo sprendimo pagrindu. Teismas priima nutartį dėl teismo sprendimu nustatytos priverstinės hipotekos ar priverstinio įkeitimo pabaigos, kai yra Civiliniame kodekse nustatyti hipotekos ar įkeitimo pabaigos pagrindai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, *Žin.*, 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

567 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, *Žin.*, 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

568 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, *Žin.*, 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

569 straipsnis. Neteko galios nuo 2012-07-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, *Žin.*, 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

XXXVII SKYRIUS BYLOS DĖL PRARASTOS TEISMO AR VYKDOMOSIOS BYLOS ATKŪRIMO

570 straipsnis. Pareiškimo padavimas

1. Prarastą teismo ar vykdomąją bylą teismas gali atkurti pagal dalyvavusių byloje asmenų ar vykdžiusio vykdomąją bylą teismo antstolio pareiškimą, taip pat savo iniciatyva.

2. Jeigu byla prarasta dėl stichinės nelaimės, teismas gali ją atkurti tik pagal pareiškimą.

3. Pareiškimas dėl prarastos teismo bylos atkūrimo paduodamas nagrinėjusiam tą bylą pirmosios instancijos teismui, o pareiškimas dėl prarastos vykdomosios bylos atkūrimo – vykdymo vietos apylinkės teismui.

4. Pareiškimas dėl prarastos teismo bylos, kurios nagrinėjimas nebuvo baigtas įsiteisėjusiu teismo sprendimu (nutartimi), ar prarastos vykdomosios bylos atkūrimo gali būti paduotas per trejus metus nuo bylos praradimo ar sužinojimo apie praradimą dienos. Pareiškimas dėl prarastos teismo bylos, kurios nagrinėjimas buvo baigtas įsiteisėjusiu teismo sprendimu (nutartimi), atkūrimo gali būti paduotas per dešimt metų nuo bylos praradimo dienos ar sužinojimo apie praradimą dienos.

571 straipsnis. Pareiškimo turinys

Pareiškime dėl bylos atkūrimo turi būti nurodomi smulkūs duomenys apie prarastą bylą, pareiškėjui žinomas vietos, kuriose yra bylos dokumentai arba jų nuorašai, išrašai ar kopijos. Prie pareiškimo turi būti pridedami dokumentai ar jų kopijos, išrašai ar nuorašai, kurie yra išlikę pas pareiškėją ir yra susiję su byla.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

572 straipsnis. Pasirengimas bylai

1. Teismas, rengdamasis nagrinėti bylą teisme, kreipiasi į pareiškime nurodytus ir teismui žinomus asmenis, kad šie per nustatytą terminą pateiktų teismui turimus dokumentus arba praneštų, jog negali jų pateikti.

2. Jeigu asmuo, į kurį teismas kreipėsi, negali pateikti dokumentų dėl to, jog juos perdavė kitam asmeniui, jis privalo nurodyti dokumentus turintį asmenį.

3. Jeigu per nustatytą terminą neįvykdytas teismo reikalavimas pateikti dokumentą, taip pat jeigu per nustatytą terminą nepranešta teismui apie tai, kad negalima jo pateikti dėl priežasčių, kurias teismas pripažino nesvarbiomis, kaltiems asmenims gali būti skiriama iki dviejų šimtų

aštuoniasdešimt devynių eurų bauda. Baudos paskyrimas neatleidžia atitinkamų asmenų nuo pareigos pateikti teismo reikalaujamą dokumentą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

573 straipsnis. Bylos nagrinėjimas

1. Nagrinėdamas bylą, teismas naudoja išlikusią bylos dalimi, dokumentais, išduotais iš bylos prieš ją prarandant, tų dokumentų kopijomis, išrašais ir nuorašais, kitomis pažymomis ir raštais, susijusiais su byla.

2. Teismas gali apklausti kaip liudytojus asmenis, buvusius atliekant procesinius veiksmus, o reikiamais atvejais – ir bylą nagrinėjusius teisėjus, taip pat vykdžiusius teismo sprendimą (nutartį) asmenis.

3. Dalyvaujantys byloje asmenys turi teisę pateikti teismui apsvarstyti savo parengtą atkuriamo sprendimo (nutarties) projektą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

574 straipsnis. Teismo sprendimas

1. Remdamasis surinkta ir patikrinta medžiaga, teismas priima sprendimą atkurti visą prarastą bylą ar jos dalį, kurią, teismo nuomone, reikia atkurti. Teismo sprendimas ar nutartis nutraukti bylą, jeigu jie buvo priimti prastoje byloje, būtinai turi būti atkuriami.

2. Jeigu surinktos medžiagos nepakanka prarastai bylai atkurti, teismas palieka pareiškimą nenagrinėtą. Šiuo atveju pareiškėjas turi teisę pareikšti ieškinį bendra tvarka. Ieškinio senaties terminas skaičiuojamas iš naujo nuo teismo sprendimo palikti pareiškimą nenagrinėtą įsigaliojimo dienos.

575 straipsnis. Bylinėjimosi išlaidos

1. Išlaidos, turėtos nagrinėjant bylą dėl prarastos bylos atkūrimo, padengiamos iš valstybės lėšų.

2. Tais atvejais, kai pareiškimas yra žinomai neteisingas, bylinėjimosi išlaidos išieškomos iš pareiškėjo.

XXXVIII SKYRIUS BYLOS DĖL PRALEISTO ĮSTATYMŲ NUSTATYTO TERMINO ATNAUJINIMO

576 straipsnis. Pareiškimo padavimas

1. Pareiškimas turi atitikti bendruosius procesinių dokumentų turinio ir formos reikalavimus. Prie pareiškimo turi būti pridėti įrodymai, patvirtinantys aplinkybes, sudarančias pagrindą terminui atnaujinti.

2. Pareiškimas dėl praleisto įstatymų nustatyto termino atnaujinimo paduodamas tam apylinkės teismui, kurio veiklos teritorijoje turi būti atliktas teisinę reikšmę turintis veiksmas.

577 straipsnis. Bylų nagrinėjimo tvarka

Pareiškimas dėl praleisto įstatymų nustatyto termino atnaujinimo teisinę reikšmę turintiems veiksams atlikti ne teisme yra nagrinėjamas žodinio proceso tvarka.

578 straipsnis. Teismo nutartis

1. Pareiškimas dėl praleisto įstatymų nustatyto termino atnaujinimo išsprendžiamas teismo nutartimi.

2. Dėl teismo nutarties, kuria patenkinamas arba atmetamas pareiškimas dėl praleisto įstatymų nustatyto termino atnaujinimo, gali būti duodamas atskirasis skundas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

XXXIX SKYRIUS
BYLOS DĖL TEISMO LEIDIMŲ IŠDAVIMO AR FAKTŲ PATVIRTINIMO, TURTO
ADMINISTRAVIMO, PAVELDĖJIMO PROCEDŪRŲ TAIKymo IR KITOS BYLOS,
KURIOS PAGAL CIVILINĮ KODEKSĄ BEI KITUS ĮSTATYMUS NAGRINĖTINOS
Supaprastinto PROCESO TVARKA

579 straipsnis. Leistinumas

Civiliniame kodekse numatytais atvejais prašymai dėl teismo leidimų veiksams atlikti išdavimo, pareiškimų ar faktų patvirtinimo, turto administravimo, paveldėjimo procedūrų taikymo ir kiti klausimai, pagal Civilinį kodeksą ir kitus įstatymus nagrinėtini supaprastinto proceso tvarka, nagrinėjami šiame skyriuje nustatyta tvarka, jeigu šis Kodeksas nenumato kitos tokių prašymų nagrinėjimo tvarkos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

580 straipsnis. Teisingumas

1. Prašymas išduoti teismo leidimą, patvirtinti pareiškimą ar faktą bei kiti prašymai (pareiškimai), kurie pagal Civilinį kodeksą ir kitus įstatymus nagrinėtini supaprastinto proceso tvarka, paduodami pareiškėjo gyvenamosios vietos ar buveinės apylinkės teismui.

2. Prašymas dėl paveldėjimo procedūrų taikymo paduodamas palikimo atsiradimo vietos apylinkės teismui.

3. Prašymas dėl turto administravimo paduodamas nekilnojamojo daikto buvimo vietos teismui, o dėl kilnojamojo daikto – pareiškėjo gyvenamosios vietos ar buveinės apylinkės teismui.

4. Prašymas atšaukti inicijuojamą juridinio asmens likvidavimą Civilinio kodekso 2.70 straipsnyje nurodytu atveju paduodamas juridinio asmens buveinės apylinkės teismui.

Straipsnio pakeitimas:

Nr. [XI-596](#), 2009-12-22, *Žin.*, 2009, Nr. 159-7203 (2009-12-31)

Nr. [XII-1065](#), 2014-07-17, *paskelbta TAR* 2014-07-23, i. k. 2014-10461

581 straipsnis. Prašymo turinys

Be bendrųjų procesinių dokumentų formai ir turiniui keliamų reikalavimų, prie prašymo turi būti pridėti įrodymai, reikšmingi sprendžiant klausimą dėl leidimo išdavimo, pareiškimo ar fakto patvirtinimo bei kitą klausimą, nagrinėjamą šiame skyriuje nustatyta tvarka.

582 straipsnis. Bylos nagrinėjimas

1. Byla nagrinėjama rašytinio proceso tvarka, išskyrus atvejus, kai pats teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, nusprendžia bylą nagrinėti žodinio proceso tvarka. Bylos dėl teismo leidimo pratęsti asmens priverstinį hospitalizavimą ir (ar) priverstinį gydymą nagrinėjamos žodinio proceso tvarka. Nagrinėjant bylą žodinio proceso tvarka, teismo posėdžio eiga nefiksuoja.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, *paskelbta TAR* 2015-04-10, i. k. 2015-05574

2. Prašymai, paduoti šiame skyriuje nustatyta tvarka, teisme turi būti išnagrinėti ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo jų priėmimo dienos.

3. Teismas gali įpareigoti pareiškėją pateikti papildomų bylai išspręsti reikalingų įrodymų. Teismas taip pat turi teisę rinkti tokius įrodymus savo iniciatyva.

4. Kai sprendžiamas klausimas, susijęs su vaiko teisėmis, leidimo išdavimo klausimą teismas turi spręsti atsižvelgdamas išimtinai į vaiko interesus. Kai sprendžiamas klausimas dėl leidimo perleisti nuosavybės teisę į šeimos turtą, šeimos turtą įkeisti ar kitaip suvaržyti teises į jį, teismas, atsižvelgdamas į aplinkybes, turi teisę reikalauti, kad pareiškėjas pateiktų įrodymus, patvirtinančius šeimos turtinę padėtį (pajamas, santaupas, kitą turtą, prievoles), duomenis apie perleidžiamą šeimos turtą, duomenis iš vaiko teisių apsaugos tarnybos apie vaiko tėvus, taip pat būsimos sandorio preliminaras sąlygas ir jo įvykdymo galimybes bei vaiko teisių apsaugos galimybes sandorio neįvykdymo atveju ir kitus įrodymus.

5. Teismui nagrinėjant bylą dėl teismo leidimo pratęsti asmens priverstinį hospitalizavimą ir (ar) priverstinį gydymą arba bylą dėl teismo leidimo pratęsti asmens būtinąjį hospitalizavimą ir (ar) būtinąjį izoliavimą, būtina, kad asmeniui, kurio priverstinį hospitalizavimą ir (ar) priverstinį gydymą arba būtinąjį hospitalizavimą ir (ar) būtinąjį izoliavimą prašoma pratęsti, atstovautų advokatas.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

6. Byla nagrinėjama šiame skyriuje nustatyta tvarka, neatsižvelgiant į tai, kad ginčas kyla dėl teisės, išskyrus Civiliniame kodekse numatytus atvejus.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

7. Bylą teismas išsprendžia priimdamas nutartį. Teismo nutartis išduoti leidimą, patvirtinti pareiškimą ar faktus apeliacine tvarka neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos, tačiau teismo atsisakymas išduoti leidimą, patvirtinti pareiškimą ar faktą neatima iš pareiškėjo teisės, pasikeitus aplinkybėms, pakartotinai kreiptis į teismą dėl leidimo išdavimo, pareiškimo ar fakto patvirtinimo.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

8. Šiame skyriuje nustatyta tvarka nagrinėtoje byloje dalyvaujančių asmenų turėtos bylinėjimosi išlaidos neatlyginamos.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

VI DALIS VYKDYMO PROCESAS

XL SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

583 straipsnis. Vykdyto proceso teisinis reglamentavimas

1. Šio Kodekso VI dalyje nustatyto vykdyto proceso normų taikymo tvarką nustato Sprendimų vykdyto instrukcija ir kiti norminiai teisės aktai. Sprendimų vykdyto instrukciją ir kitus norminius teisės aktus tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

2. Sprendimų vykdyto instrukcijos ir kitų norminių teisės aktų reikalavimai atliekant vykdyto veiksmus privalomi visiems asmenims.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

584 straipsnis. Vykdytini dokumentai

1. Pagal šio Kodekso VI dalyje išdėstytas taisykles vykdytini:

1) teismo ir arbitražo sprendimai, nutartys, nutarimai ir įsakymai civilinėse bylose, taip pat bylose dėl administracinių teisių santykių;

2) teismo nuosprendžiai, nutartys ir nutarimai baudžiamosiose bylose – tiek, kiek jie susiję su turtinio pobūdžio išieškojimais, juridinio asmens veiklos apribojimo ir juridinio asmens likvidavimo bausmių vykdymu;

3) teismo nutarimai administracinėse bylose tiek, kiek jie susiję su turtinio pobūdžio išieškojimais;

4) teismo patvirtintos taikos sutartys;

5) užsienio teismų ir arbitražų sprendimai – tarptautinių sutarčių ir įstatymų nustatytais atvejais.

2. Pagal šio Kodekso VI dalyje numatytas taisykles taip pat vykdomi:

1) institucijų ir pareigūnų nutarimai administracinių teisės pažeidimų bylose tiek, kiek jie susiję su turtinio pobūdžio išieškojimais;

2) kiti institucijų ir pareigūnų sprendimai, kai tarptautinėmis sutartimis ir įstatymais nustatytas jų vykdymas civilinio proceso tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

585 straipsnis. Antstolio reikalavimų privalomumas

1. Antstolio reikalavimai vykdyti sprendimus, pateikti turimą informaciją apie skolininko turtinę padėtį, susipažinti su sprendimams vykdyti būtinais dokumentais ar susilaikyti nuo veiksmų, galinčių trukdyti vykdyti sprendimus, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, privalomi visiems asmenims ir turi būti įvykdyti per antstolio nustatytą terminą.

2. Asmeniui, kuris nevykdo antstolio reikalavimo ar kitaip kliudo antstoliui vykdyti vykdomuosius dokumentus, teismas gali skirti iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų baudą už kiekvieną nevykdymo ar kliudymo dieną. Jeigu antstoliui kas nors kliudo vykdyti vykdomuosius dokumentus, antstolis kliūtims pašalinti kviečia policiją. Šiuo atveju policijos dalyvavimas būtinas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

3. Jeigu antstolio reikalavimo nevykdo ar kitaip antstoliui vykdyti vykdomuosius dokumentus kliudo juridinis asmuo, šio straipsnio 2 dalyje numatytą baudą teismas gali skirti juridinio asmens vadovui arba kitam už sprendimo įvykdymą atsakingam asmeniui.

4. Atlikdamas vykdymo veiksmus, antstolis neturi viršyti jam suteiktų įgalinimų.

Straipsnio pakeitimas:

Nr. [XI-999](#), 2010-07-02, *Žin.*, 2010, Nr. 84-4408 (2010-07-15)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

XLI SKYRIUS

BENDROSIOS VYKDYMO VEIKSMŲ ATLIKIMO TAISYKLĖS

586 straipsnis. Vykdyto veiksmų atlikimo pagrindai

1. Vykdyto veiksmų atlikimo pagrindas yra šiame skyriuje nustatyta tvarka pateiktas vykdyti vykdomasis dokumentas.

2. Be vykdomojo dokumento atlikti vykdyto veiksmus draudžiama. Šis apribojimas nedraudžia atlikti vykdyto veiksmus šio Kodekso 611 straipsnio 4 dalyje numatytais atvejais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

587 straipsnis. Vykdomieji dokumentai

Vykdomieji dokumentai yra:

1) vykdomieji raštai, išduoti teismo sprendimų, nuosprendžių, nutarimų, nutarčių, taip pat arbitražo sprendimų ir nutarčių pagrindu;

2) teismo įsakymai;

3) teismo sprendimai ir nutartys – kai pagal įstatymus jie laikomi vykdomaisiais dokumentais;

4) teismo nutartys ir institucijų ir pareigūnų nutarimai dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo;

5) teismo nuosprendžiai dėl juridinio asmens veiklos apribojimo ir juridinio asmens likvidavimo;

6) institucijų ir pareigūnų nutarimai administracinių teisės pažeidimų bylose tiek – kiek jie susiję su turtinio pobūdžio išieškojimais;

7) prokuroro sankcijos dėl fizinių asmenų iškeldinimo iš gyvenamųjų patalpų ir kiti prokuroro nutarimai tiek – kiek jie susiję su turtinio pobūdžio išieškojimais;

8) notaro vykdomieji įrašai pagal užprotestuotus arba neprotestuotinus vekselius ar čekius ir notaro vykdomieji pavedimai dėl paveldimo turto apyrašo sudarymo (paveldimo turto apyrašo papildymo);

9) darbo ginčų komisijos sprendimai;

10) kiti institucijų ir pareigūnų sprendimai, kurių vykdymą civilinio proceso tvarka nustato įstatymai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XI-2090](#), 2012-06-21, *Žin.*, 2012, Nr. 76-3933 (2012-06-30)

Nr. [XI-2129](#), 2012-06-26, *Žin.*, 2012, Nr. 80-4140 (2012-07-10)

588 straipsnis. Teismo sprendimų vykdymas

1. Teismo sprendimai, nuosprendžiai, nutartys, nutarimai ir įsakymai vykdomi po to, kai jie įsiteisėja, išskyrus atvejus, kai teismas nutaria juos vykdyti skubiai.

2. Apie tai, kad teismo procesinis sprendimas turi būti vykdomas skubiai, turi būti nurodyta vykdomajame rašte.

589 straipsnis. Vykdomo išaiškinimas

1. Jeigu teismo procesinio sprendimo vykdymo tvarka arba įstatymo ar kito teisės akto norma, kurią reikia taikyti vykdymo procese, yra neaiški, antstolis kreipiasi su prašymu į procesinį sprendimą priėmusį teismą, kad šis išaiškintų sprendimo vykdymo tvarką arba įstatymo ar kito teisės akto normą, kurią reikia taikyti.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytą antstolio prašymą teismas nagrinėja šio Kodekso 593 straipsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

590 straipsnis. Vykdomo vieta

1. Jeigu skolininkas yra fizinis asmuo, vykdomąjį dokumentą antstolis vykdo pagal šio asmens gyvenamąją vietą, jo turto buvimo vietą arba jo darbo vietą.

2. Jeigu skolininkas yra juridinis asmuo, vykdomąjį dokumentą antstolis vykdo šio skolininko buveinės arba jo turto buvimo vietoje.

3. Antstolis vykdomo veiksmus atlieka antstolio aptarnaujamoje teritorijoje.

4. Jeigu vykdomo veiksmai turi būti atliekami kito antstolio aptarnaujamoje teritorijoje, antstolis persiunčia vykdomąjį dokumentą išieškotojo rašte nurodytam antstoliui, o kai išieškotojas nenurodo kito antstolio, vykdomąjį dokumentą grąžina išieškotojui.

5. Apygardos teismo pirmininkas išieškotojo prašymu gali bet kurį sprendimą pavesti vykdyti kuriam nors kitam apygardos teritorijoje veiklą vykdančiam antstoliui. Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas išieškotojo prašymu gali bet kurį sprendimą pavesti vykdyti kuriam nors kitam kitos apygardos teritorijoje veiklą vykdančiam antstoliui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

591 straipsnis. Vykdomo veiksmų atlikimas kito antstolio aptarnaujamoje teritorijoje

1. Pradėtus vykdomo veiksmus antstolis gali tęsti kito antstolio aptarnaujamoje teritorijoje, jeigu tai būtina siekiant sėkmingai įvykdyti sprendimą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytu atveju antstolis surašo motyvuotą patvarkymą tęsti vykdomo veiksmus kito antstolio aptarnaujamoje teritorijoje. Šį patvarkymą turi patvirtinti rezoliucija apylinkės teismo, kurio veiklos teritorijoje yra antstolio kontoros buveinė, teisėjas.

3. Kai yra realus pavojus, kad išieškomas turtas gali būti paslėptas, antstolis be teisėjo leidimo gali tęsti pradėtus vykdomo veiksmus kito antstolio aptarnaujamoje teritorijoje – areštuoti turtą ir paskirti jo saugotoją. Šiuo atveju apie atliktus vykdomo veiksmus antstolis ne vėliau kaip kitą darbo dieną po jų atlikimo raštu praneša apylinkės teismo, kurio veiklos teritorijoje yra antstolio kontoros buveinė, teisėjui.

4. Visais atvejais apie vykdomo veiksmus, atliktus kito antstolio aptarnaujamoje teritorijoje, antstolis per tris darbo dienas nuo tų veiksmų atlikimo dienos turi raštu pranešti tam antstoliui, kurio aptarnaujamoje teritorijoje veiksmai buvo atlikti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

592 straipsnis. Vykdyto laikas

Antstolis vykdyto veiksmus atlieka darbo dienomis ne anksčiau kaip nuo šeštos valandos ir ne vėliau kaip iki dvidešimt antros valandos. Vykdyti sprendimus nakties metu ar ne darbo dienomis leidžiama tikrai neatidėliotinais atvejais, kai, skubiai neįvykdžius sprendimo, vėliau jį vykdyti gali būti sunkiau ar visai neįmanoma.

593 straipsnis. Pareiškimo teismui nagrinėjimas vykdyto proceso metu

1. Šio Kodekso numatytais atvejais antstolis ir kiti asmenys gali kreiptis į teismą su pareiškimu.

2. Pareiškimus dėl atsakomybės už vykdomojo dokumento praradimą (šio Kodekso 618 straipsnis), dėl leidimo įeiti į skolininko būstą (šio Kodekso 615 straipsnis), dėl vykdomosios bylos nutraukimo, kai sudaroma taikos sutartis (šio Kodekso 595 straipsnis), dėl atsakomybės už perduoto saugoti turto praradimą (šio Kodekso 619 straipsnis), dėl baudų skyrimo šio Kodekso VI dalyje numatytais atvejais, dėl skolininko turto administravimo tvarkos nustatymo (šio Kodekso 744 straipsnis), taip pat kitais klausimais, kylančiais iš vykdyto proceso, teismas išnagrinėja ne vėliau kaip per septynias dienas nuo jų priėmimo dienos. Antstolis kartu su pareiškimu turi teismui pateikti kitus reikalingus dokumentus.

3. Šiame straipsnyje nurodyti pareiškimai nagrinėjami rašytinio proceso tvarka nepranešus suinteresuotiems asmenims, išskyrus atvejus, kai teismas pripažįsta, kad žodinis nagrinėjimas būtinas. Suinteresuotų asmenų neatvykimas į žodinį pareiškimo nagrinėjimą nekliudo jį išnagrinėti iš esmės.

4. Dėl pareiškimo apylinkės teismas priima nutartį. Jos patvirtinta kopija išsiunčiama suinteresuotiems asmenims, o žodinio nagrinėjimo atvejais – posėdyje nedalyvavusiems suinteresuotiems asmenims.

5. Dėl teismo nutarties, kuria išspręsti klausimai dėl vykdomosios bylos nutraukimo, sprendimo vykdyto išlaidų išieškojimo iš skolininko, dėl atsakomybės už perduoto saugoti turto praradimą, dėl baudų skyrimo, dėl skolininko dalies bendrojoje nuosavybėje nustatymo, dėl skolininko turto administravimo tvarkos nustatymo, ir kitais šiame Kodekse numatytais atvejais gali būti duodamas atskiras skundas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

594 straipsnis. Antstolio procesinės veiklos kontrolė

1. Antstolio procesinę veiklą kontroliuoja apylinkės teismo, kurio veiklos teritorijoje yra antstolio kontoros buveinė, teisėjas. Šios kontrolės metu patikrinami ir patvirtinami šio Kodekso VI dalyje nurodyti antstolio surašyti vykdyto proceso dokumentai.

2. Teisėjo nurodymai pašalinti vykdyto proceso pažeidimus antstoliui yra privalomi ir neskundžiami, jeigu šiame Kodekse nenustatyta kitaip.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

595 straipsnis. Taikos sutartis vykdyto procese

1. Vykdyto proceso metu išieškotojas ir skolininkas turi teisę sudaryti taikos sutartį.

2. Taikos sutartį šalys sudaro raštu ir pateikia išieškojimą vykdančiam antstoliui. Gavęs taikos sutartį, antstolis vykdomosios bylos vykdymą sustabdo ir ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo šios sutarties gavimo perduoda ją apylinkės teismui, kurio veiklos teritorijoje yra antstolio kontoros buveinė.

3. Teisėjas, gavęs pareiškimą patvirtinti taikos sutartį, priima nutartį pagal šio Kodekso 140 straipsnio 3 dalyje nurodytas taisykles. Ši nutartis gali būti skundžiama atskiruoju skundu.

4. Neteko galios nuo 2011-10-01

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

596 straipsnis. Teisių perėmimas vykdyto procese

1. Pirmosios instancijos teismas, kuriame buvo išnagrinėta byla, antstolio ar suinteresuotų asmenų prašymu nutartimi vykdyto procese pakeičia išieškotoją ar skolininką, fizinio asmens

mirties, juridinio asmens reorganizavimo ar likvidavimo, taip pat reikalavimo perleidimo ar skolos perkėlimo atveju, kitais įstatymų numatytais atvejais. Jeigu vykdymas atliekamas ne teismo išduoto vykdomojo dokumento pagrindu, tokiu atveju išieškotoją ar skolininką pakeičia antstolio kontoros buveinės vietos apylinkės teismas. Nutartis pakeisti išieškotoją ar skolininką gali būti skundžiama atskiruoju skundu.

2. Visi veiksmai, atlikti iki įstojimo į vykdymo procesą, teisių perėmėjui privalomi tiek, kiek jie buvo privalomi anksčiau procese dalyvavusiam asmeniui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

597 straipsnis. Vertėjo dalyvavimas vykdymo procese

Jeigu vykdymo proceso šalys nemoka lietuvių kalbos, jų rašytiniu prašymu antstolis kviečia vertėją, kad šis dalyvautų atliekant vykdymo veiksmus.

598 straipsnis. Vertėjo, eksperto nušalinimas

1. Vykdomo proceso metu vertėją ir ekspertą nušalinti gali būti prašoma tokia pat tvarka kaip ir antstolį.

2. Vertėjas ir ekspertas turi nusišalinti, kai yra šio Kodekso 67 straipsnyje numatyti pagrindai.

3. Vertėjui ir ekspertui pareikštą nušalinimo klausimą išsprendžia antstolis savo patvarkymu.

4. Antstolio patvarkymas, kuriuo patenkinamas nušalinimas, neskundžiamas.

5. Jeigu antstolis su vertėjui ar ekspertui pareikštu nušalinimu nesutinka, jis šių asmenų nušalinimo klausimą nedelsdamas perduoda spręsti apylinkės teismui, kurio veiklos teritorijoje yra antstolio kontoros buveinė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

599 straipsnis. Atstovavimas vykdymo procese

1. Išieškotojo ar skolininko atstovais vykdymo procese gali būti advokatai, advokato padėjėjai arba kiti asmenys, kurių įgaliojimai įforminti šio Kodekso 57 straipsnyje nustatyta tvarka. Vykdomo proceso dalyviams atstovauti teisme gali šio Kodekso 56 straipsnyje nurodyti asmenys.

2. Atstovavimo sutartyje ar jos išrašė, be kitų duomenų, turi būti nurodytas atstovo darbo vietos adresas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

600 straipsnis. Kvietinių dalyvavimas vykdant sprendimus

1. Atlikdamas vykdymo proceso veiksmus, antstolis gali kviešti kvietinį (kvietinius).

2. Išieškotojas ir skolininkas, kai yra atliekami vykdymo veiksmai, taip pat turi teisę kviešti dalyvauti ne daugiau kaip po vieną kvietinį, jeigu dėl to nereikia atidėti vykdymo veiksmų.

3. Kvietinių dalyvavimas būtinas, jeigu atliekant vykdymo veiksmus į skolininko būstą patenkama skolininkui ar jo šeimos nariams nedalyvaujant arba prieš šių asmenų valią. Šiuo atveju antstolis kviečia ne mažiau kaip du kvietinius.

4. Apie kvietinių dalyvavimą nurodoma procesinių veiksmų atlikimo metu surašomuose dokumentuose. Šiuos dokumentus kvietiniai pasirašo.

5. Kvietiniais gali būti pilnamečiai veiksniūs asmenys, nesuinteresuoti vykdomosios bylos baigtimi.

6. Asmuo, antstolio pakviestas būti kvietiniu, be svarbių priežasčių atsisakyti atlikti kvietinio pareigas negali. Už nepagrįstą atsisakymą būti kvietiniu asmeniui teismas turi teisę skirti iki penkiasdešimt septynių eurų baudą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

601 straipsnis. Skolininko kuratoriaus paskyrimas vykdymo proceso metu

1. Tais atvejais, kai skolininko buvimo vieta nežinoma, tačiau yra skolininko turto, išieškotojas turi teisę prašyti antstolio kontoros buveinės vietos apylinkės teismą paskirti skolininko kuratorių.

2. Prašymas paskirti skolininko kuratorių paduodamas antstoliui, o šis ne vėliau kaip per tris darbo dienas šį prašymą su vykdomąja byla perduoda apylinkės teismui, kurio veiklos teritorijoje yra antstolio kontoros buveinė.

3. Prašymą teismas išsprendžia šio Kodekso 593 straipsnyje nustatyta tvarka per tris darbo dienas paprastai rašytinio proceso tvarka. Asmuo kuratoriumi gali būti skiriamas tik jo paties sutikimu.

4. Skolininko kuratorius vykdymo procese turi tokias pačias procesines teises kaip ir skolininkas, išskyrus teisę turėti atstovą.

5. Skolininko kuratorius už atstovavimą turi teisę gauti Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyto dydžio atlyginimą. Atlyginimas mokamas iš lėšų, gautų vykdant išieškojimą iš skolininko turto.

6. Kiti klausimai, susiję su kuratoriaus skyrimu bei jo teisėmis ir pareigomis, sprendžiami pagal šio Kodekso 39 straipsnį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

602 straipsnis. Turto pardavimo iš varžytynių, perdavimo išieškotojui, turto pardavimo be varžytynių aktų pripažinimas negaliojančiais

1. Turto pardavimo iš varžytynių, perdavimo išieškotojui, turto pardavimo be varžytynių aktus suinteresuotų asmenų reikalavimu teismas gali pripažinti negaliojančiais:

1) jeigu buvo realizuotas skolininkui nepriklausantis turtas;

2) jeigu turtas parduotas asmenims, kurie neturėjo teisės dalyvauti varžytynėse;

3) jeigu kuris nors asmuo buvo neteisėtai pašalintas iš varžytynių;

4) jeigu buvo neteisėtai atmesta kurio nors asmens pasiūlyta aukštesnė kaina;

5) jeigu turtas buvo parduotas anksčiau, negu skelbimuose nurodytas pardavimo laikas;

6) jeigu turtas parduotas už kainą, mažesnę, negu ji turėjo būti nustatyta šio Kodekso 718 straipsnyje ir 722 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka;

7) jeigu turto pardavimas iš varžytynių, perdavimas išieškotojui, turto pardavimas be varžytynių pažeidė esmines suinteresuotų asmenų teises. Turto pardavimas iš varžytynių, perdavimas išieškotojui, turto pardavimas be varžytynių negali būti pripažįstami negaliojančiais tik dėl formalių trūkumų, kurie negalėjo turėti įtakos šių veiksmų teisėtumui.

2. Turto pardavimo iš varžytynių, perdavimo išieškotojui, turto pardavimo be varžytynių aktus pripažinus negaliojančiais, gali būti taikoma restitucija Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

3. Reikalavimams dėl turto pardavimo iš varžytynių, perdavimo išieškotojui, turto pardavimo be varžytynių aktų pripažinimo negaliojančiais taikomas vienu metų ieškinio senaties terminas. Šis terminas pradedamas skaičiuoti nuo varžytynių akto pasirašymo dienos, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytą atvejį. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytu atveju senaties terminas prasideda nuo tos dienos, kurią asmuo sužinojo arba turėjo sužinoti apie jo teisių pažeidimą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

603 straipsnis. Kitų asmenų teisių gynimas vykdant sprendimą

1. Kiti asmenys gali pareikšti ieškinį dėl civilinės teisės, jeigu jis yra susijęs su turto, iš kurio išieškoma, priklausymu. Tokį ginčą nagrinėja teismas pagal ginčo teisenos taisykles.

2. Ieškinius dėl arešto turtui panaikinimo gali pareikšti ir nepriklausančio skolininkui turto savininkas, ir teisėtas jo valdytojas.

3. Ieškiniai dėl arešto turtui panaikinimo pareiškiama skolininkui ir išieškotojui. Jeigu turtas areštuotas dėl jo konfiskavimo, tai atsakovais traukiami asmenys, kurių turtas areštuotas, ir valstybinė mokesčių inspekcija.

4. Jeigu areštuotas turtas jau perduotas išieškotojui arba realizuotas, ieškinyms pareiškiamas taip pat ir tiems asmenims, kuriems turtas perduotas arba kurie tą turtą įgijo. Patenkinus ieškinį dėl

jau realizuoto turto grąžinimo, ginčus tarp turto įgijėjo, išieškotojo ir skolininko nagrinėja teismas pagal ginčo teisenos taisykles.

604 straipsnis. Procesinių dokumentų įteikimas vykdymo proceso metu

Procesiniai dokumentai, siunčiami vykdymo proceso dalyviams šio Kodekso VI dalyje numatytais atvejais registruotąją pašto siunta, laikomi įteiktais praėjus penkioms dienoms nuo išsiuntimo dienos, išskyrus šio Kodekso 660 straipsnyje ir kituose straipsniuose numatytus atvejus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

605 straipsnis. Antstolio patvarkymų išsiuntimo tvarka

Šiame Kodekse numatytais atvejais antstolio patvarkymai, jeigu yra galimybė, iš karto įteikiami suinteresuotiems asmenims arba jiems išsiunčiami registruotąją pašto siunta ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo jų priėmimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

606 straipsnis. Terminai, per kuriuos vykdomieji dokumentai pateikiami vykdyti

1. Vykdomieji dokumentai dėl grąžinimo į darbą gali būti pateikti vykdyti per vieną mėnesį nuo teismo sprendimo priėmimo dienos.

2. Vykdomieji raštai pagal teismo sprendimus gali būti pateikti vykdyti per penkerius metus nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo. Vykdomųjų raštų pagal skubiai vykdytinus teismo sprendimus pateikimo vykdyti terminas skaičiuojamas nuo pirmos dienos po sprendimo priėmimo.

3. Terminus, per kuriuos gali būti pateikti vykdyti kitų pareigūnų ar institucijų nutarimai, nustato atitinkami įstatymai.

4. Jeigu pagal teismo sprendimą išieškomos periodinės išmokos, tai vykdomieji dokumentai galioja per visą laikotarpį, kuriam priteistos išmokos, o šio straipsnio 2 dalyje nustatytas terminas prasideda nuo kiekvienos išmokos termino pasibaigimo dienos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

607 straipsnis. Senaties termino vykdomajam dokumentui pateikti nutraukimas

1. Senaties terminas vykdomajam dokumentui pateikti vykdyti nutraukiamas pateikiant šį dokumentą vykdyti, jeigu ko kita nenustato įstatymai. Senaties terminas nutraukiamas taip pat tuo atveju, kai skolininkas iš dalies įvykdo sprendimą.

2. Po senaties termino nutraukimo senatis prasideda iš naujo. Laikas, praėjęs iki nutraukimo, į naują terminą neįskaičiuojamas.

3. Tuo atveju, kai vykdomasis dokumentas, pagal kurį visiškai ar iš dalies neišieškota, grąžinamas, naujas terminas pateikti dokumentą vykdyti pradamas skaičiuoti nuo dokumento grąžinimo išieškotojui dienos.

608 straipsnis. Praleisto termino vykdomajam dokumentui pateikti vykdyti atnaujinimas

Išieškotojui, kuris praleido terminą vykdomajam dokumentui pateikti vykdyti dėl priežasčių, teismo pripažintų svarbiomis, praleistas terminas teismo gali būti atnaujintas šio Kodekso 576–578 straipsniuose nustatyta tvarka, jeigu ko kita nenustato įstatymai.

609 straipsnis. Vykdomo išlaidos

1. Vykdomo išlaidas sudaro:

1) vykdomosios bylos administravimo išlaidos, kurios būtinos kiekvienoje vykdomojoje byloje privalomiems veiksams atlikti;

2) vykdomosios bylos administravimo papildomos išlaidos, patiriamos atliekant atskirus veiksmus konkrečioje vykdomojoje byloje;

3) atlygis antstoliui už įstatymų nustatytų vykdomųjų dokumentų vykdymą, faktinių aplinkybių konstatavimą teismo pavedimu, dokumentų perdavimą ir įteikimą teismo pavedimu.

2. Vykdyto išlaidų dydį, apskaičiavimo ir apmokėjimo tvarką nustato Sprendimų vykdymo instrukcija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1839](#), 2008-11-14, *Žin.*, 2008, Nr. 138-5446 (2008-12-02)

610 straipsnis. Vykdyto išlaidų apmokėjimas

1. Išieškotojas apmoka vykdomosios bylos administravimo išlaidas, kurios būtinos kiekvienoje vykdomojoje byloje privalomiems veiksams atlikti, vykdomosios bylos administravimo papildomas išlaidas, patiriamas atliekant atskirus veiksmus konkrečioje vykdomojoje byloje, ir Sprendimų vykdymo instrukcijos numatytais atvejais atlygi antstoliui. Vykdyto išlaidos išieškomos iš skolininko.

2. Išimtis dėl vykdyto išlaidų apmokėjimo gali nustatyti Sprendimų vykdymo instrukcija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1839](#), 2008-11-14, *Žin.*, 2008, Nr. 138-5446 (2008-12-02)

611 straipsnis. Vykdyto išlaidų išieškojimo iš skolininko tvarka

1. Vykdyto išlaidos išieškomos toje pačioje vykdomojoje byloje, kurią vykdant jos buvo apskaičiuotos.

2. Vykdyto išlaidos iš skolininko išieškomos antstolio Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos formos patvarkymu ir pervedamos į antstolio depozitinę sąskaitą. Patvarkymą dėl vykdyto išlaidų išieškojimo kartu su detaliais vykdyto išlaidų skaičiavimais antstolis išsiunčia skolininkui šio Kodekso 605 straipsnyje nustatyta tvarka. Išieškotos vykdyto išlaidos išmokamos antstoliui ir kitiems asmenims ne anksčiau kaip po dvidešimt dienų nuo patvarkymo dėl vykdyto išlaidų išieškojimo ir vykdyto išlaidų skaičiavimų išsiuntimo skolininkui dienos. Skundo dėl vykdyto išlaidų padavimas sustabdo jų išmokėjimą.

3. Patvarkymas dėl vykdyto išlaidų išieškojimo ir vykdyto išlaidų skaičiavimai gali būti skundžiami šio Kodekso 510 straipsnyje nustatyta tvarka.

4. Jeigu iš dalies įvykdytas ar visiškai neįvykdytas vykdomasis dokumentas grąžinamas išieškotojui ir vykdyto išlaidos nebuvo išieškotos šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, antstolis Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytais atvejais ir tvarka vykdomosios bylos neužbaigia ir joje išieško iki vykdomojo dokumento grąžinimo priskaičiuotas vykdyto išlaidas. Jeigu tokioje vykdomojoje byloje išieškotojas nebuvo apmokėjęs vykdyto išlaidų ar jo apmokėtos vykdyto išlaidos buvo išieškotos ir išieškotojui grąžintos, antstolis turi teisę atsisakyti išieškoti likusias vykdyto išlaidas ir vykdomąją bylą užbaigti. Vykdomoji byla, kurioje išieškomos tik vykdyto išlaidos, negali būti vykdoma ilgiau kaip dešimt metų nuo vykdomojo dokumento grąžinimo išieškotojui.

5. Nustatęs, kad antstolio apskaičiuotos vykdyto išlaidos yra akivaizdžiai nepagrįstos, teismas gali skirti antstoliui iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų baudą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

612 straipsnis. Teismo priimamų sprendimų forma vykdyto proceso metu

Vykdyto procese numatyti klausimai sprendžiami teismo nutartimi arba šio Kodekso nustatytais atvejais – teisėjo rezoliucija. Teismo nutartis neskundžiama, jeigu šis Kodeksas nenumato kitaip.

613 straipsnis. Antstolio patvarkymas

1. Vykdyto proceso metu išskylančius klausimus antstolis išsprendžia motyvuotu patvarkymu.

2. Patvarkyme antstolis nurodo patvarkymo surašymo datą, savo vardą ir pavardę, vykdomosios bylos numerį, bylos šalis, sprendžiamo klausimo esmę, motyvus, kodėl priimamas vienoks ar kitoks sprendimas. Patvarkymo rezoliucinėje dalyje nurodami priimtas sprendimas ir

patvarkymo apskundimo tvarka. Patvarkymą antstolis pasirašo ir patvirtina antstolio antspaudu. Reikiama atvejais patvarkyme nurodomi ir kiti duomenys.

3. Patvarkymo patvirtintos kopijos šiame Kodekse numatytais atvejais, o jeigu antstolis pripažįsta, kad tai reikalinga, ir kitais atvejais siunčiamos vykdymo proceso šalims ir kitiems suinteresuotiems asmenims.

4. Rašymo apsirikimai ir aiškos aritmetinės klaidos patvarkyme ištaisomos *mutatis mutandis* taikant šio Kodekso 276 straipsnio nuostatas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

614 straipsnis. Antstolio įrašų vykdomajame dokumente darymo tvarka

1. Antstolis vykdomajame dokumente turi pažymėti apie raginimo išsiuntimą ar įteikimą skolininkui, turto ar asmens neradimo akto surašymą, vykdomojo dokumento grąžinimą išieškotojui, visišką ar dalinį vykdomojo dokumento įvykdymą, vykdymo išlaidų sumokėjimą ir kitus vykdymui svarbius procesinius veiksmus. Šie įrašai padaromi iš karto po nurodytų veiksmų atlikimo.

2. Padaręs įrašą vykdomajame dokumente, antstolis turi nurodyti savo vardą ir pavardę, įrašo padarymo datą bei patvirtinti įrašą savo parašu ir antstolio antspaudu.

3. Pakeisti įrašą vykdomajame dokumente apie nurodytą išieškotojo ar skolininko gyvenamąją ar buveinės vietą antstolis gali tik esant rašytiniam išieškotojo ar skolininko prašymui ar po paieškos nustačius naują skolininko gyvenamąją vietą.

615 straipsnis. Skolininko gyvenamųjų patalpų ir kitų patalpų apžiūra

1. Atlikdamas vykdymo veiksmus, antstolis gyvenamojoje patalpoje gyvenančių asmenų sutikimu turi teisę apžiūrėti skolininko gyvenamąsias patalpas, jei tai reikalinga išieškojimui įvykdyti. Kitas patalpas antstolis turi teisę apžiūrėti be skolininko sutikimo.

2. Jeigu antstolis į gyvenamąsias patalpas neįleidžiamas, jis į jas įeiti turi teisę tik pateikęs teismo nutartį dėl leidimo įeiti į gyvenamąsias patalpas, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje numatytus atvejus.

3. Teismo sprendimas dėl iškeldinimo iš gyvenamųjų patalpų arba įkeldinimo į jas, teismo sprendimai padalyti skolininko gyvenamosiose patalpose esantį turtą, pašalinti pažeidimus naudotis gyvenamosiomis patalpomis, kiti teismo sprendimai, kurių negalima įvykdyti antstoliui neįėjus į gyvenamąsias patalpas, suteikia teisę antstoliui įeiti į skolininko gyvenamąsias patalpas be gyvenamojoje patalpoje gyvenančių asmenų sutikimo ir be teismo nutarties.

4. Jeigu antstoli, pateikęs teismo nutartį ar vykdančią šio straipsnio 3 dalyje nurodytus sprendimus, atsisakoma įleisti į gyvenamąsias patalpas arba kitas patalpas, antstolis kviečia policijos pareigūną bei kviestinius ir jų akivaizdoje atidaro gyvenamąsias bei kitas patalpas. Antstolio pakviestas pareigūnas privalo atvykti ir dalyvauti vykdymo procese.

616 straipsnis. Bauda ir areštas vykdymo procese

1. Vykdymo procese nustatytais atvejais kalti asmenys už proceso pažeidimus gali būti baudžiami pinigine bauda arba areštu šio Kodekso 106, 108 straipsniuose nustatyta tvarka.

2. Prašymą teismui taikyti šio straipsnio 1 dalyje numatytas sankcijas gali pateikti antstolis arba vykdymo proceso šalys.

617 straipsnis. Pasekmės, tretiesiems asmenims neįvykdžius antstolio reikalavimų

Išieškotojas turi teisę pareikšti ieškinį teisme asmeniui, dėl kurio kaltės neišieškotos vykdymo procese išieškotinos sumos.

618 straipsnis. Atsakomybė už vykdomojo dokumento praradimą

1. Praradusiam vykdomąjį dokumentą asmeniui teismas gali skirti iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų baudą. Šis asmuo taip pat turi atlyginti su vykdomojo dokumento dublikato išdavimu susijusias išlaidas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

2. Pinigų išieškojimo atveju baudos dydis negali būti didesnis už vykdomajame dokumente numatytą išieškoti sumą.

619 straipsnis. Turto saugotojo (administratoriaus) atsakomybė

1. Perduoto saugoti (administruoti) turto išieškojimas, perleidimas ar paslėpimas, taip pat nusikaltamas šio turto sunaikinimas ar sužalojimas, jeigu tai padaro saugotojas (administratorius), baudžiamas įstatymų nustatyta tvarka.

2. Už perduoto saugoti (administruoti) turto praradimą, trūkumą ar sužalojimą žalą atlygina saugotojas įstatymų nustatyta tvarka.

620 straipsnis. Skolininko ar vaiko paieška

1. Bylose dėl išlaikymo išieškojimo, dėl atlyginimo žalos, padarytos suluošinimu ar kitaip sužalojant sveikatą, taip pat atimant maitintojo gyvybę, kai skolininko buvimo vieta nežinoma, antstolis privalo skelbti skolininko paiešką per policiją.

2. Bylose dėl vaiko perdavimo, kai vaiko buvimo vieta nežinoma, antstolis privalo skelbti skolininko arba vaiko paiešką per policiją.

3. Vykdamas kitus sprendimus, kada skolininko gyvenamoji vieta nežinoma, išieškotojo prašymu antstolis gali priimti patvarkymą skelbti skolininko paiešką per policiją, jeigu išieškotojas pateikia duomenis, kad jam nepavyko nustatyti skolininko gyvenamosios vietos, ir sumoka nustatyto dydžio paieškos išlaidas.

621 straipsnis. Paieškos paskelbimo tvarka

1. Paieška skelbiama antstolio patvarkymu.

2. Paiešką skelbia vykdomąjį dokumentą vykdomasis antstolis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

622 straipsnis. Pašalpų išieškojimas paskelbus skolininko paiešką

Bylose dėl išlaikymo išieškojimo, kai nepilnamečiams vaikams išmokamos pašalpos dėl to, kad jie negauna išlaikymo, teismas, vadovaudamasis valstybinės globos ir rūpybos institucijos teikimu, priima nutartį išieškoti iš skolininko išmokėtų pašalpų sumą ir priskaičiuoti išmokėtos pašalpos sumos dešimties procentų baudą.

623 straipsnis. Paieškos išlaidų išieškojimas

Policijos ar išieškotojo pareiškimu teismas priima nutartį išieškoti iš skolininko jo paieškos išlaidas.

624 straipsnis. Priverstinio vykdymo priemonės

1. Jeigu skolininkas per raginimą įvykdyti sprendimą nustatytą terminą teismo sprendimo neįvykdo, antstolis ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo tos dienos, kurią pasibaigė terminas įvykdyti sprendimą, pradeda jį vykdyti priverstinai.

2. Priverstinio vykdymo priemonės yra:

1) išieškojimas iš skolininko lėšų ir turto ar turtinių teisių;

2) išieškojimas iš skolininko turto ir pinigų sumų, esančių pas kitus asmenis;

3) uždraudimas kitiems asmenims perduoti skolininkui pinigus, turtą ar vykdyti skolininkui kitas prievoles;

4) dokumentų, patvirtinančių skolininko teises, paėmimas;

5) išieškojimas iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų jo pajamų;

6) tam tikrų teismo sprendime nurodytų daiktų paėmimas iš skolininko ir perdavimas išieškotojui;

7) skolininko turto administravimas ir iš to gautų pajamų panaudojimas išieškojimui padengti;

8) skolininko įpareigojimas atlikti tam tikrus veiksmus ar nuo jų susilaikyti;

9) priešpriešinių išieškotinių sumų tarpusavio įskaitymas;

10) kitos įstatymų numatytos priemonės.

3. Vienu metu gali būti taikomos kelios priverstinio vykdymo priemonės.

624¹ straipsnis. Informacinių ir elektroninių ryšių technologijų naudojimo vykdymo procese ypatumai

1. Informacinių ir elektroninių ryšių technologijų naudojimo antstolio veikloje, taip pat elektroninės vykdomosios bylos tvarkymo ypatumus, be šio Kodekso, nustato Antstolių įstatymas.

2. Atstovavimo sutartyje ar jos išrašė, be šio Kodekso 599 straipsnyje nustatytų privalomų duomenų, turi būti nurodytas ir atstovo elektroninio pašto adresas, telefono ir fakso numeriai, kitų turimų elektroninių ryšių priemonių adresai.

3. Procesiniai dokumentai, siunčiami vykdymo proceso dalyviams šio Kodekso VI dalyje numatytais atvejais elektroninių ryšių priemonėmis pagal šio Kodekso 175¹ straipsnio 9 dalį, laikomi įteiktais praėjus penkioms dienoms nuo išsiuntimo dienos, išskyrus šio Kodekso 660 straipsnyje ir kituose straipsniuose numatytus atvejus.

4. Šiame Kodekse numatytais atvejais antstolio patvarkymai išsiunčiami suinteresuotiems asmenims elektroninių ryšių priemonėmis pagal šio Kodekso 175¹ straipsnio 9 dalį ne vėliau kaip kitą darbo dieną.

5. Patvarkymą, įteikiamą elektroninių ryšių priemonėmis, antstolis pasirašo saugiu elektroniniu parašu (šis parašas turi tokią pat teisinę galią kaip ir parašas rašytiniuose dokumentuose).

6. Antstolio įrašų elektroniniame vykdomajame dokumente darymo tvarką nustato teisingumo ministras.

7. Šiame Kodekse numatytais vykdomojo dokumento grąžinimo atvejais elektroninis vykdomasis dokumentas grąžinamas elektroninių ryšių priemonėmis.

8. Išieškotojas ir skolininkas privalo nedelsdami raštu pranešti antstoliui apie savo elektroninio pašto adresą, telefono ir fakso numerių, kitų elektroninių ryšių priemonių adresų pasikeitimą.

9. Kai yra šio Kodekso 175¹ straipsnio 9 dalyje nurodytos sąlygos įteikti procesinius dokumentus elektroninių ryšių priemonėmis, teismas išieškotojui išduoda elektroninį vykdomąjį raštą, pasirašytą saugiu elektroniniu parašu (šis parašas turi tokią pat teisinę galią kaip ir parašas rašytiniuose dokumentuose). Privalomus elektroninio vykdomojo rašto rekvizitus nustato teisingumo ministras.

10. Vykdomajame rašte, be šio Kodekso 648 straipsnyje nustatytų duomenų, nurodomi išieškotojo ir skolininko elektroninio pašto adresai, telefono ir fakso numeriai, kitų turimų elektroninių ryšių priemonių adresai (jeigu jie žinomi).

11. Asmenys, kuriems šio Kodekso 175¹ straipsnio 9 dalyje nustatyta pareiga gauti procesinius dokumentus elektroninių ryšių priemonėmis, pateikdami vykdyti vykdomąjį dokumentą, privalo nurodyti savo elektroninio pašto adresą, telefono ir fakso numerius, kitų turimų elektroninių ryšių priemonių adresus.

12. Raginimas įvykdyti sprendimą skolininkui išsiunčiamas elektroninių ryšių priemonėmis pagal šio Kodekso 175¹ straipsnio 9 dalį.

13. Jeigu nėra galimybės pasirašytiškai įteikti išieškotojui ir skolininkui turto arešto aktą ar turto aprašą, šie dokumentai siunčiami elektroninių ryšių priemonėmis pagal šio Kodekso 175¹ straipsnio 9 dalį.

14. Apie šio Kodekso 740 straipsnyje nurodyto antstolio patvarkymo visišką įvykdymą darbdavys patvarkymą pateikusiame antstoliui taip pat gali pranešti elektroninių ryšių priemonėmis šio Kodekso nustatyta tvarka.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-72](#), 2012-12-20, *Žin.*, 2012, Nr. 153-7824 (2012-12-29)

XLII SKYRIUS VYKDYMO VEIKSMŲ SUSTABDYMAS IR ATIDĖJIMAS. VYKDOMŲJŲ DOKUMENTŲ GRĄŽINIMAS IŠIEŠKOTOJUI. VYKDOMOSIOS BYLOS NUTRAUKIMAS

625 straipsnis. Vykdomo veiksmų atidėjimas, vykdomosios bylos sustabdymas, vykdomojo dokumento grąžinimas

1. Vykdomąjį dokumentą vykdančias antstolis šio Kodekso nustatyta tvarka savo iniciatyva arba vykdomo proceso dalyvių prašymu savo patvarkymu vykdomo veiksmus gali atidėti, vykdomąją bylą sustabdyti ar vykdomąjį dokumentą grąžinti išieškotojui.

2. Patvarkymas dėl vykdomo veiksmų atidėjimo, vykdomosios bylos sustabdymo ar vykdomojo dokumento grąžinimo turi būti priimamas nedelsiant po to, kai paaiškėja aplinkybės, dėl kurių vykdomo veiksmai atidedami, vykdomoji byla sustabdoma ar vykdomasis dokumentas grąžinamas.

3. Patvarkymo dėl vykdomo veiksmų atidėjimo, vykdomosios bylos sustabdymo ar vykdomojo dokumento grąžinimo išieškotojui kopijos išsiunčiamos išieškotojui ir skolininkui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

626 straipsnis. Privalomasis vykdomosios bylos ir vykdomo veiksmų sustabdymas

1. Antstolis privalo sustabdyti vykdomąją bylą šiais atvejais:

1) skolininkui ar išieškotojui mirus, taip pat reorganizavus ar likvidavus juridinį asmenį, kuris yra skolininkas ar išieškotojas, jeigu atsižvelgiant į teisinius santykius yra galimas teisių ir pareigų perėmimas;

2) skolininkui netekus veiksnumo;

3) iškėlus skolininkui bankroto ar restruktūrizavimo bylą. Šiuo atveju vykdomasis dokumentas persiunčiamas bankroto ar restruktūrizavimo bylą iškėlusiam teismui;

4) skolininkui bankui ar Centrinei kredito unijai paskelbus veiklos apribojimą (moratoriumą);

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-2066](#), 2015-11-24, paskelbta TAR 2015-12-02, i. k. 2015-19179

5) gavęs išieškotojo ir skolininko sudarytą taikos sutartį;

6) kai atnaujinamas apeliacinio skundo padavimo terminas, jeigu pagrindas vykdomajam raštui išduoti buvo apskūstasis sprendimas (išskyrus skubiai vykdytinus sprendimus).

2. Antstolis privalo sustabdyti turto realizavimo veiksmus ir lėšų išmokėjimą šiais atvejais:

1) kai fiziniam ar juridiniam asmeniui laikinai apribojamos nuosavybės teisės į realizuotiną turtą ar šis turtas areštuojamas, jei šios teisės apribojamos ar turtas areštuojamas Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka;

2) kai turtas areštuotas siekiant užtikrinti pirmesnės negu išieškotojo eilės kreditoriaus reikalavimus;

3) kai teismas nutartimi sustabdo areštuoto turto realizavimą;

4) kai įkaito turėtojas ar hipotekos kreditorius neprisijungia prie išieškojimo, jeigu išieškoma atitinkamai iš įkeisto turto ar hipoteka įkeisto turto.

3. Kai turtas areštuotas ar nuosavybės teisės į turtą laikinai apribotos tos pačios ar paskesnės eilės kreditorių reikalavimams užtikrinti, išieškojimas iš šio turto nestabdomas. Šiuo atveju išieškojimas iš areštuoto turto ar lėšų vykdomas Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

627 straipsnis. Teisė sustabdyti vykdomąją bylą ar atidėti vykdomo veiksmus

Antstolis gali visiškai ar iš dalies sustabdyti vykdomąją bylą arba atidėti vykdomo veiksmus šiais atvejais:

1) kai raštu prašo išieškotojas;

2) skolininkui sunkiai susirgus, jeigu liga nėra chroniška, – gavęs dokumentą iš gydymo įstaigos;

3) kai skolininkas gydosi ligoninėje;

4) kai paskelbta skolininko paieška (šio Kodekso 620 straipsnis);

5) kai yra iškeldinimo byla, jei skolininkas ar jo šeimos narys suserga, – gavęs dokumentą iš gydymo įstaigos, jeigu liga ne chroniška;

6) teismui išreikalavus vykdomąją bylą;

7) kai vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatymo nuostatomis skolininkui ar išieškotojui yra atliekami finansų sektoriaus subjekto pertvarkymo veiksmai.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-2066](#), 2015-11-24, paskelbta TAR 2015-12-02, i. k. 2015-19179

628 straipsnis. Vykdomosios bylos sustabdymo terminai

1. Vykdomoji byla sustabdoma, kol po skolininko (išieškotojo) mirties ar juridinio asmens reorganizavimo (likvidavimo) atsiras jo teisių perėmėjas, neveiksniams tam tikroje srityje asmeniui bus paskirtas globėjas arba išnyks kitos aplinkybės, dėl kurių vykdomoji byla buvo sustabdyta.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

2. Vykdomoji byla atnaujinama išieškotojo ar skolininko pareiškimu arba antstolio iniciatyva.

3. Sustabdžius vykdomąją bylą šio Kodekso 626 ir 627 straipsniuose numatytais pagrindais, antstolis gali imtis tik priemonių skolininko turtui surasti bei areštuoti.

629 straipsnis. Vykdomosios bylos nutraukimas

1. Vykdomoji byla nutraukiama:

1) jeigu išieškotojas atsisakė išieškojimo;

2) jeigu išieškotojas ir skolininkas sudarė taikos sutartį ir teismas ją patvirtino šio Kodekso 595 straipsnyje nustatyta tvarka;

3) jeigu mirus asmeniui, kuris buvo išieškotojas arba skolininkas, reikalavimas arba pareiga negali pereiti mirusiojo asmens teisių perėmėjui;

4) jeigu šiam išieškojimui pasibaigė įstatymų nustatytas išieškojimo senaties terminas;

5) jeigu panaikinti vykdomieji dokumentai, kurie buvo vykdymo pagrindas;

6) reorganizavus ar likvidavus juridinį asmenį, jeigu negalimas teisių ir pareigų perėmimas;

7) jeigu skolininkas ir išieškotojas yra tas pats asmuo;

8) jeigu išieškotojas ir skolininkas sudarė skolos padengimo sutartį (Civilinio kodekso 6.436 straipsnis);

9) jeigu vykdomasis dokumentas neteisėtai priimtas vykdyti;

10) jeigu išieškotojas atsisakė priimti paimtus iš skolininko tam tikrus daiktus, nurodytus teismo sprendime.

2. Vykdomąją bylą nutraukus, visos vykdymo priemonės, kurių ėmėsi antstolis, antstolio patvarkymu panaikinamos. Jeigu skolininko turtas buvo areštuotas teismo nutartimi, apie vykdomosios bylos nutraukimą ir būtinumą panaikinti turto areštą antstolis savo patvarkymu praneša turtą areštavusiam teismui.

3. Nutraukta vykdomoji byla negali būti pradedama iš naujo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

630 straipsnis. Vykdomosios bylos nutraukimo tvarka

1. Vykdomąją bylą nutraukia antstolis savo patvarkymu.

2. Patvarkymo dėl vykdomosios bylos nutraukimo patvirtintą kopiją antstolis išsiunčia vykdymo proceso šalims.

3. Nutraukus vykdomąją bylą, vykdomasis dokumentas su atitinkama antstolio žyma grąžinamas jį išdavusiai institucijai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

631 straipsnis. Vykdomųjų dokumentų grąžinimas

1. Vykdomasis dokumentas, pagal kurį išieškojimas nebuvo vykdomas arba buvo nevisiškai įvykdytas, yra grąžinamas išieškotojui:

- 1) išieškotojo prašymu;
 - 2) jeigu skolininkas neturi turto ar pajamų, iš kurių gali būti išieškoma;
 - 3) jeigu išieškotojas atsisakė paimti skolininko turtą, neparduotą vykdant sprendimą;
 - 4) jeigu nėra skolininko turto ir išieškotojo nurodytu adresu skolininkas negyvena ar nedirba, išskyrus šio Kodekso 620 straipsnio 1 dalyje numatytus atvejus, arba jeigu nežinoma juridinio asmens buveinė;
 - 5) jeigu išieškotojas savo veiksmais sprendimo įvykdymą padaro neįmanomą;
 - 6) jeigu skolininkas neturi kito turto, išskyrus būstą, kuriame gyvena, ir išieškoma suma neviršija dviejų tūkstančių trisdešimt eurų (šio Kodekso 663 straipsnio 3 dalis);
- Straipsnio punkto pakeitimai:*

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

- 7) jeigu antstolis nusišalino ar buvo nušalintas ir nebuvo gautas išieškotojo pageidavimas perduoti vykdomąjį dokumentą kitam antstoliui;
 - 8) jeigu vykdymo veiksmai turi būti atliekami kito antstolio aptarnaujamoje teritorijoje ir jeigu vykdomasis dokumentas nebuvo persiųstas vykdyti išieškotojo raštu nurodytam antstoliui (šio Kodekso 590 straipsnio 4 dalis);
 - 9) nustačius, kad skolininkas Lietuvos Respublikos teritorijoje negyvena, nedirba ir neturi turto ar pajamų.
2. Šio straipsnio 1 dalies 2, 3, 4 ir 5 punktuose nurodytais atvejais antstolis surašo Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos formos aktą.
 3. Vykdomojo dokumento grąžinimas išieškotojui per įstatymų nustatytą terminą netrukdo iš naujo pateikti šį dokumentą vykdyti.
 4. Grąžindamas vykdomąjį dokumentą, antstolis panaikina visas priemones, kurių buvo imtasi išieškojimui įvykdyti.
 5. Jeigu yra šiame Kodekse numatyti pagrindai grąžinti vykdomąjį dokumentą išieškotojui, tačiau nežinoma jo buvimo vieta, vykdomasis dokumentas grąžinamas jį išdavusiai institucijai.
 6. Įvykdyti vykdomieji dokumentai grąžinami juos išdavusiai institucijai.
 7. Rašytinis vykdomasis dokumentas grąžinamas pasirašytinai arba registruotąja pašto siunta.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

632 straipsnis. Vykdomosios bylos užbaigimas

1. Vykdomoji byla laikoma baigta:
 - 1) visiškai įvykdžius vykdomąjį dokumentą;
 - 2) šio Kodekso 631 straipsnio nustatyta tvarka grąžinus vykdomąjį dokumentą išieškotojui, išskyrus šio Kodekso 611 straipsnio 4 dalyje numatytus atvejus;
 - 3) nutraukus vykdomąją bylą;
 - 4) persiuntus vykdomąjį dokumentą vykdyti kitam antstoliui;
 - 5) (neteko galios nuo 2011-10-01);
 - 6) persiuntus vykdomąjį dokumentą bankroto bylą nagrinėjančiam teismui.
2. Antstolis, baigdamas vykdomąją bylą šio straipsnio 1 dalies 4 punkte numatytu atveju, nepanaikina priemonių, kurių buvo imtasi išieškojimui vykdyti. Taikytos priverstinio vykdymo priemonės galioja iki vykdomojo dokumento įvykdymo. Antstolis, priėmęs vykdyti jam persiūtą vykdomąjį dokumentą, turi teisę taikyti papildomas priverstinio vykdymo priemones arba panaikinti anksčiau taikytąsias.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1839](#), 2008-11-14, Žin., 2008, Nr. 138-5446 (2008-12-02)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

XLIII SKYRIUS VYKDYMO PROCESO DALYVIAI

633 straipsnis. Vykdomo proceso šalys ir suinteresuoti asmenys

1. Išieškotojas ir skolininkas laikomi vykdymo proceso šalimis.

2. Asmenys, kuriems vykdymo veiksmai sukelia arba gali sukelti teises pasekmes, laikomi suinteresuotais asmenimis vykdymo procese.

634 straipsnis. Antstolio atliekami procesiniai veiksmai

1. Antstolis vykdo šio Kodekso 587 straipsnyje nurodytus vykdomuosius dokumentus, teismo pavedimu konstatuoja faktines aplinkybes, teismo pavedimu įteikia teismo šaukimus ir kitus procesinius dokumentus, sudaro paveldimo turto apyrašus.

2. Antstolis privalo savo iniciatyva imtis visų teisėtų priemonių, kad sprendimas būtų kuo greičiau ir realiai įvykdytas, ir aktyviai padėti šalims ginti jų teises bei įstatymų saugomus interesus.

3. Šio Kodekso nustatyta tvarka antstoliui taip pat gali būti pavedami atlikti kiti veiksmai.

4. Už teismo šaukimų ir kitų procesinių dokumentų įteikimą, faktinių aplinkybių konstatavimą, paveldimo turto apyrašų sudarymą, teismo pavedimų vykdymą mokama Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

635 straipsnis. Faktinių aplinkybių konstatavimas

1. Faktinių aplinkybių konstatavimas – tai smulkus antstolio objektyviai matomų ir (ar) nustatomų faktinių aplinkybių aprašymas faktinių aplinkybių konstatavimo protokole. Konstatuojamos faktinės aplinkybės papildomai gali būti fiksuojamos vaizdo ar garso įrašymo priemonėmis. Tokie garso ar vaizdo įrašai laikomi sudedamąja faktinių aplinkybių konstatavimo protokolo dalimi.

2. Faktinių aplinkybių konstatavimo protokolo formą nustato Sprendimų vykdymo instrukcija.

3. Faktines aplinkybes antstolis konstatuoja teismo pavedimu. Faktinių aplinkybių konstatavimo protokolą antstolis ne vėliau kaip kitą darbo dieną po jo surašymo persiunčia pavedimą davusiam teismui.

4. Antstolio surašytas faktinių aplinkybių konstatavimo protokolas laikomas oficialiu rašytiniu įrodymu ir turi didesnę įrodomąją galią.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

636 straipsnis. Antstolio nušalinimo pagrindai ir tvarka

1. Antstolis gali būti nušalintas esant šio Kodekso 65 straipsnyje nurodytiems pagrindams. Antstolį gali nušalinti skolininkas ir išieškotojas. Antstolio nušalinimas pareiškiamas raštu.

2. Nušalinimas turi būti pareiškiamas prieš pradedant priverstinio vykdymo veiksmus. Vėliau nušalinimą pareikšti leidžiama tik tais atvejais, jeigu pareiškiantis nušalinimą asmuo apie pagrindą nušalinti sužino pradėjus vykdymo veiksmus.

3. Nušalinimo pareiškimas pateikiamas pačiam nušalinamajam antstoliui. Jeigu antstolis nenusišalina, nušalinimo pareiškimas ne vėliau kaip kitą darbo dieną kartu su vykdomąja byla perduodamas teisėjui, kad spręstų nušalinimo klausimą.

4. Antstolis negali vykdyti sprendimų ir turi nusišalinti, kai yra šio Kodekso 65 straipsnyje numatyti pagrindai.

5. Apie antstolio nusišalinimą ir nušalinimą raštu nedelsiant pranešama išieškotojui. Išieškotojas per 10 darbo dienų turi teisę pasirinkti kitą antstolį vykdyti išieškojimą pagal vykdomąjį dokumentą.

637 straipsnis. Antstolio nušalinimo ir nusišalinimo klausimų išsprendimo tvarka

1. Antstoliui pareikšto nušalinimo ir antstolio nusišalinimo klausimus ne vėliau kaip per tris darbo dienas išsprendžia antstolio kontoros buveinės vietos apylinkės teismo teisėjas.

2. Prireikus teisėjas gali kviešti ir išklaudyti nušalinimą pareiškusį asmenį, antstolį ar kitus vykdymo proceso dalyvius.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

638 straipsnis. Išieškotojas

1. Išieškotojas yra asmuo, kurio naudai išduotas vykdomasis dokumentas.
2. Kai pagal vykdomąjį dokumentą turi būti išieškoma į valstybės biudžetą, valstybei atstovauja valstybinė mokesčių inspekcija, išskyrus atvejus, kai įstatymuose nustatyti kiti subjektai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

639 straipsnis. Išieškotojo teisės

Išieškotojas turi teisę:

- 1) dalyvauti pats ar per savo atstovus atliekant priverstinio vykdymo veiksmus;
- 2) susipažinti su visa vykdomosios bylos medžiaga;
- 3) gauti pažymą apie vykdymo eigą;
- 4) sudaryti taikos sutartis;
- 5) ginčyti turto priklausomybę ir jo įkainojimą;
- 6) apskųsti antstolio veiksmus;
- 7) reikšti prašymus, nušalinimus;
- 8) atsisakyti išieškojimo;
- 9) kitas šiame Kodekse numatytas teises.

640 straipsnis. Išieškotojo pareigos

Išieškotojas privalo:

- 1) bendradarbiauti su antstoliu vykdymo proceso metu;
- 2) aktyviai domėtis vykdymo eiga;
- 3) nesudaryti kliūčių antstoliui vykdyti sprendimą;
- 4) nedelsdamas raštu pranešti antstoliui apie savo gyvenamosios vietos ar buveinės pasikeitimą. Jeigu apie tokį pasikeitimą nepranešama ir nauja išieškotojo gyvenamoji vieta ar buveinė nežinoma, pranešimai išieškotojui siunčiami vykdomajame dokumente nurodytu adresu ir laikoma, kad jam tinkamai pranešta;
- 5) vykdyti kitas šiame Kodekse jam numatytas pareigas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

641 straipsnis. Išieškotojo atsisakymas išieškojimo

1. Išieškotojo pareiškimas dėl išieškojimo atsisakymo paduodamas raštu antstoliui, kuris vykdo sprendimą.
2. Antstolis, gavęs pareiškimą dėl išieškojimo atsisakymo, savo patvarkymu išsprendžia klausimą dėl vykdomosios bylos nutraukimo.

642 straipsnis. Skolininkas

1. Skolininkas yra asmuo, kuris privalo atlikti vykdomajame dokumente nurodytus veiksmus arba susilaikyti nuo vykdomajame dokumente nurodytų veiksmų atlikimo.
2. Kai pagal vykdomąjį dokumentą turi būti išieškoma iš valstybės, valstybei vykdymo procese atstovaujama pagal šio Kodekso 51 straipsnio 4 dalyje nustatytas taisykles.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

643 straipsnis. Skolininko teisės

Skolininkas turi teisę:

- 1) dalyvauti pats ar per savo atstovus atliekant vykdymo veiksmus;
- 2) susipažinti su visa vykdomosios bylos medžiaga, išskyrus dokumentus, su kuriais supažindinimas trukdo vykdyti išieškojimą;
- 3) gauti pažymą apie vykdymo eigą;
- 4) ginčyti turto priklausomybę ir jo įkainojimą;
- 5) apskųsti antstolio veiksmus;

- 6) reikšti prašymus, nušalinimus;
- 7) sudaryti taikos sutartis;
- 8) kitas šiame Kodekse numatytas teises.

644 straipsnis. Skolininko pareigos

Skolininkas privalo:

- 1) nekliudyti antstoliui atlikti vykdymo veiksmus;
- 2) antstoliui nedelsdamas pranešti apie savo gyvenamosios vietos ar buveinės, darbo vietos pasikeitimą. Jeigu apie tokį pasikeitimą nepranešama ir naujoji skolininko gyvenamoji vieta ar buveinė nežinoma, pranešimai skolininkui siunčiami vykdomajame dokumente nurodytu adresu ir laikoma, kad jam tinkamai pranešta, išskyrus šio Kodekso 660 straipsnio 1 dalyje nurodytus atvejus;
- 3) kviečiamas atvykti pas antstolį;
- 4) aktyviai domėtis vykdymo eiga;
- 5) nedelsdamas pranešti valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai ir antstoliui apie tai, kad būste, į kurį nukreipiamas išieškojimas, gyvena nepilnamečių vaikų;
- 6) nedelsdamas pranešti antstoliui apie vykdomojo dokumento įvykdymą ir pateikti tai patvirtinančius įrodymus;
- 7) vykdyti kitas šiame Kodekse jam numatytas pareigas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

645 straipsnis. Skolininko pareiga pateikti informaciją apie turimą turtą

1. Skolininkas privalo antstolio reikalavimu raštu pateikti duomenis apie turimą turtą ir jo buvimo vietą, pas trečiuosius asmenis esantį turtą, lėšas kredito įstaigose.
2. Jeigu reikalavimas pateikti duomenis apie turimą turtą ir jo buvimo vietą pateikiamas juridiniam asmeniui, už tokio reikalavimo įvykdymą atsakingas juridinio asmens vadovas.
3. Už šiame straipsnyje nurodytų reikalavimų neįvykdymą arba melagingų duomenų pateikimą teismas antstolio teikimu be svarbių priežasčių patvarkymo neįvykdžiusiam asmeniui gali skirti iki penkių šimtų septyniasdešimt devynių eurų baudą arba nubausti areštu iki trisdešimt parų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

XLIV SKYRIUS VYKDOMŲJŲ RAŠTŲ IŠDAVIMO TVARKA

646 straipsnis. Vykdomojo rašto išdavimo tvarka

1. Vykdytinam sprendimui įsiteisėjus, išieškotojui pagal rašytinį pareiškimą pirmosios instancijos teismas išduoda vykdomąjį raštą. Tais atvejais, kai konfiskuojamas turtas arba kai išieškomos pinigų sumos į valstybės biudžetą, kai išieškoma nusikalstama veika padaryta žala, kai išieškomas išlaikymas, žalos, padarytos suluošinant ar kitaip sužalojant sveikatą, atlyginimas, taip pat atimant maitintojo gyvybę, teismas vykdomąjį raštą išduoda išieškotojui ir be jo prašymo.
2. Skubaus vykdymo atvejais pagal išieškotojo rašytinį pareiškimą vykdomąjį raštą ne vėliau kaip kitą darbo dieną po sprendimo priėmimo išieškotojui išduoda skubiai vykdytiną sprendimą priėmęs pirmosios, apeliacinės instancijos ar kasacinis teismas.
3. Jeigu nevykdoma teismo patvirtinta taikos sutartis, suinteresuota šalis gali kreiptis į bylą išnagrinėjusį teismą su prašymu išduoti vykdomąjį raštą. Šis prašymas nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka. Teismui pripažinus, kad tai yra būtina, šioje dalyje nurodytas prašymas išduoti vykdomąjį raštą gali būti nagrinėjamas teismo posėdyje, pranešus dalyvaujantiems byloje asmenims, tačiau šių asmenų neatvykimas nekliudo teismui išspręsti vykdomojo rašto išdavimo klausimą. Teismas, ištyręs šalių nurodytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus apie taikos sutarties sąlygų vykdymą, dėl neįvykdytos taikos sutarties dalies išduoda vykdomąjį raštą arba atsisako jį išduoti. Spręsdamas vykdomojo rašto išdavimo klausimą, teismas gali pakeisti šalių taikos sutartyje numatytų sąlygų vykdymo tvarką nekeisdamas šalių susitarimo esmės. Teismas, atsisakęs

išduoti vykdomąjį raštą dėl taikos sutarties sąlygų vykdymo, išaiškina šalims teisę kreiptis dėl teismo nutarties, kuria patvirtinta taikos sutartis, peržiūrėjimo proceso atnaujinimo tvarka. Dėl teismo nutarties išduoti ar atsisakyti išduoti vykdomąjį raštą gali būti paduotas atskirasis skundas.

4. Išieškotojui vykdomasis raštas išduodamas pasirašytinai arba išsiunčiamas registruotąja pašto siunta. Apie vykdomojo rašto išdavimą pažymima byloje.

5. Išduodant vykdomąjį raštą, prie jo pridedamos turto arešto dokumentų ir kitų byloje esančių dokumentų, reikalingų sprendimui įvykdyti, kopijos (prie elektroninio vykdomojo rašto – skaitmeninės kopijos).

6. Teismas neišduoda vykdomojo rašto, kai yra pasibaigęs šio Kodekso 606 straipsnyje nustatytas vykdomojo rašto pateikimo vykdyti senaties terminas, išskyrus atvejus, kai šis terminas buvo atnaujintas šio Kodekso 608 straipsnio nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

647 straipsnis. Kelių vykdomųjų raštų išdavimas pagal vieną sprendimą

1. Pagal kiekvieną sprendimą išduodamas vienas vykdomasis raštas. Jeigu sprendimas turi būti vykdomas skirtingose vietose, taip pat jeigu sprendimas priimtas kelių ieškovų naudai ar keliems atsakovams arba jeigu nuspręsta išieškoti iš solidarių atsakovų, teismas gali išduoti kelis vykdomuosius raštus, tiksliai nurodydamas vykdymo vietą arba sprendimo dalį, kuri turi būti vykdoma pagal tą vykdomąjį raštą.

2. Remdamasis nuosprendžiu ar sprendimu išieškoti iš solidarių atsakovų, teismas išduoda tiek vykdomųjų raštų, kiek yra solidarių atsakovų.

3. Kiekviename vykdomajame rašte dėl solidarios atsakomybės turi būti nurodyta bendra išieškojimo suma, išvardyti visi atsakovai ir nurodyta, kad jų atsakomybė yra solidari.

4. Solidaraus išieškojimo atveju išieškotojas, kai jam priteista suma visa išieškota, privalo pranešti antstoliui, kurio teritorijoje vykdomas išieškojimas, kad išieškojimas būtų nutrauktas. Jeigu išieškota daugiau negu solidariai priteista suma, pagal antstolio pareiškimą teismas šio Kodekso 593 straipsnyje nustatyta tvarka nutartimi išieško iš išieškotojo permokėtą sumą ir išsprendžia jos grąžinimo solidariams skolininkams klausimą.

648 straipsnis. Vykdomojo dokumento turinys

1. Vykdomajame rašte turi būti nurodoma:

- 1) išdavusio vykdomąjį raštą teismo pavadinimas;
- 2) byla, kurioje išduotas vykdomasis raštas;
- 3) sprendimo priėmimo laikas;
- 4) su išieškojimu susijusi rezoliucinė sprendimo dalis pažodžiui;
- 5) sprendimo įsiteisėjimo laikas arba nuoroda, kad sprendimas skubiai vykdytinas;
- 6) vykdomojo rašto išdavimo laikas;

7) pilnas išieškotojo ir skolininko pavadinimas ir jų adresai, asmens kodas, juridinio asmens kodas, kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigų rekvizitai (jeigu žinomi). Vykdomajame rašte dėl išlaikymo periodinėmis išmokomis išieškojimo, be to, nurodomos vaikų gimimo datos.

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1452](#), 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-31, i. k. 2014-21188

2. Prireikus vykdomajame rašte nurodoma, jog pagal teismo nutartį antstoliui leidžiama įeiti į skolininko būstą be jo sutikimo.

3. Vykdomajame rašte nurodoma jį pasirašiusio teisėjo vardas ir pavardė. Teisėjo pasirašytas vykdomasis raštas patvirtinamas teismo herbiniu antspaudu.

4. Jeigu tam pačiam sprendimui vykdyti išduodami keli vykdomieji raštai, tai pažymima vykdomajame rašte nurodant, kuris vykdomasis raštas pagrindinis, o kuris antrinis, tretinis ir t. t.

5. Kitų vykdomųjų dokumentų turinį nustato kiti įstatymai, tačiau visais atvejais tuose dokumentuose turi būti nurodyta šio straipsnio 1 dalies 7 punkte nurodyti rekvizitai bei kokio įstatymo pagrindu dokumentas turi būti vykdomas šio Kodekso nustatyta tvarka. Vykdomajame dokumente turi būti nurodyta vieta antstolio žymai apie atliekamus vykdymo veiksmus.

6. Jeigu išduodant vykdomąjį dokumentą padaryta rašymo ar kitokia klaida, ją suinteresuoto asmens prašymu ištaiso tą dokumentą išdavusi institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

649 straipsnis. Vykdomojo dokumento dublikato išdavimo tvarka

1. Jeigu vykdomasis raštas prarastas, tai išieškotojo ar antstolio prašymu išduodamas vykdomojo rašto dublikatas. Prašymas išduoti vykdomojo rašto dublikatą paduodamas bylą nagrinėjusiam pirmosios instancijos teismui.

2. Vykdomojo rašto dublikatas išduodamas tokia pat tvarka kaip vykdomasis raštas, tik jo titulinio lapo dešinėje viršutinėje dalyje įrašoma „dublikatas“.

3. Vykdomojo dokumento dublikatas neišduodamas, jeigu yra pasibaigęs šio Kodekso 606 straipsnyje nustatytas vykdomojo dokumento pateikimo vykdyti terminas, išskyrus atvejus, kai šis terminas buvo atnaujintas šio Kodekso 608 straipsnio nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

XLV SKYRIUS VYKDOMŲJŲ DOKUMENTŲ PATEIKIMO IR PRIĖMIMO VYKDYTI TVARKA

650 straipsnis. Vykdomojo dokumento pateikimas vykdyti

1. Vykdomąjį dokumentą antstoliui vykdyti gali pateikti išieškotojas ar jo atstovas, vykdomąjį dokumentą išdavusi institucija ar pareigūnas.

2. Pateikdami išieškojimui vykdyti vykdomąjį dokumentą, išieškotojas, institucija ar pareigūnai administracinių teisės pažeidimų bylose tiek, kiek jos susijusios su turtinio pobūdžio išieškojimais, kitos institucijos ir pareigūnai, kurių sprendimų vykdymas civilinio proceso tvarka nustatytas įstatymuose, kartu pateikia antstoliui duomenis, patvirtinančius, kad pateikiamas vykdomasis dokumentas nėra įvykdytas ir turi būti vykdomas priverstine tvarka, taip pat atsako už šių duomenų teisingumą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

651 straipsnis. Vykdomojo dokumento priėmimas vykdyti

1. Antstolis, gavęs vykdyti vykdomąjį dokumentą, per tris darbo dienas, o skubaus vykdymo atvejais – nedelsdamas patikrina, ar nėra akivaizdžių kliūčių vykdomajam dokumentui priimti ir vykdymo veiksams pradėti. Jeigu yra kliūčių vykdomąjį dokumentą priimti vykdyti, antstolis savo patvarkymu atsisako priimti jį vykdyti ir grąžina jį pateikusiam asmeniui, nurodydamas grąžinimo priežastis.

2. Sprendžiant, ar nėra akivaizdžių kliūčių priimti vykdomąjį dokumentą ir pradėti vykdymo veiksmus, patikrinama:

1) ar vykdomąjį dokumentą pateikia vykdyti tam teisę turintis asmuo (šio Kodekso 650 straipsnis);

2) ar vykdomasis dokumentas vykdytinas to antstolio (šio Kodekso 590 straipsnis);

3) ar vykdomojo dokumento turinys atitinka šio Kodekso 648 straipsnio reikalavimus, ar prie vykdomojo rašto pridėti reikalingi priedai (šio Kodekso 646 straipsnio 5 dalis);

4) ar vykdomasis dokumentas pateiktas vykdyti nepraleidus pateikimo vykdyti senaties termino (šio Kodekso 606 straipsnis);

5) jeigu išieškotojui ar skolininkui mirus vykdomąjį dokumentą vykdyti pateikia įpėdinis, – ar po išieškotojo ar skolininko mirties atsirado teisių ir pareigų perėmimas;

6) jeigu išieškotoją ar skolininką juridinį asmenį likvidavus ar reorganizavus vykdomąjį dokumentą pateikia vykdyti jo teisių perėmėjas, – ar atsirado juridinio asmens teisių ir pareigų perėmimas;

7) ar išieškotojas, institucija ar pareigūnai administracinių teisės pažeidimų bylose tiek, kiek jos susijusios su turtinio pobūdžio išieškojimais, kitos institucijos ir pareigūnai, kurių

sprendimų vykdymą civilinio proceso tvarka nustato įstatymai, patikrino, kad pateikiamas vykdomasis dokumentas nėra įvykdytas ir turi būti vykdomas priverstine tvarka;

8) ar nėra kitokių akivaizdžių kliūčių priimti vykdomąjį dokumentą vykdyti.

3. Nenustatęs šio straipsnio 2 dalyje nurodytų kliūčių, antstolis patvarkymu priima vykdomąjį dokumentą ir pradeda jį vykdyti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

652 straipsnis. Neteko galios nuo 2009-04-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1839](#), 2008-11-14, Žin., 2008, Nr. 138-5446 (2008-12-02)

653 straipsnis. Vykdomųjų veiksmų pradžios terminai

Vykdomuosius veiksmus antstolis privalo pradėti: skubaus vykdymo bylose – ne vėliau kaip kitą darbo dieną po vykdomojo dokumento priėmimo vykdyti, kitose bylose – ne vėliau kaip per tris darbo dienas po vykdomojo dokumento priėmimo vykdyti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

654 straipsnis. Pirminiai vykdomieji veiksmai

Antstolis, priėmęs vykdyti vykdomąjį dokumentą, gali iškviesti skolininką ir išieškotoją, išaiškinti jiems jų teises ir pareigas, numatytas šio Kodekso 639, 640, 643, 644 straipsniuose, išklausti jų pasiūlymus dėl vykdomojo dokumento įvykdymo, įteikti skolininkui raginimą įvykdyti sprendimą, užklausti reikiamus asmenis dėl skolininko turto ir atlikti kitus parengiamuosius veiksmus, reikalingus operatyviam ir efektyviam išieškojimui.

XLVI SKYRIUS RAGINIMAS ĮVYKDYTI SPRENDIMĄ

655 straipsnis. Raginimas įvykdyti sprendimą

1. Raginimas įvykdyti sprendimą yra dokumentas, kuriuo antstolis praneša skolininkui apie tai, kad yra pateiktas vykdyti vykdomasis dokumentas ir kad, jeigu šiame dokumente nurodyti veiksmai per antstolio nustatytą terminą nebus įvykdyti, bus pradėta priverstinio vykdymo procedūra.

2. Skolininkas įvykdyti sprendimą raginamas vykdomąjį dokumentą pateikus vykdyti pirmą kartą, išskyrus šio Kodekso 661 straipsnyje numatytus atvejus.

3. Vykdamas tą patį vykdomąjį dokumentą, raginimas skolininkui pateikiamas tik vieną kartą, išskyrus atvejus, kai vykdomasis dokumentas buvo grąžintas išieškotojui jo paties prašymu (šio Kodekso 631 straipsnio 1 dalies 1 punktą) ir vėl pateiktas vykdyti.

656 straipsnis. Raginimo įvykdyti sprendimą turinys

Raginime įvykdyti sprendimą nurodoma:

- 1) antstolio vardas, pavardė;
- 2) teismo ar institucijos, kurios sprendimas vykdomas, pavadinimas, vykdomojo dokumento išdavimo data ir numeris;
- 3) išieškotojo ir skolininko pavadinimas arba vardas ir pavardė, išieškotinų iš skolininko pinigų sumos, turtas ar reikalingi atlikti veiksmai;
- 4) terminas, per kurį skolininkas turi įvykdyti sprendimą, taip pat reikiamais atvejais – kredito įstaigos ir antstolio depozitinės sąskaitos numeris ar išieškotojo atsiskaitomosios sąskaitos numeris;
- 5) kad neįvykdžius sprendimo, antstolis sprendimą vykdys priverstinai ir iš skolininko bus išieškotos Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos vykdymo išlaidos;
- 6) skolininko teisės ir pareigos vykdymo procese, nurodytos 643 ir 644 straipsniuose.

657 straipsnis. Raginimo įvykdyti sprendimą įteikimo tvarka

1. Raginimas įvykdyti sprendimą skolininkui išsiunčiamas registruotąja pašto siunta su pranešimu apie įteikimą arba įteikiamas skolininkui asmeniškai.

2. Gavęs pranešimą apie raginimo įteikimą arba įteikęs raginimą šio Kodekso 660 straipsnyje nustatyta tvarka, antstolis apie tai pažymi vykdomajame dokumente.

3. Pasirašydamas vykdomajame dokumente, skolininkas patvirtina, kad raginimas įteiktas jam asmeniškai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

658 straipsnis. Vykdomo veiksmai skolininkui įteikus ar išsiuntus raginimą įvykdyti sprendimą

1. Kai raginimas įvykdyti sprendimą įteiktas, antstolis gali įpareigoti skolininką šio Kodekso 645 straipsnyje nustatyta tvarka pateikti duomenis apie turimą turtą.

2. Tais atvejais, kai yra pavojus, kad skolininkas gali turtą paslėpti, antstolis turi teisę, įteikęs ar išsiuntęs raginimą, areštuoti skolininko turtą.

3. Bylose dėl sumų išieškojimo nusikalstama veika padarytai žalai atlyginti antstolis, įteikdamas arba pasiūsdamas raginimą, areštuoja skolininko turtą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

659 straipsnis. Terminas įvykdyti sprendimą

1. Jeigu vykdomajame dokumente įvykdymo terminas nenustatytas, antstolis skolininkui įvykdyti sprendimą paskiria dešimt dienų, skaičiuojant nuo raginimo įteikimo dienos.

2. Kai iškeldinama iš gyvenamosios patalpos, terminas įvykdyti sprendimą nustatomas ne trumpesnis kaip trisdešimt dienų ir ne ilgesnis kaip keturiasdešimt penkios dienos.

3. Vykdamas sprendimus, įpareigojančius skolininką susilaikyti nuo tam tikrų veiksmų, terminas įvykdyti sprendimą neskiriamas, o nurodoma sprendimą vykdyti nedelsiant nuo raginimo vykdyti sprendimą įteikimo dienos, jei vykdomajame dokumente nenurodyta kitaip.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

660 straipsnis. Raginimo įvykdyti sprendimą įteikimas, kai nežinoma skolininko buvimo vieta

1. Tais atvejais, kai nežinoma skolininko buvimo vieta, skolininkas slapstosi ar dėl kitų objektyvių priežasčių įteikti jam raginimą įvykdyti sprendimą negalima, raginimas įvykdyti sprendimą skelbiamas specialiaame interneto tinklalapyje Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka.

2. Raginimo paskelbimo šio straipsnio 1 dalyje numatytu būdu diena laikoma raginimo įteikimo diena.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

661 straipsnis. Atvejai, kada raginimas įvykdyti sprendimą skolininkui nesiunčiamas

1. Jeigu įstatymuose ar vykdomajame dokumente nurodyti įvykdymo terminai, raginimas įvykdyti sprendimą nesiunčiamas ir antstolis, pasibaigus nurodytam sprendimo įvykdymo terminui, iš karto pradeda priverstinio vykdymo veiksmus.

2. Raginimas nesiunčiamas skubaus vykdymo bylose, bylose dėl turto konfiskavimo ir mažesnių negu penkiasdešimt septyni eurai piniginių sumų išieškojimo.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

XLVII SKYRIUS IŠIEŠKOJIMO IŠ SKOLININKO TURTO BENDROSIOS TAISYKLĖS

662 straipsnis. Išieškavimo iš skolininko pajamų ar turto eilės tvarka

1. Išieškotojas, laikydamasis šio Kodekso 664, 665 straipsniuose nustatytos eilės, iki priverstinio vykdymo pradžios gali raštu nurodyti, iš kokio skolininko turto ar pajamų išieškoma pirmiausia.

2. Jeigu išieškotojas nurodė, iš kokio turto išieškoti, šis nurodymas antstoliui yra privalomas.

3. Jeigu išieškotojas per šio straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą nenurodė, iš kokio turto išieškoti, antstolis, laikydamasis šio Kodekso 664 ir 665 straipsniuose nustatytos tvarkos, pats nustato, iš kokio skolininko turto ar pajamų išieškoti.

4. Iš paskesnės eilės turto gali būti išieškoma tik tuo atveju, jeigu nėra antstoliui žinomo pirmesnės eilės turto, šio turto gali neužtekti išieškamai sumai ir vykdymo išlaidoms padengti, šis turtas yra nelikvidus arba jeigu to raštu prašo skolininkas.

5. Reikalavimai dėl išieškavimo eilės tvarkos netaikomi, jeigu išieškoma iš įkeisto turto.

663 straipsnis. Apribojimai, taikomi išieškant iš fizinio asmens turto

1. Pinigų išieškojimas negali būti nukreipiamas į skolininko turtą, jeigu skolininkas pateikia antstoliui įrodymus, kad išieškomą pinigų sumą galima išieškoti per šešis mėnesius darant šio Kodekso 736 straipsnyje nurodyto dydžio išskaitymus iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų pajamų. Šiuo atveju išieškotojo prašymu antstolis gali areštuoti pradedamą realizuoti skolininko turtą, jei paaiškėja, jog darant išskaitas iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų pajamų sprendimas nebus įvykdytas.

2. Tiesiogiai iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų pajamų taip pat išieškomos periodinės išmokos, jeigu jas galima išieškoti darant šio Kodekso 736 straipsnyje nurodyto dydžio išskaitas.

3. Išieškoti iš skolininkui priklausančio būsto, kuriame jis gyvena, galima tik tuo atveju, jeigu išieškoma suma viršija du tūkstančius trisdešimt eurų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

4. Teismas skolininko ar jo šeimos narių prašymu po to, kai butas ar gyvenamasis namas išieškant sumas, nesumokėtas už sunaudotus energijos išteklius, komunalines ir kitokias paslaugas, yra areštuotas, gali nustatyti, kad nebūtų išieškoma iš paskutinio buto, gyvenamojo namo ar jų dalies, būtinų šiems asmenims gyventi. Tai teismas gali nustatyti atsižvelgdamas į vaikų, neįgaliųjų ir socialiai remtinų asmenų materialinę padėtį ir interesus. Prašymas dėl to paduodamas ir nagrinėjamas apylinkės teisme šio Kodekso 593 straipsnyje nustatyta tvarka.

5. Šiame straipsnyje nustatyti apribojimai netaikomi išieškant iš įkeisto turto.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-729](#), 2006-06-22, *Žin.*, 2006, Nr. 77-2973 (2006-07-14)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

664 straipsnis. Išieškavimo iš skolininko fizinio asmens turto eilė

1. Pirmąja eile išieškoma iš hipotekos ir įkeisto turto, jeigu išieškoma hipotekos kreditoriaus ar įkaito turėtojo naudai.

2. Antrąja eile išieškoma iš skolininkui priklausančių pinigų, turtinių teisių, vertybinių popierių, darbo užmokesčio, stipendijos ar kitų pajamų arba kilnojamąjo turto.

3. Trečiąja eile išieškoma iš skolininkui priklausančio nekilnojamojo turto, išskyrus nurodytą šio straipsnio 4 ir 5 dalyse.

4. Ketvirtąja eile išieškoma iš skolininkui priklausančios žemės ūkio paskirties žemės, jeigu skolininko pagrindinis verslas yra žemės ūkis.

5. Penktąja eile išieškoma iš skolininkui priklausančio gyvenamojo būsto, kuriame jis gyvena.

665 straipsnis. Išieškavimo iš skolininko juridinio asmens turto eilė

1. Pirmąją eilę išieškoma iš hipotekos ir įkeisto turto, jeigu išieškoma hipotekos kreditoriaus ar įkaito turėtojo naudai.

2. Antrąją eilę išieškoma iš skolininkui priklausančių pinigų, turtinių teisių, vertybinių popierių, pagamintos produkcijos (prekių), taip pat iš kito kilnojamojo ir nekilnojamojo turto, tiesiogiai nenaudojamo ir nepritaikyto tiesiogiai naudoti gamyboje, išskyrus administracines patalpas.

3. Trečiąją eilę išieškoma iš kito turto, išskyrus nurodytą šio straipsnio 4 dalyje.

4. Ketvirtąją eilę išieškoma iš gamybai būtinų nekilnojamojo turto objektų, taip pat žaliavų ir medžiagų, staklių, įrengimų, kitų pagrindinių priemonių, skirtų tiesiogiai gamybai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

666 straipsnis. Išieškojimas iš fizinių asmenų turto

1. Išieškojimas iš fizinių asmenų nukreipiamas į turtą, jo dalį bendrojoje dalinėje nuosavybėje, taip pat jo dalį jungtinėje nuosavybėje.

2. Nusikaltimu padarytos žalos atlyginimo išieškojimas gali būti nukreipiamas taip pat į turtą, kuris yra bendroji jungtinė nuosavybė, jeigu teismo nuosprendyje nustatyta, kad tas turtas įgytas už nusikalstamu būdu gautas lėšas.

667 straipsnis. Skolininko fizinio asmens turto, kuris yra jo bendra su kitais asmenimis nuosavybė, dalies nustatymas

1. Jeigu skolininkui priklausanti turto, kuris yra bendras su kitais asmenimis, dalis nenustatyta, antstolis aprašo ir areštuoja bendrąjį turtą ir pasiūlo išieškotojui, o reikiamais atvejais ir bendrosios nuosavybės dalyviams, kreiptis su prašymu į teismą dėl skolininko turto dalies, esančios bendra su kitais asmenimis nuosavybe, nustatymo. Jei per antstolio nustatytą terminą toks prašymas nepateikiamas, antstolis išieškojimą iš to turto nutraukia. Pakartotinai nukreipti išieškojimą į šį turtą pagal tuos pačius vykdomuosius dokumentus galima ne anksčiau kaip praėjus vieneriems metams po išieškojimo iš to turto nutraukimo dienos.

2. Skolininko dalis bendrojoje nuosavybėje nustatoma teismo nutartimi. Nustatydamas nekilnojamojo daikto skolininko dalį, teismas kartu turi nustatyti naudojimosi skolininkui priklausančia nekilnojamojo daikto dalimi tvarką.

3. Įsiteisėjus teismo nutarčiai, kuria nustatyta bendrąją nuosavybę esančio turto skolininko turto dalis, išieškojimas nukreipiamas į skolininko turto dalį.

4. Išieškotojas turi teisę reikalauti nustatyti skolininko dalį taip, kad būtų galima iš jos išieškoti.

668 straipsnis. Turtas, iš kurio negali būti išieškoma

1. Vykdamas išieškojimą iš fizinių asmenų, išieškojimas negali būti nukreipiamas į buitines, ūkio, darbo, mokymosi reikmenis ir kitą turtą, kurie būtini skolininko ar jo šeimos pragyvenimui, darbui pagal jo profesiją ar mokymuisi. Šio turto sąrašas nustatytas Sprendimų vykdymo instrukcijoje. Be to, išieškojimas negali būti nukreipiamas į pinigų sumą, neviršijančią Vyriausybės nustatytos vienos minimaliosios mėnesinės algos (MMA), visus būtinus vaikų ir neįgaliųjų reikmenis. Šių reikmenų sąrašas nustatytas Sprendimų vykdymo instrukcijoje.

2. Vykdamas išieškojimą iš valstybės, savivaldybės ar biudžetinių įstaigų, išieškojimas gali būti nukreipiamas tik į joms priklausančias pinigines lėšas.

3. Išieškojimas remiamo projekto vykdymo laikotarpiu ir projekto veiklos privalomojo tęstinumo laikotarpiu, nustatytu Europos Sąjungos teisės aktuose ar Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, negali būti nukreipiamas į lėšas, gautas kaip Europos Sąjungos ar kitos tarptautinės finansinės paramos ar bendrojo finansavimo lėšos remiamam projektui vykdyti. Šis draudimas išieškoti netaikomas, kai remiamo projekto vykdymą kontroliuojančių institucijų iniciatyva lėšos išieškomos, nes buvo panaudotos pažeidžiant Europos Sąjungos, Lietuvos Respublikos teisės aktus ar tarptautines sutartis arba sutartis dėl šių lėšų suteikimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

669 straipsnis. Išieškojimo tvarka likviduojant įmones, įstaigas, organizacijas

Likviduojant įmonę, įstaigą, organizaciją, išieškojimas gali būti nukreipiamas į visą jos turtą, nesilaikant šio Kodekso 665 straipsnio 2 – 4 dalyse nustatytos eilės.

670 straipsnis. Bendroji išieškojimo iš visų rūšių juridinių asmenų ar kitų organizacijų tvarka

1. Išieškojimai iš visų rūšių juridinių asmenų ar kitų organizacijų, tarp jų ir iš užsienio subjektų, vykdomi pagal bendrąsias taisykles, išskyrus išimtis, nustatytas šių asmenų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose.

2. Už antstolio reikalavimų vykdymą, kai išieškoma iš šio straipsnio 1 dalyje numatytų subjektų, yra atsakingi šių subjektų vadovai.

671 straipsnis. Skolininko juridinio asmens ar kitos organizacijos turto, kuris yra jo bendra su kitais asmenimis nuosavybė, dalies nustatymas

Skolininko juridinio asmens ar kitos organizacijos turto, kuris yra jo bendra su kitais asmenimis nuosavybė, dalis nustatoma šio Kodekso 667 straipsnyje nustatyta tvarka.

672 straipsnis. Išieškojimo iš ūkinių bendrijų turto ypatumai

1. Jeigu ūkinė bendrija neturi pakankamai lėšų išieškomoms sumoms padengti, išieškojimas nukreipiamas solidariai į jos narių turtą.

2. Išieškojimas negali būti nukreiptas solidariai į visų tikrosios ūkinės bendrijos narių turtą pagal jos narių prievoles, nesusijusias su bendrijos veikla.

3. Išieškojimas į komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos turtą nukreipiamas:

1) į tikrųjų komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos narių visą turtą solidariai;

2) į narių komanditorių turto dalį, kurią jie perdavė arba turėjo perduoti komanditinei (pasitikėjimo) ūkinei bendrijai, bet jos neperdavė per sutartyje numatytus terminus.

673 straipsnis. Išieškojimas iš individualių (personalinių) įmonių turto

Jeigu individuali (personalinė) įmonė neturi pakankamai lėšų išieškomoms sumoms padengti, antstolis išieškojimą nukreipia į kitą jos turtą ir savininko turtą.

674 straipsnis. Išieškojimas iš valstybės ar savivaldybės įmonės, kuri neturi turto

1. Jeigu valstybės ar savivaldybės įmonė neturi turto, iš kurio galima išieškoti, išieškotojų reikalavimai tenkinami atitinkamai iš valstybės ar savivaldybės biudžeto, bet ne daugiau, negu yra valstybės ar savivaldybės įmonės patikėjimo teise valdomo turto, į kurį negalima nukreipti išieškojimo, vertė.

2. Reikalavimų tenkinimo iš valstybės ar savivaldybės biudžeto klausimą išieškotojo prašymu išsprendžia teismas priimdamas nutartį. Ši nutartis gali būti skundžiama atskiruoju skundu.

XLVIII SKYRIUS TURTO AREŠTAS

675 straipsnis. Skolininko turto areštas

1. Skolininko turto areštas yra priverstinis nuosavybės teisės į skolininko turtą arba šios teisės atskirų sudėtinių dalių – valdymo, naudojimosi ar disponavimo – laikinas uždraudimas ar apribojimas.

2. Antstolis areštuoja skolininko turtą surašydamas turto arešto aktą. Antstolis turi teisę panaikinti turto areštą tik tuomet, jeigu turtas areštuotas antstolio. Antstolis negali areštuoti skolininko turto iš esmės daugiau, negu jo reikia išieškotinais sumai ir vykdymo išlaidoms padengti.

3. Vykdydamas teismo nutartį areštuoti turtą, antstolis šio Kodekso 677 straipsnyje nustatyta tvarka sudaro areštuojamo turto aprašą. Šiuo atveju antstolis turto arešto akto nesurašo. Jeigu teismo nutartyje arba kitame dokumente, kurio pagrindu vykdomas turto areštas, nenurodyta, kad uždraudžiamas ar apribojamas turto valdymas ir (arba) naudojimas, laikoma, kad taikomas tik draudimas disponuoti turtu. Tuo atveju, kai teismo nutartimi areštuojamas viešame registre

įregistruotas turtas ir taikomas vien draudimas disponuoti šiuo turtu, teismo nutarties dėl turto arešto įvykdymui pakanka įregistruoti areštą turto arešto aktų registre.

4. Turto areštas įsigalioja nuo turto arešto akto paskelbimo skolininkui, o jeigu nėra galimybės paskelbti, – nuo turto arešto akto įregistravimo turto arešto aktų registre. Tais atvejais, kai yra areštuojami produktai, kiti greitai gendantys daiktai, gyvūnai ir jie šio Kodekso nustatyta tvarka paimami ir nedelsiant perduodami realizuoti, turto areštas įsigalioja nuo turto aprašymo momento.

5. Apie įkeisto turto areštą antstolis nedelsdamas praneša atitinkamai įkaito turėtoju ar hipotekos kreditoriui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

676 straipsnis. Areštuoto turto žymėjimas

Kiekvieną areštuotą daiktą antstolis, jeigu yra galimybė, iš išorės pažymi areštą rodančiu ženklų. Apie tai, kad areštuotas turtas yra pažymėtas, nurodoma turto arešto akte.

677 straipsnis. Skolininko turto aprašymas

1. Tais atvejais, kai apribojamos visos nuosavybės teisės į skolininko turtą ar turtas perduodamas saugoti arba administruoti kitiems asmenims arba yra paimami dokumentai, patvirtinantys skolininko turtines teises, taip pat atvejais, kai apribojamos teisės į turto registre neregistruojamą kilnojamąjį turtą, turi būti sudarytas šio turto aprašas.

2. Antstolis negali aprašyti skolininko turto iš esmės daugiau, negu jo reikia išieškotinai sumai ir vykdymo išlaidoms padengti.

3. Skolininko turtas aprašomas dalyvaujant skolininkui. Jeigu paties skolininko nėra, turtas aprašomas dalyvaujant kuriam nors iš pilnamečių jo šeimos narių, o jeigu ir šių nėra, – dalyvaujant teismo ar antstolio paskirtam turto saugotojui (administratoriui).

4. Skolininko juridinio asmens turtas aprašomas dalyvaujant skolininko atstovui ar atsakingam darbuotojui.

678 straipsnis. Turto arešto akto turinys

1. Turto arešto akte turi būti nurodoma:

1) akto surašymo laikas ir vieta;

2) surašančio aktą antstolio, taip pat surašant aktą dalyvaujančių asmenų vardai, pavardės;

3) vykdomojo dokumento pavadinimas;

4) išieškotojo ir skolininko fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta; juridinio asmens pavadinimas, buveinės adresas, kodas;

5) kiekvieno areštuojamo daikto pavadinimas, unikalus numeris (jei daiktas registruojamas viešame registre), daikto skiriamieji požymiai (svoris, matmenys, nusidėvėjimo laipsnis ir kiti), kiekvieno daikto vertė ir viso areštuojamo turto vertė. Jei antstolis arešto metu negali įvertinti areštuojamo turto, turto arešto akte nurodoma, kad turto vertei nustatyti bus kviečiamas ekspertas;

6) kiekvieno areštuojamo daikto savininkas (bendraturčiai) – fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta; juridinio asmens pavadinimas, buveinės adresas, kodas;

7) turto arešto būdai (nuosavybės teisės ar atskirų jos sudėtinių dalių apribojimas) ir mastas;

8) kiti su turto areštu susiję teisių apribojimai, jeigu jie taikomi;

9) kad daiktas pažymėtas, jeigu tai buvo padaryta;

10) daiktų, paimamų perduoti kitam asmeniui saugoti ar administruoti, sąrašas;

11) asmens, kuriam turtas perduotas saugoti (administruoti), vardas, pavardė, asmens kodas ir adresas, jeigu turtą saugoti (administruoti) pavedama ne pačiam skolininkui;

12) kad skolininkui ir kitiems asmenims išaiškinta antstolio veiksmų apskundimo tvarka ir terminas, taip pat kad skolininkui arba turto saugotojui (administratoriui) išaiškintos su saugojimu susijusios jų pareigos ir atsakomybė, numatyta šio Kodekso 619 ir 683 straipsniuose;

13) išieškotojo, skolininko ir kitų asmenų, dalyvaujančių aprašant turtą, pastabos bei pareiškimai, kai sudaromas turto aprašas, taip pat antstolio patvarkymai dėl jų.

2. Prireikus turto arešto akte išvardijami rasti daiktai, į kuriuos pagal įstatymus negali būti nukreipiamas išieškojimas, taip pat kiti daiktai, kurie neareštuojami.

3. Jeigu areštuojant turtą sudaromas turto aprašas, šio straipsnio 1 dalies 5, 6 ir 10 punktuose nurodyti duomenys įrašomi į turto aprašą, kuris yra turto arešto akto priedas.

4. Jeigu turto arešto akto surašymo momentu nėra žinoma skolininko, kurio turtas areštuojamas, turto sudėtis, buvimo vieta, turto arešto akte gali būti nenurodyti viso ar dalies areštuojamo turto išsamūs duomenys. Šiuo atveju antstolis privalo imtis priemonių, išsiaiškinęs išsamius turto duomenis, surašyti turto arešto aktą, pakeičiantį ankstesnį turto arešto aktą.

5. Turto arešto aktą ir turto aprašą pasirašo antstolis, turto saugotojas (administratorius), taip pat išieškotojas, skolininkas ir kiti asmenys, kurie dalyvauja aprašant turtą. Jeigu skolininkas nedalyvauja aprašant turtą arba atsisako pasirašyti turto aprašą, tai pažymima turto apraše.

679 straipsnis. Turto arešto akto ir turto aprašo įteikimo išieškotojui ir skolininkui tvarka

Turto arešto aktas ir turto aprašas, jeigu šis yra sudarytas, įteikiami išieškotojui ir skolininkui pasirašytinai. Jeigu įteikti turto arešto aktą ar turto aprašą nėra galimybės, jis siunčiamas registruotąja pašto siunta.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

680 straipsnis. Turto arešto akto ir turto aprašo pateikimo turto areštų registro tvarkytojui tvarka

1. Turto arešto aktas ir turto aprašas, jeigu jis yra sudaromas, nedelsiant pateikiami turto arešto aktų registro tvarkytojui.

2. Turto arešto aktas ir turto aprašas nesiunčiami turto arešto aktų registro tvarkytojui, jeigu areštuotas kilnojamasis turtas (produktai, kiti greitai gendantys daiktai, gyvūnai) šio Kodekso nustatyta tvarka paimamas ir nedelsiant perduodamas realizuoti, taip pat jeigu areštuojami asmeniniams ir namų ūkio poreikiams naudojami mažaverčiai daiktai.

3. Antstolis, pakeitęs turto arešto aktą ar panaikinęs turto areštą, taip pat šio Kodekso nustatyta tvarka realizavęs areštuotą turtą, nedelsdamas apie tai praneša turto arešto aktų registrai ir pateikia tai patvirtinančius dokumentus.

681 straipsnis. Areštuoto turto įkainojimas

1. Areštuodamas skolininko turtą, antstolis jį įkainoja rinkos kainomis, atsižvelgdamas į turto nusidėvėjimą bei į arešto metu dalyvaujančių išieškotojo ir skolininko nuomones. Jeigu skolininkas ar išieškotojas prieštarauja antstolio atliktam įkainojimui arba jei antstoliui kyla abejonių dėl turto vertės, antstolis turto vertei nustatyti skiria ekspertizę.

2. Vykdomo proceso metu įkainoto turto vertei pasikeitus, antstolio patvarkymu turtas gali būti perkainojamas laikantis šiame straipsnyje nustatytos tvarkos.

3. Skolininkas ar išieškotojas, dalyvavę areštuojant turtą, prieštaravimus dėl turto įkainojimo gali pareikšti ne vėliau kaip per tris darbo dienas, skaičiuojant nuo turto arešto dienos. Skolininkas ir išieškotojas, nedalyvavę areštuojant turtą, prieštaravimus dėl turto įkainojimo gali pareikšti ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo tos dienos, kurią gavo turto arešto aktą.

4. Jeigu šiame straipsnyje nustatyta tvarka turto vertę nustatė ekspertas, tai areštuoto turto vertė laikoma eksperto nustatyta turto vertė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

682 straipsnis. Ekspertizės skyrimo tvarka vykdymo proceso metu

1. Antstolis ekspertizę turto vertei nustatyti skiria priimdamas patvarkymą. Patvarkyme turi būti nurodyta ekspertas ar ekspertizės įstaiga, kuriai pavedama atlikti ekspertizę. Patvarkymo kopijos išsiunčiamos vykdymo proceso šalims. Vykdomo proceso šalis (šalys) ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo tos dienos, kurią gavo antstolio patvarkymą paskirti ekspertizę, šio Kodekso 598 straipsnyje nustatyta tvarka gali pareikšti ekspertui nušalinimą.

2. Jeigu išieškotojas ar skolininkas pareiškia motyvuotus prieštaravimus dėl ekspertizės išvados, jų prašymu antstolis patvarkymu gali skirti papildomą ar pakartotinę ekspertizę. Antstolio patvarkymas atsisakyti skirti papildomą ar pakartotinę ekspertizę turi būti motyvuotas ir gali būti skundžiamas teismui.

3. Skolininkas ar išieškotojas, prieštaraujantys dėl antstolio nustatytos turto vertės, turi prieš skiriant ekspertizę sumokėti į antstolio depozitinę sąskaitą sumas, būtinas už ekspertizės atlikimą. Jeigu skolininkas ar išieškotojas pareiškia prieštaravimus dėl antstolio nustatytos turto vertės, tačiau už ekspertizės atlikimą būtinų sumų nesumoka ir nėra pagrindo jo nuo šių sumų sumokėjimo atleisti, antstolis savo iniciatyva gali skirti ekspertizę turto vertei nustatyti. Šiuo atveju už ekspertizės atlikimą sumokama iš antstolio sąskaitos. Ekspertizės atlikimo išlaidos išieškomos iš skolininko šio Kodekso 611 straipsnyje nustatyta tvarka. Šioje dalyje numatytu atveju antstolio patvarkymas atsisakyti skirti ekspertizę turi būti motyvuotas ir gali būti skundžiamas teismui.

4. Skolininkas ar išieškotojas motyvuotu prašymu gali kreiptis į antstolį, kad atidėtų šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytų sumų mokėjimą, o išieškotojas – kad visiškai ar iš dalies atleistų nuo mokėjimo bei šias sumas apmokėtų iš antstolio lėšų. Prie prašymo turi būti pridedami įrodymai, patvirtinantys, kad šių sumų mokėjimą būtina atidėti, iš dalies ar visiškai nuo jo atleisti. Antstolis, atsižvelgdamas į turtinę prašytojų padėtį, savo rašytiniu patvarkymu gali atidėti išlaidų mokėjimą iki turto realizavimo pabaigos, visiškai ar iš dalies atleisti nuo sumų, būtinų ekspertams ir ekspertinėms įstaigoms, sumokėjimo arba prašymą atmesti.

5. Šiame straipsnyje nurodytos išlaidos, kurių mokėjimas buvo atidėtas iki turto realizavimo pabaigos, antstoliui išieškomos iš skolininko šio Kodekso 611 straipsnyje nustatyta tvarka.

6. Ekspertizė atliekama pagal bendrąsias šio Kodekso taisykles, atsižvelgiant į šio Kodekso VI dalyje numatytas išimtis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

683 straipsnis. Areštuoto turto saugojimas ir administravimas

1. Areštuotą turtą antstolis paprastai palieka valdyti asmeniui, pas kurį jis tą turtą areštavo. Tačiau prireikus antstolis bet kurioje proceso stadijoje gali areštuotą turtą perduoti saugoti kitam asmeniui, taip pat ir išieškotojui. Šie asmenys atlieka saugotojo pareigas. Turto saugotojui antstolis įteikia turto arešto aktą. Turtą gali saugoti ir pats antstolis.

2. Bylose dėl nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimo skolininkas ar jo giminaičiai gali būti skiriami areštuoto turto saugotojais tik išimtiniais atvejais.

3. Asmuo perduotu saugoti turtu gali naudotis, jeigu dėl šio turto ypatybių naudojimasis juo nesukelia jo sunaikinimo arba jo vertės sumažėjimo.

4. Saugotojas, jeigu jis nėra skolininkas ar jo šeimos narys, už saugojimą gauna atlyginimą. Be to, jam atlyginamos faktiškai turėtos reikalingos turto saugojimo išlaidos, kartu atsižvelgiant į jo gautą naudą.

5. Areštuoto turto administratoriaus teises ir pareigas nustato Civilinio kodekso ketvirtosios knygos XIV skyrius.

684 straipsnis. Iš skolininko paimtų vertybių saugojimas

Iš skolininko paimtus materialius vertybinius popierius, tauriųjų metalų (aukso, platinos, sidabro) luitus, grynuolius, gamybinės ir laboratorinės paskirties pusgaminius bei dirbinius, deimantus, taip pat juvelyrinius ir kitus dirbinius iš aukso, sidabro, platinos ir platinos grupės metalų, brangakmenių, perlų bei jų laužo antstolis perduoda saugoti vietas, kurioje yra teismas, antstolį aptarnaujančiam bankui.

685 straipsnis. Iš skolininko paimtų pinigų saugojimas

Rastas pas skolininką pinigų sumas, reikalingas išieškamai sumai ir vykdymo išlaidoms padengti, antstolis iš skolininko paima išduodamas Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos formos kvitą ir ne vėliau kaip kitą darbo dieną sumoka į antstolio depozitinę sąskaitą.

686 straipsnis. Areštuoto nekilnojamojo turto nuoma (panauda)

1. Išnuomoto nekilnojamojo turto nuomos (panaudos) sutarties šio turto areštas nekeičia. Tačiau antstolis gali reikalauti nutraukti nuomos (panaudos) sutartį Civiliniame kodekse numatytais pagrindais.

2. Antstolis turi teisę duoti nuomininkui patvarkymą, kad nuomotojui priklausančius nuompinigius pervestų į antstolio depozitinę sąskaitą. Tokį patvarkymą nuomininkas privalo vykdyti.

3. Antstolis turi teisę išnuomoti nenaudojamą areštuotą nekilnojamąjį turtą. Tokia nuomos sutartis galioja tik iki vykdymo proceso, per kurį buvo areštuotas turtas, pabaigos.

4. Areštuoto turto nuomos sutartis, sudaryta nesilaikant šio straipsnio 3 dalyje nustatytos tvarkos, negalioja.

687 straipsnis. Priešpriešinių išieškotinių sumų tarpusavio įskaitymas

1. Jeigu yra pateikti vykdyti vykdomieji dokumentai dėl skolininko ir išieškotojo priešpriešinių pinigų sumų, esančių toje pačioje išieškojimo eilėje, išieškojimo, antstolis savo patvarkymu atlieka šių sumų tarpusavio įskaitymą.

2. Jeigu yra keli tos pačios eilės išieškotojai ar skolininkai, įskaitymas galimas tik proporcingai jiems tenkančios skolos ar išieškojimo daliai.

3. Jeigu yra šio straipsnio 1 dalyje numatytas pagrindas visą sumą išieškoti pinigų sumų tarpusavio įskaitymo būdu, kitos priverstinio vykdymo priemonės netaikomos.

4. Įskaitymas išieškant išlaikymą negalimas.

688 straipsnis. Išieškojimo nukreipimas į skolininko pinigų sumas ir kitokį turtą, esantį pas kitus asmenis ar priklausančią skolininkui iš kitų asmenų

1. Išieškojimas gali būti nukreipiamas į skolininko pinigų sumas ir kitokį turtą, esančius pas kitus asmenis, taip pat į pinigų sumas ir kitokį turtą, priklausančius skolininkui iš kitų asmenų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys antstolio reikalavimu privalo per jo nustatytą terminą pranešti, ar pas juos yra skolininko pinigų bei kitokio turto, taip pat ar jie privalo išmokėti skolininkui pinigų sumas arba duoti kitokį turtą; jeigu privalo, tai kokiu pagrindu ir per kokį terminą.

3. Nustatęs, kad pas kitus asmenis yra skolininko turto arba kad kiti asmenys privalo išmokėti skolininkui priklausančias sumas ar duoti kitą turtą, antstolis jį aprašo ar surašo to turto arešto aktą. Tuo atveju, kai yra areštuojamos kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigų sąskaitose esančios lėšos ir leidžiama su jomis atlikti tam tikras operacijas, antstolis nurodo konkrečią lėšų sumą, kuri per vieną kalendorinį mėnesį gali būti panaudota operacijoms atlikti.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1452](#), 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-31, i. k. 2014-21188

689 straipsnis. Disponavimo piniginėmis lėšomis, esančiomis kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje atidarytoje skolininko sąskaitoje (sąskaitose), apribojimas ir išieškojimas iš tokioje sąskaitoje (sąskaitose) laikomų piniginių lėšų

1. Išieškojimą iš piniginių lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje atidarytoje skolininko sąskaitoje (sąskaitose), arba disponavimo tokioje sąskaitoje (sąskaitose) laikomomis piniginėmis lėšomis apribojimą antstolis ir kitos institucijos ar pareigūnai, turintys teisę areštuoti ar duoti nurodymus priverstinai nurašyti skolininko pinigines lėšas arba nutraukti piniginių lėšų išmokėjimą iš skolininko sąskaitos (sąskaitų), vykdo elektroninių ryšių priemonėmis per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą šio Kodekso, Vyriausybės, Sprendimų vykdymo instrukcijoje ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka.

2. Antstolis, vykdydamas išieškojimą, elektroninių ryšių priemonėmis per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą pateikia kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigai nurodymą apriboti disponavimą skolininko piniginėmis lėšomis arba priverstinai nurašyti skolininko pinigines lėšas skolai ir vykdymo išlaidoms padengti. Šiame nurodyme turi būti nurodytas disponavimo piniginėmis lėšomis ribojimo ar priverstinio lėšų nurašymo pagrindas, piniginių lėšų, kuriomis disponavimas yra ribojamas ar kurios priverstinai nurašomos, suma ir reikalavimų patenkinimo eilė. Jei ši suma nenurodyta, apribojamas disponavimas visomis skolininko sąskaitoje (sąskaitose) esančiomis piniginėmis lėšomis.

3. Kitų institucijų ar pareigūnų, turinčių teisę areštuoti ar duoti nurodymus priverstinai nurašyti skolininko pinigines lėšas arba nutraukti lėšų išmokėjimą iš skolininko sąskaitos (sąskaitų), pateikiamuose nurodymuose turi būti nurodytas disponavimo piniginėmis lėšomis

ribojimo arba priverstinio lėšų nurašymo pagrindas ir piniginių lėšų, kuriomis disponavimas yra ribojamas ar kurios priverstinai nurašomos, suma. Jei ši suma nenurodyta, apribojamas disponavimas visomis skolininko sąskaitoje (sąskaitose) esančiomis piniginėmis lėšomis. Institucija ar pareigūnas, turintys teisę areštuoti ar duoti nurodymus priverstinai nurašyti skolininko pinigines lėšas arba nutraukti lėšų išmokėjimą iš skolininko sąskaitos (sąskaitų), privalo pranešti skolininkui apie dėl jo piniginių lėšų priimtą sprendimą.

4. Kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigos, elektroninių ryšių priemonėmis per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą gavusios šio straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytus antstolio, kitų institucijų ar pareigūno nurodymus, Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos valdytojo nustatyta tvarka per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą pateikia šiems nurodymams įvykdyti reikalingus duomenis, nurodytus Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos nuostatuose.

5. Piniginių lėšų apribojimų informacinėje sistemoje gavus duomenis iš Turto arešto aktų registro apie skolininko piniginių lėšų areštą (areštus) Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka, pateikti nurodymai priverstinai nurašyti skolininko pinigines lėšas sustabdomi ir nevykdomi tiek, kokio dydžio piniginių lėšų suma yra areštuota. Piniginių lėšų apribojimų informacinėje sistemoje iš Turto arešto aktų registro gavus antstolio nurodymą areštuoti skolininko pinigines lėšas, pateikti nurodymai priverstinai nurašyti skolininko pinigines lėšas vykdomi Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka laikantis šio Kodekso 626 straipsnio 3 dalyje ir 754 straipsnyje nustatytų reikalavimų. Piniginių lėšų apribojimų informacinėje sistemoje gavus duomenis iš Turto arešto aktų registro apie areštą (areštus) pagal teismo nutartį (nutartis) dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo skolininko lėšoms su nurodytu reikalavimų patenkinimo eiliškumu arba duomenis apie tai, kad nurodymą pateikia antstolis, institucija ar pareigūnas, turintys teisę areštuoti skolininko pinigines lėšas arba nutraukti lėšų išmokėjimą iš skolininko sąskaitos (sąskaitų), vykdomi pateikti tos pačios ir (ar) pirmesnės eilės nurodymai šio Kodekso 626 straipsnio 3 dalyje ir 754 straipsnyje nustatyta tvarka.

6. Piniginių lėšų apribojimų informacinėje sistemoje gavus visus šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse numatytiems nurodymams vykdyti reikalingus duomenis, pinigines lėšas Vyriausybės, Sprendimų vykdymo instrukcijoje ir šio Kodekso 754 straipsnyje nustatyta tvarka paskirstomos pagal reikalavimų patenkinimo eilę ir reikalaujamos sumos elektroninių ryšių priemonėmis išsiunčiamos į kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigas nurodymams vykdyti. Kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigos, gavusios nurodymus dėl piniginių lėšų nurašymo, privalo nurodytas sumas ne vėliau kaip kitą darbo dieną pervesti į šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta tvarka pateiktuose nurodymuose nurodytą antstolio depozitinę ir (ar) institucijos, turinčios teisę duoti nurodymus nurašyti skolininko pinigines lėšas iš skolininko sąskaitos (sąskaitų), sąskaitą.

7. Nurodymą priverstinai nurašyti skolininko pinigines lėšas pateikęs antstolis, pareigūnas ar institucija, nustatę, kad gauta pinigų suma yra didesnė, negu reikia reikalavimams patenkinti, arba kad gautos pinigines lėšas, į kurias negali būti nukreiptas išieškojimas, ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo šių aplinkybių paaiškėjimo privalo pinigines lėšas, viršijančias reikalavimus, grąžinti skolininkui.

8. Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos palaikymo išlaidos apmokamos iš skolininkų piniginių lėšų. Tam skolininkai šios sistemos tvarkytojui moka nustatyto dydžio Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos palaikymo mokestį, kurį be atskiros skolininko nurodymo pagal sistemos tvarkytojo pateiktą nurodymą nurašo kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaiga. Mokesčio dydį ir nurašymo, grąžinimo tvarką nustato Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos valdytojas. Antstolis, kita institucija ar pareigūnas, turintys teisę areštuoti ar duoti nurodymus priverstinai nurašyti skolininko pinigines lėšas arba nutraukti lėšų išmokėjimą iš skolininko sąskaitos (sąskaitų), neatlygina Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos palaikymo išlaidų, išskyrus atvejus, kai lėšos buvo nurašytos dėl šių subjektų neteisėtų veiksmų.

9. Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos tvarkytojas gauna iš Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos informaciją apie Lietuvos ir užsienio juridinių asmenų (jų filialų ir atstovybių) bei fizinių asmenų atidarytas ir uždarytas sąskaitas kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigose.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1452](#), 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-31, i. k. 2014-21188

690 straipsnis. Turto priklausymo skolininkui nustatymas

1. Jeigu išieškojimas nukreipiamas į nekilnojamąjį bei kitą nustatyta tvarka registruojamą turtą, antstolis nustato, ar visas šis turtas priklauso skolininkui, kokia yra tikroji to turto vertė, taip pat ar turtas neįkeistas, ar neareštuotas ir kokie yra jam nustatyti apribojimai.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2543](#), 2016-06-29, paskelbta TAR 2016-07-13, i. k. 2016-20311

2. Prieš pradėdant realizuoti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą turtą, vykdomojoje byloje iš atitinkamos registro įstaigos turi būti gauti rašytiniai duomenys apie realizuojamo turto priklausymą skolininkui ir tam turtui uždėtus apribojimus.

**XLIX SKYRIUS
TURTO REALIZAVIMO TVARKA**

691 straipsnis. Areštuoto turto realizavimas

1. Turto realizavimas – tai areštuoto skolininkui ar įkaito davėjui nuosavybės teise priklausančio turto priverstinis pardavimas iš varžytynių, per įmones, kurios verčiasi turto prekyba ar perdirbimu, pardavimas išieškotojui ar realizavimas kita šiame Kodekse nustatyta tvarka.

2. Areštuotą turtą, atsižvelgiant į arešto pagrindus ir turto rūšis, įstatymų nustatyta tvarka realizuoja antstolis, Valstybinės mokesčių inspekcijos įstaigos, vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkai ir prekybos įmonės.

692 straipsnis. Perduodamo valstybei turto realizavimas

Teismo konfiskuotą ar perduotiną valstybei turtą antstolis realizuoti perduoda Valstybinės mokesčių inspekcijos įstaigai, jeigu įstatymai nenustato kitaip.

693 straipsnis. Areštuoto turto realizavimo pasekmės

Areštuoto turto realizavimas šio Kodekso VI dalyje nustatyta tvarka panaikina visus to turto areštus.

694 straipsnis. Skolininko turto realizavimo būdai

1. Skolininkui priklausančias nekilnojamasis turtas ir kitas įstatymų nustatyta tvarka registruojamas turtas, kurio vertė viršija du tūkstančius trisdešimt eurų, taip pat kitas kilnojamasis turtas, kurio vieneto vertė viršija trisdešimt tūkstančių eurų, realizuojamas parduodant iš varžytynių.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

2. Šio straipsnio 1 dalyje nenurodytas turtas gali būti realizuojamas ir kitais būdais šiame Kodekse nustatyta tvarka.

3. Turto pardavimas iš varžytynių vykdomas elektroniniu būdu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

695 straipsnis. Išieškotojo teisė pasirinkti turto realizavimo būdą

1. Jeigu pagal šį Kodeksą turtas gali būti realizuojamas keliais būdais, turto realizavimo būdo pasirinkimo teisė priklauso išieškotojui.

2. Jeigu išieškotojas per antstolio nustatytą terminą nepranešė apie savo pasirinktą turto realizavimo būdą, jį nustato savo patvarkymu antstolis. Šis antstolio patvarkymas neskundžiamas.

696 straipsnis. Tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių, laužo ir atliekų realizavimo tvarka

Taurieji metalai ir brangakmeniai, jų gaminiai, laužas ir atliekos realizuojami per ūkio subjektus, kurie nustatyta tvarka verčiasi šio turto prekyba, arba iš varžytynių.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

697 straipsnis. Gyvūnų, produktų, kito greitai gendančio ar galinčio greitai prarasti savo prekinę vertę turto realizavimas

1. Areštuoti produktai, kitas greitai gendantis ar galintis greitai prarasti savo prekinę vertę turtas tuojau pat paimami ir perduodami realizuoti prekybos įmonei. Nesant galimybės šio turto realizuoti per prekybos įmonę, jis gali būti parduodamas antstolio patvarkyme nustatytu kitu būdu.

2. Sumos, kurias gauna įmonės, pardavusios perduotą joms skolininko turtą, atskaičius realizavimo išlaidas, per tris darbo dienas nuo pardavimo dienos pervedamos į antstolio depozitinę sąskaitą.

3. Gyvuliai ir paukščiai, taip pat kiti gyvūnai, jeigu skolininkas ar asmuo, kuriam jie pavedami saugoti, negali ar atsisako juos prižiūrėti, realizuojami antstolio patvarkymu už kiek galima didesnę kainą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

698 straipsnis. Pranešimas apie turto, turinčio istorinę, mokslinę ar meninę vertę, realizavimą

Apie areštuotą ir realizuojamą turtą, turintį istorinę, mokslinę ar meninę vertę, antstolis raštu praneša Kultūros ministerijai.

699 straipsnis. Turto, kuris išimtas iš civilinės apyvartos ar kurio civilinė apyvarta yra apribota, realizavimo tvarka

Turtas, kuris išimtas iš civilinės apyvartos ar kurio civilinė apyvarta yra apribota, realizuojamas teisės aktų nustatyta tvarka.

700 straipsnis. Turto pardavimo iš varžytynių, turto perdavimo išieškotojui be varžytynių bei turto pardavimo skolininko pasiūlytam pirkėjui teisinė reikšmė

Turto pardavimas iš varžytynių, turto perdavimas išieškotojui be varžytynių bei turto pardavimas skolininko pasiūlytam pirkėjui šio Kodekso VI dalyje nustatyta tvarka yra speciali procesinė turto realizavimo forma.

701 straipsnis. Neparduoto iš varžytynių turto perdavimo išieškotojams eilė, jeigu išieškojimo procese dalyvauja keli išieškotojai

1. Jeigu vykdant išieškojimą dalyvauja keli išieškotojai, neparduotą iš varžytynių turtą pirmiausia siūloma pasiimti šio Kodekso 754 straipsnyje nustatytos pirmesnės eilės išieškotojams, laikantis proporcingumo principo ir eilės.

2. Jeigu pirmesnės eilės išieškotojai nesutinka pasiimti turto, jį siūloma paimti paskesnės eilės išieškotojams, laikantis proporcingumo principo ir eilės.

702 straipsnis. Neparduoto iš varžytynių turto perdavimo išieškotojui aktas

1. Išieškotojui, pareiškusiam norą pasiimti turtą natūra, turtas perduodamas surašant Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos formos aktą, kuris yra nuosavybės teisę patvirtinantis dokumentas.

2. Jeigu yra kitų išieškotojų, turtas pareiškusiam norą pasiimti turtą natūra išieškotojui perduodamas po to, kai jis antstoliui sumoka pradinės parduodamo turto kainos ir apskaičiuotos jam tenkančios lėšų sumos skirtumą.

3. Nuo neparduoto iš varžytynių turto perdavimo išieškotojui akto pasirašymo momento laikoma, kad yra tinkamai įvykdyta pareiga perduoti turtą išieškotojui ir jam pereina nuosavybės teisė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

703 straipsnis. Antstolio teisė atšaukti varžytynes

1. Jeigu iki varžytynių pabaigos paaiškėjo šio Kodekso 602 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytos aplinkybės, taip pat jeigu iki varžytynių pabaigos patenkinami išieškotojo reikalavimai ir apmokamos visos vykdymo išlaidos ir kitais atvejais, kai paaiškėjo aplinkybės, dėl kurių varžytynės negali būti vykdomos šiame Kodekse nustatyta tvarka, antstolis savo patvarkymu gali varžytynes atšaukti. Patvarkymas dėl varžytynių atšaukimo skelbiamas šiame Kodekse nustatyta tvarka.

2. Pakartotinai varžytynės skelbiamos ta pačia tvarka kaip ir ankstesnės varžytynės, kurios buvo atšauktos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

704 straipsnis. Skolininko teisė iki varžytynių pasiūlyti areštuoto turto pirkėją

1. Iki varžytynių paskelbimo specialiaame interneto tinklalapyje skolininkas gali pats arba pavesti kitiems asmenims surasti areštuoto turto pirkėją.

2. Jeigu iki varžytynių paskelbimo į antstolio depozitinę sąskaitą sumokama ne mažesnė pinigų suma kaip turto arešto akte nurodyta areštuoto turto vertė arba mažesnė suma, kurios užtenka visiškai padengti įsiskolinimams ir vykdymo išlaidoms, turto pardavimas iš varžytynių nevykdomas.

3. Areštuotas turtas skolininko pasiūlytam pirkėjui parduodamas surašant Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos formos aktą.

4. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytos pinigų sumos laikomos sumokėtomis, jeigu pinigai į antstolio depozitinę sąskaitą yra įskaityti iki varžytynių paskelbimo specialiaame interneto tinklalapyje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

705 straipsnis. Neteko galios nuo 2014-08-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

706 straipsnis. Skelbimas apie varžytynes

1. Apie varžytynes antstolis paskelbia specialiaame interneto tinklalapyje.

2. Kai parduodamas nekilnojamas turtas, jeigu yra galimybė, skelbimas taip pat išskabinamas ant paties nekilnojamojo turto.

3. Skolininkas ir išieškotojas gali imtis priemonių, kad apie varžytynėse parduodamą turtą sužinotų kuo daugiau galimų pirkėjų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

707 straipsnis. Skelbimo apie varžytynes turinys

1. Skelbime apie varžytynes nurodoma:

- 1) varžytynių numeris;
- 2) turto savininko vardas ir pavardė (juridinio asmens pavadinimas);
- 3) antstolio, parduodančio turtą iš varžytynių, vardas ir pavardė, kontoros buveinė, telefonas pasiteirauti, kur kreiptis dėl turto apžiūrėjimo;
- 4) turto buvimo vieta ir trumpas aprašymas;
- 5) varžytynių pabaigos laikas;
- 6) varžytynių dalyvio mokesčio dydis;
- 7) pradinė pardavimo kaina;
- 8) parduodamo turto nuosavybės apribojimai;
- 9) pranešimas apie tai, kad visi suinteresuoti asmenys, turintys teises į parduodamą turtą, iki varžytynių turi pateikti antstoliui savo teises patvirtinančius dokumentus;
- 10) elektroninė nuoroda į dalyvių registracijos ir varžytynių vykdymo tvarką.

2. Prie skelbimo apie varžytynes turi būti pridedama turto nuotrauka (nuotraukos), išskyrus atvejus, kai iš varžytynių parduodamas nematerialusis turtas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

708 straipsnis. Teisė apžiūrėti parduodamą iš varžytynių turtą

Iki varžytynių pabaigos antstolio nustatyta tvarka visi pageidaujantys asmenys gali apžiūrėti parduodamą iš varžytynių turtą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

709 straipsnis. Varžytynių dalyviai

1. Varžytynių dalyviai yra asmenys, užsiregistravę dalyvauti konkrečiose varžytynėse.

2. Varžytynėse neturi teisės dalyvauti antstolis, organizuojantis tas varžytynes, taip pat vienoje antstolių kontoroje su juo dirbantys kiti antstoliai, darbuotojai ir šioje dalyje išvardytų asmenų artimieji giminaičiai, sutuoktiniai (sugyventiniai).

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

710 straipsnis. Dalyvavimo varžytynėse sąlygos

1. Norintys dalyvauti varžytynėse asmenys privalo:

1) patvirtinti, kad susipažino su Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos formos dokumentu, kuriame nurodyta varžytynių vykdymo tvarka, antstolių veiksmų apskundimo tvarka ir turto pardavimo iš varžytynių galimos pasekmės, numatytos šio Kodekso 602, 703, 704, 711, 715, 716, 717, 719 ir 724 straipsniuose, ir patvirtinti, kad nėra šio Kodekso 709 straipsnio 2 dalyje ir kituose teisės aktuose numatytų kliūčių jiems dalyvauti varžytynėse;

2) nurodyti savo duomenis – vardą, pavardę, asmens kodą (juridinio asmens pavadinimą, kodą), gyvenamąją vietą (buveinę), elektroninio pašto adresą, telefono ir fakso numerius, kitus elektroninių ryšių priemonių adresus ir kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigose esančias sąskaitas, į kurias turėtų būti grąžintas varžytynių dalyvio mokestis, jeigu varžytynių dalyvis varžytynių nelaimės;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1452](#), 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-31, i. k. 2014-21188

3) jeigu asmuo dalyvauja varžytynėse per atstovą, nurodyti atstovo vardą, pavardę, asmens kodą (juridinio asmens pavadinimą, kodą), elektroninio pašto adresą, telefono ir fakso numerius, kitus elektroninių ryšių priemonių adresus ir atstovaujamojo vardą, pavardę, asmens kodą (juridinio asmens pavadinimą, kodą), taip pat atstovavimo pagrindą;

4) sumokėti į specialią varžytynių sąskaitą varžytynių dalyvio mokestį mokėjimo dokumente nurodant varžytynių numerį. Varžytynių dalyvio mokestis sudaro 10 procentų pradinės parduodamo turto kainos. Kiti varžytynių dalyvio mokesčio sumokėjimo būdai gali būti numatyti Sprendimų vykdymo instrukcijoje.

2. Asmuo varžytynių dalyviu įregistruojamas, jeigu yra įvykdytos visos šio straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos. Varžytynių dalyvio nurodyti asmens duomenys negali būti atskleisti nei antstoliui, nei kitiems varžytynių dalyviams, nei tretiesiems asmenims, išskyrus įstatymų numatytus atvejus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

711 straipsnis. Varžytynių dalyvio sumokėtų sumų panaudojimas tais atvejais, kai varžytynės laimėjęs varžytynių dalyvis per nustatytą terminą nesumoka visos turto kainos ar paaiškėja, kad varžytynių dalyvis neturėjo teisės dalyvauti varžytynėse

1. Jeigu varžytynės laimėjęs varžytynių dalyvis per nustatytą terminą nesumoka visos turto kainos, varžytynių dalyvio mokestis šio Kodekso 753 straipsnyje nustatyta tvarka skiriamas skolininko skoloms ir vykdymo išlaidoms padengti.

2. Jeigu paaiškėja, kad varžytynių dalyvis neturėjo teisės dalyvauti varžytynėse, jo sumokėtas varžytynių dalyvio mokestis panaudojamas šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka.

3. Jeigu varžytynės laimėjęs varžytynių dalyvis, kuris neturėjo teisės dalyvauti varžytynėse, sumokėjo ne visą kainą už varžytynėse nupirktą turtą, jo sumokėta suma pereina valstybės nuosavybėn.

4. Jeigu varžytynės laimėjęs varžytynių dalyvis, kuris neturėjo teisės dalyvauti varžytynėse, sumokėjo visą kainą už varžytynėse nupirktą turtą, visos sumokėtos sumos panaudojamos šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka, o turtas pereina valstybės nuosavybėn.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

712 straipsnis. Neteko galios nuo 2013-01-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

713 straipsnis. Bendroji varžytynių tvarka

1. Varžytynės organizuoja antstolis.

2. Varžytynės vyksta elektroniniu būdu specialiaame interneto tinklalapyje.

3. Varžytynės skelbiamos darbo dienomis nuo devintos valandos nulis minučių iki keturioliktos valandos nulis minučių. Varžytynių pradžia yra jų paskelbimo specialiaame interneto tinklalapyje momentas.

4. Varžytynės baigiamos:

1) po trisdešimties dienų – iš varžytynių parduodant nekilnojamąjį turtą ir kitą įstatymų nustatyta tvarka registruotą turtą, taip pat kitą kilnojamąjį turtą, kurio vieneto vertė viršija trisdešimt tūkstančių eurų;

2) po dvidešimties dienų – iš varžytynių parduodant visą kitą šios dalies 1 punkte nenurodytą turtą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

5. Varžytynės baigiamos jų pabaigos dienos tą pačią valandą ir minutę, kurią jos buvo paskelbtos.

6. Jeigu šio straipsnio 4 dalyje nustatytas varžytynių pabaigos laikas sueina poilsio ar švenčių dieną, varžytynės baigiamos artimiausią darbo dieną.

7. Jeigu iki šio straipsnio 5 dalyje nustatyto varžytynių pabaigos laiko yra gautas bent vienas kainos pasiūlymas, varžytynės pratęsimas papildomas penkias minutes nulį sekundžių ir per šį pratęstą papildomą laiką varžytynių dalyviai gali siūlyti kainą už parduodamą turtą. Po kiekvieno per pratęstą papildomą penkių minučių nulio sekundžių laiką gauto kainos pasiūlymo varžytynės pakartotinai pratęsimas penkias minutes nulį sekundžių; šis laikas pradedamas skaičiuoti nuo kainos pasiūlymo gavimo momento. Pratęstos varžytynės baigiamos, jeigu per penkias minutes nulį sekundžių po paskutinio kainos pasiūlymo negaunamas kitas kainos pasiūlymas.

8. Varžytynės vyksta didinant kainą už varžytynėse parduodamą turtą. Kainą varžytynių dalyvis gali didinti automatinio arba neautomatinio būdu.

9. Kainą didinant neautomatinio būdu, varžytynių dalyvis už parduodamą turtą pasiūlo kainą, kuri negali būti mažesnė už pradinę turto pardavimo kainą. Kiti varžytynių dalyviai už parduodamą turtą gali siūlyti tik didesnę kainą, tačiau kiekvienas kainos padidėjimas turi sudaryti ne mažiau kaip 0,5 procento pradinės turto pardavimo kainos, jeigu ji yra mažesnė negu penkiolika tūkstančių eurų, ne mažiau kaip 0,3 procento – jeigu pradinė turto pardavimo kaina yra nuo penkiolikos tūkstančių eurų iki trisdešimt tūkstančių eurų, ir ne mažiau kaip 0,1 procento – jeigu pradinė turto pardavimo kaina viršija trisdešimt tūkstančių eurų. Varžytynių metu rodoma didžiausia tuo metu už parduodamą turtą pasiūlyta kaina. Kaina nurodoma eurai be euro centų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

10. Kainą didinant automatinio būdu, varžytynių dalyvis nurodo siūlomą pradinę kainą, kuri negali būti mažesnė už pradinę turto pardavimo kainą, didžiausią siūlomą kainą ir kainos didinimo automatinio būdu intervalą, kuris negali būti mažesnis už šio straipsnio 9 dalyje nustatytus kainos didinimo intervalus. Didžiausia siūloma kainą negali būti žinoma nei varžytynės organizavusiam antstoliui, nei kitiems varžytynių dalyviams ar tretiesiems asmenims. Kainą didinant automatinio būdu, rodoma varžytynių dalyvio siūloma pradinė kainą, kuri išlieka iki to momento, kol kitas varžytynių dalyvis pasiūlo didesnę kainą. Kitam varžytynių dalyviui pasiūlius didesnę kainą, automatinį kainos didinimą nustačiusio varžytynių dalyvio siūloma kainą automatiškai padidinama varžytynių dalyvio nustatytu intervalu, kol kito varžytynių dalyvio pasiūlyta kainą viršys automatinį kainos didinimą nustačiusio varžytynių dalyvio nurodytą didžiausią siūlomą kainą.

11. Jeigu varžytynių dalyvis, kainą didinantis neautomatinio būdu, pasiūlo tokią pat kainą, kurią kitas varžytynių dalyvis, kainą didinantis automatinio būdu, anksčiau yra nurodęs kaip didžiausią siūlomą kainą, rodoma anksčiau automatinį kainos didinimą nustačiusio varžytynių dalyvio didžiausia siūloma kainą, kuri tampa tuo metu už parduodamą turtą siūloma kainą. Šią kainą kiti varžytynių dalyviai gali didinti neautomatinio būdu pasiūlydami didesnę kainą arba automatinio būdu nurodydami didesnę didžiausią siūlomą kainą. Šioje dalyje nustatyta tvarka taikoma ir tais atvejais, kai automatinio būdu kainą didinantis varžytynių dalyvis pasiūlo tokią pat didžiausią siūlomą kainą, kokią kitas varžytynių dalyvis, kainą didinantis automatinio būdu, anksčiau yra nurodęs kaip didžiausią siūlomą kainą.

12. Iki varžytynių pabaigos bet kuris varžytynių dalyvis gali nustatyti automatinį kainos didinimą arba padidinti ar sumažinti anksčiau automatinio būdu nustatytą didžiausią siūlomą kainą. Varžytynių dalyvis, kurio pasiūlyta kainą vykstant varžytynėms yra didžiausia, anksčiau automatinio būdu nustatytos didžiausios siūlomos kainos negali sumažinti daugiau, negu tuo metu rodoma jo pasiūlyta kainą.

13. Varžytynių laimėtoju pripažįstamas tas varžytynių dalyvis, kuris pasiūlė didžiausią kainą. Varžytynės laimėjusio varžytynių dalyvio pasiūlyta kainą kartu yra ir turto pardavimo kainą.

14. Pasibaigus varžytynėms, specialiaame interneto tinklalapyje paskelbiama, už kokią kainą turtas parduotas. Varžytynės organizavusiam antstoliui ne vėliau kaip kitą darbo dieną elektroninių ryšių priemonėmis išsiunčiamas pranešimas, kuriame nurodomi šio Kodekso 710 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nustatyti varžytynės laimėjusio varžytynių dalyvio duomenys, ir į antstolio depozitinę sąskaitą pervedamas varžytynės laimėjusio varžytynių dalyvio sumokėtas varžytynių dalyvio mokestis. Varžytynės laimėjusiam varžytynių dalyviui šioje dalyje nustatyta tvarka išsiunčiamas Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos formos pranešimas apie laimėtas varžytynės. Varžytynių nelaimėjusiems varžytynių dalyviams jų sumokėtas varžytynių dalyvio mokestis, atskaičius mokesčius už kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigų paslaugas, ne vėliau kaip kitą darbo dieną grąžinamas į šio Kodekso 710 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytas kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigose esančias sąskaitas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1452](#), 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-31, i. k. 2014-21188

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

714 straipsnis. Neteko galios nuo 2013-01-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

715 straipsnis. Iš varžytynių parduoto turto nuosavybės teisės perėjimo momentas

Nuo turto pardavimo iš varžytynių akto pasirašymo momento laikoma, kad yra tinkamai įvykdyta pareiga perduoti turtą pirkėjui ir jam pereina nuosavybės teisė į iš varžytynių parduotą turtą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, *Žin.*, 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

716 straipsnis. Pinigų sumokėjimo tvarka nupirkus turtą iš varžytinių

1. Varžytynės laimėjęs dalyvis privalo į varžytynės organizavusio antstolio depozitinę sąskaitą sumokėti pinigų sumą, kuri lygi kainos, už kurią buvo parduotas turtas, ir varžytinių dalyvio mokesčio skirtumui.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą sumą varžytynės laimėjęs varžytinių dalyvis privalo sumokėti:

1) per dešimt dienų nuo varžytinių pabaigos – jeigu turto kaina yra mažesnė negu trys tūkstančiai eurų;

2) per dvidešimt dienų nuo varžytinių pabaigos – jeigu turto kaina yra nuo trijų tūkstančių eurų iki trisdešimt tūkstančių eurų;

3) per trisdešimt dienų nuo varžytinių pabaigos – jeigu turto kaina viršija trisdešimt tūkstančių eurų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

3. Jeigu iki šio straipsnio 2 dalyje nurodyto termino pabaigos sumokama ne mažiau kaip pusė varžytynėse nupirkto turto kainos, varžytynės laimėjusio varžytinių dalyvio rašytiniu prašymu, pateiktu ne vėliau kaip iki šio straipsnio 2 dalyje nurodyto termino pabaigos, antstolis patvarkymu sumokėjimo už varžytynėse nupirktą turtą terminą gali pratęsti. Šis terminas negali būti ilgesnis negu pusė termino, skirtos sumokėti visą varžytynėse nupirkto turto kainą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

717 straipsnis. Varžytinių paskelbimas neįvykusiomis

Antstolis savo patvarkymu varžytynės paskelbia neįvykusiomis:

1) jeigu varžytynėse nedalyvavo nė vienas varžytinių dalyvis;

2) jeigu dėl šio Kodekso 713 straipsnio 2 dalyje nurodyto specialaus interneto tinklalapio esminio veiklos sutrikimo varžytinės pagal šio tinklalapio administratoriaus pateiktus elektroniniu būdu vykusią varžytinių eigos duomenis negali būti laikomos teisėtai įvykusiomis;

3) jeigu varžytynės laimėjęs varžytinių dalyvis per nustatytą terminą nesumoka visos sumos už varžytynėse pirktą turtą;

4) jeigu iki turto pardavimo iš varžytinių akto surašymo momento patenkinami išieškotojo reikalavimai ir apmokamos visos vykdymo išlaidos;

5) jeigu iki turto pardavimo iš varžytinių akto pasirašymo paaiškėja, kad pirkejas neturėjo teisės dalyvauti varžytynėse.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

718 straipsnis. Parduodamo turto pradinė kaina pirmą kartą rengiamose (pirmosiose) varžytynėse

Pirmosiose varžytynėse parduodamo turto nustatoma pradinė kaina sudaro aštuoniasdešimt procentų šio Kodekso 681 straipsnyje numatyta tvarka nustatytos turto kainos.

719 straipsnis. Turto nepardavimo iš pirmųjų varžytinių pasekmės

1. Jeigu varžytynės paskelbtos neįvykusiomis dėl to, kad jose nedalyvavo nė vienas varžytinių dalyvis (šio Kodekso 717 straipsnio 1 punktas), turtas perduodamas išieškotojui už pradinę turto pardavimo iš varžytinių kainą.

2. Jeigu varžytynės paskelbtos neįvykusiomis dėl to, kad varžytynės laimėjęs varžytinių dalyvis už varžytynėse pirktą turtą per nustatytą terminą nesumokėjo visos sumos, arba dėl to, kad paaiškėjo, kad varžytynės laimėjęs varžytinių dalyvis neturėjo teisės dalyvauti varžytynėse (šio Kodekso 717 straipsnio 3 ir 5 punktai), turtas išieškotojui perduodamas už tą kainą, už kurią jis buvo perkamas paskelbtose neįvykusiomis varžytynėse.

3. Paskelbęs varžytynės neįvykusiomis, išskyrus šio Kodekso 717 straipsnio 2 ir 4 punktuose numatytus atvejus, antstolis pasiūlo išieškotojui paimti neparduotą iš varžytinių turtą

šiam straipsnyje ir šio Kodekso 720 straipsnio 1 dalyje nurodytomis sąlygomis ir nustato terminą, per kurį išieškotojas turi raštu antstoliui pranešti apie savo sutikimą paimti turtą.

4. Paskelbęs varžytynes neįvykusiomis šio Kodekso 717 straipsnio 4 punkte numatytu atveju, antstolis panaikina turto areštą ir grąžina turtą skolininkui. Šiuo pagrindu paskelbus varžytynes neįvykusiomis, varžytynių dalyvis turi teisę reikalauti iš skolininko atlyginti tiesioginius nuostolius, atsiradusius dėl dalyvavimo varžytynėse.

5. Paskelbęs varžytynes neįvykusiomis šio Kodekso 717 straipsnio 2 punkte numatytu atveju, antstolis skelbia pirmąsias pakartotines varžytynes, kurios vyksta tomis pačiomis sąlygomis kaip ir paskelbtos neįvykusiomis varžytynės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

720 straipsnis. Išieškotojo sutikimas paimti neparduotą iš varžytynių turtą

1. Pareiškęs sutikimą paimti turtą, išieškotojas per šio Kodekso 716 straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą į antstolio depozitinę sąskaitą privalo sumokėti perduodamo turto kainos ir išieškotojo daliai tenkančios lėšų sumos, apskaičiuotos kiekvienam išieškotojui laikantis nustatytos reikalavimų patenkinimo eilės, skirtumą.

2. Išieškotojo rašytiniu prašymu antstolis patvarkymu sumokėjimo terminą gali pratęsti šio Kodekso 716 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

721 straipsnis. Išieškotojo atsisakymo paimti iš pirmųjų varžytynių neparduotą turtą pasekmės

1. Jeigu išieškotojas atsisako paimti šio Kodekso 719 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka jam perduodamą turtą arba per antstolio nustatytą terminą nepraneša apie savo sutikimą paimti perduodamą turtą ar per nustatytą terminą neįmoka pradinės perduodamo turto kainos ir jo daliai tenkančių lėšų skirtumo, ne vėliau kaip po vieno mėnesio nuo varžytynių paskelbimo neįvykusiomis antstolis skelbia antrąsias varžytynes.

2. Jeigu išieškotojas atsisako paimti šio Kodekso 719 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka jam perduodamą turtą arba per antstolio nustatytą terminą nepraneša apie savo sutikimą paimti perduodamą turtą ar per nustatytą terminą neįmoka pradinės perduodamo turto kainos ir jo daliai tenkančių lėšų skirtumo, ne vėliau kaip po vieno mėnesio nuo varžytynių paskelbimo neįvykusiomis antstolis skelbia pakartotines varžytynes.

3. Pakartotinės varžytynės vyksta tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir ankstesnės varžytynės, kurios paskelbtos neįvykusiomis.

722 straipsnis. Antrosios varžytynės

1. Antrosios varžytynės vyksta tokiomis pačiomis sąlygomis ir tvarka kaip ir pirmosios varžytynės su ta išimtimi, kad antrosiose varžytynėse perduodamo turto nustatoma pradinė kaina sudaro šešiasdešimt procentų šio Kodekso 681 straipsnyje nustatyta tvarka nustatytos turto kainos.

2. Jeigu antrosios varžytynės paskelbtos neįvykusiomis dėl to, kad jose nedalyvavo nė vienas varžytynių dalyvis (šio Kodekso 717 straipsnio 1 punktas), antstolis išieškotojui pasiūlo pasiimti neparduotą turtą už neįvykusiose antrosiose varžytynėse skelbtą pradinę perduodamo turto kainą, laikantis šio Kodekso 720 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos. Jeigu išieškotojas atsisako paimti neparduotą turtą, taikomos šio Kodekso 723 straipsnyje numatytos pasekmės.

3. Jeigu antrosios varžytynės paskelbtos neįvykusiomis šio Kodekso 717 straipsnio 3 ir 5 punktuose numatytais pagrindais, antstolis išieškotojui pasiūlo paimti neparduotą turtą už tą kainą, už kurią turtas buvo perkamas neįvykusiose antrosiose varžytynėse, laikantis šio Kodekso 720 straipsnio 1 dalyje nustatytų sąlygų.

4. Jeigu antrosios varžytynės paskelbtos neįvykusiomis šio Kodekso 717 straipsnio 2 punkte numatytu atveju arba išieškotojas atsisako paimti turtą šio straipsnio 3 dalyje numatytomis sąlygomis, skelbiamos antrosios pakartotinės varžytynės. Jos vyksta tomis pačiomis sąlygomis kaip ir varžytynės, kurios paskelbtos neįvykusiomis.

5. Paskelbęs antrąsias varžytynes neįvykusiomis šio Kodekso 717 straipsnio 4 punkte numatytu atveju, antstolis panaikina turto areštą ir grąžina turtą skolininkui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

723 straipsnis. Išieškotojo atsisakymo paimti iš antrųjų varžytynių neparduotą turtą pasekmės

1. Jeigu išieškotojas atsisako paimti šio Kodekso 722 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka jam perduodamą turtą arba per antstolio nustatytą terminą nepraneša apie sutikimą paimti perduodamą turtą ar per nustatytą terminą neįmoka pradinės parduodamo turto kainos ir jo daliai tenkančių lėšų skirtumo, turtas grąžinamas skolininkui.

2. Grąžindamas skolininkui turtą, to turto areštą savo patvarkymu panaikina antstolis. Jeigu turtas yra areštuotas pagal teismo nutartį, antstolis patvarkymu pasiūlo turto arešto panaikinimo klausimą išspręsti tam teismui, kurio nutartimi turtas buvo areštuotas.

3. Pakartotinai į tą patį turtą pagal tuos pačius vykdomuosius dokumentus išieškojimas gali būti nukreipiamas praėjus ne mažiau kaip vieneriems metams nuo turto grąžinimo skolininkui.

4. Neparduotą iš varžytynių turtą grąžinus skolininkui, išieškojimas gali būti nukreipiamas bendra tvarka į kitą skolininkui priklausantį turtą.

724 straipsnis. Turto pardavimo iš varžytynių aktas

1. Antstolis per tris darbo dienas po visos turto kainos sumokėjimo, bet ne anksčiau kaip po dvidešimties dienų nuo varžytynių pabaigos, surašo Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos formos kiekvieno iš varžytynių parduodamo turto pardavimo iš varžytynių aktą. Šiame akte nurodoma:

1) kas ir kada įvykdė varžytynes, varžytynių numeris;

2) parduodamo turto pavadinimas, turto unikalus numeris (jeigu yra) ir turto apibūdinimas;

3) tikslus varžytynes laimėjusio varžytynių dalyvio ir jo atstovo vardas, pavardė, asmens kodas ir adresas, taip pat turimas elektroninio pašto adresas, telefono ir fakso numeriai, kiti elektroninių ryšių priemonių adresai, kai varžytynių dalyvis yra juridinis asmuo, – juridinio asmens pavadinimas, kodas, buveinė (adresas), taip pat turimas elektroninio pašto adresas, telefono ir fakso numeriai, kiti elektroninių ryšių priemonių adresai ir už nupirktą turtą sumokėta suma;

4) akto pasirašymo vieta ir laikas (nurodomas minučių tikslumu).

2. Kai iš varžytynių parduodamas nekilnojamas turtas, turto pardavimo iš varžytynių aktas elektroninių ryšių priemonėmis perduodamas Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

725 straipsnis. Neteko galios nuo 2011-10-01.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

726 straipsnis. Turto pardavimas per prekybos įmonę

1. Šio Kodekso 694 straipsnyje nustatytą turtą perdavus realizuoti per prekybos įmonę komiso pagrindais, nustatoma pradinė realizuojamo turto kaina – aštuoniasdešimt procentų šio Kodekso 681 straipsnyje nurodyta tvarka nustatytos turto kainos.

2. Sumos, kurias gauna įmonės, pardavusios perduotą joms skolininko turtą, atskaičius komisinį atlyginimą, per tris darbo dienas nuo pardavimo dienos pervedamos į antstolio depozitinę sąskaitą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

727 straipsnis. Per prekybos įmonę neparduoto turto realizavimas

1. Skolininko turtą, neparduotą per vieną mėnesį nuo jo perdavimo prekybos organizacijai dienos, išieškotojas gali pasiimti už pardavimo kainą. Jeigu išieškotojas atsisako šio turto, jis perkainojamas.

2. Turtą patvarkymu perkainoja antstolis. Turtą perkainojant, dalyvauja prekybos organizacijos atstovas. Apie perkainojimo laiką ir vietą prieš tris darbo dienas raštu pranešama išieškotojui ir skolininkui, tačiau jų neatvykimas nekliudo atlikti perkainojimą. Šiuo atveju išieškotojui ir skolininkui išsiunčiamas patvarkymo nuorašas.

3. Perkainojamo turto pardavimo kaina nustatoma dvidešimčia procentų mažesnė už pradinę pardavimo kainą.

4. Jeigu yra keli išieškotojai, neparduotas turtas jiems perduodamas laikantis šio Kodekso 701 straipsnyje nustatytos eilės.

5. Jeigu turtas neparduotas per du mėnesius nuo jo perkainojimo dienos, išieškotojas turi teisę pasiimti tą turtą už šio straipsnio 3 dalyje nustatytą kainą. Jeigu išieškotojas atsisako paimti tą turtą, jis grąžinamas skolininkui.

6. Grąžindamas skolininkui turtą, antstolis patvarkymu panaikina to turto areštą. Jeigu turtas yra areštuotas teismo nutartimi, antstolis patvarkymu pasiūlo turto arešto panaikinimo klausimą išspręsti teismui, kurio nutartimi turtas areštuotas.

7. Pakartotinai į tą patį turtą pagal tuos pačius vykdomuosius dokumentus išieškojimas gali būti nukreipiamas praėjus vieneriems metams nuo turto grąžinimo skolininkui.

8. Grąžinus neparduotą per prekybos įmonę turtą skolininkui, išieškojimas gali būti nukreipiamas bendra tvarka į kitą skolininkui priklausantį turtą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

L SKYRIUS

VERTYBINIŲ POPIERIŲ AREŠTO IR REALIZAVIMO YPATUMAI

728 straipsnis. Vertybinių popierių arešto tvarka

1. Išieškant iš vertybinių popierių, antstolis bankams, finansų maklerio įmonėms, vertybinių popierių emitentams ir Lietuvos centriniam vertybinių popierių depozitoriumui išsiunčia patvarkymą patikrinti, ar skolininko vardu yra vertybinių popierių, ir sustabdyti vertybinių popierių realizavimą už tokią sumą, kokia reikalinga išieškotinai sumai ir vykdymo išlaidoms padengti.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys nuo antstolio patvarkymo gavimo momento sustabdo skolininko vertybinių popierių realizavimą tiek, kiek tai būtina antstolio reikalavimui įvykdyti, ir apie tai nedelsdami praneša antstoliui. Jeigu per penkias darbo dienas nuo pranešimo apie skolininko turimus vertybinius popierius išsiuntimo antstoliui dienos šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys negauna šio straipsnio 3 dalyje nurodyto patvarkymo areštuoti vertybinius popierius, visi vertybinių popierių realizavimo apribojimai panaikinami.

3. Antstolis, gavęs šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų pranešimą apie tai, kad reikalavimas sustabdyti skolininko vertybinių popierių realizavimą yra įvykdytas, per tris darbo dienas šiems asmenims ir skolininkui išsiunčia patvarkymą areštuoti skolininko turtą. Šis patvarkymas prilyginamas turto arešto aktui. Patvarkyme areštuoti skolininko turtą nurodoma:

- 1) asmens, kuriam adresuojamas patvarkymas, pavadinimas;
- 2) vertybinių popierių arešto pagrindas;
- 3) areštuotų vertybinių popierių pavadinimas ir skaičius;
- 4) antstolio veiksmų apskundimo tvarka.

4. Patvarkyme nurodytas asmuo saugo areštuotus vertybinius popierius iki antstolio atskiro patvarkymo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

729 straipsnis. Vertybinių popierių realizavimo tvarka

1. Vertybiniai popieriai, įtraukti į vertybinių popierių biržos prekybos sąrašus, realizuojami akcijų paketų pardavimui biržos taisyklėse nustatyta tvarka.

2. Kiti vertybiniai popieriai realizuojami varžytynėse bendra tvarka.

3. Parduodant iš varžytynių uždaryjį akcinių bendrovių akcijas, turi būti sudaromas parduodamų akcijų paketų skaičius taip apskaičiuojant, jog jeigu juos įsigytų keli pirkėjai, nebūtų pažeistas įstatymų nustatytas akcininkų skaičius.

730 straipsnis. Vertybinių popierių, neparduotų Vertybinių popierių biržoje per vieną mėnesį nuo jų realizavimo pradžios, realizavimo tvarka

1. Vertybinius popierius, neparduotus per vieną mėnesį nuo jų realizavimo pradžios Vertybinių popierių biržoje, antstolis pasiūlo išieškotojui pasiimti už kainą, nustatytą pagal paskutinio mėnesio iki realizavimo pradžios vidutinį prekybos šiais vertybiniais popieriais centrinėje rinkoje kursą, laikantis šio Kodekso 701 straipsnyje nustatytos eilės.

2. Jeigu išieškotojas atsisako paimti šio Kodekso 720 straipsnyje nustatyta tvarka jam perduodamus vertybinius popierius arba per antstolio nustatytą terminą nepraneša apie sutikimą paimti perduodamus vertybinius popierius ar per nustatytą terminą neįmoka pradinės perduodamų vertybinių popierių kainos ir jo daliai tenkančių lėšų skirtumo, vertybinių popierių realizavimas pratęsiamas dar du mėnesius. Šiuo atveju perduodamų vertybinių popierių pardavimo kaina nustatoma dvidešimčia procentų mažesnė už pradinę pardavimo kainą.

731 straipsnis. Vertybinių popierių, neparduotų Vertybinių popierių biržoje per tris mėnesius nuo jų realizavimo pradžios, realizavimo tvarka

1. Nerealizavus vertybinių popierių per šio Kodekso 730 straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą, antstolis pasiūlo išieškotojui juos pasiimti už toje dalyje nustatytą kainą.

2. Jeigu išieškotojas atsisako paimti šio Kodekso 720 straipsnyje nustatyta tvarka jam perduodamus vertybinius popierius arba per antstolio nustatytą terminą nepraneša apie savo sutikimą paimti perduodamus vertybinius popierius ar per nustatytą terminą neįmoka pradinės perduodamų vertybinių popierių kainos ir jo daliai tenkančių lėšų skirtumo, tų vertybinių popierių areštas panaikinamas.

3. Pakartotinai į tuos pačius vertybinius popierius pagal tuos pačius vykdomuosius dokumentus išieškojimas gali būti nukreipiamas praėjus ne mažiau kaip vieneriems metams nuo arešto panaikinimo dienos.

732 straipsnis. Atlyginimo bankui ar finansų maklerio įmonei už vertybinių popierių realizavimą tvarka

Bankui ar finansų maklerio įmonei atlyginimas už vertybinių popierių realizavimą sumokamas Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka.

**LI SKYRIUS
IŠIEŠKOJIMO IŠ SKOLININKO DARBO UŽMOKESČIO
AR KITŲ PAJAMŲ TVARKA**

733 straipsnis. Išieškojimo iš skolininko darbo užmokesčio ar kitų pajamų tvarka

1. Išieškojimą iš skolininko darbo užmokesčio ar kitų pajamų antstolis pradeda skolininko darbdaviui ar kitam lėšas išmokančiam asmeniui pateikdamas patvarkymą dėl išieškojimo iš skolininko darbo užmokesčio ar kitų pajamų.

2. Patvarkyme dėl išieškojimo iš skolininko darbo užmokesčio ar kitų pajamų nurodoma, kokius veiksmus privalo atlikti asmuo, kuriam pateikiamas patvarkymas.

3. Patvarkyme dėl išieškojimo iš skolininko darbo užmokesčio ar kitų pajamų turi būti nurodoma išskaitų iš skolininko darbo užmokesčio ar kitų jam prilygintų išmokų ir davinių dydis, periodiškumas, kaip turi būti pasielgta su išskaitytais pinigais, darbdavio atsakomybė už antstolio reikalavimo nevykdymą ir kiti sprendimui vykdyti būtini nurodymai.

4. Kai yra išlaikymo periodinėmis išmokomis skola, patvarkyme dėl išlaikymo periodinėmis išmokomis išieškojimo taip pat nurodoma skolos suma. Šiuo atveju iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų pajamų pirmiausia atskaitomos periodinės išmokos. Jeigu šio Kodekso 736 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotų išskaitų suma didesnė už periodinių išmokų sumą, šių sumų skirtumas skiriamas periodinių išmokų skolai padengti.

5. Išlaikymo periodinėmis išmokomis, jeigu jų suma nenustatyta, skolos dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į skolininko faktiškai gautą darbo užmokestį per laikotarpį, už kurį skaičiuojama skola. Jeigu skolininkas tuo laikotarpiu nedirbo arba skolos apskaičiavimo metu nėra duomenų apie tuo laikotarpiu skolininko gautą darbo užmokestį, skola skaičiuojama pagal išieškojimo vykdymo metu gaunamo darbo užmokesčio dydį, jeigu jis didesnis negu viena MMA

per mėnesį. Jeigu skolos išieškojimo metu gaunamas darbo užmokestis mažesnis negu viena MMA, skola skaičiuojama imant pagrindu vienos MMA dydžio darbo užmokestį. Kai skolininkas ar išieškotojas pateikia duomenis apie skolininko faktinį darbo užmokestį per laikotarpį, už kurį skaičiuojama skola, antstolis perskaičiuoja skolos dydį.

6. Patvarkymo kopijos išsiunčiamos išieškotojui, skolininkui ir viena kopija paliekama vykdomojoje byloje.

7. Jeigu patvarkyme nurodytu adresu išieškotojas negyvena ir jo gyvenamoji vieta nežinoma, išskaitytos pinigų sumos pervedamos į antstolio depozitinę sąskaitą. Išieškotos pinigų sumos šioje sąskaitoje saugomos trejus metus. Jeigu per šį laikotarpį išieškotojo buvimo vieta neišaiškėjo, antstolio patvarkymu išieškojimas pagal vykdomąjį dokumentą nutraukiamas, išieškotos sumos grąžinamos skolininkui, o vykdomasis dokumentas grąžinamas šio Kodekso 631 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

734 straipsnis. Duomenys apie skolininko darbo užmokestį

1. Įmonės, įstaigos, organizacijos, kiti darbdaviai privalo antstolio reikalavimu ir per jo nustatytą terminą pateikti duomenis apie tai, ar skolininkas pas juos dirba ir koks jo mėnesinis darbo užmokestis.

2. Tokia pat tvarka antstolis išreikalauja duomenis apie skolininkui priklausančią atlyginimą už naudojimąsi autorine teise, teise į išradimą.

3. Už šiame straipsnyje nurodytų antstolio reikalavimų nevykdymą kaltam asmeniui teismas gali skirti iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų baudą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

735 straipsnis. Išskaitų iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų jo pajamų dydžio apskaičiavimas

Išskaitų iš skolininko darbo užmokesčio ir iš kitų jam prilygintų išmokų bei davinių dydis apskaičiuojamas imant pagrindu skolininkui išmokėti priskaičiuotas sumas, atskaičius iš jų mokesčius (privalomąsias įmokas).

736 straipsnis. Išskaitų iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų jo pajamų dydis

1. Iš skolininkui priklausančios darbo užmokesčio ir jam prilygintų išmokų bei davinių dalies, nevirsijančių Vyriausybės nustatytos MMA, išskaitoma pagal vykdomuosius dokumentus, kol bus visiškai padengtos išieškomos sumos:

1) išieškant išlaikymą periodinėmis išmokomis, žalos, padarytos suluošinimu ar kitokiu sveikatos sužalojimu, taip pat maitintojo gyvybės atėmimu, atlyginimą ir žalos, padarytos nusikalstama veika, atlyginimą, – iki penkiasdešimties procentų, jeigu kitaip nenustatyta pačiame vykdomajame rašte arba ko kita nenustato įstatymai ar teismas;

2) visų kitų rūšių išieškoms, jeigu kitaip nenustatyta pačiame vykdomajame rašte arba ko kita nenustato įstatymai ar teismas, – dvidešimt procentų;

3) pagal kelis vykdomuosius dokumentus – ne daugiau kaip penkiasdešimt procentų.

2. Iš darbo užmokesčio ir jam prilygintų išmokų bei davinių dalies, viršijančios Vyriausybės nustatytą MMA dydį, išskaitoma septyniasdešimt procentų, jeigu ko kita nenustato įstatymai ar teismas.

3. Jeigu skolininkas išlaiko nedarbingus šeimos narius, esant jo rašytiniam prašymui, antstolio patvarkymu šio straipsnio 2 dalyje nurodyta išskaitoma dalis gali būti mažinama po dešimt procentų kiekvienam išlaikytiniui, tačiau taip mažinant negali būti sumažinta įstatymų ar teismo nustatyta dalis. Mažinant išskaitų dydį, neatsižvelgiama į išlaikytinius, kuriems išlaikyti iš skolininko darbo užmokesčio daromos išskaitos.

737 straipsnis. Išieškojimas iš kitų skolininko pajamų, prilygintų darbo užmokesčiui

Išieškojimo iš darbo užmokesčio taisyklės taip pat taikomos ir išieškant iš skolininkui priklausančių:

1) grynųjų pajamų už darbą žemės ūkyje;

2) autorinio atlyginimo už literatūros, mokslo ar meno kūrinį ir išradimą, dėl kurio išduotas patentas;

3) mokinių, studentų stipendijų;

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1571](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-02, i. k. 2015-05018

4) sumų, gaunamų atlyginti žalai, padarytai suluošinimu ar kitaip sužalojus sveikatą, taip pat atėmus maitintojo gyvybę;

5) laimėjimų loterijose, konkursuose, varžybose;

6) dividendų;

7) pensijų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

738 straipsnis. Išieškojimas iš socialinio draudimo pašalpų ir išmokų

Iš laikinojo nedarbingumo atvejais mokamų socialinio draudimo pašalpų, nedarbo socialinio draudimo išmokų išieškoti galima tik pagal teismo sprendimą dėl išlaikymo išieškojimo ir pagal teismo sprendimą dėl žalos, padarytos suluošinimu ar kitaip sužalojus sveikatą, taip pat atėmus maitintojo gyvybę, atlyginimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

739 straipsnis. Pinigų sumos, iš kurių išieškoti negalima

Negalima išieškoti iš sumų, kurios priklauso skolininkui kaip:

1) kompensacinės išmokos už darbuotojui priklausančių įrankių nusidėvėjimą ir kaip kitos kompensacijos, kurios mokamos, kai dirbama nukrypstant nuo normalių darbo sąlygų;

2) sumos, mokamos darbuotojui, vykstančiam į tarnybinę komandiruoatę, perkeliama, priimamam į darbą ir pasiūstam dirbti į kitas vietas;

3) valstybinio socialinio draudimo motinystės, tėvystės ir motinystės (tėvystės) pašalpos;

4) išmokos vaikams, mokamos pagal Išmokų vaikams įstatymą;

5) laidojimo pašalpa;

6) išmokos, mokamos pagal Valstybinių šalpos išmokų įstatymą, ir kitos tikslinės socialinės išmokos, pašalpos ir kompensacijos iš valstybės ir savivaldybių biudžetų nepasiturinčioms šeimoms ar asmenų socialinei paramai;

7) išeitinės išmokos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

740 straipsnis. Darbdavio veiksmai skolininkui nutraukus darbo sutartį arba pasibaigus periodinėms išmokoms

1. Nutraukus darbo sutartį su skolininku arba pasibaigus periodinėms išmokoms, asmuo, kuriam buvo pateiktas patvarkymas dėl išieškojimo iš darbo užmokesčio ar kitų pajamų, per tris darbo dienas nuo visiško atsiskaitymo su skolininku praneša patvarkymą pateikusiam antstoliui, nurodymas šiuos atliktų mokėjimų duomenis: įmonės, įstaigos, organizacijos pavadinimą, adresą, kiekvienos išskaitos datą, dydį, bendrą išskaitų sumą.

2. Nebaigęs vykdyti patvarkymo, darbdavys antstoliui turi nurodyti naują skolininko darbo vietą, jeigu ji yra žinoma, ir jo paskutinę žinomą gyvenamąją vietą. Apie patvarkymo visišką įvykdymą darbdavys raštu praneša patvarkymą pateikusiam antstoliui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

741 straipsnis. Vykdomų antstolio patvarkymų apskaita įmonėje, įstaigoje ir organizacijoje

1. Įmonėse, įstaigose ir organizacijose turi būti tvarkoma vykdomų antstolio patvarkymų apskaitos knyga.

2. Vykdomų antstolio patvarkymų apskaitos knyga saugoma laikantis buhalterinės apskaitos dokumentų saugojimo tvarkos.

3. Vykdomų antstolio patvarkymų apskaitos knygos tvarkymo taisyklės nustato Sprendimų vykdymo instrukcija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

742 straipsnis. Išlaikymo, mokamo vaikams periodinėmis išmokomis, išieškojimo ypatumai

1. Asmuo, privalęs mokėti vaikams išlaikyti periodines išmokas, per tris darbo dienas turi pranešti antstoliui apie darbo ar gyvenamosios vietos pakeitimą, taip pat apie papildomą uždarbį.

2. Be svarbių priežasčių nepranešusiems šio straipsnio 1 dalyje nurodytų duomenų kaltiems asmenims bei skolininkui antstolio ar išieškotojo pareiškimu teismas gali paskirti iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų baudą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

3. Asmuo, pageidaujantis savo noru mokėti išlaikymą periodinėmis išmokomis, turi teisę pateikti darbdaviui arba asmeniui, kuris moka pensiją, stipendiją, pašalpą ar kitokias išmokas, rašytinį prašymą išskaityti iš jo darbo užmokesčio nurodyto dydžio išskaitas ir pinigus išsiųsti arba išmokėti pareiškime nurodytam asmeniui. Darbdavys arba išmokas išmokantis asmuo pagal tokį prašymą turi vykdyti išieškojimą tokia pačia tvarka kaip ir pagal vykdomąjį dokumentą. Savo prašymą dėl išskaitymo darbuotojas gali bet kada atšaukti. Šioje dalyje nurodyta išieškojimo tvarka netaikoma, jeigu iš skolininko darbo užmokesčio jau yra išskaitoma pagal kitus vykdomuosius dokumentus.

4. Jeigu asmuo, privalęs mokėti vaikams išlaikyti periodines išmokas, šių išmokų nemoka ir nedirba arba išlaikymo įsiskolinimo negalima išieškoti šio Kodekso 663 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka, išieškojimas nukreipiamas į skolininko turtą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

743 straipsnis. Išskaitų iš darbo užmokesčio kontrolė

1. Ar teisingos išskaitos iš skolininko darbo užmokesčio bei kitų jam prilygintų išmokų ir ar jos nusiųstos išieškotojui, kontroliuoja išieškotojas.

2. Jei išieškotojas dėl pateisinamų priežasčių negali patikrinti, ar išskaitos teisingos, jo prašymu tai patikrina antstolis, kurio veiklos teritorijoje išskaitos yra daromos.

3. Darbdavys privalo sudaryti sąlygas išieškotojui susipažinti, ar tinkamai daromos išskaitos.

LII SKYRIUS SKOLININKO TURTO ADMINISTRAVIMAS

744 straipsnis. Skolininko turto administravimo tvarkos nustatymas

1. Antstolis, pradėdamas išieškojimą vykdyti skolininko turto administravimu ir iš to gautų pajamų nukreipimu skolai padengti, kreipiasi į antstolio kontoros buveinės vietos apylinkės teismą, prašydamas nustatyti skolininko turto administravimo ir gautų pajamų paskirstymo tvarką, išskyrus išieškojimo iš hipoteka ir įkeitimu įkeisto turto atvejus.

2. Teismas skolininko turto administravimo tvarką nustato vadovaudamasis Civilinio kodekso ketvirtosios knygos XIV skyriaus nuostatomis.

3. Hipoteka ar įkeitimu įkeisto turto išieškojimo metu įkeisto turto administravimas nustatomas antstolio patvarkymu. Šiuo atveju hipotekos ar įkeitimo turto administratorius veikia vadovaudamasis paprastąjį turto administravimą reglamentuojančiomis Civilinio kodekso nuostatomis ir turi paprastąjį turto administravimą atliekančio administratoriaus teises, pareigas ir atsakomybę.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, *Žin.*, 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

LIII SKYRIUS

IŠIEŠKOJIMO IŠ HIPOTEKA ĮKEISTO TURTO, ĮKEITIMU ĮKEISTO TURTO, IŠ DAIKTO SULAIKYMO TEISE SULAIKYTO DAIKTO YPATUMAI

745 straipsnis. Išieškojimas iš hipoteka įkeisto turto, įkeitimu įkeisto turto, iš daikto sulaikymo teise sulaikyto daikto

1. Išieškojimas iš hipoteka įkeisto turto, įkeitimu įkeisto turto, daikto sulaikymo teise sulaikyto daikto vykdomas pagal bendras vykdymo proceso taisykles su šiame skyriuje numatytais išimtimis tiek, kiek to nereglementuoja Civilinis kodeksas. Jeigu yra šio Kodekso ir Civilinio kodekso nuostatų prieštaravimų, taikomos Civilinio kodekso nuostatos.

2. Jeigu išieškoma iš hipoteka ar įkeitimu įkeisto turto ir įkaito davėjas nėra skolininkas, tai toks įkaito davėjas vykdant išieškojimą iš įkeisto turto turi tokias pačias procesines teises kaip ir skolininkas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, *Žin.*, 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

746 straipsnis. Išieškojimo iš hipoteka ar įkeitimu įkeisto turto tvarkos ypatumai

1. Priėmęs vykdyti vykdomąjį įrašą, antstolis skolininkui išsiunčia raginimą įvykdyti hipoteka ar įkeitimu užtikrintą įsipareigojimą per vieną mėnesį nuo raginimo įteikimo dienos, o raginimo kopiją išsiunčia įkaito davėjui (kai jis nėra skolininkas) ir kitiems Hipotekos registre nurodytiems kreditoriams. Šiame raginime turi būti nurodyta skolininko teisė pateikti duomenis apie įvykdytą hipoteka ar įkeitimu užtikrintą įsipareigojimą ar jo dalį. Raginimo turiniui ir įteikimui *mutatis mutandis* taikomos šio Kodekso XLVI skyriaus normos.

2. Išsiuntęs ar įteikęs raginimą įvykdyti hipoteka ar įkeitimu užtikrintą įsipareigojimą, antstolis areštuoja įkaito davėjo turtą šio Kodekso XLVIII skyriaus nustatyta tvarka.

3. Jeigu skolininkas, gavęs antstolio raginimą įvykdyti hipoteka ar įkeitimu užtikrintą įsipareigojimą, per raginime nurodytą terminą neįvykdo hipoteka ar įkeitimu užtikrinto skolinio įsipareigojimo, antstolis nustato įkeisto turto administravimą arba įkeistą turtą realizuoja priverstine tvarka. Hipotekos kreditoriaus prašymu priverstinai realizavęs hipoteka įkeistą daiktą ir surašęs turto pardavimo iš varžytynių aktą, antstolis nedelsdamas apie tai praneša Hipotekos registru ir pateikia tai patvirtinančius dokumentus.

4. Kai išieškoma pagal įmonės hipotekos sandorį, vykdomąjį įrašą priėmęs vykdyti antstolis šio Kodekso 677 straipsnyje nustatyta tvarka sudaro hipotekos objektu esančios įmonės turto aprašą ir priima patvarkymą paskirti hipotekos kreditorių arba kreditoriaus sutikimu kitą asmenį įmonės turto administratoriumi. Šiuo atveju įkeistos įmonės valdymo organai iš administruojamo įmonės turto gaunamas pajamas perveda į antstolio depozitinę sąskaitą, iš kurios lėšos paskirstomos hipotekos kreditoriams atsižvelgiant į jų reikalavimų tenkinimo eilę.

5. Kai skolininkui (įkeisto turto savininkui) pradėta bankroto ar restruktūrizavimo procedūra, įkeistas turtas parduodamas ir hipotekos ar įkeitimo kreditorių reikalavimai tenkinami atitinkamai Įmonių bankroto, Įmonių restruktūrizavimo ar Fizinių asmenų bankroto įstatymų nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, *Žin.*, 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

Nr. [XII-138](#), 2012-12-20, *Žin.*, 2012, Nr. 155-8004 (2012-12-31)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

747 straipsnis. Išieškojimo trečiųjų asmenų naudai iš įkeitimu ar hipoteka įkeisto skolininko turto tvarkos ypatumai

1. Išieškodamas iš hipoteka ar įkeitimu įkeisto skolininko turto, antstolis raštu kreipiasi į hipotekos ar įkeitimo kreditorių, siūlydamas duoti sutikimą, kad būtų išieškoma iš hipoteka ar įkeitimu įkeisto skolininko turto.

2. Savo sutikimą, kad būtų išieškoma iš hipoteka ar įkeitimu įkeisto skolininko turto, hipotekos ar įkeitimo kreditorius pateikia raštu. Davęs tokį sutikimą, hipotekos ar įkeitimo kreditorius netenka teisės reikalauti vykdyti išieškojimą iš įkeisto turto perduodant šį turtą jam

administruoti ar vykdyti išieškojimą iš įkeisto turto Civilinio kodekso 4.219 ir 4.220 straipsniuose nustatyta tvarka.

3. Jeigu hipotekos ar įkeitimo kreditorius nesutinka, kad būtų išieškoma iš hipoteka ar įkeitimu įkeisto turto, arba per keturiolika dienų nepateikia antstoliui savo rašytinio sutikimo dėl išieškojimo, išieškoti iš hipoteka ar įkeitimu įkeisto turto negalima.

4. Jeigu hipotekos ar įkeitimo kreditorius sutinka, kad būtų išieškoma iš hipoteka ar įkeitimu įkeisto skolininko turto, išieškojimas iš tokio turto vykdomas šio Kodekso VI dalyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1843](#), 2011-12-22, *Žin.*, 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

748 straipsnis. Išieškojimas iš daikto sulaikymo teise sulaikyto skolininko daikto

1. Daikto sulaikymo teisė pasibaigia nukreipus išieškojimą į sulaikytą daiktą.

2. Išieškojimas iš daikto sulaikymo teise sulaikyto skolininko daikto vykdomas šio Kodekso VI dalyje nustatyta tvarka.

LIV SKYRIUS IŠIEŠKOJIMAS IŠ TURTINIŲ TEISIŲ

749 straipsnis. Išieškojimo iš skolininko turtinių teisių tvarka

1. Išieškojimas iš turtinių teisių vykdomas antstoliui priėmus patvarkymą areštuoti skolininko turtines teises. Šis patvarkymas prilyginamas turto arešto aktui.

2. Reikalavimų teisių, susijusių su piniginėmis išmokomis, areštas taikomas ir būsimoms išmokoms.

3. Šio straipsnio 1 dalyje numatytame patvarkyme, be šio Kodekso 613 straipsnyje nurodytų reikalavimų, antstolis nurodo skolininkui, jog šis neturi teisės priimti jokio reikalavimo įvykdymo arba valdyti ar disponuoti turtine teise, o prievolės skolininkui nurodo prievolę įvykdyti antstoliui arba pervesti pinigus į antstolio depozitinę sąskaitą.

4. Antstolis turi teisę įpareigoti prievolės skolininką per nustatytą terminą pranešti, koku pagrindu ir kokio dydžio turtinė teisė priklauso skolininkui, iš kurio vykdomas išieškojimas ar į kurio turtines teises kiti asmenys reiškia pretenzijas, ar teisme vyksta bylų nagrinėjimas dėl turtinių teisių, ar yra išieškoma iš turtinių teisių.

750 straipsnis. Patvarkymo dėl skolininko turtinių teisių arešto įteikimas ir pranešimas apie areštą

1. Šio Kodekso 749 straipsnio 1 dalyje nurodytas patvarkymas įteikiamas skolininkui ir prievolės skolininkui šio Kodekso 604 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Apie turtinių teisių, kurių įgyvendinimas yra užtikrintas, areštą pranešama ir prievolę užtikrinusiam asmeniui.

751 straipsnis. Skolininko turtinių teisių arešto įsigaliojimas

Skolininko turtinių teisių areštas įsigalioja nuo šio Kodekso 749 straipsnio 1 dalyje nurodyto patvarkymo įteikimo skolininkui ar prievolės skolininkui.

752 straipsnis. Išieškojimo iš reikalavimo teisių, atsirandančių iš alternatyvios prievolės, vykdymo ypatumai

Jeigu reikalavimo teisė atsiranda iš alternatyvios prievolės ir jos įvykdymo būdą skolininkas gali pasirinkti, tai šios prievolės įvykdymo būdo pasirinkimo teisė pereina išieškotojui. Jeigu išieškotojas nepasirenka per antstolio nustatytą terminą, prievolės įvykdymo būdą nustato antstolis.

LV SKYRIUS IŠIEŠKOTŲ LĖŠŲ PASKIRSTYMO IR IŠMOKĖJIMO IŠIEŠKOTOJAMS TVARKA

Skyriaus pavadinimas keistas:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

753 straipsnis. Reikalavimų išieškoti pagal vykdomuosius dokumentus patenkinimo eiliškumas

1. Jeigu išieškotos iš skolininko sumos neužtenka vykdymo ir su juo susijusioms išlaidoms bei visiems reikalavimams pagal vykdomuosius dokumentus patenkinti, išieškota suma paskirstoma šia eilės tvarka:

1) vykdomosios bylos administravimo išlaidoms, kurios būtinos kiekvienoje vykdomojoje byloje privalomiems veiksams atlikti;

2) vykdomosios bylos administravimo papildomoms išlaidoms, patiriamoms atliekant atskirus veiksmus konkrečioje vykdomojoje byloje;

3) kitoms su vykdymu susijusioms išlaidoms;

4) išieškotojams šio Kodekso 754 ir 755 straipsniuose nustatyta eilės tvarka ir antstoliui kaip atlygis už įstatymų nustatytą vykdomųjų dokumentų vykdymą, faktinių aplinkybių konstatavimą teismo pavedimu, dokumentų perdavimą ir įteikimą teismo pavedimu. Atlygis antstoliui paskirstomas proporcingai išieškotojams paskirstytai sumai Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka.

2. Paskesnės eilės reikalavimai patenkinami po to, kai visiškai patenkinti pirmesnės eilės reikalavimai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

754 straipsnis. Reikalavimų patenkinimo eilė

1. Hipotekos kreditoriaus ir įkaito turėtojo reikalavimai iš įkeisto turto patenkinami be eilės.

2. Pirmąja eile patenkinami reikalavimai išieškoti išlaikymą ir reikalavimai atlyginti žalą, padarytą suluošinimu ar kitokiu sveikatos sužalojimu, taip pat atsiradusią dėl maitintojo netekimo.

3. Antrąja eile patenkinami darbuotojų reikalavimai, atsirandantys iš darbo teisinių santykių.

4. Trečiąja eile patenkinami visi kiti reikalavimai.

5. Jeigu išieškotos sumos neužtenka visiems vienos eilės reikalavimams visiškai patenkinti, jie patenkinami proporcingai kiekvienam išieškotojui priklausančiai sumai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

755 straipsnis. Teismo nuosprendžio, nutarties ar nutarimo dėl turto konfiskavimo vykdymo eilė

1. Vykdamas teismo nuosprendį, nutartį ar nutarimą dėl turto konfiskavimo, skolininko turtas perduodamas realizuoti po to, kai yra patenkinti iki teismo nuosprendžio priėmimo dienos pareikšti nuteistojo kreditorių turtiniai reikalavimai ir padengtos su tuo susijusios vykdymo išlaidos.

2. Jeigu nuosprendyje, nutartyje ar nutarime išvardyti daiktai konfiskuoti, nuteistojo kreditorių turtiniai reikalavimai turi būti tenkinami išieškant iš kito turto, o iš konfiskuotų daiktų išieškoma tik tada, kai nėra kito turto, iš kurio gali būti išieškoma, arba kai jo neužtenka.

756 straipsnis. Antstolio patvarkymas išieškotoms sumoms paskirstyti

Iš skolininko išieškotas pinigų sumas antstolis paskirsto Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos formos išieškotų lėšų paskirstymo patvarkymu. Jeigu išieškoma iš to paties skolininko kelių išieškotojų naudai, antstolio patvarkymo patvirtintos kopijos siunčiamos vykdymo proceso šalims.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1839](#), 2008-11-14, *Žin.*, 2008, Nr. 138-5446 (2008-12-02)

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XII-889](#), 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

757 straipsnis. Iš areštuoto nekilnojamojo daikto gaunamų pajamų paskirstymo tvarka

1. Iš areštuoto nekilnojamojo turto gaunamos pajamos paskirstomos tokia tvarka:

- 1) saugotojo išlaidoms;
- 2) pastato eksploatavimo išlaidoms;
- 3) mokesčiams už nekilnojamąjį turtą;
- 4) nekilnojamojo daikto draudimo įmokoms.

2. Likusios pajamos skiriamos skolininko įsiskolinimui padengti šio Kodekso 753, 754 ir 755 straipsniuose nustatyta tvarka.

758 straipsnis. Išieškotų sumų išmokėjimas išieškotojams

1. Išieškotas ir šio Kodekso 753 straipsnyje nustatyta tvarka paskirstytas sumas antstolis išmoka Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka.

2. Sumos, kurios turi būti įskaitytos į valstybės pajamas, gali būti tiesiogiai sumokamos į atitinkamą valstybės biudžeto sąskaitą banko įstaigose.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

759 straipsnis. Prisijungimas prie išieškojimo

1. Išieškotojo prašymu ar antstolio iniciatyva prisijungimą prie išieškojimo, vykdomo skirtingų antstolių iš to paties skolininko turto ir lėšų, antstolis vykdo Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka ir terminais.

2. Prisijungęs prie išieškojimo, išieškotojas gali dalyvauti anksčiau pradėtoje byloje po prisijungimo atliekant vykdymo veiksmus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

LVI SKYRIUS

SPRENDIMŲ ĮVYKDYMO ATGRĘŽIMAS

760 straipsnis. Sprendimo įvykdymo atgrėžimas

1. Jeigu panaikinamas jau įvykdytas sprendimas ir iš naujo išnagrinėjus bylą priimamas sprendimas atmesti ieškinį arba priimama nutartis nutraukti bylą ar palikti ieškinį nenagrinėtą, atsakovui turi būti grąžinama visa tai, kas buvo pagal panaikintą sprendimą iš jo išieškota ieškovo naudai (sprendimo įvykdymo atgrėžimas).

2. Atsakovas taip pat turi teisę reikalauti, kad išieškotojas atlygintų nuostolius, padarytus skubiai vykdant teismo sprendimą, kuris paskiau buvo panaikintas, jeigu skubiai vykdyti buvo leista išieškotojo prašymu.

3. Jeigu grąžinti turto negalima, teismas savo sprendime, nutartyje numato, kad turi būti atlyginta šio turto vertė, o kai turtas realizuotas, – suma, gauta jį realizavus.

761 straipsnis. Sprendimo įvykdymo atgrėžimo klausimo sprendimas pirmosios instancijos teisme

1. Teismas, kuriam byla perduota iš naujo nagrinėti, privalo savo iniciatyva išnagrinėti sprendimo įvykdymo atgrėžimo klausimą ir išspręsti jį priimdamas naują sprendimą ar nutartį, ir tuo užbaigti bylą.

2. Jeigu iš naujo nagrinėjęs bylą teismas neišsprendė panaikinto sprendimo įvykdymo atgrėžimo klausimo, atsakovas turi teisę paduoti šiam teismui pareiškimą dėl įvykdymo atgrėžimo. Pareiškimas paduodamas per vienerius metus nuo teismo sprendimo, kuriuo neišspręstas sprendimo įvykdymo atgrėžimo klausimas, įsiteisėjimo dienos. Šis pareiškimas žyminiu mokesčiu neapmokestinamas ir nagrinėjamas teismo posėdyje, pranešus dalyvaujantiems byloje asmenims. Dalyvaujančiųjų byloje asmenų neatvykimas nekliudo teismui išspręsti tą klausimą.

3. Dėl teismo nutarties įvykdymo atgrėžimo klausimu gali būti duodamas atskirasis skundas.

762 straipsnis. Sprendimo įvykdymo atgrėžimo klausimo išsprendimas apeliacinės instancijos ir kasaciniame teisme

1. Jeigu teismas, išnagrinėjęs bylą apeliacine ar kasacine tvarka, savo nutartimi galutinai išsprendžia ginčą dėl teisės arba nutraukia bylą, arba palieka ieškinį nenagrinėtą, jis privalo

išspręsti sprendimo įvykdymo atgręžimo klausimą, išskyrus atvejus, kai pagal byloje esančią medžiagą išspręsti sprendimo įvykdymo atgręžimo klausimą nagrinėjant bylą apeliacine ar kasacine tvarka nėra galimybės. Tokiu atveju šis klausimas perduodamas spręsti pirmosios instancijos teismui.

2. Jeigu apeliacinės instancijos ar kasacinio teismo nutartyje nėra jokių nurodymų dėl įvykdymo atgręžimo, atsakovas turi teisę paduoti atitinkamą pareiškimą pirmosios instancijos teismui. Šis išnagrinėja ir išsprendžia tą pareiškimą pagal šio Kodekso 760 ir 761 straipsnių nuostatas.

3. Apeliacine ar kasacine tvarka panaikinus sprendimą bylose dėl išlaikymo periodinėmis išmokomis išieškojimo, atgręžti įvykdymą leidžiama tik tais atvejais, kada panaikintasis sprendimas buvo pagrįstas ieškovo pateiktais melagingais duomenimis ar suklustotais dokumentais.

4. Apeliacine ar kasacine tvarka panaikinus sprendimą bylose dėl darbo užmokesčio ar jam prilygintų išmokų išieškojimo, atgręžti įvykdymą leidžiama tik tais atvejais, kai gavėjas veikė nesąžiningai ar buvo padaryta sąskaitybos klaidų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

LVII SKYRIUS

NEPINIGINIO POBŪDŽIO SPRENDIMŲ VYKDYMO YPATUMAI

763 straipsnis. Nepiniginio pobūdžio sprendimų bendroji vykdymo tvarka

Nepiniginio pobūdžio teismo sprendimai vykdomi laikantis bendrų šio Kodekso VI dalyje nurodytų nuostatų su šiaame skyriuje nurodytomis išimtimis.

764 straipsnis. Teismo sprendime nurodytų vaikų perdavimas išieškotojui

1. Kai skolininkas per teismo sprendime arba antstolio raginime nustatytą terminą sprendimo dėl vaiko perdavimo neįvykdo, antstolis, įvertinęs valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos, policijos atstovo ir psichologo rekomendacijas, priima patvarkymą dėl sprendimo vykdymo tvarkos. Šiame patvarkyme turi būti detalai aptartas vykdymo priemonių pobūdis ir jų taikymas. Šio patvarkymo kopija nusiunčiama vykdymo proceso šalims ir kitiems suinteresuotiems asmenims.

2. Vykdydamas teismo sprendimą dėl vaiko perdavimo, antstolis vykdymo veiksmus atlieka dalyvaujant išieškotojui ir valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovui. Užtikrinant vaiko teisių apsaugą, bet kurios iš proceso šalių ar valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovo prašymu arba antstolio sprendimu dalyvauti vykdymo procese antstolio patvarkymu kviečiamas psichologas.

3. Kai skolininkas nevykdo patvarkymo dėl sprendimo vykdymo tvarkos, antstolis turi teisę kreiptis į antstolio kontoros buveinės vietos apylinkės teismą su pareiškimu dėl leidimo prievarta paimti vaiką išdavimo.

4. Priverstinai perduodant vaiką, policijos atstovai pašalina kliūtis sprendimui įvykdyti, o valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos atstovai vaiką paima ir perduoda išieškotojui.

5. Teismas, atmesdamas antstolio pareiškimą dėl leidimo prievarta paimti vaiką, nutartyje privalo nurodyti, kaip toliau turi būti vykdomas vaiko perdavimas.

6. Vykdamas šiaame straipsnyje nurodytus sprendimus, turi būti užtikrinta vaiko teisių apsauga.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

765 straipsnis. Teismo sprendime nurodytų daiktų perdavimas išieškotojui

1. Kai išieškotojui yra priteisti tam tikri teismo sprendime nurodyti daiktai, antstolis paima tuos daiktus iš skolininko ar trečiojo asmens ir perduoda išieškotojui.

2. Jeigu sprendime nurodytų daiktų nėra, antstolis surašo tai patvirtinantį aktą ir vykdomasis dokumentas grąžinamas išieškotojui.

3. Jeigu negalima daiktų perduoti dėl to, kad jie yra sugedę, nekomplektiniai, arba jeigu negalima jų perduoti dėl kitų priežasčių, antstolis surašo aktą, kad negalima sprendimo įvykdyti, o vykdomasis raštas grąžinamas išieškotojui.

4. Patvarkyme grąžinti vykdomąjį dokumentą išieškotojui antstolis turi išaiškinti išieškotojui teisę kreiptis į teismą, kad pakeistų sprendimo vykdymo tvarką.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

766 straipsnis. Iškeldinamo asmens turto apsauga

1. Iškeldinamo asmens turtą turi pasiimti pats iškeldinamasis.

2. Jeigu iškeldinimo metu iškeldinamas asmuo nedalyvauja arba atsisako pasiimti iškeldinamą turtą, to turto apsaugą turi užtikrinti antstolis.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais antstolis aprašo ir įkainoja iškeldinamo asmens patalpoje esantį turtą laikydamasis šio Kodekso 677 ir 681 straipsnių nuostatų.

4. Aprašytas turtas kartu su turto aprašo kopija perduodamas saugoti asmeniui, paskirtam turto saugotoju. Turto aprašo kopija išsiunčiama ar kitaip perduodama skolininkui.

5. Turtą gali saugoti ir pats antstolis.

6. Turto saugotojas perduoda turtą skolininkui antstolio patvarkymu.

7. Visas su turto saugojimu susijusias išlaidas atlygina skolininkas.

8. Jeigu skolininkas per tris mėnesius nuo turto perdavimo saugotojui dienos nepasiima savo turto, jis realizuojamas šio Kodekso VI dalies XLIX skyriuje nustatyta tvarka, o gautos pajamos, atskaičius vykdymo išlaidas, perduodamos skolininkui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

767 straipsnis. Įkeldinimas į gyvenamąsias patalpas pagal teismo sprendimą

1. Pagal teismo sprendimą į gyvenamąsias patalpas turi būti įkeldinami tik tie asmenys, kurie nurodyti vykdomajame rašte.

2. Apie įkeldinimo laiką prieš penkias darbo dienas raštu pranešama skolininkui ir išieškotojui. Įkeldinama paprastai jiems dalyvaujant.

3. Jeigu skolininkas slepiasi arba nevykdo antstolio reikalavimo įleisti išieškotoją į patalpą, antstolis išieškotoją įkeldina priverstine tvarka, dalyvaujant policijos pareigūnui.

4. Apie priverstinį įkeldinimą antstolis surašo Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos formos įkeldinimo protokolą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

768 straipsnis. Įkeldinimas iš gyvenamųjų patalpų pagal prokuroro sankciją

1. Sankcija dėl iškeldinimo įvykdoma per septynias dienas nuo jos įteikimo iš gyvenamosios patalpos iškeldinamiems asmenims dienos. Iškeldinamieji asmenys paraginami, jeigu yra galimybė, išsikelti nedelsiant. Neatidėliotinais atvejais iškeldinama nedelsiant.

2. Sankciją dėl iškeldinimo vykdo namo, iš kurio iškeldinama, buvimo vietos antstolis pagal šio Kodekso nuostatas.

3. Jeigu iškeldinamieji asmenys atsisako įleisti antstolį į gyvenamąją patalpą, kurią jie yra užėmę, kitokiais veiksmais trukdo iškeldinti, iškeldinama padedant policijai.

4. Jeigu yra pateisinamų priežasčių, teismas, davęs sankciją iškeldinti prokuroras, taip pat aukštesnysis prokuroras pagal suinteresuotų asmenų ar antstolio pareiškimą turi teisę atidėti iškeldinimą.

769 straipsnis. Įkeldinimas iš gyvenamųjų ir negyvenamųjų patalpų

1. Pagal teismo sprendimą iš gyvenamųjų patalpų turi būti iškeldinami tik vykdomajame rašte nurodyti asmenys su jiems priklausančiu turtu.

2. Apie iškeldinimo laiką ne vėliau kaip prieš penkias darbo dienas raštu pranešama skolininkui.

3. Jeigu nesuteikiant kitos gyvenamosios patalpos iškeldinami nepilnamečiai vaikai, apie iškeldinimo laiką ir vietą antstolis, siųsdamas raginimą, bet ne vėliau kaip prieš trisdešimt dienų iki iškeldinimo dienos raštu praneša valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai.

4. Iškeldinimas paprastai vykdomas esant iškeldinamajam. Tais atvejais, kai iškeldinamasis slepiasi arba nevykdo antstolio raginimo išsikelti iš patalpos, antstolis iškelkina jį priverstine tvarka, esant policijos ir turto saugotojo atstovui.

5. Apie priverstinį iškeldinimą antstolis surašo Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos formos iškeldinimo protokolą.

6. Pagal teismo sprendimą iškeldinimas iš negyvenamųjų patalpų vykdomas laikantis šiame straipsnyje nustatytų taisyklių.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

770 straipsnis. Bylų dėl garbės ir orumo gynimo sprendimų vykdymo ypatumai

Vykdamas sprendimus dėl garbės ir orumo gynimo, taikomos Civilinio kodekso 2.24 straipsnyje nustatytos sankcijos.

771 straipsnis. Sprendimų, įpareigojančių skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, įvykdymas

1. Jeigu neįvykdytas sprendimas, įpareigojantis skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, nesusijusius su turto ar lėšų perdavimu, antstolis apie tai surašo Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos formos akta.

2. Jeigu sprendime yra nurodytos sprendimo neįvykdymo pasekmės, numatytos šio Kodekso 273 straipsnyje, surašytas aktas perduodamas antstolio kontoros buveinės vietos apylinkės teismui, o šis priima nutartį taikyti sprendime nurodytas pasekmes, kadangi skolininkas neatliko tam tikrų veiksmų.

3. Jeigu sprendime nenurodytos sprendimo neįvykdymo pasekmės, surašytasis aktas perduodamas priėmusiam sprendimą teismui, o šis išsprendžia sprendimo vykdymo tvarkos pakeitimo klausimą pagal šio Kodekso 284 straipsnyje numatytas taisykles.

4. Jeigu nagrinėjant klausimą dėl sprendimo neįvykdymo paaiškėja, kad išieškotojas neturi lėšų sprendimui įvykdyti, teismas išieškotojo prašymu priima nutartį išieškoti reikiamas lėšas iš skolininko.

5. Jeigu per teismo nustatytą terminą neįvykdytas sprendimas, įpareigojantis skolininką atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, kuriuos gali atlikti arba nutraukti tik pats skolininkas, surašytą aktą antstolis perduoda antstolio kontoros buveinės vietos apylinkės teismui. Sprendimo neįvykdymo klausimas išsprendžiamas teismo posėdyje. Apie teismo posėdžio laiką ir vietą pranešama išieškotojui ir skolininkui, tačiau jų neatvykimas nekliudo išnagrinėti klausimą, kodėl neįvykdytas sprendimas. Teismas, nustatęs, kad skolininkas sprendimo neįvykdė, gali jam skirti iki dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų baudą už kiekvieną uždelstą įvykdyti sprendimą dieną išieškotojo naudai.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, *paskelbta TAR* 2014-10-28, i. k. 2014-15011

6. Jeigu skolininkas antrą kartą ir daugiau kartų pažeidžia sprendimui įvykdyti nustatytus terminus, teismas vėl pritaiko skolininkui priemones, numatytas šio straipsnio 5 dalyje. Baudos sumokėjimas skolininko neatleidžia nuo pareigos atlikti arba nutraukti teismo sprendime numatytus veiksmus.

7. Tuo atveju, kai sprendimo, įpareigojančio atlikti arba nutraukti tam tikrus veiksmus, nesusijusius su turto ar lėšų perdavimu, neįvykdo juridinis asmuo, priemonės, numatytas šio straipsnio 5 ir 6 dalyse, teismas gali pritaikyti juridinio asmens vadovui arba kitam už sprendimo įvykdymą atsakingam asmeniui.

8. Dėl nutarčių šiame straipsnyje nurodytais klausimais gali būti duodamas atskiras skundas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

772 straipsnis. Sprendimų grąžinti į darbą ir pakeisti atleidimo iš darbo formuluotę neįvykdymo pasekmės

Tais atvejais, kai darbdavys neįvykdo teismo sprendimo grąžinti į darbą neteisėtai atleistą ar neteisėtai perkeltą į kitą darbą darbuotoją arba pakeisti atleidimo iš darbo formuluotę, jeigu ta formuluotė sukliudė darbuotojui stoti į kitą darbą, teismas išieškotojo prašymu priima nutartį išieškoti darbuotojui atlyginimą už priverstinės pravaikštos laiką arba išmokėti neteisėtai perkeltam į kitą darbą darbuotojui darbo užmokesčio skirtumą už visą laiką nuo sprendimo priėmimo dienos iki jo įvykdymo dienos.

LVIII SKYRIUS UŽSIENIO TEISMŲ IR ARBITRAŽŲ SPRENDIMŲ VYKDYMO YPATUMAI

773 straipsnis. Užsienio teismų ir arbitražų sprendimų vykdymo bendroji tvarka

1. Šiame skyriuje nurodyta sprendimų vykdymo tvarka taikoma tik sprendžiant su užsienio teismų ir arbitražų sprendimų vykdymu susijusius klausimus.

2. Užsienio teismų ir arbitražų sprendimai Lietuvos Respublikoje vykdomi bendra tvarka, jeigu šiame skyriuje nenustatyta kitaip.

774 straipsnis. Vykdomųjų raštų išdavimo ir pateikimo vykdyti tvarka

Vykdomuosius raštus pagal pripažintus ir leistus vykdyti Lietuvos Respublikoje užsienio teismų ir arbitražų sprendimus išduoda Lietuvos apeliacinis teismas ir išsiunčia išieškotojui, jeigu prašyme pripažinti sprendimą išieškotojas nurodo, kad sprendimo pripažinimas reikalingas jo vykdymui Lietuvos Respublikoje.

775 straipsnis. Vykdomojo rašto priedai

Prie vykdyti perduodamo vykdomojo rašto priedama nutarties, kuria užsienio teismo ar arbitražo sprendimas pripažintas ir leista jį vykdyti Lietuvos Respublikoje, patvirtinta kopija, užsienio teismo sprendimo patvirtinta kopija ir įstatymų nustatyta tvarka patvirtintas vertimas į lietuvių kalbą (jeigu tarptautinėje sutartyje numatyta, kad sprendimas pateikiamas išverstas į lietuvių kalbą).

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

776 straipsnis. Užsienio valiuta nurodytų sumų išieškojimas

Užsienio valiuta nurodytos sumos išieškomos eurai pagal sprendimo priėmimo dieną Europos centrinio banko paskelbtą orientacinį euro ir užsienio valiutų santykį. Kai orientacinio euro ir užsienio valiutų santykio Europos centrinis bankas neskelbia, užsienio valiuta nurodytos sumos išieškomos eurai pagal sprendimo priėmimo dieną buvusį Lietuvos banko nustatytą ir paskelbtą orientacinį euro ir užsienio valiutų santykį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011

777 straipsnis. Užsienio teismų ir arbitražų sprendimų įvykdymo išdėstymas ir atidėjimas

Prašymus dėl užsienio teismų ir arbitražų sprendimų įvykdymo išdėstymo ir atidėjimo nagrinėja Lietuvos apeliacinis teismas.

778 straipsnis. Vykdomojo rašto grąžinimas

1. Jeigu skolininkas išvyksta gyventi iš Lietuvos Respublikos arba jei nežinoma skolininko gyvenamoji vieta, vykdomoji byla užbaigiama, o vykdomasis raštas grąžinamas Lietuvos apeliaciniam teismui ir saugomas byloje dėl užsienio teismo ar arbitražo sprendimo pripažinimo.

2. Grąžindamas vykdomąjį raštą Lietuvos apeliaciniam teismui, antstolis apie tai praneša išieškotojui. Išieškotojui antstolis taip pat praneša apie Lietuvos Respublikoje pagal tą vykdomąjį raštą atliktus išieškojimus. Išieškotojas turi teisę kreiptis į Lietuvos apeliacinį teismą dėl vykdomojo rašto pakartotinio pateikimo vykdyti.

779 straipsnis. Skolininko paieška vykdant užsienio teismų ar arbitražų sprendimus

Skolininko paieška Lietuvos Respublikoje gali būti skelbiama šio Kodekso 620 straipsnyje nustatyta tvarka tik esant rašytiniam išieškotojo prašymui.

VII DALIS TARPTAUTINIS CIVILINIS PROCESAS

LIX SKYRIUS TEISMINGUMAS IR NORMŲ TAIKYMAS

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

780 straipsnis. Normų taikymas

Šio Kodekso VII dalies nuostatos taikomos, jeigu tarptautinė sutartis, kurios dalyvė yra Lietuvos Respublika, atitinkamų santykių nereglementuoja kitaip.

781 straipsnis. Nacionalinio teisingumo prioritetas

1. Jeigu ieškinio pareiškimo metu byla yra teisinga Lietuvos Respublikos teismams, šis teisingumas išlieka neatsižvelgiant į tai, kad vėliau sąlygos pasikeičia.

2. Jeigu Lietuvos Respublikos teismai pagal šiame Kodekse nustatytas teisingumo taisykles yra kompetentingi nagrinėti civilines bylas, ši kompetencija neišnyksta, kai ta pati byla yra nagrinėjama užsienio valstybės teisme.

782 straipsnis. Neteisingumo pasekmės

Bylą nagrinėjantis teismas privalo savo iniciatyva patikrinti, ar byla teisinga Lietuvos Respublikos teismams. Jeigu teismas jau po bylos iškėlimo konstatuoja, kad byla nėra teisinga Lietuvos Respublikos teismams, pareiškimas paliekamas nenagrinėtas.

783 straipsnis. Teisingumas

1. Apygardos teismai, kaip pirmosios instancijos teismai, nagrinėja civilines bylas, kurių viena šalis yra užsienio valstybė.

2. Vilniaus apygardos teismas, kaip pirmosios instancijos teismas, nagrinėja civilines bylas dėl tarptautinio įvaikinimo.

3. Ieškinys atsakovui, neturinčiam Lietuvos Respublikoje gyvenamosios vietos, gali būti pareiškiamas pagal jo turto buvimo vietą arba pagal paskutinę žinomą jo gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje.

4. Lietuvos Respublikos tarptautinės sutarties pagrindu ir tvarka civilinė byla gali būti perduodama nagrinėti užsienio valstybės teismui.

5. Dėl teismo nutarties perduoti bylą nagrinėti užsienio valstybės teismui gali būti duodamas atskiras skundas.

ANTRASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NACIONALINIO TEISINGUMO TAISYKLĖS

784 straipsnis. Šeimos teisinių santykių bylų teisingumas

1. Lietuvos Respublikos teismams yra teisingos šeimos bylos, jeigu nors vienas iš sutuoktinių yra Lietuvos Respublikos pilietis arba asmuo be pilietybės ir šio asmens be pilietybės nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje.

2. Jeigu abiejų sutuoktinių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, jų šeimos bylas nagrinėja išimtinai Lietuvos Respublikos teismai.

3. Lietuvos Respublikos teismai taip pat yra kompetentingi nagrinėti šeimos bylas, jeigu abu sutuoktiniai yra užsieniečiai, bet jų nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

785 straipsnis. Tėvų ir vaikų teisinių santykių bylų teisingumas

1. Lietuvos Respublikos teismai išimtinai nagrinėja tėvų ir vaikų teisinių santykių, įvaikinimo teisinių santykių bylas, jeigu nors viena iš šalių yra Lietuvos Respublikos pilietis arba asmuo be pilietybės ir tos šalies nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje.

2. Jeigu abiejų šalių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje, jų bylas, nurodytas šio straipsnio 1 dalyje, nagrinėja išimtinai Lietuvos Respublikos teismai.

3. Lietuvos Respublikos teismai taip pat yra kompetentingi nagrinėti bylas dėl tėvų ir vaikų teisinių santykių bei įvaikinimo teisinių santykių, jeigu abi šalys yra užsieniečiai, bet jų nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje.

786 straipsnis. Daiktinių teisinių santykių bylų nagrinėjimas

Išimtinai tik Lietuvos Respublikos teismai nagrinėja bylas dėl daiktinių teisinių santykių, susijusių su Lietuvos Respublikoje esančiu nekilnojamuoju daiktu.

TREČIASIS SKIRSNIS NACIONALINIO TEISMINGUMO TAISYKLĖS GINČO TEISENOJE

787 straipsnis. Principai

1. Bylos, nagrinėtinos ginčo teiseną, tačiau neišvardytos šio Kodekso VII dalies LIX skyriaus antrajame skirsnyje, yra priskirtinos Lietuvos Respublikos teismų jurisdikcijai, jeigu:

1) atsakovas ieškinio įteikimo metu yra Lietuvoje arba turi joje nuolatinę gyvenamąją vietą ar gyvena;

2) atsakovas Lietuvoje turi turto arba jam priklauso turtinės teisės;

3) ginčo dalykas yra Lietuvoje esantis daiktas, Lietuvoje esantis palikimas arba prievolė, kuri atsirado arba turi būti įvykdyta Lietuvoje.

2. Šalys gali raštu susitarti, kad turtiniai ginčai bus sprendžiami Lietuvos Respublikos teismuose.

788 straipsnis. Susitarimas dėl Lietuvos teismų kompetencijos apribojimo

1. Ūkinės komercinės veiklos subjektai gali raštu susitarti, kad ginčai, kylantys iš sutartinių teisinių santykių, bus nagrinėjami ne Lietuvos teismuose, jeigu šis susitarimas neprieštarauja tos valstybės, kurios teismų kompetencijai numatoma priskirti ginčo nagrinėjimą, teisei. Šis susitarimas negalimas dėl bylų, kurioms numatoma išimtinė Lietuvos Respublikos teismų kompetencija.

2. Į šio straipsnio 1 dalyje esančius susitarimus teismas atsižvelgia tik esant suinteresuotos šalies prašymui. Prašymas gali būti paduodamas iki bylos nagrinėjimo iš esmės pradžios.

KETVIRTASIS SKIRSNIS NACIONALINIO TEISMINGUMO TAISYKLĖS YPATINGOJOJE TEISENOJE

789 straipsnis. Principai

1. Išimtinai tik Lietuvos Respublikos teismai gali nagrinėti bylas dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksniu tam tikroje srityje, paskelbimo mirusiu ar pripažinimo nežinia kur esančiu, jeigu šis asmuo yra Lietuvos Respublikos pilietis arba asmuo be pilietybės, bet jo nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

2. Lietuvos Respublikos teismas turi teisę taip pat pripažinti mirusiu ar nežinia kur esančiu užsienietį, jeigu:

1) asmens, turinčio teisę kreiptis į teismą su atitinkamu prašymu, nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje;

2) užsieniečio gyvenamoji vieta buvo Lietuvos Respublikoje arba jo turtas buvo Lietuvoje.

3. Lietuvos Respublikos teismų kompetencijai taip pat yra priskiriamos ir kitos ypatingosios teisenos bylos, jeigu nors vienas iš byloje dalyvaujančių asmenų yra Lietuvos Respublikos pilietis.

PENKTASIS SKIRSNIS LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMAMS NETEISMINGOS BYLOS

790 straipsnis. Asmenys, negalintys būti atsakovais

1. Atsakovais Lietuvos Respublikos teismuose negali būti asmenys, kuriems taikomas diplomatinis imunitetas, bei jų šeimos nariai.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostata nėra taikoma, jeigu:

1) ginčas kyla dėl nekilojamojo daikto, esančio Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir tą daiktą turi šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys ar atitinkamos tarptautinės organizacijos;

2) ginčas kyla iš paveldėjimo teisinių santykių;

3) ginčas kyla iš kitų ūkinių komercinių santykių, kuriuose šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys dalyvauja ne kaip asmenys, kuriems yra taikomas diplomatinis imunitetas.

3. Atsakovais Lietuvos Respublikos teismuose negali būti asmenys, kuriems ieškinys pareiškiamas dėl jų pareiginių funkcijų atlikimo, jeigu:

1) jie yra valstybės tarnautojai, kitų valstybių vardu atliekantys konsulines funkcijas, neatsižvelgiant į jų turimą pilietybę;

2) jie yra užsieniečiai – administraciniai ar techniniai užsienio valstybių diplomatinė atstovybių ar konsulatų darbuotojai ar kiti tarptautinių sutarčių, įstatymų ar tarptautinių papročių galia jiems prilyginti asmenys.

4. Šio straipsnio 3 dalies nuostatos nėra taikomos valstybės tarnautojams, atliekantiems konsulines funkcijas, taip pat konsulatų administraciniais bei techniniais darbuotojams, jeigu jiems pareiškiamas ieškinys dėl žalos, padarytos transporto priemone, atlyginimo.

791 straipsnis. Išimčių netaikymas

1. Išimtys, numatytos šio Kodekso 790 straipsnio 1 ir 3 dalyse, nėra taikomos, jeigu valstybė, siųsdama asmenis, aiškiai atsisako taikyti jiems imunitetą.

2. Tarptautinių organizacijų pareigūnams taikomo imuniteto atsisakymą gali pareikšti tik išimtinai šios tarptautinės organizacijos.

3. Jeigu asmenys, nurodyti šio Kodekso 790 straipsnio 1 ir 3 dalyse, pareiškia ieškinį Lietuvos Respublikos teisme, šio Kodekso nustatyta tvarka jiems galima reikšti priešieškinį.

792 straipsnis. Draudimas atlikti vykdymo veiksmus

1. Asmenims, nurodytiems šio Kodekso 790 straipsnio 1 ir 3 dalyse, negali būti atliekami jokie vykdymo veiksmai, išskyrus atvejus, kai jie gali būti atsakovais Lietuvos Respublikos teisme.

2. Asmenims, nurodytiems šio Kodekso 790 straipsnio 1 ir 3 dalyse, gali būti atliekami vykdymo veiksmai, jeigu atitinkamos valstybės ar tarptautinės organizacijos šio Kodekso 791 straipsnyje nustatyta tvarka pareiškia, kad imuniteto atsisakymas galioja ir vykdymo procesui.

3. Draudžiama atlikti vykdymo veiksmus užsienio valstybių diplomatinė atstovybių, misijų, konsulatų patalpose bei asmenų, nurodytų šio Kodekso 790 straipsnio 1 dalyje, gyvenamosiose patalpose, išskyrus atvejus, kai diplomatinės atstovybės ar misijos vadovas su tuo sutinka.

LX SKYRIUS PROCESAS

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

793 straipsnis. Civilinis procesinis teisnumas ir veiksnumas

1. Užsienio valstybių asmenų bei asmenų be pilietybės teisnumas ir veiksnumas vertinami vadovaujantis šio Kodekso nuostatomis. Užsieniečiai, kurie pagal savo šalies įstatymus neturi civilinio procesinio veiksnumo arba jų veiksnumas yra ribotas, laikomi turinčiais civilinį procesinį veiksnumą, jeigu jie atitinka šio Kodekso 38 straipsnio reikalavimus.

2. Abipusiškumo pagrindu Lietuvos Respublikos teismuose advokatams gali būti leista atstovauti užsieniečiams, nurodytiems šio straipsnio 1 dalyje, jeigu jie yra atitinkamų valstybių piliečiai.

794 straipsnis. Ieškovo pareiga užtikrinti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą

1. Ieškovas kitos valstybės fizinis ar juridinis asmuo atsakovo prašymu privalo šio Kodekso nustatyta tvarka sumokėti užstatą galimų bylinėjimosi išlaidų atlyginimui užtikrinti.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta pareiga netaikoma:

1) jeigu ieškovas Lietuvos Respublikoje turi turto, kurio pakanka bylinėjimosi išlaidoms padengti;

2) neturtinio pobūdžio šeimos bylose, bylose pagal pareikštą priešieškinį bei bylose, kuriose prašoma išduoti teismo įsakymą;

3) bylose, kuriose šalys susitarė dėl to, kad ginčai bus nagrinėjami Lietuvos Respublikos teismuose;

4) jeigu užstato institutą draudžia atitinkama tarptautinė sutartis.

3. Pareikalauti užtikrinti galimas bylinėjimosi išlaidas atsakovas turi teisę ne vėliau kaip pirmojo procesinio veiksmo atlikimo metu. Reikalavimas gali būti pareiškiamas ir vėliau, jeigu jau bylos nagrinėjimo metu buvo sužinota, kad ieškovas yra kitos valstybės fizinis ar juridinis asmuo.

4. Jeigu atsakovas pripažįsta pareikštą ieškinį iš dalies ir to užteks būsimums bylinėjimosi išlaidoms atlyginti, jis neturi teisės reikalauti, kad ieškovas užtikrintų galimų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

795 straipsnis. Užstato dydžio nustatymas

1. Vadovaudamasis šio Kodekso nuostatomis, užstato dydį nustato bylą nagrinėjantis teismas, atsižvelgdamas į galimas atsakovo bylinėjimosi išlaidas, išskyrus tas, kurios atsirastų dėl priešieškinio pareiškimo, bei į tai, kad užstato dydis neužkirstų šaliai galimybės pasinaudoti teise į teisminę gynybą. Užstatui sumokėti teismas nustato ne trumpesnę kaip trijų darbo dienų terminą. Jeigu pasibaigus teismo nustatytam terminui užstatas nėra sumokėtas, teismas ieškinį palieka nenagrinėtą.

2. Jeigu bylos nagrinėjimo metu paaiškėja, kad nustatytas užstatas yra per mažas, teismas turi teisę atsakovo prašymu jo sumą padidinti.

3. Užstatas visais atvejais sumokamas pinigais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

796 straipsnis. Užstato grąžinimas

Jeigu proceso metu išnyksta priežastis, dėl kurios buvo pareikalauta užtikrinti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, ieškovo prašymu ir išklausęs atsakovo nuomonės teismas atleidžia ieškovą nuo pareigos užtikrinti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą ir grąžina sumokėtą užstatą.

797 straipsnis. Bylinėjimosi išlaidų atlyginimas iš užstato

1. Atsakovo prašymu teismas nusprendžia atlyginti bylinėjimosi išlaidas iš užstato sumos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas prašymas turi būti pareiškiamas ne vėliau kaip iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos. Jeigu per šioje dalyje nustatytą laiką nepareiškiamas atitinkamas prašymas, teismas ieškovo prašymu grąžina sumokėtą užstatą.

3. Teismas nusprendžia nedelsiant grąžinti ieškovui sumokėtą užstatą, jeigu iš įsiteisėjusio teismo sprendimo aišku, kad atsakovui nepriklauso turėtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimas.

798 straipsnis. Atsakovo pirmumo teisė

Atsakovo teisė, kad jo turėtos bylinėjimosi išlaidos būtų atlygintos iš sumokėto užstato, yra pirmesnė negu kitų ieškovo kreditorių.

799 straipsnis. Normų taikymas ypatingojoje teisenoje

Šio skirsnio nuostatos dėl užstato yra taikomos ir ypatingosios teisenos bylose, kai pareiškėjas yra kitos valstybės fizinis ar juridinis asmuo.

ANTRASIS SKIRSNIS

KITOS VALSTYBĖS FIZINIO IR JURIDINIO ASMENS ATLEIDIMAS NUO BYLINĖJIMOSI IŠLAIDŲ APMOKĖJIMO, TEISINĖ PAGALBA, ĮTEIKIMAI, ĮRODYMŲ UŽTIKRINIMAS

800 straipsnis. Kitos valstybės fizinio ir juridinio asmens atleidimas nuo bylinėjimosi išlaidų apmokėjimo

1. Kitos valstybės fiziniams ir juridiniams asmenims taikomos tokios pačios atleidimo nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo, jų sumažinimo, atidėjimo bei mokėjimo išdėstymo sąlygos kaip ir Lietuvos Respublikos asmenims.

2. Asmenys be pilietybės, turintys gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje, turi tokias pat teises kaip ir Lietuvos Respublikos piliečiai.

801 straipsnis. Teismų susižinojimas

1. Nagrinėdami bylas Lietuvos Respublikos teismai su užsienio valstybių teismais dėl teisinės pagalbos susižino per Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją, išskyrus tarptautinių sutarčių ir Europos Sąjungos teisės aktų nustatytus atvejus, kai susižinoma tiesiogiai.

2. Lietuvos Respublikos teismai atsisako teikti teisinę pagalbą, jeigu:

1) veiksmas, kurį reikalaujama atlikti, prieštarautų Lietuvos Respublikos viešajai tvarkai arba jos nepriklausomybei;

2) atlikti reikalaujamus veiksmus nepriklauso Lietuvos Respublikos teismų kompetencijai;

3) valstybė, iš kurios teismų gautas teisinės pagalbos prašymas, atsisako suteikti teisinę pagalbą Lietuvos Respublikos teismams.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2171](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2494 (2004-04-30)

802 straipsnis. Teismų pavedimai

1. Užsienio valstybės teismo ar kitos institucijos prašymą suteikti teisinę pagalbą vykdo Lietuvos Respublikos teismai, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos teise. Lietuvos Respublikos teismas, kuriam yra perduotas teisinės pagalbos prašymas, prašymą teikiančio užsienio valstybės teismo ar kitos institucijos iniciatyva gali taikyti kitas taisykles, negu numato Lietuvos Respublikos įstatymai, jeigu jų nedraudžia Lietuvos Respublikos teisė arba jos neprieštarauja Lietuvos Respublikos viešajai tvarkai.

2. Jeigu užsienio valstybės teismas ar kita institucija kreipiasi į Lietuvos Respublikos teismą dėl procesinio dokumento, kuris nėra išverstas į lietuvių kalbą, įteikimo Lietuvos Respublikos teritorijoje esantiems asmenims, dokumentas yra įteikiamas, jeigu adresatas išreiškia valią jį priimti. Jeigu asmuo atsisako priimti procesinį dokumentą, jam turi būti išaiškintos galimos tokio atsisakymo pasekmės.

803 straipsnis. Lietuvos teismų kreipimasis dėl teisinės pagalbos

1. Su prašymu suteikti teisinę pagalbą užsienyje Lietuvos Respublikos teismai gali kreiptis į Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybes, konsulatus, užsienio teismus ar kitas valstybės institucijas.

2. Į Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybes ar konsulatus teismai teisinės pagalbos kreipiasi, jeigu asmuo, kuris turi būti apklaustas arba kuriam turi būti įteiktas procesinis dokumentas, yra Lietuvos Respublikos pilietis, gyvenantis užsienyje arba dirbantis Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ar konsulate.

3. Į užsienio valstybės teismą ar kitą valstybės instituciją dėl teisinės pagalbos suteikimo teismas kreipiasi, jeigu asmuo, kuris turi būti apklaustas arba kuriam turi būti įteiktas procesinis dokumentas, nėra Lietuvos Respublikos pilietis arba jeigu reikia atlikti kitokį procesinį veiksmą. Lietuvos Respublikos teismai turi teisę prašyti užsienio valstybės teismo leisti naudoti ryšių technologijas (videokonferenciją, telekonferenciją ir kitas) renkant įrodymus.

4. Šio straipsnio 3 dalis taip pat yra taikoma ir tais atvejais, kai per Lietuvos Respublikos ambasadą ar konsulatą šio straipsnio 2 dalyje nurodytų veiksmų atlikti neįmanoma.

5. Neteko galios nuo 2008-11-29.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-2171](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2494 (2004-04-30)

Nr. [X-1810](#), 2008-11-13, *Žin.*, 2008, Nr. 137-5367 (2008-11-29)

804 straipsnis. Procesinių dokumentų įteikimas asmenims, esantiems Lietuvos Respublikos teritorijoje

Procesiniai dokumentai asmenims, kurie būdami Lietuvos Respublikos teritorijoje nepriklauso Lietuvos Respublikos teismų jurisdikcijai, įteikiami per Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministeriją.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

805 straipsnis. Įgalioto asmens paskyrimas

1. Jeigu užsienyje gyvenanti šalis nepaskyrė atstovo byloje, privalo paskirti įgaliotą asmenį, gyvenantį Lietuvos Respublikoje, kuriam būtų įteikiami su byla susiję procesiniai dokumentai.

2. Jeigu užsienyje gyvenanti šalis neįvykdo šio straipsnio 1 dalyje nurodytos pareigos ir nenurodo įgalioto asmens, visi procesiniai dokumentai, skirti užsienyje esančiai šaliai, lieka byloje ir yra laikomi įteiktais. Šios pasekmės šaliai turi būti išaiškintos pirmojo įteikimo metu. Šaliai taip pat turi būti išaiškinta pareiga pateikti atsiliepiamą dėl pareikšto ieškinio ir šio atsiliepiamo nepateikimo pasekmės, taip pat turi būti išaiškinta, kas gali būti įgaliotu asmeniu.

806 straipsnis. Įrodymų užtikrinimas

Lietuvos Respublikos teismas gali užtikrinti įrodymą, esantį Lietuvoje, jeigu to reikia teismo sprendimui užsienio valstybėje priimti. Prašymas įrodymą užtikrinti pateikiamas tam apylinkės teismui, kurio veiklos teritorijoje yra užtikrinimo reikalingas įrodymas.

807 straipsnis. Užsienio valstybių oficialūs rašytiniai įrodymai

Užsienio valstybių oficialūs rašytiniai įrodymai turi tokią pačią teisinę galią kaip ir Lietuvos oficialūs rašytiniai įrodymai, tačiau jeigu dokumentas yra susijęs su Lietuvoje esančio nekilnojamojo turto nuosavybės teisės perėjimu, jis turi būti patvirtintas Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ar konsulate. Tos pačios taisyklės yra taikomos ir dokumentams, kurių autentiškumu teismas abejoja.

TREČIASIS SKIRSNIS UŽSIENIO TEISĖS TAIKYMAS

808 straipsnis. Užsienio teisės taikymas

1. Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ar įstatymų numatytais atvejais užsienio teisę taiko, aiškina bei jos turinį nustato teismas savo iniciatyva (*ex officio*).

2. Jeigu užsienio teisės taikymą numato šalių susitarimas, tai visus įrodymus, susijusius su taikomos užsienio teisės normų turiniu, pagal tos teisės oficialų aiškinimą, jos taikymo praktiką ir doktriną atitinkamoje užsienio valstybėje pateikia ginčo šalis, kuri remiasi užsienio teise. Šalies prašymu teismas gali padėti jai surinkti informaciją apie taikytiną užsienio teisę.

3. Jeigu teismui ar šaliai, kuri remiasi užsienio teise, nepavyksta įvykdyti šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytos pareigos, taikoma Lietuvos Respublikos teisė.

4. Išimtiniais atvejais, kai būtina imtis skubių laikinų asmens teisių ar jo turto apsaugos priemonių, kol bus nustatyta ginčui taikytina teisė ir jos turinys, teismas gali išspręsti neatidėliotinus klausimus taikydamas Lietuvos Respublikos teisę.

KETVIRTASIS SKIRSNIS UŽSIENIO TEISMŲ (ARBITRAŽŲ), IŠSKYRUS EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ NARIŲ TEISMUS, SPRENDIMŲ PRIPAŽINIMO TVARKA

Skirsnio pavadinimas keistas:

Nr. [IX-2171](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2494 (2004-04-30)

809 straipsnis. Užsienio teismų (arbitražų) sprendimų pripažinimo teisinė reikšmė

1. Užsienio teismų (arbitražų) sprendimai Lietuvos Respublikos teritorijoje gali būti vykdomi tik po to, kai juos pripažįsta Lietuvos apeliacinis teismas, kaip valstybės įgaliota institucija pripažinti sprendimą.

2. Nereikalauja pripažinimo įsiteisėję užsienio teismų sprendimai dėl neturtinių ginčų tarp ne Lietuvos Respublikos piliečių, išskyrus atvejus, kai šis sprendimas yra santuokos sudarymo

arba kitokio civilinės būklės akto registravimo pagrindas ar kitokių teisių registravimo viešame registre pagrindas.

3. Įsiteisėjusio užsienio teismo sprendimo dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos pripažinimo negaliojančia pagrindais Lietuvos Respublikoje civilinės būklės aktų įrašai keičiami ir atnaujinami netaikant specialios užsienio teismų sprendimų pripažinimo procedūros. Suinteresuoti asmenys per vienus metus nuo sužinojimo apie tokį civilinės būklės aktų įrašų pakeitimą ar atnaujinimą gali kreiptis į Lietuvos apeliacinį teismą šio Kodekso 810, 811 ir 812 straipsnių nustatyta tvarka ir pagrindais su prašymu pripažinti užsienio teismo sprendimo pagrindu padarytą įrašą negaliojančiu.

4. Šio Kodekso nuostatos dėl užsienio teismų sprendimų pripažinimo *mutatis mutandis* taikomos kitų užsienio valstybių institucijų, kurios pagal kilmės valstybės įstatymus turi teisę spręsti Lietuvos Respublikos teisinės sistemos teismo kompetencijai priskirtus klausimus, sprendimams (aktams) pripažinti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

810 straipsnis. Užsienio teismų (arbitražų) sprendimų pripažinimo sąlygos

1. Užsienio teismų sprendimai yra pripažįstami tarptautinių sutarčių pagrindu. Nesant tarptautinės sutarties, užsienio teismų sprendimus atsisakoma pripažinti, jeigu:

- 1) sprendimas nėra įsiteisėjęs pagal tos valstybės, kurioje jis yra priimtas, įstatymus;
- 2) pagal Lietuvos Respublikos teisę ar tarptautinės sutarties nuostatas byla priskirtina išimtinai Lietuvos Respublikos ar trečiosios valstybės teismų kompetencijai;
- 3) šaliai, kuri nedalyvavo nagrinėjant bylą, nebuvo tinkamai pranešta apie civilinės bylos iškilimą bei proceso metu nebuvo sudarytos procesinės gynybos galimybės, o tais atvejais, kai ji buvo neveiksni tam tikroje srityje ar jos veiksnumas tam tikroje srityje buvo apribotas, – tinkamo atstovavimo galimybės;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, *paskelbta TAR* 2015-04-10, i. k. 2015-05574

4) užsienio teismo sprendimas, kurio pripažinimo yra prašoma, nėra suderinamas su Lietuvos Respublikos teismo sprendimu, priimtu byloje tarp tų pačių šalių;

5) sprendimas prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintai viešajai tvarkai;

6) užsienio valstybės teismas priimdamas sprendimą išsprendė klausimus dėl Lietuvos Respublikos piliečio veiksnumo ar teisnumo, atstovavimo pagal įstatymą, šeiminių turtinių ar paveldėjimo teisinių santykių ir tai prieštarauja Lietuvos Respublikos tarptautinei privatinei teisei, išskyrus atvejus, kai Lietuvos teismai byloje būtų priėmę tokį patį sprendimą.

2. Šio straipsnio 1 dalies 4 ir 6 punktuose numatytas sąlygas patikrinti nereikalaujama, jeigu užsienio valstybės teismo sprendimu pagal tos valstybės teisę yra patvirtinama, kad asmuo, gyvenantis Lietuvos Respublikoje, įgyja palikimą, kuris palikėjo mirties momentu buvo tos valstybės teritorijoje.

3. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos taip pat nėra taikomos ir byloms, nurodytoms 809 straipsnio 2 dalyje. Šiuo atveju atsisakyti pripažinti užsienio teismo sprendimą Lietuvos apeliacinis teismas gali tik motyvuodamas tuo, kad tas sprendimas prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintai viešajai tvarkai.

4. Sprendžiant klausimą dėl užsienio teismo sprendimo pripažinimo, negali būti tikrinamas šio sprendimo teisėtumas ir pagrįstumas.

5. Užsienio teismų sprendimai tarptautinių sutarčių pagrindu pripažįstami pagal šiose sutartyse numatytas sąlygas.

6. Užsienio arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo sąlygas nustato 1958 m. Niujorko konvencija dėl užsienio arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo ir Komercinio arbitražo įstatymas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-2090](#), 2012-06-21, *Žin.*, 2012, Nr. 76-3933 (2012-06-30)

811 straipsnis. Kreipimasis dėl sprendimo pripažinimo

1. Dėl užsienio teismo sprendimo pripažinimo, taip pat dėl atsisakymo pripažinti užsienio teismo sprendimą į Lietuvos apeliacinį teismą turi teisę kreiptis bet kuris asmuo, turintis byloje teisinį suinteresuotumą. Prašymai dėl užsienio teismo sprendimo pripažinimo (atsisakymo pripažinti sprendimą) turi atitikti bendruosius procesiniams dokumentams keliamus reikalavimus.

2. Kartu su prašymu dėl užsienio teismo sprendimo pripažinimo pareiškėjas turi pateikti prašomą pripažinti užsienio teismo sprendimą ir šio sprendimo įstatymų nustatyta tvarka patvirtintą vertimą į lietuvių kalbą, patvirtinimą, kad sprendimas yra įsiteisėjęs, taip pat įrodymus, kad šaliai, kuri nedalyvavo nagrinėjant bylą, buvo tinkamai pranešta apie civilinės bylos nagrinėjimo vietą ir laiką. Jeigu pareiškėjas gyvena ne Lietuvos Respublikoje ir nepaskyrė atstovo byloje arba įgalioto asmens procesiniams dokumentams gauti, gyvenančių (turinčių profesinės veiklos buveinę) Lietuvos Respublikoje (šio Kodekso 805 straipsnis), prašyme pripažinti (atsisakyti pripažinti) užsienio teismo sprendimą turi būti nurodytas adresas Lietuvos Respublikoje, kuriuo pareiškėjui būtų įteikiami procesiniai dokumentai.

3. Dėl užsienio arbitražo sprendimo pripažinimo į Lietuvos apeliacinį teismą turi teisę kreiptis arbitražo bylos šalis. Prie prašymo dėl užsienio arbitražo sprendimo pripažinimo pridedami Komercinio arbitražo įstatyme nurodyti dokumentai.

4. Prašymas dėl užsienio teismo (arbitražo) sprendimo pripažinimo žyminiu mokesčiu neapmokestinamas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XI-2090](#), 2012-06-21, *Žin.*, 2012, Nr. 76-3933 (2012-06-30)

811¹ straipsnis. Bylos dėl užsienio arbitražo sprendimo pripažinimo ir vykdymo nagrinėjimas

1. Prašymus dėl užsienio arbitražo sprendimų pripažinimo ir vykdymo nagrinėja Lietuvos apeliacinio teismo trijų teisėjų kolegija rašytinio proceso tvarka. Apie rašytinį procesą arbitražo proceso šalims pranešama pranešimais.

2. Teismo nutartis dėl užsienio arbitražo sprendimo pripažinimo ir vykdymo įsiteisėja nuo jos priėmimo dienos. Ne vėliau kaip per 30 dienų nuo priėmimo dienos ši nutartis gali būti skundžiama Lietuvos Aukščiausiam Teismui. Skundo dėl užsienio arbitražo sprendimo pripažinimo ir vykdymo padavimui ir bylų procesui pagal šį skundą taikomos šio Kodekso XVII skyriaus nuostatos.

3. Prašymas pripažinti ir vykdyti užsienio arbitražo sprendimą gali būti paliktas nenagrinėtas, jeigu nustatoma, kad jis pateiktas nesilaikant šiame Kodekse ar Komercinio arbitražo įstatyme nustatytos tvarkos.

Papildyta straipsniu:

Nr. [XI-2090](#), 2012-06-21, *Žin.*, 2012, Nr. 76-3933 (2012-06-30)

812 straipsnis. Bylos dėl užsienio teismo sprendimo pripažinimo nagrinėjimas

1. Prašymus dėl užsienio teismų sprendimų pripažinimo (atsisakymo pripažinti sprendimus) nagrinėja vienas Lietuvos apeliacinio teismo teisėjas, tačiau Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas arba Civilinių bylų skyriaus pirmininkas, atsižvelgdamas į bylos sudėtingumą, turi teisę prašymui nagrinėti sudaryti trijų teisėjų kolegiją. Nutartimi perduoti prašymą nagrinėti trijų teisėjų kolegijai turi teisę ir prašymą nagrinėjantis teismas. Prašymai nagrinėjami rašytinio proceso tvarka, išskyrus atvejus, kai teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, nusprendžia prašymą nagrinėti žodinio proceso tvarka. Teismo nutartis dėl užsienio teismo sprendimo pripažinimo įsiteisėja nuo jos priėmimo dienos. Teismo nutartis gali būti skundžiama kasaciniu skundu pagal bylų proceso kasaciniame teisme taisykles. Byloje taip pat galima procesą atnaujinti.

2. Prašymą dėl užsienio teismo sprendimo pripažinimo nagrinėjantis teismas gali pripažinti tik dalį užsienio teismo sprendimo.

3. Pareiškėjas turi teisę prašyti dalies užsienio teismo sprendimo pripažinimo, taip pat atsisakymo pripažinti dalį sprendimo.

4. Teismas, nagrinėjantis prašymą dėl užsienio teismo sprendimo pripažinimo, turi teisę sustabdyti bylos nagrinėjimą, jeigu šis teismo sprendimas yra apskundžiamas įprastinėmis atitinkamos valstybės teismų sprendimų kontrolės formomis arba jeigu terminas šiam skundui paduoti dar nėra pasibaigęs.

5. Teismas, nustatęs, kad prašymas dėl užsienio teismo sprendimo pripažinimo paduotas nesilaikant šiame Kodekse arba tarptautinėse sutartyse nustatytos tvarkos, gali jį pripažinti nepaduotu ir nutartimi grąžinti pareiškėjui, o kai prašymas jau buvo priimtas teismo žinion, – palikti jį nenagrinėtą. Teismas gali nustatyti terminą prašymo formos arba turinio trūkumams pašalinti (šio Kodekso 115 straipsnis), jeigu pareiškėjas gyvena Lietuvos Respublikoje, nurodė adresą Lietuvos Respublikoje, kuriuo pareiškėjui būtų įteikiami procesiniai dokumentai, arba paskyrė atstovą byloje ar įgaliotą asmenį procesiniams dokumentams gauti, gyvenančius (turinčius profesinės veiklos buveinę) Lietuvos Respublikoje (šio Kodekso 805 straipsnis). Per teismo nustatytą terminą trūkumų nepašalinus, prašymas laikomas nepaduotu ir grąžinamas pareiškėjui, o kai prašymas jau buvo priimtas teismo žinion, jis paliekamas nenagrinėtas.

6. Kartu su prašymu dėl užsienio teismo sprendimo pripažinimo gali būti sprendžiamas klausimas dėl leidimo šį sprendimą vykdyti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XI-2090](#), 2012-06-21, *Žin.*, 2012, Nr. 76-3933 (2012-06-30)

812¹ straipsnis. Procesinių dokumentų įteikimas elektroninių ryšių priemonėmis

1. Šio Kodekso 811 straipsnio 1 dalyje numatyta prašyme, jeigu pareiškėjas gyvena ne Lietuvos Respublikoje ir nepaskyrė atstovo byloje ar įgalioto asmens procesiniams dokumentams gauti, gyvenančių (turinčių profesinės veiklos buveinę) Lietuvos Respublikoje (šio Kodekso 805 straipsnis), vietoj pareiškėjo adresą Lietuvos Respublikoje gali būti nurodytas elektroninio pašto adresas, fakso numeris, kitų turimų elektroninių ryšių priemonių adresai, kuriais pareiškėjui būtų įteikiami procesiniai dokumentai, taip pat telefono numeriai.

2. Be šio Kodekso 812 straipsnio 5 dalyje numatytų atvejų, teismas gali nustatyti terminą šio Kodekso 811 straipsnio 1 dalyje numatyto prašymo formos arba turinio trūkumams pašalinti (šio Kodekso 115 straipsnis), jeigu pareiškėjas nurodė elektroninio pašto adresą, fakso numerį, kitų turimų elektroninių ryšių priemonių adresus, kuriais pareiškėjui būtų įteikiami procesiniai dokumentai.

Kodeksas papildytas straipsniu:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-72](#), 2012-12-20, *Žin.*, 2012, Nr. 153-7824 (2012-12-29)

PENKTASIS SKIRSNIS

LEIDIMO VYKDYTI UŽSIENIO TEISMŲ (ARBITRAŽŲ), IŠSKYRUS EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ NARIŲ TEISMUS, SPRENDIMUS TVARKA

Skirsnio pavadinimas keistas:

Nr. [IX-2171](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2494 (2004-04-30)

813 straipsnis. Vykdytinumas

1. Užsienio teismų (arbitražų) sprendimai gali būti vykdomi, jeigu:

1) sprendimas gali būti vykdomas valstybėje, kurios teismai jį priėmė;

2) jie yra pripažinti šio Kodekso VII dalies LIX skyriaus ketvirtajame skirsnyje nustatyta tvarka.

2. Šio straipsnio 1 dalies reikalavimai taikomi taip pat ir taikos teisėjo sprendimams, priimtiems užsienyje.

3. Prie prašymo vykdyti užsienio teismo sprendimą kreditorius turi pridėti dokumentus, nurodytus šio Kodekso 811 straipsnio 2 dalyje, bei patvirtinimą, kad šis sprendimas galėtų būti vykdomas toje valstybėje, kurios teismas jį priėmė.

4. Pripažinti užsienio arbitražo sprendimai yra vykdomieji dokumentai ir vykdomi pagal šio Kodekso VI dalies taisykles.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-2090](#), 2012-06-21, *Žin.*, 2012, Nr. 76-3933 (2012-06-30)

814 straipsnis. Bylos nagrinėjimas

Prašymai dėl leidimo vykdyti užsienio teismų sprendimus nagrinėjami šio Kodekso 812 straipsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-1480](#), 2011-06-21, *Žin.*, 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

Nr. [XI-2090](#), 2012-06-21, *Žin.*, 2012, Nr. 76-3933 (2012-06-30)

815 straipsnis. Teisė sustabdyti vykdymą

1. Kasacinis teismas, nagrinėjantis kasacinį skundą dėl leidimo vykdyti užsienio teismo sprendimą, kasatoriaus prašymu turi teisę užsienio teismo sprendimo vykdymą sustabdyti, jeigu valstybėje, kurioje buvo priimtas teismo sprendimas, jis yra apskūstas įprastiniu teismų sprendimų kontrolės būdu arba jeigu terminas šiam skundui paduoti dar nėra pasibaigęs. Pastaruoju atveju teismas turi teisę nustatyti terminą, per kurį skundas turi būti paduotas.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais teismas, leisdamas vykdyti užsienio teismo sprendimą, turi teisę šio Kodekso nustatyta tvarka pareikalauti piniginio užstato.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-2090](#), 2012-06-21, *Žin.*, 2012, Nr. 76-3933 (2012-06-30)

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

UŽSIENIO VALSTYBĖS TEISME, IŠSKYRUS EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ NARIŲ TEISMUS, PATVIRTINTŲ TAIKOS SUTARČIŲ IR TEISMO NUTARČIŲ, PRIPAŽINIMO IR LEIDIMO VYKDYTI TVARKA

Skirsnio pavadinimas keistas:

Nr. [IX-2171](#), 2004-04-27, *Žin.*, 2004, Nr. 72-2494 (2004-04-30)

816 straipsnis. Taikos sutarčių pripažinimo ir leidimo vykdyti tvarka

1. Užsienio valstybės teisme patvirtinta taikos sutartis gali būti pripažinta ir vykdoma Lietuvos Respublikoje, jeigu ji galėtų būti vykdoma toje valstybėje, kurioje buvo sudaryta, ir jeigu ji neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintai viešajai tvarkai.

2. Užsienio valstybės teisme patvirtintos taikos sutarties pripažinimo ir vykdymo Lietuvos Respublikoje tvarką reglamentuoja šio Kodekso VII dalies LX skyriaus ketvirtasis ir penktasis skirsniai.

817 straipsnis. Teismo nutarčių pripažinimo ir leidimo vykdyti tvarka

Lietuvos Respublikos teismai gali pripažinti ir vykdyti užsienio valstybių teismų nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo. Šiame straipsnyje nurodytos nutartys Lietuvos Respublikoje pripažįstamos ir vykdomos ta pačia tvarka kaip ir užsienio valstybių teismų (arbitražų) sprendimai ir tik tuo atveju, jeigu suinteresuotai šaliai buvo tinkamai pranešta apie teismo posėdžio laiką ir vietą.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

Neteko galios nuo 2008-11-29.

Skirsnio pakeitimas:

Nr. [X-1810](#), 2008-11-13, *Žin.*, 2008, Nr. 137-5367 (2008-11-29)

Lietuvos Respublikos
civilinio proceso kodekso
priedas

Neteko galios nuo 2008-11-29.

Priedo pakeitimas:

Nr. [X-1810](#), 2008-11-13, *Žin.*, 2008, Nr. 137-5367 (2008-11-29)

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. IX-1490, 2003-04-08, *Žin.*, 2003, Nr. 39-1765 (2003-04-25)

TEISMŲ ĮSTATYMO, ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENOS ĮSTATYMO,
CIVILINIO PROCESO KODEKSO, BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO
PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo Lietuvos Respublikos įstojimo į Europos Sąjungą dienos.

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. IX-2126, 2004-04-15, Žin., 2004, Nr. 63-2244 (2004-04-28)

KONKURENCIJOS ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO, VALSTYBĖS
PAGALBOS ŪKIO SUBJEKTAMS KONTROLĖS ĮSTATYMO PRIPAŽINIMO
NETEKUSIU GALIOS IR CIVILINIO PROCESO KODEKSO 1 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus šio skirsnio 4 straipsnį, įsigalioja nuo Lietuvos Respublikos
įstojimo į Europos Sąjungą dienos.

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. IX-2171, 2004-04-27, Žin., 2004, Nr. 72-2494 (2004-04-30)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 1, 42, 62, 801, 803 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
PAPILDYMO, LX SKYRIAUS KETVIRTOJO, PENKTOJO IR ŠEŠTOJO SKIRSNIŲ
PAVADINIMŲ PAKEITIMO, LX SKYRIAUS PAPILDYMO SEPTINTUOJŲ
SKIRSNIU IR KODEKSO PAPILDYMO PRIEDU ĮSTATYMAS

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. X-80, 2005-01-20, Žin., 2005, Nr. 18-574 (2005-02-08)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 57, 83, 99 IR 225 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2005 m. gegužės 1 d.

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. X-729, 2006-06-22, Žin., 2006, Nr. 77-2973 (2006-07-14)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 663 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. X-1495, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1844 (2008-04-30)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 88 IR 99 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. X-1810, 2008-11-13, Žin., 2008, Nr. 137-5367 (2008-11-29)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 42, 62, 803 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
KODEKSO LX SKYRIAUS SEPTINTOJO SKIRSNIO IR PRIEDO PRIPAŽINIMO
NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMAS

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. X-1839, 2008-11-14, Žin., 2008, Nr. 138-5446 (2008-12-02)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 512, 609, 610, 632, 756 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO IR 652 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 3 dalį, įsigalioja 2009 m. balandžio 1 d.

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XI-596, 2009-12-22, Žin., 2009, Nr. 159-7203 (2009-12-31)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 580 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XI-999, 2010-07-02, Žin., 2010, Nr. 84-4408 (2010-07-15)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 585 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XI-1032, 2010-09-23, Žin., 2010, Nr. 126-6457 (2010-10-26)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO PAPILDYMO 464(1) STRAIPSNIU IR 496 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2011 m. sausio 1 d.

12.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XI-1480, 2011-06-21, Žin., 2011, Nr. 85-4126 (2011-07-13)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2, 3, 4 ir 5 dalyse nurodytas išimtis ir 388 straipsnį, įsigalioja 2011 m. spalio 1 d.

Šio įstatymo 331 straipsnio 2 dalis, 334, 336, 337, 338, 339, 340, 342, 343, 344 ir 352 straipsniai įsigalioja 2013 m. sausio 1 d.

Šio įstatymo 117 straipsnyje išdėstytas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 175² straipsnis įsigalioja 2013 m. kovo 1 d.

Šio įstatymo 117 straipsnyje išdėstyti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso XII skyriaus ketvirtąjį skirsnį pavadinimas ir 175¹ straipsnis, 234, 237, 297 ir 385 straipsniai įsigalioja 2013 m. liepos 1 d.

Šio įstatymo 115 straipsnis įsigalioja 2014 m. sausio 1 d.

Šio įstatymo 37, 39 straipsniai, 51 straipsnio 2 dalis, 125 straipsnio 3 dalis, 278, 279, 294 straipsniai, 303 straipsnio 1 dalis, 320, 324, 368, 369 ir 370 straipsniai įsigalioja 2011 m. lapkričio 1 d.

Šio įstatymo 330 straipsnis įsigalioja 2012 m. liepos 1 d.

Šis įstatymas ir jo galiojimas keistas:

12.1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XII-72, 2012-12-20, Žin., 2012, Nr. 153-7824 (2012-12-29)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMO 117 IR 387 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

13.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XI-1711, 2011-11-17, Žin., 2011, Nr. 139-6551 (2011-11-18)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 145 STRAIPSNIO PAPILDYMO IR PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 267(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

14.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XI-1843, 2011-12-22, Žin., 2012, Nr. 6-179 (2012-01-10)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 542, 543, 544, 545, 551, 554, 566, 715, 744, 745, 746, 747 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO IR 546, 547, 548, 549, 550, 552,

553, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 567, 568, 569 STRAIPSNIŲ
PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2012 m. liepos 1 d.

15.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XI-2002, 2012-05-10, Žin., 2012, Nr. 57-2825 (2012-05-19)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 83 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2013 m. kovo 1 d.

16.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XI-2090, 2012-06-21, Žin., 2012, Nr. 76-3933 (2012-06-30)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 23, 147, 296, 340, 587, 810, 811, 812, 813, 814, 815 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR PAPILDYMO IR KODEKSO PAPILDYMO 81(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

17.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XI-2129, 2012-06-26, Žin., 2012, Nr. 80-4140 (2012-07-10)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 587 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2013 m. sausio 1 d.

18.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XII-138, 2012-12-20, Žin., 2012, Nr. 155-8004 (2012-12-31)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 746 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2013 m. kovo 1 d.

19.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XII-218, 2013-03-28, Žin., 2013, Nr. 35-1694 (2013-04-04)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 27 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Iki šio įstatymo įsigaliojimo pradėtos nagrinėti fizinių asmenų bankroto bylos baigiamos nagrinėti vadovaujantis iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusiomis fizinių asmenų bankroto bylų nagrinėjimą reglamentuojančiomis nuostatomis.

20.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XII-276, 2013-05-09, Žin., 2013, Nr. 54-2681 (2013-05-25)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 99, 466, 467, 469, 472, 506, 507 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2014 m. sausio 1 d.

21.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XII-633, 2013-12-03, Žin., 2013, Nr. 128-6521 (2013-12-14)

CIVILINIO PROCESO KODEKSO 284 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

22.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XII-771, 2014-03-13, paskelbta TAR 2014-03-27, i. k. 2014-03570

LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 49, 80, 182 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
IR KODEKSO PAPILDYMO 261-1 STRAIPSNIU BEI XXIV-1 SKYRIUMI

Šis įstatymas, išskyrus 6 straipsnį, įsigalioja 2015 m. sausio 1 d.

Įstatymo pakeitimas:

22.1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XII-1242, 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-22, i. k. 2014-14517

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 49, 80, 182 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 261-1 straipsniu bei XXIV-1 skyriumi įstatymo Nr. XII-771 2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir 5 straipsnio pakeitimo įstatymas

23.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XII-889, 2014-05-15, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05571

LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 510, 602, 644, 646, 661, 696, 703, 704, 706, 707, 708, 713, 717, 719, 722, 724, 746 IR 756 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 705 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 3 dalį, įsigalioja 2014 m. rugpjūčio 1 d.

Šio įstatymo 10, 11, 12, 13, 15 ir 16 straipsniai taikomi varžytinėms, paskelbtoms po šio įstatymo įsigaliojimo.

24.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XII-1065, 2014-07-17, paskelbta TAR 2014-07-23, i. k. 2014-10461

LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 580 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2015 m. sausio 1 d.

25.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. XII-1050, 2014-07-17, paskelbta TAR 2014-08-01, i. k. 2014-10745

LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 145 IR 267-1 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

Konstitucinio Teismo nutarimai:

1.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, Nutarimas

2006-09-21, Žin., 2006, Nr. 102-3957 (2006-09-26)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENOS ĮSTATYMO 85 STRAIPSNIO 3 DALIES (2000 M. RUGSĖJO 19 D. REDAKCIJA), 139 STRAIPSNIO 2, 3 DALIŲ (2000 M. RUGSĖJO 19 D. RED.), LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 306 STRAIPSNIO (2004 M. LIEPOS 8 D. RED.), 308 STRAIPSNIO (2006 M. BIRŽELIO 1 D. RED.) 2 DALIES (2002 M. KOVO 14 D. RED.), 324 STRAIPSNIO 12, 13 DALIŲ (2002 M. KOVO 14 D. RED.), 377 STRAIPSNIO (2004 M. LIEPOS 8 D. RED.) 9 DALIES (2002 M. KOVO 14 D. RED.), 448 STRAIPSNIO 7 DALIES (2002 M. KOVO 14 D. RED.), 454 STRAIPSNIO 5, 6 DALIŲ (2002 M. KOVO 14 D. RED.), 460 STRAIPSNIO 4, 5 DALIŲ (2002 M. KOVO 14 D. RED.), LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 268 STRAIPSNIO 3 DALIES (2002 M. VASARIO 28 D. RED.), 285 STRAIPSNIO 2, 5 DALIŲ (2002 M. VASARIO 28 D. RED.), 286 STRAIPSNIO 1 DALIES (2002 M. VASARIO 28 D. RED.), 288 STRAIPSNIO 4 DALIES (2002 M. VASARIO 28 D. RED.), 289 STRAIPSNIO 2 DALIES (2002 M. VASARIO 28 D. RED.), 303 STRAIPSNIO 2 DALIES (2002 M. VASARIO 28 D. RED.), 320 STRAIPSNIO 2 DALIES (2002 M. VASARIO 28 D. RED.), 325 STRAIPSNIO 2, 3 DALIŲ (2002 M. VASARIO 28 D. RED.), 358 STRAIPSNIO 2, 3 DALIŲ (2002 M. VASARIO 28 D. RED.) ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI, TAIP PAT DĖL PAREIŠKĖJO - SEIMO NARIŲ GRUPĖS PRAŠYMO IŠTIRTI, AR LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ĮSTATYMO 119 STRAIPSNIO 2 DALIES 1 PUNKTAS (2002 M. SAUSIO 24 D. REDAKCIJA), 119 STRAIPSNIO 5 DALIS (2002

M. SAUSIO 24 D. REDAKCIJA), 120 STRAIPSNIO (2003 M. SAUSIO 21 D. REDAKCIJA) 1 PUNKTAS (2002 M. SAUSIO 24 D. REDAKCIJA), LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO 2003 M. VASARIO 19 D. DEKRETAS NR. 2067 "DĖL APYGARDOS TEISMO TEISĖJO ĮGALIOJIMŲ PRATĖSIMO", LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO 2003 M. BIRŽELIO 18 D. DEKRETAS NR. 128 "DĖL APYGARDŲ TEISMŲ SKYRIŲ PIRMININKŲ SKYRIMO" TA APIMTIMI, KURIA NUSTATYTA, KAD VILNIAUS APYGARDOS TEISMO TEISĖJAS KONSTANTAS RAMELIS SKIRIAMAS ŠIO TEISMO CIVILINIŲ BYLŲ SKYRIAUS PIRMININKU, NEPRIEŠTARAUJA LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-1065](#), 2014-07-17, paskelbta TAR 2014-07-23, i. k. 2014-10461
Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 580 straipsnio pakeitimo įstatymas
2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-1241](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-28, i. k. 2014-15011
Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymas
3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-1242](#), 2014-10-16, paskelbta TAR 2014-10-22, i. k. 2014-14517
Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 49, 80, 182 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 261-1 straipsniu bei XXIV-1 skyriumi įstatymo Nr. XII-771 2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir 5 straipsnio pakeitimo įstatymas
4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-1571](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-02, i. k. 2015-05018
Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 737 straipsnio pakeitimo įstatymas
5.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-1772](#), 2015-06-11, paskelbta TAR 2015-06-16, i. k. 2015-09613
Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 3, 163, 165 ir 366 straipsnių pakeitimo įstatymas
6.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-1452](#), 2014-12-16, paskelbta TAR 2014-12-31, i. k. 2014-21188
Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 145, 147, 499, 648, 688, 689, 710 ir 713 straipsnių pakeitimo įstatymas
7.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-2011](#), 2015-11-12, paskelbta TAR 2015-11-17, i. k. 2015-18264
Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 429 ir 438 straipsnių pakeitimo įstatymas
8.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-2068](#), 2015-11-24, paskelbta TAR 2015-12-01, i. k. 2015-19107
Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 3, 163, 165 ir 366 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-1772 2 straipsnio pakeitimo įstatymas
- 9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2066](#), 2015-11-24, paskelbta TAR 2015-12-02, i. k. 2015-19179

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 145, 163, 166, 267-1, 626 ir 627 straipsnių pakeitimo įstatymas

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1567](#), 2015-03-26, paskelbta TAR 2015-04-10, i. k. 2015-05574

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymas

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2084](#), 2015-11-26, paskelbta TAR 2015-12-03, i. k. 2015-19289

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 83 straipsnio pakeitimo įstatymas

12.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2127](#), 2015-12-03, paskelbta TAR 2015-12-14, i. k. 2015-19743

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymo Nr. XII-1567 15 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymas

13.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2236](#), 2015-12-22, paskelbta TAR 2015-12-30, i. k. 2015-21022

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 484, 499, 500, 501 ir 504 straipsnių pakeitimo įstatymas

14.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2247](#), 2015-12-23, paskelbta TAR 2016-01-04, i. k. 2016-00049

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso papildymo 62-1 straipsniu ir 154 straipsnio pakeitimo įstatymas

15.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2113](#), 2015-12-03, paskelbta TAR 2015-12-14, i. k. 2015-19700

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 385, 390, 392, 399, 444, 448, 453, 461, 487, 514, 516 ir 541 straipsnių pakeitimo įstatymas

16.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2410](#), 2016-06-02, paskelbta TAR 2016-06-08, i. k. 2016-15665

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 3, 163, 165 ir 366 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-1772 2 straipsnio pakeitimo įstatymas

17.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2543](#), 2016-06-29, paskelbta TAR 2016-07-13, i. k. 2016-20311

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 690 straipsnio pakeitimo įstatymas